

لَيْسُوا مِنَّا

# *Bizden Olmayanlar*

*- Bâtılı Terk Etmeyen Hakka Uyamaz -*

**Ebû Muâz Seyfullâh el-Çubukâbâdî**

Dâru's-Sunne Dersânesi Yayınları

~ 0 ~

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَيْسُوا مِنَّا

*Bizden Olmayanlar*

**Ebu Muaz Seyfullah el-Çubukâbâdî**

Dâru's-Sunne Dersânesi Yayınları

**[www.darussunne.com](http://www.darussunne.com)**

# Mukaddime

Şüphesiz hamd yalnız Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerlerinden, amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet verdiğini kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez. Şهادet ederim ki, Allah'tan başka ibadete layık hak ilâh yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şهادet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.

**“Ey iman edenler! Allah'tan nasıl korkmak gerekirse öyle korkun ve siz ancak Müslümanlar olarak ölünüz.”** (Al-i İmran; 103)

**“Ey insanlar! Sizi tek bir candan yaratan ve ondan da eşini var eden, her ikisinden birçok erkek ve kadın türeten Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık bağlarını kesmekten de sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir.”** (en-Nisâ; 1),

**“Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve dosdoğru söz söyleyin. O da amellerinizi lehinize olmak üzere düzeltsin, günahlarınızı da mağfiret etsin. Kim Allah'a ve Rasûlüne itaat ederse büyük bir kurtuluşa kurtulmuş olur.”** (el-Ahzâb; 70-71)

Bundan sonra, Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın Kelam'ı, yolların en hayırlısı Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid'attir ve her bid'at sapıklıktır. Her sapıklık da ateştedir.

Muhakkak ki dinde hak ile batıl arasında kesin çizgiler vardır. Hak ile batılın safları birbirinden ayrıdır. Hakka tabi olmak isteyenler net çizgilere uyarak batıldan teberri etmeli, ateşten sakındığı gibi ondan sakınarak uzak durmalıdır. Nitekim Enes radiyallahu anh'ın rivayet ettiği hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: مَنْ كَانَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ  
إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ  
بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَفَ فِي النَّارِ

“Şu üç şey kimde bulunursa imanın tadını bulur: Allah ve rasulünü, bu ikisi dışındaki herşeyden daha fazla seven, bir kimseyi sadece Allah için seven ve Allah kendisini ondan kurtardıktan sonra küfre dönmekten tıpkı ateşe atılmaktan nefret ettiği gibi nefret eden.”<sup>1</sup>

Bâtıldan ve bâtil ehlinden nefret etmeyen, bâtıla hoşgörü duyan, zikrettiğimiz kesin çizgileri koymayan kimse hakkın ehlinden olamaz.

Ali radiyallahu anh de şöyle demiştir:

لَوْ أَنَّ رَجُلًا صَامَ الدَّهْرَ كُلَّهُ، وَقَامَ الدَّهْرَ كُلَّهُ، ثُمَّ قُتِلَ بَيْنَ الرُّكْنِ  
وَالْمَقَامِ، لَحَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ مَنْ يُرَى أَنَّهُ كَانَ عَلَى هُدًى

“Şayet bir kimse bütün ömrünü oruçla ve namazla geçirse, sonra (Mekke’de) rükn ile makam arasında öldürülse, kıyamet günü elbette Allah onu, doğru yol üzerinde olduklarını düşündüğü kimselerle beraber haşreder.”<sup>2</sup>

Ömer b. el-Hattâb radiyallahu anh’ın şöyle dediği anlatılır:

إِنَّمَا تَنْقُضُ عَرَى الْإِسْلَامِ عُرُوةَ إِذَا نَشَأَ فِي الْإِسْلَامِ مَنْ لَا يَعْرِفُ

الجاهلية

---

<sup>1</sup> Sahih. Buhari (16) Muslim (43)

<sup>2</sup> Darimi (318)



“İslâm'da Cahiliyye'yi bilmeyen kimseler ortaya çıkınca, İslam'ın bağları birer birer çözülür.”<sup>3</sup>

Bu çalışmamda Kitap ve sünnette varid olan bâtil ehline benzemekten yasaklama ifade eden bazı nasları toplamaya çalıştım. Bu nasların bazıları kâfir ve müşriklere, bazıları cahiliyye ehline, bazıları münafıklara, bazıları şeytana, bazıları bid'at ehline ve bazıları da fasıklara benzemekten yasaklamaktadır. Bu benzeme türlerinin hükümleri de birbirinden farklıdır. Kitabın girişinde genel kapsamlı olarak bâtil ehline benzemekten yasaklayan nasları ve işleyenler hakkında: “bizden değildir” denilen fiillerin ne anlama geldiğine dair açıklamalar ekledim.

Allah Azze ve Celle'den bu çalışmamı, hak ile bâtil arasındaki çizginin netleştirilmesine vesile ve bana ahiret azığı kılmasını dilerim. Tevfik Allah'tandır.

Ebû Muâz Seyfullah Erdoğan el-Çubukâbâdî

28 Ramazan 1433 / 17 Ağustos 2012 Çubuk/Ankara

---

<sup>3</sup> İbn Teymiyye et-Tedmuriyye (s.381) Mecmuu'l-Fetava (10/301) İbn Kayyim el-Fevaid (s.109) Medaricu's-Salikin (1/343)

# Giriş

## Başkalarına Benzeyenler Bizden Değildir:

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, söz, fiil, ahlak, düşünce, giyim ve şekil olarak herhangi bir topluluğa benzeyen kimsenin o topluluktan olduğunu, veciz bir ifadeyle, genel kapsamlı bir sözle ifade etmiş: **“Kim bir kavme benzerse onlardandır”** buyurmuştur. Bu hadis birçok sahabeden gelmiş, mütevatir bir hadistir:

1- İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

بعثت بالسيف حتى يعبد الله لا شريك له وجعل رزقي تحت ظل رمحي  
وجعل الذلة والصغار على من خالف أمري ومن تشبه بقوم فهو منهم

**“Allah’a ortak koşulmadan ibadet edilinceye kadar kılıçla gönderildim. Rızıkım mızrağımın gölgesinde kılındı. Emrime muhalefet edenlere zillet ve küçüklük yazıldı. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>4</sup>**

Şeyhulislam şöyle demiştir: “Hadisin zahiri onlara benzeyenin küfrünü gerektirse de, bu tehditin en düşük derecesi onlara benzemeyi haram kılmasıdır.”<sup>5</sup>

---

<sup>4</sup> **Sahih.** Ahmed (2/50, 92) Ebu Davud (4031) İbn Ebi Şeybe (4/212) Taberani Musnedu’s-Şamiyyin (216) Tahavi Muşkilu’l-Asar (231) Abd b. Humeyd (848). El-Elbani, el-İrva (1269) Ebu Davud ve Ahmed b. Hanbel’in isnadlarında hakkında ihtilaf edilen Abdurrahman b. Sabit b. Sevban bulunmasından dolayı Şuayb el-Arnaut zayıf demiştir. Lakin Ahmed b. Hazlem’in, Hadisu’l-Evzai cüzünde (s.31 no:30) ve Tahavi’nin Muşkilu’l-Asar adlı eserinde (1/238) İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan rivayetinde İbn Sabit yerinde el-Evzai vardır. Bu mutabi ile hadis sahihtir. Ayrıca hadisin şahitleri de vardır. Bu hadisi muhaddislerin geneli hasen ve sahih olarak değerlendirmişlerdir. Bkz.: Darekutni el-İlel (9/272) İraki el-Muğni (1/217) İbn Hacer Fethu’l-Bari (10/271) Busayri İthafu’s-Sadetil-Mahera (4/484) Zehebi Siyeru A’lami’n-Nubela (15/509) Suyuti Camiu’s-Sagir (8593) Elbani (Sahihu Ebi Davud, Gayetu’l-Meram, Cilbabu’l-Mer’e)

<sup>5</sup> el-İktiza (1/241)

Es-San'ani bu hadisi şerh ederken şöyle demiştir: “Âlimler dediler ki; görünüşte kâfire benzemek ve onun gibi itikad etmek küfürdür. Eğer onun gibi itikad etmezse bu hususta fakihler arasında ihtilaf vardır. Hadisin zahirinde geldiği üzere “kâfir olur” diyen de, “kâfir olmaz fakat tedip edilir” diyen de vardır.”<sup>6</sup>

2- Huzeyfe radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

**“Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>7</sup>**

Diğer rivayette:

لَا يَشْبَهُ الزِّي بِالزِّي حَتَّى يَشْبَهُ الْخَلْقَ بِالْخَلْقِ وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

**“Huy, huya benzemedikçe, görünüş de görünüşe benzemez. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>8</sup>**

3- Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu

ليس منا من تشبه بغيرنا لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى فإن تسليم اليهود الإشارة بالأصابع وتسليم النصارى الإشارة بالأكف

**“Bizden başkalarına benzeyenler bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin. Şüphesiz Yahudilerin selamı parmaklarla işarettir. Hristiyanların selamı ise avuç içiyledir.”<sup>9</sup>**

---

<sup>6</sup> Subulu's-Selam (4/338)

<sup>7</sup> **Hasen.** Bezzar (7/368) Taberani Evsat (8/179) Musnedu's-Şamiyyin (1/135, 3/94 no: 1862) Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347).

<sup>8</sup> **Hasen ligayrihi.** Deylemi (7824, 7845) İbn Hacer, Garaibu'l-Multekita (el yazma no: 3018) isnadında Ahmed b. Nasr meçhuldür. Bkz.: Tenzihu's-Şeria (2/312)

Taberani'nin rivayetinde şu ziyade vardır:

ولا تقصوا النواصي وأحفوا الشوارب وأعفوا اللحى ولا تمشوا في المساجد  
والأسواق وعليكم القمص إلا وتحتها الأزر

**“Perçemleri kesmeyin, bıyıkları kısaltın, sakalları serbest bırakın. Üzerinizde altında izar bulunmayan entari/gömlek olduğu halde mescidlerde ve çarşılarda yürümeyin.”<sup>10</sup>**

4- Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

جعل رزقي تحت ظل رمحي وجعل الذلة والصغار على من خالف أمري ،  
وَمَنْ تشبه بقوم فهو منهم

**“Rızkım mızrağımın gölgesinde kılındı. Emrime muhalefet edene zillet ve küçüklük yazıldı. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>11</sup>**

5- Enes b. Mâlik radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

بعثت بين يدي الساعة وجعل رزقي تحت ظل رمحي وجعل الذل والصغار  
على من خالفني ومن تشبه لقوم فهو منهم

---

<sup>9</sup> **Hasen.** Tirmizi (2695) Taberani Evsat (7/238) Kudai (2/105) Deylemi (5270) el-Elbani bunun hasen olduğunu söylemiştir: es-Sahiha (2194) Sahihu'l-Cami (5434) Abdulkadir el-Arnaut da el-Ezkar tahkikinde (1/210) isnadı zayıf olup bunu takviye eden şahitleri vardır” dedi.

<sup>10</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani Evsat (7/238) bkz.: el-Elbani es-Sahiha (2194) Sahihu't-Tergib (2723) isnadında Ebu'l-Museyyeb Sellam b. Muslim mesturdur.

<sup>11</sup> **Hasen ligayrihi.** Bezzar (15/204) Darekutni İlel (9/272 no: 1754) İbn Ebi Hatim İlel (1/319) Herevi Zemmu'l-Kelam (2/388 no:474) Tarsusi Musnedu Ebi Hureyre (el yazma no:56) Zehebi Siyeru A'lamî'n-Nubela (16/242) isnadında Sadaka b. Abdillâh es-Semin zayıftır. Diğer ravileri güvenilir. Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347)

**“Kıyametin önünde gönderildim ve rızkım mızrağımın gölgesinde kılındı. Bana muhalefet edene zillet ve küçüklük yazıldı. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>12</sup>**

6- Cabir radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من تشبه بغيرنا فليس منا ولا تسلموا بتسليم اليهود والنصارى فإن تسليم اليهود بالأكف وتسليم النصارى بالإشارة

**“Bizden başkalarına benzeyen bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanların selamıyla selam vermeyin. Zira Yahudilerin selamı elleriyle selamlamalarıdır. Hristiyanların selamı ise işarettir.”<sup>13</sup>**

7- Ebu Uname radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من تشبه بقوم فهو منهم ، ومن أحب قوما حشر معهم

**“Kim bir kavme benzerse onlardandır ve kim bir kavmi severse onlarla beraber haşredilir.”<sup>14</sup>**

8- Ali radiyallahu anh'den: Ebu Kerime şöyle dedi:

سمعت علي بن ابي طالب وهو يخطب على منبر الكوفة وهو يقول يا أيها الناس اني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إياكم ولباس الرهبان فانه من ترهب او تشبه فليس مني

---

<sup>12</sup> **Hasen ligayrihi.** Ebu Nuaym Ahbaru Esbahan (2/85) Tarihu Esbahan (1/69) Herevî Zemmu'l-Kelam (2/390 no:475) Ebu'l-Leys es-Semerhandi, Bustanu'l-Arifin (s.345) Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347) İsnadında Bısr b. El-Huseyn el-Esbahani zayıftır.

<sup>13</sup> **Hasen.** Taberani Musnedu's-Şamiyyin (1/289 no: 503) Bkz.: Nesai Sunenu'l-Kubra (6/92)

<sup>14</sup> **Hasen ligayrihi.** Ebu Ali el-Ensari, Min Hadisi Ebi Zavale (el yazma no:3) isnadında Ebu Zevale Esbag b. Abdilaziz, babası ve dedesi meçhuldürler

“Ali b. Ebi Talib’i Kufe minberi üzerinde şöyle hutbe verirken işittim: “Ey insanlar! Muhakkak ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim: **“Sizleri rahiplerin elbiselerinden sakındırırım. Zira kim rahipleşirse veya rahiplere benzerse benden değildir.”**<sup>15</sup>

Deylemi’nin rivayetinde şu ziyade vardır:

وَمَنْ تَرَكَ اللَّحْمَ وَحَرَمَهُ عَلَى نَفْسِهِ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ تَرَكَ النَّسَاءَ كَرَاهِيَةً  
فَلَيْسَ مِنِّي

**“Kim et yemeyi terk eder ve kendisine haram kılsa benden değildir. Kim kadınlarla evlenmeyi çirkin görerek terk ederse benden değildir.”**<sup>16</sup>

9- İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke’yi feth ettiği zaman şöyle buyurdu:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْخَمْرَ وَثَمْنَهَا وَحَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ  
وَثَمْنَهَا وَحَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْخَنَازِيرَ وَأَكْلَهَا وَثَمْنَهَا وَقَالَ : قَصُّوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا  
اللَّحَى وَلَا تَمْشُوا فِي الْأَسْوَاقِ إِلَّا وَعَلَيْكُمُ الْأُزْرُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ عَمِلَ بِسُنَّةٍ غَيْرِنَا

**“Şüphesiz Allah Azze ve Celle ve rasulü size sarhoş edici içkileri ve onun ücretini haram kılmıştır. Ölü etini ve ücretini size haram kılmıştır. Domuzları, onu yemeyi ve ücretini size haram kılmıştır.”** Yine şöyle buyurdu: **“Bıyıkları kısaltın, sakalı serbest bırakın. Üzerinizde izar olmadıkça çarşılarda yürümeyin. Muhakkak ki bizden başkasının sünnetiyle amel eden bizden değildir.”**<sup>17</sup>

10- Tavus rahimehullah’dan; Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>15</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani Evsat (4/178) Bkz. El-Elbani ed-Daife (3234) Hafız İbn Hacer Fethu'l-Bari'de (10/272) isnadı sakıncasız demiştir.

<sup>16</sup> Deylemi (1534) Bu ziyadenin isnadını bulamadım.

<sup>17</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani (11/152) Deylemi (5268) el-Elbani Sahihu'l-Cami (5439) isnadında Yusuf b. Meymun zayıftır.

إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ وَجَعَلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُحْمِي وَجَعَلَ  
الذِّلَّ وَالصَّغَارَ عَلَى مَنْ خَالَفَنِي وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

**“Şüphesiz Allah beni kıyametin önünde kılıç ile gönderdi. Rızkım mızrağımın altında kılındı. Bana muhalefet edene zillet ve küçüklük yazıldı. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>18</sup>**

11- Hasen el-Basri rahimehullah’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي بِسَيْفِي بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ، وَجَعَلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُحْمِي،  
وَجَعَلَ الذِّلَّ وَالصَّغَارَ عَلَى مَنْ خَالَفَنِي، وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

**“Şüphesiz Allah beni kıyametin önünde kılıçla gönderdi. Rızkım mızrağımın gölgesinde kılındı. Bana muhalefet edene zillet ve küçüklük yazıldı. Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>19</sup>**

12- Katade, Ömer radiyallahu anh’dan rivayet ediyor:

أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَأَى رَجُلًا قَدْ حَلَقَ قَفَاهُ ، وَلَبَسَ حَرِيرًا ، فَقَالَ : مَنْ  
تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

“Ömer b. El-Hattab radiyallahu anh ensesini traş etmiş ve ipek giyinmiş birini görünce: “Kim bir kavme benzerse onlardandır” dedi.<sup>20</sup>

13- Ali radiyallahu anh şöyle demiştir:

مَنْ تَزَيَّا بِزَى قَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

---

<sup>18</sup> **Hasen.** İbn Ebi Şeybe (4/216, 6/470) Kudai Musnedu Şihab (1/244 no: 390) İbn Mubarek Cihad (105) isnadı hasendir. Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu’r-Raye (4/347)

<sup>19</sup> **Hasen ligayrihi.** Said b. Mansur Sünen (2/177 no:2370)

<sup>20</sup> **Munkatı mevkuf.** Abdurrazzak (11/453) Mamer Cami (s.371) Katade, Ömer radiyallahu anh’e yetişmemiştir.

“Kim bir kavmin şekline girse onlardandır.”<sup>21</sup>

13- Ebu Ubeyde, Huzeyfe radiyallahu anh'den şöyle rivayet etmiştir:

دعى حذيفة الى شيء قال فرأى شيئاً من زى الاعاجم قال فخرج وقال  
من تشبه بقوم فهو منهم

“Huzeyfe radiyallahu anh bir şey için davet edildiğinde acemlere ait bir şekil gördü ve hemen çıkararak: “Kim bir kavme benzerse onlardandır” dedi.”<sup>22</sup>

Ebu Bekr el-Hallâl, isnadıyla Muhammed b. Sirin'den rivayet ediyor:

أن حذيفة بن اليمان أتى بيتاً فرأى فيه حادثين فيه أباريق الصفر و  
الرصاص فلم يدخله ، وقال من تشبه بقوم فهو منهم

Huzeyfe b. El-Yeman radiyallahu anh bir eve geldi ve orada sarı ve kurşundan ibrikler görünce girmedii. Dedi ki: “Kim bir kavme benzerse onlardandır.”<sup>23</sup>

14- Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

مَنْ مَرَّ بِبِلَادِ الْأَعَاجِمِ ( وفي رواية: بَنَى بِأَرْضِ الْمُشْرِكِينَ ) فَصَنَعَ نَيْرُوزَهُمْ  
وَمِهْرَجَانَهُمْ، وَتَشَبَّهَ بِهِمْ حَتَّى يَمُوتَ وَهُوَ كَذَلِكَ، حُشِرَ مَعَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

---

<sup>21</sup> Ebu Talib el-Mekkî Kutu'l-Kulub (1/428) Gazali İhya (4/234) Zubeydi İthaf (2/23) isnadını bulamadım.

<sup>22</sup> **Sahih mevkuf.** Ahmed el-Vera (s.178) Ebu Talib el-Mekki Kutu'l-Kulub (2/320)

<sup>23</sup> El-Elbani Cilbabu'l-Mer'e (s.56)



"Her kim, acemlerin ülkesinden geçerse (başka bir rivâyette: Müşriklerin diyârında ikâmet ederse), onlarla beraber onların Nevruz ve Mihricân bayramlarını kutlar ve ölünceye kadar bu hâl üzere onlara benzerse, kıyâmet günü onlarla beraber haşrolur."<sup>24</sup>

15- İbn Ömer radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

حَالِفُوا سُنَنَ الْمُشْرِكِينَ

"Müşriklerin adetlerine muhalefet edin."<sup>25</sup>

15- Hasen el-Basrî rahimehullah şöyle demiştir:

فلما تشبه رجل بقوم الا كان منهم

"Kişi bir kavme benzediğinde mutlaka onlardan olur."<sup>26</sup>

16- Amr b. Amir el-Becelî şöyle demiştir:

من تشبه بقوم لحق بهم

"Kim bir kavme benzerse onlara katılır."<sup>27</sup>

---

<sup>24</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhakî (9/234) Hakîm et-Tirmizî Nevadiru'l-Usul (1/255) Dulabi el-Kuna (3/1048) İbn Kayyım, Ahkamu Ehli'z-Zimme (1/723-724)

<sup>25</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (7/119).

<sup>26</sup> **Sahih maktu.** Askerî el-Emsal, Zubeydi İthaf (2/23, 8/26) İbnu'l-Cevzî, Adabu'l-Hasen el-Basri (s.48) Sehavi Mekasidu'l-Hasene (s.184)

<sup>27</sup> **Sahih maktu.** Askerî el-Emsal, Zubeydi İthaf (2/23, 8/26) Sehavi Mekasidu'l-Hasene (s.184)

## Bizden Değildir Sözünün Tefsiri

İlim ehlinde biri, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in: "Bizden değildir" sözünün anlamı hakkında şöyle demiştir: "Bizim sünnetimizden, yolumuzdan, bizim edebimizden değildir. Ali b. El-Medinî dedi ki: Yahya b. Said şöyle dedi:

كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ يُنْكِرُ هَذَا التَّفْسِيرَ: «لَيْسَ مِنَّا» يَقُولُ: لَيْسَ مِثْلَنَا

Sufyan es-Sevri, "bizden değildir" sözünün "bizim gibi değildir" şeklinde açıklanmasını çirkin göürdü.<sup>28</sup>

Er-Rabi şöyle dedi: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Bizi aldatan bizden değildir, bizi tercih etmeyen bizden değildir, İslam'da bir yenilik çıkaran bizden değildir, büyüklerimize saygı göstermeyen, küçüklerimize merhamet etmeyen bizden değildir buyurmuştur. Bütün bunların anlamı, bu kimselerden teberrî/uzak olmaktır."<sup>29</sup>

Ebu Ubeyd dedi ki:

لَيْسَ مِنَّا أَيُّ هَذِهِ الْأَفْعَالُ وَالْأَخْلَاقُ هِيَ الَّتِي عَلَيْهَا الْكُفَّارُ لَيْسَ مِنْ أَفْعَالِنَا

"Bizden değildir sözünün anlamı: bu fiiller ve ahlaklar bizim fiillerimizden değil, kâfirlerin üzerinde bulundukları işlerdir."<sup>30</sup>

Hafız İbn Hacer şöyle demiştir: "Kastedilen; "Yolumu terk edip başka yola tutunanlar benden değildir" manasıdır."<sup>31</sup>

---

<sup>28</sup> Tirmizi (4/322)

<sup>29</sup> Musnedu Rabi (753)

<sup>30</sup> Ebu Nuaym, Musnedu'l-Mustahrac (1/174)

<sup>31</sup> Fethu'l-Bari (9/105)

## Kâfirlere Benzemek

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den sabit olduğuna göre, imanı zayıf olanların kâfirlere benzeyeceklerini, kendilerini kâfirlerin karşısında eksik ve hakir hissedeceklerini, bu yaptıklarını çirkin görerek şöylece haber vermiştir:

لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِبْرًا بِشِيرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّىٰ لَوْ دَخَلُوا  
جُحَرَ ضَبٍّ لَتَبِعْتُمُوهُمْ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ الْيَهُودَ  
وَالنَّصَارَى قَالَ: فَمَنْ

**“Elbette sizden öncekilerin yoluna adım adım, karış karış uyacaksınız. Hatta öyle ki, onlar bir kertenkele deliğine girseler siz de onları takip edeceksiniz.”** Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh dedi ki: “Biz: Ey Allah’ın rasulü! Yahudi ve Hristiyanları mı (kastediyorsun)? Dedik. Buyurdu ki: **“(Başka) kimler olacaktı ki?”**<sup>32</sup>

Sünen; yollar demektir. Bu hadis Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in mucizelerindendir. Bu yüzden Müslüman erkek ve kadınların çoğunun bugün pek çok konuda, hatta kendilerine hiçbir faydası olmayan giyim, saçların şekli, yanaklardaki tüyleri ve sakalları tıraş etmeleri gibi hususlarda bile kâfirleri taklit ettiklerini görürsün. Öyle ki Müslüman erkek ve kadınlar gazete ve dergilerde batıdaki veya doğudaki kâfirlerin son modalarını araştırıp aynısını yapmaktadırlar.

Pek çok mütevatir hadislerde birçok fiillerden yasaklama gelmiş, bunların illeti Yahudilere ve Hristiyanlara benzemek olarak ifade edilmiştir. Bu da onlara muhalefet etmenin dinen istenen bir şey olduğunu ve onlara benzemenin haram olduğunu göstermektedir.

Nitekim ilim ehli kâfirlere benzemenin haram olduğunda icma etmişlerdir.<sup>33</sup>

---

<sup>32</sup> **Sahih.** Buhari (3456) Müslim (2669) Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh'den rivayet etmişlerdir. Buhari (7319) benzerini Ebu Hureyre radiyallahu anh'den rivayet etmiştir.

<sup>33</sup> Keşşafu'l-Kına (3/131). Ayrıca bkz.: el-İktiza (1/165, 350, 420)

Mısır Allamesi Ahmed Muhammed Şakir Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'ya: **"Kâfirlerin elbisesini giyme"** buyurduğu hadisin dipnotunda şöyle demiştir: "Bu hadis, giyim ve görünüm konusunda kâfirlere benzemenin haram olduğunu açıkça ifade etmektedir. Nitekim diğer bir sahih hadiste: **"Kim bir kavme benzerse onlardandır"** buyrulmuştur. İlim ehli ilk asırlardan bu son asırlara kadar, kâfirlere benzemenin haramlığı hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Müslümanlar arasında köleleşmeye çalışan zelim nesiller çıkmış, her konuda kâfirlere benzeyerek onlara alay konusu olmuş ve köleleşmişlerdir. Sonra ilme yapışan ve kendilerini ilme nispet edip, giyim, görünüm, şekil, ahlak ve her konuda kâfirlere benzeme işini onlara süsleyen kimseler buldular. Durum o hale geldi ki, ümmet arasında içine bidat soktukları namaz, oruç ve hac görüntüleri dışında kâfirlere benzetmedik bir İslam alameti kalmadı."<sup>34</sup>

Bazı âlimler kâfirlere benzeme kastı olmaksızın sadece benzemeyi haram, kâfirlere benzeme kastı varsa dinden çıkaran küfür olarak görmüşlerdir. Bu görüşe göre onlara benzeme kastı olmasa da teşebbüh gerçekleşmiş olur. Şayet bu amelinin beğenir ve hoşlanırsa küfür olmayıp, haramdır.

Kadı Huseyn eş-Şafii şöyle demiştir: "Şayet Müslüman bir kimse Mecusi şapkası giyorsa veya Hristiyan zünnarı takarsa kâfir olur. Zira ortaya koyduğu bu işi ancak akidesinde küfür olan kimse yapar."

Şeyh Cemil el-Luveyhik bu görüşü zikrederken şöyle demiştir: "Hanefi, Maliki ve Şafiilerin cumhurundan bunu mutlak olarak belirtenler vardır. Onların illet olarak öne sürdükleri şey; kâfirlere has, küfür alameti olan adetleri bir kimse ancak küfürden dolayı yapar. Alametten delil getirip onun delalet ettiği şeye göre hüküm vermek; akıl ve şeriat tarafından ikrar edilmiştir."<sup>35</sup>

Nitekim bu görüşün sahipleri Allah Teâla'nın: **"Sizden kim onları dost edinirse onlardandır"** (Maide 51) ayetini delil getirmişlerdir. Teşebbüh, tevelli (dost edinme)dendir. Yine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in: **"Kim bir kavme benzerse onlardandır"** hadisini delil getirdiler. Doğruya

---

<sup>34</sup> Müsned (10/19)

<sup>35</sup> Cemil el-Luveyhik et-Teşebbühü'l-Menhi Anh (s.81-84)

yakın olanı; bu benzemenin dinden çıkarmayan bir haram olmasıdır. Bu ilim ehlinin çoğunluğunun görüşüdür. Bu naslar tehdit babındandır.<sup>36</sup>

Bazı ilim ehli şayet filin aslı bizim dinimizde meşru olup, mesela tek aşura günü oruç tutmak, iftarı geciktirmek gibi şeklen kâfirlere muhalefet emredilmişse, kâfirlere bu şekilde benzemenin haram olmayıp mekruh olduğunu belirtmişlerdir.<sup>37</sup>

İbni Kayyım rahimehullah şöyle demiştir; “Elbise ile kalp arasında zahir-batın (iç-dış) ilişkisi vardır. Böyle bir ilişki olduğu için dışa giyilen elbise kişinin kalbini, halini gösterir. Kalp ve elbise karşılıklı olarak birbirinden etkilenir.”<sup>38</sup>

İbn Haldun şöyle demiştir: “Yenilmiş kavimler, giyim ve kuşam, mezhep, diyanet ve başkaca hal ve itiyatlarında kendilerine galip gelen kavim ve hükümdarları örnek edinirler. Bunun sebebi şudur; nefis ve kalp daima kendi kavimlerine galebe çalmış ve kendi kavmine boyun eğdirmiş olanların olgunluk ve üstünlüklerine inanır. Buda kendisine galebe çalanı ululamak, kalbinde yerleşmiş yahut kendisinin ona boyun eğmesinin tabii sebeplerinden olmayarak kendisini yenen kimsenin kemal ve fazilet sahibi olmasından ileri gelmiş olduğuna inanmasından ve bu hususta yanılmasından ileri gelir. Yenilen kimse buna inandıktan sonra bütün iş ve hareketlerinde kendisini yenen örnek edinir ve ona benzemeye çalışır... Oğulların babalarına benzemesi hususundaki hallerine dikkat edersen, oğulların daima babalarını kendilerine örnek edindiğini görürsün. Bu da oğulların babalarının olgunluk ve üstünlüklerine inanmalarından ileri gelir...”

Bu hal çağımızda Endülüs'te de görülmektedir. Bu ülkedeki Müslümanlar kendilerine galebe çalan Gal'leri örnek alarak giyim-kuşam, birçok adet ve halleriyle onlara benzemeye çalışmaktadırlar. Bu durumu gören bunların birer istila belgesi olduğunu hikmet gözüyle görür...”<sup>39</sup>

Kâfirlere has olup onlarla Müslümanlar arasında ayırıcı alamet olan şeylerde onlara benzemek, Müslümanın onlara has ibadet, adet, gelenek

---

<sup>36</sup> Bkz.: Ravdatu't-Talibin (10/6) el-İktiza (1/242, 420, 491) el-Fetava'l-Bezzaziye (6/332) Teşbihu'l-Hamis (s.24, 50) Mecmuatu't-Tevhid (1/340-365)

<sup>37</sup> Bkz.: İbn Teymiyye el-İktiza (1/492)

<sup>38</sup> İbni Kayyım Medaricu's-Salikin (2/22)

<sup>39</sup> İbni Haldun Mukaddime(1/374)

ve görünüşlerde onları taklid etmesi haramdır. Bunun aslının bizim dinimizde mubah olmasıyla haram olması fark etmez.<sup>40</sup>

Müslüman erkek veya kadının onları giyimde, yeme içme şeklinde, saç veya sakal tarama veya tıraş şeklinde, yeme ve içme usullerinde, oturma ve yürüme usullerinde, selamlama şekillerinde, evlerini yapma şekillerinde, hüküm, idare ve iktisad düzenlerinde ve buna benzer Müslümanlara faydası olmayan konularda taklid etmeleri haramdır.

Müslümanların maslahatı bulunan keşifler, icatlar, idare usulü, malı muhafaza ve artırma usulü gibi onların keşfettikleri, İslam dininin aslında mubah olan dünyevi ve tıbbi konularda faydalı olan meseleler bundan istisna edilir. Müslümanın zarara uğrayacağı konular da bundan istisna edilir.

Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle demiştir: “Benzemede ölçü; benzenilen şeyin kendisine benzenilen şeye has olmasıdır. Kâfirlere benzemek; Müslümanın onların özelliklerinden olan bir şeyi yapmasıdır. Ama Müslümanlar arasında bu şey yaygınlaşmış ve kâfirlerin ayırıcı özelliği olmaktan çıkmışsa ve başka bir yönden haram kılınmamışsa, böyle bir benzeme haram olmaz.”<sup>41</sup>

Fetava'l-Lecneti'd-Daime'de şu karar yer almıştır: “Onlara benzemenin hükümleri muhtelifdir. Kabir sahiplerinden yardım istemede, haç ile teberrük ve şiar edinmede benzeme gibi küfür olanı ve sakal tıraş etme ve bayramlarında onları kutlama gibi haram olanı vardır. Bazen haram olan benzeme hafife alınıp küfre götürebilir. Allaha sığınırız.”<sup>42</sup>

Malumdur ki, başkasını taklid etmek, şahsın kendisini hakir hissetmesinin delilidir. Bu taklitçi, taklit ettiği kimseyi daha faziletli ve daha üstün görür.<sup>43</sup> Bu yüzden ona benzemek ister. Böyle bir tavır ise, kâfire karşı bir Müslümana asla yakışmaz. Kuran nassı ve Nebi sallallahu aleyhi

---

<sup>40</sup> Bkz.: İktizau's-Sıratı'l-Mustakim (s.242) el-Feth (1/272, 307) Subulu's-Selam (4/338) Cemil el-Luveyhik et-Teşebbuhu'l-Menhi Anh (s.96-127)

<sup>41</sup> Mecmuu Fetava (3/47)

<sup>42</sup> Fetava'l-Lecneti'd-Daime (3/308)

<sup>43</sup> Bkz.: İbn Haldun, Mukaddime (s.147).

ve sellem'in sünnetiyle sabittir ki, Müslüman bütün kâfirlerden üstün ve kıymetlidir. Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ  
هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ

**“Sözü dinleyip de güzeline uyan kullarımı müjdele. Bunlar Allah'ın kendilerine hidayet ettiği kimselerdir; akıl sahipleri de bunlardır.” (Zümer 18)**

فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا

**“Ey îman eden akıl sahipleri, Allah'tan korkun; Allah, size Zikri indirmiştir.” (Talak 10)**

Bu ayetlerde geçen “elbab” eksiklik şaibelerinden salim olan akıllardır.<sup>44</sup> Nebi sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuştur:

الإِسْلَامُ يَعْلُو وَ لَا يُعْلَى عَلَيْهِ

**“İslam üstün gelir, ona üstün gelinmez.”<sup>45</sup>**

---

<sup>44</sup> Bkz.: Tefsiru İbn Kesir, Tefsiru's-Şevkani, Tefsiru's-Sa'di (Al-i İmran 19. Ayet)

<sup>45</sup> **Hasen.** Aiz b. Amr radiyallahu anh'den: Beyhaki (6/205) Darekutni (3/252) er-Ru'yani; et-Taglik (2/489) Hafız İbn Hacer Fethu'l-Bari'de (3/220) hasen demiş, el-Aynî Umdetu'l-Kari'de (8/169) sahih demiştir.

\* Muaz b. Cebel radiyallahu anh'den: Bahşel, Tarihu Vasıt (1/155) İsnadında zayıf bir ravi vardır. Diğer ravileri güvenilirdir. Hadisin hasen olması muhtemeldir.

\* İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan bunu takviye eden mevkuf şahidi vardır: Buhari Cenaiz babında muallak olarak rivayet etmiştir. Tahavi Şerhu Meani'l-Asar'da (3/257) mevsul olarak sahih senetle rivayet etmiştir. (el-Elbani) El-İrva'da (1268) der ki: “Aiz ve Muaz radiyallahu anhuma'dan gelen tariklerle hadis merfu olarak hasen, mevkuf olarak da sahihtir.” Bu hadisin anlamı için bakınız: Subulu's-Selam (4/132)

Müslümanın kâfirlere sahih şeriat nazarından bakması gerekir. Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ

**“Onlar; dünya hayatının açık olanını bilirler; âhiretten ise, gafildirler.” (Rum 7)**

وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ

**“İnkâr edenler ise, dünyada faydalanırlar, hayvanların yedikleri gibi yerler; fakat ateş, onların meskenleridir.” (Muhammed 12)**

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

**“Yoksa sen onlardan çoğunun söz dinleyip akıl ettiklerini mi sanıyorsun? Oysa onlar hayvanlar gibidirler; hatta yol itibariyle onlardan daha sapıktırlar.” (Furkan 44)**

Yine Müslümanlardan mertebe bakımından aşağıda olan kâfirlere benzemeye: küfür ve sapıklık olan itikatlarına inanmak, onların sıfatlarıyla vasıflanmak, onların Müslümanlara yakışmayan ahlaklarıyla ahlaklanmak da dâhildir. Dış görünüşte onlara benzemek, birbirine benzeyen şeyler arasında sevgi ve yakınlaşmaya sebep olur. Benzeyen kimse, benzediği kimsenin ahlakına uyar veya onun amelleri gibi amel eder. Bazen işin sonunda sapık küfür itikatlarında da onun gibi inanmaya başlar.

Bu şahit olunan bir şeydir. Asker elbisesi giyen kimse kendisinde onun gibi davranma şuuru hisseder. Böylece tabiatı, bir engel söz konusu olmadıkça ona boyun eğer. Bu yüzden kâfirlere ve mertebesi Müslümandan aşağı olan her şeye veya Müslümana yakışmayacak sıfatlara benzeme hakkında yasak varid olmuştur. Bu konuda şeytana, hayvanlara, cahiliye ehline, fasıklara, kadınlara, yabancılara ve bedevilere benzemekten yasaklayan hadisler vardır. Bu yasaklarla kastedilen; Müslüman olsalar



dahi yabancılara ve bedevilere has olup selefin yapmadığı şeylerden sakındırmaktır. Zira selefin bir şeyi terk etmesi, onların terk ettiği şeyin en azından faziletli olmadığına delildir.<sup>46</sup>

---

<sup>46</sup> Bkz.: el-İktiza (1/80-83, 164, 366, 371-411, 486-488) Feydu'l-Kadir (6/104)

# İlimsiz Amel Edenler Bizden Değildir

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ \* صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

**“Bizi doğru yola ulaştır; Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazabına uğrayanların ve sapık olanların yoluna değil.” (Fatiha 6-7)**

Tefsir âlimlerinin çoğunluğu, “gazaba uğrayanlar”ın: Yahudiler, “sapıtanlar”ın ise: Hristiyanlar olduklarını söylemişlerdir. Hristiyanların sapmalarının sebebi hakkı öğrenmeyen cahiller olmalarıdır. Sapıklık onların en özel sıfatlarıdır. Nitekim Hristiyanlar’ın sapıtanlar oldukları Allah Teâlâ’nın şu ayetinde açıklanmıştır:

وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ

**“Daha önce sapan, birçoklarını saptıran ve doğru yoldan uzaklaşan kimselerin hevâlarına uymayın” (Mâide 77)<sup>47</sup>**

---

<sup>47</sup> Bkz.: Şankıfî, Advâu'l-Beyân (1/44)

# İman ve Tevhid Kitabı

## İslam'dan Başka İsim Alan Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا

“Daha önceki kitaplarda ve bu Kitapta, sizi müslüman diye isimlendirmiştir.” (Hac 78)

El-Hasen b. Muhammed'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ ، أَوْ قَالَ بِغَيْرِ الْإِسْلَامِ

“Allah’tan başkası adına yemin eden veya İslâmdan başka bir din üzerinde olduğunu söyleyen bizden değildir.”<sup>48</sup>

Tavus rahimehullah şöyle anlatmıştır: İbn Abbas radiyallahu anhuma dedi ki:

قَالَ لِي مُعَاوِيَةُ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، أَنْتَ عَلَى مِلَّةِ عَلِيٍّ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ؟

قُلْتُ: لَا وَلَا عَلَى مِلَّةِ عُثْمَانَ أَنَا عَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

“Allah kendisine rahmet etsin, Muaviye bana dedi ki: “Sen Ali’nin – Allah ona rahmet etsin - milletinden misin?” Ben de dedim ki: “Hayır, ne Ali’nin ne de Osman’ın milletindenim. Ancak ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in milletindenim.”<sup>49</sup>

---

<sup>48</sup> **Mürsel.** İbn Ebi Şeybe (7/549) Hallal es-Sunne (1456)

<sup>49</sup> **Sahih mevkuf.** el-Lâlekâî, İtikad (no:132-133) Ebu Nuaym Hilye (1/328) İbn Batta el-İbâne (237, 238) İbn Hazm el-İhkam (4/607, 6/315) Belazuri Ensab (4/35)

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

مَنْ تَسَمَّى بِغَيْرِ الْإِسْلَامِ فَلَيْسَ مِنَّا، سَمَّانَا اللَّهُ الْمُسْلِمِينَ، اللَّهُ رَبُّنَا  
وَالْإِسْلَامُ دِينُنَا، وَالْقُرْآنُ إِمَامُنَا، مُحَمَّدٌ نَبِينَا، وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتُنَا، فَمَنْ كَانَ عَلَى غَيْرِ  
هَذَا فَلَيْسَ مِنَّا

“Kendisine İslam’dan başka isim edinen bizden değildir. Allah bizleri Müslümanlar olarak isimlendirmiştir. Rabbimiz Allah, dinimiz İslam, imamımız Kur’ân, Nebimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, kiblemiz Kâbe’dir. Kim bundan başkası üzerindeyse bizden değildir.”<sup>50</sup>

İbn Abbâs radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

مَنْ أَقَرَّ بِاسْمٍ مِنْ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ الْمُحَدَّثَةِ، فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ عُنُقِهِ

“Kim şu sonradan çıkarılmış isimlerden birini kabul ederse, boynundan İslâm bağını çıkarmış olur.”<sup>51</sup>

Meymûn b. Mihrân şöyle demiştir:

إِيَّاكُمْ وَكُلَّ هَوَى يُسَمَّى بِغَيْرِ الْإِسْلَامِ

“Sizi “İslâm” adı dışındaki bütün isimlerden sakındırırım.”<sup>52</sup>

Berberharî şöyle demiştir: “Bilin ki, İslâm, sünnetin ta kendisi, sünnet de İslâm’ın ta kendisidir.”<sup>53</sup>

---

<sup>50</sup> **Zayıf.** Ebu'l-Ferac es-Sekafi, Fevaid (el yazma no:22) isnadında Haccac b. Temim vardır.

<sup>51</sup> **Zayıf.** İbn Batta, el-İbâne (234, 281) Herevî, Zemmu'l-Kelâm (720) İbnu'l-Muberrred, Cem'ul-Cuyuş (17) Isnadında Nûh b. Ebî Meryem vardır.

<sup>52</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta, el-İbâne (236) Ebû Nuaym, el-Hilye (4/92)

<sup>53</sup> Şerhu's-Sunne (s.65).

El-Lâlekâî şöyle demiştir: “Hadis ashâbı dışında, bir mezhebe bağlanan herkesin dayandığı bir görüş sahibi vardır. Hadis ashâbının görüşlerinin önderi ise Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’dir. Onlar, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e nispet edilirler. O’nun ilmine dayanırlar. O’nunla delil getirirler. O’na kaçarlar, O’nun görüşüne uyarlar ve bununla iftihar ederler. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinin düşmanlarına karşı O’na olan yakınlıklarıyla üstün gelirler. Anılmak bakımından bundan daha güzel bir şeref, övünme sahasında bundan daha yüce bir isme sahip olan başka kim vardır?”<sup>54</sup>

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der: “Selefin mezhebini (görüşlerini) ortaya koyan ve kendisini selefe nispet eden bir kimsenin ayıplanacak hiçbir tarafı yoktur. Aksine böyle bir tavrı ondan ittifakla kabul etmek gerekir. Çünkü selefin mezhebi haktan başkası değildir! Eğer bu tavrı ortaya koyan kişi zâhiren ve bâtinen selefin mezhebine muvâfık ise, o kişi zâhiren ve bâtinen hak üzere olan bir mü’min durumundadır. Yok, eğer sadece zâhirde selefin mezhebine muvâfık, bâtinen muvâfık değilse o kişi de münâfık durumundadır. Açığa vurduğu kabul edilir (zâhirine göre hareket edilir), gizledikleri (içinde olanlar) Allah’a havale edilir. Çünkü biz insanların kalplerini yarıp içine bakmakla ve karınlarını deşmekle emrolunmadık”<sup>55</sup>

---

<sup>54</sup> Usulu İtikadi Ehli’s-Sunne (1/24).

<sup>55</sup> Mecmûu’l-Fetâvâ (4/149).

## Kitapsız Kâfirlere Benzeyenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

**“İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için uyulacak güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine demişlerdi ki: “Biz sizden ve sizin Allah'tan başka ibadet ettiğiniz şeylerden uzağız. Biz, sizin putlarınızı inkâr ediyoruz. Siz, tek bir Allah'a îman etmedikçe, bizimle sizin aranızda ebedî olarak kin ve düşmanlık belirmiştir.”**  
(Mumtehine 4)

Dikkat edilecek olursa ayette önce "düşmanlık" bunun ardından "öfke" zikredilmiştir. Zira birinci durum ikincisinden çok daha önemlidir. İnsan kimi zaman müşriklere öfke duyabilir; fakat onlara düşmanlık göstermez. Fakat kişinin müslüman olabilmesi için müşriklere karşı öfke duymanın yanında onlara açık bir şekilde düşmanlık da göstermesi gerekir. Böyle olmadığı takdirde üzerine düşeni yapmış olmaz.

Öfke ve kin kalple ilgilidir. Bunun alametleri dışa vurulmadıkça herhangi bir faydası olmaz. Kişi müşriklere düşmanlık edip onlarla bağlarını kesmedikçe onlara sadece öfke ve kin duymakla müslüman olamaz. Yani kin, nefret ve öfke düşmanlıkla birlikte olmalıdır ki, kâfirlerle bağlar koparılsın. Müslümanlar buna rağmen onlarla bağlarını sürdürür ve dostluk gösterirlerse, bu onlarla aralarında herhangi bir buğz ve öfke olmadığını gösterir.

Bu, üzerinde düşünülmesi gereken çok ciddi bir meseledir. Gereğince düşünüldüğü takdirde, birçok gerçek ortaya çıkacaktır.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لَا يُحِبُّ رَجُلٌ قَوْمًا إِلَّا جَاءَ مَعَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

**“Bir kimse bir topluluğu severse mutlaka kıyamet gününde onlarla beraber gelir.”<sup>56</sup>**

Müslümanın bütün kâfirlere ve müşriklere buğz edip onlardan uzaklaşması vaciptir. Bu konuda Müslümanlar arasında icma vardır.

Şeyh Abdulaziz b. Baz şöyle der: “Kitap, sünnet ve müslümanların icmaı; Müslümanların Yahudi, Hristiyan ve diğer müşriklere düşman olmasının, onları sevmekten ve dostlar edinmekten sakınmasının vacip olduğuna delalet etmektedir.”<sup>57</sup>

Şeyh Muhammed Haseneyn Mahluf, şöyle der: “Selef, zalimlere, fasıklara ve Allah Teâla’ya adam öldürmek, hırsızlık, gasp gibi günahlarla isyan eden Müslümanlara dahi sevgi göstermenin caiz olmadığına ittifak etmişlerken gayri müslimler nasıl sevilir?”<sup>58</sup>

Zira kâfirler Allah Teâla’ya en büyük günahları işleyerek, O’na ibadette ortak koşarak, O’nun eşi veya çocuğu olduğunu iddia ederek ve Allah Teâla hakkında eksiltme yaparak savaş açıyorlar. Onlar Allah Teâlâ’nın düşmanlarıdır. Onlara buğz ve düşmanlık ederek ve onlara güvenmeyerek<sup>59</sup> Allah Teâlâ’ya yaklaşmak gerekir. Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle demiştir: “Kâfir; Allah’ın, rasulünün ve müminlerin düşmanıdır. Bizim de tüm kalbimizle onlardan tiksинmemiz gerekir.”<sup>60</sup>

---

<sup>56</sup> **Sahih.** Ebu Ya’la (4666) Ravileri sahihayn ricalidir. Diğer rivayet yolları ve şahitleri için bkz.: Mecmau’z-Zevaid (1/37) es-Silsiletu’s-Sahiha (1387)

<sup>57</sup> Mecmuu Fetava (3/1028) Ayrıca bkz.: Mecmuu Fetava (3/1021-1054)

<sup>58</sup> el-Kavlu’l-Mubin (s.87) bkz.: Şeyhulislam el-İman (s.38) ez-Zevacir (1/110-111) Şeyh Muhammed b. Useymin Fetava (3/27, 28, 31, 40)

<sup>59</sup> Onlara güvenmek; onlara sevgi göstermek, onlara yaltaklık etmek veya onların amellerinden razı olmaktır. Bkz.: Celaleyn Tefsiri ve Tefsiru’ş-Şevkani; Hud 113. Ayetinin tefsiri, Sebîlu’n-Necat (1/339)

<sup>60</sup> Bkz. Mecmuu Fetava (3/12) bkz. Fetava’l-Lecneti’d-Daime (3/313)

## Dinler Arası Diyaloga Çağırınlar Bizden Değildir

Münafıklar, son günlerde kâfirce bir davet olan; “Dinler arası diyalog” çağrısını yaygınlaştırmışlar, bunun neticesinde Yahudi ve Hristiyan’ların tekfir edilmesi hususunda şüphe eden hatta onları cennetlik sayan yığınlar oluşturulması hedeflenmiştir. Böylelikle İslam’ın dostluk ve düşmanlık, cihad, bâtilı reddetme gibi ilkeleri geçersiz sayılacak, camilerin yanına kilise ve sinagoglar açılacak, Mushafların yanına tahrif olmuş İncil ve Tevrat nüshaları basılacak, akıllarınca kurt kardeş(!)lerin sofrasına kuzu takdim edilecektir! Allah bizleri İslâm’a tuzak kurmaya çalışanların şerrinden korusun. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ  
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ  
يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ

“Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve âhiret gününe îman etmeyenlerle, Allah'ın ve Rasûlünün haram kıldığını haram saymayanlarla ve hak dîni dîn edinmeyenlerle, boyun eğip kendi elleriyle cizye vermedikçe savaşıں.” (Tevbe 29)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ  
وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا \*  
أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

“Allah'ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah ve peygamberleri arasını açmak isteyenler, bazılarını inanır, bazılarını da inkâr ederiz, diyenler ve (îman ile küfür) arasında bir yol tutmak isteyenler.. İşte gerçekten kâfir olanlar bunlardır. Ve biz, (böyle) kâfirler için zelil edici bir azâb hazırladık.” (Nisa 150-151)



يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ  
وَالْكِتَابِ الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ  
الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

**“Ey iman edenler! Allah’a, Rasulüne ve peygamberine indirdiği Kitab’a ve daha önce indirdiği kitap(lar)a iman(da sebat) edin! Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, o takdirde doğrusu (haktan) uzak bir dalalet ile sapmış olur.”**  
(Nisa 136)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ  
لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا

**“Şüphesiz ki iman edip sonra inkâr edenler, sonra inanıp, tekrar inkâr eden, sonra da inkârında aşırı gidenler yok mu, (bu inkârlarında devam ettikleri müddetçe) Allah onları ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir.”** (Nisa 137)

Katade rahimehullah der ki; “Bu ayet Yahudiler hakkındadır. Onlar Musa aleyhisselam’a iman ettiler, sonra buzağıya tapmak suretiyle kâfir oldular. Sonra Musa aleyhisselam dönünce tekrar iman ettiler, daha sonra İsa aleyhisselam’ı inkâr ettiler, sonra da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’i inkârları sebebiyle küfürleri arttı.” Taberi de bu şekilde tefsir etmiştir.

İbni Abbas radiyallahu anhuma; münafıklar da bu ayetin hükmüne dâhildir demiştir.<sup>61</sup>

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ  
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ  
بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

<sup>61</sup> İbn Kesir Tefsiri Muhtasarı (1/448)

**“(Ey Habibim!) De ki; “Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah’ın peygamberiyim. O’ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah’a ve O’nun ümmi peygamber olan rasulüne iman edin; O ki, Allah’a ve O’nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz.” (A’raf 158)**

Bu ayet, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in peygamberliğinin bütün halk için umumi oluşunu açıklar.

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا

**“Hâlbuki kim Allah’a ve Rasulüne iman etmezse, hiç şüphesiz ki Biz, o kâfirler için alevli bir ateş hazırlamışızdır.” (Fetih 13)**

Bu ayet, Allah’a iman etse bile, rasulüne iman etmedikçe kişinin kâfir olduğunu belirtir.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا

**“Mü’minler ancak o kimselerdir ki, Allah’a ve Rasulüne iman ederler, sonra şüpheye düşmezler...” (Hucurat 15)**

فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا

**“O halde Allah’a , Rasulü’ne ve indirdiğimiz o nur’a iman edin!..” (Tegabun 8)**

Allah Azze ve Celle, kendisine, Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e ve Kur’anı Kerim’e iman edilmesini şart koşmakta, bunlara imanı, kendisine iman ile bir tutmaktadır.

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

**“Onlar için ister mağfiret dile, ister mağfiret dileme (fark etmez). Eğer onlar için yetmiş defa da istiğfar etsen, Allah onları asla**

**bağışlamayacaktır. Bu şüphesiz ki onların, Allah'ı ve Rasulünü inkâr etmeleri sebebiyledir..." (Tevbe 80)**

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e iman; O'nun sadece bir peygamber olduğuna inanmanın ötesinde anlam ifade eder. Bu da; Onun Allah'tan alıp bize bildirdiklerinin bütününü, Onun her bakımdan örnek alınmasını ve Ona itaati de gerektirir.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e imanın farz olduğunu ifade eden hadis-i şeriflere gelince, bunlardan birkaçı şöyledir;

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ

**"İnsanlarla Allah'tan başka ibadete layık hak ilah olmadığına ve benim Allah'ın rasulü olduğuma şehadet etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermelerine kadar savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları zaman İslam hakkı dışında kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Hesapları ise Allah'a aittir."**<sup>62</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ، وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

**"Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) nefsi elinde olan Allah'a yemin olsun ki, şu Yahudi ve Hristiyanlardan, beni işitip de**

---

<sup>62</sup> Sahih. Buhari (25) Muslim (22)

haberdar olan, sonra beraber gönderilmiş olduğum hükümlere inanmadığı halde ölen bir kimse yoktur ki ateş ehlinde olmasın!”<sup>63</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ،  
وِإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ

“İslam beş (temel) üzerine bina edilmiştir; Allah’tan başka hak ma’bud olmadığına ve Muhammed’in O’nun kulu ve Rasulü olduğuna şehadet, namazı dosdoğru kılmak, hak sahiblerine zekâtı vermek, Beyt’i haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”<sup>64</sup>

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e uymayanlar sadece heveslerine uymuş olurlar ki, onlar şu tehdide muhataptırlar;

فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ  
بَغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ

“Eğer sana cevap veremezlerse, bil ki onlar, sırf heveslerine uymaktadırlar. Allah’tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyandan daha sapık kim olabilir.” (Kasas 50)

---

<sup>63</sup> **Sahih.** Muslim (153, 240) Ahmed (2/350) Tayalisi (43) Taberi (2/235) Ebu Nuaym Hilye (4/308) Ebu Avane (1/104) Nesai Sunenu'l-Kubra (1/241) Elbani es-Sahih (157)

<sup>64</sup> **Sahih.** Buhari (8) Muslim (16)

## Yahudi ve Hristiyanlara Benzeyenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ \* صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

**“Bizi doğru yola ulaştır; Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazabına uğrayanların ve sapık olanların yoluna değil” (Fatiha 6-7)**

Taberi diyor ki: "Âyeti şu şekilde izah etmek daha uygundur. “Ey Allah’ım, sen bizi, razı olduğun şeylerde ve kendilerine nimet verdiğin kullarını muvaffak kıldığın doğru söz ve amellerde karalı olmaya muvaffak kıl.” Evet, işte “Sıratu’l-müstakim”in mânâsı budur. Zira Allah’ın, kendilerine nimet verdiği Peygamberlerin, sıddıkların ve şehitlerin muvaffak kılındıkları şeylere muvaffak kılınan bir kul İslâm’ı kabule, Peygamberleri tasdiğe, Allah’ın kitabına sımsıkı sarılmaya, Allah’ın emrettiklerini yapmaya, yasaklarından kaçınmaya, Peygamberin usulüne uymaya, Ebubekir, Ömer, Osman, Ali radiyallahu anhum ve bütün sâlih kulların izini takip etmeye muvaffak kılınmış olur. İşte bütün bunlar “Sıratu’l-mustakim”dir.”<sup>65</sup>

Taberi yine diyor ki: “Gazaba uğrayanlardan maksadın, Yahudiler olduğu, Adiy b. Hatim ve Abdullah b. Şakik’in Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivayet ettikleri bir hadiste de zikredilmiştir. Ayrıca, Abdullah b. Abbas, Abdullah b. Mes’ud, Rebi’ b. Enes, Abdullah b. Zeyd ve babası Zeyd de “Gazaba uğrayanlardan maksadın, Yahudiler olduğunu söylemişlerdir.”<sup>66</sup>

Adiy b. Hatim diyor ki: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem mescidde oturur iken onun yanına vardım, orada bulunanlar benim için “Bu, Adiy b. Hâtim’dir” dediler. Ben emansız (herhangi bir kişinin himayesine sığınmadan) ve yazısız olarak (Bir müsaade yazısı olmadan) Medine’ye gelmişim. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e doğru yönelince elimden tuttu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem daha önce şöyle buyurmuştu:

---

<sup>65</sup> Taberi (1/171)

<sup>66</sup> Taberi (1/186)

**“Umarım ki Allah, onun elini benim elime verir.”** Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı. O sırada huzuruna, yanında bir çocuk bulunan bir kadın geldi. O ikisi, “Senden bir isteğimiz var” dediler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem varıp onların ihtiyaçlarını karşıladı. Sonra benim elimden tutup evine kadar götürdü. Hizmetçi, altına minder koydu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem üzerine oturdu. Ben de önüne oturdum. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah'a hamd edip onu övdükten sonra şöyle buyurdu:

**“La ilahe İllallah (Allah'dan başka ibadete layık bir ilah yoktur) demekten seni kaçırın nedir? Sen, Allah'tan başka bir ilah olduğunu biliyor musun?”** Dedim ki: “Hayır.” Sonra biraz konuştu, daha sonra şöyle buyurdu:

**“Sen, herhangi bir şeyin Allah'tan daha büyük olduğunu biliyor da mı "Allahu Ekber" (Allah en büyüktür) demekten kaçınıyorsun?”** dedim ki: “Hayır.” Buyurdu ki:

**“Şüphesiz ki Yahudiler kendilerine gazap edilenlerdir. Hristiyanlarsa sapanlardır.”** Dedim ki: “Ben Müslüman olarak geldim.” Bu sırada baktım ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yüzü sevinçten parlıyor.”<sup>67</sup>

---

<sup>67</sup> **Hasen.** Tirmizi (2953) Elbani hasen demiştir.

## Allah'tan Başkasına Seslenen Müşrikler Bizden Değildir

Cahiliye toplumu; salih kimseler hakkında aşırıya giderek dua ve ibadetlerinde onları Allah'a ortak koşar; Rasullerin ve salih kişilerin kabirlerini, onların yaşadıkları yerleri mescid ve türbe haline getirir, kabir ve türbeleri üzerine kandiller yakar, onlar için kurban keser, onların hürmetine yağmur isteyip onlardan medet beklerler ve bu türbeleri bayram günlerinde ziyaret edip birer bayram yeri haline getirirler ve bu şekilde onların kendileri için şefaathçi olacaklarını zannederler.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine zarar da fayda da veremeyecek şeylere tapıyorlar ve: “Bunlar, Allah katında şefaathçilerimizdir” diyorlar.” (Yunus 18)

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

“Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine hiç cevap vermeyecek olan kimseye seslenenden daha sapık kim vardır? Hâlbuki onların seslenişlerinden de habersizdirler” (Ahkaf 5)

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا  
لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا  
يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

“Bilesiniz ki, hâlis dîn Allah'ındır. O'ndan başkasını “biz onlara, ancak bizi Allah'a daha çok yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz” diyerek dost edinenlere gelince, Allah, onların ihtilâf ettikleri hususlarda, aralarında elbette hüküm verecektir. Elbette Allah, kâfir yalancı olan kimseye hidayet etmez.” (Zümer 3)



## Büyüklerine Secde Edenler Bizden Değildir

Abdullah b. Ebî Evfâ radiyallahu anh şöyle dedi: “Muaz radiyallahu anh Şam’dan geldiğinde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e secde etti. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem: **“Bu nedir ey Muaz?”** dedi. O da: “Ben Şam’da onların din adamlarına ve rahiplerine secde ettiklerini gördüm. Kendi kendime bunu sana yapmak istedim.” Dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

فَلَا تَفْعَلُوا، فَإِنِّي لَوْ كُنْتُ أَمِيرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِغَيْرِ اللَّهِ، لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا تُؤَدِّي الْمَرْأَةُ حَقَّ رَبِّهَا حَتَّى تُؤَدِّيَ حَقَّ زَوْجِهَا، وَلَوْ سَأَلَهَا نَفْسَهَا وَهِيَ عَلَى قَتَبٍ لَمْ تَمْنَعَهُ

**“Böyle yapmayın. Şayet ben bir kimsenin Allah’tan başkasına secde etmesini emredecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim. Muhammed’in nefsi elinde olana yemin olsun ki, kadın kocasının hakkını eda etmedikçe rabbinin hakkını eda edemez. Kocas, eşinden istekte bulunsa ve kendisi de deve üzerinde olsa, ona mani olmaya hakkı yoktur.”<sup>68</sup>**

---

<sup>68</sup> **Sahih.** İbn Hibban (9/479) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (13/124) İbn Mace (1853) Ahmed (4/381) Yahya b. Muhammed b. Sâ'ad, Musnedu İbn Ebi Evfâ (no:4, 5) eş-Şaşı, Musned (1332) İbnu'l-Munzir el-Evsat (7558) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (541) Beyhaki (7/292) hadis mütevatirdir:

\* Muaz radiyallahu anh'den: Ahmed (5/228) İbn Ebi Şeybe (2/261, 3/557) Hakim (4/190) Taberani (20/52, 175) Bezzar (10/226) Buhari Tarihu'l-Kebir (9/28) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (535)

\* Kays b. Sa'd b. Ubade radiyallahu anh'den: Ebu Davud (2140) Hakim (2/204) Taberani (18/352) Bezzar (9/199) Saduddin en-Ne'âl Meşyeha (s.102) Beyhaki (7/291)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: İbn Hibban (9/470) Hakim (2/206, 4/189) Tirmizi (1159) İbnu'l-Munzir el-Evsat (7557) İbn Bışran Emali (914) Ebu Bekr el-Meragi Meşyeha (s.396) Beyhaki (7/291) Bezzar (14/340, 15/219) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (534)

\* Burayde radiyallahu anh'den: Hakim (4/190) Darimi (1505) İbnu'l-A'rabi, el-Kubl ve'l-Muanaka (43)

Bu hadiste zikredilen secde, zahiri üzere hakiki secdedir. Bazı felsefecilerin iddia ettikleri gibi mecazî secde yahut selamlama için eğilme değildir.

---

\* Enes radiyallahu anh'den: Ahmed (3/158) Nesai Sunenu'l-Kubra (5/363) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (5/265, 6/130, 131) Bezzar (13/93) Ebu Nuaym Delail (276, 287) Ebu Musa el-Medini Munteha Ragbati's-Samiin (88) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (527)

\* Sa'lebe b. Ebi Malik'ten: Ebu Nuaym Delail (282) Acurri eş-Şeria (1074)

\* Aişe radiyallahu anha'dan: Ahmed (6/76) İbn Mace (1852) İbn Ebi Şeybe (3/558) İbn Bişran Emali (1378) Acurri eş-Şeria (1073) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (538) Deylemi (5038)

\* Selman radiyallahu anh'den: Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (1/235)

\* Cabir radiyallahu anh'den: İbn Ebi Şeybe (3/558) Abd b. Humeyd (1051)

\* Zeyd b. Erkam radiyallahu anh'den: Bezzar (10/226) Taberani (5/208) İbn Ebi Sabit, Cüz (el yazma no:142) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (540)

\* Ya'la b. Murre radiyallahu anh'den: Ebu Nuaym Delailu'n-Nubuvve (284)

\* Suheyb radiyallahu anh'den: Bezzar, Taberani (8/31) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (536)

\* İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Bezzar (Keşfu'l-Estar 1467) Taberani (11/356) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (12/338) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (539)

\* İbn Mes'ud radiyallahu anh'den: Taberani Evsat (9/81) İsmail el-Ebehani Delailu'n-Nubuvve (135)

\* İsmet radiyallahu anh'den: Taberani (17/183)

\* Ensar'dan bir sahabeden: Haris b. Ebi Usame Musned (498)

\* Suraka b. Malik radiyallahu anh'den: Taberani (7/129) İbn Ebi'd-Dunya en-Nafaka (537)

\* Ebu Umame radiyallahu anh'den: Ebu'l-Kasım es-Semerandi Ma Kurribe Senedihi (no:17) Ebu Hafs el-Kettani Cüz, (el yazma no:55)

\* Gaylan b. Seleme radiyallahu anh'den: Taberani (18/263) Ebu Nuaym Delail (285)

## Hak Ehli İle Batıl Ehli Arasında Ayrım Yapmayanlar Bizden Değildir

el-Mikdad b. el-Esved radiyallahu anh rivayet ediyor:

والله لقد بعث الله النبي صلى الله عليه وسلم على أشد حال بعث عليها فيه نبي من الأنبياء في فترة و جاهلية ، ما يرون أن دينا أفضل من عبادة الأوثان ، فجاء بفرقان فرق به بين الحق و الباطل و فرق بين الوالد و ولده حتى إن كان الرجل ليرى والده و ولده أو أخاه كافرا ، و قد فتح الله قفل قلبه للإيمان ، يعلم أنه إن هلك دخل النار ، فلا تقر عينه و هو يعلم أن حبيبه في النار ، و إنما للتي قال الله عز وجل : \* ( الذين يقولون ربنا هب لنا من أزواجنا و ذرياتنا قره أعين

“Allah’a yemin olsun, Allah, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’i peygamberlerini gönderdiği fetret ve cahiliye dönemleri içinde en şiddetli olanında gönderdi. Putlara ibadetten daha üstün bir din görmüyorlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hak ile batılın, baba ile evladının ayırıcısı olarak geldi. Öyle ki kişi babasının, çocuğunun veya kardeşinin kâfir olduğunu görüyordu. Nitekim Allah onun kalbindeki kilidi imana açmıştı. O halde ölse cehenneme gireceğini biliyordu. Sevdiği kimse cehennemlik iken sevinemezdi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: **“Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve nesillerimizden gözlerimizin bebeği iyi insanlar ihsan et.”** (Furkan 74)”<sup>69</sup>

Şeyh el-Elbani bu hadisin açıklamasında şöyle der: “Bu hadiste ayrımın bizzat kınanmış olmadığına açık bir delil vardır. Bazı insanlar, Kitap ve sünnete davetten ve Kitap ile sünnete muhalif sonradan çıkarılan şeylerden sakındırılmasından nefret ettirerek bunun vaktinin gelmediğini gerekçe gösteriyorlar. Bu davetin insanları uzaklaştırdığını ve insanların aralarını ayırdığını iddia etmeleri hak davet konusunda büyük bir cahilliktir.

---

<sup>69</sup> **Sahih.** Ahmed (6/2-3) El-Elbani es-Sahiha (2823)

Her zaman ve her yerde bu davetin karşısındaki muhalefet ve çekişmeler, Allah Teâla'nın halk üzerindeki sünnetidir. Allah'ın sünnetinde değişiklik olmaz.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ \* إِلَّا مَن

رَحِمَ رَبُّكَ

**“Eğer Rabbin dileseydi, insanları tek bir ümmet yapardı. Oysa işte ihtilaf edip durmaktadırlar. Ancak Rabbinin merhamet ettikleri, (bu ihtilaftan) istisna teşkil ederler” (Hud 118-119)<sup>70</sup>**

---

<sup>70</sup> El-Elbani es-Sahiha (6/322)

## Kâfirlerle Dostluk Kuranlar Bizden Değildir:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ  
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

**“Ey îman edenleri Yahudileri ve Hristiyanları kendinize dost edinmeyin, Onlar birbirlerinin dostudurlar. İçinizden her kim onları dost edinirse, o onlardandır. Allah, şüphesiz zâlim kimseleri doğru yola iletmez.” (Maide 51)**

İbn Cerir, bu ayet hakkında der ki; “Kim müminleri bırakıp Yahudileri ve Hristiyanları dost edinirse onlardandır. Kim müminlere karşı onlara dostluk ederse onların dinindendir. Zira herkes ancak dininden olanla veya üzerinde olduğu şeye razı olarak dostluk eder. Onun dininden razı olduğu zaman onun muhalifine de düşmanlık etmiş olur. Böylece onunla aynı hükme dâhil olur. Bu yüzden bazı âlimler, Tağlib oğullarının kestikleri, kadınlarının nikâhlanması ve benzer hususlarda onlar hakkında Hristiyanlar gibi hüküm vermişlerdir. Nesepleri ve dinlerinin aslı farklı olsa da, İsrail oğullarına dostluklarından, onlardan razı olmalarından ve onlara yardım etmelerinden ötürü böyle hüküm verilmiştir. Bu açıkça, kim bir kimsenin dinini din edinirse onunla aynı hükümdedir şeklindeki sözlerimizin doğrulunu göstermektedir...”

Kurtubi şöyle demiştir: “Allah Teâlâ'nın: “İçinizden kim onları veli edinirse” buyruğu, kim onlara Müslümanlar aleyhine destek verirse, “muhakkak o da onlardandır” demektir. Şanı yüce Allah bu buyrukla, böylesinin hükmünün onların hükmü gibi olacağını beyan etmektedir. Bu da Müslümanın mürtedden miras almasına engel olması anlamına gelir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem döneminde onları veli edinen kişi, İbn Ubeyy idi. Diğer taraftan bu hüküm, onlarla müvâlât ilişkisini koparmak hususunda Kıyamet gününe kadar bakidir. Nitekim Yüce Allah başka yerlerde şöyle buyurmaktadır:

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

**“Bir de zulmedenlere meyletmeyin. Sonra size ateş dokunur.”**

(Hûd, 113)

Yüce Allah Âl-i İmran sûresinde de şöyle buyurmaktadır: “**Mü'minler, müminleri bırakıp kâfirleri veli edinmesin.**” (Âl-i İmran, 28) Yine yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “**Ey iman edenler, kendinizden başkalarını sırdaş edinmeyin...**” (Âl-i İmran, 118)

Şöyle de denilmiştir: Yüce Allah'ın: “**Onlar, birbirlerinin dostlarıdır-lar**” buyruğu ile yardımlaşmak hususu kast edilmektedir. “İçinizden kim on-ları veli edinirse, muhakkak o da onlardandır” buyruğu da şart ve cevabıdır. Yani, bunun böyle olmasına sebep, onları veli edinen kimsenin bizzat Yahudi ve Hristiyanların muhalefetleri gibi, Allah'a ve Rasulüne muhalefet etmiş olmasıdır. Onlara düşmanlık beslemek farz olduğu gibi, artık ona da düşmanlık beslemek farz olmuştur. Onlar için cehennem nasıl vacip ol-duysa, böylesi için de cehennem vacip olmuştur. Bunun sonucunda o da onlar-dan, yani onların arkadaşlarından olmuştur.”<sup>71</sup>

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ  
فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ  
الْمَصِيرُ

“Müminler, müminlerin dışında kendilerinden sakınmadıkça, kâfirleri dost edinmesinler. Kim bunu yaparsa, hiçbir şeyde Allah'tan yardım göremez (Böylece) Allah, sizi kendisinden sakındırıyor; (nasıl olsa) varış Allah'adır.” (Al-i İmran 28)

(Ayette geçen) takiyye (sakınma) içinde onlara karşı buğz ve düşmanlığı gizlediği halde yakınlık izhar etmektir.<sup>72</sup> Onlarla şer'î bir maslahat söz konusu olmaksızın, sevgilerini kazanmak amacıyla konuşmak haramdır.<sup>73</sup>

Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle der: “Müminin, kâfirlerden birine hitaben sevgi amacıyla latifede bulunarak konuştuğu hiçbir kelime caiz

<sup>71</sup> Kurtubi (6/203-204).

<sup>72</sup> Bu ayetin tefsiri için İbn Cerir et-Taberi, Begavi ve Cessas'ın tefsirlerine bakınız. Ayrıca bkz.: Fethu'l-bari (12/311-314) ed-Devahiyu'l-Mudhiye (s.92-99)

<sup>73</sup> bkz.: Ahkamu Ehli'z-Zimme (1/159, 160) İbn Useymin Fetava (3/40)

değildir. Yine onların arasında sevgi kazanmak için onlara gülmek de bunun gibidir, caiz değildir.” Müslümanın, akrabalarından olması dışında kâfirlerin cenazesine katılması da caiz değildir.<sup>74</sup>

Şu günlerde münafıkların Allah’tan başkası için yeni dostluk programları yaptıklarını, “vatan için”, “anayasa için” vs. dostluk dediklerini işitiyoruz. Allah buyuruyor ki; **“Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah’tır, Resulüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah’ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekâtı verirler. Kim Allah’ı, Resûlünü ve iman edenleri dost edinirse (bilsin ki) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah’ın tarafını tutanlardır.”** (Maide 55-56)

Cenaze törenlerine, bayramlarına katılarak, tarihlerini yazarak, bayramlarını kutlayarak onlarla sevinir, onlarla hüzünlenirler. Yine bu günlerde pek çok münafık yönetici veya bazı yönetilenlerin vatan için ve anayasa için dostluk seslerini yükselttiklerini işitiyoruz. Batıdan gelen bundan başka batıl şiarlar da vardır. Durumu en iyi olan; “Allah, vatan ve devrim için” diyerek vatan ve devrimi Allah’a eş tutuyor, müminlere ve Allah rasulü sallallahu aleyhi ve sellem’e dostluğu kaldırıyor.

---

<sup>74</sup> Mecmuu Fetava (3/43)

## Müslümanları Bırakıp Müşriklere Yardım Edenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ  
نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفَرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا  
لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

“Münafıkları belli edeceği için, bunlara “Gelin, Allah yolunda savaşın veya savunma yapın!” denilmişti. Onlar: “Savaşmayı bilsek arkanızdan gelirdik” dediler. Onlar, o gün imandan çok küfre yakındılar, ağızlarıyla kalplerinde olmayanı söylüyorlardı, Allah onların kalplerinde ne sakladıklarını en iyi bilendir.” (Al-i İmran 167)

Eş-Şevkanî, “Onlar, o gün imandan çok küfre yakındılar” kavli hakkında dedi ki; “Yani; onlar müminleri terk ettikleri o gün, onları Müslüman zannedenlerden küfre daha yakındılar. Zira onlar durumlarını açığa çıkarmış, perdelerini yırtmış, nifaklarını ortaya koymuşlardı. Ayetin anlamı hakkında denildi ki; onlar o gün yardım bakımından küfür ehline, iman ehlinde daha yakındılar.”

Allah müminleri bu gibi fiillerden sakındırarak buyuruyor ki;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا  
فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا

“Ey iman edenler! Sizler, inkâr edenler ve yeryüzünde sefere çıkan veya savaşan kardeşleri hakkında: “Eğer bizim yanımızda kalsalardı ölmezler, öldürülmezlerdi” diyenler gibi olmayın.” (Al-i İmran 156)

Sonra Müslümanları terk ettikleri için mazeret sunma şekli az bir gelişmeyle başka bir konuda geçtiği gibi farklı bir şekil alıyor;



فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا  
بَأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ  
حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ

**“Allah'ın Rasûlüne muhalefet etmek için geri kalanlar (sefere çıkmayıp) oturmaları ile sevindiler; mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad etmeyi çirkin gördüler; “bu sıcakta sefere çıkmayın” dediler.”**  
(Tevbe 81) Allah onlara şöyle cevap veriyor; **“De ki: “Cehennem ateşi daha sıcaktır!” Keşke anlasalardı!”** (Tevbe 81)

İlk zamanlardaki bu şekil zamanımızda, Müslümanları en şiddetli tehlikede terk etmek hususunda en yüksek nifak üsluplarına ulaşınca kadar gelişmeye devam etti. Bu günlerde güven içinde yaşamak veya korkutulmamak için Müslümanları terk etmelerinden dolayı özür diliyorlar.

Korkutulmaktan maksatları *Allah yolunda cihad veya mustaz'af Müslümanlara yardım edersek, kâfir devletleri bize karşı çıkar, bize ekonomik ambargo uygulayacaklar* gibi yeni şekillerle nifakı ortaya koyuyorlar. Zira bu Müslümanları terk etmektir. Yeryüzünün çeşitli yerlerinde manevî de olsa yardım ve desteğe muhtaç nice Müslümanlar vardır. Lakin terk etmek nedir? Münafıkların Müslümanları terk etmeleri sebebiyle koşturmacıya durdurulmaz, aksine kâfirlerin yardımı Müslümanlara ulaşınca kadar beklenir. İşte onlar Allah Teâlâ'nın şu kavlinde belirtildiği gibi bunu açıklayanların ilk önderleridir;

**“Münafıkların, kitap ehlinin inkâr eden dostlarına: “Eğer siz yurdundan çıkarılırsanız, mutlaka biz de sizinle beraber çıkarız; sizin aleyhinizde kimseye asla uymayız...” dediklerini görmedin mi?”**  
(Haşır 11)

## Kâfirlere İtaat Edenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ  
إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ

**“Ey iman edenler! Eğer kendilerine kitap verilenlerden herhangi bir zümreye (küfürlerinde) itaat ederseniz, onlar sizi imanınızdan sonra çevirip kâfir yaparlar.” (Al-i İmran 100)**

وَلَا تُطِيعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

**“Kalbini bizi zikretmekten gafil kıldığımız, hevasına uyan ve işi aşırılık olan kimseye itaat etme!” (Kehf 28)**

وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ  
لَمُشْرِكُونَ

**“Muhakkak ki şeytanlar, dostlarına sizinle mücadele etmelerini telkin ederler. Onlara (şirklerinde) itaat ettiğiniz takdirde, şüphesiz siz de müşriklerden olursunuz.” (En'am 121)**

فَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا

**“Sen, kâfirlere itaat etme ve onlara karşı bütün gücünü kullanarak cihad et.” (Furkan 51-52)**

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ

**“Ey Peygamber! Allah’tan sakın; kâfir ve münafıklara itaat etme.” (Ahzab 1)**

Allah-u Teâlâ kâfir önderlere itaat edenler hakkında şöyle buyuruyor:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا

**“Derler ki: “Rabbimiz! Biz liderlerimize ve büyüklerimize itaat ettik; onlar da bizi doğru yoldan saptırdılar.” (Ahzab 67)**

İşte bu, kâfirlerle dostluk ile şiddetlenerek tekrar eder. Lakin içteki şekli başkadır; münafıklarla kâfirler arasında ittifak! Münafıkların kâfirlerin bazı emirlerine itaat etmeleri üzerine anlaşmaları! Bu, bazı işlerde, hatta her işte kâfirlere itaat eden pek çok müslümanın yaptığı şeydir. Bazen şu şekilde haberler duyarsın; “Taraflar oturmudan bakış açılarında ittifak ederek ayrıldılar.” İttifak eden bu iki taraf; bazen müslümanlar ile kâfirler olur. Anlaştıkları şey ise demokrasinin yaygınlaştırılması ve laiklik ilkesi esasıyla korunması, münafıkların dediği gibi, kadının çalışmak ve sosyal yaşama katılmak için evinden çıkarılmasıdır. Bunun gibi pek çok şeyler ve hatta daha tehlikelileri bu kabildendir. Allah Azze ve Celle buyurmuştur ki;

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ \* ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ \* فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ \* ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَصْحَبَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

**“Şüphesiz ki, kendilerine doğru yol belli olduktan sonra, arkalarına dönenleri, şeytan sürüklemiş ve kendilerine ümit vermiştir. Bunun sebebi; onların, Allah’ın indirdiğinden hoşlanmayanlara: Bazı hususlarda size itaat edeceğiz, demeleridir. Oysa Allah, onların gizlediklerini biliyor. Ya melekler onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nasıl olacak! Bunun sebebi, onların Allah’ı gazaplandıran şeylerin ardınca gitmeleri ve O’nu razı edecek şeylerden hoşlanmamalarıdır. Bu yüzden Allah onların işlerini boşa çıkarmıştır.” (Muhammed 25-28)**

## Âlimleri, Sâlihleri ve Peygamberleri Rab Edinenler Bizden Değildir:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا  
أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

**“Onlar, Allah’ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem’in oğlu Mesîh’i kendilerine Rab edinmişler. Hâlbuki onlar da tek bir ilâha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmamışlardı. Zira O’ndan başka ilâh yoktur. O, onların şirk koştuklarından münezzehtir”** (Tevbe 31)

Taberi<sup>75</sup> şöyle demiştir: “Âyette zikredilen hahamlar’dan maksat, Yahudilerin din âlimleridir. Rahiplerden maksat ise, Hristiyanların manastırlara çekilen ve ibadette çok çaba sarf eden abidleridir. Allah Teâla bu âyette Yahudi ve Hristiyanların din adamlarını rabler edindiklerini zikretmiştir. Bu ifadeden maksat onların din adamlarını ilah edinerek onlara tapmaları değildir. Bundan maksat, Allah’ın emir ve yasaklarını bırakıp din adamlarının koydukları emir ve yasaklara uymalarıdır.

“Erbaben min dūnillah”: yani Allah’ın dışında, Allah’a isyan ederek kendilerine itaat ettikleri efendiler edindiler. Allah’ın haram kıldığı şeyleri onlar kendilerine helal sayınca, onu helal, Allah’ın helal kıldıklarını haram sayınca da onu haram kabul ettiler.”

Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivayet edilen şu hadîs ve birçok tabiinden rivayet edilen şu görüşler, din adamlarını rabler edinmelerinden maksadın, onların emir ve yasaklarına uymak olduğunu göstermektedir:

Adiy b. Hatim diyor ki: “Ben, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gittim. Boynumda altından bir haç bulunuyordu. Bana dedi ki:

---

<sup>75</sup> Taberi Tefsiri (14/208-212)

يا عديّ، ا طرح هذا الوثنَ من عنقك! قال: فطرحته، وانتهيت إليه وهو يقرأ في "سورة براءة"، فقرأ هذه الآية: (اتخذوا أحبارهم ورهبانهم أرباباً من دون الله) ، قال قلت: يا رسول الله، إنا لسنا نعبدهم! فقال: أليس يحرمون ما أحلَّ الله فتحرمونه، ويحلون ما حرم الله فتحلونه؟ قال: قلت: بلى! قال: فتلك عبادتهم!

**“Ey Adiy! Boynundan şu putu çıkarıp at.”** Bunun üzerine onu attım. Ona gittiğimde, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Tevbe suresinin **“Onlar, hahamlarını, rahiplerini ve Meryemoğlu İsa Mesihî, Allah’tan başka rabler edindiler”** âyetini okuyordu. Dedim ki: “Ey Allah’ın Rasulü biz onlara ibadet etmiyorduk ki!” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de buyurdu ki: **“Onlar Allah’ın helal kıldığı şeyleri haram kıldığında haram saymıyor muydunuz? Allah’ın haram kıldıklarını helal saydıklarında da helal kabul etmiyor muydunuz?”** Ben: “Evet” dedim. Buyurdu ki: **“İşte onların ibadeti budur!”**<sup>76</sup>

Huzeyfetu’l-Yemanî: “Yahudi ve Hristiyanlar, Allah’ı bırakıp da hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler.” buyuruluyor. Bunlar, haham ve rahiplere ibadet mi ediyorlardı?” diye sorulunca o şu cevabı vermiştir:

أَمَّا إِنْهُمْ لَمْ يَكُونُوا يَصُومُونَ لَهُمْ وَلَا يَصَلُّونَ لَهُمْ، وَلَكِنْهُمْ كَانُوا إِذَا أَحَلُّوا لَهُمْ شَيْئًا اسْتَحَلُّوهُ، وَإِذَا حَرَّمُوا عَلَيْهِمْ شَيْئًا أَحَلَّهُ اللَّهُ لَهُمْ حَرَّمُوهُ، فَتِلْكَ كَانَتْ رُبُوبِيَّتَهُمْ

“Hayır, onlar, bunlara oruç tutup namaz kılarak ibadet etmiyorlardı. Fakat onlara, kendilerine bir şeyi helal yapınca onlar onu helal görüyorlar bir şeyi haram yapınca da onu haram sayıyorlardı. İşte onların rab edinmeleri budur.”<sup>77</sup>

Abdullah b. Abbas radiyallahu anhuma da demiştir ki:

<sup>76</sup> **Sahih.** Taberi (14/210) Tirmizi (3095) Taberani (17/92) Beyhaki (10/116) Ziyau’l-Makdisi el-Munteka (el yazma no:134)

<sup>77</sup> **Sahih mevkuf.** Taberi (14/211) Beyhaki Şuab (7/45)

لم يأمرهم أن يسجدوا لهم، ولكن أمرهم بمعصية الله، فأطاعوهم،  
فسمّاهم الله بذلك أرباباً

“Hahamlar ve rahipler, Yahudi ve Hristiyanlara, kendilerine secde etmelerini emretmemişlerdir. Fakat onlar, Allah’ın emirlerine aykırı emirler vermişler, onlar da bu emirlere itaat etmişlerdir. Bu sebeple Allah, hahamları ve rahipleri: “Rabler” diye isimlendirmiştir.”<sup>78</sup>

Rebi' b. Enes diyor ki: “Ben, Ebu'l-Âliye'den: “Yahudiler ve Hristiyanlar, hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler” âyetinin manasını sordum ve dedim ki: “İsrailoğullarında bu rab edinme olayı nasıldı?” O dedi ki:

ما أمرونا به ائتمرنا، وما نهونا عنه انتهينا لقولهم"، وهم يجدون في كتاب  
الله ما أمروا به وما نهوا عنه، فاستنصحو الرجال، ونبذوا كتاب الله وراء  
ظهورهم.

“Hahamlar bize ne emrettiyse ona uyduk. Neyi de yasakladıysa, sözlerini dinledik. Hâlbuki bunların emrettikleri ve yasakladıkları şeylerin hükmü, Allah’ın kitabında mevcuttu. İnsanlar din adamlarının telkinlerini nasihat kabul edip aldılar ve Allah’ın kitabını arkalarına attılar. Böylece Allah’ı bırakıp din adamlarını rabler edinmiş oldular.”<sup>79</sup>

Fethu'l-Beyan’da Sıddık Hasen Han şöyle demiştir: “Bu ayette kalbi veya kulak vermesi olup şahit olan kimse için Allah’ın dininde taklid etmekten sakındırma ve Aziz Kitap ve tertemiz sünnete uygun olarak selefın söylediklerini takip etmeye yönlendirme vardır. Kur’an ve sünnet naslarında gelenlere, Allah’ın ikame olunmuş hüccetlere aykırı olmasına rağmen bu ümmetin âlimlerinin görüşlerine uyarak ve onların sünnetlerini sünnet edinerek mezhebe tabi olmak, Yahudi ve Hristiyanların alimlerini ve abidlerini Allah’tan başka rabler edinmeleri gibidir. Onların bunlara ibadet etmedikleri kesin olarak bildirilmiştir. Bilakis onlar, alimlerinin ve abidlerinin haram kıldıklarını haram sayıyor, helal kıldıklarını helal sayıyorlardı. İşte bu ümmetteki taklitçilerin yaptıkları da budur. Yumurtanın diğer yumurtaya, hurmanın hurmaya ve suyun suya benzediği gibi Yahudi ve Hristiyanlara

<sup>78</sup> **Hasen mevkuf.** Taberi (14/212)

<sup>79</sup> **Hasen maktu.** Taberi (14/212)

benzemişlerdir.

Ey Allah'ın kulları! Size ne oluyor da Kitap ve sünneti bir kenara bırakıyorsunuz? Kitap ve sünnetin gösterikleriyle amel ederek Allah'a kulluk etmelerinin kendilerinden talep edilmesi konusunda sizinle aynı durumda olan kimselere dayandınız! Bunların getirdikleri, hakka dayanmayan, dinden kitap ve sünnet nasları tarafından desteklenmeyen görüşleriyle amel ettiniz. En yüksek sesle bağırarak bunu ilan ettiniz, ona aykırı olanlardan uzaklaştınız. Onu sağır bir kulak, kılıflı bir kalp, körelmiş zihin ve hastalıklı düşüncelerle ödünç alıyor, hal dilinizle şöyle diyorsunuz:

“Ben ancak Guzeyye saparsa saparım ve Guzeyye doğru yolu bulursa doğruyu bulurum.”<sup>80</sup>

Er-Razi, Tefsirin'de şöyle demiştir: “Muhakkik ve müctehitlerin sonuncusu şeyhimiz şöyle dedi: “Fakihleri taklid edenlerden bir topluluğa şahit oldum. Onlara meselelerden birisi hakkında Allah Teâlâ'nın kitabından birçok ayetler okundu. Mezhepleri bu ayetlere aykırı idi. bu ayetleri kabul etmediler ve onlara hiç bakmadılar. Şaşkın bir halde bakakaldılar. “Selefimizden gelen buna aykırı görüş rivayet edilmiş olmasına rağmen bu ayetlerin zahiri ile nasıl amel ederiz?” demek istiyorlardı. Hakkıyla düşünecek olursan, Bu bulaşıcı hastalık dünya ehlinde birçok kimsenin damarlarına işlemiştir.”<sup>81</sup>

Allâme Muhyiddîn er-Rûmî, Risâle adlı kitabında şöyle demiştir: “Hiç kimse için dört mezhepten birisine bağlı kalmak gerekli değildir.” Bilakis faziletli sahabe ve tabiîn asırlarında olduğu gibi, herkes her konuda istediği, beğendiği her müftüye “Allah'ın hükmü nedir?” diye sorabilir. Cumhurun kabul ettiği görüş budur. İmâm İbnu'l-Humâm bu görüşü İmâm Nevevî'den ve el-İkdu'l-Ferid müellifinden naklederek desteklemiş ve şöyle demiştir: “Kur'ân ve sünnete baktığımızda hiç kimsenin dört mezhepten birisine bağlı kalmasının gerekmediğini görürüz. Bilakis kasıtlı olarak ruhsatları aramaksızın, kişi istediği müctehide veya tevâfuk eden bir müftüye fetvâ sorup ona uyabilir. Sanırım buna cevaz vermeyenlerin tavrı, insanların kasıtlı bir şekilde ruhsatları aramaları endişesinden kaynaklanıyor.

Bazı âlimler “Avâm insan belli bir mezhebe bağlı kalmalı mıdır? Yoksa istediği kişiden fetvâ alır ve ona uyar mı?” şeklinde sorarak meseleyi ele almışlardır. Meselâ Allâme İbn Hacer Tuhfe kitabında Herevî'nin şöyle dediğini nakletmiştir: “Bize göre avâmın herhangi bir mezhebe bağlı

---

<sup>80</sup> Siddık Hasen Han el-Kannuci Fethu'l-Beyan (5/286)

<sup>81</sup> Fahreddin Razi Mefatihul-Gayb (16/31) Tuhfetu'l-Ahvezi (7/418)

kalması gerekmez. Kalâid kitabında da şöyle denmiştir: “Belli bir mezhebe bağlı kalmak gerekmez ve mezhebimize göre avâm insanların mezhepleri yoktur.”

İkâz kitabında ise şöyle denmiştir: “Doğrusu herhangi bir mezhebe bağlı kalmak farz değildir. Çünkü farz, ancak Allah ve Resulünün farz kıldığıdır. Oysa Allah ve Resulü hiç kimseye herhangi bir insanın mezhebini alıp ancak ona uymasını farz kılmış değildir. Şüphesiz selefin yaşadığı faziletli asırlar gelip geçti. Böyle bir şeye asla rastlanmadı.

Doğrusu, her ne kadar bir mezhebi kendine mezhep edinse de avâmın mezhebi olmaz. Çünkü ancak hükümleri delillerinden alabilen usûl sahibi olan veya belli bir mezhebin fıkıh kitaplarını okuyup mezhep imâmının fetvâlarını bilen birinin mezhebi olur. Böyle olmayan, meselâ İmâm Mâlik'e uyduğunu sanan kimse sadece sözle “ben Mâlikîyim” demesiyle Mâlikî olmaz. Bu, nahiv ilminin ne olduğunu bilmediği halde, “ben nahivciyim” diyen kimsenin söz ve iddiası gibi, faydasız bir söz ve yalan bir iddiadır ancak.

Avâmın belli bir mezhebe nispet edilmesinin doğruluğu asla düşünülmez; nispet edilmesini kabul etsek bile, ne ona, ne de başka herhangi bir insana herhangi bir âlimin görüşlerini alıp sadece ona uyması ve başka âlimlerin sözlerini reddetmesi gerekli olur.

Şüphesiz bu, İslâm ümmetinde yeni oluşan çirkin bir bid'atır. İslâm ümmetinin âlimlerinden asla bunu kabul eden olmamıştır. Zira onlar insanlara böyle bir şeyi gerekli kılmaktan beridirler. Bu bid'atın daha çirkinini âlimlerden sadece birisine uymak gerektiği bid'atıdır. Bundan daha çirkinini sadece dört mezhepten birisine uymanın gerektiği bid'atıdır. Ne saçma bir şeydir bu. Sahabe tabiîn ve tebe-i tabiîn ve İslâm ümmetinin diğer âlimlerinin mezhepleri yokolup bitti; imamlar ve fakihler arasında sadece dört kişinin mezhepleri mi kaldı? Hiçbir imâm bunu söylememiştir ve kimse savunmamıştır. Bunu ifâde eden tek bir kelime bile dile getirilmiş değildir.

Allah sahabe ve tabiîne neyi farz kılmışsa, onlardan sonrakilere de aynısını farz kılmıştır ve kıyâmet gününe kadar Allah'ın hükümleri keyfiyet açısından farklı olsa da mâhiyet itibarıyla asla değişmeyecektir.

Ancak avâm insanın herhangi bir mezhebe bağlı kalmasını doğrulayanlar şöyle diyorlar: “Avâm insan mensup olduğu mezhebin ancak hak olduğu inancındadır. Bu yüzden inancı gereğince o mezhebe bağlanmalıdır.” Şüphesiz bu açık bir hatadır. Çünkü şayet böyle olması doğru ise, o zaman mensup olduğu mezhebe, mensup olmayan herhangi bir âlimden fetvâ istemesi ve daha râcih olsa bile başka bir mezhebe



uyması haram olur ve hatta Rasulullah'ın, imâmının mezhebine muhâlif olan bir hadîsini veya sahabe ve dört halifenin sözünü gördüğünde hadîs ve sahabe sözünü bırakıp mensup olduğu İmâmın mezhebine uyması lâzım gelir.

Oysa bu asla kabul edilir bir şey değildir. Bunun da doğru olmadığına ortaya çıkması ile “Avâm istediği kişiden fetva alır. Dört mezhebe tabi olanlara ve başka diğer âlimlere de uyabilir” görüşünün doğru olduğu belirlenmektedir ve ümmetin icmâsıyla ne avâma, ne de müftüye dört mezhepten birisine bağlanmaları farz olur...

Taklide gelince, o hiçbir delile dayanmadan başkasının sözünü kabul etmektir. Mukallid katî bir delile dayanmadan uyduğu kişinin sözlerinin doğruluğunu nereden bilsin. Ayrıca avâmın bağlı kalarak sadece bir mezhebe uyması zaten sonradan oluşan bir bid'attir. Çünkü örnek aldığımız sahabiler gelip geçtiler.

Zamanlarında uyulan ve okunan mezhep sahibi herhangi bir adamı göremiyoruz. Karşılaştıkları yeni bir hâdise olduğu zamanlarda ancak ve ancak Kur'ân ve sünnete ya da şer'î bir nassın bulunmadığı zaman görüşe müracaat ederlerdi. Tabiîn de aynı şekilde Kur'ân ve sünnete müracaât ederdi. Kur'ân ve sünnette cevap bulamadıkları zaman sahabe icmâına müracaât ederdi, icmâ da olamayınca ictihâd ederlerdi ve bir kısmı sahabe sözünü ictihâddan daha güçlü bularak sahabe sözünü alırdı.

Tabiînden sonra h. 179'da vefât eden İmâm Mâlik, h. 150'de vefât eden Ebû Hanîfe, h. 150'de dünyaya gelen İmâm Şâfiî ve h. 164'de dünyaya gelen İmâm Ahmed b. Hanbel'in bulundukları üçüncü asır geldi. Hakezâ onlar da aynı seleflerinin çizgisinde yürüdüler. Zamanlarında uyulan ve okunan herhangi bir kişiye mensup bir mezhep yoktu.

Bu imâmların taraftarları ve talebeleri de bu çizgiden kaymadılar. İmâm Mâlik'in taraftarlarından kendisine çok meselede muhalefet eden nice talebelerinin olması bunu doğrulayan bir delildir. Çünkü onlar da ictihâd etme gücüne sahip idiler ve ictihâd malzemelerini toplamışlardı.

İşte Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bu ilk üç asırda yaşayanları överek şöyle buyurmuştur: **“Nesillerin en hayırlısı benim çağdaşlarım, sonra onları takip edenler, daha sonra ardından gelenlerdir.”** Ayrıca taklidçilerin şaşırtıcı yönleri, taklid etmeyi meşru göstermek için selefin de taklid ettiği ve mezhep edindiği iddiaları olmuştur.

Şayet taklidçilerden birisine “İmâm Mâlik hangi mezhebe uyardı?” diye sorarsan sana cevap veremez. İsâ b. Dinâr, İmâm Mâlik'in mezhebinin

Endülüs'te yaymadan önce Endülüslüler İmâm Evzâî ve Mekhûl'un mezhebine uyarlardı. Bu târihî gerçek göz önünde olduğu halde dört mezhepten hariç başka mezhebin olmadığı iddiasında nasıl bulunuyorlar?

Ancak taklitçiler bu gerçeklere karşı cevapsız kaldıklarında ve aklen kabul edip nefsen reddettiklerinde şöyle derler: “Biz fetvâ ve hükümlerin kaynağının ancak Kur’ân, sünnet ve icmâ olduğunu inkâr etmiyoruz. Yalnız bu kaynaklara dayalı hüküm çıkartma ve ictihâd etme yükünün altından kim çıkar?”

Onlara cevaben deriz ki: “Biz bunun altından çıkarız ve bu kaynaklara dayanarak biz hüküm çıkartırız. Kuşkusuz İmâm Mâlik'in zamanında var olan her ilmin günümüzde de kapısı açıktır. Öğrenip kullanmak isteyen hiçbir engel yoktur ve ictihâd etmek isteyen her ilimde uzman olması şartı da yoktur. Çünkü biz biliyoruz ki sahabeler ilimde farklı seviyelerde idiler. Halifenin sıradan herhangi bir Müslümana fetvâ sorduğu ve onun görüşü ile hüküm verdiği defalarca tekrarlanmıştır. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: **“Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Her ilim sahibinden üstün bir bilen bulunur”**

El-Fullânî, İkâz kitabında bu konunun önemli bir noktasına değinerek şöyle demiştir: “Ağızlarda dolaşan uygulamada hadîsle değil, fıkıhla amel edilir sözü bir saçmalaktır. Çünkü fıkıhın dayanağı, bilindiği gibi Kur’ân ve sünnettir. İcmâ ve kıyâsın dayanağı da Kur’ân ve sünnettir. Fıkıhla amel etmek hadîsle amel etmenin aynısı olduğuna göre uygulamada hadîsle değil fıkıhla amel edilmesinin ne mânâsı vardır? Ayrıca fıkıh re’y değil, ilmin kendisidir. Ağızlarda dolaşan bu söz haşarat gibi olan avâma mahsustur... Bu söz asla Müslümana yakışan bir söz değildir.

Bazıları bu sınırı da aşarak, hadîsle amel etmenin haram olduğunu iddia ederek şöyle saçmalamışlardır: “Hadîsle amel etmek caiz değildir, hatta tahrimen mekruhtur ve onunla amel edenin akıbetinin kötü olmasından korkulur. Bir mesele hakkında yüz sahîh hadîs olsa bile mukallid uyduğu müctehid o hadîslerle amel etmediği müddetçe amel etmez...” Kuşkusuz bu dînden irtidâd değilse, ona yakın bir şeydir...

Allâme Molla Aliyyü'l-Kârî, namazda işâret parmağı ile işâret etmekle ilgili risalesinde şöyle demiştir: “Keydânî saçmalayarak şöyle demiştir: “Ehl-i hadîs gibi işâret parmağıyla işâret etmek haramdır.” Kuşkusuz bu usûl kaidelerini ve furû'un konumunu bilmemekten kaynaklanan büyük bir hatâ ve affedilemeyecek bir suçtur. Hakkında hüsnü zanda bulunarak sözünü tevil etmeseydik, küfrünü açıkça ilân eder, dinden çıktığını açıklardık...”

Allâme Allân, yanında Buhârî, Müslim ve Muvattâ gibi güvenilir bir hadîs kitabı bulunan kişinin kitapta bulduğu hadîsle amel etmesi gerektiğini açıkladıktan sonra şöyle demiştir: “Nitekim sahabîler de Rasulullah’ın kendilerine bir hadîsi ulaştığında hiç ara vermeden ve falanca zât onu delil olarak almış mıdır diye sormadan hemen onunla amel etmeye koşarlardı ve bu şekilde davranmayan azarlanırdı.”

Celaluddin İbn Şâs el-Cevâhiru's-Semîne kitabında İmâm Ebû Bekir Tartûşî’nin şöyle dediğini nakletmiştir: “Mâlikî, Hanefî, Şâfiî ve bunlara benzer bir mezhebe uyan bir vâli kendisi gibi aynı mezhebe mensup olmayan bir zâtı bir belde kâdî olarak tayin edebilir. Çünkü kâdî için gerekli olan hüküm vereceği mesele hakkında kendi ictihadı ile hüküm vermesidir. Meselâ; Mâlikî olan bir kâdî’nin hüküm verirken Mâlikî mezhebine göre hüküm vermesi gerekli değildir. Ancak ictihadı gereğince hükmeder. Kâdîya ancak şu mezhebe göre hüküm verirken seni kâdî olarak tayin ederiz diye koşulan şart geçersiz, akit ise geçerlidir. Ebu'l-Velid el-Bâcî’nin “Endülüs’ün Kurtuba şehrinde vâli bir zâtı kâdîliğe atadığı zaman, varsa İbn Kâsım’ın görüşüyle hüküm vermeyi şart koşardı. Oysa bu sakıncalı bir cehâlettir” şeklinde haber verdiği sâbit olmuştur.

İmâm Karâfî, İkâz kitabında nakledildiğine göre şöyle demiştir: “Şüphesiz herhangi müctehid bir imâmın mezhebine Kur’ân ve sünnetten deliline bakmaksızın uymak büyük bir cehâlettir. Çünkü bu mezhep taassubu, hevâ ve heveslerine kapılmaktır. Müctehid imâmlar delilini bilmeden birisine uymayı men ederek böylesi mezhep taassubunu reddetmişlerdir.”

Müctehid imâmlardan birisine uyan, gücü nispetinde meselelerin delillerini araştırıp uyduğu imâmın görüşüne muhâlif bir delili gördüğü zaman imâmının görüşünü bırakır ve delile göre amel eder. Böylece imâmına, diğer müctehidlere, Allah’ın Kitabına ve Rasulullah’ın sünnetine uymuş olur. Ancak Kitap, sünnet ve icmâdan uyduğu imâmın görüşüne muhâlif delil kendisine görüldüğü halde imâmına uymakta ısrar eden kişi imâmına uymamış ve onun mezhebinden çıkmış olur. Çünkü şayet imâmına her tür illetten sâlim, sahih hadîs ulaşmış olsaydı, görüşünü bırakır, sahih hadîse uyardı. Uyduğu müctehidin görüşüne muhâlif delili bildiği halde ona uymakta ısrar eden Allah’a, Resulüne ve dört imâma isyan etmiş ve şeytânın hizbine girmiş olur.”

Allâme Muhammed Hayyât es-Sindî şöyle demiştir: “Kitap ve sünnetin nasslarını incelediğimizde re’y ile değil, nasslarla amel edilmesinin gerektiğini görürüz. Bu gereği teyid eden deliller sayılmayacak kadar çoktur. Yalnız şeytân, çoğu insanlara nasslarla değil, re’yle amel etmeyi güzel göstererek re’yle amel etmenin nassla amel etmekten daha evlâ

olduğu zannıyla onları kandırmıştır. Böylece onlara Resulullah'ın hadîsleriyle amel etmeyi yasaklamıştır, işte İslâm ümmetinin başına gelen en büyük âfet budur.”

“Bu belânın en şaşırtıcı yönü ise mel'ûn şeytânın bu oyuna gelenlere sahabeden sahih hadîse muhâlif bir söz ulaştığı zaman doğrusunu söyleyerek: “Olur ki ona Resulullah'ın hadîsi ulaşmamıştır” dedirttiği halde; uydukları müctehidden sahih hadîse muhâlif bir görüş söz konusu olunca var güçleriyle imâmlarının sözlerini geçersiz bir te'vil ile bile olsa, onu te'vil etmeye sevk etmesidir. Onlara “Uyduğunuz müctehide hadîs ulaşmamış olabilir” denildiği zaman adamın başına kıyâmeti kopartırlar. Ve tasavvur edilemeyecek bir şekilde ona yüklenirler. Hatta adamı sapık fırkalardan sayarlar, te'vil etmekten âciz kaldıklarında imâmımız hadîsleri bizden daha iyi bilir derler.

“Aklınızla düşünün, aralarındaki farka rağmen Ebû Bekir gibi bir sahabeye hadîsin ulaşmadığını kabul ederler de, asırlar sonra dünyaya gelen müctehid imâmlarına hadîsin ulaşmadığını kabul etmezler.”

İkâz kitabının sahibi Allâme es-Sindî'nin bu sözlerini naklettikten sonra şöyle demiştir: “Kuşkusuz Şeyh es-Sindî doğruyu söylemiş, nasihat etmiş ve hakkı göstermiştir.”

Her Müslümana farz olan, Kur'ân'ı anlamaya çalışıp Resulullah'ın hadîslerini araştırarak, hükümleri onlardan öğrenmesidir. Zamanımızda yaygın bir fenomen haline gelen sadece bir mezhebe bağlı kalma ve başka bir mezhebe intikâl etmenin yasak olması görüntüsü bir bid'at ve cehâletten kaynaklanan bir zorlamadır. Allâme Muhammed Sâlih el-Fullânî İkâz kitabında bu ibâreyi naklederken, şöyle demiştir: “Belli bir müctehidin mezhebine bağlı kalma o müctehidi adeta peygamber edinmek değil, onu rab edinmektir aslında. Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözünü “**Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, papazlarını ve Meryem oğlu Mesih'i rableri olarak kabul ettiler**” (Tevbe 31) açıklayan hadîsin bu doğrultuda âyeti açıkladığını nakletmiştik.”

İkâz kitabının sahibi, Kitab ve sünnetin nasslarıyla amel etmenin gerekliliğini anlattıktan sonra şöyle demiştir: “Kuşkusuz bu herkesçe malumdur ve Resulullah'ın sözleri hiçbir zaman geçersiz olmaz. Her ne kadar söylendiği üzere asırlar geçtiyse de sözleri halen tazeliğini korumuştur. Hiçbir müctehidin sözleri delil olmadığı gibi, hadîslerle amel etmek için de ölçü olmaz. Çünkü Allah ancak Resulünü insanlara örnek ve hüccet kılmıştır. Başka kimseyi değil. Ayrıca Resulullah, ümmetine hadîslerini insanlara ulaştırmayı emretmiştir. Kendisine Resulullah'ın hadîsi ulaşan Müslümanın uyduğu müctehid imâm o hadîsle amel etmeden

kendisi amel etmeyecek olursa, o zaman peygamberin hadîslerini tebliğ etme emrinin faydası olmaz, herkes uyduğu müctehidin sözleri ile yetinirdi!.. Ümmetin üzerinde ittifak ettiği mensuh hadîslerin sayısı beş-on hadîsi geçmez ve mensuh bir hadîsle amel etme ihtimali, tasavvur edilemeyecek kadar zayıftır. Oysa bir mesele hakkında bin bir görüş belirten, söylediği bir sözünden hemen vazgeçen, sözleri birbirine uymayan müctehide uymadaki hataya düşme ihtimali oldukça güçlüdür. Hadîsleri yanlış anlama korkusu, neyi doğru neyi yanlış bilinmeyen müctehidler sözlerini anlamak için de geçerlidir.

Kişinin uyduğu müctehid imâmın yazdığı fetvâlara güvenip ona uyması caiz ise, Resulullah'ın güvenilir hadîs âlimlerinin toplayıp yazdıkları hadîslerine güvenip onlara uymanın caiz olması daha evlâ değil midir? Nasıl ki uyduğu müctehid imâmın bazı sözlerini anlamayınca anlayana soruyorsa, Peygamberin hadîslerini de anlamayınca anlayana sormalıdır.

Bazı âlimler mukallidlerin “Hadîse göre değil, fıkha göre amel edilmelidir” sözleri için bunun hadîse hakaret olduğunu ve hakaretinde küfür olduğunu ve re'yin fıkıhla hiçbir alâkasının olmadığını, fıkıhın ancak hadîs olduğunu söylemişlerdir.

Allâme Molla Aliyyü'l-Karî el-Bahru'r-Raik kitabından naklederek şöyle demiştir: “Çağımızda olduğu gibi mezhepler yazılmış olsa bile kişi istediği müctehide uyabilir ve istediği zaman başka müctehidin mezhebine geçebilir.”

Allâme Sindî, Molla Aliyyü'l-Karî'nin bu sözleri için şöyle demiştir: “Kitab, sünnet ve seçkin âlimlere göre doğru olanı budur. Bunun aksini söyleyenlerin sözlerine asla itibar edilmez. Kitab, sünnet ve selef âlimlerin sözlerine muhalif her görüş reddedilmelidir. Bu vasıftaki görüşleri kabul eden ya cahil veya koyu bir taassub sahibidir. Allah bizi sevdiği ve razı olduğu yolu takip etmeye muvaffak kılsın.”<sup>82</sup>

---

<sup>82</sup> Muhammed b. Ali es-Senûsi, İkazu'l-Vesenan (s.98 vd.) özetle.

## Peygamberler Hakkında Aşırılık Yapanlar Bizden Değildir

Ömer radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تُظَرُونِي كَمَا أَطْرِي عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ، وَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

**“Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı yüceltmede aşırı gittikleri gibi siz de beni yüceltmede aşırı gitmeyin. Hakkımda yalnızca Allah'ın kulu ve rasulü deyin.”<sup>83</sup>**

Abdullah b. eş-Şihir radiyallahu anh şöyle demiştir: “Amir oğullarının temsilcileriyle beraber Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna çıkmıştık. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e: “Sen bizim seyyidimizsin.” dedik. O şöyle buyurdu: **“Seyyid (yüce ve mübarek) olan Allah Teâlâ'dır.”** Biz: “Sen bizim en faziletli, en muktedir olanımızsın.” dedik. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لِيَقُلَ أَحَدُكُمْ بِقَوْلِهِ وَلَا يَسْتَجِرَّهُ الشَّيْطَانُ

**“Söyleyeceğiniz sözü söyleyin, (abartmayın) ki, şeytan sizi peşine takmasın.”<sup>84</sup>**

Enes radiyallahu anh şöyle rivayet ediyor: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelen bazı kimseler şöyle dediler: “Ey Muhammed! Ey seyyidimizin seyyidi! Ey bizim en hayırlımızdan daha hayırlısı” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bunun üzerine dedi ki:

---

<sup>83</sup> **Sahih.** Buhari (3445, 6830) İbn Hibban (2/145, 152, 14/133) Tayalisi (24) Ahmed (1/23, 24, 47, 55) Darimi (2826) Ebu Ya'la (1/142) Bezzar (1/299)

<sup>84</sup> **Sahih.** Buhari Edebu'l-Mufred (211), Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (9/467-468) Ebu Davud (4806), Ahmed (4/24, 25), İbnu's-Sunni Amelu'l-Yevm ve'l-Leyle (387)

عَلَيْكُمْ بِقَوْلِكُمْ وَلَا يَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ أَنَا مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ  
وَرَسُولُهُ وَاللَّهُ مَا أَحَبُّ أَنْ يَرْفَعُونِي فَوْقَ مَنْزِلَتِي الَّتِي أَنْزَلَنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

**“Ey insanlar! Söyleyeceğiniz sözü söyleyin. Şeytan sizi kışkırtmasın. Ben sadece Muhammed b. Abdullah’ım, Allah’ın kulu ve rasulüyüm. Beni, Allah’ın bana ihsan ettiği mertebenin üzerine çıkarmanızı istemem.”<sup>85</sup>**

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, aynı şekilde, Enes hadisinde yer alan “seyyidina” gibi ifadeleri de doğru bulmamış ve övgülerle karşılanmayı kabul etmemiştir. Bunun aşırılığa götüreceğinden endişe duymuştur. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir kimsenin övgülerle karşılanmasını, velev ki denilenler kişide mevcut bulunsa bile, doğru kabul etmemiş ve bunun şeytan işi olduğunu haber vermiştir. Çünkü bu, ileride tevhidin kemalini zedeleyecek manada sakıncalı durumlar meydana getirebilir.

Allah ubudiyet/kulluk makamını Nebi sallallahu aleyhi ve sellem için kemale erdirince, o bundan böyle övülmeyi hoş görmedi. Bunun amacı sırf bu makamı korumaktı. Bu itibarla ümmetini de bunu terk etmeleri için irşad etti, bunu onlara öğüt olarak sundu. Amacı Tevhid makamını korumak ve buna herhangi bir fesadın girmesini engellemekti. Ya da ümmetini şirk ve buna götüren yollardan korumak içindi.

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor: **“Ama zulmedenler, kendilerine söylenen sözü bir başkasıyla değiştirdiler. Biz de o zalimlerin yaptıkları bozgunculuğa karşılık, üzerlerine gökten iğrenç bir azab indirdik.”** (Bakara 59)

İşte Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, böyle yapmakla, ümmetini nehyettiği fiilleri işlemekten, Allah’a yaklaşılcı çok daha faziletli fiillere ve hasenelerin en büyüklerine yönlendirmiş oldu.

---

<sup>85</sup> **Sahih.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (5/26, 6/96) Nesai, Amelu'l-Yevm ve'l-Leyl (248, 249) Ahmed (3/153, 241)

## İsa Aleyhi's-selâm'ın Öldürüldüğüne İnanan Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا \* بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا \* وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا

“Biz, Allah'ın peygamberi Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük” demeleridir. Oysa onu ne öldürmüşler ve ne de asmışlardır; fakat kendilerine öyle gösterilmiştir. Bu hususta görüş ayrılığına düşenler, işin doğrusundan şüphe içindedirler ve zanna tâbi olmaktan başka hiçbir bilgileri yoktur. Şu var ki onlar, İsa'yı kesinlikle öldürmemişlerdir. Fakat Allah onu kendisine yükseltmiştir. Allah, Aziz'dir, Hakîm'dir. Şüphe yoktur ki, kitap ehlinde olan her ferd, (İsa aleyhi's-selâm'ın) ölümünden önce mutlaka İsa'ya îman edecek, o da kıyamet günü, onlar aleyhine (şahadette bulunan) bir şâhid olacaktır.” (Nisa 157-159)

وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

“Şüphe yoktur ki o (İsa aleyhi's-selâm), kıyamet vaktinin bir alametidir. Bu itibarla sakın ondan şüphe etmeyin. Bana uyun. Bu dosdoğru bir yoldur.” (Zuhruf 61)



## Acemleri Araplardan Üstün Gören Bizden Değildir

Komunistler, Arap olmayanları, Araplardan üstün görmekte ve Arapların faziletini itiraf etmemektedirler. Arap ırkının, sonra Kureyş'in, sonra Haşim oğullarının faziletinin delili, Vâsile b. Eska radiyallahu anh'ın şu rivayetidir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ، إِسْمَاعِيلَ، وَاصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ  
بَنِي كِنَانَةَ، وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي كِنَانَةَ قُرَيْشًا، وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشِ بَنِي هَاشِمٍ،  
وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ»

**“Şüphesiz Allah İbrahim (aleyhi's-selâm) oğullarından İsmail (aleyhi's-selâm)’ı seçti. İsmail oğullarından Kinane oğullarını seçti. Kinane oğullarından Kureyş’i seçti. Kureyş’ten Haşim oğullarını seçti. Haşim oğullarından da beni seçti.”<sup>86</sup>**

Komunistler, Arapları hakir görür ve faziletlerini inkâr ederler. Onlar Araplar dışındaki halkları destekledikleri için onlara “Şuubiyye” denilmiştir.

Kureyş'in üstünlüğüne ve insanların idareciliğinde onların hak sahibi oluşlarına dair mütevatir naslar vardır. Kastedilen üstünlük, insanlar katındaki üstünlüktür. Allah katında en üstün olan ise, takvada en üstün olanlardır.

---

<sup>86</sup> **Sahih.** Muslim (2276) Tirmizi (3605-3606)

## Allahın İndirdiklerinden Başkasıyla Hükmedenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

**“Kim Allah’ın indirdikleri ile hükmetmemişse onlar kâfirlerin ta kendileridir.” (Maide 44)**

Allah’tan başka bir kimsenin hükmünün Allah’ın hükmünden daha üstün veya eşit olduğuna inanmak dinden çıkaran büyük bir şirktir. Zira bu, Kuran’ı yalanlamaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ

**“Onlar, yine de câhiliyye devrinin (o kokuşmuş) hükmünü mü arıyorlar? Oysa yakînen bilen insanlar için, Allah’tan daha güzel hüküm sahibi olan kim vardır?” (Maide 50)**

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ

**“Allah, hükmedenlerin en iyi hükmedeni değil midir?” (Tîn 8)** Bu istifham (soru) takrirîdir. Yani Allah Teâlâ hükmedenlerin en iyi hükmedenidir. Ondan başka kimsenin hükmü O’nun hükmünden daha güzel olamayacağı gibi, ona denk de olamaz.

Bir kimsenin Allah’ın indirdiği dışında bir hükmün caiz olduğuna inanması büyük şirktir. Zira bu, Kitap ve sünnetin kesin naslarının ve Müslümanların Allah’ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmenin haram olduğuna dair kesin icmalarının zıddına inanmaktır

Allah’ın Kitabı ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinde gelene muhalif şeriat veya kanun koyup bu kanunla hükmetmenin caiz olduğuna inanarak veya bu kanunun Allah’ın hükmünden daha hayırlı

olduğuna veya eşit olduğuna inanarak onunla hükmetmek dinden çıkaran bir şirktir.

Babalarının, dedelerinin veya kabilesinin – bazılarının “es-Sulum” dedikleri adetleriyle, bunların Allah’ın hükmüne muhalif olduğunu bildikleri halde, bunların Allah’ın hükmünden daha üstün veya ona eşit olduğuna veya onunla hükmetmenin caiz olduğuna inanarak hükmetmek, dinden çıkaran büyük bir şirktir

Allah’ın şeriatından başkasıyla hükmeden kimseye razı olarak itaat etmek, onların sözünü Allah’ın hükmüne öfkelenerek veya başkasıyla hükmetmenin caiz olduğuna inanarak ya da bu hükmün Allah’ın hükmünden üstün yahut ona eşit olduğuna inanarak Allah’ın şeriatı önüne geçirmek dinden çıkaran büyük şirktir.

Allah’ın şeriatıyla h kmetmemeye, İslam ile savaşarak ve ona buğzederak beşeri kanunlarla hükmetmeye çağırmak küfürdür. Mesela kadınların açılmasına, kadınların okullarda ve işyerlerinde yabancı erkeklerle birlikte bulunmasına, faiz uygulamasına, çok evliliği yasaklamaya ve Allah’ın şeriatına harp a an diğer şeylere çağırmak gibi. Bunların kötülüğe ve Allah’ın diniyle çarpışmaya davet etmek olduğunu bildiği halde bir kimse zaten böyle bir şeye başvurduysa, onun zahirdeki durumu; bunları ancak kâfirlere ve kanunlarına olan sevgisinden, bunların Allah’ın şeriatından üstün olduğuna inanmasından ve kalbinde İslam dinine ve hükümlerine karşı hoşnutsuzluk bulunduğundan yapmıştır.

Bütün bunlar dinden çıkaran şirk ve küfürdür. Durumunun hakikati böyle olan bir kimse büyük şirke düşmüştür. Eğer Müslümanlardan olduğunu izhar ediyorsa yine o münafıktır. Bir şeye davet etmek, ona sadece tabi olmaktan daha kötüdür.

Hafız İbn Kayyım, Kitabu’s-Salat’ta itikad küfrü ile amel küfrünü birbirinden ayırmış, Allah’ın indirdiklerinden başkasıyla hükmetmenin amel küfrü olduğunu zikretmiş ve bu konuda seleften açık naslar nakletmiştir. Bu küfrün dinden çıkaran bir küfür olmadığını zikrederek sonra şöyle demiştir: “Bu tafsilat, Allah’ın Kitabını, İslam’ı, K fr  ve levazımını, insanların en iyi bilenleri olan sahabelerin görüşüdür. Bu meseleler ancak onlardan alınır.

Sonrakiler bunlarda kastedileni anlamamışlar ve iki fırkaya ayrılmışlardır...<sup>87</sup>

Münafıkların en bariz sıfatlarından birisi de vekillerin veya öncekilerin görüşlerinden yahut geçmiş kanun ve anayasalardan oluşturulan beşeri görüşlerle hükmetmeleridir. Kitap ve sünneti terk ederek arkalarına atan münafıklar, insanların ellerine tutuşturdukları, fikirlerinin çöplüklerinden ibaret olan bu kanunlar ile hükmederler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in asrında bu şekilde Allah'ın ve rasulünün hükmünden yüz çevirip insanların görüşleriyle hükmetmek istiyorlardı. İşte onlar bu gün de önceki münafık babalarının yolunu izleyerek, Allah'ın hükmünü terk ediyor ve beşeri hükümlere koşuyorlar. Allah şöyle buyururken ne de doğru söylüyor;

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا \* وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أُنْزِلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا

**“Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Tâğût'a inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, Tâğût'un önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Hâlbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor. Onlara: Allah'ın indirdiğine (Kitap'a) ve Resûl'e gelin (onlara başvuralım), denildiği zaman, münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün.”** (Nisa 60-61)

Şevkanî, diyor ki; “Burada kendilerinin Allah'ın rasule indirdiği Kuran'a ve ondan önceki peygamberlere indirilenlere iman ettiklerini iddia eden bu kimselerin haline Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şaşırması söz konusu ediliyor. Bu iddiaları boşa çıkarılıyor ve onların hiçbir esas üzere olmadıkları açıklanıyor. Zira onlara Allah rasulüne indirilene ve ondan öncekilere müracaat etmeleri emredilmişken, onlar tağuta muhakeme olmak istemekle küfretmiş oluyorlar.

Onların beşeri kanunlarla muhakeme olma istekleri durmadı, hatta insanları bu kanunlara muhakeme olmaya çağırır hale geldiler. Allah'ın Kitabı ve Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti ile muhakeme olmak

<sup>87</sup> Kitabu's-Salat (s.55-59)

isteyenlere engel oldular. Bunun neticesinde yönetenlerin ve yönetilenlerin çoğunun müslüman olduğu bu günlerde, Kitap ve sünnet ile muhakeme olma hususunda müslümanın akidesi ayakaltına alınır oldu. Olan oldu, dünya başkalaştı, asır değişti, Kitap ve sünnet ile hüküm vermek arkaya atıldı. Modern dünyanın alay konusu oldular. Bu sözlerin sahipleri küfre düştüler. Allah bizlere Kitab'ında başka bir şekil daha gösteriyor;

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ \* وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ \* وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ \* أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“(Bazı insanlar:) “Allah'a ve Peygamber'e inandık ve itaat ettik” diyorlar; ondan sonra da içlerinden bir grup yüz çeviriyor. Bunlar inanmış değildir. Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Peygamber'e çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler. Ama eğer (Allah ve Rasûlünün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise, ona boyun eğip gelirler. Kalplerinde bir hastalık mı var; yoksa şüphe içinde midirler yahut Allah ve Rasûlünün kendilerine zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, asıl zalimler kendileridir!” (Nur 47-50)

İbn Cerir, bu ayetler hakkında şöyle der; “Münafıklar, "Allah'a ve Peygamberine iman ettik ve onların emirlerine itaat ettik." derler. Sonra da içlerinden bir grup yüz çevirerek uzaklaşır. Böylece sözleri davranışlarına uymaz. Yapmayacakları bir şeyi söylerler. Bu sebeple onlar, mümin değildir. Bu münafıklar, anlaşmazlığa düştükleri hususlarda, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in, aralarında hüküm vermesi için, Allah'ın kitabına ve Resulünün hakemliğine davet edildikleri zaman, içlerinden bir grup hakkı kabulden yüz çevirir ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in verdiği hükme razı olmaz...”

Onların hali bugün böyledir ve hatta daha da şiddetlidir. “Yoksa onlar (İslâm öncesi) cahiliye hükmünü mü arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümleri Allah'tan daha güzel kim vardır?” (Maide 50) Okunanlar, onların münafık babalarının gidişatıdır. Ayetler onlar hakkında inmiştir. Zira onlar bu minval üzere yol almışlardır. Hâlbuki Allah'ın Kitab'ında şunları da okurlar;

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي  
أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Hayır, Rabbine and olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.” (Nisa 65) Evet, onlar bu ayetleri de okuyorlar lakin nifak ve dine tuzak kurmak için, ahirete karşı dünyayı tercih ederek okurlar!

## “Vebali Bizim Üzerimize Olsun” Diyerek Bâtılı Emredenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُمْ  
بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ \* وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ  
أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ

“Küfredenler, iman edenlere “Bizim yolumuza uyun da sizin günâhlarınızı biz taşıyalım” demektedirler. Hâlbuki onların günâhlarından hiç bir şey taşıyacak değillerdir. Onlar, mutlaka kendi ağırlıklarını ve kendi ağırlıklarıyla beraber daha nice ağırlıkları taşıyacaklar ve kıyamet günü iftira ettikleri şeylerden mutlaka sorguya çekileceklerdir.” (Ankebut 12-13)

## Dünyanın Döndüğüne İnananlar Bizden Değildir

Dünyanın kendi etrafında ve güneş etrafında döndüğünü ilk söyleyen kişi, İsa aleyhi's-selam'ın doğumundan 150 sene önce yaşayan Yunan filozofu Pisagor'dur. Sonra 24 Mayıs 1543 yılında vefat etmiş olan Nikolas Kopernik aynı teoriyi savunmuş, 1642 yılında ölen Galileo Galilei de Kopernik'i desteklemiştir.

Şeyh Yahya el-Hacurî hafazahullah, der ki: “Dünyanın dönmesi görüşü Müslümanlardan kaynaklanmamıştır. Bu ancak Yahudilerin, Hristiyanların ve materyalistlerin bir tuzağıdır.”<sup>88</sup>

Dünyanın döndüğü görüşünün önderleri Yahudiler, Hristiyanlar ve materyalist filozoflardır. Bu meselede ve her meselede hak ehli olanlar ise Kitap ve sünneti salih selefin anlayışıyla delil edinenlerdir.

Ferid Vecdi, şöyle demiştir: “Yunan felsefesi, eski Mısır ilminden ruhunu alarak ortaya çıkıp da Sokrates, Aristoteles ve Platon gibi âlimler yetişince Yunan ilmi Dünya hakkında ilerleme kaydetti. Çünkü bu bilginler, dünyanın küre şeklinde olduğunu ve ülkelerinin de bu dünyanın küçük bir parçası olduğunu ikrar etmeye başladılar. İsa aleyhi's-selâm'dan yaklaşık 500 yıl önce yaşamış olan filozofları Pisagor'un, yerin Güneş etrafında döndüğünü söylediği rivayet edilmektedir. İnsanlar uzun zaman bu teoriyi kabul ettiler. Ta ki İskenderiye'li Batlaymus yetişinceye kadar. Bu kişi Hz. İsa'dan bir buçuk asır kadar önce yaşamıştır. “Dünya küre şeklinde olmakla birlikte sakindir hareketsizdir; o Güneş'in etrafında değil, Güneş onun etrafında dönmektedir” demiştir. Onun bu teorisi zihinlerde kabul gördü, yayıldı ve 16'ıncı milâdî yüz yılında Polonyalı Poincaré ortaya çıkıncaya kadar. Bu şahıs Pisagor'un teorisini savundu ve hesaplara dayalı delillerle de teyit etti. Astronomi âlimleri bunu her yerde böyle algıladılar.”<sup>89</sup>

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ

---

<sup>88</sup> Es-Subhu's-Şarik (s.202)

<sup>89</sup> Dairetu'l-Mearif (s.183)

**“Göğün ve yerin O'nun emriyle (hareketten kesilip olduğu yerde veya bu düzen içinde) durması da, O'nun ayetlerindendir.” (Rum 25)**

İbn Kesir şöyle demiştir: “Allah Teâlâ'nın: “Göğün ve yerin O'nun emri ile ayakta durması da yine O'nun ayetlerindendir.” kavli şu âyetler gibidir: **“Buyruğu olmadıkça göğü düşmemesi için O tutar.”** (Hacc, 65), **“Muhakkak ki, zail olmasınlar diye gökleri ve yeri tutan Allah'tır.”** (Fâtır, 41). Ömer İbn Hattâb radiyallahu anh yeminde zorlandığı zaman şöyle dermiş: Hayır, göğün ve yerin, emriyle ayakta durduğu Allah'a yemîn ederim. Yani gökler ve yeryüzü O'nun emri ve buyruğu altına almasıyla ayakta sabit durmaktadır.”<sup>90</sup>

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَّ وَجَعَلَ بَيْنَ  
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَلَيْهَ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

**“(Onlar mı daha hayırlıdır,) yoksa yeryüzünü durgun yapan, aralarına ırmaklar koyan, üzerine sabit dağlar diken ve iki deniz arasına bir engel koyan mı? Allah ile birlikte bir de ilâh mı? Hayır, onların çoğu bilmiyorlar.” (Neml 61)**

Bu ayette karra/karar kelimesi geçmektedir. Ragıb şöyle der: “Karra fi mekanihi yakirru kararan”: Yerinde hareketsiz bir şekilde donakaldı. Bu kelimenin aslı soğukluk anlamındaki kurra'dan gelmektedir. Bu da durgunluğu gerektirir. Harra/sıcaklık ise hareketi gerektirir. Ahzab 33. Ayeti: “Vekırne fi buyutikunne: evlerinizde oturun” şeklinde de okunmuştur... yevmu'l-karra: kurban bayramından sonraki güne denir. Çünkü insanlar o günde Mina'da durmaktadırlar.”<sup>91</sup>

Buna göre dünyanın “karar” kılınması; durgun, sabit kılınması anlamına gelir.

İbn Kesir rahimehullah bu ayetin (Neml 61) tefsirinde: “Kârre; durgun, sabit, meyletmeyen ve hareket etmeyen demektir...” demiştir.

جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا

<sup>90</sup> İbn Kesir (6/310)

<sup>91</sup> Ragıb el-İsfehâni, Mufradat (2/374-375)



**“Yeryüzünü sizin için durgun yer, göğü de bina yapan,”**  
(Gafir/Mu'min 64)

Allame es-Sa'dî rahimehullah Gafir/Mu'min suresi 64. Ayetinin tefsirinde: “Kârre; her türlü maslahatınız için sakin/durgun kılınmış, ekmeniz, dikmeniz, üzerine bina yapmanız, üzerinde yolculuk yapmanız ve ikamet etmeniz için sabitlenmiştir” der.<sup>92</sup>

إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

**“Yerlerinden oynamamaları için gökleri ve yeri Allah tutmaktadır. Onlar yerlerinden oynarsa, Allah'tan başka hiç kimse onları tutamaz. Onun içindir ki Allah, Halîm'dir; çok bağışlayıcıdır.”** (Fâtır 41)

İbn Kesir dedi ki: “Sonra Allah Teâlâ gökleri ve yeri ayakta tutan ve ikisi arasında bulunan varlıkları birbirine cezbeden yüce kudretini haber vererek buyuruyor ki: **“Muhakkak ki zail olmasınlar diye gökleri ve yeri tutan Allah'tır.”** Yerlerinden kayıp gitmelerini önleyen O'dur. **“İzni olmadıkça, göğü yerin üzerine düşmemesi için O tutar.”** (Hacc, 65) Bir başka âyette de şöyle buyrulur: **“Göğün ve yerin, O'nun emriyle ayakta durması da yine O'nun âyetlerindendir.”** (Rûm, 25), **“Göklerle yer zail olurlarsa and olsun ki bundan sonra onları kimse tutamaz?”** (Fâtır, 41), Göğün ve yerin oldukları şekilde devamlarını sağlamaya O'ndan başka kimsenin gücü yetmez. O, bunca güç ve kudretine rağmen yine de Halîm'dir, Gafûr'dur. Kullarının kendisine isyan, edip küftüklerini görür, hilm ile muamele eder, onların cezasını hemen çabucak vermez, te'hîr eder ve bir süreye kadar bekletir. Başkalarının da suçunu örter ve bağışlar. **“Şüphesiz ki O; Halim, Gafur olandır.”**<sup>93</sup>

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

**“Yeryüzünde insanları sarsmaması için üzerinde sabit dağlar, dosdoğru gidebilsinler diye dağlar arasında geniş yollar yarattık.”**  
(Enbiya 31)

<sup>92</sup> Tefsiru's-Sa'di (4/391) bkz.: Fethu'l-Kadir (4/498)

<sup>93</sup> İbn Kesir (6/557)

Kurtubi dedi ki: “Meyd; dönmek anlamına gelmektedir. Mâde re’sehu: başını döndürdü demektir.”<sup>94</sup>

Begavi, Mukatil ve İbn Kesir dedi ki: “En temîde bihim: dünyanın dönmemesi için demektir.”<sup>95</sup> Firuzabadi bunu Tebviru’l-Mikbas’ta İbn Abbas radiyallahu anhumanın tefsiri olarak nakleder.<sup>96</sup>

أَأَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

**“Göktekinin sizi yere batırmayacağından emîn misiniz? İşte o vakit yer sarsılır durur” (Mülk 16)**

İmam Şevkanî rahimehullah bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Yani daha önce bulunduğu durgunluk halinden sonra sarsılıp hareket etmesi demektir”<sup>97</sup>

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَاراً وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

**“Keza yeryüzünü yayan, üzerinde sabit dağlar ve nehirler vücûda getiren, her çeşitten ikişer çift meyve yaratan ve geceyi gündüze örtü yapan yine O’dur. İşte bütün bunlarda düşünen kimseler için mutlaka deliller vardır.” (Ra’d 3)**

İmam Alûsî rahimehullah bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Bu ayetin işaret ettiği şeyi diğer ayetler de ifade etmektedir. Buna göre, dağlar, yeryüzünün durması için bir sebeptir. Şayet dağlar olmasaydı yeryüzü hareket ederdi. Usulümüze göre bu gerçekten yüz çevirecek bir delil yoktur. Bunun hakiki şeklini bilmesek de buna iman ederiz.”<sup>98</sup>

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

<sup>94</sup> Kurtubi (11/285)

<sup>95</sup> Begavi Tefsiri (5/316) Mukatil (2/353) İbn Kesir (5/340)

<sup>96</sup> Tenviru’l-Mikbas (1/338)

<sup>97</sup> Fethu’l-Kadir (5/262)

<sup>98</sup> Ruhu’l-Meani (13/95)

**“Gördüğünüz gibi, gökleri direksiz yaratmış, sizi sarsmasın diye de, yeryüzüne sabit dağlar atmış ve orada her çeşit hayvanı yaymıştır. Gökten bir su indirip orada her güzel çifti bitirmiştir” (Lokman 10)**

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَاراً وَسُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

**“Yeryüzünde sizi sarsılmaktan koruması için sabit dağlar, yolunuzu bulmanız için de nehirler ve yollar yaratmıştır.” (Nahl 15)**

İmam Begavî rahimehullah Tefsir’inde bu ayeti açıklarken şöyle demiştir: “Meyd etmesin, yani kımıldamasın. “Meyd” sallantıdır, o yana bu yana sarsılıp durmaktır. Bu cümleden olarak gemi yolcusunun çarpıldığı baş dönmesine “meyd” denilmiştir.”<sup>99</sup>

İmam Taberi bu ayeti şöyle açıklamıştır: “Ey insanlar! Yüce Allah’ın size ihsan buyurduğu nimetlerden biri de O’nun yeryüzüne dağları serpiştirmiş olmasıdır. Âyette geçen “rawâsî”, “rasiye” nin çoğuludur. O da yerin üzerinde sabit duran dağlardır. Âyette geçen “En temîd’e bikum”, (ki sizi sarsmasın), aslında “en lâ temid’e bikum”, (sizi sarsmasın diye) anlamına gelmektedir.”

Allah’ın şu buyruğunda da aynı özellik vardır: **“Yubeyyinullah’u lekum en tadillû: Sapmanızdan dolayı Allah size açıklıyor”** yani **“En lâ tadillû: sapmayasınız diye”** demektir.”<sup>100</sup>

Safvan b. Assal radiyallahu anh’dan:

فما زال رسول الله صلى الله عليه وسلم يحدثنا حتى ذكر باباً من قبل المغرب مسيرة عرضه أو يسير الراكب في عرضه أربعين عاماً أو سبعين عاماً خلقه الله يوم خلق السموات والأرض مفتوحاً للتوبة لا يغلق حتى تطلع الشمس

منه

“...Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize anlatmaya devam etti. Hatta bize batı tarafında genişliği bir bineklinin kırk yılda veya yetmiş yılda

---

<sup>99</sup> Mealimu’t-Tenzil (3/421)

<sup>100</sup> Taberi (17/183)

gidebileceği bir kapıdan bahsetti. Allah onu göklerle yeri yarattığı günde yaratmış ve tevbe için açık bırakmıştır. Güneş batından doğmadıkça da o kapı kapanmayacaktır.”<sup>101</sup>

Şeyh Yahya el-Hacuri Hafazahullah, şöyle der: “Hadisin delil olan kısmı, sonundaki; “Batı tarafında güneş oradan doğuncaya kadar tevbe için açık bırakılan kapının” yaratılmış olmasıdır. Bu kapı bazen güneyde, bazen doğuda, bazen kuzeyde, bazen de bunlar arasında kalacak şekilde dönmaz. Bilakis o, Allah’ın göklerle yeri yaratmasından beri hep batı yönündedir. Şayet dünya dönse idi bu kapının da farklı yönlerde kalması gerekirdi. Lakin dünya, Allah Azze ve Celle’nin buyurduğu gibi sabittir.”<sup>102</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

البيت المعمور في السماء يقال له الضراح وهو على مثل البيت الحرام  
بحياله لو سقط لسقط عليه

**“Beytu’l-Mamur’un semada: “ed-Durah” denilen karşılığı vardır. Bu, Beytu’l-Haram’ın (Kabenin) tam üzerine karşılık gelir. Şayet o düşerse, Beytu’l-Haramın üzerine düşer”**<sup>103</sup>

Bu hadiste delil olan yön şudur: Şayet dünya dönseydi Beytu’l-Haram’ın Beytu’l-Mamur karşısında olan ve düşecek olsa Kabe’nin üzerine düşeceği yeri değiştirdi.<sup>104</sup>

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabından olan salih selef, az önce zikredilen nasları ve diğerlerini göklerle yerin sabit olduğu şeklinde anlamışlar, dünyanın dönmesini söyleyenleri reddetmeleri bir tarafa, göklerin döndüğünü söyleyenlere dahi karşı çıkmışlardır.

---

<sup>101</sup> **Hasen.** Tirmizi (3535) Elbani hasen demiştir.

<sup>102</sup> Es-Subhu’s-Şarık (s.200)

<sup>103</sup> Rivayet yollarıyla **sahihtir.** Taberani (11/417) Beyhaki Şuab (3/439) Abdurrazzak (5/28) İbn Asakir (8/192) Ezraki Ahbaru Mekke (1/25, 2/117) Ebu İshak el-Haşimi, Emali (73) Bkz.: Elbani es-Sahihah (1/476)

- Ali radiyallahu anh’dan mevkuf olarak şahidini: Ziyau’l-Makdisi, el-Muhtare (1/304) Beyhaki Şuab (3/436) Abdurrazzak (5/29) İbn Asakir (17/335) Ezraki Ahbaru Mekke (1/10, 25)

<sup>104</sup> Hidayetu’l-Hayran Fi Meseleti’d-Devran (s.92)

İbn Cerir et-Taberî, el-A'meş yoluyla Ebu Vail rahimehullah'tan rivayet ediyor:

جاء رجل إلى عبد الله بن مسعود فقال له من أين جئت قال من الشام قال  
من لقيت قال لقيت كعباً قال ما حدثك؟ قال حدثني أن السموات تدور على  
منكب ملك قال أفصدقته أو كذبتة؟ قال ما صدقته ولا كذبتة قال وددت أنك  
اقتديت من رحلتك إليه براحتك ورحلها كذب كعب إن الله تعالى يقول {إِنَّ  
اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ  
بَعْدِهِ }

“Bir adam Abdullah b. Mesud radiyallahu anh'e geldi. Ona: “Nereden geliyorsun?” dedi. O da: “Şam'dan” dedi. Adama: “Kiminle karşılaştın?” diye sordu. O da: “Ka'b (el-Ahbar) ile karşılaştım” dedi. “Sana ne anlattı?” diye sordu. Adam: “Bana göklerin bir meleğin omuzunda döndüğünü söyledi” dedi. İbn Mes'ud radiyallahu anh: “Onu tasdik mi ettin, yoksa yalanladın mı?” dedi. Adam: “Ne tasdik ettim, ne de yalanladım” dedi. İbn Mes'ud radiyallahu anh dedi ki: “Senin bu yolculuktan sonra Ka'b'a bir daha giderek onu yalanlamayı isterim. Zira Allah Teâla şöyle buyurmuştur: **“Yerlerinden oynamamaları için gökleri ve yeri Allah tutmaktadır. Onlar yerlerinden oynarsa, Allah'tan başka hiç kimse onları tutamaz.”**”<sup>105</sup>

İslam âlimleri ve meşhur imamlar dünyanın sabit ve hareketsiz oluşunda icma etmişlerdir. Bu icmayı ilim ehlinde birçok kimse zikretmiştir. Bunlardan birisi Abdulkahir el-Bağdadi'dir. O, el-Farku Beyne'l-Firak adlı eserinde şöyle demiştir:

“Dünyanın durgun ve hareketsiz olduğunda icma etmişlerdir. Şayet hareket etseydi zelzeleler ve benzerleri olurdu. Dehrîler (materyalistler) ise bunun aksini iddia ederek dünyanın sürekli bir düşüş hareketi içinde olduğunu söylemişlerdir.”<sup>106</sup>

---

<sup>105</sup> **Sahih mevkuf.** Taberi (22/94) İbn Kesir (6/558) Ka'b'a ve İbn Mesud radiyallahu anh'e ulaşan isnadının sahih olduğunu söylemiştir. Zeylaî de Tahricu'l-Keşşaf'ta (3/157) isnadının sahih olduğunu söylemiştir.

<sup>106</sup> El-Fark (s.354)

İmam Kurtubi rahimehullah Tefsir'inde şöyle der: "Müslümanların ve Kitap ehlinin kabul ettiği görüş, yeryüzünün durduğu, sakin olduğu ve uzanıp döşenmiş olduğudur. Yeryüzünün hareketinin adeten meydana gelen zelzeleler ile ortaya çıktığı şeklindedir."<sup>107</sup>

Kitap ve sünnetin, dünyanın sabit oluşuna ve dünyanın döndüğü görüşünün sapıklık olduğuna delalet eden nasları ile beraber, bazı âlimler faydanın tamamlanması ve bazılarının akıl ile nakil arasında çelişki iddialarını reddetmek için akli deliller zikretmişlerdir. Şüphesiz doğru bir akıl naklî delillerle çelişmez.

Bu akli delillerden birisi şudur: Avcı uzaktaki hedefine ok attığı zaman ona isabet eder. Şayet dünya hareket halinde olsaydı ok hedefe isabet etmezdi. Zira atılan ok veya mermi, dünyanın hareketinden dolayı isabet etmezdi. Ava atılan ok veya merminin hedefini vurması, dünyanın hareketsiz olduğunu gösterir.

Diğer bir aklî delil şudur: Belirli yerlere gönderilen yapay uydular sabit yerlerinde kalmaktadır. Onların bu hareketsizliği dünyanın dönmediğini gösterir. Şayet dünya dönse idi bu uyduların da dünya ile beraber dönmeleri gerekirdi. Bu uyduların hareket etme özellikleri yoktur. Bulundukları yerlerde sabit kalırlar. Dünya dönse idi bu uyduları geride bırakırdı.

Bir diğer aklî delil, rüzgârların bulutları bazen doğudan batıya, bazen kuzeyden güneye, bazen batıdan doğuya, bazen de güneyden kuzeye sürüklemesidir. Şayet dünya dönüyor olsaydı, bulutlar dünya ile beraber hep aynı istikamete dönerdi.

Allah Azze ve Celle'nin insanları yarattığı fıtrat gereği, hareketli gördüklerinin hareketli olduğuna ve durgun gördüklerinin durgun olduğuna kesin olarak karar verirler. Önceki ve sonraki ümmetlerin geneli dünyanın durgun olduğuna, güneşin, ayın ve yıldızların hareketli olduklarına şahitlik etmektedirler. Hiç kimsenin dünyayı hareket ederken gördüğü nakledilmemiştir. İnsanlar zelzele olduğuna şahit olsalar da bu dünyanın bir parçasında olmuştur. Nitekim "Dünyanın falan yerinde deprem oldu" derler.

Fıtratlarına aykırı hareket edenler ise, buna şahit olmadıkları halde dünyanın döndüğünü söylemektedirler.

---

<sup>107</sup> Kurtubi Tefsiri (9/280)

Hisler, dünyanın döndüğünü onaylamaz. Şayet dünya dönseydi bunu hissederdik. Zira bizler üzerimizde bir karınca yürüse, ayaklarının etkisi çok ince olmasına rağmen bunu hissederiz. Dünyanın üzerinde olan bizlerin, onun hareketli olduğunu hissetmemiz ise daha önceliklidir. Fakat bunu hissetmiyoruz.

Nitekim Şeyh Abdulaziz b. Baz, Salih el-Fevzan, Bekr Ebu Zeyd, İbn Kuud, Abdurrazzak Afifi, İbn Gudeyyan ve Abdulaziz Alu's-Şeyh'in Fetava'l-Lecneti'd-Daime kararı olarak, dünyanın dönmediğine dair yayınladıkları fetvanın sonunda (fetva no: 9129) Şeyh Muhammed Emin eş-Şankı't'nin şu sözünü nakletmişlerdir:

“Ben gözlerimle dünyanın sabit olduğunu görüyorum!”

Bu mesele hakkında daha fazla açıklama ve muhaliflerin şüphelerine reddiye için Dünya ve Kubbesi (Modern Hurafelere Reddiye) kitabıma bakınız.

## “Güneş Sabittir” Diyenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ  
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ  
رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ

“Gördüğünüz gibi gökleri direksiz yükselten, sonra Arş üzerinde istiva eden, her ikisi de belirli bir süreyle hareket eden güneşi ve ayı emri altında tutan, her işi (bir nizam içinde) idare eden ve (bütün bunlara delâlet etmek üzere) Rabbinize kavuşacağınızı yakînen bilersiniz diye âyetlerini uzun uzun açıklayan Allah’tır.” (Ra’d 2)

Müfessirlerin şeyhi İmam Ebu Cafer b. Cerîr (et-Taberi) bu ayet-i kerime ile ilgili olarak aynen şunları kaydediyor: “Güneşi ve ayı –kullarının faydası için- gökte âmâde kılmıştır. Yarattıklarının faydası için onları zelil kılmıştır, ta ki onların turları sayesinde senelerin sayısını ve hesap yapmasını bilsinler. Böylece gece ile gündüzün arası da ayrılmıştır.”

“Ayet-i Kerime’de, **“Her biri belli bir süre tur atacaktır.”** mealindeki sözlerin anlamı şudur: Onların her biri, belli bir süre semada dönüp duracaktır. Yani Allah tarafından bilinen bir vadeye kadar döneceklerdir. O vade de dünyanın son bulacağı, kıyametin kopacağı zamandır ki güneşin harareti o zaman yok olur; ay kararır ve yıldızlar söner”

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ  
حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ  
النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

“Güneş, kendine âit bir yer çevresinde akar gider. Bu, daima galip olan ve her şeyi hakkıyla bilen Allah’ın takdiridir. Aya da, eski hurma salkımının eğri dalı haline gelinceye kadar konaklar tayin etmişizdir. Ne güneşin aya yetişip onunla birleşmesi mümkündür, ne de gecenin gündüzü geçmesi. Hepsi de bir yörüngede yüzerler.” (Yasin 38-40)



وأخرج أبو الشيخ عن ابن عباس في قوله: فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ قال: يدورون في أَبْوَابِ السَّمَاءِ كَمَا تَدُورُ الْفَلَكَ فِي الْمَغْزَلِ.

Ebu's-Şeyh İbn Abbas radiyallahu anhuma **“Bir yörüngede yüzerler”** (Yasin 40) ayeti hakkında şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Semanın kapılarında tıpkı yün eğirme aletindeki topaç gibi dönerler.”<sup>108</sup>

İbn Cerîr de – Allah rahmet eylesin – bu âyete şöyle anlam veriyor: “Güneş, ay, gece ve gündüz diye sözünü ettiklerimizin hepsi bir felekte yüzerler”

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

**“Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratan Odur; bunların her biri bir yörüngede yüzer.”** (Enbiya 33)

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى

**“Geceyi gündüze sokar, gündüzü de geceye sokar. Güneşi ve ayı emre âmâde kılmıştır. Hepsi de belirli bir süreye kadar akıp gider.”** (Fatır 13)

(وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ)؛

**“Yörüngelerinde biteviye hareket eden güneşi ve ayı, gece ile gündüzü, sizin istifadenize sunan.”** (İbrahim 33)

Ebu Zerr radiyallahu anı'den: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bir gün: **“Bu güneş nereye gider biliyor musunuz?”** buyurdu. Sahabeler:

“Allah ve Rasulü bilir” dediler. Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem:

---

<sup>108</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Hatim Tefsir (9/321) Ebu's-Şeyh Azamet (4/1186, 1211) Taberi (23/8) Durru'l-Mensur (5/627) İbn Teymiyye er-Reddu Ale'l-Mantikiyyin (s.261) İbn Hacer Tağliku't-Ta'lik (4/258)

“O, arşın altındaki karargâhına varıncaya kadar gider ve orada secdeye kapanır. Kendisine: “Kalk, geldiğin yere dön!” denilinceye kadar o halde kalır. Bunun üzerine geri döner ve sabahleyin doğduğu yerden tekrar doğar. Sonra yine Arş’ın altındaki karargâhına varıncaya kadar akıp gider ve (yine) secdeye kapanır. Kendisine: “Kalk, geldiğin yere dön!” denilinceye kadar o halde kalır. Ve tekrar dönerek sabahleyin doğduğu yerden doğar. Daha sonra artık insanlar onun hiç bir halini yadırgamaz olarak Arş’ın altındaki o karargâhına varıncaya kadar akıp gider. Nihayet kendisine: “Kalk, yarın sabah battığın yerden doğ!” denilir; o da battığı yerden doğar.” buyurdu ve sözüne şöyle devam etti:

“Bu ne zaman olacak biliyor musunuz? Bu: daha önce iman etmeyen yahut imanında bir hayır kazanmayan hiç bir kimseye, o günkü imanının fayda vermeyeceği zamandır.”<sup>109</sup>

Reşit Rıza, Tefsiru'l-Menar'da, Şeyhi Muhammed Abduh'tan aldığı; eksik akılla idrak edilemeyen gaybî meselelerde akıl ile hükmederek te'vil veya inkâr usulüyle, bu rivayetin isnadını ve metnini, delil ve açıklama ortaya koymadan, akla muhalif olması iddiası ile eleştirmiştir. Bu metod, Mu'tezile'yi Sahabe ve tabiinden olan Sâlih Selef'in menhecinden ayıran esastır.

İsnadındaki eleştirisine gelince; Ebu Zerr radiyallahu anh'den rivayet eden ravi; İbrahim b. Yezid b. Şüreyk et-Teymî'nin güvenilir olmakla birlikte müdellis olmasıdır. Nitekim bunu Ebu Zerr radiyallahu anh'den - iddiasına göre - tedlis sigası olan an'ane ile nakletmiştir. Halbuki bu apaçık hatadır. Müslim'in uzunca rivayeti âlî isnaddır. Yine Buhari'nin muhtasar iki rivayetinden birinin isnadında: İbrahim et- Teymî – babası – Ebu Zerr yoluyla gelmiştir. İbrahim'in babasından işitmesinin ispatı Müslim'in rivayetinde gelmiştir.

Metnine karşı çıkmasına gelince, bu da merduttur. Zira güneşin Arş altında secdesinin âdemoğullarının secdesi gibi olması gerekmez. Her mahlûk ister istemez Rab Azze ve Celle'ye yalnızca Allah'ın bildiği, yaratılış sıfatına uygun şekilde secde eder. Bu her mahlûkatın Allah'ı bilinmeyen değişik şekillerde tesbih etmesi gibidir. Nitekim Allah Azze ve Celle şöyle buyurur:

---

<sup>109</sup> **Sahih.** Müslim (159) lafız onundur. Buhari iki yerde muhtasar olarak: (4525, 6996)

**“Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O’nu tesbih eder. O’nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz, onların tesbihini anlamazsınız.” (İsra 44)**

Güneşin Arşın altında bulunan karargâhına akıp gitmesi ile kastedilen şey hakkında iki görüş vardır. Bunları İbn Kesir, Yasin suresinin tefsirinde zikreder:

“Birincisi, mekânda karar kılınan yerin kastedilmiş olmasıdır ki bu Arş’ın altında o yönden dünyadan sonra gelen kısımdır. O nerede bulunursa orası ve bütün yaratıklar Arş’ın altında yer alırlar. Çünkü o, dünyanın tavanıdır. Felekiyat ilminin mensuplarından birçoğunun iddia ettiği gibi, o küre biçiminde değildir. Meleklerin taşıdığı ayakların üzerine konulmuş bir kubbedir. Bu, insanların baş tarafına gelen tarafta âlemin üst kısmında olmalıdır. Öyleyse gün dönümü vaktinde felek kubbesinde bulunduğu zaman Arşa en yakın noktada bulunmaktadır. Bu durağın karşısında yer alan dördüncü yörüngesinde döndüğü zaman ise gece yarısı vaktidir. Ve o zaman, Arş’a en uzak noktada bulunur. İşte bu vakitte secdeye kapanarak doğmak için izin ister. Nitekim bu konuda pek çok hadis-i şerif vârid olmuştur...” sonra şöyle devam eder:

“İkinci kavle gelince; “yörüngesinden” maksat; onun fiilinin son bulunduğu zamandır ki bu da kıyamet günüdür. O gün güneşin seyri bozulur, hareketi durur ve bu âlem artık sona erer ki işte güneşin zaman bakımından karar kıldığı yer burasıdır.”

Derim ki; ayet iki görüşe muhtemeldir: “Karargahı” ifadesi umumî olup zaman olarak ve mekan olarak anlamını kapsar. Allah sana rahmet etsin, Sahabe’nin yolundan giden Salih seleften âlimlerin istinbatını ve fikhını görüyor musun? Onlar bir adamın Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den rivayet ederek Allah’tan geldiği sabit olan, gözlerinin görmediği ve akıllarının idrak edemediği gaybî haber naslarını akıllarıyla inatlaşarak karşılamıyorlar ve sahih iman ve düzgün akıl ile kabul ediyorlar!

Gaybî naslara karşı künhünü idrakten aciz akıllarıyla harp açan akılcılar buna muhalefet ederler. Allah’tan utanıp da cahilliklerini veya Allah’ın kendisine has kıldığı gaybı tamamen bilme heveslerini engellemezler. Bilmiyorum şunu neden akıl edemiyorlar; muhakkak ki gaybe iman: Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem’den gelen haberlere

teslim olmaktadır. Bu Allah'ın sadık ile yalancıyı ayırt ettiği, imanın en önemli özelliklerindendir. Allamu'l-guyub olan Allah Subhan'dır!<sup>110</sup>

Ebu's-Şeyh, İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan şöyle dediğini rivayet etmiştir:

إن للشمس ثلاثمائة وستين كوة تطلع كل يوم في كوة، فلا ترجع إلى تلك الكوة إلى ذلك اليوم من العام المقبل، ولا تطلع إلى وهي كارهة، تقول: رب لا تطعني على عبادك، فإني أراهم يعصونك

“Muhakkak ki güneşin üç yüz altmış çizgisi vardır. Her gün bir çizgiden doğar. Bir sonraki yıl gelene kadar bir doğduğu çizgiye bir daha dönmez. Güneş ancak istemeyerek doğar ve şöyle der: “Ya rabbi! Beni kullarına doğdurma, görüyorum ki onlar sana isyan ediyorlar”<sup>111</sup>

Ebu's-Şeyh, Said b. Abdirrahman b. Ebza'nın, “**Doğuların ve batıların rabbi**” ayeti hakkında şöyle dediğini rivayet etmiştir:

للشمس ثلاثمائة وستون برجاً في المشرق، وثلاثمائة وستون برجاً في المغرب، لا تطلع يومين في برج واحد، ولا تغيب يومين في برج واحد

“Güneşin doğuda üç yüz altmış ve batıda üç yüz altmış burcu vardır. İki gün üst üste bir burçtan doğmaz ve iki gün üst üste bir burçtan batmaz.”<sup>112</sup>

Ebu's-Şeyh, İbn Âdem'den şöyle dediğini rivayet etmiştir:

الشمس تمكث في كل برج شهراً، والبرج ثلاثون مطلعاً، بين كل مطلعين شعيرة، تنقص حتى تستكمل الساعة في ثلاثين يوماً، ثم تتحول من ذلك البرج إلى البرج الآخر

---

<sup>110</sup> Tefsiru İbn Kesir (3/741)

<sup>111</sup> **Sahih mevkuf.** Ebu's-Şeyh (4/1183) Taberi (23/622) Salebi el-Keşf ve'l-Beyan (8/139) İbn Asakir (9/271) hükmen merfu olduğu söylenemez. Zira Ebu Şeyh'in rivayetine göre İbn Abbas radiyallahu anhuma, bu sözünde Ümeyye b. Ebî's-Salt'ın şiirinden istidlalde bulunmuştur.

<sup>112</sup> **Hasen, maktu.** Ebu's-Şeyh Azamet (4/1181) Taberi (27/127) ravilerinden Yakub el-Kummi ve Cafer saduk birer ravi olup bazen yanılırlar. Bu yüzden isnadı hasendir.

“Güneş her burçta bir ay bekler. Burcun otuz doğuş yeri vardır. Her iki doğuş yeri arası ibadet yeridir. Otuz gün tamamlanana kadar saat eksilmeye devam eder. Sonra diğer burca geçer.”<sup>113</sup>

---

<sup>113</sup> **Hasen maktu.** Ebu’ş-Şeyh Azamet (4/1199) isnadında el-Huseyn b. Ali el-Esved saduk olup çok hata eden bir ravidir. Bkz.: Takrib (s.74)

## Çekim Kuvvetini Yeryüzüne Nispet Edenler Bizden Değildir

Yahudi fizikçi İsaac Newton'ın yer çekimi teorisi konusunda söylediği şeyler, etkiyi kâinatın kendisine nispet etmeyi ve kâinatın ezeli ve ebedi olduğu iddiasını içermesi bakımından sapıklık ve şirktir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ  
وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ

**“Görmüyor musun, Allah, yeryüzündeki her şeyi ve kendi emriyle denizde yüzen gemileri size boyun eğdirmiştir. Keza izni olmaksızın yer üzerine düşmemesi için göğü de tutmaktadır.”** (Hac 65)

İbn Kesir şöyle demiştir: “Buyruğu olmadıkça, göğü yerin üzerine düşmemesi için O tutar.” Şayet dileyip göğe izin vermiş olsaydı, yeryüzüne düşer ve ondakileri helak ederdi. Fakat lutfu, rahmeti ve kudretinden olarak göğü buyruğu olmadıkça yeryüzüne düşmemesi için O tutar.”<sup>114</sup>

إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أُمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ  
مِنْ بَعْدِهِ

**“Yerlerinden oynamamaları için gökleri ve yeri Allah tutmaktadır. Onlar yerlerinden oynarsa, Allah'tan başka hiç kimse onları tutamaz.”** (Fatır 41)

Allah Teâlâ şu ayette, kullarına onları yeryüzünde mekân tutmalarını sağlayarak nimette bulunduğunu zikrediyor:

---

<sup>114</sup> İbn Kesir (5/451)

وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِن مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ  
بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

**“Oysa onları, sizi yerleştirmedığımız yerlere yerleştirmiştik. Onlara, kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik. Fakat ne kulakları, ne gözleri ve ne de kalpleri onlara hiçbir fayda sağlamadı. Çünkü Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlardı. Alay ettikleri şey de kendilerini kuşatıverdi.” (Ahkaf 26)**

هُوَ الَّذِي يُسِيرُكُم فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

**“Sizi karada ve denizde yürüten O'dur” (Yunus 22)**

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

**“Yörüngelerinde biteviye hareket eden güneşi ve ayı, gece ile gündüzü, sizin istifadenize sunan (Allah'tır)” (İbrahim 33)**

Fizik felsefecilerinin teorilerine aldananlar, Allah Teâlâ'nın rububiyetine kâinatı ve yer çekimini ortak koşmaya başlıyorlar. İşte karşı çıktığımız şey, bu cazibe/çekim denilen kuvvetin “ezelî ve ebedî” diye nitelenerek Allah'a ortak koşulan tabiate nispet edilmesidir. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

**“Gök boşluğunda Allah'ın emrine boyun eğmiş kuşu görmüyorlar mı? Onları Allah'tan başka hiçbir şey orada tutmaz. Bunda da îman eden kimseler için ibretler vardır.” (Nahl 79)**

Yerçekimi teorisinin batıl olduğunu gösteren diğer ayetler de şunlardır:

يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ  
سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ

**“Gökten yere bütün işleri O tanzim eder; sonra sizin saydığınızla süresi bin sene olan bir günde işler, O'na yükselir” (Secde 5)**

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

**“Göklerde ve yerde olan herkes O'ndan ister. O da her gün bir iştedir.” (Rahman 29)**

İlahî tedbir, bize üzerimizden gelmektedir. Zira Allah Teâlâ arş üzerine istiva etmiştir. Yerçekimi ise yerin içindendir. Bu teori sahiplerinin iddialarının batıl oluşuna bu yeter. Şayet yer çekimi iddiası doğru kabul edilirse, Allah Teâlâ'nın insanlar için arşı üzerinden tedbiri inkâr edilmiş olur! Bu da Allah'ın varlığını inkâr demektir. Buna dikkat edilsin! Yine yerçekimin olmadığını gösteren hususlardan birisi, yağmur yağdığı ve bitkiler çıktığı zaman yerin yarılmasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ \* وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ

**“Dönüşü olan göğe ve yarılan yere yemin ederim” (Tarık 11-12)**

Şüphe: “Biz yerçekimin de Allah'tan olduğunu söylüyoruz. Buna neden karşı çıkılıyor?” Bu şüphenin cevabı şöyledir:

1- Bizler yerden çekenin Allah Teâlâ olduğunu söylemek için şer'î bir delile muhtacız. Böyle bir delil yoktur.

2- Bizler kendi sapıklıklarımızı ispat etmeye çalışan kâfirlerin teorilerini doğru kabul edemeyiz. Bundan Allah'a sığınırız.

3- Mahlûkatta tabiat ve kuvvetin bulunduğu doğrudur. Lakin bunun böyle olması, kuruntu ve tahminlerin gerçek olduğunu ispat etmez. Bu ancak şer'ân ve aklen muteber delillerle ispatlanabilir.<sup>115</sup>

---

<sup>115</sup> Bkz.: Nakzu Nazariyyat (s.323)



## Münafıklar Bizden Değildir:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا  
فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ  
حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

**“Ey îman edenler! Küfreden ve yeryüzünde (herhangi bir sebeple) yolculuğa çıktıkları yahut savaşa katıldıkları zaman, (ölen) kardeşleri hakkında Allah'ın, kendi kalplerinde (onlara karşı) bir hasret (ve bir üzüntü) yaratmak için (söylettiği yanımızda kalsalardı, ölmezler ve öldürülmezlerdi sözünü) söyleyenler gibi olmayın; zira yaşatan da öldüren de Allah'tır. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”** (Al-i İmran 156)

Taberî şöyle demiştir: “Allah Azze ve Celle şunu kastediyor: “Ey Allah'ı ve rasulünü tasdik edip, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah katından getirdiklerini kabul edenler! Allah'a ve rasulüne küfreden, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in nübüvvetini inkâr eden ve kâfir kardeşlerine bu sözü söyleyenler gibi olmayın.”<sup>116</sup>

---

<sup>116</sup> Tefsiru't-Taberi (7/330)

## Dinde Şüphe Edenler Bizden Değildir

Münafıkların en bariz alametlerinden birisi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile gelen Allah'ın davetinin doğruluğu hakkında şüphe etmeleridir. Onların bu şüphesi sürekli. Üzerinde oldukları şüpheyi destekleyen bir ipucu gördüklerinde hemen şüpheden küfre çıkarlar. Bunun için Allah Teâla şöyle buyurmuştur;

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

**“Onların kalplerinde hastalık vardır ve Allah da hastalıklarını artırmıştır.”** (Bakara 10) yani şüphe hastalığı vardır.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ  
فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

**“İnsanlardan kimi Allah'a yalnız bir yönden kulluk eder. Şöyle ki: Kendisine bir iyilik dokunursa buna pek memnun olur, bir de musibete uğrarsa çehresi değişir (dinden yüz çevirir). O, dünyasını da, ahiretini de kaybetmiştir. İşte bu, apaçık ziyanın ta kendisidir.”** (Hac 11)

Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem şöyle demiştir; “O, (ayette kastedilen) münafıktır. Eğer dünyası onun için düzgün olursa ibadete devam eder, eğer dünyası onun için bozulur ve değişirse yüzüstü dönüp gider, ibadete ancak dünyası için uygun gelecek şeylerde devam ederdi. Ona bir musibet, bir zorluk, bir deneme ve darlık gelirse; dinini terk eder ve küfre dönerdi.”

## Allah, Rasulü ve Müminler ile Alay Edenler Bizden Değildir

Münafıkların düşmanlık çehresi, müminlerle ve din ile alay etmeleri şeklinde belirir. Nitekim Allah Kitab'ında, münafıkların müminlerle alay etme şekillerini şöyle zikrediyor;

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ \* اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

**“(Bu münafıklar) müminlerle karşılaştıkları vakit “(Biz de) iman ettik” derler. (Kendilerini saptıran) şeytanları ile baş başa kaldıklarında ise: “Biz sizinle beraberiz, biz onlarla (müminlerle) sadece alay ediyoruz” derler. Gerçekte, Allah onlarla istihza (alay) eder de azgınlıklarında onlara fırsat verir, bu yüzden onlar bir müddet başıboş dolaşırlar.” (Bakara 14-15)**

Müminlerle birlikte yaşayan, meclislerinde oturan münafıklar; “Biz sizdeniz, sizin yolunuzdayız” derler, günahkâr insanlardan olan şeytan dostlarının yanına gittikleri zaman da onlara; “Hafif akıllı ve ahmak olduklarından biz onlara sadece “biz sizinle beraberiz” dedik. Fakat biz aslında sizin yanınızdayız. Onlarla sadece alay ediyor, akılsızlıklarına gülüyoruz.” Derler. Bu durum, salih insanlarla beraber oturmak zorunda kalan yahut mecbur kalmasa da onlarla beraber yaşayan bazı insanların durumudur. Kötü arkadaşlarının yanına uğradıkları zaman da; “Biz sadece onların ne yaptıklarını, vakitlerini nasıl geçirdiklerini öğrenmek için yahut onları araştırmak için yanlarına gidiyoruz. Lakin ey küfür ve nifak dostları! Biz sizinleyiz” derler. Bunu onların sözlerinin doğruluğuna inanarak veya şeytanlarından, kötü arkadaşlarından korktukları için yaparlar.

İkinci şekle gelince, müminlere kusur bularak hor görmeleri ve hakaret ederek alay etmeleri suretiyle ortaya çıkar. Allah Teâla şöyle buyuruyor:

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ \* لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ يُعَذِّبُ طَائِفَةً بَأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

**“Eğer onlara, (niçin alay ettiklerini) sorarsan, elbette, biz sadece lafa dalmış şakalaşıyorduk, derler. De ki: Allah ile, O'nun âyetleriyle ve O'nun peygamberi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna) özür dilemeyin; çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz. Sizden (tevbe eden) bir gurubu bağışlasak bile, bir guruba da suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz.”** (Tevbe 65-66)

İbn Cerir ve İbn Ebi Hatim, İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan rivayet ediyorlar; o, şöyle demiştir: Tebük gazvesinde birisi bir mecliste: “Bizim şu Kuran okuyucularımız kadar midelerine düşkün, dilleri yalancı ve düşmanla karşılaşma esnasında korkak kimseyi hiç görmedim” demişti. Orada bulunan birisi: “Yalan söyledin, fakat sen münafıksın. Mutlaka Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bunu haber vereceğim” dedi. Bu, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e ulaştı ve ayet nazil oldu. Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma dedi ki:

“Ben onu gördüm. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in devesinin üzengisine asılmış ve taşlar ayağını yaralıyorken: “Ey Allah'ın rasulü! Biz sadece eğleniyorduk” diyor ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de:

**“Allah ile, O'nun âyetleriyle ve O'nun peygamberi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna) özür dilemeyin; çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz.”** (Tevbe 65-66) buyuruyordu.

Kur'an ile, Rasul sallallahu aleyhi ve sellem ile ve dinin hükümleriyle alay eden, müminlere gülen nice müslümanlar var;

**“Şüphesiz günahkârlar, (dünyada) iman edenlere gülerlerdi. Onlarla karşılaştıklarında kaş göz hareketiyle alay ederlerdi. Ailelerine döndüklerinde, (alaylarından dolayı) keyiflenerek dönerlerdi. Müminleri gördüklerinde: “Şüphesiz bunlar sapıtmış” derlerdi. Hâlbuki onlar, müminleri denetleyici olarak gönderilmediler. İşte o gün (ahirette) de iman edenler kâfirlere gülerler. Koltuklar üzerinde etrafa bakarlar.”** (Mutaffifin 29-35)

Bunun münafıkların özelliği olduğunu bilmezler. Hâlbuki onlar, sadece bir cümle ile dünyalarını ve ahiretlerini harap ettiler. Allah, bunu eğlenerek söyleyen adamı tekfir etmiştir.

Bu da gösteriyor ki, Allah, meseleyi din ile alay ve istihzaya açık kapı bırakmayacak şekilde detaylı olarak açıklamıştır. Buna rağmen bunu yapanları da tehdit etmiştir. İşte sahabeler! Onlardan birisi Allah yolunda infak için az bir şey getirdiğinde: “Allah Teâlâ'nın bunun sadakasına ihtiyacı yoktur” dediler. Zengin olan da bol mal getirince: “Bu, riyakârdır” dediler.

Münafıkların dilinden azı da çoğu da kurtulamamıştır.

Nitekim kıssa Buharî’de anlatılır ve bunun üzerine Allah Teâla’nın şu ayeti indirdiği zikredilir;

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا  
جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

**“Sadakalar hususunda, müminlerden gönüllü verenleri ve güçlerinin yettiğinden başkasını bulamayanları çekiştirip onlarla alay edenler var ya, Allah işte onları maskaraya çevirmiştir. Ve onlar için elem verici azap vardır.” (Tevbe 79)**

## Peygamberlere Eziyet Edenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى

**“Ey îman edenler! Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın”** (Ahzab 69)

Taberi şöyle dedi: “Allah Teâlâ, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabına şöyle diyor: “Ey Allah’a ve rasulüne iman edenler! Allah’ın rasulüne, hoşlanmayacağı sözlerinizle ve sevmediği fiillerle eziyet etmeyin. Allah’ın peygamberi Musa aleyhi’s-selâm’a eziyet ederek ona yalan ve batıl yere kusur bulanlar gibi olmayın.”<sup>117</sup>

Birisi çıkıp; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğine göre ona artık eziyet edilemez, bu sıfatı zikretmeye gerek yok” diyebilir. Lakin Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem’e vefatından sonra da ona hakaret ederek, onunla alay ederek, ona kusur bularak veya sünnetlerine karşı savaş açarak eziyet edilmesi söz konusu olmaktadır. Bizler biliyoruz ki, hayatta iken veya vefatından sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e eziyet etmek münafıkların sıfatlarındandır. Nitekim müşrikler ona şiddetli eziyetler yapmışlardı. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أَعْمَى

**“Onlardan: “O (Peygamber, her söyleneni dinleyen) bir kulaktır, diyerek peygamberi incitenler de vardır.”** (Tevbe 61)

Muavvizat’ın (Felak ve Nas surelerinin) nüzul sebebi, münafıkların Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e düşmanlıklarını kınamaktır. Nitekim Sahihayn’de geçtiği gibi Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e içinde küfrü gizleyip, İslam’ı izhar eden münafıklardan biri sihir yapmıştı. Buyurmuştu ki;

يَا عَائِشَةُ، أَشَعَرْتُ أَنَّ اللَّهَ أَفْتَانِي فِيمَا اسْتَفْتَيْتُهُ فِيهِ، أَتَانِي رَجُلَانِ، فَقَعَدَا

---

<sup>117</sup> Tefsiru’t-Taberi (20/331-332)

أَحَدُهُمَا عِنْدَ رَأْسِي، وَالْآخَرُ عِنْدَ رِجْلِي، فَقَالَ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ: مَا وَجَعُ الرَّجُلِ؟ فَقَالَ: مَطْبُوبٌ، قَالَ: مَنْ طَبَّه؟ قَالَ: لَبِيدُ بْنُ الْأَعْصَمِ

“Ey Aişe! Anladın mı, sorduğum hususta Allah bana ne fetva verdi? İki kişi bana gelip, biri başucumda, diğeri de ayak tarafımda oturdu. Biri diğeri: “Bu zatın rahatsızlığı nedir?” dedi. Öbürü: “Büyüdür!” dedi. Önceki tekrar sordu: “Kim büyüledi?” Diğeri: “Lebîd İbnu'l-Asam -Benî Züreykli bir Yahudi müttefiki – “ diye cevap verdi.”<sup>118</sup>

O adam bir münafık idi. Allah, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e eziyet verenleri, lanet ve can yakıcı azap ile tehdit etmektedir:

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا

“Allah ve Rasûlünü incitenlere Allah, dünyada ve ahirette lânet etmiş ve onlar için hor kılıcı bir azap hazırlamıştır.” (Ahzab 57)

Onların işi Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i öldürmek haddine ulaşmış, ona tuzak kurmuşlar, Allah peygamberine onları bildirmiş, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onların isimlerini Huzeyfe radiyallahu anh’e sır olarak vermiştir.

---

<sup>118</sup> Sahih. Buhari (5763) Muslim (2189)

## Şımararak Allah'ın Yolundan Alıkoyanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ  
سَبِيلِ اللَّهِ

**“Çalım satarak ve insanlara gösteriş yaparak ülkelerinden çıkan ve Allah'ın yolundan alıkoyan kimseler gibi olmayın.” (Enfal 47)**

Taberi şöyle dedi: “Ey iman edenler, sizler, evlerinizden, böbürlenerek, insanlara gösteriş yaparak savaşa çıkan ve insanların İslam'a girmelerine engel olan kâfir Kureyş orduları gibi davranmayın. Allah, onların yaptıkları her şeyi çepeçevre kuşatmıştır. Ve kendilerini ona göre cezalandıracaktır. Âyet-i kerime, Bedir savaşında, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ve müminlerle savaşmak için şımarık bir şekilde yola çıkan Kureyş kâfirlerine ve Ebu Cehil'in şu sözlerine işaret etmektedir: “Müşriklerden bazıları “Şamdan gelen kervan, Müslümanların saldırısına uğramadan sağ salım Mekke'ye ulaştı artık geri dönelim.” demişlerdi. Ebu Cehil ise bu teklife şöyle karşılık vermiştir: “Vallahi Bedir'e gidip orada içki içip, develeri keserek yemedikçe, cariyeleri oynatıp eğlenmedikçe, Arapların, bizim bu halimizi duyarak bizden çekinmeye devam etmelerini sağlamadıkça geri dönmeyeceğiz.”<sup>119</sup>

Küfür ehlinin tek düşünceleri bu dünya hayatıdır. Onlar, dünya hayatında kendilerine verilen nimetleri, Allah'ın kendilerinden razı olduğu için verdiğini sanırlar. Bu nedenle hakkı kabul etmemek için kendileri gibi güç kuvvet, mal ve mevki verilmiş bir kavmi delil getirirler. Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى

---

<sup>119</sup> Taberi (13/578)



**“(Firavun): “Öyleyse, önceki milletlerin hali ne olacak?” dedi.”**  
(Taha 51)

وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِن مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ  
بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

**“Oysa onlara, size vermediğimiz şeyleri vermiştik. (Ey Mekke’liler) Onlara, kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik. Fakat ne kulakları, ne gözleri ve ne de kalpleri onlara hiçbir fayda sağlamadı. Çünkü Allah’ın ayetlerini inkâr ediyorlardı. Alay ettikleri şey de kendilerini kuşatıverdi” (Ahkaf 26)**

## Müminlerin Namuslarını Lekeleyenler Bizden Değildir

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında münafıklar, tehlikeli bir hâdise çıkarmayı amaçladılar. Bu ifk hadisesine dalmak, müslümanlar arasında iftirayı yayarak karışıklık çıkarmak böylece Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şiddetli hamleler ile saldırmak idi. Münafıkların ve bazı sahabelerin daldığı İfk hadisesi ile münafıklar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i lekelemeyi hedefliyorlardı. Bunu başardıkları takdirde bu onun için dinde ve risaletinde bir yara olacaktı. Onların Aişe radiyallahu anha ve Safvan b. Muattal radiyallahu anh'e hakaret etmede asıl hedefi insanlar gözünde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i tahrip etmek yoluyla dini yıkmak idi. Neredeyse sahabe arasında fitne çıkacaktı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve buyurdu ki;

**"Şimdi ailemi itham eden bazı kimseler hakkında bana yol gösteriniz. Vallahi ben ailem hakkında hiçbir kötülük bilmiyorum ve olacağına da ihtimal vermiyorum. Bir kişiyi itham ettiler ki vallahi onun üzerinde de bir kötülük olacağına ihtimal vermiyorum. O kimse ben olmadan evime girmiş değildir. Hangi savaşa çıktımsa benimle beraber çıkmıştır."**

Bunun üzerine Sa'd b. Muâz radiyallahu anh kalktı ve: "Ey Allah'ın Rasûlü! Bana izin ver onların boyunlarını vuralım" dedi. Arkasından Hazrec'den bir adam kalktı -Hassân b. Sabit'in annesi o kimsenin kabilesindendi- ve şöyle dedi: "Yanıldın! Allah'a yemin olsun eğer o kimseler Evs kabilesinden olsalardı onların boyunlarını uçurmak hoşuna gitmezdi." Neredeyse mescid içersinde Evs ve Hazreç arasında kötü bir olay çıkacaktı. Müslümanları sıkıntıya sokan hadiseler tam bir ay sürdü. Allah'ın korudukları dışında bu hadiseye dalan daldı. Allah Müslümanları, münafıklarla aralarında çıkacak bir fitneden korudu. Allah'ın kelamı, onları kınayıcı ve onlardan sonrakileri sakındırıcı olarak nazil oldu;

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ

**"(Peygamber'in eşine) bu ağır iftirayı uyduranlar şüphesiz sizin içinizden bir guruptur." (Nur 11)**

Bu hadiselerin aynısı günümüzde de tekrar etmektedir. Münafıklar, bu ümmetin davetçilerden veya salihlerden birini gördükleri zaman yayın harbi ilan etmeye başlarlar. Zira onlar harp ateşini tutuşturmayı bir an bile ertelemeyiz. Allah'tan korkmazlar ve mümine acımasızca davranırlar. Falan zina eder, falan lutilik yapar, falan şöyle şöyle yapar demek onlara kolaydır. Yeryüzünde rahatça fesat ekebilmek için âlimlerin ve salih

davetçilerin güvenilirliğini sarsıncaya kadar toplum ortasında yalan ve iftiralarını saçarlar.

Ey Müslüman! Delilsiz olarak bir müslümanın namusunu ve şerefini lekelemek hususunda dikkat et! Münafıklar hakkında inen ayetleri düşün ve onlardan biri olmaktan sakın! Haberleri tespit ve araştırmak şiarın olsun;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ

**“Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.”** (Hucurat 6)

İfk hadisesine dalan sahabelere gelince, onların maksadı münafıklarınki gibi değildi. Allah'ın sakındırdığı bir günaha girmişlerdi. Allah Ebu Bekir radiyallahu anh'e Mistah'ı affetmesini emrederek şöyle buyurdu;

وَلْيَغْفُوا وَلْيَصْفَحُوا

**“Bağışlasınlar; feragat göstersinler”** (Nur 22) Münafıklar hakkında ise şöyle buyurmuştur:

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ

**“Onlardan (elebaşlık yapıp) bu günahın büyüklüğünü yüklenen kimse için de çok büyük bir azap vardır.”** (Nur 11)

## Müminlerin Musibetine Sevinen ve Zaferlerinden Dolayı Üzülen Bizden Değildir

Bu hususta Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

إِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا  
وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ

**“Size bir iyilik dokunsa, bu onları tasalandırır; başınıza bir musibet gelse, buna da sevinirler. Eğer sabreder ve korunursanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez. Şüphesiz Allah, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.” (Al-i İmran 120)**

Bu ayet münafıkların Müslümanlara düşmanlık ve kinlerinin şiddetli olduğunu göstermektedir. Tarihte de onlar bu şekilde devam etmiş olup günümüzde de düşmanlıklarını öncekilerden daha açık ve daha kuvvetli surette ortaya koymaktadırlar. Onlardan biri Müslümanların cihad alanlarında başarı kazandığını yahut mescidler ve ilim medreseleri yaparak Allah’a davette öne geçtiklerini veya insanların hak davete icabet ettiklerini işittiği zaman suratları buruşur, dillerinden çirkinliklerini dökmeye başlarlar.

**“Eğer sana bir iyilik erişirse, bu onları üzer. Ve eğer başına bir musibet gelirse, “İyi ki biz daha önce tedbirimizi almışız” derler ve böbürlenerek dönüp giderler.” (Tevbe 50)**

Bunlara cevap şu ayettedir; **“De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O bizim mevlâmızdır. Onun için müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler.” (Tevbe 51)**

## Çokluklarıyla Gururlananlar Bizden Değildir

Çokluklarıyla gururlanmak, kendilerinin doğru yolda olduklarını kanıtlamak için, karşı tarafın varlıktan yoksun olduğunu, çevresi olmadığını, ailesinin azlığını ileri sürmek cahiliyye toplumunun özelliğidir. Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ لِيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

**“Yeryüzünde bulunanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar.” (En'am 116)**

إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

**“Zira bu, Rabbin tarafından bildirilmiş bir gerçektir; fakat insanların çoğu inanmazlar.” (Hud 17)**

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ

**“Andolsun ki, onlardan önceki milletlerin çoğu dalalete düşmüştü.” (Saffat 71)**

لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

**“Andolsun ki biz, size hakkı getirdik; fakat çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz.” (Zuhruf: 78)**

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ

**“Ve dediler ki: "Biz malca ve evlatça daha çoğuz. Biz azaba uğratılacak değiliz.” (Sebe 35)**

## Hakka Uyanları Küçümseyenler Bizden Değildir

Müşriklerin ileri gelenleri, hakkı kabul etmemek için, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e uyanların sıradan ve önemsiz kimseler olduğunu söylemişler, zayıf ve güçsüzlerin kendilerinden önce İslam'ı kabullenmelerini gururlarına yediremedikleri için hakkı reddetmişler, hidayet ehline aşağılayıcı çirkin sözler söylemiş ve onlara çirkin sıfatlar yakıştırmışlardır. Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

قَالُوا أَنْتُمْ مِنْ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ

**“Dediler ki: “Sana adi (sıradan) kimseler tâbi olup dururken, biz sana iman eder miyiz hiç?” (Şuara 111)**

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ

**“Biz, bazılarını, “Allah, buldu buldu da, aramızdan bunlara mı ihsanda bulundu?” demeleri için diğer bazıları ile böyle imtihan etmişizdir Allah, şükredenleri daha iyi bilmez mi?” (En'am 53)**

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ

**“İnkâr edenler, iman edenler için dediler ki: “Bu iş bir hayır olsaydı, onlar bizi geçemezlerdi.” (Ahkaf 11)**

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ \* أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ

**“Firavun kavmine seslenmiş ve demişti ki: “Ey kavmim! Mısır'ın ve altımda akan şu ırmakların hâkimiyeti bana âit değil mi? Görmüyor musunuz? Yoksa ben, hakîr olan ve neredeyse hiç konuşamayan şu adamdan daha hayırlı değil miyim?” (Zuhruf 51-52)**

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا

**“Bahçe sahibinin başka gelirleri de vardır. Bir gün arkadaşıyla konuşurken ona şöyle der: “Mal yönünden senden daha zenginim; adam yönünden de üstünüm.” (Kehf 34)**

## **Hakka Davet Edenleri Dışlayanlar Bizden Değildir**

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا

**“Küfredenler peygamberlerine şöyle demişlerdi: “Sizi ülkemizden mutlaka çıkaracağız yahut da siz, mutlaka bizim dînimize döneceksiniz.” (İbrahim 13)**

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ

**“Onlar ise şöyle demişlerdi: “Ey Lût! Eğer buna son vermezsen, mutlaka sürülenlerden olacaksın.” (Şuara 167)**

## Hakka Davet Edenlerle Alay Edenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ \*  
أَتَوَصَّوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ

“Bunun için, kendilerinden önce gönderilen hiçbir peygamber yoktur ki, ona sihirbaz yahut mecnûn dememiş olsunlar. Birbirine bunu mu tavsiye ettiler? Hayır; onlar, azmış kimselerdir.” (Zariyat 52-53)

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ \* وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ  
يَسْتَهْزِئُونَ

“Biz, öncekilere nice peygamberler göndermiştik. Onlara hiçbir peygamber gelmemişti ki, onunla alay etmemiş olsunlar.” (Zuhruf 6-7)

وَإِذَا رَأَوْكَ إِِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا \* إِنْ كَادَ  
لَيُضِلَّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ  
أَضَلُّ سَبِيلًا

“Seni gördükleri zaman “Allah'ın Peygamber olarak gönderdiği bu mu?” diyerek seni alaya almaktan başka bir şey yapmıyorlar. “İlâhlarımıza ibadet etmekte direnmeseydik, neredeyse bizi onlardan saptıracaktı” demektedirler. Fakat onlar azabı gördükleri zaman, asıl kimin yolunun sapık olduğunu anlayacaklardır.” (Furkan 41-42)



وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ  
لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوءًا

**“Biz, peygamberleri yalnız müjdecî ve uyarıcı olarak göndeririz. Küfredenler ise, hakkı bâtılla ortadan kaldırmak için mücadele ediyorlar; ayetlerimi ve korkutuldukları şeyleri alaya alıyorlar.” (Kehf 56)**

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوءًا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

**“Namaza çağırdığınız zaman, onu alay konusu ve oyuncak ediniyorlar. Bu, onların, akıllarını kullanmayan kimseler olmalarındandır.” (Maide 58)**

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ \* وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ  
يَتَعَامَزُونَ \* وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ \* وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ  
لَضَالُّونَ \* وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ

**“Suç işleyenler, dünyada iken îman edenlere gülüyorlardı. Yanlarından geçtikleri zaman, birbirlerine göz kırparlar, ailelerine dönünce de, yaptıklarıyla gülüşüp eğlenirlerdi. Mü'minlere gözcü olarak gönderilmedikleri halde, onları görünce “bunlar sapık kimseler” derlerdi.” (Mutaffifin 29-33)**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوءًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ  
أَوْثُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

**“Ey îman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden olup da, dîninizi alay konusu ve oyuncak edinenleri ve kâfirleri dost**

edinmeyin. Eğer (gerçekten) îman etmiş kişiler iseniz, Allah'tan korkun.” (Maide 57)

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

“Âyetlerimiz üzerinde (lüzumsuz münakaşaya) dalıp (onlar hakkında ileri geri) konuşan kimseleri gördüğün zaman, (onlar konuyu değiştirip de) başka bir konuya dalmadıkça onlardan uzak dur. Eğer şeytan bunu sana unutturursa, hiç olmazsa hatırladıktan sonra, zâlim kişilerle beraber oturma.” (En’am 68)

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

“Allah size Kitapta “Allah'ın âyetlerine küfredildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, (onlar konuyu değiştirip) başka bir konuşmaya dalmadıkça, onlarla birlikte oturmayın” (diye bir âyet indirmişti.! Aksi halde, siz da onlar gibi olursunuz. Şüphe yoktur ki Allah, münafıkları ve katilleri, hepsini birden cehennemde bir araya getirecektir.” (Nisa 140)

## Hakkı Batıl İle Gizleyenler Bizden Değildir

Batıl ehli, Allah'ın ayetlerini ve İslamî kavramları bile bile tahrif ederek hakkı gizlerler. Kendi elleriyle bir takım uydurma kitaplar ortaya koyup, bunları Allah'a nisbet ederler.

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ

“Elleriyle Kitabı (Tevrat'ı) yazıp, sonra onu az bir para karşılığında satmak için “Bu Allah katındandır” diyenlere yazıklar olsun!” (Bakara 79)

أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"(Ey mü'minler!) Siz onların (sizin iman ettiğiniz gibi) iman etmelerini mi arzuluyorsunuz? Oysa onlardan, Allah'ın kelimasını işitip de anladıktan sonra bile bile tahrif edenler vardı." (Bakara 75)

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“Hakkı batıl ile karıştırmayın. Hakkı gizlemeyin.” (Bakara 42)

## Şii ve Bâtınilerin Hilekârlıkları

Bu hususta perde arkasından birçok hile ve oyunlar sergilenmektedir. ki bunların batıl hedeflerinin deşifre edilmesi gerekir. Ümmeti bölmek ve sünnetten uzaklaştırmak için Ehl-i sünnet itikadına yönelik eskiden beri süren batini bir oyun mevcuttur. Ehl-i sünnete müntesip görünen bazı cahil ve gafil kimseler de kimi zamanlar bilerek veya bilmeyerek bu oyuna alet

olmuşlardır. Hatta bu kimselerden bir zat “Mezhepsiz İslam”<sup>120</sup> adında bir kitap yazarak Ehl-i Sünnet’in fikhî mezhepleriyle kâfir İsmailiyye mezheplerini bir arada değerlendirmiştir. Diğer meşhur bir şahıs da aynen dört mezhebe uymak gibi Şia mezheplerine uymanın da caiz olduğuna dair fetva vermiştir.<sup>121</sup>

Hatta bazı bid’atçı ve Batınî guruplar sünniler arasında yaygın olan dört fikhî mezhebe kendilerini nispet ederek, sapık fikirlerini yaymak için kendilerine daha elverişli ortamlar oluşturmuşlar ve imamlara kendi sapık eğilimlerini teyit anlamına gelecek birtakım sözler nispet etmekten dahi geri durmamışlardır.<sup>122</sup>

Bu bid’atçilerden bazıları bu mezheplerin fikhî ile ilgili kitaplar yazarak, hadisleri reddedip bunun yerine kıyasla amel, fuhşun bazı çeşitlerine cevaz gibi rezil fikirleri sanki o mezhebin görüşüymüş gibi yaymaya çalışırlar. Tuhfe-i İsna Aşeriyye kitabının yazarı ‘Muhtasar’ isimli bir kitap yazarak bunu İmam Malik’e isnat ettiklerini itiraf etmiştir. Bu kitapta İmam Malik’in adını karalamak için köle ile livatanın caiz olduğunu yazmıştır.<sup>123</sup>

Bunlardan Seyyid Süleyman el-Hanefî (el-Kunduzi) en-Nakşibendî, (Yenabiu’l-Mevedde kitabında) Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)’in **“Bu din, hepsi Kureyş’ten gelecek olan on iki halifeye kadar aziz ve güçlü olacaktır”** hadisini Şia akidesine uygun bir şekilde açıklamıştır. Bu nedenle çağımız Şiilerinden Muhammed Hasan ez-Zeyn ‘eş-Şia fit-Tarih’<sup>124</sup> isimli kitabında Şii itikadını zahiren Hanefî ve Sünnî olan bu şahsın görüşleri ile desteklemiştir. Fakat gerçek şu ki Ehl-i Sünnet’in bu

---

<sup>120</sup> Bu kitabın yazarı meşhur arab edebiyat hocası Mustafa Şeka’dır. İhtisası dışına çıkarak söz konusu kitabı yazdı. Kitabında amacının İslam birliğini sağlamak olarak ifade etti. Fakat İslam ile hiçbir ilgisi olmayan İsmailiye, Kadiyaniye, Nusayriyye gibi ulamanın küfürlerinde ittifak ettikleri sapık akımları da İslam mezheplerinden kabul etmek gibi büyük bir hata işledi.

<sup>121</sup> Bu fetvanın sahibi meşhur âlim Şeyh Şeltut’dür. Şiiler bugün dahi bu fetvayı milyonlarca adet bastırarak her yere dağıtıyorlar. Fakat ‘Takrib Meselesi’ isimli kitapta da açıklandığı gibi Şeyh Şeltut diğer kitaplarında bu fetvaya aykırı görüşler beyan etmiştir. Şeyh Abdurrazzak el-Afifi’nin dediğine göre Şeyh Şeltut kolay aldanan bir şahısmış. Her halde Şiilerin takiye ve tatlı dillerine aldanmıştır.

<sup>122</sup> Minhacu’s-Sunne (2/179)

<sup>123</sup> Tuhfe (s. 45)

<sup>124</sup> eş-Şia fi’t Tarih (s.118)

açıklamalarla hiçbir ilgisi yoktur. Bu, bir diğer Şii Mustafa Kamil eş-Şeybî'nin de ifade ettiği gibi Şia eğilimli tasavvufçuların görüşüdür ki, Nakşibendiyye tarikatı da onlardandır.<sup>125</sup> Müellifin Hanefî sıfatına aldanmamak gerekir.

Ayrıca bu hadisin, Şia'nın on iki imam inancıyla hiçbir ilgisi yoktur.<sup>126</sup> Dört mezhepten birine bağlı görünerek ortaya gerçek inancını teyit edecek fikirler atıp bu yolla batıl taifelerine hizmet edenlerin sayısı az değildir. Muhammed Ebu Zehra'nın tespitine göre Necmüddin et-Tufî de maslahatın nassa mukaddem olduğu konusundaki iddialarıyla aslında aynı görüşteki Şia'nın propagandasını yapmayı hedeflemiştir. Çünkü Şia'ya göre Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in vefatından sonra, imam nassı iptal veya nesh edebilir. Ebu Zehra'nın da dediği gibi Tufî, imam kelimesini anmadan Şiilerin bu konudaki fikirlerini aynen sahiplenmiş ve nassın nesh veya maslahatı mürsele ile tahsisi fikrini öne sürerek, İslam Cemaati'nin Şari'nin naslarına verdikleri kudsiyeti hafife alarak izale etmeye çalışmıştır.<sup>127</sup>

Bazen de meşhur Sünnî imamları ile kendi önderleri arasındaki isim, lakap ve künye benzerliğini kullanarak, kendi önderlerinin sözlerini Sünnî imamlara nispet ederler. İşin hakikatini bilmeyenler Kur'an ve Sünnet'e aykırı bu sözlerin gerçekten İslam İmamlarına ait olduğunu sanırlar. Oysaki gerçekte bu sözler Rafizî şeyhlerine aittir.

Rafizilerin isim, künye ve lakap benzerliklerini insanları dinde aldatmak için kullandıklarını ilk fark edenlerden birisi İmam ed-Dehlevî ve arkadaşlarıdır. Bunlar şöyle dediler. "Rafizilerin hilelerinden birisi de: İsmen Sünnî imamlara benzeyen kendi adamlarının uydurdukları hadisleri, imamlara nispet etmektir. Ehl-i Sünnet'ten durumun farkında olmayanlar ismi geçen şahsın kendi imamlarından birisi olduğunu zannetmekte ve böylece bu rivayeti kabul etmektedirler. Mesela; iki tane Suddî vardır. Bir tanesi büyük Suddî, diğeri de küçük Suddî'dir. Büyüğü Ehl-i Sünnet'in sika

---

<sup>125</sup> es-Sıla Beyne't-Tasavvuf ve't-Teşeyyu, (s. 110)

<sup>126</sup> Minhacü's-Sunne, (4/206)

<sup>127</sup> Ebu Zehra, Ahmed b. Hanbel, (s. 326).

imamlarından<sup>128</sup>, küçüğü ise hadis uydurmakla meşhur aşırı Rafizilerdendir.<sup>129</sup>

Aynı şekilde iki tane İbn Kuteybe vardır. Bir tanesi aşırı Rafizi Abdullah b. Kuteybe, diğeri ise ehl-i sünnet imamlarından Abdullah b. Müslim b. Kuteybe'dir.<sup>130</sup> Sünni İbn Kuteybe 'el-Maarif' isimli bir kitap yazmasından sonra bu Rafizi de insanları saptırmak amacıyla aynı isimde bir kitap yazmıştır.<sup>131</sup>

Şiilerin bu şekilde isim benzerliklerin suiistimal etmeleri birçok ehl-i sünnet alimi gibi büyük imam Muhammed b. Cerir et-Taberî'yi de derinden yaralamıştır. Şöyle ki O'nunla aynı zaman ve aynı beldede yaşayan Muhammed b. Cerir b. Rüstem et-Taberî isimli bir Şîî, bu isimle Şiiliği teyit eden bazı kitaplar yayınladı. Bu isimle sadece İmam İbn Cerir'i tanıyan halk ve hatta bazı âlimler bu kitapları onun yazdığını sanarak ona karşı cephe aldılar. Öyle ki İmam İbn Cerir vefat ettiği zaman halkın tepkisinden korkularak gece evine gömülmüştür.<sup>132</sup>

İşte imam İbn Cerir bu olaydan böylesine çok eziyet görmüştür. Bu nedenle İbn Kesir şöyle dedi: "O'nu Rafizilik ve hatta bazı cahiller de ilhad ile suçladılar ki o bu iftiralarından beridir. Bilakis O, Allah'ın kitabı ve Rasulü'nün sünnetini ilim ve amel olarak bilip yaşayan en büyük İslam âlimlerinden birisidir."<sup>133</sup>

Şiiler İmam İbn Cerir'e ayaklara meshin cevazı ve ayrıca iki ciltlik bir hadis kitabı isnat etmişlerdir.<sup>134</sup> İbn Cerir'e isnat edilen Şia kaynaklı bir diğer kitap da 'el-Müsterşid fi'l-İmame' isimli kitaptır.<sup>135</sup>

---

<sup>128</sup> İsmail b. Abdirrahman es-Suddî, Hicazî, tabiindendir. Kufe'de oturdu. Müslim ve Sunen Ashabı ondan hadis rivayet etmişlerdir. H. 127 yılında vefat etti. Bkz. el-Hulasa, (s. 35).

<sup>129</sup> Muhammed b. Mervan b. Abdullah b. İsmail el-Kufî. Hadis uydurmakla meşhurdur. Bkz. el-Cerh ve't-Tadil (8/86) el-Hulasa (358).

<sup>130</sup> Ebu Muhammed Abdullah b. Müslim b. Kuteybe. H. 276 yılında Bağdad'da vefat etti. Birçok eserlerinden bazıları şunlardır: Te'vilu Muhtelifi'l-Hadis, El-Maarif, Müşkulu'l-Kur'an...

<sup>131</sup> Bkz: Muhtasaru't-Tuhfe (s. 32).

<sup>132</sup> el-Bidaye ve'n-Nihaye (11/146).

<sup>133</sup> el-Bidaye ve'n-Nihaye (11/146).

<sup>134</sup> el-Bidaye ve'n-Nihaye (11/147).

İbn Kesir bu gizli oyuna dikkat çekerek şöyle dedi: “Bazı âlimler biri İmam İbn Cerir, diğeri de Şii İbn Cerir olmak üzere iki ayrı şahsın bulunduğunu ve söz konusu kitapların Şii olana ait olduğunu söylediler.”<sup>136</sup>

İbn Kesir'in işaret ettiği bu hususun kesin bir hakikat olduğu, bugün artık ayan beyan açığa çıkmıştır.

Şia kaynakları Muhammed b. Cerir b. Rüstem b. Cerir et-Taberî, Ebu Cafer'in H.310 yılında Bağdad'da vefat eden İmamiye âlimlerinden olduğunu yazmaktadır. (İmam İbn Cerir de aynı tarihte vefat etmiştir.) Bu Şii'nin 'el- Müsterşid fi'l-İmame' ve 'Nuru'l-Mucizat fi Menakibi'l-Eimme İsna Aşere' gibi kitapları vardır.<sup>137</sup>

Ebu Cafer et-Taberî denilen bir başka Şii daha vardır ki o da aynı hileli yola başvurmuştur.<sup>138</sup>

6. yüzyılda Şia'nın önderliğini yapan, Muhammed b. Ebi'l Kasım b. Ali Et-Taberî denilen bir diğer şahıs ise İslam ümmetini tekfir etmiştir. Şöyle diyor: Kim Ali'nin Ebu Bekr'e karşı üstünlüğünden şüphe ederse, Müslüman görünse ve üzerinde İslam ahkâmı cari olsa dahi, o kimsenin hakkında küfür ile hüküm verilir.”<sup>139</sup>

Bazıları<sup>140</sup> bunun ile bir önceki Rafizi'yi birbirlerine karıştırmışlardır. Fakat aralarında iki yüzyıl zaman farkı vardır.

Şiilerin bir benzer hileleri de Sünni imam İbn Kuteybe'ye yöneliktir. Şii İbn Kuteybe'nin yazdığı 'el-İmame ve's-Siyase' adlı kitabı meşhur Sünni âlim İbn Kuteybe'ye nispet etmişlerdir ki bu durum birçok kişiye gizli kalmıştır. Öyle ki Sünni bir âlimin kitabında Şiileri destekleyici görüşler beyan etmesi, birçok araştırmacıyı hayretlere sevk etmiş, bundan dolayı da

---

<sup>135</sup> Bkz. İbn Nedim el-Fihrist (s. 3335)

<sup>136</sup> el-Bidaye ve'n-Nihaye, (11/147)

<sup>137</sup> Bkz: Tenkihu'l-Makal (2/91), Mukaddimetu'l-Bihar (1/177).

<sup>138</sup> İsim benzerliğinden dolayı Medine gazetesi 4621. Sayısında ona ait bir makale yayınlamıştır.

<sup>139</sup> Beşaret'l-Mustafa, (s. 51).

<sup>140</sup> Prof. Fuad Sezgin, Kültür Tarihi isimli eserinde: (2/260).

müellifin gerçek kişiliğini araştırmışlar, fakat net bir bilgiye ulaşamamışlardır.<sup>141</sup>

Kitapta sahabeye yöneltile suçlamalar ve Ali radiyallahu anh'ın, Ebu Bekr radiyallahu anh'ın hilafetini reddettiği yolundaki açık Şia taraftarlığına rağmen, bazı araştırmacılar bu hileleri dikkate almayarak kitabın yazarının Malikî olduğunu söylemişlerdir.<sup>142</sup> İşte Şia'nın bu hilesini ilk keşfedenlerden biri de, onları yakından tanıyan ve onların Yahudilerden daha hilekâr olduklarını söyleyen Tuhfetu İsna Aşeriyye kitabının yazarı Allame ed-Dehlevî olmuştur.

İmamlara yönelik bir diğer iftira da, hiçbir delile dayanmaksızın sadece hasımlarının dedikodularından hareketle, imamların bazı konularda sünnet ve cemaatten ayrıldıkları iddiasıdır. Bu şekilde birçok imama nice iftiralar atılmıştır. İmamların İmamı Peygamber (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e iftira atılır da tabiiilerine atılmaz mı?

Son çağlarda en çok iftiraya maruz kalan imamlardan biri de İmam Muhammed b. Abdulvahhab rahimehullah'dır. İmam'ın yöneltile iftiraları bildikten sonra, O'nun yazdığı kitapları inceleyenler, iftiraların ne denli büyük olduğunu görürler. Davetinin hakikatini bilmeden dedikodulardan yola çıkarak İmam'ı şiddetle eleştiren bir hocaya, İmam'ın hakikatini bilen bir öğrencisi, bir gün İmam'ın 'Tevhid' isimli kitabından imamın ismini sildikten sonra onu hocasına gösterir. Hoca yazarını bilmediği bu kitabı okur ve çok beğenir. Bunun üzerine zeki talebesi bu kitabın, onun sürekli eleştirdiği Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab'a ait olduğunu söyler. Hoca mahcup olur hatalı olduğunu anlayıp, gerçeği görür.

İmamların kendi eserlerine başvurulduğunda onlara karşı yürütülen hile ve desiselerin farkına varılacaktır.

Bid'atçiler, imamlar ve mezhepleri hakkında her dönemde yalan ve iftiralar düzmekten geri durmamışlardır. Fakat bunların yalan olduğu, imamların kendi asli kaynaklarına başvurulduğu zaman hemen anlaşılır.<sup>143</sup>

---

<sup>141</sup> Abdullah Useylan, el-İmame ve's-Siyase (s. 20)

<sup>142</sup> Abdullah Useylan, el-İmame ve's-Siyase: sh. 20

<sup>143</sup> Bkz.: Dr. Abdulaziz b. Abdillatif, Davetu'l-Munaviin.



Kendi inançlarını yansıtan eserler yazıp sonra bunu Sünnî âlimlere nispet etmek Batınîlerin ve Rafizîlerin öteden beri başvurdukları hilelerdendir. İmam Şevkanî 'el-Fevaidu'l Mecmua' isimli eserinde bu hususa dikkat çekmiştir.

Aynı noktaya dikkat çekenlerden biri de, Tuhfe'nin yazarıdır. Şiiilerin içinde batıl inançların bulunduğu 'Sırru'l-Âlemin (Âlemlerin Sırrı) isimindeki bir kitabı İmam Ebu Hamid el-Gazalî'ye nispet ettiklerini, sonrada bu kitaptan ehl-i sünnete karşı delil getirdiklerini tespit etmiştir.<sup>144</sup> Bu kitap H.1314 yılında Bombay, H.1324 ve 1327 yıllarında Kahire ve tarihsiz olarak Tahran'da basılmıştır.<sup>145</sup> Türkçe'ye de birkaç defa tercüme edilmiştir.

Dr. Abdurrahman Bedevî bazı müsteşriklerle beraber kendisinin de bu kitabın Gazalî'ye ait olmadığı görüşünde olduğunu bildirmektedir.<sup>146</sup> Çünkü yazar el-Mearrî'nin sohbetlerine katıldığından bahsetmektedir.<sup>147</sup> Fakat bu doğru değildir. Çünkü el-Mearrî h.448'de vefat ederken, Gazalî h.450 yılında doğmuştur. Dolayısıyla onun sohbetlerine katılması mümkün değildir.<sup>148</sup>

Suveydî, batıl görüşleri içeren daha başka birçok kitabın bu yolla ehl-i sünnet âlimlerine nispet edildiğini söyler. Ki bunu ancak ilimde ince zevk sahibi olanlar fark edebilirler.<sup>149</sup>

Bidat ehlinin bir diğer hilesi de, ümmeti bölmek amacıyla bidatlerini teyit anlamında birtakım sözler uydurarak onları imamlara nispet etmeleridir. Alusi'nin, zamanının bir tanesi, en büyük âlimi dediği Hoca Nasrullah el-Hindî olarak meşhur Şeyh Muhammed, Rafizîlerin bu hilelerine şöyle dikkat çekiyor: "Hiç var olmayan birtakım kitap isimleri vererek oradan sahabeyi yerici ve Şia'yı övücü ibareler naklederek. Bazen de ehl-i

---

<sup>144</sup> Muhtasaru't-Tuhfe, (s. 33).

<sup>145</sup> Abdurrahman Bedevî, 'Muellefatu'l-Gazalî' (s.225).

<sup>146</sup> Abdurrahman Bedevî, 'Muellefatu'l-Gazalî' (s.271).

<sup>147</sup> Sırru'l-Âlemin (s.82) Tercümesi: Âlemlerin Sırrı, Hisar yay. Naim Erdoğan, (s.111)

<sup>148</sup> Abdurrahman Bedevî, 'Muellefatu'l-Gazalî' (s 271).

<sup>149</sup> Nakdu Akaidi'ş-Şia. (s.25).

sünnetçe muteber kitapların isimlerini vererek, o kitaplarda asla bulunmayan, kendi uydurdukları cümleleri naklederler.<sup>150</sup>

Ve şöyle diyor: “Keşfu’l Ğumme” isimli eserinde Erdebilî sık sık bu hileli yollara başvurmaktadır.”

Bir diğer hileleri de şudur: Ehl-i sünnet görünümünde kitaplar yazarak içine kendi inançlarını destekleyen cümleler serpiştirirler. İmam ed-Dehlevî şöyle diyor: “Rafizilerin başvurdukları bir diğer hile de şudur: İçinde sahih hadislerle de yer verdikleri kitaplar yazarlar ve bu kitaplarda ‘Dört Halife’den de övgüyle bahsederler. Sonra dördüncü halife Ali (*radiyallahu anh*)’den bahsederlerken diğer halifelerden öyle olumsuz bir şekilde bahsederler ki okuyucu şaşırıp kalır ve ehl-i sünnetin de ilk üç halife hakkında bazı iddiaları kabul ettiğini sanır.<sup>151</sup>

Bir diğer hileleri de şudur: Sahih birtakım hadislerle veya imamların muteber sözlerine kendi inançları doğrultusuna eklemeler yaparlar. Mesela; Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in Tebuk harbinde Ali radiyallahu anh’ı Medine’ye halife bırakması olayına şu eklemeyi yapmışlardır: (Sen Medine’de halife olmadıkça benim gitmem mümkün değildir).<sup>152</sup> Oysa sahih hadisler ve tarihen sabittir ki Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Tebuk’tan önce ve sonra birçok gazvede Ali’yi Medine’de halife bırakmamış bilakis, yanında cihada götürmüştür.

Bidatçilerin gizli hilelerinden biri de hayali hadis ve metinler uydurarak bunları muteber kitaplardan aldıklarını iddia etmeleridir. Buna örnek olarak İbn Mutahher el-Hillî’nin “Minhacu’l-Kerame” adlı eserini verebiliriz.

İbn Mutahhar kitabında ehl-i sünnetin muteber kaynaklarından alıntılar yapacağını iddia etmesine rağmen, kitabında sahihten çok mevzu hadis ve itimada şayan olmayan kaynaklara yer vermiştir.<sup>153</sup>

---

<sup>150</sup> Muhtasaru’s Savaik (s.51)

<sup>151</sup> Bkz: Minhacu’l-Kerame, Rafizi İbn Mutahher el-Hillî, (s. 133)

<sup>152</sup> Bkz. Minhac’s-Sunne (3/907, 3/16, 4/94).

<sup>153</sup> Minhacu’l Kerame, sh.119.

Sa'lebî'nin tefsirinden<sup>154</sup> ve Ebu Nuaym'ın Hilye'sinden<sup>155</sup> ayrıca Havarizmî, Firdevsî ve Mağazilî'den mevzu hadisleri seçerek almış ve bunların sahih olduklarını iddia etmiştir.

Mesela: **“Eğer ikiniz de Allah’a tevbe ederseniz, (yerinde olur). Çünkü kalpleriniz sapmıştı. Ve eğer Peygamber’e karşı birbirinize arka verirsiniz bilersiniz ki onun dostu ve yardımcısı Allah, Cebrail ve müminlerin iyileridir. Bunların ardından melekler de (ona) yardımcıdır.”** (Tahrim: 4) ayetindeki ‘Müminlerin iyileri’ ifadesinden muradın Ali olduğunu söyledi ve şöyle dedi: “Müfessirler müminlerin iyisinin Ali olduğu konusunda icma ettiler.” Sonra bazı açıklamalar yaparak bunu Ebu Nuaym’e isnad etti. İbn Teymiyye bu konuda icma bulunduğu yalanını reddederek bu rivayetin mevzu olduğunu bildirdi.<sup>156</sup>

İbn Teymiyye Sa'lebî hakkında şöyle dedi: “Cumhur ulema Salebî ve benzerlerinin rivayetlerinin hüccet teşkil etmediği hususunda ittifak ettiler... Ancak hadisin sübutunun başka yolla bilinmesi hariç...”<sup>157</sup>

“Ebu Nuaym'ın Hilye veya Fadailu'l-Hulefa'da rivayet ettiklerinin çoğunun batıl ve mevzu rivayetler olduğu hadis ilminden nasibi olan herkesin bildiği bir husustur.”<sup>158</sup>

İbn Teymiyye Minhac'ının birçok yerinde Havarizmi, Firdevsi ve Mağazilî'nin durumlarına da değinerek onların yalan ve hadis uydurma ehlinden olduklarını beyan etti.<sup>159</sup>

İbn Teymiyye yine şöyle demiştir: “Nesai'nin Ali radiyallahu anh'ın faziletleri konusundaki bazı hadisleri mevzuudur. Tirmizi'nin de Ali'nin faziletleri konusundaki bazı hadisleri zayıftır. İbn İshak ve benzeri siyer âlimlerinin faziletlerle ilgili rivayet ettikleri hadislerin çoğu zayıftır.”<sup>160</sup>

---

<sup>154</sup> Minhacu'l Kerame, sh. 149, 158, 161, 162.

<sup>155</sup> Minhacu'l Kerame, sh. 150, 155, 160-165.

<sup>156</sup> Minhacu's-Sunne (4/79)

<sup>157</sup> Minhacu's-Sunne (4/25)

<sup>158</sup> Minhacu's-Sunne (4/10)

<sup>159</sup> Minhacu's-Sunne (4/4-5, 38)

<sup>160</sup> Minhacu's-Sunne (4/48)

Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye Minhac'ının özellikle de son cildinde bu konuya dikkat çekerek bu kitaplardaki yanlışlıkları böylece düzeltmiş ve şöyle demiştir: "Nasıl ki nahiv, kıraat ilminin, dil ilminin ve tıp ilminin erbabı varsa, hadis ilminin de onlardan daha üstün erbabı vardır ve bu konuda onlara müracaat edilmelidir. Onların sıhhatinde ittifak ettikleri hak, zayıflığı ve uydurulduğu konusunda icma ettikleri ise batıldır. Üzerinde ihtilaf ettikleri hususlar ise adalet üzere araştırma ve inceleme sahasıdır. Bu ilmin erbabından bazıları şunlardır: Malik, Şube, Evzaî, Leys, Süfyan es-Sevri, Süfyan b. Uyeyne, Hammad b. Zeyd, Hammad b. Seleme, İbnu'l-Mubarek, Yahya el-Kattan, Abdurrahman b. Mehdî, Vekî, İbn Uleyye, Şafii, Abdurrazzak, Firyabî, Ebu Nuaym, Ka'nebî, Humeydî, Ebu Ubeyd, İbnu'l-Medinî, Ahmed b. Hanbel, İshak b. Rahuye, Yahya İbn Main, Ebu Bekr b. Ebi Şeybe, Yahya ez-Zuhlî, Buharî, Ebu Zur'a, Ebu Hatim, Ebu Davud, Muslim, Musa b. Harun, Nesaî, İbn Huzeyme, Ebu Ahmed b. Adiy, İbn Hibban, Darekutni ve daha birçok ilim, nakil, rical, cerh ve ta'dil âlimi."

Buradan hareketle, ehli tarafından tevsik edilmedikçe Rafizî, Batînî ve diğer bidatçilerin ehl-i sünnet kitaplarından yaptıkları nakillere güvenilemeyeceği açıkça ortadadır.

## Hakka Davet Edenlere “Cinli, Sapık, Sefih (Beyinsiz) ve Yalancı” Gibi İthamlar Yapanlar Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ

“Firavun şöyle demişti: “Size gönderilen peygamberiniz mutlaka bir cinli (deli)dir.” (Şuara 27)

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ

“Senin hakkında “O muhakkak bir mecnun (cinlidir)” diyorlardı.” (Kalem 51)

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

“Kavminin ileri gelenleri ise, ona (Nuh aleyhi's-selâm'a) demişlerdi ki: “Biz seni apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz.” (A'raf 60)

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ

الْكَاذِبِينَ

“Kavminin küfreden ileri gelenleri de (Hûd aleyhi's-selâm'a) şöyle demişlerdi: “Biz seni beyinsizlik içinde görüyoruz ve zannediyoruz ki sen, yalancılardansın” (A'raf 66)

## Kötülüğü Emredip İyiliği Yasaklayanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ  
الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

**“Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyar ve cimrilik ederler. Onlar Allah'ı unuttular. Allah da onları unuttu! Çünkü münafıklar fâsıkların kendileridir.” (Tevbe 67)**

Şüphesiz iyiliğin ikamesi ve onun emredilmesi onları öfkeliendirmektedir. Zira bu, dinin ikamesi anlamına gelmektedir. Onlar ise bunu asla istemezler. Onlar sadece kötülüğün türlü çeşitlerini emrederler. İbadette Allah'a şirk koşmayı ve O'ndan başkasına ibadet etmeyi emrederler. Namazı terk etmeyi emrederler ve ondan nefret ettirirler. Akrabalık bağlarını koparmayı ve ana babaya isyanı emrederler. Hırsızlığı, zinayı, livatayı emrederler. İman edenler hakkında çirkin şeyler yaymak isterler. Yayın araçlarıyla Müslümanların evlerine fesatlarını sokarlar, iffetten fuhşa çıkarırlar. Gece kulüpleri, tiyatrolar ve sinemalar kurarak müslümanlar arasında fitnelerin ateşini tutuştururlar. Ta ki, İslam'a çağıran bu eller hiçbir direk dikemesin.

Bunların her birini yaparken bazen kendilerini temize çekmek için “ilerleme”, “çağ atlama”, gibi örümcek ağından zayıf gerekçeler öne sürerler. “Kadın erkek eşitliği”, “ortak yaşam”, “toplumsal özgürlük” ve buna benzer şeyler, dürüst toplumda yaşamaya güç yetiremeyen münafık laiklerin ve onların taraftarlarının propagandalarıdır.

Onların hayatları rezil ve çirkin toplumlarda olup kalpleri bununla tatmin olur, nefisleri bununla rahat eder. Onların tehlikesi kötülükleri emretmekle durmamıştır, hayır! Aksine iş, iyilikleri yasaklamaları haddine varmıştır. Bazen dînî şiarlar ikame edilmesi zorlarına gider, şiddet uygularlar, tesettürü engellemeye çalışırlar. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyi yasaklayarak yavaş yavaş milletleri mahveder ve dağıtırlar. Savaşların ve fitnelerin ateşini tutuştururlar. Konferans ve derslere engel olmak, davetçilerin nefeslerini kesmek, dini sonsuzluğa gömmek zorundadırlar.

Allah'ın emrettiği ve teşvik ettiği her iyiliği değiştirip yok etmek için

engel oluştururlar. Öyle ki bunların dine sarılma hakkında yaydıkları yalan ve iftiralarından ötürü Müslümanların çoğu, ibadetlerde, muamelelerde ve görünüşte şıarları izhar etmekten korkar hale gelirler. İşte bu onların hevesleridir ve hayatları bundan ibarettir. Kötülüğü emreder, iyiliği yasaklarlar.

## **Allah Tek Olarak Anılınca Sıkılanlar Bizden Değildir**

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ  
الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

“Allah'ın adı tek başına zikredildiği zaman, âhirete îman etmeyenlerin kalpleri kinle dolar; fakat Allah'tan başkası, (yani putları) zikredildiği zaman da hemen neşelenirler.” (Zümer 45)

## **Ahret İşlerini Değil de Dünya İşlerini İsteyenler Bizden Değildir**

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ

“İnsanlardan öyle kimseler vardır ki, “Rabbimiz! Bize dünyada (nasibimizi) ver” derler; böyleleri için âhirette nasîb yoktur.” (Bakara 200)

## **Kız Evlat İstemeyenler Bizden Değildir**

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ

“İçlerinden birine kız (çocuk) müjdelendiği zaman, öfkesinden yüzü kapkara kesilir” (Nahl 58)

## Cemaatten Ayrılan Bizden Değildir

Huzeyfe b. El-Yemân radiyallahu anh şöyle dedi: “İnsanlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e hayırdan sorarlardı. Ben ise yetişirim korkusuyla şer/kötülükler hakkında sorardım. Dedim ki: “Ey Allah’ın rasulü! Bizler cahiliyye ve şer içindeydik. Allah bize bu hayrı getirdi. Bu hayırdan sonra şer var mıdır? **“Evet”** buyurdu. Dedim ki: “Bu şerden sonra hayır dönemi olacak mı?” **“Evet, onda bulanıklık da olacak”** buyurdu. “Onun bulanıklığı nedir?” dedim. **“Bir topluluk benim yolumdan başka bir yol tutacaklar. Onları tanır ve karşı çıkarsın”** buyurdu. “Bu hayırdan sonra şer olacak mı?” diye sordum. **“Evet, cehennem kapılarına çağıran davetçiler olacak, kendilerine icabet edenleri oraya atacaklar”** buyurdu. “Ey Allah’ın rasulü! Bize onları anlat” dedim. **“Onlar bizim derimizden olup, bizim dilimizden konuşacaklar”** buyurdu. Ben: “Bu zamana yetişirsem ne yapmamı emredersin?” dedim. **“Müslümanların cemâatinden ve imamlarından/yöneticilerinden ayrılma”** buyurdu. “Eğer onların cemâati ve imamı yoksa (ne yapayım)?” dedim. **“Bir ağaç kökü dişlemek zorunda kalsan bile, sana bu halde iken ölüm gelinceye kadar o fırkaların hepsinden ayrıl”** buyurdu.<sup>161</sup>

Enes b. Mâlik radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ بَنِي إِسْرَآئِيلَ افْتَرَقَتْ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً ، وَإِنَّ أُمَّتِي سَتَفْتَرِقُ عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً ، كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هَذِهِ الْوَاحِدَةُ فَقَبَضَ يَدَهُ وَقَالَ الْجَمَاعَةُ فَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

**“Muhakkak ki İsrailoğulları yetmiş bir fırkaya ayrıldılar. Şüphesiz ümmetim yetmiş iki fırkaya ayrılacak, biri dışında hepsi ateşte olacaktır.”** Denildi ki: “Ey Allah’ın rasulü! O (kurtulan) hangisidir?”

---

<sup>161</sup> Sahih. Buharî (3411); Muslim (1847).



Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem elini yumdu ve şöyle buyurdu: “**el-Cemâat’tir. Allah’ın ipine toptan sarılın, ayrılığa düşmeyin**”<sup>162</sup>

İbn Abbâs radiyallahu anhuma’dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَكَرِهَهُ فَلْيَصْبِرْ فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ يُفَارِقُ الْجَمَاعَةَ شَيْئًا  
فَيَمُوتُ إِلَّا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً

“Emîrinde/yöneticisinde hoşlanmadığı bir şey gören kimse sabretsin. Zira cemâatten bir karış ayrılan ancak cahiliyye üzere ölür.”<sup>163</sup>

Fudâle b. Ubeyd radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ثَلَاثَةٌ لَا تَسْأَلُ عَنْهُمْ: رَجُلٌ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ، وَعَصَى إِمَامَهُ، وَمَاتَ عَاصِيًا،  
وَأَمَةً أَوْ عَبْدٌ أَبْقَى فَمَاتَ، وَامْرَأَةٌ غَابَ عَنْهَا زَوْجُهَا، قَدْ كَفَاهَا مُؤْنَةَ الدُّنْيَا  
فَتَبَرَّجَتْ بَعْدَهُ، فَلَا تَسْأَلُ عَنْهُمْ

“Şu üç kişiyi sorma: Cemâatten ayrılan ve imamına/yöneticisine isyan edip isyankâr olarak ölen, efendisinden kaçıp bu şekilde ölen cariyeye veya köle ve dünya geçimini sağlamış bulunan kocasının yokluğunda süslenip dışarı çıkan ve dolaşan kadın. Bunları sorma”<sup>164</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Ömer radiyallahu anh bize Câbiye’de şöyle hitap etti: “Ben aranızda, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in aramızda bulunduğu ve şöyle buyurduğu yerde duruyorum:

<sup>162</sup> **Hasen.** Ahmed (3/145); İbn Mâce (2/1322); el-Elbânî Zilalu’l-Cenne’de (1/27) sahih demiştir. Taberî Tefsir’inde (7/74); Sa’lebî, el-Keşfu ve’l-Beyan’da (3/163); Fesevî el-Ma’rife’de (3/373); el-Esbahanî, el-Hucce Fi Beyani’l-Mahacce (1/120 no:18) ve Lâlekâî Usulu itikad’da (1/100 no:148) rivayet etmişlerdir. İsnadında Yezid er-Rakkaşî vardır. Ancak şahitleriyle hadis hasendir.

<sup>163</sup> **Sahih.** Buharî (6646); Muslim (1849).

<sup>164</sup> **Sahih.** Ahmed (6/19); el-Elbânî, es-Sahîha’da (542) sahih demiştir.

وَأَيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ وَهُوَ مِنَ الْآثِنِينَ أَبْعَدُ مَنْ أَرَادَ  
بُحْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزَمْ الْجَمَاعَةَ

**“Cemâatten ayrılmamanız gerekir. Sizleri ayrılıktan sakındırırım. Zira şeytan tek kişiyle beraber ve iki kişiden daha uzaktır. Cennetin ortasını isteyen cemâatten ayrılmasın.”<sup>165</sup>**

İbn Mes'ûd radiyallahu anh şöyle demiştir: “Ey insanlar! İtaat etmeniz ve cemâatten ayrılmamanız gerekir. Zira bu Allah'ın kendisine sarılmayı emrettiği ipidir. Muhakkak ki, cemâat ve itaatte hoşlanmadığınız bir durum, fırkada hoşlandığınız durumdan daha hayırlıdır.”<sup>166</sup>

Abdullah b. Rabah şöyle demiştir: “Ben ve Ebû Katâde, kuşatma altında bulunan Osmân radiyallahu anh'ın yanına girdik. Hac yapmak için ondan izin istedik. Bize izin verince şöyle dedik: “Ey Mü'minlerin emiri! Gördüğün gibi şu kimselerin durumu ortadadır. Bize ne emredersin?” Osmân radiyallahu anh; “Cemâatten ayrılmamalısınız” dedi. Biz: “Bizler cemâatin sana muhalefet eden şu kimselerle beraber olmasından korkuyoruz” dedik. Dedi ki: “Nerede olursa olsun, cemâatten ayrılmayın!”<sup>167</sup>

El-Evzâî şöyle demiştir: “Şöyle denilirdi: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabeleri ve onlara güzellikle uyanlar şu beş esas üzerindeydiler: cemâatten ayrılmamak, sünnete tâbî olmak, mescidleri îmar etmek, Kur'ân okumak ve Allah yolunda cihâd etmek.”<sup>168</sup>

---

<sup>165</sup> **Sahih.** Tirmizî (4/465); el-Elbânî, es-Sahîha'da (430) sahih demiştir.

<sup>166</sup> **Sahih mevkuf.** Taberânî, Mu'cemu'l-Kebîr (9/198); el-Lâlekâî (1/108); İbn Cerîr et-Taberî, Tefsir (Al-i İmrân 103. Ayetin tefsiri). Hâkim (4/598); İbn Ebî Şeybe (7/474); Ebû Nuaym, el-Hilye (9/249); İbn Abdilberr, et-Temhid (21/273)

<sup>167</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak, Musannef (11/446) Abdurrazzak'ın isnadında Eban b. Ayyâş metruktur. Ancak Ahmed b. Hanbel, Fadâilu's-Sahabe'de (725) ve Abdullah b. Ahmed, Fadailu Osmân'da (42) sahih isnadla rivayet etmişlerdir.

<sup>168</sup> **Sahih maktu.** El-Lâlekâî (1/64); Beyhakî, Şuabu'l-İmân (3/79) Ebû Nuaym, el-Hilye'de (6/142); İbn Nasr, Ta'zîmu Kadri's-Salat (745); İbn Abdilberr, et-Temhid'de (21/282) rivayet etmişlerdir. İbn Nasr'ın hasen isnadla rivayetinde; el-Evzâî dedi ki: Hassân b. Atiyye şöyle demiştir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı...” şeklindedir.

Amr b. Meymûn şöyle dedi: “Abdullah b. Mes’ûd’a: “Cemaate karşı ne yapacağız?” denilince bana şöyle dedi: “Ey Amr b. Meymûn! Cemaatin çoğunluğu cemaatten ayrılmışlardır. Cemaat; yalnız başına olsan dahi, ancak Allah’ın taatine uyandır.”<sup>169</sup>

İshâk b. Rahuye dedi ki: “Cahillere sevâdu’l-a’zâm (büyük karaltı) nedir diye sorsan, “İnsanlar cemaatidir” derler. Bilmezler ki, cemaat; Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in izine ve yoluna sarılan âlimdir. Onunla beraber olup, ona uyan cemaattir. Ona muhalefet eden ise cemaati terk etmiştir.”<sup>170</sup>

---

<sup>169</sup> **Sahih mevkuf.** El-Lâlekâî, Usûlu İtikadi Ehl-i’s-Sunne (1/108) İbn Asâkir Tarihu Dımeşk’ta (46/409); Ebû Şâme el-Makdisî, el-Bâis’ta (s.22); Mizzî, Tehzibu’l-Kemal’de (22/264); Hatîb el-Bagdadî, el-Fakîh ve’l-Mutefakkih’ta (1171 Hatîbin rivayet lafzı: yalnız başına dahi olsan cemaat; kitap ve sünnettir” şeklindedir) rivayet etmişlerdir.

<sup>170</sup> **Sahih maktu.** Ebû Nuaym, Hilyetu’l-Evliya (9/239) Şatibî, el-l’tisam (2/28)

## Küfür Merkezleri İnşa Eden, Allah Yolundan Alıkoyan ve Müslümanları Bölenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ  
حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ  
لَكَاذِبُونَ

**“(Münafıklar arasında) bir de (müminlere) zarar vermek, (hakki) inkâr etmek, müminlerin arasına ayrılık sokmak ve daha önce Allah ve Rasûlüne karşı savaşmış olan adamı beklemek için bir mescid kuranlar ve: “(Bununla) iyilikten başka bir şey istemedik” diye mutlaka yemin edecek olanlar da vardır. Hâlbuki Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şahitlik eder.” (Tevbe 107)**

Onların küfür için gayretleri dinmemiş ve kötülükleri yaymaya, Müslümanların sırlarını taşımaya hatta Müslümanların arasını bölmeye devam etmektedirler. Bunu ya ayrılık duvarı oluşturup grupları bir birine tahrik etmek yoluyla veya bir gruba karşı diğer bir grubun yanında olarak veyahut başka bir yolla yapıyorlar. Günümüzün münafıklarının gayreti Müslümanların arasını ayıracak mescidler, merkezler, cemiyetler ve engelleyici küfür kuruluşları kurmaktır. Müslümanların sessiz ve sakin duruşu ise şaşırtıcı olmakla beraber bu fikirleri yok etmeleri ve yeryüzüne gömmeleri gerekmektedir. Allah’tan yardım isteriz.

Eş-Şevkanî, Fethul Kadir’de, “Zarar vermek için mescid kuranlar” ayetinin tefsirinde der ki; “Allah Azze ve Celle, bu mescidin şu dört sebeple yapıldığını haber veriyor;

- 1- Başkalarına zarar vermek
- 2- Allah’ı küfür, İslam ehline karşı övünmek. Zira onlar onu kurmakla nifak ehlini güçlendirmek istiyorlardı.
- 3- Müminlerin arasını ayırmak. Zira onlar Kuba mescidine gelmemek, Müslümanların cemaatini azaltmak, ihtilafa düşürmek ve ülfeti yok etmek istiyorlardı.
- 4- Allah ve Rasulüne harp edilmesi için pusu hazırlamak.”

## Delilsiz Olarak Kutsallaştıranlar Bizden Değildir

Ebu Vakıd el-Leysi radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Huneyn gazasına giderken müşriklerin çevresinde toplandıkları, "Zatu envat" dedikleri üzerine silah ve diğer eşyalarını astıkları bir ağaca uğradı. Müşrikler topluca onun çevresinde oturuyorlardı. Sahabeler dediler ki: "Ey Allah'ın Rasulu müşriklerin olduğu gibi bizim de bir "Zatu envat"ımız olsa iyi olmaz mı? Bize de böyle bir yer seç?" Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

سبحان الله! هذا كما قال قوم موسى : اجعل لنا إلهاً كما لهم آلهة،

والذي نفسي بيده، لتركبن سنة من كان قبلكم سنة سنة

**"Subhanallah! Bu sizin dediğiniz kardeşim Musa'nın kavminin dediğine benzer. Onlar da "Ey Musa! Müşriklerin ilahları olduğu gibi bizim için de ilahlar edin" dediler. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki sizden öncekilerin adetlerini birer birer işleyeceksiniz."**<sup>171</sup>

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, sırf kafirlere benzemelerinden dolayı onlara karşı çıkmıştır.

İslam'a yeni girmiş sahabeler müşrikleri takliden bir ağaç ile teberrük etmek isteyince Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlara karşı çıkmış ve onların bu talebinin, israiloğullarının Musa aleyhisselam'dan zamanlarındaki müşrikleri takliden bir ilah yapmasını istemelerine benzetmiştir. Burada bu sahabeler küçük şirki talep etmese de, onların talebinin, İsrail oğullarının talebine benzeme yönü; müşriklerin şirk olan bir ameline benzemeyi talep etmeleri bakımındandır.

Onlar bu ağaç ile müşriklerin teberrük etmesi gibi teberrük etmeyi talep ettiler. İsrail oğulları ise onların ilahı gibi bir ilah talep etmişlerdi. Her iki talep de tevhide aykırıdır. Zira ağaç ile teberrük şirk türlerindendir. İlah

---

<sup>171</sup> **Sahih.** Tirmizi (2180) Ebu Ya'la (3/30) Ahmed (5/218) İbn Hibban (15/95) Taberani (3/244)

edinmek ise açık bir şirktir.”<sup>172</sup>

İmam Ebu Bekr et-Tartûşî şöyle demiştir: “Allah size rahmet etsin, görüyor musunuz, nerede bir ağaç, direk, duvar, kemer veya taş bulsalar, insanlar ona yöneliyor, değerini yüceltiyor, yanında şifa ve bereket umuyorlar. Üzerine kumaş parçası asıyor, yanında mum ve kandiller yakıyor veya oraya zeytinyağı adağında bulunuyorlar. İşte bu zâtu envattır. Bunları koparın ve sökün.”<sup>173</sup>

Özelliği olduğu iddiasıyla bir mekânın dua ve zikir için tahsis edilmesi açık bir sapıklıktır. Bu, karşı çıkılması gereken çirkin bir iştir. Zira bunda putlara tapanlara benzeme vardır. Bu iş, putlara tapmaya bir vesile veya putlara ibadetin bir türüdür. Zira putlara tapanlar, orada heykel veya buna benzer şeylerin bulunması sebebiyle bir yere yöneliyor, bununla hayır bekliyorlardı. Din, bunu hoş görmemiştir. Bu iş münkerlerdendir. Bunlardan bazısı, diğer bazısından daha beterdir. Oraya; namaz kılmak, dua etmek, Allah’ı zikretmek, yanında kurban kesmek veya ibadet türlerinden birini tahsis etmek için yönelmek arasında fark yoktur.<sup>174</sup>

---

<sup>172</sup> El-Kavlu’l-Mufid (1/205)

<sup>173</sup> Ebu Bekr et-Tartûşî’nin sözünü Ebu Şâme el-Makdisi, el-Bais Ala İnkaru’l-Bid’â ve’l-Havadis (s.24) kitabında nakleder. Bkz.: et-Tartûşî, el-Havadis ve’l-Bid’a (s.33)

<sup>174</sup> Bkz.: İktizau’s-Sirati’l-Mustakim (s.313-314).

## Kıyam Ederek Saygı Gösterenler Bizden Değildir

Cabir radiyallahu anh'den:

اشْتَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْنَا وَرَاءَهُ وَهُوَ قَاعِدٌ، وَأَبُو  
بَكْرٍ يُسْمِعُ النَّاسَ تَكْبِيرَهُ، فَالْتَفَتَ إِلَيْنَا فَرَأَانَا قِيَامًا، فَأَشَارَ إِلَيْنَا فَقَعَدْنَا فَصَلَّيْنَا  
بِصَلَاتِهِ قُعُودًا فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ: «إِنْ كِدْتُمْ أَنْفًا لَتَفْعَلُونَ فِعْلَ فَارِسَ وَالرُّومِ يَقُومُونَ  
عَلَى مُلُوكِهِمْ، وَهُمْ قُعُودٌ فَلَا تَفْعَلُوا اتُّمُّوا بِأَيْمَتِكُمْ إِنْ صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا  
وَإِنْ صَلَّى قَاعِدًا فَصَلُّوا قُعُودًا»

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem rahatsızlanınca namazı oturarak kıldı, biz de arkasında namaz kıldık. Ebu Bekr radiyallahu anh insanlara tekbiri işittiriyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize dönünce ayakta namaz kıldığımızı gördü ve bize oturmamızı işaret etti. Biz de oturarak namazı kıldık. Selam verince şöyle buyurdu: **“Az önce neredeyse Faris ve Rum’ların, kralları otururken, kendilerinin ayakta duruşları gibi yapacaktınız. Böyle yapmayın. İmamınıza uyun. Eğer imamınız ayakta kıldırırsa siz de ayakta kılın. Oturarak kılırsa, siz de oturarak namaz kılın.”**<sup>175</sup>

Bu hadis, kıyamın ibadet türlerinden olmasının delillerindendir. Liderlere, ölülere, bayrağa vb. karşı ayakta durmak veya onlar için ayağa kalkmak, kâfirlere ait ta’zim ve saygı gösterme şekillerindendir.

---

<sup>175</sup> Sahih. Muslim (413)

## Ruh Taşıyan Canlıların Suretini Yapanlar Bizden Değildir

Bilinmektedir ki Âdemoğulları arasında ilk şirk Salihler hakkında aşırı gitmek ve onların suretlerini yapmakla meydana gelmiştir.

Buhari Sahih'inde İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan rivayetine göre Nuh kavminin putlarının Araplara da geçtiğini haber vererek şöyle demiştir:

"Bu isimler Nuh aleyhisselam'ın kavminden birtakım salih kişilerin isimleri idi. Onlar ölünce, şeytan onların kavimlerine bunların oturduğu yerlere heykellerini<sup>176</sup> yapmalarını ve bu heykellere o salih kişilerin isimlerini vermelerini telkin etti. Onlar da böyle yaptılar. İnsanlar ilk başta bunlara tapmıyorlardı. Fakat bu heykelleri yapanlar öldükten sonra, yapılış gayesini unuttular ve daha sonra gelenler heykellere ibadet etmeye başladılar."<sup>177</sup>

Bu yüzden Müslümanın bu konuda gevşek davranmaması gerekir. Ta ki şirke düşmesin veya onu görüp de taklit eden kendisinden sonra büyük şirke düşmesin.

Hafız İbn Kayyim şöyle demiştir: "Seleften birçok kimse şöyle demiştir: Onlar Nuh aleyhisselam'ın kavminden Salih kimselerdi. Öldükleri zaman kabirlerinde ibadet edilmeye başlandı. Sonra suretlerini ve heykellerini yaptılar. Zaman geçti ve onlara ibadet etmeye başladılar. Onlar iki fitneyi bir araya getirdiler: kabirler fitnesi ve heykeller fitnesi. Bu iki fitne de sıhhati üzerinde ittifak edilen hadiste Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in işareti bulunduğ u fitnelerdir." Sonra yukarıdaki Aişe radiyallahu anha hadisini zikreder ve şöyle der: "Gördüm ki, Vedd, Yegus, Yeuk, Nesr ve Lat'a ibadet etmelerinin sebebi sadece onların kabirlerine tazim etmeleridir.

---

<sup>176</sup> Ensab: nasb'ın çoğuludur. Bir amaç için dikilen her baston, taş veya buna benzer şeylerdir. Arapların cahileye de ensabı taşlardan idi ve bunlar için kurban keserler, kan ile kırmızıya boyarlardı. Denildi ki: Onlar put edinip ibadet ettikleri taşlar idi. Bkz.: Umdetu'l-Kari (19/263) en-Nihaye (n,s,b maddesi) el-Kavlu'l-Mufid (1/368)

<sup>177</sup> **Sahih.** Buhari (4920)



Sonra onlar için heykeller yapmışlar ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in işaret ettiği gibi bunlara ibadet etmişlerdir.”<sup>178</sup>

Aişe radiyallahu anha'dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **“Onlar, içlerinde Salih bir kimse öldüğü zaman kabrini mescid edinir ve oraya şu suretlerden yaparlardı”**<sup>179</sup>

İmam Kurtubi, Aişe radiyallahu anha hadisini şerh ederken şöyle demiştir: “Bunu yapan öncekileri ancak onların suretlerine bakmakla ve iyi hallerini düşünmekle ünsiyet sağlamak ve onlar gibi gayretli olmak için yapmışlardı. Onların kabirleri yanında Allah Teâla'ya ibadet ettiler. Üzerlerinden zaman geçti. Onlardan sonra gelenler onların bu gayelerini bilmediler. Şeytan onlara; babalarının ve dedelerinin bu suretlere ibadet ve tazim ettikleri şeklinde vesveseler verdi. Onlar da bunlara ibadet ettiler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem böyle şeylerden sakındırmış ve şiddetle karşı çıkarak böyle yapanları tehditle yasaklamıştır. Buna götürecektir vesilelerin de yolunu tıkamıştır. Şöyle buyurmuştur: **“Allah'ın gazabı, peygamberlerinin kabirlerini mescid edinen bir topluluğa çok şiddetlendi. Kabirleri mescid edinmeyiniz!”**<sup>180</sup>

Suret yapmanın tehlikesi ve bunu yapmanın suçunun büyüklüğü hakkında gelen şer'i naslarda suret yapanlara ağır ifadeler kullanılmıştır. Bu naslar ruh taşıyan canlıların suretlerinin tam şeklini yapmanın haram olduğuna delalet etmektedir

Bu konuda gelen naslardan bazıları şöyledir: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُصَوِّرُونَ

---

<sup>178</sup> İğasetu'l-Lehfan (s.188, 189)

<sup>179</sup> **Sahih.** Buhari (427) ve Müslim (528)

<sup>180</sup> el-Mufhim (2/931, 932) bkz.: Kurtubi tefsiri (2/58 Bakara 104. Ayetinin tefsiri) Hafız İbn Hacer Fethu'l-Bari'de (1/525) Kurtubi'nin geçen sözünü, Kurtubi'ye nispet etmeden ikrar ederek nakletmiştir. Bkz.: el-Cevabu'l-Mufid (s.27)

**“Kıyamet gününde en şiddetli azaba uğrayacak olanlar suret yapanlardır.”<sup>181</sup>**

Yine Buhari ve Müslim, İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan rivayet ediyorlar: “Birisi ona geldi ve dedi ki: “Ben şu suretlerden yapan birisiyim. Bu konuda bana fetva ver.” Ona şöyle cevap verdi: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim:

كُلُّ مُصَوِّرٍ فِي النَّارِ يَجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُورَةٍ صَوَّرَهَا نَفْسًا فَتَعَذِّبُهُ فِي جَهَنَّمَ

**“Her suret yapan ateştedir. Yaptığı her surete can verilecek ve bunlar cehennemde azab edecektir.”** (İbn Abbas radiyallahu anhuma) şöyle dedi: “Bir şeyin suretini yapmak zorundaysan ağaç ve cansız varlıkların suretini yap.”<sup>182</sup>

Buhari’nin lafzı şöyledir: **“Kim bir suret yaparsa muhakkak ki Allah ona ruh üfleyinceye kadar azab eder. Ona asla ruh üfleyemeyecektir.”** Adam şiddetle korktu ve yüzü sarardı. İbn Abbas radiyallahu anhuma dedi ki: “Yazık sana! Muhakkak bir şey yapacaksan şu ağacın ve ruh taşımayan şeylerin suretini yap”

Raşid halife Ali b. Ebi Talib radiyallahu anh’ın, Ebu’l-Heyyac el-Esedî’ye şöyle dediği sabit olmuştur:

أَلَا أَبْعَثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا تَدْعَ صُورَةً إِلَّا طَمَسْتُهَا وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتُهُ

“Seni Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in beni görevlendirdiği görevle göndereyim mi? Yok etmedik hiçbir suret bırakma ve yerden yüksek hiçbir kabri düzlemeden bırakma” Bunu Müslim rivayet etmiştir.<sup>183</sup>

Bu yüzden Müslümanın her tür suret konusunda gevşeklik göstermemesi gerekir. Heykel gibi gölgeli olması – ki bu haramlık

<sup>181</sup> **Sahih.** Buhari (5950) Müslim (2109)

<sup>182</sup> **Sahih.** Buhari (2225) Muslim (2110) lafız Müslim’indir.

<sup>183</sup> **Sahih.** Muslim (969)

bakımından en şiddetlisidir – veya bir kâğıt, bir duvar veya başka bir şey üzerinde olması fark etmez. Büyük âlimlerin veya insanların kalplerinde büyük yeri olan kimselerin sureti konusunda tasvirin tehlikesi daha da büyüktür. İbnu'l-Arabi el-Endulusi ve başkaları cisimli suretlerin haramlığına dair icma zikretmişlerdir.<sup>184</sup>

Haramlık hükmü, gerçekte mevcut olmayan bir şeyin mesela gagalı bir insan, kanatları olan at ve benzerlerinin suretini de kapsar. Çizgi filmlerdeki buna benzer şekiller böyledir. Bazı ilim ehli mumyalanmış ve içi doldurulmuş hayvanları da bu hükme dâhil etmişlerdir. Bu da suret asılmasına götürür. Zira bu bazı cahillerin evden ve ev halkından belayı def eder zannıyla suret asmasına vesile olur.<sup>185</sup>

Şeyh Salih b. Fevzan el-Fevzan şöyle demiştir: “Tasvirin anlamı; bir şeyin şeklini ve görüntüsünü resim, aletle (fotoğraf çekerek) almak veya işlemek suretiyle nakletmektir. Bu şekil bir levhaya, bir kâğıda veya heykele tespit edilir. Âlimler tasviri akide konularında işlemişlerdir. Zira tasvir şirkin vesilelerinden biridir. Bunda Allah Teâla'ya yaratışında benzeyerek ortaklık iddiası vardır. Yeryüzünde ilk şirk tasvir sebebiyle başlamıştır. Tasvir, putçuluğun menşeidir. Zira mahlûkun tasviri ona tazim için olup genelde asılır. Özellikle sureti yapılan şahıs yetki, ilim veya salah sahibi ise ve suret bir duvara asılarak veya bir caddeye ve bir meydana dikilerek tazim ediliyorsa! Şüphesiz bu cahillerin ve sapıklık ehlinin, bir süre sonra dahi olsa, bunlara tutunmalarına, sonra da Allah dışında kendisine ibadet edilen putlar ve heykeller dikmeye büyük bir kapı açılır.<sup>186</sup>

### **Suretler Fitnesinde Boğulanların Sözleri Ancak Şu Çerçeve- Dönmektedir:**

1- Onların en üstünü ve en isabetlisi şöyle der: “Suretler haramdır. Lakin ben, davetin maslahatı için bunu caiz kabul ediyorum.” Buna, “Kitap ve sünnetten, davetin maslahatı ve islam’a destek için haramları kullanmanın caiz olduğunun delili nerede? Denilir. Sözün güzeli ve hakkı parlatan şeylerden birisi, Riyad’daki el-Lecnetu’d-Daime’nin şu fetvasıdır:

“Tebliğ ve İslâm’ı yayma vasıtası olarak haramları kullanmak caiz değildir. Meşru vesileler çoktur. Bunların yerine Allah’ın haram kıldığı şeyler

---

<sup>184</sup> Aridatu'l-Ahvezi (7/253)

<sup>185</sup> Bkz.: Muhammed el-Vasil; Ahkamu't-Tasvir risalesi

<sup>186</sup> Bkz.: Kitabu'l-İrşad İla Sıhhati'l-İtikad (1/45, 46)

kullanılmaz. İslam devletlerinde kullanılan suretler, bunun caiz olduğuna delil değildir. Bilakis bu münkerdir. Çünkü bu konuda sahih deliller vardır. Delillerle amel ederek suretlere karşı çıkmak gerekir.”<sup>187</sup>

Nitekim Şeyh Salih el-Fevzan’a şöyle soruldu: “Fıkıh, Tefsir gibi derslerde video, sinema ve benzerleri gibi eğitim araçlarını kullanmanın hükmü nedir? Bu sakıncalı mı, yoksa meşru mudur?”

Şöyle cevap verdi: “Benim görüşüm, bunun caiz olmadığıdır. Zira bunlarda tasvirin (suret yapmanın) bulunması kaçınılmazdır. Tasvir (suret yapmak) ise haramdır. Bunu gerektirecek bir zaruret de söz konusu değildir.”<sup>188</sup>

2- Hayırlı olan ilk üç asrı kötüleyen re’y ve kelam sahipleri için insanların en yakınları, saptırarak şöyle derler: “*Haram olan elle çizilendir. Aletle yapılan tasvirler ise haram değildir.*” Neden ey şeyhulislam?

Sana şöyle der: “*Çünkü bu suret değildir.*” Öyleyse bu nedir ey kayıtlı sohbetlerin yıldızı? Şöyle der: “*Bu tıpkı aynalarda olduğu gibi gölgenin hapsedilmesidir. Bu elektro manyetik dalgalardır. Bu, gerçeğin naklidir, tasvir değildir. Videoyu seyreden sanki yüksek bir yerden caddeyi seyreden gibidir.*”

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “**Her musavvir (suret yapan) cehennemdedir. Yaptığı her surete can verilecek ve onlar kendisine azap edecektir**” buyurmuştur.<sup>189</sup>

Şeyh Salih el-Fevzan şöyle demiştir: “Yaptığı suret” ifadesi, nasıl olursa olsun, ister resim, ister oyma, ister makineyle çekilme şeklinde olsun her sureti kapsamaktadır. Makineyle resim çeken, resim çizenden daha serî şekilde bunu yapar. Ancak sonuç birdir. Bunların herbirinin maksadı suret yapmaktır. Oyma yapan veya heykel yapanın maksadı da suret meydana getirmektir, resim çizenin maksadı da suret meydana getirmektir. Neden bunlar arasında fark görelim ki? Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem “**Her suret yapan ateştedir**” buyuruyor. Ayrım yapmanın delili nedir? Getirdikleri

---

<sup>187</sup> Fetava’l-Lecne (2922)

<sup>188</sup> el-Munteka (513)

<sup>189</sup> Sahih. Muslim.

şey sadece felsefe ve uydurdukları sözlerdir. Kafalarına göre Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözünü tahsis etmek istiyorlar!"

Allâme el-Elbânî rahimehullah şöyle demiştir: "Bu aletle – yani kamerayla – bir anda ortaya konulan suretleri, bu alet olmadan saatlerce uğraşan kimse yapamaz. Onlara göre bu insanın ameli değildir. Aletle suret yapanın tutunduğu şey de budur. Suret yapmaktaki maksadının hedefini böylece kapatıyor. Filim dedikleri terkip de bu türdendir. Bundan sonra da fotoğrafı tab ederek banyo ediyorlar. Yine bu da onlara göre insan ameli değildir!

Nitekim onlardan birine seneler önce şöyle dedim: Sizleri, oymacılık suretiyle yapılmayan putları mubah saymakla ilzam ederim. Bu, özel alet vasıtasıyla, bir elektrik düğmesine basmakla, bir dakikada onlarca put çıkarmaktır... Buna ne dersin?" dedim. Başını eğdi."

Video cihazı veya video kasetlerinin İslâm'a izafe edilerek "İslâmi video" diye isimlendirilmesi üç şekilde yorumlanır ki hepsi de dinde bidattir:

Birinci yorum: Bununla seyredilmesi veya çekilmesi ile Allah Teâla'ya yaklaşma kastedilir ki bu bid'attir. Allah Teâla'ya meşru olmayan, asıl ve nitelik olarak meşru kılınmayan bir şekilde yaklaşılmaya çalışmadır.

Bunun açıklaması: İcma ile – hatta caiz sayanlara göre dahi - bu, sonradan çıkarılmış bir şeydir. İbadetlerde asıl olan ise; delil olmadığı sürece yasaklıdır. Bu cihazları kullanmanın Allah Teâla'ya yaklaşma konusunda meşru olduğuna dair delil bulunması zorunludur. Aksi halde bununla Allah'a yaklaşma talebi bidattir. Nitekim Sahih'te Aişe radiyallahu anha, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir: **"Şu emrimizde ondan olmayan bir şey çıkaran reddolunur"**

İkinci yorum: Bununla kastedilen, Allah Teâla'ya davettir. Yine bu da bid'attir. Zira Allah Subhanehu dini tamamlamış, nimeti kemale erdirmiştir. Allah Teâla'ya davetin de Allah Teâla'nın meşru kıldığı şeylerle yapılması zorunludur. Bu da iki kısımdır:

Birinci kısım: Asıl ve nitelik olarak meşru olanlar. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeleri radiyallahu anhum'un Allah Teâla'ya davet

konusunda yaptıkları; cihad, konuşma, yazışma, hitabet ve benzerleri böyledir.

İkinci kısım: Nitelik olarak değil de, asıl olarak meşru olanlar. Veya hakkında nas bulunmasa da meşru cinsinden olanlar. Kitap ve risaleler telif edilmesi böyledir.

Hakkında nas bulunmayıp meşru cinsten de olmayanlar bid’attir! Peki ya Allah Teala’ya davette vesilenin aslı; tasvirler, temsiller, çizgi resimler ve benzerleri gibi haram olan unsurlardan ise nasıl olur?!!

Nitekim Şeyhulislam İbn Teymiyye rahimehullah’a şöyle sorulur; “Adam öldürmek, yol kesicilik yapmak, hırsızlık, içki içmek ve benzeri büyük günahlar işlemek amacıyla bir araya gelen bir topluluğu, bir şeyhin Allah Teala’ya zincirsiz def ve genç olmayanların mubah şiirlerle kaside söylemesi gibi musiki aletlerini kullanmak suretiyle davet etmesi halinde, o cemaatin tevbe ettikleri, namaz kılmayan, hırsızlık yapan ve zekât vermeyen bu kimselerin, şüphelilerden dahi kaçınan kimseler haline geldikleri, farzları yerine getirmeye başladıkları, haramlardan sakındıkları anlatılır. Bu şeyhin, başka türlü davet edilmeleri mümkün olmayan topluluğa karşı, böyle bir maslahatı elde etmek için bu yolları kullanması mubah mıdır?”

Şeyhulislam rahimehullah uzunca cevabını – özet olarak - şöylece verir:

“...Bilindiğine göre sapıkları hidayet eden, şaşkınlara yol gösteren, isyankârların tevbesini kabul eden ancak Allah’tır. Bunun Allah’ın rasulüyle gönderdiği kitabı ve sünnet ile olması zorunludur. Aksi halde, Allah’ın rasulüyle gönderdiği bu konuda yeterli olmasaydı, rasulün dini eksik, tamamlanmaya muhtaç olurdu... İnsanların Allah ve rasulü meşru kılmadığı halde Allah’a yaklaşırcı olarak gördükleri ameller de böyledir. Zira mutlaka bunların zararı faydasından büyüktür. Ancak faydası zararından büyük ise şeriat bunu bildirmeyi ihmal etmemiştir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem hikmet sahibidir. Dinin maslahatını ihmal etmemiştir. Müminler alemlerin rabbine yakınlaşmada farklı mertebededirler...”

Şüphesiz Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, sahabe ve tabiin bu kimselerden daha şerli olan küfür, fık ve isyan ehlini meşru metotlarla

davet etmişlerdir. Allah onları bidat yollara muhtaç bırakmamıştır. Allah'ın nebisi sallallahu aleyhi ve sellem ile gönderdiklerinde isyankârları tevbeye çağırarak için meşru bir metot olmadığını söylemek caiz değildir. Zira zorunlu bilgiyle ve mütevatir nakille anlaşılmıştır ki, ümmetler içinde küfürden, fısktan, isyandan meşru yollarla tevbe edenlerin sayısını ancak Allah bilir. Bunlarda bidat toplantılar yoktu. Şunu demeye imkân yoktur: “Şüphesiz ki isyankârları bu bidat metottan başkasıyla tevbe çağırarak mümkün değildir”<sup>190</sup>

Üçüncü yorum: Bununla Allah'a yakınlaşmak ve O'na davet kastedilmez, lakin bu isim sayesinde bu videolar ile münker şeyler içeren diğer videoların ve kasetlerin arası ayrılmak istenir. Bu da yine bu cihazların İslâm'a nispet edilmesi sebebiyle bidattir. Halbuki İslâm bunlardan berîdir! Bunun zararı şu açılardandır:

1- Videoların İslâm'a nispet edilmesi halkın bu cihazların müstehap olduğunu zannetmesine sebep olur. Hâlbuki bu batıl bir iştir.

2- Bu iş, bir bid'at veya münkerin önünü açmak isteyen herkes için bir vesile olur. Onlar da yaptıkları işi İslâm'a nispet ederek bunun önünü açarlar. Nitekim bu, fiilen de meydana gelmiştir. Mesela “İslâmî tiyatro”, “İslâmî temsil”, “İslâmî müzik” denilmesi gibi. Allah Tealadan bizleri bu beladan kurtarmasını ve kendisiyle karşılaşınca kadar İslâm ve sünnet üzerinde sabit kılmasını dileriz.

3- Bu işte tasvir, tiyatro, çizgifilm ve benzerleri gibi münkeratın yayınlandığı cihazların İslâm'a nispet edilmesi söz konusudur. Bu ise, İslâm bunları haram kılıp yasakladığı halde İslâm'a nispet etmektir. Bu büyük bir vebaldir! Şayet bu cihazlarda hardal tanesi kadar münkerat bulunmasaydı dahi İslâm'a nispet edilmesi yine caiz olmazdı. Allah yardımcımız olsun.

---

<sup>190</sup> el-Fetava (11/620)

## Suret Meselesi Hakkında Şüpheler ve Cevapları

### **Birinci Şüphe: “Haram Kılınan Suretler Sabit Olanlarıdır, Hareketli Olanları Değildir”**

Bu makinelerle elde edilen sabit suretlerin, haram kılıcı naslara dâhil olduğu konusunda bizimle ittifak etmeleri açısından bu kimseler bize en yakın olanlarıdır. Bu kimselerin dayanağı: hareketli çekimler aynadaki suret gibidir demeleridir.

Bu şüpheyeye cevap birkaç açıdan olacaktır:

1- Sabit suretlerin, haram suretlerden olduğunu kabul ediyorsunuz. O halde hareketli suretlerin de haram olduğunu kabul etmeniz daha evladır. Bunun sebepleri şöyledir:

a- Hitap fehvasının anlamının) delaleti: Hitap, herhangi bir illetten dolayı bir şeyi haram kılarsa, hitabın fehvası, bu illeti taşıyan şeylerin de haramlık kapsamında olduğunu gösterir. Zira bunun haramlığı daha önceliklidir. Allah Teâlâ'nın: **“O ikisine öf deme”** (İsra 23) sözünün, dövmenin haramlığına öncelikle delalet etmesi ve hamr'ın (sarhoş edici içkilerin) haram kılınmasının, uyuşturucu maddelerin haram kılınmasına da delalet etmesi böyledir. O zaman sabit suretlerin haram, hareketlilerin mubah olduğunu söyleyenlere de şöyle deriz:

Sizler sabit suretlerde illetin mevcut olduğunu kabul ediyorsunuz. Aynı şekilde bu illet hareketli suretlerde de mevcuttur. Hatta daha büyüktür. Zira sabit suretlerde sadece benzerlik vardır. Hareketli suretlerde ise buna bir de hareket eklenmiştir. Haram kılan mana mevcut olduğu gibi, daha fazlası da mevcuttur. O halde sadece suret illetini haram kıldığınız halde, ondan fazla olarak bir de hareketlilik illeti bulunan bir sureti nasıl mubah sayarsınız?

Eğer hareketli suretlerdeki haramlık, sabit suretlerdekinden daha büyük değilse, ondan aşağı da kalmaz!

b- Sabit suretler, hareketli suretlerde zaten mevcuttur. Bilindiği üzere tek bir çekimle binlerce suret meydana gelmektedir. Eğer, sabit suretlerin haram olduğunu kabul ediyorsanız, hareketli suretler buna bir vesiledir.



Eğer bu hareketli suretlerin durdurulmadıkça haram olmadığını söylerseniz, şariat koyucunun, bir şeyi haram kıldığı zaman ona götüren vesileleri de haram kıldığı bilinmektedir.

c- Daha önce tekrar edildiği gibi hikmet sahibi şariat koyucu, mutlak olarak birbirinin aynı olan iki şey arasında fark gözetmez. Sabit suretler ile hareketli olanlar arasında ne dinen, ne lügat açısından ne aklen ve ne de örfe bir fark yoktur. Bilakis bu anlam, hareketli suretlerde, sabit suretlerde olduğundan daha fazla gerçekleşmektedir. İyi düşünen anlar.

2- Hareketli suretlerin aynada görünen suretlere kıyaslanması batıl bir kıyastır. Çünkü asıl ile fer arasında şu açılardan farklılık söz konusudur:

a- Aletlerle çekilen suretlerin aksine, aynadaki suret kalıcı değildir.

b- Aynadaki suret ancak karşısına geçildiği zaman ortaya çıkar. Sadece aynanın karşısındaki kimse bunu görür. Bu aletlerle çekilen suretler ise böyle değildir.

c- Aynada suretini gören kimse için “suret yaptı” denilmez ve bu amele de “tasvir” adı verilmez. Aletlerle çekilen videolar ise böyle değildir.

d- Aynalar, musavvire (suret çekecek veya yapacak) kimseye muhtaç değildir. Kameralar ise bunun hilafıdır.

e- Aynalar, parlak ve akıcı şeyler ve benzerlerine Allah Teala, insanın müdahalesi olmadan sureti aksettirme özelliği vermiştir. Kameralarda asıl olan ise bu değildir.

f- Kameralarla suret yapmanın dört rükünü vardır. Bunlar olmadan suret yapılmaz: musavvir (suret çeken kimse), musavver (sureti yapılan şey), alet (kamera) ve tasvir (çekme) işlemi. Aynadaki surette ise sadece iki rükün vardır: ayna ve karşısına geçecek kimse.

g- Aynadaki suretten dolayı ne bir fitneden, ne fesaddan, ne şirkten ne de başka bir şeyden korkulur. Kamera çekimlerinde ise bu durumlar söz konusudur.

h- Ayna ve benzerleri Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında mevcuttu ve mubah kılınmıştı. Bu aletler ise böyle değildir.

ı- Aynadaki suret ile kameraların çektiği suret arasındaki benzerlik, tıpkı, aynalardaki suret ile hakkında naslar gelerek haram kılınan suretler arasındaki benzerlik gibidir. Fakat Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ikisi arasında fark görmüş, aynayı mubah kılarken, bu suretleri haram kılmıştır. Bu da şeriat koyucu katında benzerlik ve niteliğin ortadan kalktığını gösterir.

i- Bu çekim aletleri (kameralar vb.) ile naslarla haram kılınan tasvirler arasındaki ortak anlamlar, (insanın bu işe müdahalesi, suretlerin kalıcılığı, kötülükleri vb. anlamlar) aynadaki suret ile arasındaki ortak anlamdan çok daha fazladır. Açıkça görüldüğü gibi bunların haram olan tasvirlerle katılması daha öncelikli ve kıyasa da daha uygundur!

Bu iki şey arasındaki farkların bazıları bunlardır. İnsaf sahibi hiçkimse böyle bir kıyasın batıl oluşunda şüphe etmez. Bu konuda (kıyasa ihtiyaç olsaydı) sahih kıyas, kamera gibi aletlerle yapılan suretlerin naslarla haram kılınan suretlere kıyaslanması olurdu. Zira bu suretlerde bulunan ve haram kılınmasına sebep olan anlamlar, bu cihazlarla yapılan suretlerde de mevcuttur. Yalnızca bu (modern) suretlerde bulunan kötülükler bile önceki suretlerde bulunmuyordu. Allah yardımcımız olsun.

**İkinci Şüphe: “Bu cihazlarla yapılan suretler, “suret” isminin anlamına girmez, bilakis bu elektronik dalgalardan ibarettir”**

Bil ki bu şüpheyi, - şayet işitmiş olmasaydık – dine karşı kibirlenme içermesinden dolayı bir kimsenin dile getirebileceğini zannetmezdim. Bu şüpheye cevap birkaç açıdan gelecektir:

1- Haramlığı hakkında nasların geldiği suretler ile bu suretler arasında fark görüp “elektronik dalgalardır” demek, dinde itibar edilmeyen, kaldırılmış bir nitelik ile ayırım yapmaktır. Zira şeriat koyucu, hükmü benzerlik niteliğine bağlamıştır. Bu hükmü etkileyen niteliktir. Suretin benzetilmesi ve gözler önüne serilme yoluna gelince bu, şeriat koyucunun arz etmediği reddedilmiş bir niteliktir. (Dinin yasakladığı şey suretin elde edilme metodu değil, hangi şekilde olursa olsun suretin ortaya çıkmasıdır)

2- Dinî hüküm ancak insanlara görünen şeyin üzerine kuruludur. Onlara gizli olan şey üzerinde değil! İnsanlara görünen ise suretlerdir. Elektronik dalgalar ise gizlidir, ancak özel şekilde bilinebilirler.

3- Dinde, lügatte ve örfte suret isminin kapsamına bu suretler dâhildir. Hüküm ise – lügavî ve örfî hakikate muhalif olsa dahi - şer’î hakikate tâbîdir. O halde bu üç hakikatin ittifak ettiği durumda nasıl olur?

4- Şayet bizler bu görüşü bağlayıcı kabul edip alsak, suretlerin haram olduğunu söylememizin ne anlamı kalır? Sadece dinin konulduğu asırdaki madde ve boyalarla yapılanlar mı haramdır? Modern asırda bulunan cihazlarla, kimyevî maddelerle, lazerle ve bu dalgalarla yapılan suretler bunun dışında mı kalacak? Böyle bir görüşün batıllığı ortadadır.

Bu delillerden sonra: bil ki - Allah seni taatinde başarılı kılsın – bu cihazları kullanan biriysen ve daha önce anlatılanları okuduysan, şu üç durumdan birindesin demektir:

1- Daha önce geçen delillerden dolayı bu cihazların haram olduğunu anlamış olabilirsin. Bu durumda hidayet etmesi ve başarılı kılmasından dolayı Allah’a hamdet. Derhal bu kötülükten kurtulmaya bak ve Allah’tan sebat dile.

2- Bu delilleri okumadan önceki durumunla okuduktan sonraki durumun arasında fark olmamış olabilir. Bu haramlığı anlayamamış olabilirsin. Tekrar tekrar bak, Allah’tan hidayet ve başarı dile. Şu nebevî dua ile Allah’a yalvar: **“Allah’ım! Cebrail’in, Mikâil’in, İsrail’in rabbi, gökleri ve yeri yaratan, gaybi ve görünen âlemi bilen rabbim! Sen ihtilaf edip durdukları konuda kulların arasında hükmedecek olansın. Onların ihtilaf ettikleri konuda izinle beni hakka hidayet et. Şüphesiz sen dilediğini dosdoğru yola hidayet edensin.”**<sup>191</sup>

3- Bu deliller sende bazı tereddütler meydana getirmiş, şüphen kuvvetlenmiş, bunun haramlığına kesin karar verememiş ve mubahlığına da gönlün yatışmamış olabilir. İşte sen bu son delilin muhatabisin!

---

<sup>191</sup> **Sahih.** Bkz: Sahihu’t-Tirmizi.

Eğer durumun, anlattığım gibiyse, bu cihazların hükmü sana göre açık değilse, durum senin için karışık geliyorsa, en azında bu şüpheli bir şeydir! Şüphelileri terk etmek ve zararlarından sakınmak ise dinin esaslarındandır. Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şüphelilerden sakınmayı emretmiştir:

Buhari ve Muslim, Nu'man b. Beşir radiyallahu anh'den, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etmişlerdir: **"Muhakkak ki helal açıktır, haram da açıktır. Bu ikisinin arasında şüpheliler vardır. İnsanların çoğu bunları bilmez. Kim şüphelilerden sakınırsa dinini ve şerefini korumuş olur. Kim de şüphelilere düşerse, harama düşer! Tıpkı sürüsünü koruluğun etrafında otlatan çobanın sürüsünün oraya dalıverecek olması gibi..."**

Ey kardeşim! Allah muvaffak kılsın, bil ki, kıyamet günündeki selamet hiçbir şeyle değişilemez! Sen bu cihazı terk ettiğinden dolayı "niye terk ettin?" diye sorgulanmazsın! Ancak bu delillerden sonra buna devam edersen, bundan dolayı sorgulanırsın! Suale ve cevabına hazır ol! Allah yardımcımız olsun..." – İslamî Videolar kitabından nakiller bitti –

## Tiyatro ve Sinema Yapanlar Bizden Değildir

Video cihazlarıyla yapılan şeylerin en meşhuru “İslami temsiller/tyatrolar” denilen şeyler ve benzerleridir<sup>192</sup> ki bunlar haramdır. Bunlar ister insanların sureti çekilmek suretiyle olsun, ister çizgifilm şeklinde olsun fark etmez. Bunların haramlığı şu açılardandır:

1- Temsil/tyatro denilen şeyin aslı Hristiyanlardan, eski ve modern tarihteki putperestlerden alınmıştır.

\* Temsil/tyatro, Yunan putperestlerinde başlamış, sonra Hristiyanlara intikal etmiş, mabedlerine kilisilerine bu tyatroları yapmışlar, sonra da onlardan başkalarına geçmiştir.

\*Modern tarihte ise Avrupa’da başlamış, sonra Nakkaş Marun denilen Yunan bir hristiyan eliyle müslümanlara geçmiştir. 1840 yılında ilk arapça temsiliyi yapmış, sonra insanlar temsil yapmaya başlamışlardır... Allah yardımcımız olsun.

Temsil bu kimselere benzemektir. Müsned’de ve diğer hadis kitaplarında İbn Ömer radiyallahu anhumadan gelen hadiste: **“Kim bir kavme benzerse onlardandır”** buyrulmuştur.

2- Temsilde açık bir yalan vardır. Zira o olmadığı halde, filan kimse olduğunu iddia eder. Öyle bir iş yapmadığı halde, o işi yapar. Kıssası yalandır! Bu ise ciddi de olsa, şaka yoluyla da olsa haramdır. Nitekim İmam Ahmed, sahih isnadla, Şu’be’den, o Ebu İshak’tan, o da Ebu Ahvas’tan diyerek, Abdullah b. Mes’ud radiyallahu anh’ın şöyle dediğini rivayet eder: “Şüphesiz yalanın ciddisi de, şakası da yaramaz. Kişi çocuğuna yapmayacağı birşeyin sözünü vermesin. Muhakkak ki Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

---

<sup>192</sup> Ömer Muhtar, gibi islami film denilen şeylerde bu kimseler müzik dışında bir münker görmemektedirler! Sonra da kalkıp “İslamî” diyorlar. Ayn-ı Calut Aslanı, Fatih Sultan Mehmed ve benzerleri gibi elle çizilen çizgifimlerde de durum aynıdır. “İslami video”(!) yu helal sayanlar ruh taşıyan canlıların resimlerini “İslami tasvir” adı altında yapmakta yarışıyorlar! Bu filimler hakikatte büyük günahlardan ve ifsattandır. La havle vela kuvvete illa billah..

وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صَدِيقًا. وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ  
عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا

**“Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında sıddîk olarak yazılır. Yine kişi yalan söyleye söyleye Allah katında kezzab/çok yalancı yazılır.”<sup>193</sup>**

Eğer tiyatrosu (veya filmi) oynanan kıssa sahih ise ve aslı varsa da yalana nispet edilir:

3- Bu müslümanların mahremiyetine girmektir ve rızası olmadan onun adına anlatmaktır. Bu ise haram olan gıybettendir. Nitekim Sahihu Muslim’de Ebu Hureyre radiyallahu anh’dan, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

أَتَدْرُونَ مَا الْغِيْبَةُ؟ قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ  
قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ، فَقَدْ اغْتَبْتَهُ،  
وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ

**“Bilir misiniz gıybet nedir?” “Allah ve rasulü daha iyi bilir” dediler. Buyurdu ki: “Kardeşini hoşlanmayacağı şekilde zikretmendir” denildi ki: “Söylediğim şey kardeşimde mevcutsa ne dersin?” Şöyle buyurdu: “Eğer onda söylediğin mevcutsa gıybetini etmişsin demektir. Yok, eğer onda mevcut değilse, iftira etmişsindir.”<sup>194</sup>**

Birinin fiillerini ve sözlerini taklid etmek amelî gıybettir. Aişe radiyallahu anha şöyle demiştir: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e birinin taklidini yaptım. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

---

<sup>193</sup> **Sahih.** Buhari (6094) Muslim (2607)

<sup>194</sup> **Sahih.** Muslim (2589)

مَا يَسْرُنِي أَنِّي حَكَيْتُ رَجُلًا وَأَنَّ لِي كَذًا وَكَذًا

**“Bana şu kadar ve şu kadar verilse bile herhangi birinin taklidini yapmak hoşuma gitmez”** buyurdu.<sup>195</sup>

Şayet bu taklitler çizgi film denilen resimlerle yapılırsa bu daha da çirkindir. Zira buna şunlar da eklenir:

4- Çizgifilmeler şu kötülükleri bir araya getirir:

\* El ile suret çizmek. Bu dinde kötülen şeyin aslıdır.

\* Rızası olmadan müslümanın taklidini yapmak.

\* Çocuklar için müslümanı tasvir etmek ve resmini çizmek.

Bunda alay etme söz konusudur. Hiçkimsenin bu şekilde tasvir edilmesine razı olacağını ve buna izin vereceğini zannetmem. Şahısların fiil olarak taklid edilmesi, resminin çizilmesinden daha ehvendir!

\* İki açıdan yalan söz konusudur: birincisi: Resmi yapan bu suretlerin o kimselere ait olduğunu iddia eder, lakin kendisi onları görmemiştir. İkincisi: Bu resimlerin diliyle konuşur, onun sözlerine yalan katar. Daha önce açıklandığı gibi, bu da üçüncü açıdır.

Eğer gayri müslimlerin taklidi yapılıyorsa buna da şunlar katılır:

5- Bu, yollarında, sözlerinde ve fiillerinde kâfirlere benzemektir. Bu ise daha önce geçtiği gibi, haramdır.

Eğer buna onların putlara secde, islam ile alay etmek gibi küfür olan görüşlerinden veya ibadetlerinden bir şey de eklenirse bu Allah’a sığınırız, küfürdür. Bu gibi münkeratın sunumuyla tiyatro (ve sinema)ya ruhsat yoktur.

Bu tiyatro (ve filmler), tıpkı “İslâmî” diye isimlendirmelerinde olduğu Allah’a yakınlık olarak yapılır ve öyle görülürse:

---

<sup>195</sup> **Sahih.** Tirmizi (2502) Ebu Davud (4875) Ahmed (6/128, 136, 189, 206) İshak b. Rahuye (1596-97) Beyhaki (10/247) Beyhaki Şuab (5/301) Tahavi Şerhu Muşkilil-Asar (1080) Haraiti Mesaviu'l-Ahlak (198)

6- Bu dinde bid'at çıkarmaktır! Rasullerin efendisinin yoluna aykırılıktır! Nitekim Sahih'te Aişe radiyallahu anha'dan Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ، فَهُوَ رَدٌّ

**“Emrimizde ondan olmayan bir şey çıkaran reddolunur”**<sup>196</sup> Diğer rivayette:

مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

**“Kim emrimiz olmayan bir amelde bulunursa reddolunur”**<sup>197</sup> buyrulmuştur.

---

<sup>196</sup> **Sahih.** Buhari (7350) Muslim (1718)

<sup>197</sup> **Sahih.** Buhari (2697) Muslim (1718)



## Uğursuzluğa İnanan Bizden Değildir

İmran b. Husayn radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ ، أَوْ تُطَيِّرَ لَهُ أَوْ تَكْهَنَ ، أَوْ تُكْهِنَ لَهُ أَوْ سَحَرَ ، أَوْ  
سُحِرَ لَهُ وَمَنْ عَقَدَ عُقْدَةً أَوْ قَالَ : مَنْ عَقَدَ عُقْدَةً ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا  
يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ - صلى الله عليه وسلم - .

“Tatayyür yapan, tatayyür yaptıran, kehanet yapan, kehanet yaptıran, sihir yapan ve sihir yaptıran bizden değildir. (Büyü için) düğüm yapan ve bir kâhine gidip onun söylediklerini tasdikleyen Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.”<sup>198</sup>

Tatayyur lügatte: tetayyera kelimesinden türemiştir. Uçurmak ve uçmak demektir.<sup>199</sup>

Istıhta ise; görülen veya işitilen bir şeyi uğursuzluğa yormaktır. Veya kötü yorumlamaktır. Şu'm, bereketin zıddı olup bereketsizlik demektir.<sup>200</sup>

Bunun anlamı, insanın azmettiği bir işi, hoşlanmadığı bir şey gördüğünden veya işittiğinden dolayı terk etmesidir.

Tatayyür hükmüne bunun aksi de girer. Yani hoşuna giden bir şey gördüğünde veya işittiğinde hayra yorup azmetmediği bir işi yaparsa da böyledir.

Allah Teâla'nın şu ayetlerinde haram kıldığı fal oklarıyla kura çekmek de buna dâhildir: “**ve fal oklarıyla kısmet aramanız haram kılınmıştır.**” (Maide 3) “**Ey îman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları, şeytan işi birer pisliktir Onlardan sakının ki kurtuluşa eresiniz.**”

<sup>198</sup> **Sahih.** Bezzar (3023) Taberani (18/162) Dulabî el-Kuna (1584) Elbani Sahiha (2195)

<sup>199</sup> Bkz.: en-Nihaye (Tayr maddesi) İkmalu'l-Mu'lim (7/141)

<sup>200</sup> Bkz.: Şerhu's-Sunne (12/170) Nevevi Şerhu Sahihi Muslim (13/218)

(Maide 90) Bu cahiliye ehlinin yaptıkları bir ameldir. Onlar bir iş yapmak istedikleri zaman bir kap içinde ok veya taşlar getirirlerdi. Bunlardan birine hayır, diğerine şer yazarlardı. Üçüncüyü ise boş bırakırlardı. Hayır çıkarsa yaparlar, şer çıkarsa terk ederler, boş çıkarsa tekrar kura çekerlerdi. Taşlara, arpalara, levhalara veya tahta gibi şeylere aynı şeyi yapmaları da böyledir.<sup>201</sup>

**Tatayyure örnekler:** Cahiliye ehlinin yaptıkları gibi, onlardan biri yola çıkmak istediği zaman kuş uçururdu. Sağa doğru uçarsa hayra yorar ve yola çıkardı. Sol tarafa uçarsa bereketsizliğe yorardı ve yola çıkmazdı. Cahiliye ehli tatayyur işini çok kullanırlardı. Yine: (mesela ey helak olan sözü gibi) hoşlanmadığı bir söz işitenin, ak saçlı bir ihtiyarla karşılaşanin, karga görenin, baykuş görenin, yolculuğun başında veya yola çıkacağı günün başında kusurlu birini görenin, bunu uğursuzluğa yorması, yolculuğu bu sebeple terk etmesi, o gün alışveriş yapmayı terk etmesi bunun örneklerindendir. Safer gibi bazı ayları, on üç sayısı gibi bazı rakamları uğursuz saymak, bu rakamı otel odalarına, uçak koltuklarına vb. vermemek de uğursuz saymaya örnektir.

Tatayyur haramdır<sup>202</sup> ve küçük şirktir. Bunun şirk olmasının sebebi, tatayyur yapan kimsenin bu işle hoşlanmadığı bir şeyin def edilmesinde veya hayrın celbinde bir sebep olduğuna inanmasıdır. Hâlbuki bu doğru bir sebep değildir. Bu ancak cahiliye hurafeleridir. Şeytan bunları cahillerin gönüllerinde süslemiştir. Onlardan biri tatayyur yapınca şeytan onları bu tatayyur yapılan şeylere bağlar ve onlar da bunu doğru zannederler. Yine bu tatayyur, zararın def'i ve faydanın temininde şer'an ve aklen batıl olan sebeplere dayanmanın bir türüdür. Allah'ın sebep kılmadığı bir şeyi sebep edinip ona dayanmaktır. Kalbini bu batıl sebebe bağlar. Yine tatayyur, gelecekte olacak bir şeyi bilme iddiasında bu batıl işlere itimad etmektir.<sup>203</sup>

Bu hüküm ancak, hakkında tatayyur yaptığı şeyi Allah Teâla'nın hoşlanmadığı işe alamet kıldığına veya o işin meydana gelmesine sebep kıldığına itikad ederse böyledir. Ama bu uğursuz saydığı şeyin bizzat şer

---

<sup>201</sup> Bkz.: el-Fetava'l-Kubra (1/209)

<sup>202</sup> Bkz.: ez-Zehebi el-Kebair (63.kebire)

<sup>203</sup> Bkz.: Tahavi, Muşkilu'l-Asar (2/299) et-Temhid (24/195) İbn Battal Şerhu Sahihî'l-Buhari (9/436) Nevevi Şerhu Muslim (13/219) Fethu'l-Mecid (2/506, 521, 526) ed-Dinu'l-Halis (2/142, 143)

meydana getirdiğine ve bunu müstakil olarak kendisinin yaptığına veya bu işin gelecekte olacak bir şeyi haber verdiğine itikad ederse bu büyük şirktir.<sup>204</sup>

**Hükümde tatayyur'un örneği;** oklarla kura çekmek, avuç okumak, fincandan fala bakmak, Mushaf veya kitap açarak fal bakmak, sonra o sayfada okuduğundan olacak şeylere delil çıkarmak.<sup>205</sup>

Mesela: Kulun önündeki işi veya yapmak istediği bir şeyi hoşuna giden bir şey görmesinden veya işitmesinden dolayı yapması böyledir. Hayra yormak bundan hariçtir. Bu da şöyle olur: Kişi belli bir işe azmeder, sonra kasıtsız olarak güzel bir şey görür veya duyar. Bundan dolayı da sevinir. Azmettiği işe karşı güveni artarak, Allah'ın o işten hayır dilediğini ve bereketli kılacağını düşünür. O işin gerçekleşmesi hususunda, bu hayra yormasına dayanmaksızın, Allah'tan ümidi artar. Bu güzeldir. Hayra yormak, Allah'a güzel zanda bulunmaktır, O'ndan ümit etmektir. O'ndan yardım istemeye, O'na tevekkül etmeye, gönül huzuruna, göğsün genişlemesine ve korkunun dinmesine sebeptir. Tıyera (uğursuz saymak) ise Allah'a kötü zanda bulunmaktır, Allah'tan başkasına tevekkül etmektir, ümidi kesmektir, belaya düşürücüdür, nefsin hayırdan ümit kesmesine sebep olur ve o şer'an ve aklen yerilmiş bir batıldır.<sup>206</sup>

Tatayyur'un batıl ve haram oluşuna dair birçok deliller varid olmuştur. Bunlardan biri de İbn Mesud radiyallahu anh'ın rivayet ettiği şu hadistir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

الطَّيْرَةُ شِرْكٌ

**“Tıyera şirktir.”<sup>207</sup>**

---

<sup>204</sup> Bkz.: Feydu'l-Kadir (4/294) Mirkatu'l-Mefatih (4/522, 523) el-Arusi es-Sudani ed-Dua (2/912)

<sup>205</sup> Bkz.: Tefsiru'l-Kurtubi (6/285, 19/28)

<sup>206</sup> Bkz.: Şerhu's-Sunne (12/175) el-Mufhim (5/627, 628) İkmalu'l-Mu'lim (7/144) Tefsiru'l-Kurtubi (2/244-247) Haşiyetu İbn Abidin (1/555)

<sup>207</sup> **Sahih.** Ahmed (3687- Ahmed Şakir tahkiki) İbn Ebi Şeybe (6442) Ebu Davud (3910) Tirmizi (1614) İbn Hibban (6122) Hakim (1/17, 18).

İbn Mes'ud radiyallahu anı dedi ki: "Bu her birimizde bulunur, lakin Allah bunu tevekkül ile giderir."

Yani: Bizden her birimize tatayyur arız olur demektir. Bu da gösteriyor ki, kalbe uğursuzluk (kötümserlik) düşüncesi kulun kastı olmaksızın gelir ve kalpte yerleşmezse bu affolunmuştur. Fakat ona yönelmek ve onda karar kılmak haramdır. Bunu Muaviye b. Hakem radiyallahu anı'nın rivayet ettiğı şu hadis destekler: "Dedim ki: "İçimizden bazıları tatayyur (kötümserlik) yapıyorlar" Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu; **"Bu göğüslerinde hissettikleri bir şey olsa da onları alıkoymaz"** bir rivayette: **"Sizi alıkoymaz"** şeklinde gelmiştir.<sup>208</sup>

Abdullah b. Amr radiyallahu anhumadan Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **"Uğursuzluk inancı kimi ihtiyacından alıkoymuşsa, o şirk koştur."** Dediler ki: "Bunun kefareti nedir ey Allah'ın rasulü?" şöyle buyurdu: **"Onlardan birinin: "Allah'ım' senin uğurundan başka uğur yoktur, senin hayrından başka hayır yoktur, senden başka ilah yoktur"** demesidir."<sup>209</sup>

Allah Teâla Salih aleyhisselam'ın kavmi hakkında şöyle buyurmuştur: **"Onlar da şöyle demişlerdi: "Senin ve seninle birlikte olanların yüzünden başımıza uğursuzluk geldi." Salih de demişti ki: "Sizin uğursuzluğunuz, Allah katındaki (kaderiniz) dir."** (Neml 47) Bu ayette uğursuzluk reddedilmekte, onlara isabet edenin ancak Allah'ın takdiri olduğu ispat edilmektedir.

---

<sup>208</sup> **Sahih.** Müslim (537)

<sup>209</sup> **Hasen.** Ahmed (7045) İbn Vehb el-Cami (656) İbn Sunni (292)

## Fal Bakan ve Baktıran Bizden Değildir

El-Hasen el-Basri rahimehullah'dan:

عن عمران بن حصين : أنه رأى رجلا في عضده حلقة من صفر فقال له : ما هذه ؟ قال : نعتت لي من الواهنة قال : أما إن مت وهي عليك وقلت إليها قال رسول الله صلى الله عليه و سلم : ( ليس منا من تطير ولا تطير له ولا تكهن ولا تكهن له ) أظنه قال : ( أو سحر أو سحر له )

İmran b. Husayn radiyallahu anh birisinin kolunda bakırdan bir halka gördü ve ona: “Bu da nedir?” dedi. Adam: “Bana bunun kuvvet verdiği anlatıldı” dedi. İmran radiyallahu anh dedi ki: “Eğer o üzerinde bulunduğu halde ölseydin, ona havale edilirdin. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **“Tatayyur yapan ve yaptıran, kehanet yapan ve yaptıran bizden değildir.”** Zannederim ki: **“Sihir yapan ve yaptıran bizden değildir”** de demişti.”<sup>210</sup>

### Gayb ilmi iddiasıyla şirkin örnekleri şu şekildedir:

Peygamberlerin veya bazı evliya ile Salihlerin gaybı bildiklerine inanmak: Bu itikad aşırı giden Rafızilerle sufilerde mevcuttur. Bu yüzden ölmüş olan, kabirlerinde kendilerinden uzakta bulunan peygamberler ve Salihlerden yardım isterler, yanlarında bulunmayan bazı dirilere seslenerek dua ederler ve onların hepsinin kendilerinin durumlarından haberdar olduklarına ve sözlerini işittiklerine itikad ederler. Bunlar tamamen kişiyi dinden çıkaran birer şirktirler.<sup>211</sup>

**Kehanet:** Kâhin, gaybı bildiğini iddia eden kimsedir. Bunun benzeri veya ona yakını arraf veya remmal ve benzerleridir. Kendisine gayb olan bir şeyi, kendisine haber verici olmadan bildiğini iddia eden veya meydana

---

<sup>210</sup> **Hasen.** Taberani (18/162)

<sup>211</sup> Ed-Dehlevî Risaletu't-Tevhid (s.20, 31, 34) bkz.: Teysiru'l-Azizi'l-Hamid, Fethu'l-Mecid.

gelmesinden önce olayları bildiğini iddia eden kimse büyük şirk ile şirk koşan bir müşriktir. Bu ilmini taşlarla, ebced hesabı yoluyla<sup>212</sup>, yere çizgiler çizmek suretiyle, avuç okumakla, fincana bakmakla ya da başka bir şekilde bildiğini iddia etmesi arasında bir fark yoktur. Bütün bunlar şirktir.<sup>213</sup>

Bazı avamın, sihirbazların veya kâhinlerin gaybı bildiklerine inanmaları veya onların gelecekte olacak hadiseleri bildiklerini iddia etmelerini tasdik etmeleri. Onları; şu vakitte yağmur yağacak veya falan devlet şu vakitte zafer kazanacaktır yahut falan şöyle kazanacak, şöyle zarar edecektir ya da şu vakitte ölecektir diye iddia ettiklerinde tasdik etmek gibi. Ama önceden olmuş bir şeyi kâhin, o olaya şahit olan cinler vasıtasıyla bilir de haber verirse, onun bunu bilmesi, başkasının haber vermesi sebebiyledir. Nitekim bazı cahiller aldanarak böyle kimselerin verdiği her haberi tasdiklerler.<sup>214</sup>

Onları, gelecekte vuku bulacak olayları bildiklerini iddia ettiklerinde tasdik etmek, bunları cinlerin meleklerin sözlerinden işittikleri ve kâhinin de cinlerden öğrenmesi yoluyla bilebileceklerini iddia etmek caiz değildir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onların bir kelimeye yüz yalan katarak haber verdiklerini bildirmiştir.<sup>215</sup> Dolayısıyla onları doğrulayan kimse, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yalan olduğunu belirttiği şeyi tasdiklemiş ve gayb ilmi iddia edeni doğrulamış olur. Hadisin zahirinde onları tasdik edeni tekfir edene delil vardır.<sup>216</sup>

Kim böyle itikad eder veya onları tasdiklerse dinden çıkaran küfre ve şirke düşmüş olur. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu sabit olmuştur:

---

<sup>212</sup> Ebced hesabı maksadıyla harfleri öğrenmek caiz değildir. Ama hecelemek için bunları öğrenmede sakınca yoktur. Bkz.: et-Teysir (s.364)

<sup>213</sup> Bkz.: Şerhu's-Sunne (12/181-184) Nevevi Şerhu Muslim (14/223) İbn Teymiyye Mecmuu'l-Fetava (35/170-197) Fethu'l-Bari (10/216-217) Heytemi ez-Zevacir (2/109) Sıddık Hasen Han ed-Dinu'l-Halis (1/423-455, 2/137-141) ed-Dehlevi et-Tevhid (s.34, 69)

<sup>214</sup> Bkz.: Nevevi Şerhu Muslim (14/223) Fethu'l-Bari (10/217)

<sup>215</sup> Buhari (5762) ve Muslim (2228)

<sup>216</sup> Bkz: Teysiru'l-Azizi'l-Hamid (s.358)

مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ فِيمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى  
مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

**“Kim (gelecekte haber veren) bir kâhine veya arrafa (müneccim, falcı, medyum vs.) gider de söylediklerini tasdik ederse Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e indirileni inkâr etmiş olur.”<sup>217</sup>**

Şeyh Hafız el-Hakemi rahimehullah şöyle demiştir: “Bir kâhini tasdik eden kâfir olur. Muteber rasul ile gelenleri inkâr etmiştir. Mücerred olarak kâhine gitmek ve onu tasdik etmeksizin ona soru sormak haram olup büyük günahlardandır. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، لَمْ يُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً

**“Kim bir arrafa gider ve ona bir şey sorarsa kırk gece namazı kabul edilmez.”<sup>218</sup>**

**Müneccimlik (Yıldız falı):** Gök cisimlerinin hareketlerinden yeryüzünde meydana gelecek olaylar hakkında istidlalde bulunmaktır. Münecim, yıldızlara bakarak yeryüzünde bir topluluğun kazanacağını veya diğerlerinin hezimete uğrayacağını veya bir kimsenin zarar edeceğini, bir diğerinin kazanacağını ve buna benzer meydana gelecek bir olay iddia eder. Şüphe yok ki bu bir gayb ilmi iddiasıdır ve Allah Teâla’ya şirk koştur.<sup>219</sup>

Birçok hokkabaz ve deccallerin yaptığı gibi; her bir yıldızın, o dönemde doğan çocuğa muayyen bir etkisi olduğunu iddia etmek ve: “Falan şu burçta doğmuştur, mutlu olacaktır, falan şu burçta doğmuştur, hayatı sıkıntı içinde olacaktır demek ve benzeri söylenen şeyler tamamen yalandır. Bunu ancak cahil ve düşük insanlar tasdik ederler. Şeyh İbn

---

<sup>217</sup> **Sahih.** Hâkim (1/49) İbn Ebi Şeybe (5/42) Ebu Ya’la (9/281) İbn Mace (639) Ebu Davud (3904) Ahmed (5/380)

<sup>218</sup> **Sahih.** Muslim (2230)

<sup>219</sup> bkz.: Teysirü'l-Azizi'l-Hamid; müneccimlik hakkında gelenler babı ve yıldızlarla yağmur istemek hakkında gelenler babı.

Useymin şöyle demiştir: “Bu, gayb ilmi iddia etmek için yıldızları vesile edinmektir. Gayb ilmi iddiası dinden çıkaran bir küfürdür.”<sup>220</sup>

Ali radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَا عَلِيُّ ، لَا تُجَالِسَ أَصْحَابَ النُّجُومِ

“Ey Ali! Yıldız ashabı ile oturma”<sup>221</sup>

---

<sup>220</sup> El-Kavlu'l-Mufid (2/5)

<sup>221</sup> **Hasen ligayrihi.** Ahmed (1/78) Ahmed Fadailu's-Sahabe (1242) Ebu Ya'la (1/376) Hatib Tarih (7/434) Deylemi (8320) Haraiti Mesaviu'l-Ahlak (741)



## Büyü Yapan ve Yaptıran Bizden Değildir

Bunlar içerisinde sihir şüphesiz küfürdür. Yedi en büyük günahın biridir. Zarar verir, fayda vermez. Sihirle uğraşan kişi kâfirdir. Yüce Allah sihir yapmayı öğretmekle ilgili şöyle buyurur:

وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ  
عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ  
فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ

“Süleyman büyü yapıp kâfir olmadı. Lakin şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara sihri ve Babil’de Harut ve Marut isimli iki meleğe indirilene öğretiyorlardı. Hâlbuki o iki melek herkese: ‘Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın kâfir olmayasınız’ demeden hiç kimseye (sihir bilgisini) öğretmezlerdi.” (Bakara, 102)

وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

“Büyücü (sihir yapan), ne yaparsa yapsın iflah olmaz.” (Tâhâ, 69)

İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنْهُ مَنْ تَسَحَّرَ أَوْ تَسَحَّرَ لَهُ أَوْ تَكْهَنَ أَوْ تُكْهَنَ لَهُ أَوْ تَطِيرَ ، أَوْ تُطِيرَ لَهُ

لَهُ

“Sihir yapan ve yaptıran, kehanet yapan ve yaptıran, tatayyür yapan veya yaptıran bizden değildir.”<sup>222</sup>

---

<sup>222</sup> Sahih. Taberani Evsat (4/302) İbn Adiy el-Kamil (3/340) Elbani Sahiha (2650)

Sihirbazın cezası ölümdür. Kazancı pistir, haramdır. Cahiller, zalimler ve imanı zayıf olan kimseler bazı kişilere düşmanlıkları nedeniyle, onlardan intikam almak için büyücülere büyü yaptırmaya giderler. Bazı insanlar da büyüü bozması için büyücüye başvurarak haram işlerler. Oysa Allah'a sığınıp; İhlas, Felak, Nas surelerini ve başka ayetleri okuyarak Allah'ın kelamıyla O'ndan şifa dilemek gerekir.

## Yıldızlardan Yağmur İsteyenler Bizden Değildir

Cunade b. Malik radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ثلاث من فعل أهل الجاهلية لا يدعهن أهل الإسلام : استسقاء  
بالكواكب و طعن في النسب و النياحة على الميت

**“Üç şey cahiliye halkının yaptıkları işlerden olup İslam ehli olanlar da bunları bırakmamıştır: Yıldızlardan yağmur istemek, nesebe hakaret etmek ve ölü üzerine ağıt yakmak.”<sup>223</sup>**

Yıldızlardan yağmur istemekle kastedilen; yıldızların doğuş ve düşüşlerini gözetleyerek bunlardan anlamlar çıkarmaktır. Yıldızlardan yağmur istemek iki kısma ayrılır:

Birinci kısım: Yağmuru yıldıza nispet ederek, yıldızın o yağmuru Allah'ın dilemesi ve fiili dışında indirdiğine itikad etmek. Bu icma ile büyük şirktir.

“Yağmurun Allah dışında yıldıza izafe edilmesi, icma ile küfürdür” denilmiştir.<sup>224</sup>

Bu rububiyette şirktir. Bu babda yıldızlara yağmur yağdırması için dua etmek de büyük şirktendir. Bu ise hem rububiyette ve hem uluhiyette şirktir.

İkinci kısım: Yağmurun yıldıza nispet edilip, Allah'ın bu yıldızı yağmura sebep kıldığına inanmak küçük şirktir. Bazı âlimler bu şirki “Küfrü'n-ni'me: nimete nankörlük” olarak isimlendirmişlerdir. Zira Allah'ın

---

<sup>223</sup> **Sahih.** Buhari Tarih (2/232) Bezzar, (Keşfu'l-Estar 1/377) Taberani (2/282) Ebu Nuaym Marife (1664) İbn Kâni Mucemu's-Sahabe (1/156) Taberi Tarih (11/590) el-Elbani Sahihu'l-Cami (3040)

<sup>224</sup> El-Furu (2/163) Bkz.: el-Ümm (1/252) et-Temhid (16/268) İkmalu'l-Mu'lim (1/330) Nevevi Şerhu Muslim (2/60) Nevevi el-Ezkar (s.308) Mugni'l-Muhtac (1/326) Letaifu'l-Mearif (s.70)

nimeti olan yağmur yıldıza nispet edilmekte ve Allah bunu bir sebep kılmadığı halde bu konuda sebep kılınmaktadır.<sup>225</sup> Allah Teala yağmurun inmesinde yıldızları sebep kılmamıştır. Yağmur ile yıldızların herhangi bir alakası yoktur. Sadece Allah'ın yürüyen âdeti olarak yıldızlardan bazısının vaktinde yağmuru indirmektedir. Yıldızlardan yağmur istemenin haramlığını gösteren birçok delilden bazıları şu şekildedir:

Müslim, Sahih'inde İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan şöyle dediğini rivayet etmiştir:

مُطِرَ النَّاسُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْبَحَ مِنَ النَّاسِ شَاكِرٌ وَمِنْهُمْ كَافِرٌ قَالُوا هَذِهِ رَحْمَةُ اللَّهِ وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَقَدْ صَدَقَ نَوْءُ كَذَا وَكَذَا قَالَ فَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ { فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ حَتَّىٰ بَلَّغَ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ }

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında insanlar yağmur gördüler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **“Bazı insanlar şükredici olarak bazısı da kâfir olarak sabahladı. “Bu Allah’ın rahmetidir” diyenler olduğu gibi, “Şu ve şu yıldızlar doğru çıktı” diyenler de oldu.”** Bunun üzerine: **“Hayır, yıldızların yerlerine yemin ederim ki..”** (Vakıa 75) ayetinden; **“size verilen rızka karşı şükürü onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz...”** (Vakıa 82) ayetine kadar nazil oldu.”<sup>226</sup>

Son ayetin anlamı şudur: “Sizler Allah’ın size nimeti olan yağmura karşı şükürü, bunu yalanlayarak mı yerine getiriyorsunuz?” Bu, yağmurun inmesini Allah Teâlâ’dan başkasına nispet etmektir.<sup>227</sup>

Buhari ve Müslim, Zeyd b. Halid el-Cuheni radiyallahu anh'den şöyle dediğini rivayet ediyorlar:

---

<sup>225</sup> Bkz.: İkmalu'l-Mu'lim (1/332) Nevevi Şerhu Muslim (2/61) el-Füru (2/163) Letaifu'l-Mearif (s.70)

<sup>226</sup> **Sahih.** Muslim (73)

<sup>227</sup> Bkz.: el-Mufhim (1/261) İkmalu'l-Mu'lim (1/333)

صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحَدِيثِ فِي إِثْرِ  
السَّمَاءِ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ هَلْ تَذَرُونَ مَاذَا قَالَ  
رَبُّكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ قَالَ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ فَأَمَّا  
مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ وَأَمَّا مَنْ قَالَ  
مُطِرْنَا بِنَوْءٍ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize Hudeybiye’de sabah namazını kıldırdı. Semada geceden kalma alamet vardı. Namazı bitirince insanlara dönerek şöyle buyurdu: **“Rabbiniz ne buyurdu biliyor musunuz?”** “Allah ve rasulü daha iyi bilir” dediler. Buyurdu ki: **“Kullarımdan bazıısı mümin, bazıısı kâfir olarak sabahladı. “Allah’ın fazlı ve rahmeti ile yağmur yağdı” diyenler bana iman etmiş ve yıldızları inkâr etmiş olarak sabahladı. “Şu ve şu yıldız ile bize yağmur yağdı” diyenler ise beni inkâr etmiş ve yıldızlara iman etmiş olarak sabahladı.”**<sup>228</sup>

Bu hadisin daha önce geçen iki kısmı kapsadığı sahihtir. Bu söz küfürdür. Lakin yağmurun Allah’ın dışında bir yıldızla nispet edilmesi küfür ve büyük şıktır. Eğer sadece sebep olarak nispet ederse bu küfranı nimettir ve küçük şıktır.<sup>229</sup> Bu yüzden âlimlerin çoğu: Bu hadis iki hususa da ihtimal taşır demişlerdir.<sup>230</sup>

Müslim, Ebu Malik el-Eş’ari radiyallahu anh’dan merfu olarak rivayet ediyor:

---

<sup>228</sup> **Sahih.** Buhari (846) Muslim (71)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh’dan şahidini: Muslim (72)

\* Muaviye el-Leysi radiyallahu anh’dan: Ahmed (3/429) hasen bir isnad ile rivayet etmiştir.

<sup>229</sup> Et-Temhid (16/286)

<sup>230</sup> Bkz.: el-Ümm (1/252) el-Mufhim (2/261) Nevevi Şerhu Muslim (2/60) Fethu’l-Bari (2/524)

أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتْرُكُونَهُنَّ الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ وَالطَّعْنُ  
فِي الْأَنْسَابِ وَالْأَسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ

**“Ümmetimde şu dört şey terk etmedikleri cahiliye işlerindendir: Soyla övünmek, nesebe sövmek, yıldızlarla yağmur istemek ve ölü için yüksek sesle ağıt yakmak”<sup>231</sup>**

Şayet Müslüman; “Şu ve şu yıldız sayesinde yağmur yağdı” derse, maksadı; Allah Teâla’nın yağmuru o yıldızın vaktinde indirmiş olmasıysa ve bu yıldızın müstakil olarak en küçük bir tesiri olduğuna inanmaz ve sebep olarak görmezse ilim ehli bu sözün hükmünde ihtilaf etmişlerdir. Bunun haram olduğu<sup>232</sup>, mekruh olduğu<sup>233</sup> ve mubah olduğu<sup>234</sup> söylenmiştir. Şüphe yok ki bu sözün terk edilip yerine bu manayı akla getirmeyecek başka bir söz kullanmak gerekir. Ya: “Allah’ın fazlı ve rahmetiyle yağmur yağdı” demeli veya “Bu Allah’ın rahmetidir” demelidir. Bu, sözü söyleyen kimseden bir övgüdür. Naslarda geçtiği gibi, bu diğerinden daha uygundur. Ama: “Allah bu yağmuru şu yıldızın vaktinde yağdırmıştır” veya “Şu yıldızın vaktinde yağmur yağdı”<sup>235</sup> demek ve benzerleri, “Şu yıldız sayesinde yağmur yağdı” sözü gibi kapalı ve karılık değildir. Bu sözün en düşük durumu şiddetle mekruh olmasıdır. Haram olduğu görüşü aşağıdaki sebeplerden dolayı daha kuvvetlidir:

1- Kudsi hadiste mutlak olarak bu sözü kullanmak kınanmış ve Allah Teâla’yı inkâr ve yıldızlara iman ifade ettiği belirtilmiştir.

İmam Şafii şöyle demiştir “Şu yıldızla yağmur gördük” diyen; “Şu yıldızın vaktinde yağmur yağdı” demek istiyorsa bu, “Şu ayda yağmur yağdı” sözü gibidir. Bu küfür olmaz. Başka bir söz kullanmak daha iyidir.”<sup>236</sup>

---

<sup>231</sup> **Sahih.** Müslim (934)

<sup>232</sup> El-Füru (1/163)

<sup>233</sup> Nevevi el-Ezkar (s.308) Nevevi Şerhu Muslim (2/61)

<sup>234</sup> Şerhu's-Sunne (4/421) en-Nihaye (nev' maddesi)

<sup>235</sup> Mugni'l-Muhtac (1/326) el-Füru (1/163) el-İnsaf (5/439)

<sup>236</sup> İmam Şafii el-Ümm (1/252)

“Hafız İbn Hacer, İmam Şafii’nin sözünü naklettikten sonra şöyle demiştir: “Hadisin mutlak anlam ihtimalinden dolayı önünü kesmeyi kastetmiştir.”<sup>237</sup> İbn Kuteybe, el-Enva’da, şöyle demiştir: “Şayet tecrübe kabilinden böyle itikad etmişse şirk değildir. Lakin küfranı nimet kastedilerek küfür kelimesinin kullanılması mümkündür. Zira hadisin rivayet yollarında küfür ile şirk arasında vasıta yoktur. Buradaki küfür ifadesi, ikisi arasında gidip gelmektedir.”<sup>238</sup> El-Bâcî, şöyle demiştir: “Şayet bu sözü söyleyen zikrettiğimiz gibi itikad etmezse, tek bir açıdan küfür anlamında mutlaklaştırmak caiz değildir. Zira şeriat, dinleyenin aklına gelebilecek şeylerden dolayı bundan engellemiştir.”<sup>239</sup>

2- Bu söz şirk itikadına düşmeye bir vesiledir. İnsanların bu asırdaki alışkanlıkları, onların cahillerini veya kendilerinden sonra gelecek olan nesli, yıldızlardan yağmur isteme şirkine düşürür.

3- Söz, fasit bir inanç vehmi vermektedir.<sup>240</sup>

4- Burada müşriklerin sözleri yerine şer’an tavsiye edilen; “Allah’ın fazlı ve rahmetiyle yağmur yağdı” sözünü kullanmak teşvik edilmiştir. Diğer sözün kullanılması sünneti terk etmek ve müşriklere benzemektir. Nitekim onlara benzemek yasaklanmıştır.

Kurtubi şöyle demiştir: “Allah Teâla’nın yağmurun yaratıcısı olduğuna inanan kimse bu sözü söylerse kâfir olmaz. Lakin iki açıdan hata etmiştir. Birincisi: Şeriata muhaliftir. Zira bundan mutlak olarak yasaklanmıştır. İkincisi: Kâfirlere sözlerinde benzemek olur. Bu ise caiz değildir. Zira bizlere onlara muhalefet etmemiz emredilmiş, **“Müşriklere muhalefet edin”** ve **“Yahudilere muhalefet edin”** buyrulmuştur. Onlara benzememiz yasaklanmıştır. Bu muhalefet emri, sözlerde ve fiillerde de muhalefeti gerektirir. Şüphesiz Allah Teâla bizleri onlara benzemekten şu ayetiyle yasaklamıştır: **“Ey iman edenler! “Raina” demeyiniz”** Yahudiler bu kelimeyi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e söylüyorlar ve bununla hakareti kastediyorlardı. Allah bizleri bu sözü kullanmaktan yasaklamıştır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in sözü de, bununla hayır kastedilmiş olsa

---

<sup>237</sup> el-Feth (2/523)

<sup>238</sup> Fethu’l-Bari (2/524)

<sup>239</sup> el-Munteka (1/335)

<sup>240</sup> bkz.: Fethu’l-Mecid (s.373)

bile kötülüğün önünü kapamak ve onlara benzememek için yasaklamaktadır.”<sup>241</sup>

Sonra Kurtubi yağmur yağdığında müşriklerin söylediği sözleri zikretmiş ve onların şirk itikadını açıkladıktan sonra şöyle demiştir: “Şeriat bu sözün kullanılmasını, onların itikadından birine inanılmaması ve sözlerinde onlara benzememek için mutlak olarak yasaklamıştır.”

Kadı Iyaz şöyle demiştir: “Şu yıldız ile yağmur gördük” sözüne gelince, bunu söyleyen kimse yıldızların etkisine inanmasa bile bunda yıldızların tesirine inananların sözlerine benzemek söz konusudur. Şeriat kâfirlere benzemeyi yasaklamıştır. Allah Teâla şöyle buyurmuştur: “**Ey iman edenler! Raina demeyiniz**” (Bakara 104) Çünkü bu söz Yahudilerine ve münafıkların sözüdür.”<sup>242</sup>

---

<sup>241</sup> el-Mufhim (1/259, 260)

<sup>242</sup> İkmalu'l-Mu'lim (1/332)



## Ebced Hesabı Yapanlar Bizden Değildir

Ebced hesabı, büyü ve tılsım yapımında istifade edilen, gelecekte bazı haberler vermek için de kullanılan bir sihir dalıdır.<sup>243</sup>

İbni Abbas radiyallahu anhumadan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

رَبِّ مُعَلِّمِ حُرُوفِ أَبِي جَادٍ دَارِسٍ فِي النُّجُومِ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Ebced harflerini öğreterek yıldızlar hakkında araştırma yapan nice kimse vardır ki kıyamet gününde onların Allah katında hiçbir nasibi yoktur.”<sup>244</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhumaya şöyle demiştir:

قَوْمٌ يَنْظُرُونَ فِي النُّجُومِ وَيَكْتُبُونَ أَبَا جَادٍ أُولَئِكَ لَا خَلَقَ لَهُمْ

“Yıldızlara bakan ve ebced harflerini yazan topluluğun Allah katında hiçbir nasibi yoktur.”<sup>245</sup>

Tavus rahimehullah şöyle demiştir:

رَبِّ نَاطِرٍ فِي النُّجُومِ وَمُعَلِّمِ حُرُوفِ أَبِي جَادٍ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ

“Yıldızlara bakıp ebced harfleri öğreten kimse Allah katında hiçbir nasibi yoktur.”<sup>246</sup>

<sup>243</sup> Bkz.: İbn Hacer Fethu'l-Bari (11/351) Suyuti el-İtkan (1/241)

<sup>244</sup> **Zayif.** Taberani (11/41) İbnu'l-A'rabi Mu'cem (4/191 no:1728) Deylemi (3250) Mecmau'z-Zevaid (5/117) Suyuti Camiu's-Sağir (4408) Daifu'l-Cami (3092) Feyzu'l-Kadir (4/23) Silsiletu'd-Daife (417) Durru'l-Mensur (3/331) Teysiru'l-Azizi'l-Hamid (s.363) İsnadında Halid b. Yezid el-Umeri vardır.

<sup>245</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Vehb el-Cami (no:690) İbn Ebi Şeybe (5/240) Beyhaki (8/239) Beyhaki Şuabu'l-İman (4/306) Ma'mer b. Raşid Cami (410) Haraiti Mesaviu'l-Ahlak (739) İbn Sahnun Adabu'l-Muallimin (62) Begavi Şerhu's-Sunne (12/183) İbn Abdilberr Camiu'l-Beyanil-İlm (1478) Hatib ve İbn Merduye'den naklen: Suyuti Durru'l-Mensur (4/107-108)

Yine İbn Abbas radiyallahu anhumâ'nın rivayet ettiği merfu hadiste buyrulur ki;

ومن اقتبس شعبة من النجوم فقد اقتبس شعبة من السحر

**“Kim yıldızlardan bir ilim elde ederse, sihirden bir şube elde etmiştir.”<sup>247</sup>**

Cifr, ebced, cümme vs. gibi adlar verilen rakam değerli harf sistemiyle olayların zamanını, yerini, durumunu, sırrını keşfetmek için yapılan bu hurâfecilik işlemine “hurûfîlik” adını verebiliriz. Tarihte bu adla ünlenmiş bir ekol de bulunmaktadır. İran'lı Fazlullah Hurûfî (ö. 1394) adlı bir şeyhin kurduğu bu tarikatta, görülmeyen güçleri harekete geçirmek ve tabiatüstü kuvvetleri kullanmak için birtakım harf, rakam ve şekillere özel anlamlar yüklenir.

İmam Şatîbi rahimehullah diyor ki; “Birçok insan Kur'an üzerindeki iddialarında sınırı aşmışlar ve ona tabiat ilimleri, matematik, mantık, ilm-i huruf gibi öncekilerin – sonrakilerin bütün ilimlerini yüklemişlerdir. Bu iddia yanlıştır. Kaldı ki, sahabe, tabiun ve selefi Salihin, Kur'anı ve Kur'an ilimlerini, Kur'anda bulunan esrarı en iyi bilen kimselerdi. Bununla birlikte onlardan hiç kimsenin bu iddia doğrultusunda söz ettiği bize gelmemiştir. Onlar, Kur'andan sadece tevhid delilleri, teklifi hükümler, ahiretle ilgili hükümler ve bunlarla ilgili konuların ispatına çalışmışlardır. Eğer onların bu iddia doğrultusunda çabaları olsaydı meselenin esasına delalet edecek şeyler mutlaka bize ulaşır. Böyle bir şey ulaşmadığına göre bu iddianın onlarda mevcut olmadığı anlaşılır. Bu da Kur'anda onların iddia ettiği gibi bütün ilimlerin esaslarının bulunmadığına bir delildir.

Evet, Kur'an bazı ilimleri içermektedir, ancak bunlar Arapların bildikleri ilimlerdir. Yahut onların bildikleri ilimler üzerine kurulu olan ve akıl sahiplerinin taaccüp ettiği, işaretleri gösterilmedikçe yolları aydınlatılmadıkça üstün akıl sahiplerinin dahi kavrayamayacağı türdendir. Kur'anda bunların dışında başka bir şeyin bulunması noktasında ise cevap; hayır olacaktır.

---

<sup>246</sup> **Hasen maktu.** İbn Receb Fadlu İlmî Selef (s.2) İbn Receb Fethu'l-Bari (3/142) Humeyd b. Zencuye bunu hasen bir isnad ile rivayet etmiştir.

<sup>247</sup> **Sahih.** İbn Ebi Şeybe (6/129) Elbani Sahiha (793) Ebu Davud (3905) İbni Mace (3726) Ahmed (1/227, 311) Harbi Garibu'l-Hadis (5/195)

İddia sahipleri muhtemelen kendilerine şu ayetleri delil getirirler; **“Sana; her şeyi açıklayan, hidayet ve rahmet, müslümanlara da bir müjde olan kitabı indirdik.”**(Nahl 89) **“Biz, kitabta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.”** (En’am 38) Ayrıca onlar surelerin başında bulunan harfleri – ki bunlar Arapların yabancı oldukları şeylerdi – özellikle Ali radiyallahu anh olmak üzere seleften bazılarından nakledilen sözleri delil getirmektedirler.

Delil olarak kullandıkları ayetlerden maksat, müfessirlere göre yükümlülük ve Allah’a karşı kulluk icrasında gerekli olan hususlarla ilgili şeylerdir. İkinci ayette ise levhi mahfuzdan bahsedilir...

Sure başlarındaki harflere gelince, âlimler bunlar hakkında Arapların bilgisi bulunduğunu gerektirecek şekilde açıklamalar getirmişlerdir. Mesela bunlara siyer müelliflerine göre, Arapların ehli kitaptan öğrendikleri cümme hesabı gibi yorumlar yapılmıştır. Yahut bunların Allah’tan başka kimsenin bilemeyeceği müteşabihattan olduğu söylenmiştir. Bunları Arapların hiç bilmediği şeklindeki yorumlara gelince, bu asla caiz değildir ve seleften hiç kimse böyle bir iddiada bulunmamıştır. Dolayısıyla iddiacıların elinde kendi davalarına delalet edecek hiçbir delilleri yoktur. Ali radiyallahu anh’dan ve başkalarından nakledilen şeyler sabit değildir. Kur’anın gerektirdiği şeylerin inkârı caiz olmadığı gibi, ona onun gerektirmediği şeylerin nispeti de caiz değildir. Dolayısıyla onu anlamak için özellikle Araplara nispet edilen ilimlerle yetinmek gerekir.

Kur’andaki hükümlere ancak bu yolla ulaşılır. Kur’anı anlamak için bundan başka yollar arayanlar, onu asla anlayamayacaklar, Allah ve Rasulüne kasdetmedikleri anlamları nisbet edecekler, onlara söylemediklerini söyleteceklerdir.”<sup>248</sup>

Bazılarına göre sure başlarındaki bu harflerden maksat, bu ümmetin ecelini belirleyen sayı remizleridir.(cifir hesabı gibi) bu iddianın dikkate alınabilmesi için, Kur’an indiği sırada araplar’ın harflere belli sayılar yükleyerek tarih düşürme ya da zaman belirleme gibi bir usulü bildikleri sabit olmalıdır. Hâlbuki onların böyle bir şey bildikleri asla sabit değildir. Bunun aslı, siyer müelliflerinin dediği gibi Yahudilere dayanmaktadır...

İlme intisap ettiklerini, hatta eşyanın hakikatine keşif yoluyla vakıf olduklarını söyleyen bazı kimseler, bu görüşleri Kur’an hakkında ileri sürdükleri iddialarına hüccet kabul etmişler ve bunlardan bir kısmını da Ali radiyallahu anh’e isnad etmişlerdir. Bunlar, sözü edilen yorumları, ilimlerin aslı, dünya ve ahiret hallerine mükâşefe yoluyla vakıf olabilmenin kaynağı

---

<sup>248</sup> Şatibi Muvafakat (2/77-79)

sanmışlardır. Gariptir ki bu kimseler, bu konuda hiçbir şey bilmeyen ümmi arap halkına yönelik olan ilahi hitaptan Allah'ın muradının bunlar olduğunu iddia etmişlerdir. Haydi diyelim ki onlar, kısmen sure başlarında murad olsun, peki onların çeşitli şekillerde terkip edilmesi ve birbiri ile çarpılması yoluyla her hal ve durum üzerine delalet ettiklerine, onların dört tabiata nispetine ve varlık âleminde etkin olduğuna, her mufassalın özü, her mevcudun unsuru olduğuna delil nerede? Onlar bu konuda çeşitli tertipler yapmaktadırlar ve onların hepsi de keşif ve gayba ittıla esası üzerine dayandırılmaktadır. Keşif iddiası, şer'i konularda kesin olarak bir delil değildir. Kaldı ki şeriat dışında diğer hususlarda da delil sayılmamaktadır.”<sup>249</sup>

Örnek verecek olursak; bazıları kıyametin “ansızın” manasına gelen “بغتة” kelimesinin ebced değeri olan “1407” hicri yılında kopacağını söylemişler, fakat kıyamet bu tarihte kopmamıştır. Şayet insanlar ebced ve cifir hesabını delil kabul edip “Kur'an kıyametin 1407 yılında kopacağını belirtiyor” diye iddia etselerdi, bu tarihte de kıyamet kopmayınca Kur'an yalanlansaydı kopacak fitne akla hayale gelmezdi.

Yine Muhyiddin Arabi “ج ف خ” geçtikten sonra mehdi çıkar demiş, bunun ebced değeri olan h.683 yılından beri mehdi çıkmamıştır. Şa'rani de mehdinin h.1255 yılı Şaban ayında çıkacağını söylemiş, tarih aksini göstermiştir.

Cifir yoluyla haber verilen bazı şeylerin çıkmış olması, cifrin hak olduğunu göstermez. Çünkü bir kimse, olması muhtemel olan pek çok şeyi haber verirse, şüphesiz bunların bazısı doğru çıkar. Eğer cifir hak olsaydı, bu yolla verilen her haberin doğru çıkması gerekirdi.

Allah Teâla buyurur ki; **“Onlar, ancak zanna uyarlar ve yalnız yalan söyleyip dururlar.”** (En'am 116)

**“De ki: Rabbim, açığıyla, gizlisiyle tüm hayâsızlıkları, günahı, Allah'a şirk koşmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.”** (A'raf 33)

**“Hakkında bilgin olmadığı şey üzerinde durma. Çünkü kulak da, göz de, kalb de bütün bunlar ondan sorumludurlar.”** (İsra 36)

---

<sup>249</sup> Şatibi Muvafakat (3/383-384)

**“Rabbından apaçık bir burhan üzerinde bulunan kimse; işlediği kötülükleri kendisine güzel gösterilen ve heveslerine uyanlar gibi midir?”(Muhammed 14)**

**“Şeytanların kime indiğini size bildireyim mi? Onlar, 'gerçeği ters yüz eden,' günaha düşkün olan her yalancıya inerler.”(Şuara 221-222)**

**“Bununla beraber onların çoğu, sadece biz zan peşinde gider, ama zan gerçek adına hiçbir şey ifade etmez! Şüphesiz Allah onların ne yaptıklarını çok iyi biliyor.”(Yunus 36)**

**“Sana kitabı indiren O'dur. O'nun bazı ayetleri muhkemdir ki bunlar; kitabın anasıdır. Diğer bir kısmı da müteşabihlerdir. İşte kalblerinde eğrilik bulunanlar; fitne çıkarmak ve te'vile yeltenmek için müteşabih olanlara uyarlar. Hâlbuki onun gerçek te'vilini, ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar: Biz ona inandık, hepsi Rabbimizin katındadır, derler. Ancak akıl sahipleri düşünebilirler.”(Ali İmran 7)**

**“Acaba gaybın bilgisine sahiptir de o âlemin sırlarını mı görüyor?”(Necm 35)**

**“Hâlbuki onların bu hususta bilgileri yoktur. Onlar, sadece zanna uyarlar. Zan ise hiç şüphesiz gerçekten bir şey ifade etmez.”(Necm 28)**

Abdullah b. Avf b. el-Ahmer'den ; “Ali b. Ebi Talib radiyallahu anh, Enbar'dan dönüp Nehravana gideceği zaman Misafir b. Avf b. el-Ahmer ona dedi ki:

“Ey müminlerin emiri! Bu saatte gitme, üç saat sonra git. Zira bu saatte gidersen sana ve arkadaşlarına çok şiddetli bir bela isabet eder. Sana söylediğim zamanda gidersen kazanır ve galip gelirsin.” Bunun üzerine Ali radiyallahu anh dedi ki; “Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in müneccimi yoktu, ondan sonra bizim de olamaz. Sen şu atımın karnındaki bilir misin ?” Dedi ki; “Tahminle bilirim.”

“Senin şu sözünü Kuran yalanladığı halde kim tasdik eder? Allah Azze ve Celle buyuruyor ki:

**“Kıyamet saatinin bilgisi şüphesiz ki Allah katındadır. Yağmuru O indirir, rahimlerde olanı O bilir. Kimse yarın ne kazanacağını bilmez. Ve hiç bir nefis nerede öleceğini de bilmez. Şüphesiz ki Allah Âlimdir, Habirdir.” (Lokman,34)** Senin bildiğini iddia ettiğin, “Şu saatte gidersen

kötülüğe uğrarsın” gibi şeylerin ilmini Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem iddia etmemiştir. Seni kim tasdik eder? Şu sözünle Allah'tan yüz çevirerek kalmamızı emrediyorsun. Falan saatte gidersek kötülükten kurtulacağımızı iddia ediyorsun. Kim bu sözüne inanırsa Allah'a şirk koşmuş olur. Allah'ım senin bereketinden başka bereket, senin hayrından başka hayır yoktur.” Seni yalanlıyoruz, sana muhalefet ediyoruz ve bizi yasakladığın bu saatte gidiyoruz.”

Sonra insanlara döndü ve dedi ki; “Ey insanlar! Sizleri yıldız ilminden sakındırırım, onu ancak karada ve denizde yol bulacak kadar öğrenin. Müneccim kâfir gibidir ve kâfir cehennemdedir. Allah'a yemin olsun, eğer yıldızlara bakıp onunla amel ettiğini duyarsam, sağ kaldığım sürece seni hapseder ve seni bağış almaktan mahrum ederim.” Sonra o saatte gitti ve Nehravan halkıyla savaştı. Sonra dedi ki; “Şayet onun bize söylediği saatte çıkıp ta zafer kazansaydık “Müneccimin dediği saatte gittiği için kazandı” diyeceklerdi. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in müneccimi yoktu, bizim de olamaz. Allah bize Kisra'nın, Kayserin beldelerini ve başka yerleri Feth etmiştir. Ey insanlar! Allah'a tevekkül edin ve O'na güvenin. Zira şüphesiz O, başkalarına yetecektir.”<sup>250</sup>

---

<sup>250</sup> Haris b. Ebi Usame Musned (Buğyetu'l-Bahis-539), Busayri İthaf (4700)

## Korku Sebebiyle Allah’a İsyân Eden Bizden Değildir

Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَائَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِنِّي إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

**“İşte o şeytan ancak dostlarını korkutur. Eğer gerçekten mü'min kimseler iseniz, onlardan korkmayıp benden korkun.” (Al-i İmran 175)**

Şirk olan korku: Ta'zim, boyun eğme ve muhabbet ile birlikte bir mahluktan korkmaktır. Bir puttan veya bir ölüden ta'zim ve muhabbetle birlikte korkmak böyledir. Bir hastalık veya malına bir afet dokunması gibi istemediği bir şeyi onun dilemesi ve kudretiyle kendisine isabet ettirmesinden veya kendisine öfkelenmesinden, nimetlerini elinden zorla almasından korkarsa bu büyük şirktir. Zira korku ve tazim ibadetini Allah'tan başkasına yönlendirmiştir ve burada Allah Teâla'dan başkasının fayda ve zarar verebileceğine inanmak vardır.

Allah Teâla'nın Hud aleyhisselamın kavminden bahsederken zikrettiği şu hususlar da bu türdendir: **“Onlar dediler ki: “Bazı ilâhlarımızın seni çarpmış olduklarını söylemekten başka bir şey demeyiz. Hûd da demişti ki: Ben Allah'ı şâhid tutarım ve siz de şâhid olun ki, ben sizin Allah'a ortak koştuklarınızdan uzağım. Hem O'nu bırakıp da ortak koştuklarınızdan... Öyleyse hep birden tuzak kurun, sonra da hiç bekletmeyin” (Hud 54-55)**

İbn Abbas radiyallahu anhuma rivayet ediyor: “Dımam b. Sa'lebe radiyallahu anh Müslüman olarak kavmine geldiğinde onlara şöyle dedi: “Lat ve Uzza çirkin olsun!” onlar da: “Sus ey Dımam! Baras hastalığına uğramaktan kork, deli olmaktan kork! Cüzam olmaktan kork!” dediler.

Bunun üzerine o da: “Size yazıklar olsun! Onlar ne fayda ne de zarar verebilirler!” dedi.<sup>251</sup>

Bir mahlûktan ancak Allah Teala’nın gücünün yettiği bir şey sebebiyle korkmak, şirk olan bir korkudur. Bir mahlûkun kendi dilemesi ve kudretiyle kendisine hastalık dokundurmasından korkmak gibi.

Böyle bir korkuda tazim de varsa uluhiyette şirktir. Eğer tazim olmaksızın korku varsa bu da rububiyette şirktir.

Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh’den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا يَمْنَعَنَّ أَحَدَكُمْ مَخَافَةُ النَّاسِ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِلَحَقٍّ إِذَا رَأَاهُ أَوْ عَلِمَهُ

**“İnsanların korkusu sizden birini gördüğü veya bildiği bir hakkı söylemekten alıkoymasın”<sup>252</sup>**

Bir vacibin terkine veya bir haramı işlemeye götüren korku haram olan bir korkudur.<sup>253</sup> Hayatta olan bir kimsenin malına veya bedenine zarar vermesinden korkan kimsede olduğu gibi. Bu korku hakiki olmayıp kuruntu kaynaklı bir korkudur. Bu az bir fiil karşısında korkudur. Bununla beraber vacibin terki veya haram işlemek caiz değildir.

İyiliği emretmeyi ve kötülüğü yasaklamayı isyankârların dil uzatmasından ya da küçük bir eziyetten korkarak terk eden veya zalimden korkarak haramları işleyen imanları zayıf birçok kimsenin durumu budur. Bu korku hakikati olmayan, kuruntu kaynaklı korkudur. Hakiki fakat az bir korku olsa, bu sebeple vacibi terk etmek ya da haramı işlemek caiz olmaz.

---

<sup>251</sup> **Hasen.** İbn İshak (Siretu İbn Hişam-4/573, 574) Ahmed (2382) Darimi (658) Ebu Davud (487) ve Hakim (3/54-55) Hakim sahih olduğunu söylemiş, Zehebi de ona muvafakat etmiştir. Yine Ahmed Şakir de Müsned ta’likinde sahih demiş, Elbani ise Fıkhu’s-Siyre üzerine notlarında (s.342) hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

<sup>252</sup> **Sahih.** Tayalisi (2151) Ahmed (3/5, 47, 84) İbn Ebi’d-Dunya el-Emru bi’l-Ma’ruf (9, 15) Elbani es-Sahiha (168)

<sup>253</sup> Korkunun çeşitleri hakkında bkz.: Teysiru’l-Azizi’l-Hamid (s.24) el-Fevzan; el-İrşad (s.53-60)



Nitekim ilim ehli, ikrah (zorlama) ve korku meselelerinde vacibin terkinin ya da haram işlemenin caiz olduğu zararı; ölüm, organının kesilmesi, çok miktarda malının telef edilmesi, uzun süreli hapis veya can yakıcı dayak gibi büyük zararlar olarak açıklamışlardır. Malın az bir kısmının telefı, hakarete uğramak gibi büyük olmayan zararlar sebebiyle haram işlemek veya vacibi terk etmek caiz olmaz. Bilakis Müslümanın buna tahammül etmesi gerekir. Yine bir vacibi terk etmediği takdirde ya da bir haramı işlemediği takdirde galip zanna göre korktuğu bir şeye düşmek gibi şartlar aranır.<sup>254</sup>

---

<sup>254</sup> Bkz.: Gazali, el-İhya (2/347-351) İbn Muflih el-Adabu's-Şer'iyye (1/155-157) Maverdi, Edebu'd-Dunya ve'd-Din (s.102) İbn Kayyım, İğasetu'l-Lehfân (1/118) İbn Ebi'd-Dunya el-Emru bi'l-Ma'ruf (9, 14, 39) Abdulgani el-Makdisi el-Emru bi'l-Ma'ruf (28, 30, 49, 50, 53)

## Sevgide Allah’a Ortak Koşan Bizden Değildir

Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

**“İnsanlar içinde bir takım kimseler de vardır ki, Allah’tan başkasını O’na ortak edinip, onları, Allah’ı sever gibi severler” (Bakara 165)**

Şirk olan sevgi: Bir yaratılmışı boyun eğme ve tazim ile birlikte sevmektir. Bu, Allah’tan başkasına yönlendirilmesi caiz olmayan, kulluk olan bir sevgidir. Kim bunu Allah’tan başkasına yönlendirirse büyük şirke düşmüş olur.<sup>255</sup>

Hafız İbn Kayyım aşktan bahsederken şöyle demiştir: “Bunun kısımları vardır. Bazen maşukunu Allah’ı sever gibi sevdiğinden küfür olur. Kalbinde Allah’ın sevgisinden daha büyük bir sevgi olursa nasıl olur? Bu aşkın sahibini Allah bağışlamaz. Zira bu en büyük şirklerdendir. Şirk ve küfr olan bu aşkın alameti; aşığın, maşukunun rızasını Rabbinin rızasının önüne geçirmesidir. Âşıklardan çoğu kalbinde maşukundan başkasına yer kalmadığını kesin olarak açıklarlar. Hatta maşuku kalbine tamamen sahip olur. Böylece her bakımdan maşukuna halis bir kul olur. Nitekim Halık Azze ve Celle yarattıklarından böylesi bir kulluğa razı olur. Zira kulluk; sevgi ve boyun eğmenin kemalidir. Bu kimse sevgisinin, itaatinin ve zilletinin kuvvetinden maşukunda gark olmuştur. Hakiki kulluğunu ona vermiştir.”<sup>256</sup>

Bir şarkıcıyı veya bir oyuncuyu aşırı derecede severek ona tazim eden kimse de bu şirke düşmektedir. Böylece sevdiği kimseye olan tazimi kendisini ona boyun eğmeye götürür.

---

<sup>255</sup> Kaide Fi’l-Muhabbet (s.67-107) Tariku’l-Hicreteyn (s.383) Cilau’l-Efham (s.93, 249) Tecridu’t-Tevhid (s.80, 81) ed-Dureru’s-Seniye (2/291) ed-Dinu’l-Halis (1/69, 219)

<sup>256</sup> el-Cevabu’l-Kafi (s.300, 301) Bkz.: Mecmuu’l-Fetava (10/68-71)

## Bid'at Ehline ve İsyankârlara Sevgi Besleyenler Bizden Değildir:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ  
كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

**“Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kavmin, babaları yahut oğulları yahut kardeşleri yahut da akrabaları bile olsalar, Allah'a ve Rasûlüne karşı gelen kimselere sevgi beslediklerini göremezsin.”**  
(Mucadele 22)

Taberi rahimehullah şöyle demiştir: “Bu âyet-i kerime, İslam'da dostluğun ve kardeşliğin dini esaslar üzere kurulduğunu, bu itibarla İslam'a ters düşen kişinin dostluk ve kardeşlik bağına kopardığını, bu itibarla kişinin öz babası, oğlu, kardeşi ve akrabası da olsa artık onlara karşı sevgi besleyemeyeceğini beyan etmektedir.”<sup>257</sup>

Bu hususta başka âyetlerde de şöyle buyrulmaktadır: **“Ey müminler, eğer inkârı imana tercih ediyorsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi dostlar edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse işte onlar zalimlerin ta kendileridir. De ki: “Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz akrabalarınız, elde ettiğiniz mallar, durgunluğundan korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız evler, Allah'tan, peygamberinden ve Allah yolunda cihad etmekten sizin için daha fazla sevgili ise Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah, fasıklar guruhunu hidayete erdirmez”** (Tevbe 23-24)”

Kurtubi rahimehullah şöyle demiştir: “Malik rahimehullah bu âyet-i kerimeden Kaderiyeye düşmanlık edilmesi ve onlarla oturup kalkmanın terkedilmesine delil çıkarmıştır: Eşheb, Malik'ten şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Kaderiye (Kaderi inkâr edenler) ile oturup kalkma ve Allah için onlara düşmanlık et! Çünkü Allah Teâlâ: “Allah'a ve âhiret gününe inanan hiçbir kavmin Allah ve Rasûlü ile sınır mücadelesi yapanlara sevgi

---

<sup>257</sup> Taberi (23/257)

beslediklerini göremezsın” diye buyurmaktadır.

Bütün zulüm ehli ve haddi aşır başkalarına haksızlık yapanlar da Kaderiye hükmündedirler. es-Sevrî'den şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Öncekiler bu âyet-i kerimenin sultanlar ile arkadaşlık yapan kimseler hakkında indirdi görüşünde idiler. Abdulaziz b. Ebi Davud'dan rivayet edildiğine göre o tavaf esnasında Mansur ile karşılaşmış. Onu tanıyınca, ondan kaçmış ve bu âyeti okumuş.”<sup>258</sup>

Ebu Kılabe rahimehullah şöyle demiştir: “Bid’at ehliyle oturup aralarına karışmayın. Zira ben sizleri sapıklıklarına daldırmayacaklarından ve bildiğiniz birçok hususta size meseleleri karışık göstermelerinden emin olamam.”<sup>259</sup>

Fudayl b. İyaz rahimehullah şöyle demiştir: “Bidat sahibine dinin konusunda güvenme, işini ona danışma ve onunla oturma! Kim bidat sahibi ile otursa Allah onu (hakka karşı) kör kılar.”<sup>260</sup>

Yine Fudayl şöyle der: “Ruhlar derli toplu ordular gibidir. Tanışanlar ülfet eder, karşı çıkan ruhlar ihtilaf ederler. Sünnet ehli olan birinin bidat ehli birine meyletmesi ancak münafıklığından dolaydır.”<sup>261</sup>

---

<sup>258</sup> Kurtubi (17/260)

<sup>259</sup> El-Lâlekâî, İtikad (244) Abdullah b. Ahmed, es-Sunne (18) Darimi (397) İbn Vaddah el-Bid’a (48) Acurri, eş-Şeria (1/56)

<sup>260</sup> El-Lâlekâî, İtikad (264)

<sup>261</sup> El-Lâlekâî İtikad (266)

# Usûli'd-Din Kitabı

## Delilsiz Amel Eden Taklitçiler Bizden Değildir

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ

“Rabbinden apaçık bir delil üzerinde olan kimse, kötü ameli kendisi için süslenilen ve heveslerine uyan kimse gibi olur mu?” (Muhammed 14)

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Oysa Allah’tan bir hidayet olmaksızın kendi bâtil hevesine uyan kimseden daha sapık kim vardır? Allah, zâlim olan kimselere asla hidayet etmez.” (Kasas 50)

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

“Eğer sahiden doğru söylüyorsanız delilinizi getirin.” (Bakara 111)

İbn Mes’ud radiyallahu anh şöyle demiştir: “Kişi kendisini, yeryüzündekilerin tamamı küfre girse bile küfre girmeyecek şekilde şartlandırсын. Sizden biriniz uydu/taklitçi olmasın.” Uydu nedir diye sorulunca şöyle dedi: “Ben insanlarla beraberim diyen kimsedir. Şüphesiz kötülük örnek alınamaz.”<sup>262</sup>

İbn Mes’ûd radiyallahu anh dedi ki: ‘Sizden biriniz dininde bir kimseyi taklit etmesin! Zira o iman etmişse iman etmiş, küfretmışse

---

<sup>262</sup> **Hasen mevkuf.** İbn Batta el-İbane (29) Ebu Nuaym Hilye (1/136-137) İbn Hazm el-İhkam (6/293)

küfretmiş olur. İlle de birine uyacaksanız ölmüş olan sahâbelere uyunuz. Zira hayatta olanın fitneye düşmesinden emin olunamaz.<sup>263</sup>

Mu'âz b. Cebel radiyallahu anh de dedi ki: 'Şu üç şeyden sakının! Âlimin sürçmesi, münafığın Kur'ân ile (Kur'ân'ı alet ederek) mücadelesi ve boyunlarınızı koparan dünya. Âlimin sürçmesine gelince; hidâyet üzere olsa bile onu dininizde taklit etmeyin! Lakin ondan ümidinizi de kesmeyin. Münafığın Kur'ân ile mücadelesine gelince, şüphesiz Kur'ân, yolu aydınlatan bir fener gibidir. Bildiğinizi alın, bilmediğinizi alimine havale edin. Boyunlarınızı koparan dünyaya gelince, Allah kimin kalbini zengin kılmışsa işte gerçek zengin odur!'<sup>264</sup>

İbn 'Abbâs radiyallahu anhuma da şöyle demiştir: "Hataları olan alime tabi olana yazıklar olsun." Oradakiler: 'Bu nasıl olur?' deyince o şöyle cevap verdi: 'Bir alim kendi görüşüne göre bir şey söyler. Sonra Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem'den gelen ilim ona ulaşınca hatalı olan görüşünden döner. Fakat kişi hala bu âlimin hatalı görüşünü taklit etmeye devam eder. işte böyle kimselere yazıklar olsun.'<sup>265</sup>

Mu'âz b. Cebel radiyallahu anh'ın rivayet ettiği bir hadisi şerifte Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **'Şüphesiz sizler aranızda iki sarhoşluk ortaya çıkmadığı sürece Rabbinizin açık delili üzere olacaksınız; Cehalet sarhoşluğu ve yaşama sevgisi sarhoşluğu! Sizler iyiliği emreder ve kötülüğü yasaklarsınız. Allah yolunda da cihad edersiniz. Aranızda dünya sevgisi ortaya çıkarsa ne iyiliği emredip kötülükten yasaklarsınız ve ne de Allah yolunda cihad**

---

<sup>263</sup> **Sahih mevkuf.** Taberânî, (9/152) ricali **sahih** ile rivayet etmiştir. Heysemî, *Mecma'u'z-Zevâ'id*, (1/180); Beyhakî, (10/116); Lalekâ'î, *İtikâdu Ehli's-Sunne*, (1/93); İbn Hazm, *el-İhkâm*, (6/255); Ebû Nu'aym, *Hilye*, (1/136) ve İbnu'l-Cevzî, *Safvetu's-Safve*, (1/421). Huzeyfe ؓ'dan benzeri için bkz.: Tirmizî, (3/146) ve Bezzâr, (2802).

<sup>264</sup> **Sahih mevkuf.** Lâlekâ'î, *İtikâdu Ehli's-Sunne*, (1/116-117); Taberânî, *el-Evsat*, (8/307); Darekutnî, *İlel*, (6/81); İbn Hazm, *el-İhkâm*, (6/236); Ebû Nu'aym, *Hilye*, (5/97); İbn Asâkir, (58/438) ve Heysemî, *Mecma'u'z-Zevâ'id*, (1/186).

<sup>265</sup> **Sahih mevkuf.** İbn 'Abdillberr, *Camî'u'l-Beyânî'l-İlm*, (12019); İbn Hazm, *el-İhkâm*, (6/824); İbn Kayyim, *İlâmu'l-Muvakkî'in*, (2/296, 4/54); Elbânî; *el-Hadîsu Hucetun bi Nefsihi fi'l-Akâ'id ve'l-Ahkâm*, (sy. 78).

**edersiniz! İşte o gün Kitap ve Sünnet ile konuşanlar, Ensâr ve Muhacirlerden öne geçenler gibidirler!’<sup>266</sup>**

İbn Abbâs radiyallahu anhuma insanlara hacda temettû yapmalarını emredince, birisi itiraz ederek şöyle dedi: “Ebû Bekr ve Ömer (radiyallahu anhuma) temettu haccından yasaklıyorlardı.” Bunun üzerine İbn Abbas radiyallahu anhuma: “Görüyorum ki, helak olacaklar. Ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem dedi diyorum, o ise Ebû Bekir ve Ömer yasakladı diyor!”<sup>267</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma insanlara temettû haccını emrederdi. Bazı insanlar Ömer radiyallahu anh’ın uygulamasını öne sürerek itirazı çoğaltınca İbn Ömer radiyallahu anhuma onlara şöyle dedi: “Allah’ın kitabı mı uyulmaya daha layık yoksa Ömer mi?”<sup>268</sup>

Sâlim b. Abdillâh b. Ömer diyor ki: “Mescidde İbn Ömer radiyallahu anhuma ile otururken Şamlılardan bir adam geldi ve ona hac zamanına kadar umreden faydalanmayı sordu? İbn Ömer radiyallahu anhuma dedi ki: ‘Bu güzel bir şeydir.’ Adam dedi ki: ‘Ancak baban bunu yasaklıyordu.’ Adama şöyle dedi: ‘Yazıklar olsun sana! Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu yapmışken babam bunu yasaklasa, sen kimin Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in emrine mi, babamın yasağına mı uyarsın? Dedi ki: ‘Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in emrine uyarım.’ İbn Ömer radiyallahu anhuma, Adama dedi ki: ‘Haydi kalk, git.’”<sup>269</sup>

İbn Abbâs radiyallahu anhuma parmakların diyeti hakkında: “Parmakların diyeti onar onardır” dedi. Mervân b. El-Hakem ona birini göndererek: “Parmaklar hakkında onar onar diyete mi fetva veriyorsun?”

---

<sup>266</sup> **Hasen.** Bezzâr, (7/80/no: 2631); Hâkim et-Tirmizî, *Nevadiru'l-Usûl* (2/330); Deylemî (4293) ve Mizzî, *Tehzîbu'l-Kemâl*, (3/221).

<sup>267</sup> **Sahih mevkuf.** Ahmed (1/337). Ahmed Şâkir, Müsned tahkikinde isnadının sahih olduğunu söylemiştir. Ziyâu'l-Makdisî, el-Muhtâre (10/331) İbn Abdilberr Câmiu Beyâni'l-İlm (2/196) Hatîb el-Fakîh ve'l-Mutefekkih (373) İbn Hazm Haccetu'l-Vedâ' (369).

<sup>268</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhakî, Sünenu'l-Kubrâ (5/21); İbn Abdilberr, el-İstizkâr (4/61); et-Temhid (8/210); İbn Hazm, el-lhkâm (2/147).

<sup>269</sup> **Sahih mevkuf.** Tahâvî, *Şerhu Me'âni'l-Âsâr*, (1/372); Ebû Ya'lâ, *Musned* (3/1317)'de ricali sika (güvenilir) olan **ceyyid** bir senedle rivayet ettiler. İmam Ahmed, *Musned*, (no: 5700) benzerini rivayet etmiştir. Tirmizî de (2/82) **sahih** olduğunu söylemiştir.

Hâlbuki sana Ömer radiyallahu anh'ın parmakların diyeti hakkında senin sözünün aksine fetvası ulaşmıştır” dedi. Bunun üzerine İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle dedi: “Allah Ömer’e rahmet etsin. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sözü, Ömer radiyallahu anh’ın sözünden uyulmaya daha layıktır.”<sup>270</sup>

Ebû Seleme, Ebû Hureyre radiyallahu anh’dan, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu nakletti: **“Peynir artığı olsa bile, ateşin dokunduğu şeylerden dolayı abdest almak gerekir.”** İbn Abbas radiyallahu anhuma ona: “Ey Ebû Hureyre! Yağdan dolayı ve ısıtılmış sudan dolayı abdest mi alalım?” dedi. Ebû Hureyre radiyallahu anh şöyle dedi: “Ey kardeşimin oğlu! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bir hadis işittiğin zaman ona misal getirme!”<sup>271</sup>

Şeyh Mukbil b. Hâdî el-Vadiî rahimehullah şöyle demiştir:

“Malik, Şafii, Ahmed gibi imamlar – Allah onlardan razı olsun – taklidi caiz görmemişlerdir... Onları taklid etmeyiz. Zira taklid haramdır. Müslümanın, Allah’ın dininde taklid etmesi caiz değildir. Avam dahi olsa, Allah’ın kitabından ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinden sormalıdır. Avam da Allah Teâlâ’nın: şu ayetlerinin kapsamındadır: **“Rabbinizden size indirilen bu Kitaba uyun; O’nun dışındakileri dostlar edinip de onlara uymayın. Zaten ne kadar da az öğüt alıyorsunuz.”** (A’raf 3)

**“Peygamber size neyi verirse, onu alın; neden sizi nehyederse, ondan da sakının”** (Haşr 7)

**“O’nun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belânın gelmesinden yahut acı bir azaba uğramaktan sakınsınlar.”** (Nur 63)  
Avam bu delillerin kapsamı içerisinde mi yoksa değil mi? Öyleyse neden: “Avam taklid eder” diyorsunuz? Avam da Allah Teâlâ’nın şu ayetinin kapsamındadır:

---

<sup>270</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhakî, Sunenu’l-Kubra (8/93). el-Elbânî, İrvâu’l-Galil’de (2271) sahih demiştir.

<sup>271</sup> **Sahih.** Tirmizî (1/114); İbn Mâce (1/163); el-Elbânî, Sahihu İbn Mâce’de (485) sahih demiştir. Ateşte pişen şeylerden dolayı abdest alma emrinin neshedildiği ve bu emrin mustehap olarak kaldığı fıkhîta bilinen bir husustur. Bu eseri zikretmedeki gaye, sahabenin sünnete şahsi görüş veya kıyas gibi gerekçelerle itiraz edilmesi hususundaki hassasiyetlerine dikkat çekmektir.



**“Allah ve Rasûlü bir şeye hükmettikleri zaman, mü'min erkek ve mümin kadının kendi işlerinde artık başka bir şeyi seçmeye hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”** (Ahzab 36)

Avamın öğrenmesi gerekir. Âlime gider ve: “Bu meselede Allah’ın hükmü nedir?” diye fetva sorar. Sonra ona delil zikredilir. Delili anlarsa anlar, anlamazsa ona bu meselede Allah’ın hükmü bu denilmiş olur. Allah’a hamd olsun avam birçok kimse görüyoruz; kimisi işçi, kimisi hamallık yapıyor, kimisi çiftçi, türlü zorluklar altında çalışan kimseler delil soruyorlar. Onlar, tahrif eden kimseleri aciz bırakıyorlar! Bazen bir çiftçi bir bidatçinin önüne durarak: “Bu meselede delilin ne?” diyor. Bidatçi ne diyecek? O da: “Biz ancak delile tabi oluruz. Bizi delilden başkasıyla aciz bırakamazsın” der. Ben her Müslümana delili talep etmelerini nasihat ederim.

Size soruyorum ey Allah için kardeşlerim! Avam mı daha çok, yoksa ilim ehli mi? Elbette avam çok. Neden çoğunluğun kalabalığını artıralım da onları komünistlerin, baasçıların, Hristiyanların ve İslam düşmanlarının kucağına bırakalım? Neden onları Allah’ın kitabıyla ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetiyle bağlantıya geçirmeyelim? Neden onlara Allah’ın kendilerine farz kıldığı ilim talebini öğretmeyelim? Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“İlim talebi her Müslümana farzdır”** buyuruyor. Avamın dışındakilere mi diyor? “İlim talebi avam dışında her Müslümana farzdır” demiyor! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“Allah kimin hayrını murad ederse, onu dinde fakih (anlayış sahibi) kılar”** buyuruyor. Avam dışındakileri mi diyor?!

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in ümmetini her bağırının peşine giden, otlayan hayvanlar gibi mi bırakalım? Bilakis onların aralarında onların Allah’a kitabıyla ibadet edeceklerini ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetiyle ibadet edeceklerini açıklamalıyız ki, bundan sorumlu olduklarının farkına varsınlar! Mevlid merasimi düzenleyenlerden, Allah’tan başkasına dua edenlerden, ölülerin türbelerini mesh edenlerden, boncukçu ve muskacıardan delilleri talep etsinler!

Ey toplumda Allah’a davet eden kişi, ne oluyor? Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in hutbesine avam, âlim, cahil herkes katılıyordu. Meclislerinin çoğunda: **“Allah benim sözümü işitip kavrayan, sonra işittiği gibi nakleden kimseye rahmet etsin”** diyordu.

Yine birçok meclisinde: **“Burada bulunan, burada olmayana tebliğ etsin. Nice fıkıh taşıyan kimse vardır ki, fakih değildir”** buyuruyor, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, tebliğ etmeye teşvik ediyordu.

İşte bu Müslümanın ve Allah’a davet edenin durumudur! Bu, davetini, sınıflardan bir sınıfa tahsis etmemektir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem hakkında Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: **“De ki Ey insanlar! Ben, sizin hepinize birden Allah’ın rasulüyüm”** (A’raf 158) O, Allah’ın bütün mükelleflere gönderilmiş rasulüdür! Bazı davetlerde, taklid ve sapıklık davetçilerinin durumunda olduğu gibi sadece falan ve filana özel değildir! Şüphesiz sapıklık davetçilerinin çoğu geride kör topluluklar bırakmayı önemsiyorlar. Bu yüzden adalet adı altında komünizme davet ediyorlar, onlar da icabet ediyorlar. Hürriyet/özgürlük adı altında açılıp saçılmaya davet ediyorlar, onlar da icabet ediyorlar, iktisad/ekonomi adı altında faizli bankalara davet ediyorlar, onlar da icabet ediyorlar! Herhangi bir isim altında fesada davet edildiklerinde icabet ediyorlar!

Avam hakkında Allah’tan korkmamız ve onların Allah’ın kitabı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinden sorumlu olduklarını hissettirmemiz gerekir...<sup>272</sup>

---

<sup>272</sup> Mukbil b. Hâdî el-Vadî, el-Mukterah (s.189-192)

## Sahabenin Menhecine Uymayanlar Bizden Değildir

İrbâz b. Sâriye radiyallahu anh'den: "Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ يَرَى بَعْدِي اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ  
الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ  
الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَإِنَّ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

**"Şüphesiz aranızda yaşayacak olanlarınız, benden sonra birçok ihtilaflar görecektir. Size sünnetime ve hidayet edilmiş râşid halifelerin sünnetine sarılmak düşer. Ona azı dişlerinize tutununuz. Sizleri dine sonradan çıkarılan işlerden sakındırırım. Zira dine sonradan çıkarılan her yenilik bid'attir ve muhakkak ki her bid'at sapıklıktır."**<sup>273</sup>

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ

سَبِيلِهِ

**"Bu, hiç şüphesiz, benim dosdoğru yolumdur; bu itibarla ona uyun; diğer yollara uymayın. Aksi halde sizi O'nun yolundan ayırır."**  
(En'am 153)

Abdullah b. Mes'ûd radiyallahu anh'den: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize bir çizgi çizdi ve:

---

<sup>273</sup> **Sahih.** Ahmed (4/126); Ebû Dâvûd (4/200); Tirmizî (5/44); İbn Mâce (1/18); el-Elbânî, es-Sahîha'da (2735) sahih demiştir.

هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ ثُمَّ خَطَّ خُطُوطًا عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ ثُمَّ قَالَ هَذِهِ سُبُلٌ  
عَلَى كُلِّ سَبِيلٍ مِنْهَا شَيْطَانٌ يَدْعُو إِلَيْهِ ثُمَّ تَلَا: وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبَعُوهُ

“Bu Allah’ın yoludur” dedi. Sonra sağına ve soluna çizgiler çizerek: “Bunlar da yollardır. Her yolun başında ona davet eden bir şeytan vardır” dedi. Sonra da “Bu, hiç şüphesiz, benim dosdoğru yolumdur, ona uyun...” ayetini okudu.”<sup>274</sup>

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَتَفَرَّقَ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ  
وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِلَّةً وَاحِدَةً قَالُوا وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَا  
أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي

“Muhakkak ki İsrail oğulları yetmiş iki millete bölündüler. Benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya bölünecektir. Biri dışında hepsi de ateştedir.” Dediler ki: “O (kurtulan) biri hangisidir ey Allah’ın rasulü?” Şöyle buyurdu: “Benim ve ashâbımın üzerinde bulunduğumuz yolda olanlardır”<sup>275</sup>

Sevâdu’l-A’zâm (büyük karaltı) diye lakaplanan Muhammed b. Eslem, bu iki hadisi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Hadis, tek bir şeyi göstermektedir. İbn Mes’ûd hadisinde zikredilen yol, diğer hadiste; “Benim ve ashâbımın yolu” diye nitelenen yoldur. Allah’ın dininde yol birdir. Yaptığım bütün amelleri bu iki hadise arz ederim. Uygun gelirse onu işlerim, aykırı düşerse terk ederim. Şayet ilim ehli bunu yaparlarsa, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yolu üzerinde olurlar.”<sup>276</sup>

<sup>274</sup> **Hasen.** Ahmed (1/435); Nesâî Sunenu’l-Kubrâ (6/343); el-Elbânî, Mişkât’ta (1/36) hasen dedi.

<sup>275</sup> **Hasen.** Tirmizî (5/26); Sahihu’t-Tirmizî (2641) el-Elbânî hasen dedi.

<sup>276</sup> **Sahih maktu.** Ebû Nuaym, Hilyetu’l-Evliya (9/242).

Âsım el-Ahvel şöyle demiştir: “Ebu’l-Âliye dedi ki: “İslâm’ı öğrenin. İslâm’ı öğrendiğinizde sağa ve sola sapmak suretiyle ondan yüz çevirmeyin. Dosdoğru yola uymalısınız. Nebî’niz sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetine ve ashâbının üzerinde bulundukları yola uymalısınız. Sizleri insanlar arasında düşmanlık ve kin bırakan şu hevâlardan (sonradan çıkmış dinî görüşlerden) sakındırırım.” Bunu el-Hasen (el-Basrî)’ye anlattım. “Doğru söylemiş ve nasihat etmiş” dedi. Hafsa bt. Sîrîn’e anlattığımda ise: “Ey evladım! Bunu Muhammed (b. Sîrîn)’e de anlattın mı?” dedi. Ben: “Hayır” deyince; “O halde ona da söyle” dedi.”<sup>277</sup>

İmam Ahmed şöyle dedi: “Bize göre sünnetin esasları şunlardır: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbının üzerinde bulundukları yola sarılmak ve onlara uymak, bid’atleri terk etmek, her bid’ati sapıklık olarak bilmek...”<sup>278</sup>

Ebû Nasr es-Secezî şöyle demiştir: “Ehl-i Sünnet; sâlih selevin – Allah onlara rahmet etsin – Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den veya hakkında kitap ve sünnette nas sabit olmamış konularda sahabe radiyallahu anhumden naklettikleri itikad üzerinde sabit kalanlardır. Zira sahabeler razı olunmuş imamlardır. Onların eserlerine uymamız ve sünnetlerine tâbî olmamız emredilmiştir. Bu husus, hakkında delil ve hüccet ikamesine ihtiyaç bırakmayacak kadar açıktır.”<sup>279</sup>

---

<sup>277</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta, el-İbâne (1/299); el-Lâlekâî, Usul (1/43); Ma’mer b. Raşid, el-Câmi (11/367); Mervezî, es-Sunne (26); İbn Adiy, el-Kâmil (3/163); Âcurrî, eş-Şerîa (no:19) El-İbâne muhakkiki Seyyid İmran isnadının sahih olduğunu söylemiştir. El-İbâne (no:202)

<sup>278</sup> **Sahih maktu.** El-Lâlekâî, Usulu İtikadi Ehli’s-Sunne (1/156) İbn Ebi Ya’lâ, Tabakat (1/241) İbn Kudame, Tahrimu’n-Nazar Fi Kutubî’l-Kelam (s.45) İbn Kudame Zemmû’t-Te’vil (no:71) İbn Muflih, el-Âdabu’s-Şer’iyye (1/221) Zehebî, el-Arş (s.6).

<sup>279</sup> Er-Risâle İlâ Ehli’z-Zubeyd (s.99).

## Sahabelerden Yüz Çeviren Bizden Değildir

Raşid b. Sa'd Ebu'd-Derdâ radiyallahu anh'den rivayet ediyor:

أنه أبصر قوما يصلون بين التراويح فقال: ما هذه الصلاة؟ أتصلي  
وإمامك قاعد بين بين يديك؟ ليس منا من رغب عنا

“Ebu'd-Derda radiyallahu anh bir topluluğun teravih namazlarının aralarında namaz kıldığını gördü ve şöyle dedi: “Bu namaz da nedir? İmamın önünde oturduğu halde namaz mı kılıyorsun? Bizden yüzçeviren bizden değildir.”<sup>280</sup>

Sünnetin direği Ebu'l-Kasım et-Teymî el-Esbehanî şöyle demiştir: “Lugat âlimleri şöyle demişlerdir: Sünnet; gidişât ve yol demektir. “Falan sünnet üzeredir” veya “Ehl-i Sünnet'tendir” demelerinin anlamı; fiil ve sözde vahye ve esere/rivayetlere uyan kimse demektir. Zira Allah ve rasulüne muhalefet edilmesine rağmen sünnetten bahsedilemez.”<sup>281</sup>

İbn Receb şöyle demiştir: “Sünnet; tutulan yol demektir. Bu, râşid halifelerin üzerinde bulundukları itikad, amel ve görüşlere sarılmayı da kapsar. Bu kâmil sünnettir. Bu yüzden selef, önceden sünnet ismini ancak bunların hepsini kapsayacak şekilde kullanırlardı. Bu anlam, el-Hasen (el-Basrî), el-Evzâî, Fudayl b. İyâz ve sonraki âlimlerin birçoğundan rivayet edilmiştir. Onlar, sünnet kelimesini; dinin aslı olmasından ve bu konudaki muhalefetin tehlikesinin büyük olmasından dolayı itikad/inanç ile ilgili konularda kullanmışlardır.”<sup>282</sup>

İbn Hazm şöyle demiştir: “Hak ehli olarak zikrettiğimiz; Ehl-i Sünnet'tir ve onların dışındakiler bid'at ehlidir. Zira onlar sahabeler – radiyallahu anhum – ve onların menhecinde yürüyen tabiîn'in hayırlıları – rahimehumullah -, sonra hadis ashâbı ve bu güne gelinceye kadar onlara

---

<sup>280</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Abdilberr et-Temhid (8/118)

<sup>281</sup> El-Esbehanî, El-Hucce Fî Beyânî'l-Mahacce (2/384).

<sup>282</sup> Câmiu'l-Ulûm ve'l-Hikem (1/263).

tabî olan fakihler topluluğudur. Veya yeryüzünün doğusunda ve batısında onlara uyan halktır. Allah'ın rahmeti onların üzerine olsun.”<sup>283</sup>

İbn Mes'ud radiyallahu anh şöyle demiştir: “Sizden her kim birisini örnek almak istiyorsa Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerini örnek alsın. Zira onlar bu ümmetin kalp bakımından en iyileri, ilim bakımından en köklüleri, zorlaması en az olanları, yol bakımından en sağlam olanları ve hal bakımından en güzel olanlarıdır. Onlar Allah'ın, Nebîsine sahabelik ve dinini ikâme etmeleri/yerine getirmeleri için seçtiği topluluktur. Onların üstünlüğünü bilin ve rivayetlerine tabî olun. Zira onlar dosdoğru yol üzerinde idiler.”<sup>284</sup>

## Ensar'a Buğzedenler Bizden Değildir

Enes radiyallahu anh'den Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ، وَآيَةُ النِّفَاقِ بُغْضُ الْأَنْصَارِ

**“Ensarı sevmek imanın alametidir ve Ensar'a buğz etmek nifakın alametidir.”**<sup>285</sup>

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına buğz eden Münafıklar, genel anlamda bütün sahabelere, özel anlamda Ensar'a buğz ederek bunu şu ana kadar devam ettirmektedirler. Bu nifak alameti, Rafizîlerde, onların benzeri felsefecilerde, kelamcılarda veya zındıklarda mevcut olup devam etmektedir.

---

<sup>283</sup> El-Fisal Fi'l-Milel ve'l-Ehvâ ve'n-Nihal (2/90).

<sup>284</sup> **Şahitleriyle hasen mevkuf.** İbn Abdilberr, Camiu Beyani'l-İlm ve Fadlih (1810); Ebû Nuaym, el-Hilye (1/305) Halid b. Kasım er-Redadî bu eserin tahriri ve şerhi hakkında Kevâkibu'n-Neyyirât adında bir risale telif etmiştir. Şeyh el-Elbânî bu eseri es-Sahîha'da (6/147) zikretmiştir.

<sup>285</sup> **Sahih.** Buhari (17) Muslim (74)

## İcmaya Muhalefet Edenler Bizden Değildir

Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ  
نُؤَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

**“Her kim, kendisi için doğru yol apaçık belli olduktan sonra, Peygambere muhalefet eder ve mü'minlerin yolundan başka bir yola tâbi olursa, onu girdiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız.”**  
(Nisa 115)

Şeyhulislam İbn Teymiyye ayeti tefsir ederken şöyle demiştir: “Bu ayet, müminlerin icmanın hüccet olduğunu göstermektedir. Bir bakımdan onlara muhalefet, Rasul sallallahu aleyhi ve sellem’e muhalefeti gerektirmektedir. Onların icma ettiği her şey hakkında Rasul sallallahu aleyhi ve sellem’den nas bulunması zorunludur. Hakkında icma kesinleşmiş olan her mesele, müminler için tartışmaya kapanmıştır. Zira Allah onda hidayet olduğunu beyan etmiştir. Böyle bir icmaya muhalefet eden kimse, açık bir nassa muhalefet edenin tekfir edildiği gibi tekfir edilir. Ama icma kesinleşmeyip de o konuda icma olduğu zannedilirse, onda Rasul tarafından hidayetin beyan edilmiş olduğu da kesinleşmemiştir. Böyle bir icmaya muhalefet eden tekfir edilmez.”<sup>286</sup>

Hafız es-Suyuti şöyle demiştir: “Üzerinde icma edilmiş hususları inkâr edenlerin kısımları vardır.

Birincisi: Kesin olarak onu tekfir etmeyiz. Bu, hakkında nas ve dinden zaruri olarak bilinen ilim olmayan bir konu hakkındadır.

İkincisi: Kesin olarak tekfir etmediklerimizden olmayanlar. Bu, hakkında nas olmayıp ancak özel kesimin bildiği bir icma hakkındadır. Mesela vakfelerden önce yapılan cimanın haccı bozması gibi.

---

<sup>286</sup> Mecmuu'l-Fetava'da (7/38, 39)



Üçüncüsü: Sahih olan görüşe göre tekfir edilmeyecek olanlar. Bu hakkında varid olan naslar sebebiyle meşhur olan fakat zaruri ilim derecesine çıkmayan meselelerdir. Mesela Nevevi'nin sahih bulduğu; "alışverişin bozulması" meselesinde, hakkında nas olmaması gibi.

Dördüncüsü: Sahih görüşe uygun olmayan ve hakkında meşhur olmayan bir nas bulunan meseleler. Kişinin sulbünden olan oğlunun kızına altıda bir miras düşmesi gibi.<sup>287</sup>

Dinden zaruri olarak bilinen şeyler; hakkında genel ve özel nakillerle birçok mütevatir naslar varid olması sebebiyle insanın nefsinde tasdiklemek mecburiyeti hissettiği kesin işlerdir. İnsan kalbinde, kendisini inkâra götürecek en ufak bir şüphe bulamaz. Bunları yalanlayan, o nasları ve ümmetin kesin icmâını da yalanlamış olur. Mesela; İslam'ın beş rüknünün farz olması, zina ve hırsızlığın haram olması ve benzerleri gibi.

İbn Abdilberr, der ki: "Zaruretin sınırı; âlimin nefsinde şüpheye imkânı olmadığı şeydir. İlim de böylece ona tefekkürden önce vaki olmuştur. Bunu his ve aklı ile idrak eder. Hareketli bir şeyin bir anda durması gibi. Yine insanlar zaruri olarak bilirlir ki; Mekke, Hindistan, Mısır ve Çin bildiğimiz beldeler olup ümmetler geçmiştir."<sup>288</sup>

---

<sup>287</sup> el-Eşbah ve'n-Nezair (s.488) Bkz.: Ravzatu't-Talibin (2/146)

<sup>288</sup> Camiu Beyani'l-İlm (s.788) Bkz.: et-Tarifât (Darar) maddesi

## Dinde Mezhep ve Tarikatlara Ayrılanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

**“Fırkalara ayrılan ve kendilerine açık deliller geldikten sonra ihtilaf edenler gibi olmayın. Onlara büyük bir azap vardır.” (Al-i İmran 105)**

Taberi dedi ki: “Allah Teâlâ şunu kastediyor: Ey iman edenler, fırkalara ayrılan kitap ehli gibi olmayın. Allah’ın dini, emri ve yasakları konusunda onlar, kendilerine açık delillerin ve Allah’ın hüccetlerinin gelmesinden sonra ihtilaf ettiler. Hakkı öğrendikten sonra ona muhalefet ettiler. Allah’ın emrine uymadılar. Allah’ın kendilerinden aldığı ahdi bozdular. Onlara; yani fırkalaşan ve kendilerine gelen delillerden sonra ihtilaf eden kitap ehline Allah katından büyük bir azap vardır. Allah Teâlâ buyuruyor ki; ey iman edenler topluluğu! Dininizde onların dinlerinde fırkalaştıkları gibi fırkalaşmayın. Onların yaptıklarını yapmayın. Dininizde onların adetlerine uymayın. Aksi halde Allah’ın büyük azabı onlara olduğu gibi size de isabet eder.”<sup>289</sup>

Şeddad b. Abdillâh b. Ebi Ammar’dan: “Ebu Umame el-Bahili radiyallahu anh’ın Dımaşk kapısı yanında Haricilerin başında durduğuna ve şöyle dediğine şahit oldum:

كِتَابُ أَهْلِ النَّارِ - قَالَهَا ثَلَاثًا - خَيْرٌ قَتْلَى مَنْ قَتَلُوهُ»، وَدَمَعَتْ عَيْنَاهُ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا أَبَا أُمَامَةَ، أَرَأَيْتَ قَوْلَكَ هَؤُلَاءِ كِتَابُ النَّارِ أَشَيْءٌ سَمِعْتَهُ مِنْ

---

<sup>289</sup> Taberi Tefsiri (7/92) Humeydi (27)

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَوْ مِنْ رَأِيكَ؟ قَالَ: إِنِّي إِذَا لَجَرِيءٌ لَوْ لَمْ  
أَسْمَعُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا وَعَدَّ سَبْعَ  
مَرَّاتٍ مَا حَدَّثْتُكُمْ بِهِ قَالَ لَهُ رَجُلٌ: إِنِّي رَأَيْتُكَ قَدْ دَمَعْتَ عَيْنَاكَ، قَالَ: إِنَّهُمْ لَمَّا  
كَانُوا مُؤْمِنِينَ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِيْمَانِهِمْ، ثُمَّ قَرَأَ: {وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا  
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ} الْآيَةُ فَهِيَ لَهُمْ مَرَّتَيْنِ

“Cehennem köpekleri! (Bunu üç defa söyledi) Onların öldürdüğü kimseler öldürülenlerin en hayırlılarıdır.” Gözleri yaşardı. Birisi ona: “Ey Ebu Umame! Onların cehennem köpekleri olduğunu söylemen, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den işittiğin bir şey mi yoksa kendi görüşün mü?” dedi. Ebu Umame radiyallahu anı dedi ki: “Şayet size söylediğimi Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bir, iki, üç sefer (böylece yediye kadar saydı) işitmeseydim büyük bir cürette bulunmuş olurum.” Adam: “Gözlerinin de yaşadığını gördüm” dedi. Dedi ki: “Onlar müminler iken imanlarından sonra küfre girdiler. Sonra **“Fırkalara ayrılan ve kendilerine açık deliller geldikten sonra ihtilaf edenler gibi olmayın.”** (Al-i İmran 105) ayetini okudu.”<sup>290</sup>

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ \* مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا  
شِيْعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

**“Namazı dosdoğru kılın, dinlerini parçalayan, fırka fırka olan ve her fırkası, kendi elindekiyle sevinen müşriklerden olmayın.”** (Rum 31-32)

<sup>290</sup> **Hasen.** Hakim (2/163) Taberani (8/267)

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

**“Dinlerini, (bir kısmına inanıp bir kısmına da inanmayarak) parçalayanlar ve böylece fırka fırka olanlar, işte hiçbir hususta sen onlardan olmadın. Onların işi artık Allah'a kalmıştır; sonra da yapmış oldukları şeyi kendilerine haber verecektir.” (En’âm 159)**

Taberi şöyle demiştir: “Ey Muhammed! Sen dinleri hakkında ihtilafa düşüp bölünerek fırka ve hiziplere ayrılan Yahudiler, Hristiyanlar bid'atçiler, şüpheciler ve sapıklardan uzaksın. Sen, hak olan dininden ayrılan müşriklerden, putperestlerden, Yahudilerden, Hristiyanlardan ve mürtedlerden değilsin. Onlar da senden değildir. Onların cezalandırılmaları Allaha aittir. Sonra Allah ahirette onlara yaptıkları amelleri bildirecek ve ona göre hesaba çekecektir.

Müfessirler, bu âyetle, dinlerini parça parça ederek gruplara ayrıldıkları beyan edilen kişilerden kimlerin kastedildiği hususunda iki görüş zikretmişlerdir:

Mücahid, Katade, Süddi, Abdullah b. Abbas ve Dahhak’a göre bunlardan maksat, Yahudi ve Hristiyanlardır. Çünkü bunlar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem gelmeden önce dinlerini bölük pörçük etmişler ve ihtilafa düşmüşlerdir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem gelince de bu âyet ile halleri beyan edilmiştir.

Ebu Hureyre radiyallahu anh'e göre ise bu âyetle, dinlerini parça parça edip ayrılığa düşmeleri beyan edilen insanlardan maksat, bu ümmetin bid'atçıları, Kuran'ın muhkem âyetlerini bırakarak müteşabih âyetlerine uyanlarıdır.

Taberi, diyor ki; “Bana göre bu konuda doğru olan söz, Allah Teâla'nın, bu âyetle hak dinini bölük pörçük eden ve ayrılığa düşen bütün insanları kastettiğini söyleyen sözdür. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerinde bulunduğu Hanif dininden ayrılan putperest müşrikler de, Yahudiler de, Hristiyanlar da, Hanif dinindeymiş gibi görünüp de bid'atlar icad edip insanları doğru yoldan saptıranlar da bu âyetin genel ifadesine dâhildirler. Allah Teâla bu âyetle, Peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi

ve sellem'e, ümmetinin bid'atçilerinden, inkârcılarından, kavminin müşriklerinden, Yahudi ve Hıristiyanlardan beri olduğunu bildirmektedir.”<sup>291</sup>

---

<sup>291</sup> Taberi Tefsiri (12/268-272)

## Kitap ve Sünnet Dışında Hidayet Arayan Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ

“Haktan sonra sapıklıktan başka ne vardır?” (Yunus 32)

Ebû Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خَلَفْتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ

“Size onlardan sonra sapıtmayacağınız iki şey bıraktım; Allah'ın kitabı ve sünnetim. Bu ikisi havz akıncaya kadar ayrılmadan gelecektir.”<sup>292</sup>

---

<sup>292</sup> **Hasen.** Darekutnî (4/245); Hâkim; sahih kaydıyla (1/172); Beyhakî (10/114); Hatîb, *el-Fakih*, (271); Lalekâ'î, *İ'tikâd*, (1/80); Bezzar (15/385) İbn Şahin et-Tergib (528) el-Gaylaniyat (2/109); İbn Abdilberr *et-Temhid* (24/331); İbn Hazm *el-İhkam* (6/243) Rafii et-Tedvin (4/178) el-Elbânî, Menziletu's-Sunneti Fi'l-İslâm'da (s.18) hasen demiştir.

\* İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Hâkim, (1/93); Beyhakî, (10/114); Beyhaki *el-İtikad* (206); İbn Ebi Asım, *es-Sunne* (1557) Mervezî, *es-Sunne*, (54); Bu isnadda İsmail İbn Ebi Uveys ve babası Ebu Uveys eleştirilmiştir. Derim ki: Acurri'nin eş-Şeria'da (1704) Muhammed b. İshak – ez-Zuhri – İkrime – İbn Abbas radiyallahu anhuma yoluyla rivayeti buna mutabaat etmektedir. İsmail b. Abdillâh b. Abdillâh b. Ebi Uveys'e gelince: Buhari ve Muslim onunla hüccet getirmişlerdir. Ahmed b. Hanbel, Osman b. Said ed-Darimi ve Yahya b. Main: “Onda sakınca yoktur” dediler. Ebu Hatim: Mahallus-Sıdk, onda biraz gaflet vardır dedi. Nesai onun zayıf olduğunu söylemiştir. Yahya b. Main'den de onu eleştirdiğine dair rivayet vardır. Haklarında ihtilaf edilen raviler hakkında usul, İbn Hacer'in et-Takrib ve Zehebi'nin el-Kaşif kitaplarına başvurmaktır. Et-Takrib'de İsmail b. Ebi Uveys hakkında şöyle denilir: “Saduktur. Ezberinden yaptığı rivayetlerde hata eder.” El-Kaşif'te ise şöyle denilir: “Ebu Hatim: gafleti vardır, kendisi saduktur dedi. Nesai

Câbir radiyallahu anh'den: Ömer b. El-Hattâb radiyallahu anh, Kitap ehlinde birinden aldığı bir kitabı Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdi ve şöyle dedi: "Ey Allah'ın rasulü! Kitap ehlinde birinden güzel bir kitap aldım." Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem öfkelen-di ve şöyle buyurdu:

---

zayıf dedi" **Ebu Uveys'e gelince:** Et-Takrib'de şöyle denilir: "Saduktur, yanılır." El-Kaşif'te şöyle denilir: "İbn Main ve başkaları dediler ki: Salihtir. (yani rivayeti şahid getirmeye elverişlidir) Aradığın gibi kuvvetli değildir." Zehebi, Hakim'in el-Mustedrek kitabına telhisinde şöyle demiştir: "Muslim Ebu Uveys Abdullah ile delil getirmiştir." Yine Zehebi "Rivayetlerinin reddedilmesi gerekmediği halde haklarında konuşulan raviler"e dair Marifetu'r-Ruvvat kitabında (s.195 no:392) Ebu Uveys hakkında şöyle demiştir: "Saduktur. Hakkında zararsız bir eleştiri vardır. Nesai ve başkaları: "Kuvvetli değil" dedi. Darekutni: "Hafızasında bir şey var" dedi."

Derim ki: Bu durumda olan bir ravinin rivayeti hasen sayılmaya elverişlidir. Zira bu tabirler adalet yönüyle kusursuz olmakla beraber, zabtları itibarıyla sika ravilere nispetle hatası daha fazla olan raviler hakkında kullanılan ibrelerdir. Zabıt yönündeki zayıflığın telafisi ise hem İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan gelen mutabaat tariki ile ve hem de diğer sahabelerden gelen mevsul rivayetlerin ve Mürsel tariklerin şahitliği ile sabit olmuştur. Neticede hadis sahih derecesine çıkmıştır

\* Enes radiyallahu anh'den: Ebû's-Şeyh, *Tabakât*, (4/187); Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1/405 no:311)

\* Ebu Said radiyallahu anh'den: Hâtib el-Bağdadî, *el-Fakih ve'l-Mutefekkih*, (1/306, no:272) Kadı İyaz el-İlma (s.9) İbnu'l-Muzaffer ve İbn Ebî'd-Dunya'ya nispetle; İbn Hacer Heytemi, *es-Savaiku'l-Muhrika* (2/367)

\* Amr b. Avf el-Muzeni radiyallahu anh'den: İbn Abdilberr *et-Temhid* (24/331) İbn 'Abdilberr, *Camî'u Beyâni'l-İlm*, (870); Şecerî Emalî, (1/126);

\* Urve b. Zubeyr'den Mürsel olarak: Beyhaki *Delail* (5/448) Suyuti; *Hasais* (2/61) *Miftahu'l-Cenne* (sy.12)

\* Musa b. Ukbe'den Mürsel olarak: Beyhaki *Delail* (5/448)

\* Ebu'z-Zinad'dan Mürsel olarak: Hatib, *el-Fakih ve'l-Mutefekkih* (1/457 no: 406)

\* İmam Malik muallak olarak: El-Muvatta (1395)

Hadis rivayet yollarıyla sahihtir. Suyuti *Miftahu'l-Cenne*'de (s.12) şahitlerini zikrederek sahih demiştir. Yine Camiu's-Sagir'de (3932) sahih demiştir. El-Elbani *el-Mışkat tahkiki*nde (1/140) hasen demiştir. *Sahihu'l-Cami*'de (2937, 3232) sahih demiştir. *Camiu'l-Usul* muhakkiki el-Arnaut hasen demiştir. İbn Hazm *el-İhkam'da* (6/810) sahih demiştir.

أَمْتَهُوْكَونَ فِيْهَا يَا ابْنَ الْخَطَّابِ، وَالَّذِي نَفْسِيْ بِيَدِهِ لَقَدْ جِئْتُكُمْ بِهَا بَيِّضَاءَ  
نَقِيَّةً، لَا تَسْأَلُوهُمْ عَنْ شَيْءٍ، فَيُخْبِرُوْكُمْ بِحَقٍّ فَتَكْذِبُوْا بِهِ، أَوْ بِبَاطِلٍ فَتَصَدِّقُوْا بِهِ،  
وَالَّذِي نَفْسِيْ بِيَدِهِ، لَوْ أَنَّ مُوسَى كَانَ حَيًّا مَا وَسِعَهُ إِلَّا أَنْ يَتَّبِعَنِي

“Ey Hattâb’ın oğlu! O kitaptakiler hoşuna mı gitti? Nefsim elinde olana yemin ederim ki, ben size tamamen hâlis (karışık ve şüpheli olmayan) bir din getirdim. Onlardan bir şey sormayın. Size doğru bir şey anlatırlar da yalanlayabilirsiniz. Yahut bâtil bir şey anlatırlar da doğrulayabilirsiniz. Nefsim elinde olana yemin ederim ki şayet Mûsâ (aleyhi's-selam) hayatta olsaydı benden başkasına tabi olma hakkı yoktu.”<sup>293</sup>

Ebû Murre el-Kindî Şam’dan bir kitapla geldi ve onu Abdullah b. Mes’ûd radiyallahu anh’e getirerek verdi. İbn Mes’ûd radiyallahu anh ona baktı, sonra bir tas ve su istedi. Kitabı bu suyun içinde sildikten sonra şöyle dedi: “Sizden öncekiler ancak kitaplarını terk edip başka kitaplara tabi olmaları sebebiyle helak oldular.”<sup>294</sup>

Diğer bir rivayet şu şekildedir: “İbn Mesud radiyallahu anh’e bazı insanların kitaplardan hoşlandıkları ulaştı. O kitapları İbn Mes’ûd’a getirdiklerinde onları sildi ve şöyle dedi: “Sizden önceki kitap ehli ancak âlimlerinin kitaplarını kabul edip, rablerinin kitabını terk etmeleri sebebiyle helak oldular”<sup>295</sup>

Abdullah b. Amr b. El-Âs radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>293</sup> **Hasen.** Ahmed (3/387); el-Elbânî, İrvâu'l-Galil’de (6/34) hasen demiştir.

<sup>294</sup> **Sahih mevkuf.** Dârimî (1/134); el-Hatîb, Takyidu'l-İlm (s.53) Yahya el-Hacuri, el-Urfu'l-Verdi’de (s.204) isnadı sahih demiştir.

<sup>295</sup> **Sahih Mevkuf.** Dârimî (no:485) Yahya el-Hacuri isnadının sahih olduğunu söylemiştir. El-Urfu'l-Verdi (s.201)



مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ أَنْ تُرْفَعَ الْأَشْرَارُ وَتُوضَعَ الْأَخْيَارُ، وَيُفْتَحَ الْقَوْلُ وَيُخْزَنَ  
الْعَمَلُ، وَيُقْرَأَ بِالْقَوْمِ الْمُثَنَّى لَيْسَ فِيهِمْ أَحَدٌ يُنْكِرُهَا» قِيلَ: وَمَا الْمُثَنَّى؟ قَالَ: «مَا  
اُكْتُبَتْ سِوَى كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

“Şerli kimselerin yükselip hayırlı kimselerin alçalması, lafın ortaya çıkıp amelin mahzun olması ve bir topluluğun “mesna” okuyup da ona kimsenin karşı çıkmaması kıyametin yaklaşma alametlerindendir.” Denildi ki: “Mesnâ nedir?” şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle’nin kitabı dışında yazdırılan kitaplardır”<sup>296</sup>

Şeyh el-Elbani bu hadis hakkında şöyle demiştir: “Bu hadis peygamberlik alametlerindendir. Nitekim haber verilen herşey ortaya çıkmıştır. Özellikle de “mesnâ” ile ilgili olanı! Bu, ravinin açıkladığı gibi, Allah’ın kitabı, onunla alakalı olan hadisler ve selefte ait eserler dışında yazılan kitaplardır.

Sanki “Mesna” kelimesi ile taklitçilere dayatılan mezhep kitapları kastedilmektedir. Bu kitaplar uzun süre onları Allah’ın kitabından ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinden alıkoymaktadır. Nitekim maalesef mezheplere uyanlarda bugün şahid olunan durum budur. İlahiyat fakültelerinden doktora yaparak çıkanların çoğu mezhepleri din edinmekte, insanlara bu mezheplere göre cevap vermektedirler. Hatta âlimleri de böyle yapmaktadır. İşte onların büyüklerinden Ebu’l-Hasen el-Kerhî el-Hanefî, şu meşhur sözünü söylemiştir: “Mezhebimizden arkadaşlarımızın görüşüne muhalif olan her ayet ya te’vil edilmiştir, ya da mensuhtur. Yine görüşümüze muhalif olan her hadis de ya tevil edilir, ya da mensuhtur”<sup>297</sup>

Mezhebi esas dayanak edinmişler, Kur’an-ı Kerim’i de ona tâbî kılmışlardır. İşte bu hiç şüphesiz “mesna”dır.”<sup>298</sup>

---

<sup>296</sup> **Sahih.** Hakim (4/597) Taberani Musnedu’ş-Şamiyyin (482) Darimi (476) el-Elbani es-Sahiha (2821)

<sup>297</sup> Kerhî, Usulu’l-Fikh (s.38)

<sup>298</sup> El-Elbani, es-Sahiha (6/320)

## Sünnetin Bağlayıcılığını İnkâr Edenler Bizden Değildir

İbn Abdilberr şöyle demiştir: “Bîdat ehli, sünnetten yüz çevirmekte icma ederek Allah’ın Kitabını sünnetin beyan ettiğinden farklı şekilde tevîl etmişler, hem sapmışlar hem de saptırmışlardır. Yardımın kesilmesinden Allah’a sığınırız ve rahmetiyle Tefvîk ve ismet dileriz. Nitekim Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den bunu yasakladığı rivayet edilmiştir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “**Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey; âlim dilli olup Kuran ile mücadele eden münafıktır.**”<sup>299</sup>

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ  
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ \* اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ  
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ \* ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ  
لَا يَفْقَهُونَ

"Münafıklar sana gelince: “Senin şüphesiz Allah’ın peygamberi olduğuna şahadet ederiz” derler. Allah, senin kendisinin peygamberi olduğunu, bilir; bunun yanında Allah, ikiyüzlülerin yalancı olduklarını da bilir. Onlar, yeminlerini kalkan edinerek Allah’ın yolundan alıkoyarlar. İşledikleri işler gerçekten ne kötüdür! Bu, önce inanıp sonra inkâr etmiş olmalarındandır. Bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir; artık anlamazlar." (Münafikun 1-3)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي  
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

---

<sup>299</sup> **Sahih.** el-Firyabî Sıfatu'n-Nifak (s.13) el-Mecma (1/187) el-Elbani, es-Sahiha (1013) Sahihu't-Tergib (128, 129)

“Hayır, Rabbin hakkı için onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde bir burukluk duymadan tam anlamıyla teslim olmadıkça iman etmiş olamazlar.” (Nisa 65)

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ  
يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا

“Onlara; “Allah’ın indirdiğine ve (Muhakeme olmak üzere) peygambere gelin!” denildiği zaman, münafıkların senden (tam) bir çevriliş ile yüz çevirdiğini görürsün.” (Nisa 61)

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ  
نُؤَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

“Kim de kendisine doğru yol belli olduktan sonra Peygambere karşı gelir ve mü’minlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu döndüğü yolda bırakırız ve Cehennem’e sokarız. Ne kötü bir gidiş yeridir orası!” (Nisa 115)

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ  
وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ \* وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ  
مُعْرِضُونَ \* وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ \* أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا  
أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“(Münafıklar;) “Allah’a ve Peygamber’e itaat ettik!” diyorlar. Sonra da içlerinden bir taife bunun ardından yüz çeviriyor. İşte bunlar mü’min kimseler değildirler. Aralarında hüküm vermesi için Allah’a ve Rasulüne çağırıldıkları zaman bir de bakarsın ki, onlardan bir taife yüz çeviricidirler. Eğer hak, kendi lehlerine olursa, ona itaat eden kimseler olarak gelirler. Kalplerinde bir hastalık mı var? Yoksa (Onun peygamberliğinden) şüphe mi ettiler? Yahut Allah’ın ve Rasulünün kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır! İşte onlar zalimlerin ta kendileridir!” (Nur 47-50)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِبِّطُ أَعْمَالَهُمْ

“Şüphesiz ki inkâr edip Allah yolundan men edenler ve kendilerine hidayet belli olduktan sonra Peygamber’e karşı gelenler, elbette Allah’a hiçbir zarar veremezler. Çünkü Allah, onların amellerini boşa çıkaracaktır.” (Muhammed 32)

Mikdam b. Madikerb radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ، وَمِثْلَهُ مَعَهُ أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانُ عَلَىٰ أَرِيكَتِهِ يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ، وَإِنْ مَا حَرَّمَهُ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَمَا حَرَّمَ اللَّهُ

“Şunu kesin olarak biliniz ki; Bana Kur’an ve onun bir misli daha verilmiştir. Karnı tok olduğu halde rahat koltuğuna oturarak; “Şu Kur’an’a sarılınız; onda helal olarak neyi görüyorsanız onu helal kabul ediniz, neyi de haram görüyorsanız onu da haram biliniz” diyecek bazı kimseler gelmek üzeredir. Dikkat edin! Hiç şüphesiz Allah Rasulünün yasak ettiği şey de Allah’ın haram ettiği şey gibidir.”<sup>300</sup>

Ukbe b. Amir radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

---

<sup>300</sup> **Sahih.** Bu hadis, Ebu Rafi, Mikdam bin Madikerib, İrbaz b. Sariye, Ebu Hureyre, Cabir b. Abdullah, Halid b. el-Velid, Ebu Said el-Hudri, Tavus ve Muhammed b. el-Münkedir radiyallahu anhum’den merfuan rivayet edilmiş, sahih bir hadistir. Bkz.: Elbani es-Sahih (882) Buhari Tarihu’l-Kebir (7/288) Darimi (586) Ahmed (2/367, 483, 4/132, 6/8) Ebu Davud (4604-5) Taberani (1/386, 4/181, 20/274, 283) İbn Mace (12,13) İbn Hibban (13) Beyhaki Sünen (7/76, 3/331, 332, 7/76, 9/204) Beyhaki Delail (6/549) Beyhaki İtikad (s.228) Tirmizi (2663-4) Hakim (1/190) İbn Şahin Nasihu’l-Hadis (s.695) Şafii Risale (s.89, 90, 225, 403) Şafii Müsned (729, 1154) Humeydi (551) İbn Hazm el-İhkam (2/159, 202, 1/151) Hatib, el-Fakih vel-Mütefekkih (1/88, 89) Hatib, el-Kifaye (12, 16, 17) İbn Abdilberr Camiu’l-Beyani’l-İlm (2/189) İbn Abdilberr et-Temhid (1/149, 151) Begavi Şerhu’s-Sünne (1/200) Hazımi el-İtibar (s.5) Ebu Ya’la (3/346) Acurri Şeriat (92-94) Tahavi Şerhu Meani’l-Asar (4/209) Taberani Müsnedu’s-Şamiyyin (1061) İbni Kuteybe Te’vil (s.307) Beyhaki Marifetu’s-Süneni ve’l-Asar (1/67) Abdurrezzak (8766)

هلاک اُمّتی فی الکتاب واللبن قالوا یا رسول اللہ ما الکتاب واللبن قال  
یتعلمون القرآن فیتأولونه علی غیر ما انزل اللہ عز و جل یجادلون به الذین آمنوا  
ویحبون اللبن فیدعون الجماعات والجمع ویبدون

**“Ümmetimin helaki kitap ve süt hakkında olacak!”** Bunların kimler olduğu sorulduğunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; **“Kur’ân’ı öğrenecekler ve onu Allah’ın indirdiğinden (sünnetten) başkasıyla tevil ederek iman edenlerle mücadele edecekler, sütü sevecek (şehvetlerine uyup) cemaati ve Cuma namazlarını terk ederek bedevileşeceklerdir.”**<sup>301</sup>

Huzyefe radiyallahu anh'den:

أَوَّلُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمُ الْخُشُوعُ، وَآخِرُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمُ  
الصَّلَاةُ، وَلَتَنْقُضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةُ عُرْوَةٍ، وَلَيُصَلِّينَ النِّسَاءُ وَهِنَّ حَيَضٌ،  
وَلَتَسْلُكَنَّ طَرِيقَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَذْوَ الْقَذَّةِ بِالْقَذَّةِ، وَحَذْوَ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ، لَا  
تُخْطِئُونَ طَرِيقَهُمْ، وَلَا يُخْطِئُكُمْ حَتَّى تَبْقَى فِرْقَتَانِ مِنْ فِرْقٍ كَثِيرَةٍ فَتَقُولُ  
إِحْدَاهُمَا: مَا بَالُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، لَقَدْ ضَلَّ مَنْ كَانَ قَبْلَنَا إِنَّمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ  
وَتَعَالَى: {أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ} [هود: 114] لَا تُصَلُّوا إِلَّا  
ثَلَاثًا، وَتَقُولُ الْأُخْرَى: إِيْمَانُ الْمُؤْمِنِينَ بِاللَّهِ كِإِيْمَانِ الْمَلَائِكَةِ مَا فِينَا كَافِرٌ وَلَا  
مُنَافِقٌ، حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَحْشُرَهُمَا مَعَ الدَّجَالِ

<sup>301</sup> **Sahih.** Elbani Sahiha (2778) Hakim (2/406) Ahmed (4/146, 155) Ebu Ya'la (3/285) Buhari Halku Ef'alil İbad (615) Herevi Zemmu'l-Kelam (2/28) Ruyani (239) İbni Abdilberr Cami (2/193) Deylemi (6999) Fesevi Ma'rife (2/97) İbn Abdilhakem Futuhu Mısır (s.293) Taberani (17/296)

“Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey huşû, son kaybedeceğiniz şey ise namazdır. İslam’ın bağları birer birer çözülecek, kadınlar hayızlı ile namaz kılacak, bir ayakkabının şaşmadan diğer eşinin adımlarını izlemesi gibi aynen sizden öncekilerin yolunu adım adım izleyeceksiniz. Sonunda birçok fırkalardan iki fırka kalacak, bunlardan birisi: “Neden beş vakit namaz kılıyoruz? Bizden öncekiler sapıtmış. Allah Teâlâ sadece şöyle buyuruyor: “Gündüzün iki ucunda ve gecenin ilk saatlerinde namaz kıl” (Hud 114) Böylece onlar sadece üç vakit namaz kılacaklar. Diğer fırka da şöyle der: “Müminlerin Allah’a imanı, meleklerin imanı gibidir. Aramızda kâfir ve münafık yoktur.” Allah’ın onları Deccal ile beraber haşretmesi bir haktır.”<sup>302</sup>

Bir tarikinde ikinci fırkanın tarifi şu lafızla gelmiştir:

وليجيئ قوم يشهدون على من صلى إلى القبلة بالإيمان

“Bir kavim gelecek, kibleye yönelip namaz kılan kimsenin imanına şahitlik edecek”<sup>303</sup>

Acurri’nin rivayetinde şu ziyade vardır:

حَتَّى مَا يُصَلُّونَ بَيْنَهُمْ أُولَئِكَ الْمُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ، وَهُمْ أَسْبَابُ الدَّجَالِ،  
وَحَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُلْحِقَهُمُ بِالْدَّجَالِ

“Hatta onlar arasında namaz kılmayanlar bile olur. Onlar kaderi yalanlarlar. Deccal’in çıkış sebebi onlardır. Allah’ın onları Deccal’e katması bir haktır.”

Huzeyfe radiyallahu anh yine şöyle demiştir:

---

<sup>302</sup> **Sahih.** Hakim (4/516) Taberi Tehzibu'l-Asar (2002) Ahmed Zühed (1000) İbn Vaddah el-Bid'a (153) Hallal es-Sunne (1292-93) Acurri eş-Şeria (35) İbn Ebi Asım Zühed (1/179) Ebu Nuaym Hilye (1/281) İbn Batta el-İbane (1/174, 2/571 no:1260)

<sup>303</sup> Taberi Tehzibu'l-Asar (2003)

إِنِّي لَأَعْلَمُ أَهْلَ دِينَيْنِ فِي النَّارِ : قَوْمٌ يَقُولُونَ : إِنَّ الْإِيمَانَ كَلَامٌ , وَإِنْ زَنَى وَقَتَلَ , وَقَوْمٌ يَقُولُونَ : مَنْ قَبَلْنَا كَانُوا ضَلَالًا , يَزْعُمُونَ أَنَّ الصَّلَاةَ خَمْسٌ , وَإِنَّمَا هِيَ صَلَاتَانِ , صَلَاةُ الْعِشَاءِ , وَصَلَاةُ الْفَجْرِ

**“Şüphesiz ben iki din biliyorum ki ikisinin mensupları da cehennemdedir. Bir topluluk: “Zina etse de, adam öldürse de, iman sözden ibarettir” der. Diğer topluluk: “Bizden öncekiler sapıklar idi” derler ve “Neden beş vakit namaz kılıyoruz, o sadece iki vakittir: yatsı namazı ve sabah namazı” derler.”<sup>304</sup>**

Ömer b. El-Hattâb radiyallahu anh şöyle demiştir: “Muhakkak ki sizinle Kur’an’ın müteşâbihleri hakkında tartışacak insanlar gelecektir. Onların yakalarından sünnetlerle tutun. Zira sünnet ashâbı, Allah’ın kitabını en iyi bilenlerdir.”<sup>305</sup>

Hubeyb b. Ebi Fudâle el-Mekkî’den: “Şu mescid yapılıp da Cami haline getirildiği zaman İmrân b. Husayn oturuyordu. Onun yanında şefaatten bahsettiler. Topluluktan birisi: “Ey Ebû Nuceyd! Muhakkak ki sizler bize Kur’ân’da aslını bulamadığımız hadisler anlatıyorsunuz” dedi. Bunun üzerine İmrân b. Husayn öfkeleni ve o adama:

“Kur’ân’ı okudun mu?” dedi. Adam: “Evet” deyince şöyle dedi:

“Orada akşam namazının üç rekât, yatsı namazının dört, sabah namazının iki, öğle namazının dört ve ikindi namazının dört rekât olarak zikredildiğini gördün mü?” Adam: “Hayır” dedi. İmrân:

“O halde bunu nereden öğreniyorsunuz? Sizler bizlerden ve biz de Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den öğrenmedik mi? Her kırk

---

<sup>304</sup> Hallal es-Sunne (1356, 1369) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1/323-324 no:663) İbn Ebi Şeybe İman (s.30) Ebu Ubeyd İman (s.33) Taberi Tehzibu'l-Asar (2004) Acurri eş-Şeria (s.143-144)

<sup>305</sup> **Sahih mevkuf.** Dârimî, (1/62) İbn Batta’nın el-İbâne’de (83, 84, 790) mutabi rivayetiyle eser sahihtir. Bu eseri ayrıca Âcurrî, eş-Şerîa’da (1/175); İbn Abdilberr, el-Câmi’de (1927); el-Lâlekâî, İtikad’da (1/94) rivayet etmişlerdir.

dirhemde bir dirhemini, şu kadar koyunda şu kadarını, şu kadar deve de şu kadarını zekât olarak vermeyi orada gördünüz mü, Kur’ân’da buluyor musunuz?” dedi. Adam: “Hayır” dedi. İmrân radiyallahu anh:

“Peki, bunu nereden aldınız? Biz Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den, siz de bizden almadınız mı? Kur’an’da **“Beytu’l-Atîk’i (Kâbe’yi) tavâf edin”** (Hac 29) emrini gördüğünüzde yedi tavâf yapın, makamın arkasında iki rekât namaz kılın emrini de gördünüz mü? Bunu Kur’ân’da buluyor musunuz? Bunları kimden öğrendiniz? Bizden almadınız mı? Bizler de Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’den öğrenmedik mi? Yine Kur’ân’da; **“İslâm’da celeb ve cenib ile şigâr nikâhı yoktur”** hükmünü buluyor musunuz?” dedi. Adam: “Hayır” deyince İmrân radiyallahu anh şöyle dedi:

“Ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim: **“İslâm’da celeb<sup>306</sup>, cenib<sup>307</sup> ve şigâr nikâhı<sup>308</sup> yoktur”<sup>309</sup>**

Alkame, Abdullah (b. Mes’ud) radiyallahu anh’dan şöyle dediğini rivayet ediyor: “Allah dövme yapana ve yaptıranı, kaş aldırana, güzel görünmek için Allah’ın yarattığını değiştirerek dişlerini düzelttirenâ lânet etsin.” Bu sözler Esed oğulları kabilesinden, kendisine Ummu Ya’kub denilen bir kadına ulaştınca, geldi ve şöyle dedi: “Senin şöyle ve şöyle yapanlara lânet ettiğin bana ulaştı.” İbn Mes’ûd radiyallahu anh:

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in lanet ettiklerine ve Allah’ın Kitabında lânet ettiklerine ben neden lânet etmeyeyim?” dedi. Kadın: “Ben iki kapak arasındakileri okudum ama senin dediklerini göremedim” dedi. İbn Mes’ûd radiyallahu anh:

**“Şayet okusaydın görürdün. Şu ayeti okumadın mı?: “Peygamber size neyi verirse, onu alın; neden sizi nehyederse, ondan da sakının”**

---

<sup>306</sup> **Celeb:** Zekât tahsildarlarının bir yerde konaklayıp, toplayıp getirecek kimseyi zekât mallarının bulunduğu mahallere göndermesi.

<sup>307</sup> **Cenib:** Zekât tahsildarlarının uzak bir yerde konaklayıp zekâtın yanına getirilmesini emretmesi

<sup>308</sup> **Şigâr nikâhı:** kız kardeşlerini birbirlerine vererek mehirsiz evlenmek.

<sup>309</sup> **Sahih.** Muhtasar olarak: Ahmed (4/429); Ebû Dâvûd (3/30); Tirmizî (3/431); Nesâî Sünenu’s-Sugra (6/111) Uzun metniyle: Taberânî, Mu’cemu’l-Kebir’de Ebû Dâvûd’un rivayet yoluyla (18/219); İbn Ebî Asım, es-Sunne (2/386); İbn Batta, el-İbâne (1/233); el-Elbânî, Sahihu Ebî Dâvûd’da (2324) sahih demiştir.



(Haşr 7)” dedi. Kadın: “Evet” dedi. Bunun üzerine İbn Mes’ûd radiyallahu anh:

“İşte Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de bundan yasaklamaktadır.”<sup>310</sup>

Ya’lâ b. Hakîm, Saîd b. Cubeyr’dan rivayet ediyor: “Saîd b. Cubeyr bir gün Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in bir hadisini rivayet etti. Birisi:

“Allah’ın kitabında buna aykırı durum vardır” dedi. O da dedi ki:

“Görüyorum ki, sana Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den hadis rivayet ediyorum, sense Allah’ın kitabına aykırı olduğunu söylüyorsun. Hâlbuki Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah’ın kitabını senden iyi bilirdi.”<sup>311</sup>

---

<sup>310</sup> **Sahih.** Buhârî (4604); Muslim (2125).

<sup>311</sup> **Sahih maktu.** Dârimî (1/154); İbn Batta, el-İbâne (1/249) Yahya el-Hacuri isnadı sahih demiştir. El-Urfu’l-Verdî (s.237)

## Hükümlerde Nesh'i İnkâr Edenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ  
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ \* وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً  
وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ  
الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ

“İnsanlardan bir takım beyinsizler: “Üzerinde bulundukları kiblelerinden onları döndüren nedir?” diyeceklerdir. De ki; Doğu da batı da Allah' a aittir. O, dilediği kimseyi doğru yola iletir. Böylece sizi vasat bir ümmet kıldık ki, insanların üzerine şâhidler olasınız. Peygamber de sizin üzerinize şâhid olsun. Ve senin üzerinde bulunduğu kibleyi, peygambere uyanları, ayağının iki ökçesi üzerinde geri döneceklerden ayırdetmek için kible yaptık.” (Bakara 142-143)

İbn Abbâs radiyallahu anhumâ'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye hicret ettiğinde, Allah Teâlâ Kudüs'e doğru yönelip namaz kılmasını emretti. Bunun üzerine Yahûdîler sevindiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem on küsur ay boyunca Kudüs'e doğru namaz kıldı. Fakat kendisi İbrahim'in kiblesine döndürülmesini arzuluyordu. Allah'a duâ ediyor ve göğe bakıyordu. Nihayet Allah Azze ve Celle “**Yüzünü Mescid-i Harâm'a doğru çevir**” (Bakara 144) âyetini inzal buyurdu. Yahûdîler bunu şüpheyile karşıladılar ve dediler ki: “Onları bulundukları kiblelerinden çeviren nedir?” Bunun üzerine Allah Teâlâ: “De ki: Doğu da, Batı da Allah'ındır...” âyetini inzal buyurdu.”<sup>312</sup>

---

<sup>312</sup> **Hasen.** İbn Ebi Hatim Tefsir (1/248, 253) Sahifetu İbn Ebi Talha (s.7) Nesai Sunenu'l-Kubra (2/20)

## Recmi Terk Edenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا  
بِأَفْوَاحِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ  
آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ  
وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا

“Ey Peygamber! Kalpleri îman etmediği halde, ağızlarıyla “İman ettik” diyenlerin, yalana kulak verenlerle, sana gelmeyen başka bir kavmi dinleyen (Yahudi)lerin küfür hususunda yarış etmeleri, seni mahzun etmesin; bunlar, kelimeleri (yerli yerine) konulduktan sonra, yerlerini değiştirirler ve “Eğer size (kırbaç cezası) verilirse, onu kabul edin; eğer bu ceza verilmez de (recm cezası verilir)se, ondan da sakının” derler.” (Maide 41)

İbn Ömer radiyallahu anhuma şöyle rivayet etmiştir:

إِنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ  
رَجُلًا مِنْهُمْ وَامْرَأَةً زَنَيَا، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا تَجِدُونَ  
فِي التَّوْرَةِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ» فَقَالُوا: نَفْضَحُهُمْ وَيُجْلَدُونَ، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ  
سَلَامٍ: كَذَبْتُمْ إِنَّ فِيهَا الرَّجْمَ، فَأَتَوْا بِالتَّوْرَةِ فَشَرَوْهَا، فَوَضَعَ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى  
آيَةِ الرَّجْمِ، فَقَرَأَ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: ارْفَعْ يَدَكَ فَرَفَعَ  
يَدَهُ فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، قَالُوا: صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَأَمَرَ بِهِمَا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرُجِمَا فَرَأَيْتُ الرَّجُلَ يَحْنِي عَلَى الْمَرْأَةِ، يَفِيهَا  
الْحِجَارَةَ

“Yahudiler, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldiler ve kendilerinden bir kadınla bir erkeğin zina ettiğini söylediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara: “**Tevrat'ta recm konusunda ne görüyorsunuz?**” diye sordu. Onlar: “Biz, zina edenleri sopalarız” (diğer rivayette: “yüzlerinin karartılması”) dediler. Abdullah b. Selâm radiyallahu anh dedi ki: “Yalan söylersiniz, Tevrat'ta recm vardır.” Tevrat'ı getirdiler, ortaya yaydılar. Birisi elini recm bölümünün üzerine koydu. Bölümün öncesini ve sonrasını okudu. Abdullah b. Selâm radiyallahu anh dedi ki: “Elini kaldır.” O elini, kaldırdı. Görüldü ki; bu kısımda recmle ilgili bölüm bulunmaktadır. Yahudiler: “Muhammed doğru söyler. Tevrat'ta recm bölümü vardır” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara emretti ve zina eden kişiyi recmettirdi. Ben, adamın kadının üzerine eğilip, ona taş değmesinden korumaya çalıştığını gördüm.”<sup>313</sup>

---

<sup>313</sup> **Sahih.** Buhari (6819, 6841) Muslim (1699)

## Kabir Azabını, Recmi, Şefaati, Deccal'in Çıkacağını, Güneşin Batıdan Doğacağını, Bir Topluluğun Cehennem'den Çıkacağını Yalanlayanlar Bizden Değildir

Abdullah ed-Danac (er-Rumî) şöyle dedi:

شَهِدْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، وَقَالَ لَهُ رَجُلٌ : يَا أَبَا حَمَزَةَ ! إِنَّ  
قَوْمًا يُكَذِّبُونَ بِالشَّفَاعَةِ ، قَالَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) : لَا تُجَالِسُوهُمْ ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ :  
إِنَّ قَوْمًا يُكَذِّبُونَ بِعَذَابِ الْقَبْرِ ، قَالَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : لَا تُجَالِسُوهُمْ

“Enes b. Malik’e birisinin: “Ey Ebu Hamza! Bir topluluk şefaati yalanlıyor” dediğine, onun da şöyle cevap verdiği şahit oldum: “Onlarla oturmayın.” Adam: “Bir topluluk kabir azabını yalanlıyor” dedi. Enes radiyallahu anh dedi ki: “Onlarla da oturmayın.”<sup>314</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan: Ömer radiyallahu anh hutbesinde dedi ki:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ، لَا تُخَدِّعَنَّ عَنْ آيَةِ الرَّجْمِ، فَإِنَّهَا قَدْ نَزَلَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ  
عَزَّ وَجَلَّ وَقَرَأْنَاهَا، وَلَكِنَّهَا ذَهَبَتْ فِي قُرْآنٍ كَثِيرٍ ذَهَبَ مَعَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ  
وَسَلَّمَ، وَآيَةُ ذَلِكَ أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ رَجِمَ، وَأَنَّ أَبَا بَكْرٍ قَدْ رَجِمَ،  
وَرَجِمْتُ بَعْدَهُمَا، وَإِنَّهُ سَيَجِيءُ قَوْمٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يُكَذِّبُونَ بِالرَّجْمِ، وَيُكَذِّبُونَ  
بِطُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَيُكَذِّبُونَ بِالشَّفَاعَةِ، وَيُكَذِّبُونَ بِالْحَوْضِ، وَيُكَذِّبُونَ  
بِالدَّجَالِ، وَيُكَذِّبُونَ بِعَذَابِ الْقَبْرِ، وَيُكَذِّبُونَ بِقَوْمٍ يَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ بَعْدَمَا  
أُدْخِلُوهَا

<sup>314</sup> **Sahih mevkuf.** El-Lalekai İtikad (2120, 2143) İbn Batta el-İbane (408)  
Musedded b. Muserhed'den naklen: İbn Hacer, Metalibu'l-Aliye (4534)

“Ey insanlar! Recm ayeti hakkında sizi yanıltmasınlar! Zira o Allah Azze ve Celle’nin kitabında indirilmiş bir ayet idi. Onu Kur’ân’da okurduk. Lakin Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber onun çoğu gitti. Bunun delili, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in recmi uygulamış olmasıdır. Ebu Bekr radiyallahu anh recmetti. Onlardan sonra biz de recmederiz. Şüphesiz bu ümmetten bir topluluk gelecek, recmi yalanlayacaklar, güneşin batıdan doğacak olmasını yalanlayacaklar, şefaati yalanlayacaklar, havzı yalanlayacaklar, deccal(in çıkışını) yalanlayacaklar, kabir azabını yalanlayacaklar ve bir topluluğun cehenneme girmelerinden sonra çıkarılacaklarını yalanlayacaklar.”<sup>315</sup>

Ömer b. El-Hattab radiyallahu anh şöyle demiştir: “Koktum ki insanlar üzerine zaman uzayacak, ta ki birisi şöyle diyecektir: “Allah’ın kitabında recm cezasını bulamıyoruz” böylece Allah’ın indirdiği bir farzı terk etmek suretiyle sapacaklar. Dikkat edin! Zina eden muhsan kişi (evlilik yaşamış kimse) için delil ile veya hamilelikle yahut itirafla anlaşılması üzerine recm haktır. Nitekim şunu (Kur’andan olarak) okudum:

الشَّيْخُ وَالشَّيْخَةُ إِذَا زَنَيَا فَارْجُمُوهُمَا الْبَيِّنَةُ

**“Evlilik yaşamış erkek ve evlilik yaşamış kadın zina ettiklerinde her ikisini kesinlikle recmedin”<sup>316</sup>**

Hafız İbn Hacer söyle demiştir: “Sahabeden bir topluluktan, Kur’an içinde nazil olup da hükmü devam ettiği veya etmediği halde tilaveti nesh edilen bazı ayetler zikretmelerinin sabit olması bunu destekler. Mesela Ömer radiyallahu anh’ın rivayetinde: “Evlilik yaşamış erkek ile evlilik yaşamış kadın zina ettiklerinde her ikisini de kesinlikle recmedin” buyrulmuştur. Enes radiyallahu anh’ın rivayet ettiği Bi’ru Maune’de öldürülen kurrâlar kıssasında: “Onlar hakkında Kur’an nazil olmuştur: “Bizden kavmimize ulaştırın ki muhakkak biz rabbimizle karşılaştık”

---

<sup>315</sup> **Sahih.** Ahmed (1/23) Abdurrazzak (7/330) İbnu’l-Carud el-Munteka (812) Nesai Sunenu’l-Kubra (4/274) Ebu Ya’la (1/136) Tayalisi (25) İbn Ebi Şeybe (5/539-540) İbn Abdilberr et-Temhid (9/83, 19/69, 70, 23/98) Haris Musned (736) Mehamili Emali (220) İbn Ebi Zemeneyn es-Sunne (112, 243) Acurri eş-Şeria (765-768) Beyhaki el-Ba’s ve’n-Nuşur (149) el-Lalekai (2083-84) Mervezi es-Sunne (354) İbn Ebi Asım es-Sunne (343) el-Elbani Zılalu’l-Cenne’de (697) sahih demiştir.

<sup>316</sup> **Sahih.** Buhari (7170) Muslim (1691) El-Elbâni es-Sahiha (2913)

demiştir. Ubey b. Ka'b radiyallahu anh hadisinde: "Ahzab suresi, Bakara suresi kadar idi" demiştir. Huzeyfe radiyallahu anh Tevbe suresi hakkında: "Dörtte birini okuyorlar" demiştir. Bütün bunlar sahih hadislerdir. Nitekim İbn Dureys İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan şöyle rivayet etmiştir: "İbn Ömer radiyallahu anhuma bir kimsenin: "Kur'anın tamamını okudum" demesini hoş görmez ve şöyle derdi: "Şüphesiz Kur'an'dan kaldırılan kısmı vardır." Bunlarda konunun hadisiyle çelişen bir şey yoktur. Zira bütün bunlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hayatı zamanında tilaveti nesh edilen ayetlerdir."<sup>317</sup>

---

<sup>317</sup> Fethu'l-Bari (9/65)

## Cinlerin İnsan Bedenine Girmesini İnkâr Edenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ  
الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا

**“Faiz yiyenler, “alışveriş de faiz gibidir” demiş olmaları dolayısıyla, ancak kendisini şeytan çarpmış mecnun kimsenin kalktığı gibi kalkarlar.” (Bakara 275)**

Eşarî ve Mu'tezile fırkaları gibi akıllarıyla naslara muhalefet eden gruplar, bu ayette geçen ve âlimlerin “cünun/cin çarpması” olarak tefsir ettikleri “el-mes” kelimesini, “şeytanın vesvesesi ve eziyet vermesi” olarak açıklamışlar, cinlerin insan bedenine girmesini inkâr etmişlerdir. Hâlbuki bu mecaz tefsiridir ve usule aykırıdır. Bu yüzden Ehl-i Sünnet, bu açıklamaya karşı çıkmıştır. Bu görüşü, bir Eşari olan Fahreddin er-Razî şöyle açıklar: “Sanki şeytan insana dokunmuş gibi cinlenir”

Böylece “el-mes” kelimesini Allah'ın dinine muhalif olarak tahsis eder ve şöyle derler: “Aslında kimse dokunmamıştır. Sadece olması gerekenden uzaklaşmıştır”

Cinlerin insan bedenine girdiğini gösteren başka deliller vardır:

Osman b. Ebi'l-As es-Sekafi radiyallahu anh'den:

شكوت إلى رسول الله صلى الله عليه و سلم نسيان القرآن فضرب

صدره بيده فقال : يا شيطان أخرج من صدر عثمان



“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e Kur’an’ı unutmaktan şikâyet ettim. Eliyle göğsüme vurdu ve: **“Ey Şeytan! Osman’ın göğsünden çık!”** dedi. Bunu üç defa yaptı.”<sup>318</sup>

Şeyh el-Elbâni şöyle demiştir: “Bu hadiste salih bir mümin dahi olsa, şeytanın insana musallat olduğuna ve içine girdiğine dair açık bir delil vardır. Bu konuda birçok hadisler vardır.”

Ya’la b. Murre radiyallahu anh şöyle demiştir:

سَافَرْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَيْتُ مِنْهُ شَيْئًا عَجَبًا، ..  
وَأَتَتْهُ امْرَأَةٌ فَقَالَتْ: إِنَّ ابْنِي هَذَا بِهٍ لَمَمٌ مُنْذُ سَبْعِ سِنِينَ يَأْخُذُهُ كُلَّ يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ،  
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَذْنِيهِ» فَأَدْنَتْهُ مِنْهُ فَتَفَلَّ فِيهِ وَقَالَ:  
«اخْرُجْ عَدُوَّ اللَّهِ أَنَا رَسُولُ اللَّهِ»

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yolculuğa çıkmıştım. Şaşırtıcı bir şey gördüm...” Hadisin devamında şöyle anlatmaktadır: “Ona bir kadın geldi ve şöyle dedi: “Yedi seneden beri şu oğlumda huzursuzluk var. Her gün iki defa tutuyor” Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“Onu bana yaklaştır”** buyurdu. Kadın yaklaştırdı. Ona tükürdü ve: **“Çık ey Allah’ın düşmanı! Ben Allah’ın rasulüyüm”** buyurdu...”<sup>319</sup>

Şeyh el-Elbani rahimehullah şöyle demiştir: “Şüphe olmayan hususlardan birisi de birinci lafızdaki: “Çık” sözü, “Haddini aşma” sözünden daha sahihtir. Zira bu, nakledilen hadislerin beş rivayetinde bu şekilde gelmiştir. İkinci lafız ise sadece bir rivayet yolundan gelmiştir. Anlam olarak da ikisi arasında büyük bir fark yoktur. Her ikisi de bir şahsa hitaptır. Biri cinlenmiş kişinin içinde olan cine hitaptır, diğeri ise dolaylı hitaptır. Birinci lafzın sıhhatini destekleyen diğer bir husus, Osman b. Ebi’l-As hadisinin

<sup>318</sup> **Sahih.** Taberani (9/47) İbn Mace (3548) Beyhaki Delail (5/308) Ebu Nuaym Delil (396) İbn Şebbe Tarihu’l-Medine (2/507) Bkz.: es-Sahiha (2918)

<sup>319</sup> **Sahih.** Hakim (2/674) Ahmed (4/171-172) Veki Zuhd (508) Hennad Zuhd (1338) Beyhaki Delail (6/21) Taberani (22/264) es-Sahiha (no:485)

açık oluşudur. – Allah’ın izniyle – imkânsız olduğu iddia edilen, “cinin insan bedenine girmesi” hakkında hükmü ortaya koymaktadır...

Sonuç olarak şunları söylüyorum: Geçen açıklamalardaki amacım sadece gaybi meselelerde dinin ispat ettiklerini ispat etmekten ve bunu inkâr edeni reddetmekten ibarettir. Lakin diğer taraftan ben, bu akideyi suiistimal etmeye çalışanlara, cinlerle bağlantı kurup cinlenmişleri ve sara hastalarını tedavi etmek için cinleri muhatap alanlara şiddetle karşı çıkıyorum. Onlar sadece Kur’an okuyarak değil de, bazen hastanın ölümüne de sebep olarak şekilde şiddetle vurmak gibi, Allah’ın hakkında delil indirmedığı vesilelere de başvuruyorlar. Umman’da ve Mısır’da bunun örnekleri meydana gelmiş, dergilere çıkmıştır.

Nitekim saralılara okumak için görevlendirilen Kur’an okuyucuları eskiden Salihlerden az sayıda kimselerdi. Bugün yüzlerce oldu. Bunlar arasında açık saçık kadınlar da var! İş, meşru bir vesile olmaktan çıkmış, ancak sıradan tabiplerin yapabileceği şeyler, ne dinde ne de tıpta bilinmeyen başka vesileler haline getirilmiştir. Bana göre bu, şeytanın, düşmanı olan insanlara vahyettiği hile ve veseveselerden bir türdür.

**“Keza biz, her peygambere, aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler telkin eden insan ve cin şeytanlarını düşman etmişizdir”** (En’am 112) Bu, müşriklerin cahiliyede yaptıkları gibi cinlere sığınma türüdür. Allah Teâla onları şöyle zikreder: **“Fakat insanlardan bazı adamlar varmış ki, cinlerden bazı kimselere sığınıyorlarmış; cinler de onların azgınlıklarını artırıyorlarmış”** (Cin 6)

Sihir çözmek için – iddialarına göre – veya musallat olan cinin erkek mi dişi mi, Müslüman mı, kâfir mi, olduğunu öğrenmek için kim onlardan yardım ister? Onlardan yardım isteyen sonra onu tasdik eder, sonra da orada bulunanlar tasdik ederler. Böylece hepsi de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in şu tehdidinin kapsamına girerler:

**“Kim bir arrafa veya bir kâhine (gaybi bildiğini iddia eden bir kimseye) gider de, onun söylediklerini tasdik ederse, Muhammed**

**(sallallahu aleyhi ve sellem)e indirileni inkâr etmiş olur**” Diğer hadiste: **“...Namazı kırk gün kabul edilmez”** buyrulmuştur.<sup>320</sup>

Bu konuda uyanık olmak gerekir. Bu belaya maruz kalan birçok kimsenin bu gerçekten gafil olduklarını biliyorsun. Onlara nasihatim, - belaları devam etse dahi – cinlere Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in: **“Çık ey Allah’ın düşmanı”** sözünden fazla bir şey eklememeleridir. Onlara yine Allah Azze ve Celle’nin şu ayetini hatırlatırım:

**“Onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belânın gelmesinden yahut acı bir azaba uğramaktan sakınsınlar.”** (Nur 63) Allah yardımcımız olsun. Hareket ve kuvvet ancak Allah’tandır.”<sup>321</sup>

---

<sup>320</sup> Muslim ve başkaları rivayet etmişlerdir. Gayetu’l-Meram’da (284) tahriri yapılmıştır. Bunu Taberani diğer bir rivayet yoluyla: “Tasdik etmezse kabul edilmez...” ziyadesiyle rivayet etmiştir. Bu ziyade münkerdir. Bu yüzden bu ziyadeyi ed-Daife (6555)’te zikrettim. Hadisin baş tarafı yine sahihtir. Bunu el-İrva’da (2006) ve başka kitaplarda tahrir ettim. – el-Elbanî -

<sup>321</sup> El-Elbani es-Sahiha (6/417)

## Kadere İman Etmeyenler Bizden Değildir

Şehristani şöyle der: “Hasen el-Basrî’ye nispet edilen, Abdulmelik b. Mervan’ın kader ve cebr konularındaki soruları üzerine yazılmış, Kur’ân ayetleri ve aklî delillerle istidlalde bulunan fakat verilen cevaplar tamamen Kaderiyye’nin düşüncelerine uygun bir risale gördüm. Öyle anlaşıyor ki bu risale Vasıl b. Ata’ya aittir. Zira Hasen el-Basri kadere, hayr ve şerrin Allah’tan olduğuna – ki bu kelimeler, onlara göre üzerinde ittifak edilmiş bir ifade idi – Selefe muhalefet etmezdi. Haberde varid olan bu kader lafzını, insanların kazancı sonucu ortaya çıkan hayır, şer, iyi ve kötü gibi şeyler ötesinde bela, afiyet, şiddet, rahatlık, hastalık, şifa, ölüm, hayat ve diğerleri gibi, ilahî fiillere hamletmesi oldukça düşündürücüdür. Mutezile, kendi mensuplarının görüşlerini bu şekilde ortaya koymuştur.”<sup>322</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhumadan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَنِ قَوْمٌ يُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ , أَلَا أُولَئِكَ مَجُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ  
, فَإِنْ مَرَضُوا فَلَا تُعَوِّدُوهُمْ , وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ

**“Ahir zamanda kaderi yalanlayan bir topluluk olacak. Dikkat edin! Onlar bu ümmetin Mecusîleridirler. Hastalandıklarında onları ziyaret etmeyin, öldüklerinde cenazelerine katılmayın.”**<sup>323</sup> Bir rivayette şu ziyade vardır:

لَا تُجَالِسُوهُمْ وَلَا تُسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ

**“Onlarla oturmayın, onlara selam vermeyin.”**<sup>324</sup>

---

<sup>322</sup> Şehristani el-Milel ve’n-Nihal (s.60-61 terc. Mustafa Öz)

<sup>323</sup> **Sahih.** Ebu Davud (4691) Hakim (1/159) Beyhaki (10/203) Lalkai İtikad (1161) Taberani Evsat (5/276) Taberani Sagir (800) Beyhaki el-Kaza ve'l-Kader (407-411) İbn Ebi Asım es-Sunne (338-341) İbn Batta el-İbane (1510-12) Firyabi Kader (220) Acurri eş-Şeria (383)

<sup>324</sup> İbn Batta el-İbane (1601)

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ مَجُوسًا وَإِنَّ مَجُوسَ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْقَدَرِيَّةُ فَلَا تَعُودُوهُمْ إِذَا  
مَرَضُوا وَلَا تُصَلُّوا عَلَى جَنَائِزِهِمْ إِذَا مَاتُوا

**“Şüphesiz her ümmetin Mecusileri vardır. Bu ümmetin Mecusileri de Kaderiyye (kaderi inkâr eden, “Allah, dileyeni hidayet eder, dileyeni saptırır” diyenler)’dir. Hastalandıklarında onları ziyaret etmeyin. Öldüklerinde cenaze namazlarını kılmayın.”<sup>325</sup>**

Cabir radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ مَجُوسَ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْمَكْذِبُونَ بِأَقْدَارِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنْ مَرَضُوا فَلَا  
تَعُودُوهُمْ وَإِنْ لَقِيتُمُوهُمْ فَلَا تَسْلَمُوا عَلَيْهِمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ

**“Şüphesiz bu ümmetin Mecusileri Allah Azze ve Celle'nin kaderlerini yalanlayanlardır. Hastalandıklarında ziyaret etmeyin, karşılaştığınızda onlara selam vermeyin ve öldüklerinde cenaze namazlarına katılmayın.”<sup>326</sup>**

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>325</sup> **Sahih.** İbn Ebi Asım es-Sunne (342) İbn Batta el-İbane (1514-1515) Acurri eş-Şeria (385-386) Elbani sahih dedi.

<sup>326</sup> **Hasen.** İbn Mace (92) Taberani Sagir (615) Taberani Evsat (4/368) İbn Ebi Asım es-Sunne (328) Firyabi el-Kader (219) Acurri eş-Şeria (384)

لكل أمة مجوس، ومجوس هذه الأمة الذين يقولون: لا قدر، إن مرضوا  
فلا تعودوهم، وإن ماتوا فلا تشيعوا جنازتهم، هم [شيعة] الدجال، وحق على  
الله أن يلحقهم بالدجال

**“Her ümmetin Mecusileri vardır. Bu ümmetin Mecusileri ise  
“kader yok” diyenlerdir. Onlar hastalandıklarında ziyaret etmeyin,  
öldüklerinde cenazelerine katılmayın. Onlar Deccal’in taraftarlarıdır. Onları  
Deccal’e katması Allah üzerine bir haktır.”<sup>327</sup>**

Yahya b. Ya’mer dedi ki: “Kader hakkında ilk konuşan Basra’da  
Ma’bed el-Cuheni oldu. Ben ve Humeyd b. Abdirrahman el-Himyeri hac  
veya umre için yola çıktık. Dedik ki: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve  
sellem’in sahabelerinden biriyle karşılaşsak da ona şu kimselerin kader  
hakkında söyledikleri sözleri sorsak.” Mescide girerken Abdullah b. Ömer b.  
El-Hattab radiyallahu anhuma ile karşılaştık. Ben ve arkadaşım, birimiz  
sağına, birimiz soluna geçtik. Arkadaşımın benim sormam için sözü bana  
bıraktığını düşündüm ve dedim ki: “Ey Ebu Abdirrahman! Bizim o taraflarda  
bazı insanlar çıktı ki, bunlar Kur’ân okuyorlar, ilim öğreniyorlar - böylece  
onların durumu anlattı – kaderin olmadığını, herşeyin yeni başladığını iddia  
ediyorlar.” Dedi ki:

فَإِذَا لَقِيتَ أُولَئِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنِّي بَرِيءٌ مِنْهُمْ، وَأَنَّهُمْ بُرَاءٌ مِنِّي، وَالَّذِي  
يَخْلِفُ بِهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ لَوْ أَنَّ لِأَحَدِهِمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، فَأَنْفَقَهُ مَا قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ  
حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ (كله خيرِه وشرِه)

“Onlarla karşılaştığın zaman benim onlardan berî/uzak olduğumu,  
onların da benden berî/uzak olduklarını haber ver.” Abdullah b. Ömer  
radiyallahu anhuma yemin ederek şöyle dedi: “Şayet onlardan biri Uhud

---

<sup>327</sup> **Hasen ligayrihi.** İbn Batta el-İbane (1513) Ebu Davud (4692) Ahmed (2/86) İbn Bişran Emali (392) Acurri eş-Şeria (35) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (959)

dağı kadar altın infak etse, hayrı ve şerriyle kaderin tümüne iman etmedikçe Allah onu kabul etmez.”<sup>328</sup>

Sonra İbn Ömer radiyallahu anhuma, içinde kadere imanın şart koşulduğu Cibril hadisini zikretmiştir.

Yahya b. Ya’mer’den: “İbn Ömer radiyallahu anhuma’ya dedim ki:

إِنْ عَدْنَا رَجَالًا بِالْعِرَاقِ يَقُولُونَ إِنْ شَأَوْا عَمَلُوا وَإِنْ شَأَوْا لَمْ يَعْمَلُوا  
وَإِنْ شَأَوْا دَخَلُوا الْجَنَّةَ وَإِنْ شَأَوْا دَخَلُوا النَّارَ وَإِنْ شَأَوْا فَقَالَ إِنِّي  
مِنْهُمْ بَرِيءٌ وَأَنْهُمْ مِنِّي بَرَاءٌ

“Bizim yanımızda Irak’ta bazı kimseler var ki, şöyle diyorlar: İsterlerse amel ederler, isterlerse amel etmezler. Dilerlerse cennete girerler, dilerlerse cehenemme girerler.” İbn Ömer radiyallahu anhuma dedi ki: “Ben onlardan berîyim, onlar da benden berîdirler.”<sup>329</sup>

Muaz b. Cebel radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَأْتِي مِنْ بَعْدِي قَوْمٌ يُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ، فَمَنْ أَدْرَكَهُمْ مِنْكُمْ فَلْيَلْعَقْهُمْ عَنِّي  
أَنِّي مِنْهُمْ بَرِيءٌ وَهُمْ مِنِّي بَرَاءٌ، حَقُّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَدْرَكَهُمْ أَنْ يُجَاهِدَهُمْ كَمَا  
يُجَاهِدُ التُّرْكَ وَالْدَّيْلَمَ

“Benden sonra kaderi yalanlayan bir topluluk olacaktır. Sizden kim onlara yetişirse, benden onlara bildirsin ki ben onlardan berîyim,

---

<sup>328</sup> **Sahih.** Muslim (8) Ebu Davud (4695) Tirmizi (2610) Ahmed (1/27, 53) İbn Hibban (1/392) Ebu Nuaym Hilye (8/202) Firyabi el-Kader (209) Beyhaki (10/203) Beyhaki İtikad (s.132) İbn Mende el-İman (1, 4, 8, 10)

<sup>329</sup> **Sahih ligayrihi.** İbn Batta el-İbane (1602-1603) Ahmed (2/107) Mervezi Tazimu Kadri’s-Salat (371)

**onlar da benden berîdirler. Onlara yetişen her Müslümanın Türk ve Deylem'le cihad edildiği gibi onlarla cihad etmesi bir haktır.**<sup>330</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

يا ابن عباس لعلك أن تبقى بعدي فتلقى قوماً يكذبون بقدر الله عز وجل  
اشتقوا كلامهم ذلك من النصرانية، فإن رأيت أحداً منهم فابراً إلى الله تعالى  
منهم، فإني بريء منهم)) . قال: وكان ابن عباس رحمه الله إذا رأى أحداً منهم  
رفع يديه، ثم قال: اللهم إني أبرأ إليك منهم كما أمرني نبيك صلى الله عليه  
وسلم.

**“Ey İbn Abbas! Belki de sen benden sonra Allah Azze ve Celle'nin kaderini yalanlayan bir toplulukla karşılaşsın. Bu sözlerini Hristiyanlardan alırlar. Onlardan birini görürsen, onlardan Allah Teâlâ'ya uzaklaş, şüphesiz ben onlardan beriyim.”** İbn Abbas radiyallahu anhuma onlardan birini gördüğü zaman ellerini kaldırır ve şöyle derdi: “Allahım! Nebin sallallahu aleyhi ve sellem'in bana emrettiği gibi, ben onlardan sana uzaklaşıyorum.”<sup>331</sup>

Amr b. Şuayb demiştir ki: Ben, Saîd b. el-Museyyeb'in yanında oturuyordum. Topluluktan biri dedi ki: “Bazı insanlar Allah şer dışında (diğer rivayette: ameller dışında) her şeyi takdir etmiştir diyorlar.” Vallahi Saîd'in o günkü öfkesi gibi öfkelendiğini hiç görmemiştim. Hatta kalkıp gitmeye yeltendi. Sonra: “Demek onu da yaptılar. Yazıklar olsun onlara. Keşke gerçeğin idrakinde olsalardı. Hakikat şu ki, vallahi ben onlar hakkında bir söz duydum ki, kendilerine şer olarak yeter” dedi. “Allah iyiliğini versin Ebû Muhammed, nedir o söz?” diye sordum. Bana baktı, öfkesi dinmişti. Sonra dedi ki: Bana Râfi' b. Hadîc bildirdi. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim:

---

<sup>330</sup> **Hasen.** İbn Batta el-İbane (1539) Deylemi (3435) İbn Hacer Garaibu'l-Multekita (el yazma no:1776) isnadında Ru'ye b. Ruveybe meçhuldür.

<sup>331</sup> Ebu Amr ed-Dani, Risaletu'l-Vafiye (no:218)



يكون قوم من أمّتي يكفرون بالله وبالقرآن وهم لا يشعرون كما كفرت اليهود والنصارى قال : قلت : جعلت فداك يا رسول الله وكيف ذاك ؟ قال : يقولون ببعض القدر ويكفرون ببعضه قال : قلت : ثم ما يقولون ؟ قال : يقولون الخير من الله والشر من إبليس فيقرون على ذلك كتاب الله ويكفرون بالقرآن بعد الإيمان والمعرفة فما يلقي أمّتي منهم من العداوة والبغضاء والجدال أولئك زنادقة هذه الأمة في زمانهم يكون ظلم السلطان فيألمهم من ظلم وحيف وأثرة ثم يبعث الله عز و جل طاعونا فيفني عامتهم ثم يكون الخسف فما أقل ما ينجو منهم المؤمن يومئذ قليل فرحه شديد غمه ثم يكون المسخ فيمسخ الله عز و جل عامة أولئك قردة وخنازير ثم يخرج الدجال على أثر ذلك قريبا ثم بكى رسول الله صلى الله عليه و سلم حتى بكينا لبكائه قلنا : ما يبكيك ؟ قال : رحمة لهم الأشقياء لأن فيهم المتعبد ومنهم المجتهد مع أنهم ليسوا بأول من سبق إلى هذا القول وضاق بحمله ذرعا إن عامة من هلك من بني إسرائيل بالتكذيب بالقدر قلت : جعلت فداك يا رسول الله فقل لي كيف الإيمان بالقدر ؟ قال : تؤمن بالله وحده وإنه لا يملك معه أحد ضرا ولا نفعا وتؤمن بالجنة والنار وتعلم أن الله عز و جل خالقهما قبل خلق الخلق ثم خلق خلقه فجعلهم من شاء منهم للجنة ومن شاء منهم للنار عدلا ذلك منه وكل يعمل لما فرغ له وهو صائر إلى ما فرغ منه قلت : صدق الله ورسوله

**“Ümmetimde, Yahudi ve Hristiyanların inkâr ettikleri gibi Allah’ı ve Kur’ân’ı farkında olmadan inkâr edecek bir topluluk olacaktır.”**

Dedim ki: “Allah beni sana feda kılsın, bu nasıl olacak ey Allah’ın rasulü?” şöyle buyurdu:

**“Kaderin bir kısmını kabul, bir kısmını inkâr edecekler”** Ben: “Ne diyecekler ey Allah’ın rasulü?” Şöyle buyurdu:

**“Hayr Allah’tan, şer ise İblis’tendir diyorlar. Bu düşünceyle Allah’ın kitabını okurlar. Böylece iman ettikten ve bilgisine ulaştıktan sonra Kur’ân’ı inkâr ederler. Ümmetim bunlardan nice düşmanlık, kin ve tartışmalar görecektir. Onlar, bu ümmetin zındıklarıdır. Onların zamanında yönetici zulmeder. Keşke mesele zulüm, taşkınlık ve kayırmacılıkla kalsaydı. Ayrıca Allah onların üzerine bir veba gönderecek ve genelini yok edecektir. Ardından suretleri hayvan suretine dönüştürülecek ve yerin dibine geçirileceklerdir. Bundan pek az kimse kurtulacaktır. O gün mü’minin sevinci az, üzüntüsü büyük olacaktır. Sonra Allah, onların genelini maymunlara ve domuzlara dönüştürecek. Bundan sonra yakın bir zamanda Deccal çıkar.”** Sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem ağladı. Onun ağlamasıyla biz de ağladık. “Niçin ağlıyorsun, ya Resûlallah?” diye sorulunca:

**“O bahtsızlara merhametten dolayı. Çünkü içlerinde çok çaba göstereni var, çok ibadet edeni var. Bununla beraber onlar bu görüşü ilk olarak savunup başarısız olanlar da değillerdir. Zira İsrail oğullarından helak olanların geneli kaderi yalanlama yüzünden helak olmuştur”** buyurdu. “Allah beni sana feda kılsın, ey Allah’ın Resulü! Kadere iman nasıl olur bana söyle?” dedim. Buyurdu ki:

**“Allah’ın birliğine inanman, ondan başka kimsenin zarar ya da fayda veremeyeceğini bilmen, cennete ve cehenneme inanman, Allah’ın cennet ve cehennemi diğer mahlukâtta önce yarattığını, sonra mahlukâtı yarattığını, adaletiyle onlardan dilediğini cennetlik, dilediğini de cehennemlik yaptığını, herkesin kendisi hakkında yazılana göre amel ettiğini ve kendisi için yaratılan şeye varacağını bilmendir”** buyurdu.”<sup>332</sup>

---

<sup>332</sup> **Hasen.** İbn Batta el-İbane (1517) el-Lalekai (1100) Haris (735) Begavi Mucem (1022) Taberani (4/245) Hatib el-Muttefak (306) Acurri eş-Şeria (389) Beyhaki Kader (201) Ebu Ahmed Hakim Fevaid (7) Ukayli Duafa (3/358) Deylemi

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي مَسْخٌ وَذَلِكَ فِي الْقَدَرِيَّةِ وَالزَّنْدَقِيَّةِ

**“Ümmetimde suret değiştirilmesi olacaktır. Bu da Kaderiyye ve zındıklarda olacaktır.”<sup>333</sup>**

Zeyd b. Eslem rahimehullah şöyle demiştir:

وَاللَّهِ مَا قَالَتِ الْقَدَرِيَّةُ، كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، وَلَا كَمَا قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ،  
وَلَا كَمَا قَالَ النَّبِيُّونَ، وَلَا كَمَا قَالَ أَهْلُ الْحَقَّةِ، وَلَا كَمَا قَالَ أَهْلُ النَّارِ، وَلَا كَمَا  
قَالَ أَخُوهُمْ إِبْلِيسُ،

“Allah’a yemin olsun Kaderiyye Allah Azze ve Celle’nin söylediği gibi söylemiyor. Meleklerin söyledikleri gibi de söylemiyor. Nebilerin söyledikleri gibi de söylemiyor. Cennetliklerin söyledikleri gibi de söylemiyor, cehennemliklerin söyledikleri gibi de söylemiyor, kardeşleri İblis gibi de söylemiyorlar. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

{وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ}

**“Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz”** (Tekvir 29) Melekler şöyle demişlerdir:

---

(8271) Bunu Amr b. Şuayb'dan üç kişi rivayet etmiştir: Atiyye b. Atiyye – Ata b. Ebi Rabah – Amr b. Şuayb yoluyla, Abdullah b. Lehiya – Amr b. Şuayb yoluyla ve İbrahim b. İsmail b. Ebi Habibe – Amr b. Şuayb yoluyla. Atiyye b. Atiyye meçhuldür. İbn Ebi Habibe zayıftır. İbnu'l-Mukri, İbn Lehiya'dan kitapları yanmadan önce işittiği için bu tarik hasendir. Diğer tariklerle isnadı kuvvetlenmektedir. Allah en iyi bilendir.

<sup>333</sup> **Sahih.** İbn Batta el-Ibane (1518) Firyabi el-Kader (217) Ahmed (2/127) Ebu Davud (4613) Tirmizi (2152) Hakim (1/84) el-Lalekai (1135)

{سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا}

“Sen noksanlardan münezzehsin, bize öğrettiklerin dışında bir şey bilmeyiz.” (Bakara 32) Şuayb aleyhi's-selâm şöyle demiştir:

{وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا}

“Rabbimiz Allah dilemedikçe sizin dine geri dönecek değiliz.” (A’raf 89) Cennetlikler şöyle demiştir:

{وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ}

“Eğer Allah bize hidayet etmeseydi, kendi başımıza hidayete ermiş olmazdık.” (A’raf 43) Cehennemlikler şöyle demiştir:

{رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا}

“Rabbimiz! Şekavetimiz (bahtsızlığımız), üzerimize galebe çalmıştı” (Muminun 106) Kardeşleri İblis de şöyle demiştir:

{رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي}

“Rabbim! Beni azdırmış olman dolayısıyla” (Hicr 39)”<sup>334</sup>

Şa’bî rahimehullah’dan:

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ خَطَبَ النَّاسَ عَلَى مِنبَرِ الْكُوفَةِ فَقَالَ : لَيْسَ مِنَّا  
مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

<sup>334</sup> **Sahih maktu.** Firyabi el-Kader (222) Acurri eş-Şeria (507) İbn Batta, el-İbane (1303, 1807) el-Lalekai (1012)

“Ali radiyallahu anh’ı Kufe minberi üzerinden insanlara şöyle hitap ettiğini gördüm: “Kaderin hayrına ve şerrine iman etmeyen bizden değildir.”<sup>335</sup>

Muhammed b. Yezid er-Rahabi dedi ki: “İbn Ömer radiyallahu anhuma’nın azatlısı Nafi’ye şöyle dedim:

إِنَّ قِبَلَنَا قَوْمًا يَقُولُونَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُقَدِّرِ الذُّنُوبَ عَلَى أَهْلِهَا،  
وَالنَّاسُ مُخَيَّرُونَ بَيْنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ، قَالَ: «أُولَئِكَ قَوْمٌ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ»

“Bizim bu tarafta bir topluluk şöyle diyorlar: “Şüphesiz Allah Azze ve Celle sahipleri için günahları takdir etmemiştir. İnsanlar hayır ile şer arasında muhayyerdirler.” Dedi ki: “Onlar imanlarından sonra kâfir olmuş bir topluluktur.”<sup>336</sup>

İkrime b. Ammar şöyle demiştir: “Salim b. Abdullah ve el-Kasım b. Muhammed’in Kaderiyye’ye lanet ettiklerini işittim. Onlara dedim ki: “Allah size merhamet etsin, Kaderiyye kimlerdir?” dediler ki:

الَّذِينَ يَقُولُونَ: الزَّيْنَةُ لَيْسَ بِقَدَرٍ

“Onlar “zina kader ile değildir” diyenlerdir.”<sup>337</sup>

El-Velid b. Ziyad, Mucahid’in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

يَبْتَدُونَ فَيَكُونُونَ مُرْجِئَةً، ثُمَّ يَكُونُونَ قَدَرِيَّةً، ثُمَّ يَصِيرُونَ مَجُوسًا

“Onlar başlangıçta mürctie olurlar, sonra Kaderiyye olurlar, sonra da Mecusiler haline gelirler.”<sup>338</sup>

---

<sup>335</sup> Beyhaki (10/204) İbn Husrev, Musnedu Ebi Hanife (1134) İbn Bişran Emali (212) Hatib el-Muttekaf (1419) İsnadında Ebu Hanife vardır.

<sup>336</sup> **Hasen maktu.** İbn Batta (1547)

<sup>337</sup> **Hasen maktu.** İbn Batta (1553)

## Mürcie ve Kaderiyye Bizden Değildir

Kaderiler iki sınıftır:

**El-Cebriyyetu'l-Cehmiyye:** Allah Teâlâ'nın kaderini ispat eder ve ispatta aşırı giderler. Hatta kulun seçme ve kudretini inkar ederek: "Kulun seçme hakkı, bir şeyi yapmaya veya terk etmeye kudreti yoktur" derler. "Cebriyye" sözü ile kastedilen bunlardır.

**El-Kaderiyetu'l-Mu'tezile:** Kulun seçme ve amelinde kudret sahibi oluşunu ispatta aşırır giderler. Hatta Allah Teâlâ'nın kulun amelinde meşiyetini veya yaratmasını inkâr ederler. Onların aşırıları Allah'ın olayların meydana gelmesinden önceki ilmini inkâr ederler. "Kaderî" sözüyle kastedilenler bunlardır.<sup>339</sup>

**Mürcie:** İrca bidatine nispet edilenlerdir. Bunun birkaç tarifi vardır:

\* Ameli imandan ayrı görüp imana nispetle ikinci bir mertebede görürler. Amelleri imandan bir cüz saymazlar. Amellerin iman olarak isimlendirilmesini mecaz kabul eder, imanın hakikatının sadece tasdikten ibaret olduğunu söylerler. Nitekim: "Küfürle beraber taatin faydası olmadığı gibi, iman ile beraber isyanın/günahın zararı olmaz" derler.

\* İrca ile kastedilen, büyük günah işleyen kimsenin kıyamet günün dünyada hükmedildiği gibi hükmedilmeyip hükmünün erteleneceğini söylemeleridir.

\* İrca ile kastedilenin Ali radiyallahu anh ile Osman radiyallahu anh'in imanlarına veya küfürlerine şahitlik etmeyip bunu Allah'a bırakmak olduğu söylenmiştir.<sup>340</sup>

Kaderiyye ve Mürcie fırkalarının (ve bunların dalları olan; Cebriyye, Maturidiyye, Cehmiyye, Mutezile kollarının) haktan sapmış gruplar olduğunu ifade eden rivayetler gelmiştir:

---

<sup>338</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta el-Ibane (1554) Lalekai İtikad (1168) Hatib, Muvazzahu Evham (1/416)

<sup>339</sup> Bkz.: İbn Useymin, el-Kavlu'l-Mufid (2/397)

<sup>340</sup> Bkz.: Furuku Muasira Tentesib İle'l-İslam (2/746)

Cabir b. Abdillâh radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبٌ أَهْلُ الْإِرْجَاءِ وَأَهْلُ الْقَدَرِ

**“Ümmetinden iki sınıfın İslâm'dan nasipleri yoktur: İrca ehli (amelleri imandan saymayan Mürctie) ve Kader ehli (Allah dileyeni hidayet eder, dileyeni de saptırır diyerek kaderi inkâr eden Mutezile)”<sup>341</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ سَهْمٌ الْمُرْجَةُ وَالْقَدَرِيَّةُ

**“Ümmetinden iki sınıfın İslâm'dan nasibi yoktur: Mürctie ve Kaderiyye”<sup>342</sup>**

Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبٌ: الْمُرْجَةُ وَالْقَدَرِيَّةُ

**“Ümmetinden iki sınıfın İslâm'dan nasibi yoktur: Mürctie ve Kaderiyye”<sup>343</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

---

<sup>341</sup> **Hasen.** İbn Mace (73) Taberani Evsat (6/154) Hatib Tarih (5/376) Taberi Tehzibu'l-Asar (1967) İbn Ebi Asım es-Sunne (344)

<sup>342</sup> **Hasen.** Tirmizi (2149) İbn Mace (62) Taberani (11/262) Buhari Tarihu'l-Kebir (4/133) Abd b. Humeyd (579) İbn Batta el-İbane (1272) el-Lalekai İtikad (1156) Taberi Tehzibu'l-Asar (1965-66) İbn Ebi Asım es-Sunne (334-335) Beyhaki İtikad (s.238) Acurri eş-Şeria (310)

<sup>343</sup> **Hasen.** Taberani Evsat (5/370) İbn Batta el-İbane (1537)

صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبٌ الْقَدَرِيَّةُ، وَالْمُرْجِيَّةُ

**“Ümmetimden iki sınıfın İslam’dan nasibi yoktur: Mürcie ve Kaderiyye”<sup>344</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبٌ، الْمُرْجِيَّةُ وَالْقَدَرِيَّةُ

**“Ümmetimden iki sınıfın İslam’dan nasibi yoktur: Mürcie ve Kaderiyye”<sup>345</sup>**

Ali radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

صنفان من أمتي ليس لهما في الاسلام نصيب المرجئة والقدرية

**“Ümmetimden iki sınıfın İslam’dan nasibi yoktur: Mürcie ve Kaderiyye”<sup>346</sup>**

Yahyâ b. Saîd el-Kattân şöyle dedi: “Sufyân es-Sevrî, Basra’ya geldiğinde Rebî’ b. Subeyh’in durumuna ve insanlar katındaki değerine baktı. “Onun mezhebi nedir?” diye sordu. “Onun sünnetten başka mezhebi yoktur” dediler. “Yakın dostları kimlerdir?” diye sorunca: “Kaderîlerdir” dediler. Bunun üzerine: “O halde o da bir kaderîdir” dedi.”<sup>347</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh’den:

---

<sup>344</sup> **Hasen.** El-Lalekai İtikad (1799) Taberi Tehzibu’l-Asar (1968)

<sup>345</sup> **Hasen.** Fıryabi el-Kader (231) Acurri eş-Şeria (309)

<sup>346</sup> Saduk eş-Şii, Sevabu’l-A’mal (s.156)

<sup>347</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta, el-İbâne (2/452).



أَوَّلُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمُ الْخُشُوعُ، وَآخِرُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمُ الصَّلَاةُ، وَلَتَنْقُضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةُ عُرْوَةٍ، وَلَيُصَلِّينَ النِّسَاءُ وَهِنَّ حِيضٌ، وَلَتَسْلُكَنَّ طَرِيقَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَذْوَ الْقُدَّةِ بِالْقُدَّةِ، وَحَذْوِ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ، لَا تُخْطِئُونَ طَرِيقَهُمْ، وَلَا يُخْطِئُكُمْ حَتَّى تَبْقَى فِرْقَتَانِ مِنْ فِرْقٍ كَثِيرَةٍ فَتَقُولُ إِحْدَاهُمَا: مَا بَالُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، لَقَدْ ضَلَّ مَنْ كَانَ قَبْلَنَا إِنَّمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: {أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ} [هود: 114] لَا تُصَلُّوا إِلَّا ثَلَاثًا، وَتَقُولُ الْآخَرَى: إِيْمَانُ الْمُؤْمِنِينَ بِاللَّهِ كِإِيْمَانِ الْمَلَائِكَةِ مَا فِينَا كَافِرٌ وَلَا مُنَافِقٌ، حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَحْشُرَهُمَا مَعَ الدَّجَالِ

“Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey huşû, son kaybedeceğiniz şey ise namazdır. İslam’ın bağları birer birer çözülecek, kadınlar hayızlı ile namaz kılacak, bir ayakkabının şaşmadan diğer eşinin adımlarını izlemesi gibi aynen sizden öncekilerin yolunu adım adım izleyeceksiniz. Sonunda birçok fırkalardan iki fırka kalacak, bunlardan birisi: “Neden beş vakit namaz kılıyoruz? Bizden öncekiler sapıtmış. Allah Teâlâ sadece şöyle buyuruyor: “Gündüzün iki ucunda ve gecenin ilk saatlerinde namaz kıl” (Hud 114) Böylece onlar sadece üç vakit namaz kılacaklar. Diğer fırka da şöyle der: “Müminlerin Allah’a imanı, meleklerin imanı gibidir. Aramızda kâfir ve münafık yoktur.” Allah’ın onları Deccal ile beraber haşretmesi bir haktır.”<sup>348</sup>

Bir tarikinde ikinci fırkanın tarifi şu lafızla gelmiştir:

وليحيئن قوم يشهدون على من صلى إلى القبلة بالإيمان

<sup>348</sup> **Sahih.** Hakim (4/516) Taberi Tehzibu'l-Asar (2002) Ahmed Zühd (1000) İbn Vaddah el-Bid'a (153) Hallal es-Sunne (1292-93) Acurrî eş-Şeria (35) İbn Ebi Asım Zühd (1/179) Ebu Nuaym Hilye (1/281) İbn Batta el-İbane (1/174, 2/571 no:1260)

**“Bir kavim gelecek, kıbleye yönelip namaz kılan kimsenin imanına şahitlik edecek”<sup>349</sup>**

Acurri’nin rivayetinde şu ziyade vardır:

حَتَّى مَا يُصَلُّونَ بَيْنَهُمْ أُولَئِكَ الْمُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ، وَهُمْ أَسْبَابُ الدَّجَالِ،  
وَحَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُلْحِقَهُمُ بِالْدَّجَالِ

**“Hatta onlar arasında namaz kılmayanlar bile olur. Onlar kaderi yalanlarlar. Deccal’in çıkış sebebi onlardır. Allah’ın onları Deccal’e katması bir haktır.”**

Huzeyfe radiyallahu anh yine şöyle demiştir:

إِنِّي لَأَعْلَمُ أَهْلَ دِينِنِ فِي النَّارِ : قَوْمٌ يَقُولُونَ : إِنَّ الْإِيمَانَ كَلَامٌ , وَإِنْ زَنَى وَقَتَلَ , وَقَوْمٌ يَقُولُونَ : مَنْ قَبَلْنَا كَانُوا ضَالًّا , يَزْعُمُونَ أَنَّ الصَّلَاةَ خَمْسٌ , وَإِنَّمَا هِيَ صَلَاتَانِ , صَلَاةُ الْعِشَاءِ , وَصَلَاةُ الْفَجْرِ

**“Şüphesiz ben iki din biliyorum ki ikisinin mensupları da cehennemdedir. Bir topluluk: “Zina etse de, adam öldürse de, iman sözden ibarettir” der. Diğer topluluk: “Bizden öncekiler sapıklar idi” derler ve “Neden beş vakit namaz kılıyoruz, o sadece iki vakittir: yatsı namazı ve sabah namazı” derler.”<sup>350</sup>**

Hafız Ebu Bekr el-Humeydi, Ömer b. el-Hattab radiyallahu anh’ın azatlısı Hamze b. el-Haris’ten, o da babasından rivayet ediyor:

---

<sup>349</sup> Taberi Tehzibu’l-Asar (2003)

<sup>350</sup> Hallal es-Sunne (1356, 1369) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1/323-324 no:663) İbn Ebi Şeybe İman (s.30) Ebu Ubeyd İman (s.33) Taberi Tehzibu’l-Asar (2004) Acurri eş-Şeria (s.143-144)

سمعت رجلاً يسأل أبا حنيفة في المسجد الحرام عن رجل قال أشهد أن الكعبة حق ولكن لا أدري هي هذه أم لا، فقال: مؤمن حقاً. وسأله عن رجل قال أشهد أن محمداً بن عبد الله نبي ولكن لا أدري هو الذي قبره بالمدينة أم لا. قال: مؤمن حقاً - قال أبو بكر الحميدي: ومن قال هذا فقد كفر -

“Mescidu’l-Haram’da birisi Ebu Hanife’ye: “Şehadet ederim ki kabe haktır, lakin bu o mudur, değil midir bilmiyorum” diyen kimse soruldu. Dedi ki: “O gerçek bir mümindir” Ona: “Şehadet ederim ki Muhammed b. Abdillah (sallallahu aleyhi ve sellem) nebidir, fakat o, kabri Medine’de bulunan kişi midir bilmiyorum” diyen kimse soruldu. Dedi ki: “O gerçek bir mümindir” Ebu Bekir el-Humeydi dedi ki: “Kim böyle söylerse kâfir olmuştur.”<sup>351</sup>

---

<sup>351</sup> Sahih. Fesevi el-Ma'rife (3/96)

## Mutezile Bizden Değildir

Mu'tezile'nin özellikleri ve akidelerinin esaslarından bazıları şunlardır:

1- Şöyle derler: "Büyük günah işleyen ne kâfirdir, ne de mümindir. İki menzile arasında bir menzilededir."

2- Şöyle derler: "Allah insanların fiillerini yaratmaz, insanlar kendi fiillerini yaratırlar. Bundan dolayı sevap veya günah kazanırlar. Allah Teâlâ bu yüzden adaletle nitelenir."

3- Allah Teâlâ'nın; ilim, kudret, hayat, işitme, görme gibi ezeli sıfatlarının zatından ayrı olmasını inkar ederler.<sup>352</sup>

Abdulaziz er-Rakaşî dedi ki: "Yunus b. Ubeyd'i şöyle derken işittim:

فِتْنَةُ الْمُعْتَرِلَةِ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ أَشَدُّ مِنْ فِتْنَةِ الْأَزَارِقَةِ؛ لِأَنَّهُمْ يَزْعُمُونَ أَنَّ  
أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَلُّوا، وَأَنَّهُمْ لَا تَجُوزُ شَهَادَتُهُمْ لِمَا  
أَخَذُوا مِنَ الْبِدْعِ، وَيَكْذِبُونَ بِالشَّفَاعَةِ وَالْحَوْضِ، وَيُنْكِرُونَ عَذَابَ الْقَبْرِ أُولَئِكَ  
الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ، وَيَجِبُ عَلَى الْإِمَامِ أَنْ يَسْتَيْبَهُمْ،  
فَإِنْ تَابُوا وَإِلَّا نَفَاهُمْ مِنْ دِيَارِ الْمُسْلِمِينَ»

"Mu'tezile'nin bu ümmete fitnesi Ezarika'nın fitnesinden şiddetlidir. Zira onlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının sapmış olduğunu iddia ediyorlar. Ortaya çıkardıkları bid'at sebebiyle onların şahitliği caiz değildir. Şefaati, havzı, kabir azabını inkâr ediyorlar. Onlara Allah lanet etmiş, kulaklarını sağır, gözlerini kör etmiştir. Yöneticinin onları tevbeye çağırması, tevbe etmedikleri takdirde Müslümanların ülkesinden sürgün etmesi gerekir."<sup>353</sup>

<sup>352</sup> Bkz.: Dr. Arif Tamer, Mu'cemu'l-Furuki'l-İslamiyye (s.25)

<sup>353</sup> Ebu Nuaym Hilve (3/21) Taberani Kitabu's-Sunne (71)

Ma'mer b. Raşid şöyle dedi: "İbn Tavus oturuyordu. Mu'tezile'den bir adam geldi ve konuşmaya başladı. İbn Tavus hemen parmaklarını kulaklarına tıkadı ve oğluna şöyle dedi:

أَيُّ بُنَيٍّ أَذْخَلَ أَصْبُعَيْكَ فِي أُذُنِكَ وَاسْتَدُّ لَا تَسْمَعْ مِنْ كَلَامِهِ شَيْئًا قَالَ  
مَعْمَرٌ (يَعْنِي أَنَّ الْقَلْبَ ضَعِيفٌ

"Ey oğulcuğum! Parmaklarını kulaklarına tıka ve sıkıca kapa. Onun sözünden hiçbir şey duyma." Ma'mer dedi ki: "Yani kalp zayıftır" demek istiyor.<sup>354</sup>

Abbad b. Avvam dedi ki: "Şureyk b. Abdillâh elli seneye yakın bizim orada kaldı. Ona dedim ki: "Ey Ebu Abdillâh! Bizim orda Mu'tezile'den bir topluluk şu hadisleri inkâr ediyorlar." Onlarca hadis zikrettim. Dedi ki:

أَمَّا نَحْنُ فَقَدْ أَخَذْنَا دِينَنَا هَذَا عَنِ التَّابِعِينَ، وَأَخَذَ التَّابِعُونَ عَنْ أَصْحَابِ  
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَهُمْ عَمَّنْ أَخَذُوا؟

"Bize gelince, biz şu dinimizi tabiîn'den aldık. Onlar da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerinden aldılar. Peki, onlar dinlerini kimden almışlar?"<sup>355</sup>

---

<sup>354</sup> **Sahih maktu.** Herevi Zemmu'l-Kelam (4/45 no:772) İbn Batta el-İbane (400, 1778) Abdurrazzak (11/125) el-Lalekai İtikad (248) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (102) Ebu Nuaym Hilye (9/218)

<sup>355</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta (156) Darekutni es-Sifat (65) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (509) Makdisi el-Hucce (2/531) Zehebi el-Uluv (393) Beyhaki el-Esma ve's-Sifat (949)

## Hariciler Bizden Değildir

Abdullah b. Ömer Radiyallahu anhumâ'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu,:

يَنْشَأُ نَشْءٌ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ، كُلَّمَا خَرَجَ قَرْنٌ قُطِعَ قَالَ  
ابْنُ عُمَرَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: كُلَّمَا خَرَجَ قَرْنٌ قُطِعَ،  
أَكْثَرَ مِنْ عِشْرِينَ مَرَّةً، حَتَّى يَخْرُجَ فِي عِرَاضِهِمُ الدَّجَالُ

“Öyle genç bir cemâat türeyecek ki Kur'an okuyacaklar. Fakat okudukları Kur'an onların boğazlarının çemberlerinden öteye geçmeyecektir. Onlardan bir grup çıktıkça hemen kökleri kazınmalıdır.” İbn Ömer dedi ki: Ben Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den: “Onlardan bir grup çıktıkça hemen kökleri kazınmalıdır” fıkrasını yirmi defadan fazla işittim. İbn Ömer radiyallahu anhuma bundan sonra Rasûlullah'ın buyurduğu hadisin son parçasını şöyle nakletti: “Nihayet bu cemâatin sürdürdüğü hile ve aldatma esnasında veya onların askerleri arasında Deccal çıkıverecektir.”<sup>356</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنْ مَا أَتَخَوَفُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ قَرَأَ الْقُرْآنَ حَتَّى إِذَا رُئِيَ بِحِجَّتِهِ عَلَيْهِ ، وَكَانَ  
رَدْنَا لِلْإِسْلَامِ غَيْرِهِ إِلَى مَا شَاءَ اللَّهُ فَانْسَلَخَ مِنْهُ ، وَنَبَذَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ، وَسَعَى عَلَى  
جَارِهِ بِالسَّيْفِ وَرَمَاهُ بِالشَّرْكِ قَالَ : قُلْتُ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَيُّهُمَا أَوْلَى بِالشَّرْكِ الْمُرْمِي  
أَمْ الرَّامِي ؟ قَالَ : بَلِ الرَّامِي

“Sizin hakkınızda en çok korktuğum şey, Kur'ân okuyan, sonra da parlaklığı yüzünde belirince İslam'a da yardımcı iken İslam'dan

---

<sup>356</sup> **Sahih.** İbn Mace (174) Elbani de sahih olduğunu belirtmiştir. Sahihu Camii's-Sağir (6/362. Hadis no:8027) Zevâidu İbn Mace'de Hafız Busayri şöyle demiştir: Bunun senedi sahihtir. Buhari bunun bütün râvilerini hüccet saymıştır.

**sıyrılıp çıkan ve onu arkasına atan, komşusuna kılıçla yürüyen, onu müşriklikle itham eden kimsedir.”** Ben: “Ey Allah’ın rasulü! Müşriklikle itham eden mi, yoksa edilen mi şirke daha yakındır?” dedim. Buyurdu ki: **“Şirke itham eden kişi şirke daha yakındır.”**<sup>357</sup>

Muaz b. Cebel radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أخوف ما أخاف على أمتي ثلاث رجل قرأ كتاب الله حتى اذا رأيت عليه بهجة وكان عليه رداء الاسلام أعاره الله اياه اخترط سيفه وضرب به جاره ورماه بالشرك قيل يا رسول الله الرامي أحق بما ام المرمي ؟ قال : الرامي ورجل أتاه الله سلطانا فقال من أطاعني فقد أطاع الله ومن عصاني فقد عصى الله وكذب ليس لخليفة ان يكون جنة دون الخالق ورجل استخفته الاحاديث كلما قطع أحدوثة حدث بأطول منها ان يدرك الدجال يتبعه

**“Ümmetim için en çok şu üçünden korkarım; birincisi; Kur’an’ı, onun ihtişamını görünceye kadar okuyan kimsedir. Allah onun üzerindeki İslam gömleğini soyar ve o da kılıcını kaldırıp komşusuna vurarak onu şirk ile itham eder.”** Dediler ki; “Ey Allah’ın Rasulü! Bu şirk ithamına hangisi layıktır?” buyurdu ki;

**“İtham eden layıktır. İkincisi; Allah’ın kendisine yetki nasip ettiği kimsedir. Bu kimse der ki; “Bana itaat eden Allah’a itaat etmiş olur. Bana isyan eden de Allah’a isyan etmiş olur.”** Hâlbuki yalan söylemektedir. Halifenin yaratıcıya karşı kalkan olması mümkün değildir. Üçüncüsü ise söylentilere dalan kimsedir. Bir söylenti

---

<sup>357</sup> **Sahih.** İbn Hibban (1/281) Buhari Tarihu'l-Kebir (4/301) Bezzar (7/220) Herevi Zemmu'l-Kelam (1/394) Tahavi Şerhu Muşkili'l-Asar (864) Ebu Nuaym Marife (1859) İbnu'l-Enbari el-Munteka (el yazma no:33) el-Elbani es-Sahih (3201)

**bittiğinde ondan daha uzun sürenine dalar. Şayet Deccal'e yetişirse hemen ona tabi olur.**<sup>358</sup>

Hikmet sahibi şariat koyucu, müslümanı tekfir etmekten yasaklamış ve bundan şiddetle sakındırmıştır.

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ يَا كَافِرُ فَقَدْ بَاءَ بِمَا أَحَدُهُمَا فَإِنْ كَانَ كَمَا قَالَ، وَإِلَّا رَجَعْتَ عَلَيْهِ

**“Kişi kardeşine “ey kafir” derse bu söz iksinden birine döner. Eğer o, dediği gibi ise ona aittir. Aksi halde bu söz kendisine döner.”**<sup>359</sup>

Ebu Zerr radiyallahu anh'den rivayete göre, o Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

وَمَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ أَوْ قَالَ: عَدُوَّ اللَّهِ وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِلَّا حَارَّ عَلَيْهِ

**“Kim bir kimseyi küfür ithamıyla çağırırsa veya ona Allah'ın düşmanı der de, şayet o kimse dediği gibi değilse, bu söz kendisine döner.”**<sup>360</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ يَا كَافِرُ، فَقَدْ بَاءَ بِهِ أَحَدُهُمَا

**“Kişi kardeşine “ey kafir” derse, bu söz ikisinden birine döner.”**<sup>361</sup>

---

<sup>358</sup> **Hasen.** Taberani (20/88) Taberani Musnedu's-Şamiyyin (2/254) Fesevi Ma'rife (2/358) Herevî Zemu'l-Kelam (1/393) Mecmau'z-Zevaid (5/228) İbni Kesir Camiu'l-Mesanid (11/480) İbni Ebi Asım Diyat (s.22) İbni Ebi Asım es-Sunne (1/24) isnadında Şehr b. Havşeb vardır. Bu yüzden hadis hasendir.

<sup>359</sup> **Sahih.** Buhari (6104) Müslim (60)

<sup>360</sup> **Sahih.** Buhari (6045) Muslim (61)



Ebu Kılabe, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ağaç altında biat edenlerden olduğunu haber verdiği Sabit b. ed-Dahhak'tan rivayet ediyor: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من حلف على يمين بملء غير الإسلام كاذباً متعمداً فهو كما قال، ومن قتل نفسه بشيء عذب به يوم القيامة وليس على رجل نذر فيما لا يملك ولعن المؤمن كقتله ومن رمى مؤمناً بكفر فهو كقتله ومن ذبح نفسه بشيء عذب به يوم القيامة

**“Her kim İslâmdan başka bir din adına yalan yere kasten yemin ederse, o kimse dediği gibidir. Her kim kendini bir şeyle öldürürse Allah kıyamet gününde o şeyle azâb eder. Kişinin sahip olmadığı bir şeyi adama hakkı yoktur. Mümine lanet etmek onu öldürmek gibidir. Kim de bir mümini kafirlikle suçlarsa, onu öldürmüş gibidir. Kim kendisini bir şeyle keserse, kıyamet günü onunla azap olunur.”<sup>362</sup>**

Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

ما أكفر رجل رجلاً، إلا بآء أحدهما بها، إن كان كافراً، وإلا كفر بتكفيره

**“Bir kimse birisini tekfir ederse, bu söz mutlaka ikisinden birine döner. Eğer o kimse kafirse ona, değilse, tekfiri kendisine döner.”<sup>363</sup>**

İbn Hacer şöyle demiştir: “Hadisin akışı, müslüman bir kimsenin, müslüman kardeşi hakkında bunu söylemekten sakındırmak içindir. Bu da hariciler fırkasının ve diğerlerinin varlığından önce olmuştur.”<sup>364</sup>

Sonra şöyle dedi: “Bir müslümanı tekfir edenin durumuna bakılır, şayet bunu herhangi bir teville dayanmaksızın söylüyorsa kınamayı hak

---

<sup>361</sup> **Sahih.** Buhari (6103)

<sup>362</sup> **Sahih.** Buhari (1363) Muslim (110) Bkz.: el-Elbani Sahihu't-Tergib (2775) Sahihu'l-Cami (5545)

<sup>363</sup> **Sahih.** İbn Hibban(1/483) Sahihu't-Tergib (2775) Sahihu'l-Cami (5545)

<sup>364</sup> Fethu'l-Bari (10/166)

eder. Hatta belki de kendisi kafir olur. Şayet bir teville dayanarak söylüyorsa bakılır, yaptığı tevil geçerli ise kınamayı hak etmez. Bilakis doğruya dönünceye kadar ona hüccet ikame edilir.”<sup>365</sup>

Helak edici belalardandır ki, bazı insanlar, alimlerin yaşantısı hakkında bilgi sahibi olmuşlar veya kitaplarını okumuşlar veyahut ses kayıtlarını dinlemişler, ama kendilerine nispet edilen kusurları araştırıyorlar veya hatalarına tabi oluyorlar. Allah’ın onlara lutfettiği, insanlara bir hak veya hayır olarak sundukları ilimlere ise iltifat etmiyor ve anlatmıyorlar. Onlar tıpkı iyilik gördüğü zaman gizleyen, kötülük gördüğü zaman da yayan ve eziyet eden kötü komşu gibidirler. Hataları araştırıp sözleri yerinden saptırmaktan, meşhur olmak için nasları tevil etmekten ve eksiltmekten Allah’a sığınırız. Zira bu ancak hevayı önder edinen toplulukların işidir. Onları harekete geçiren şey, suçsuz kimselerin kusurlarını ve isabet eden kimselerin hatalarını araştırma hususunda taassublarıdır. Herhangi bir müslümanın elinde kesin ve sabit bir ilim olmaksızın şüphe, kuruntular ve zan ile tekfir meydanına girmesi caiz değildir. Aksi halde yeryüzünde çok az kimse dışında müslüman kalmaz.

Yine işlenen günahlar imanı ve şehadet kelimelerini ikrar etmeyi büyük tehlikeye soksa da, bu sebeple tekfir etmek caiz değildir.

Vehb (b. Munebbih) şöyle demiştir:

: سَأَلْتُ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، هَلْ فِي الْمُصَلِّينَ مِنْ طَوَاغِيتَ ؟ قَالَ : لَا ،  
وَسَأَلْتُهُ هَلْ فِيهِمْ مُشْرِكٌ ؟ قَالَ : لَا .

“Câbir radiyallahu anh'e: “Musalliler (namaz kılanlar) arasında tağutlar var mıdır?” diye sordum. “Hayır” dedi. “Onlardan müşrik olanı var mıdır?” diye sordum. Yine: “Hayır” dedi.”<sup>366</sup>

Ebü Sufyan Talha b. Nafi şöyle demiştir:

---

<sup>365</sup> Fethu'l-Bari (12/304)

<sup>366</sup> **Hasen mevkuf.** Haris b. Ebi Usame Musned (35) Mervezi Ta'zimu Kadri's-Salat (889) İbn Hacer Metalibu'l-Aliye (2997)

سَأَلْتُ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، وَهُوَ مُجَاوِرٌ بِمَكَّةَ ، وَكَانَ نَازِلًا فِي بَنِي فَهْرٍ ، فَسَأَلَهُ رَجُلٌ هَلْ كُنْتُمْ تَدْعُونَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ مُشْرِكًا ؟ فَقَالَ : مَعَاذَ اللَّهِ وَفَرَعٌ لِدَٰلِكَ قُلْتُ : هَلْ كُنْتُمْ تَدْعُونَ أَحَدًا مِنْهُمْ كَافِرًا ؟ قَالَ : لَا .

“Mekke'yi ziyaret edip Fihri oğullarına konuk olan Câbir radiyallahu anh'e sordum. Sonra bir adam kendisine: “Sizler ehl-i kiblede hiç kimseyi müşrik olarak itham eder miydiniz?” diye sordu. Dedi ki: “Allah'a sığınırım.” Adam bu cevaptan ürktü, sonra “Onlardan hiç kimseye “kafir” diye hitap eder miydiniz?” diye sordu. “Hayır” dedi.”<sup>367</sup>

Aynısını Süleyman b. Kays el-Yeşkuri, Cabir radiyallahu anh'den rivayet etmiştir.<sup>368</sup>

Cundub b. Abdillâh radiyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا، وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ، لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ، وَذِمَّةُ رَسُولِهِ

“Kim namazımızı kılar, kiblemize yönelir, kestiğimizi yerse o Müslümandır. Allahın zimmeti ve rasûlünün zimmeti onun üzerindedir.”<sup>369</sup>

Buhari aynısını Enes b. Malik radiyallahu anh'den, Ebu Yusuf; Ebu Hureyre radiyallahu anh'den merfu olarak rivayet etmişlerdir.<sup>370</sup>

---

<sup>367</sup> **Sahih mevkuf.** Ebu Ya'la (4/207) Taberani el-Evsat (Mecmau'l-Bahreyn 162) İbnu'l-Buhteri Musannefat (678) Şeceri Emali (60) el-Esbehani el-Hucce (439) İbn Tahir el-Makdisi el-Hucce (2/596) İbn Hacer el-Metalibu'l-Aliye (2998)

<sup>368</sup> **Sahih mevkuf.** El-Lalekai İtikad (2008)

<sup>369</sup> **Sahih.** Taberani (1669) Ru'yani (954) el-Muhlisiyyat (1393) İbn Adiy (2/454) El-Esbehani el-Hucce (442)

<sup>370</sup> **Sahih.** Buhari (391) el-Muhlisiyyat (1825) Ebu Yusuf el-Harac (270)

Nafi dedi ki: “Bir adam İbn Ömer radiyallahu anhuma’ya: “Benim bir komşum var, benim aleyhimde şirk ile şahitlik ediyor” dedi. İbn Ömer radiyallahu anhuma dedi ki:

أَفَلَا تَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَتُكَذِّبُهُ

“La ilahe illallah diyerek onu yalanlamadın mı?”<sup>371</sup>

İbn Sa’d, Tabakat’ta, İkrime’den, o da İbn Abbâs radiyallahu anhuma’dan rivayet ediyor: Ali b. Ebî Tâlib radiyallahu anh, İbn Abbâs radiyallahu anhuma’yı haricilere gönderdiği zaman şöyle dedi: “Onlara git ve onlarla tartış. Onlara Kur’ân’dan delil getirme. Çünkü Kur’ân pek çok anlamlar taşır. Sen onlarla sadece sünnet ile tartış.”

Başka bir rivayet yoluyla İbn Abbâs radiyallahu anhuma’dan şöyle dediğini nakleder: “Ey müminlerin emiri! Ben Allah’ın kitabını onlardan iyi bilirim. Zira Kur’ân bizim evlerimize nazil oluyordu.” Ali radiyallahu anh de şöyle dedi: “Doğru söylüyorsun. Fakat Kur’ân pek çok anlamlar taşıyıcı özelliktedir. Biz bir şey deriz, onlar da Kur’ân’dan bir delil bulup başka şey söylerler. Lakin sen onlara karşı sünnetlerle tartış. Çünkü hadisleri onlara arz ettiğinde kaçacak yer bulamazlar.” İbn Abbâs radiyallahu anhuma onlara gitti, sünnetleri delil getirerek tartıştı. Haricîlerin onun karşısında ellerinde bir delil kalmadı.”<sup>372</sup>

---

<sup>371</sup> **Hasen mevkuf.** El-Esbehani el-Hucce (443) Buhari Tarihu’l-Kebir (7/99) İbnu’l-Mukri Mu’cem (729)

<sup>372</sup> Suyutî, Miftâhu’l-Cenne (s.41) İbn Sa’d’ın Tabakât’ının matbu nüshalarında bunu bulamadım. Hatîb el-Fakîh’ta (609) yakın bir lafızla zikretmiştir. İsnadında Yahyâ b. Abdillâh el-Bâbilitî zayıftır. El-Merzukî (v.453h.) el-Ezmine ve’l-Emkine adlı eserinde (s.45) isnadsız olarak zikretmiştir. İbn Sa’d’ın Tabakât’ının matbu nüshasında mevcut değildir. Suyutî Durru’l-Mensur’da (1/40) ikinci lafzı İmrân b. Menah yoluyla İbn Abbas’tan diyerek zikretmiştir. İmrân b. Menâh’ın hal tercemesini bulamadım.

## Cehmîler Bizden Değildir

Ebu Zekeriyya Yahya b. Yusuf ez-Zimmî dedi ki: “Biz Abdullah b. İdris’in yanında idik. Bir adam ona gelip şöyle dedi: “Ey Ebu Muhammed! “Kur’ân mahlûktur” diyen topluluk hakkında ne dersin?” Dedi ki: “Onlar Yahudilerden midir?” Adam: “Hayır” dedi. “Hristiyanlardan mıdır?” dedi. Adam: “Hayır” dedi. “Mecusilerden midir?” diye sordu. Adam yine: “Hayır” dedi. “Peki kimlerden?” dedi. Adam: “Tevhid ehliindendir” dedi. Bunun üzerine dedi ki:

لَيْسَ هَؤُلَاءِ مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ ، هَؤُلَاءِ الزَّنَادِقَةُ ، مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْقُرْآنَ  
مَخْلُوقٌ فَقَدْ زَعَمَ أَنَّ اللَّهَ مَخْلُوقٌ ، يَقُولُ اللَّهُ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، فَاللَّهُ  
لَا يَكُونُ مَخْلُوقًا ، وَالرَّحْمَنُ لَا يَكُونُ مَخْلُوقًا ، وَالرَّحِيمُ لَا يَكُونُ مَخْلُوقًا ،  
وَهَذَا أَصْلُ الزَّنَادِقَةِ ، مَنْ قَالَ هَذَا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ ، لَا تُجَالِسُوهُمْ وَلَا تُنَاكِحُوهُمْ.

“Onlar Tevhid ehlinde olamazlar. Onlar ancak zındıklardır. Kim Kur’an’ın mahlûk olduğunu iddia ederse Allah’ın mahlûk olduğunu iddia etmiş olur. Allah: “Bismillahirrahmanirrahim” buyuruyor. Allah mahlûk olamaz. Rahman mahlûk olamaz. Rahim mahlûk olamaz. Bu zındıklığın aslıdır. Kim böyle söylerse Allah’ın laneti onun üzerine olsun. Onlarla oturmayın ve onları nikâhlamayın.”<sup>373</sup>

Buhari dedi ki: “Vehb b. Cerir şöyle demiştir:

الْجَهْمِيَّةُ الزَّنَادِقَةُ إِنَّمَا يُرِيدُونَ أَنَّهُ لَيْسَ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

“Cehmîler zındıklardır. Onlar ancak arş üzerinde istiva eden kimse bulunmadığını söylemek istiyorlar.”<sup>374</sup>

---

<sup>373</sup> **Sahih maktu.** Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (5) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (s.8) Zehebi el-Uluv (s.112)

<sup>374</sup> **Sahih maktu.** Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (6)

Abdullah b. el-Mubarek şöyle demiştir:

مَنْ قَالَ : {إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا} مَخْلُوقٌ فَهُوَ كَافِرٌ ، وَلَا يَنْبَغِي  
لِمَخْلُوقٍ أَنْ يَقُولَ ذَلِكَ

“Her kim “**Ben, kendisinden başka hak ilah olmayan Allah’ım**”  
(Taha 114) sözünün mahlûk olduğunu söylerse kâfirdir. Mahlûk olanın  
böyle demesi olacak iş değildir.”<sup>375</sup>

İmam Buhari şöyle demiştir:

وَمَا أَبَالِي صَلَّيْتُ خَلْفَ الْجَهْمِيِّ وَالرَّافِضِيِّ ، أَمْ صَلَّيْتُ خَلْفَ الْيَهُودِ  
وَالنَّصَارَى ، لَا يُسَلَّمُ عَلَيْهِمْ ، وَلَا يُعَادُونَ ، وَلَا يُنَاكِحُونَ ، وَلَا يُشْهَدُونَ ، وَلَا  
تُؤْكَلُ ذَبَائِحُهُمْ

“Bir Cehmi ve Rafizinin arkasında namaz kılmakla, Yahudi ve  
Hristiyan arkasında namaz kılmak arasında fark görmem. Onlara selam  
verilmez, hasta ziyaretine gidilmez, nikâhlanılmaz, cenazelerine katılmaz,  
kestikleri yenmez.”<sup>376</sup>

Bişr b. el-Haris (el-Hâfi) Cehmiler hakkında şöyle demiştir:

لَا تَجَالِسُوهُمْ ، وَلَا تَكَلِّمُوهُمْ ، وَإِنْ مَرَضُوا فَلَا تَعُودُوهُمْ ، وَإِنْ مَاتُوا فَلَا  
تَشْهَدُوا لَهُمْ

---

<sup>375</sup> **Sahih maktu.** Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (11) Zehebi el-Uluv (s.111) Ebu  
Said ed-Darimi er-Reddu Ale’l-Cehmiyye (s.375) Abdullah b. Ahmed es-Sunne  
(s.7)

<sup>376</sup> Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (53)

“Onlarla oturmayın, onlarla konuşmayın, hastalandıklarında ziyaret etmeyin, öldüklerinde cenazelerine katılmayın.”<sup>377</sup>

Said b. Amir rahimehullah şöyle demiştir: “Cehmiyye görüş olarak Yahudi ve Hristiyanlardan daha zararlıdır. Nitekim Yahudiler, Hristiyanlar ve dini olan kavimler, Allah Azze ve Celle’nin arş üzerinde olduğunda ittifak etmişlerken, Cehmiyye: “Arş üzerinde bir şey yoktur” diyorlar.”<sup>378</sup>

Muhammed b. Yusuf (el-Firyabi) dedi ki: “Allah’ın arşı üzerinde olmadığını söyleyen kâfirdir. Allah’ın Musa ile konuşmadığını iddia eden kâfirdir.”<sup>379</sup>

Ahmed b. Hanbel rahimehullah şöyle demiştir:

مَنْ قَالَ لَفْظِي بِالْقُرْآنِ مَخْلُوقٌ فَهُوَ جَهْمِيٌّ

“Kim Kur’an’ı telaffuzum mahlûktur derse o cehmîdir.”<sup>380</sup>

İmam Ahmed’e telaffuzu mahlûk sayan Lafziyye fırkası sorulduğu zaman: “Onlar cehmilerdir. Bu Cehm’in görüşüdür. Onlarla oturmayın” dedi.<sup>381</sup>

El-Hasen b. es-Seken Ebu Mansur el-Bari’ye: “Kur’an’ın telaffuzu Kur’an’dan başka bir şeydir” diyenler hakkında sorulunca şöyle dedi:

هُمْ تَارِكُوا السُّنَّةَ , لَا تُجَالِسُوهُمْ , وَلَا تُبَايِعُوهُمْ , وَلَا تُنَاكِحُوهُمْ

“Onlar Sünneti terk etmişlerdir. Onlarla oturmayın, alışveriş yapmayın, onları nikâhlamayın.”<sup>382</sup>

---

<sup>377</sup> Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1/126)

<sup>378</sup> Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (18) Zehebi el-Uluv (s.117)

<sup>379</sup> **Sahih maktu.** Buhari Halku Ef’ali’l-İbad (66)

<sup>380</sup> Abdullah b. Ahmed es-Sunne (181)

<sup>381</sup> Abdullah b. Ahmed es-Sunne (182)

<sup>382</sup> El-Lalekai İtikad (586)

El-Merrûzî şöyle demiştir: “Ebû Abdillâh’a (Ahmed b. Hanbel’e): “el-Kerâbisî “Kur’ân’ın lafzı mahlûktur” demeyen kimse kâfirdir” diyor dedim. Dedi ki: “Bilakis kendisi kâfirdir.” Sonra şöyle dedi: “Bişr el-Merisî kıskırttı ve Huseyn el-Kerâbisî onun yerine geçti.” Sonra bana şöyle dedi: “Bu Cehmîleşmiş ve Cehmî’liğini ortaya koymuştur. Ondan ve ona uyan herkesten sakındırmak gerekir.”<sup>383</sup>

El-Hallâl dedi ki: “Bize el-Merrûzî haber verdi: Ebû Abdillâh (Ahmed b. Hanbel) Hâris el-Muhâsibî’den bahsederek şöyle dedi: “Hâris, belânın – yani Cehm’in sözündeki bid’atların – aslıdır. Belâ ancak Hâris ile gelmiştir. İbnü’l-Allâf dışında onun sohbetine katılanların genelinin durumu açığa çıkmıştır. İbnü’l-Allâf ise gizlenerek ölmüştür. Hâris’ten şiddetle sakındırın.” Dedim ki: “Bir topluluk ona gidip geliyorlar.” Şöyle dedi: “Onların önüne geçelim. Belki de onun bid’atını bilmiyorlardır. Eğer kabul ederlerse ne âlâ. Aksi halde onlardan uzaklaşırız. Hâris için tevbe yoktur. Onun inkârına şahit olunmuştur. Tevbe ancak itiraf eden kimse için söz konusudur.”<sup>384</sup>

---

<sup>383</sup> Sahih maktu. Abdullah b. Ahmed, es-Sunne’de (no:186); Yusuf b. El-Muberrred, Bahru’d-Dem’de (s.192)

<sup>384</sup> Sahih maktu. İbn Batta, el-İbâne (1/342, 344); İbn Ebî Ya’lâ, Tabakâtu’l-Hanâbile (1/62-63).



## Müteşabihlere Tabi Olanlar Bizden Değildir

Aişe radiyallahu anha'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şu ayeti okudu: **“Size Kitab'ı indiren O'dur, O'nun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir ki, bunlar kitab'ın esasıdır. Diğerleri de müteşâbihtir. Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih âyetlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini ancak Allah bilir.”** (Al-i İmran 7) Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

إذا رأيتم الذين يجادلون فيه فهم الذين عني الله فاحذروهم قال مطر  
حفظت أنه قال لا تجالسوهم فهم الذين عني الله فاحذروهم

**“Bu Kitab'ın müteşabih âyetleri hakkında tartışanları gördüğünüz zaman işte Allah'ın (kalplerinde eğrilik olanlar diye) isimlendirdiği kimseler bunlardır ve bunlardan sakınınız.”**<sup>385</sup> Matar el-Verrak'ın rivayetinde: **“Onlarla oturmayınız. Allah'ın kastettiği bu kimselerden sakınınız”** şeklindedir.<sup>386</sup>

Abdullah b. Amr b. el-As radiyallahu anhuma şöyle dedi: “Ben ve kardeşim, benim için kızıl develerden daha sevimli olan bir mecliste oturuyorduk. Ben ve kardeşim gittiğimizde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından yaşlı kimselerin onun kapılarından birinin önünde oturduklarını gördük. Onların arasını ayırmak istemedik ve bir odada oturduk. Kur'an'dan bir ayetten bahsettiler ve onun hakkında tartıştılar. (diğer rivayetlerde kader meselesi hakkında tartıştıkları belirtilir) Sesleri yükseldi ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kızgın olarak, yüzü kızarmış bir halde çıktı. Onlara toprak atıyor ve şöyle diyordu:

---

<sup>385</sup> **Sahih.** Buhari (4548); Müslim (2665); Tirmizi (2996); Ebu Dâvud (4598) İ

<sup>386</sup> **Sahih.** İbn Hibban (1/278)

مهلا يا قوم بهذا أهلكم الأمم من قبلكم باختلافهم على أنبيائهم  
وضربهم الكتب بعضها ببعض ان القرآن لم يترل يكذب بعضه بعضا بل يصدق  
بعضه بعضا فما عرفتم منه فاعملوا به وما جهلتم منه فردوه إلى عالمه

“Ey topluluk! Yavaş olun. Sizden önceki ümmetler peygamberlerine muhalefet etmeleri ve kitabın bir kısmını bir kısmına karşı kullanmaları sebebiyle helak oldu. Şüphesiz Kur’ân, bir kısmı diğer bir kısmını yalanlamak için inmemiştir. Bilakis bir kısmı diğer kısmını tasdik eder. Ondan bildiğinizle amel edin, bilmediğiniz kısmını âlimine arz edin.” Diğer lafzında: “Müteşâbih olanına iman edin” şeklinde gelmiştir.<sup>387</sup>

Ömer b. El-Hattâb radiyallahu anh şöyle demiştir: “Muhakkak ki sizinle Kur’an’ın müteşâbihleri hakkında tartışacak insanlar gelecektir. Onların yakalarından sünnetlerle tutun. Zira sünnet ashâbı, Allah’ın kitabını en iyi bilenlerdir.”<sup>388</sup>

Tâvus rahimehullah’tan: İbn Abbas radiyallahu anhuma, Hâricî’lerin Kur’ân hakkında söylediği şeylerden bahsederek şöyle dedi: “Muhkem ayetlerine iman ederler, müteşâbihlerine gelince helâk olurlar.”<sup>389</sup>

---

<sup>387</sup> **Sahih.** Ahmed (2/178, 181) İbn Sad (4/179) İbn Mace (85) Herevi zemmu’l-Kelam (48) İbn Ebi Asım el-Ahad ve’l-Mesani (812) el-Lalekai (1120) Haris b. Ebi Usame Müsned (734) el-Elbani es-Sahiha (1522)

<sup>388</sup> **Sahih mevkuf.** Dârimî, (1/62) İbn Batta’nın el-İbâne’de (83, 84, 790) mutabi rivayetiyle eser sahihtir. Bu eseri ayrıca Âcurrî, eş-Şerîa’da (1/175); İbn Abdilberr, el-Câmi’de (1927); el-Lâlekâî, İtikad’da (1/94) rivayet etmişlerdir.

<sup>389</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebî Şeybe (37902); Abdurrazzâk (11/423) el-Elbânî, Zılâlu’l-Cenne’de (485) isnadı sahih demiştir.

## Sufiler Bizden Değildir

Şüphesiz sahabe ve Tabiin dönemlerinde zühd, vera ve ibadet ile meşhur olan kimseler vardı. Bunlardan sonra zühd, vera, ibadet gibi hasletleri devam ettiren, yün (Suf) giyinmeye verdikleri önemden dolayı “Sûfiler” denilen kimseler çıktı. Zühd ve ibadet yolunu tutan kimseler de artık, onlara nisbet ile “Sufiler” diye anılır oldular. Fakat bu ismin bir ekol haline gelmesi, “Tasavvuf” adı altında, İslam dışı unsurların da din’denmiş gibi görünmesine sebep olmuştur.

Tasavvufun ilk dönemlerinde ilimden yüz çevirme, Hulul, ittihat, vahdet-i vucud, Rafızîlik, Batınîlik, birden fazla anlama çekilebilen ıstılahların kullanımı gibi unsurlar bazı sufilerde görülmeye başlandı. Sonraları çeşitli anlayış ihtilaflarından dolayı tarikatler zuhur etti. Bu dönemlerde önceki sufilerde rastlanılmayan şu tehlikeli bidatler çıktı;

Şeyhlere ölü gibi teslim olma şartı, Şeyhleri masum görme, Musiki ve raks ederek zikretmeyi caiz sayma, Müridleri kendilerine bağlamak için tılsımlar ile keramet elde etmeyi caiz sayma<sup>390</sup>, Yalnız Allah’tan istenebilecek manevi yardımı velilerden isteyerek istiğase yapma, Kabirlerin türbeleştirilip ziyaretgâh edinilmesi, Mürşidin her an kendisini gördüğünü düşünerek onu rabita etmek<sup>391</sup>, Allah Rasulünün ve sahabelerin yapmadığı bir takım zikir usulleriyle halkalar kurarak toplu halde yüksek sesle zikir yapmak, Bidatlerin güzeline de olduğunu iddia etmek, Uyanık iken Rasulullah ile görüşme iddiaları, Kur’an ve Sünnetin nefis tezkiyesinde yetersiz olduğunu iddia etme v.b.<sup>392</sup>

Her ne kadar Ebu Talib el-Mekkî, Kuşeyrî, Gazalî, Serrac, Sühreverdî gibi ilimle meşgul olan ve tasavvuf esasları hakkında eser yazan sufiler, birçok bidatlerden sakındırıp, selef yolundan sapılmaması ve keşifler ile ilhamlara Kitap ve Sünnet’e uygunluk oranında itibar etmek gerektiğine dikkat çekseler de, kendileri de bazı bidatlere kapı açmaktan kurtulamamışlar, ne Rasulullah’ın, ne de sahabe ve tabiin’in bahsetmediği şeylerden bahsetmişler, Batınî yorumlara girmişlerdir.

Mesela Ebu Talib el-Mekkî şöyle diyor; “Şatahat ehlinden bir sufiye gidersiniz, böyle bir sufi, yolunu kaybetmiş, hatalar içinde biri olduğu için sizi Kitap ve sünnetin ötesine taşır. O bu iki kaynağı önemsemez ve söylediği sözlerle imamların görüşlerine muhalefet eder. Sadece zanna,

---

<sup>390</sup> Bkz. Molla Camî; Nefahatu'l-Uns, Lamîî Çelebi tercümesi (s.119)

<sup>391</sup> Bkz.: Abdulhakim Arvasî; Rabîta-i Şerife

<sup>392</sup> Bu konuların ilmî tenkidi için Sufiye Nasihat adlı kitabıma bakınız.

vesveseye dayanarak konuşmakta, hakkı batıl göstermektedir. Kevni ve mekânı ortadan kaldırarak ilmi ve ahkâmı tamamen devreden çıkarır. Kaideleri çiğneyip atar. Bunlar ucu bucağı olmayan bir çölde yollarını kaybetmiş ve hiçbir delile dayanmayan kimselerdir. Bu zavallılar rehber olamayacağı gibi delilden yoksun görüşleri de geçersizdir.”<sup>393</sup>

İmam Şatibî el-İtisam’da sufilerin hatalarını sayarak der ki;

a. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yalan ihtiva eden ve zayıf hadislere güvenmeleri... Zayıf hadislerin ise Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem tarafından söylendiğine dair zan galip değildir. Dolayısıyla bunlara bir hüküm isnad etmeye imkân yoktur. Durum böyle olunca ya yalan oldukları bilinen hadisler hakkında ne denilir?<sup>394</sup>

b. Maksatlarına uymayan sahih hadisleri reddederek bunların akla muhalif olduğunu ileri sürerler. Kabir azabını, sıratı, mizanı, ahirette Allah’ın görülmesini ve benzeri hususları inkâr edenler gibi bunların akla aykırı olduğunu ileri sürerler.<sup>395</sup>

c. Allah’tan ve Rasûlünden gelenlerin kendisi vasıtasıyla anlaşılabilirdiği arapça ilmini bilmemekle birlikte, arapça olan Kur’an ve sünnet hakkında söz söyleme cesaretini göstererek, şeriati geride bırakıp, ilimde derinleşmiş olan kimselere muhalefet etmeleri.

d. Apaçık usulü bırakıp saparak, akılların çeşitli tavırlar takındığı müteşabihata tabi olmaya yönelmeleri.<sup>396</sup>

e. Mutlaklara kayıt getiren hükümleri tetkik etmeden, mutlak ifadeleri alıp kabul etmek. Tahsis edici buyrukları var mıdır, yok mudur düşünmeden umumi buyrukları anmak. Aynı şekilde bunun aksini de yaptıkları olur. Mesela nass mukayyed ise mutlak alınır yahut has ise başka herhangi bir delil olmadan mücerred görüş ile umumi kabul edilir.<sup>397</sup>

f. Delilleri kullanılacakları yerlerden uzaklaştırarak tahrif etmek. Mesela delil herhangi bir menata dair varid olmuş iken bir başka menata yönlendirilerek her iki menatın aynı olduğu vehmini vermekle delilleri tahrife kalkışmak. Bu ise sözleri yerlerinden kaydırmak suretiyle yapılan gizli

---

<sup>393</sup> Kutu’l-Kulub; (terc.:Muharrem Tan, İz yay., 2/60)

<sup>394</sup> El-İ’tisam (s.299-300)

<sup>395</sup> El-İ’tisam (s.309)

<sup>396</sup> El-İ’tisam (s.320)

<sup>397</sup> El-İ’tisam (s.329)

tahriflerdendir. Bundan Allah'a sığınırız. Büyük bir ihtimalle İslamı kabul ettiğini ifade etmekle birlikte, sözlerin yerlerinden tahrif edilmesini kötüleyen bir kimse, bu işe ancak karşı karşıya kaldığı bir şüphe ya da kendisini haktan alıkoyacak bir cehaletten dolayı girişmiştir. Bununla birlikte o kimse için, delilin gerçek yerinde kullanılmasını engelleyecek bir hevâsının bulunması da sözkonusu olur. Bu sebeple böyle bir kimse bid'atçı olur.<sup>398</sup>

g. Şeyhlerini tazimde çok ileri derecede giderek sonunda onları haketmedikleri seviyeye ulaştırmaları. Onların aşırıya gitmeyip, orta hallileri; "Allah'ın filan kimseden daha büyük hiçbir velisinin olmadığı"nı iddia eder. Bazen velayet kapısını bu sözü eden kişi dışında diğer ümmetin yüzüne kapatırlar. Bu ise katıksız bir batıldır...<sup>399</sup> Orta halli mutedil olanları ise şeyhinin Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e eşit olduğunu ileri sürer, ancak ona vahiy gelmediğini ifade eder."<sup>400</sup>

Zühd ve ibadet ile meşhur olmuş pek çok kimsenin hadis rivayeti konusunda dikkatsiz oldukları bilinmektedir. İmam Suyuti şunları nakleder;

"Zahid olarak tanınan Meysere b. Abdirabbih vefat ettiği gün, cenazesine katılabilmek için Bağdat çarşıları tamamen kapanmıştır. Böyle bir zahid olmasına rağmen Meysere, hadis uydurmakla itham edilmiştir. Vefat edeceği sırada; "Rabbinden ümitvar ol" dedikleri zaman "Nasıl olmam ki, Ali radiyallahu anh'ın fazileti hakkında yetmiş hadis uydurdum" diye cevap vermiştir.<sup>401</sup>

Suyuti'nin verdiği daha başka bilgilere göre Ebu Davud en-Nehai geceleri ibadet etmesi, gündüzleri oruç tutmasıyla şöhret bulan bir zattı. Buna rağmen hadis uydururdu.

Ebu Bişr Ahmed b. Muhammed el-Fakih el-Mervezi, zamanında sünneti en çok müdafaa eden, muhaliflere karşı amansız mücadele veren biriydi. Böyleyken hadis uydurmaktan çekinmezdi. Yine Vehb b. Hafs Salihlerden bir zat idi. Yirmi sene hiç kimseyle konuşmadan durmasına rağmen, hadis uydurmaktan da geri durmazdı.<sup>402</sup>

Sufilerin münker hadisler nakletmelerinin sebebi, ibadetle meşguliyetlerinin, onları rivayet ilimlerinden alıkoymasıdır. Şeyhulislam İbn Teymiye rahimehullah der ki; "Abidlerin çoğu hadisleri ve isnadlarını

---

<sup>398</sup> El-İ'tisam (s.334)

<sup>399</sup> El-İ'tisam (s.348)

<sup>400</sup> El-İ'tisam (s.349)

<sup>401</sup> Tedribu'r-Ravi (1/283)

<sup>402</sup> Tedribu'r-Ravi (1/283)

ezberleyememiş, hadislerin isnadında ve metinlerinde çokça hatalar yapmışlardır. Bunun için Yahya b. Said; “Hadis konusunda salihlerden yalancısını görmedik” der. Yani çok hata ettiklerini anlatmak ister. Eyyub es-Sahtiyani rahimehullah der ki; “Kendisinden bereket umduğum ve seher vaktinde bana dua etmesini istediğim bir komşum var. Bununla beraber o, bir bakla tanesi hakkında şahitlik etse, onun şahitliğini kabul etmem.”

Ebu Said İbnul-A’rabî, kendi asrındaki tasavvuf ehlinin bid’atlere meylettiğini gördüğünden, sonrakilerin çıkardığı; fena, mahv, sahv, sekr gibi terimlere tepki göstererek şöyle demiştir: “Bunlar hayal ve vesveseden başka bir şey değildir. Bu ibareleri Tabiîn’den ne bir sadık, ne bir zahid ne de bir imam ağızlarına almamış, onların talebeleri de bunları kullanmamışlardır... La havle ve la kuvvete illa billah... Tasavvuf, sülûk, seyr ve muhabbet ancak Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabından gelen; Allah’tan razı olmak, takva, Allah yolunda cihad, Şeriatın edepleriyle edeplenmek, Kur’an’ı tertîl ile ve manasını düşünerek okumak, namazı huşu ile kılmak, yerine göre oruç tutmak ve bazen tutmamak, iyilik yapmak için gayret sarf etmek, başkasını kendine tercih etmek, bilmeyene öğretmek ve müminlere alçak gönüllü olup, kâfirlere karşı izzetli olmak gibi şeylerdir. Allah dilediğini sıratı mustakîme iletir.”<sup>403</sup>

Aslında Ebu Said İbnul-A’rabî’nin bu izahında anlatılan şeyler, İslam’ın ta kendisidir ve ona “Tasavvuf” ismini vermek bile gereksizdir. Delilsiz olarak herhangi bir ıstılahın kullanılmasına şiddetle karşı çıkarken kendisinin, “Tasavvuf” kelimesinin kullanımına da karşı çıkması gerekirdi. Zira bu kelime de Tabiîn asrından sonra ortaya çıkmış ve maalesef bu isim, İslam dışı unsurların İslam’a sokulmasında bir maske olmuştur.

Saîd b. Amr el-Berzaî şöyle demiştir: “Ebû Zur’a’ya Hâris el-Muhâsibî ve kitaplarının sorulduğuna ve onun şöyle cevap verdiğine şahit oldum: “Bu kitaplardan sakının. Bu kitaplar bid’at ve sapıklık kitaplarıdır. Sana rivayetleri tavsiye ederim. Zira onlarda seni o kitaplara muhtaç bırakmayacak şeyler bulacaksın.” Ona: “Bu kitaplarda da ibret vardır” denilince şöyle dedi: “Allah Azze ve Celle’nin kitabında kendisine ibret bulunmayan kimse kimse için bu kitaplarda ibret bulunması söz konusu değildir. Malik b. Enes, Sufyân es-Sevrî, el-Evzâî ve önceki imamların; kalbe gelen düşünceler, vesveseler ve bu gibi şeyler hakkında kitaplar tasnif ettikleri size ulaştı mı? Onlar, ilim ehline muhalefet eden bir topluluktur. Bazen bize el-Hâris el-Muhâsibî ile bazen Abdurrahim ed-

---

<sup>403</sup> Zehebi Siyeru A’lamin-Nubela (15/410)

Dubeylî ile bazen Hâtim b. El-Asam ile bazen de Şakîk ile gelirler.” Sonra şöyle dedi: “İnsanlar bid’atler konusunda ne kadar da hızlılar!”<sup>404</sup>

Suveyd şöyle dedi:

سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ مَهْدِيٍّ , وَذَكَرَ الصُّوفِيَّةَ , فَقَالَ: «لَا  
تُجَالِسُوهُمْ , وَلَا أَصْحَابُ الْكَلَامِ

Abdurrahman b. Mehdî’nin, Sufiler’den bahsedilince şöyle dediğini işittim: “Onlarla oturmayın. Kelamcılarla da oturmayın.”<sup>405</sup>

İshak b. Davud b. Subayh şöyle demiştir: Abdurrahman b. Mehdî’ye dedim ki

يا أبا سعيد إن ببلدنا قوما من هؤلاء الصوفية، قال: لا تقرب هؤلاء، فإننا  
رأينا من هؤلاء قوما، فبعضهم أخرجهم الأمر إلى الجنون، وبعضهم أخرجهم  
إلى الزندقة

“Ey Ebu Said! Beldemizde şu sufilerden bir topluluk var.” Dedi ki: “Onlara yaklaşma. Zira onlardan bir topluluk gördük, bazılarını deli ettiler, bazılarını da zındık yaptılar.”<sup>406</sup>

Said b. Nasr’dan: “Sufyan b. Uyeyne’ye dedim ki: “Ey Ebu Muhammed! Yanımızda kıldan elbiseler giyen bir topluluk var. Azık almadan hac yapıyorlar ve azık taşıyanın mümin olmadığını iddia ediyorlar.” Dedi ki:

---

<sup>404</sup> **Sahih maktu.** Ed-Duâfâ ve Ecvibeti Ebî Zur’atu’r-Râzî Alâ Suâlâti’l-Berzaî (2/561) Hatib el-Bagdadî, Tarih (8/215); Tehzibu’t-Tehzib (2/117); Mîzânu’l-İtidal (2/165); İbn Cevzî, Telbîsu İblis (s.150).

<sup>405</sup> **Sahih maktu.** İbn Batta el-İbane (483)

<sup>406</sup> **Sahih maktu.** Ebu Bekr el-Hallal, el-Has Ale’t-Ticare (93)

كذبوا هؤلاء أعداء السنة لا تجالسوهم ولا تحدثوهم

“Yalan söylüyorlar. Onlar sünnetin düşmanlarıdır. Onlarla oturmayın ve konuşmayın.”<sup>407</sup>

İmam Şafii şöyle demiştir:

لولا أن رجلاً عاقلاً تصوف، لم يأت الظاهر: حتى يصير أحمق

“Akıllı bir kimse tasavvufa girse, öğlen olmadan ahmak olur çıkar”<sup>408</sup>  
Yine İmam Şafii şöyle der:

أسس التصوف على الكسل

“Tasavvuf tembellik üzerine kuruludur.”<sup>409</sup>

İbnu'l-Mubarek şöyle demiştir:

ما رأينا أحدا منهم عاقلاً، يعني الصوفيين

“Sufilerden akıl sahibi hiç kimse görmedik.”<sup>410</sup>

Sufiler, veliler konusunda aşırılık yapar, onların fayda ve zarar verdiklerini, kâinatta tasarrufta bulunduklarını iddia ederler. Vahdeti vücuda (varlığın birliğine) ve böylece her şeyin rab olduğuna inanırlar.

Muhammed el-Bulkini, Ahmed eş-Şernubî'nin dilinden yazdığını belirttiği Kitabu'l-Guyubî Fî Tabakati's-Şernubî (Dört Kutubun Gizemli Dünyaları adıyla tercüme edilmiştir) adlı kitabında şöyle diyor: “Bir gün Ahmed eş-Şernubî'ye şöyle sordum:... Ey efendim! Bana güç sahibi dört seyyidin (Ahmed er-Rifai, Ahmed el-Bedevi, Abdulkadir el-Geylani ve

---

<sup>407</sup> İbn Hibban es-Sikat (8/269)

<sup>408</sup> **Sahih maktu.** Ebu Nuaym Hilye (9/142) Beyhaki Menakıbu's-Şafii (2/207)

<sup>409</sup> Ebu Nuaym Hilye (9/137)

<sup>410</sup> **Sahih maktu.** Ebu Bekr el-Hallal, el-Has Ale't-Ticare (94)



İbrahim ed-Dusuki'yi kastediyor) kerametlerini bildir. Başkaları değil de, neden yeryüzünü sırf bunlar paylaştılar? Dedi ki: “Onların kerametleri sayılamayacak kadar çoktur. Ancak ben sana birkaç tanesini anlatayım...”<sup>411</sup>

“Biz Kabe-i müşerrefenin üzerinde iken İbrahim ed-Dusuki bana şöyle anlattı:... “Bizim kerametlerimizden biri; biz ecelini bilmeden bir müminin eceli gelmez. Ne gece, ne gündüz hiç kimse ölmez ki, onun ruhu bana gelsin. Geldiğinde dilersem onun ruhunu tekrar bedenine gönderirim. Ama eceli gelmişse ruhunu eceliyle birleştiririm, o zaman ölür. Bizim kerametlerimizden bir diğeri: Rabbim benim konuşmama ve “Ben Allah’ım” dememe izin verdi. Bana: “Sen aldırma, “ben Allah’ım” de” hitabında bulundu. Bir diğer kerametimiz: “Dünyanın günü dolup da İsrail Sur’a üfleyeceği zaman, ben izin vermeden ona üfleyemeyecek. Bir diğer kerametimiz: Annemi bakire olduğu kızlık döneminde ben himaye ettim...”<sup>412</sup>

Adı geçen eserde buna benzer küfür içeren birçok saçmalık zikrettikten sonra diğer peygamberlerin çözemediği sırları çözdüğüne dair küfür dolu iddialar ed-Dusuki'ye nispet edilmektedir. Tasavvuf ve menkıbe kitapları bunun gibi Rububiyet, ulûhiyet ve isim-sıfat tevhidinde aykırı birçok ifadeler içermektedir. Burada maksadımız, sufilerin rububiyet konusunda nasıl bir şirik itikadı içinde olduklarına dair örnek vermektir.

Âlimler tasavvufu red konusunda çok çabalar göstermişler, bu yüzden eziyetlere uğramışlardır. Bunlardan birisi de bizzat tasavvuf kültürü içerisinde yetişen İmam Suyutîdir. O, sufilerin şeyhliğine tayin edildikten sonra, zamanında Sufilerin birçok yanlışlarına uyarıda bulunmuştur. Onların dergâhlarda çalışmadan yaşadıklarını, farz ibadetleri yerine getirmediklerini ve tasavvuf ahlakı diye bilinen esaslara uymadıklarını görmüştür. Bu yüzden onlara nasihatlerde bulunmuştur.<sup>413</sup> Lakin sufiler intikam almak için Suyutî'ye saldırmışlar, neredeyse öldürecek hale gelmişler, onu fasıklıkla suçlamışlardır.<sup>414</sup> Bu olay hicri 903 yılı Cemadiyelahira ayında olmuştur. Sufiler bununla da yetinmemiş, onu sultan Tomanbay'a şikâyet etmişler, öldürtmeye teşvik etmişler ve sürgün ettirmişlerdir.

---

<sup>411</sup> Dört Kutubun Gizemli Dünyası, Ocak Yayınları (s.12)

<sup>412</sup> A.g.e (s.15)

<sup>413</sup> Şa'rani Zeylu't-Tabakati'l-Kubra (el yazma v.24)

<sup>414</sup> İbn İlyas Bedaiu'z-Zuhur (2/339)

## Kelamcılar Bizden Değildir

Kelamcılar ile kastedilen: Kur'an ve sünnet naslarına akılla te'vilde bulunan, haber-i vahidi hüccet saymayan kimselerdir. Kitap ve sünnetten kendilerine delil getirildiğinde, ona felsefî metotlarla açıklama getirenler, "Bu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında böyleydi, şimdi biz başka şeye uyabiliriz" diyenler ve buna benzer aklî te'villerle naslara muhalefet edenler de yine bu kelamcılardandır. Şu ayet onları reddetmektedir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ

**"Ey iman edenler! Allah'ın ve Rasûlünün önüne geçmeyin. Allah'tan korkun."** (Hucurat 1)

Abdullah b. Mes'ûd radiyallahu anh şöyle demiştir: "Sizleri, insanların çıkardıkları bid'atlerden sakındırırım! Zira din kalplerden bir seferde gitmez. Lakin şeytan, kişinin kalbinden iman çıkıncaya kadar ona bid'atler çıkarır. İnsanların, Allah'ın kendilerine yükümlü kıldığı namaz, oruç, helal, haram gibi farzları terk edip, Rableri Azze ve Celle hakkında konuşmaya başlamaları yakındır. Kim bu zamana yetişirse kaçsın." Denildi ki: "Ey Ebû Abdirrahman! Nereye kaçalım?" Dedi ki: "Nereye değil! Kalbiyle ve diniyle kaçsın. Bid'at ehlinde kimseyle oturmasın."<sup>415</sup>

Ebu Reca dedi ki: Yunus b. Süleyman es-Sekatî'den işittim – o güvenilir idi – şöyle dedi: "Bir meseleye baktığımda o hususta hadis ve re'y vardı. Hadiste Rabb Teâlâ'nın rububiyetinin, celalinin, azametinin, arşın, cennetin ve insanların sıfatının, peygamber ve rasullerin, helal ve haramın, akrabalık bağlarını gözetmeye teşvikin zikredildiğini ve bütün hayırların onda toplandığını gördüm. Re'ye baktığımda ise tuzak, aldatma, hileler, akrabalık bağlarını koparmak ve bütün kötülüklerin onda toplandığını gördüm."<sup>416</sup>

Harun er-Reşid dedi ki: "Mürüvvet hadis ashabındadır. Kelam

---

<sup>415</sup> El-Lâlekâî (1/121) el-Esbahani, el-Hucce Fî Beyani'l-Mahacce'de (1/339) rivayet etmiştir. Benzerini: Darimi (1/71)

<sup>416</sup> Şerafu Ashabî'l-Hadis (161)

Mutezile'dedir. Yalan ise Rafizilerdedir.”<sup>417</sup>

İmam Ahmed şöyle dedi: “Kelamcı asla iflah olmaz.”<sup>418</sup>

Ebu Sevr ve el-Huseyn b. Ali dediler ki: “Şafîî'nin şöyle dediğini işittik: “Kelamcılar hakkındaki hükmüm onlara değneklerle vurulması, develere bindirilip aşiret ve kabilelerde dolaştırılarak: “Bu kitap ve sünneti terk edip kelamı alanın cezasıdır” diye nida edilmesidir.”<sup>419</sup>

Yine imam Şafîî şöyle demiştir: “Kelama dalıp da kurtulan bir kimse yoktur.”<sup>420</sup>

Ebu'l-Hâris şöyle dedi: “Ebû Abdillâh'a (Mâlik b. Enes'e) şöyle sordum: “Burada Cehmiye ile tartışan, onların hatalarını açıklayan ve onlara meseleleri araştıran birisi var, görüşün nedir?” Şöyle dedi: “Bu hevâlar hakkında herhangi bir şey konuşmak taraftarı değilim. Birinin onlarla tartışmasını da uygun görmem. Muaviye b. Kurra şöyle demiyor mu?: “Tartışmak amelleri boşa çıkarır. Düşük bir konuşmadır. Hayra sebep olmaz. Kelâmcı iflâh olmaz. Tartışma ve kelâm ehlinin uzak durunuz. Sizlere sünnetleri ve sizden önceki ilim ehlinin üzerinde durdukları şeyi tavsiye ederim. Şüphesiz onlar kelâmı, bid'at ehli hakkında konuşmaya dalmayı ve onlarla beraber oturmayı çirkin görürlerdi. Selâmet ancak bunların terk edilmesindedir. Sapıklık ehliyle tartışmak ve münakaşa etmekle emrolunmadık. Muhakkak ki selâmet bundadır.”<sup>421</sup>

İmam Malik dedi ki: “Sizleri bidatlerden sakındırırım.” Denildi ki: “Ey Ebu Abdillâh! Bidatler nedir? Dedi ki: “Bidat ehli Allah'ın isimleri ve sıfatları, kelamı, ilmi ve kudreti hakkında konuşurlar, fakat sahabe ile onlara en güzel şekilde uyan tabiinin sustuğu yerde susmazlar.”<sup>422</sup>

---

<sup>417</sup> Şerafu Ashabi'l-Hadis (167) Suyuti Savnu'l-Mantık (s.146)

<sup>418</sup> İbn Abdilberr Camiu Beyani'l-İlm (2/95) İbn Kudame Tahrimu'n-Nazar (s.41) Suyuti Savnu'l-Mantık (128) İbnu'l-Cevzi Telbisu İblis (s.83)

<sup>419</sup> Şerafu Ashabi'l-Hadis (168) Beyhaki Menakibu's-Şafîî (1/462) İbn Ebi Hatim Adabu's-Şafîî (s.186) İbn Asakir Tebyinu Kizbi'l-Mufteri (335) Ebu Nuaym Hilye (9/116) İbn Abdilberr el-İntika (s.80)

<sup>420</sup> İbnu'l-Muberrred, Cemu'l-Cuyuş (57)

<sup>421</sup> İbn Batta, el-İbâne (2/539).

<sup>422</sup> İbnu'l-Muberrred, Cemu'l-Cuyuş (no 31)

Abdurrahman b. Mehdi şöyle dedi: “İmam Malik’in yanına girdiğimde bir adam Kur’ân hakkında bir şey soruyordu. Malik dedi ki: “Galiba sen Amr b. Ubeyd’in arkadaşlarındansın. Allah Amr’a lanet etsin. Zira o şu kelam bidatini çıkardı. Şayet kelam ilim olsaydı sahabe ve tabiin, hükümler ve kurallar hakkında konuştukları gibi bu konuda da konuşurlardı. Lakin batıl ancak batıla götürür.”<sup>423</sup>

Yine İmam Malik şöyle demiştir: “Dini kelam ile talep eden zındıklaşır”<sup>424</sup>

Ebu Yusuf şöyle demiştir: “İlmi, kelam ile talep eden zındıklaşır”<sup>425</sup>

Abdurrahman b. Mehdî rahimehullah şöyle demiştir: “Kelamı öğrenen kimsenin sonu zındıklaşmaktır.”<sup>426</sup>

Ebu Zur’a rahimehullah şöyle demiştir: “Dini kelam ile talep eden sapar.”<sup>427</sup>

Ebu Amr b. Matar şöyle demiştir: “İbn Huzeyme’ye isimler ve sıfatlar hakkında konuşmak (Kelam) soruldu. Dedi ki: “Bu sonradan çıkarılmış bir bidattir. Malik, Sufyan, el-Evzaî, Şafii, Ahmed, İshak, Yahya b. Yahya, İbnu’l-Mubarek, Muhammed b. Yahya, Ebu Hanife, Muhammed b. el-Hasen, Ebu Yusuf gibi Müslümanların imamları bu konuda konuşmazlar, kelama dalmaktan yasaklarıdır. Onlar arkadaşlarına kitap ve sünneti gösteriyorlardı. Sen de kelandan ve onların kitaplarına bakmaktan sakın!”<sup>428</sup>

---

<sup>423</sup> İbnu’l-Muberrred, Cemu’l-Cuyuş (no:33)

<sup>424</sup> İbnu’l-Muberrred, Cemu’l-Cuyuş (no:32)

<sup>425</sup> İbn Kuteybe, Te’vilu Muhtelef (43) İbn Asakir Tebyinu Kizbi’l-Mufteri (333) Hatib Şerafu Ashabi’l-Hadis (4) Suyuti Savnu’l-Mantık (60)

<sup>426</sup> İbnu’l-Muberrred, Cem’ul-Cuyuş (48)

<sup>427</sup> İbnu’l-Muberrred Cem’u’l-Cuyuş (97)

<sup>428</sup> İbnu’l-Muberrred, Cemu’l-Cuyuş (98)

## Eş'arî ve Maturidî'ler Bizden Değildir

Şeyh Ahmed b. Muhammed ed-Dihlevî rahimehullah Tarihu Ehli'l-Hadis'te şöyle anlatmıştır:

“Şüphe olmayan hususlardandır ki, diğer İslâm ülkelerinin halkları – sahabe, tabiîn, tebâu't-tabiîn ve dört imâm rahimehumullah – bu mezhepler ortaya çıkana kadar revaçtaki bu mezhepleri bilmiyorlardı. Zaman içinde hevâ ile bu mezhepler galip geldi. Kâdîlar kuvvet sahibi idiler ve zorlama yaptılar. Bu galebe, imkân, tasarruf ve zorbalıklar, devletin insanları bu mezheplere ve Eş'arî akidesine sarılmaya zorlamasıyla tamamlanmıştır. Bu mezhepler, farz kılınmış ve bunların dışında kalan Kitap ve sünnet ise haram kılınmıştır.

Onlara karşı çıkanlar, Allah'ın kitabı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetiyle amel edenler, bu ikisini bağımsız olarak te'vil ve tahrif etmeden anlayanlar, önceki ilk selefe tâbî olup kâmil sıfatları teşbih ve ta'tile gitmeden, geldiği gibi kabul edenler kâdîlık görevine getirilmediler, şâhitlikleri kabul edilmedi, hatip olarak konuşturulmadılar, imâm yapılmadılar, onlara ders verdirilmedi. Zira onlar usulde ve fûrû'da bu mezheplerden birini taklit etmediler. Ebu'l-Hasen el-Eş'arî'nin - tevbe etmeden önceki eski - akîdesini benimsemediler. Âlimler ve halktan olan insanlara bunun için zorlama yapıldı. İnsanlar, devlet ve idareciler katında revaçta bulunan bu mezheplere rağbet ederek dünyalığa, izzete ve şöhrete hırs gösterdiler. Hatta Allah Azze ve Celle'nin kitabına ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadislerine bakılmaz oldu. İslâm şehirlerinde bu mezheplere ve el-Eş'arî'nin eski akîdesine tâbî olmayan kimse kalmadı. Hanefî, Mâlikî ve Şâfiî olan herkes usûlde el-Eş'arî'nin eski akîdesine tâbî oluyordu. Nitekim bu husus es-Subkî'nin Tabakât ve Muîdu'n-Niam adlı eserlerinde anlatılmıştır. Durum bu şekilde devam etmiş, Eş'arî ya da Mâturidî<sup>429</sup> akîdesinde olmayan bir Şâfiî, Mâlikî ya da Hanefî görülmez olmuştur. Sadece Hanbelî'ler önceki selefin mezhebi üzerinde devam etmişlerdir.

---

<sup>429</sup> Bkz.: Şeyh Şemsuddin el-Efgânî'nin üç cilt halinde “Nakzu'l-Mâturidiyye” adında kitabı.

Hanbelîler ile Ebu'l-Hasen el-Eşârî arasında bir münâzara olmuş ve el-Eş'arî rahimehullah tevbe ederek itizal (Mutezile) akîdesinden uzaklaşmış, hakka dönüş yapmıştır. Cuma günü Basra Camii'nde kürsüye çıkarak yüksek sesle şöyle seslenmiştir: "Beni tanıyan tanır. Beni tanımayan kendimi tanıtıyorum: Ben falan oğlu filanım. Daha önce Kur'ân'ın mahlûk olduğunu, Allah'ın gözle görülemeyeceğini, kötülüklerin failinin insanın kendisi olduğunu söyledim. Ben kesin olarak bunlardan tevbe ettim. Mutezile'yi reddeden, onların kusurlarını açıklayan itikâda sahibim."

Sonra elli beş kitap tasnif etti. El-İbâne adlı eseri bunlardan birisidir. El-Makrîzî'nin el-Hutut kitabından yapılan özet bitti.<sup>430</sup>

Eski Eş'arî mezhebinin hakikatine gelince, o Mutezile'nin metodu olan nefiy/inkâr ve Tecsim ehlinin metodu olan ispat<sup>431</sup> arasında idi. Onun bu konudaki görüşüne bakan kendi mezhebine delil getirirdi. Bir topluluk buna meyletmiş ve kendi görüşüne göre yorumlamıştır. Bunlardan bazıları Kâdî Ebû Bekr Muhammed b. Et-Tayyib el-Bakillânî el-Mâlikî, Ebû Bekr Muhammed b. El-Hasen b. Fûrek, Ebû İshâk İbrâhîm b. Muhammed b. Mihrân el-İsferâyînî, el-Gazâlî<sup>432</sup>, Ebu'l-Feth Muhammed eş-Şehristânî, Fahrüddin er-Râzî ve başkalarıdır. Bunlar mezhebine destek olmuşlar, bunun için tartışmışlar, mücadele etmişler ve el-Eş'ari mezhebi Irak'ta, 380 yılı civarında yayılmıştır.

Buradan Şâm'a yayılmıştır. en-Nâsır Salahuddin Yûsuf b. Eyyûb Mısır diyarına kral olunca kâdî Sadruddin Abdulmelik b. İshâ b. Dirbâs el-Mâderânî, Eş'arî mezhebinde idi. Sultân Melik Nureddin b. Mahmûd b. Ez-Zengî'nin hizmetinde idi. Kutbuddin Ebu'l-Meâlî Mes'ûd b. Muhammed Mes'ûd en-Nîsâbûrî onun için "Akîdetu Mezhebi'l-Eş'arî" kitabını yazdı. Çocuklarına küçük yaşlarda bunu ezberletmeye başladı. Böylece bunu üstün tuttular, Eş'arî mezhebine bağlandılar. Devletlerinin hüküm sürdüğü günlerde bütün insanları bu mezhebe bağlanmaya zorladılar. Krallık devam ettiği sürece durum böyle sürdü. İslâm şehirlerinde Eş'arî mezhebi yayıldı.

---

<sup>430</sup> El-Makrîzî el-Hutut (3/359)

<sup>431</sup> Yaratıcı ile yaratılan arasına benzetmeye sebep olan ispat kastedilmiştir. Allah Teâla'nın şu ayetine dayanan ispat kastedilmemiştir: "O'nun benzeri gibisi yoktur. O işitendir, görendir." (Şura 11)

<sup>432</sup> Gazâlî'nin vefat anında tevbe etmiş ve Sahihu'l-Buhârî'yi göğsüne koyarak güzel son ümit ettiğini zikretmiştir. Allah onu bağışlasın.

Diğer mezhepler unutuldu ve bilinmez hale geldi. Hatta bugün İmâm Ahmed'e tâbî olan Hanbelî'ler dışında Hanefîlere, Mâlikîlere ve Şâfilere muhâlif bir mezheb kalmadı. Zira Hanbelîler selefin yolunda idiler. Sıfatlar hakkında, seleften rivayetle gelmiş te'vil dışında bir te'vili uygun görmediler.

Yedinci yüzyıldan sonra Dimaşk'ta ve etrafında Şeyh Takiyuddîn Ahmed b. Abdulhalim ibn Teymiyye el-Harrânî rahimehullah meşhur oldu. Önceki selefin mezhebine destek olmak için meydan okudu. Eş'arî mezhebine kuvvetli reddiyeler verdi ve şiddetle karşı çıktı." El-Makrîzî'nin<sup>433</sup> Mısır'daki el-Kadim matbaasında basılan el-Hutut kitabında<sup>434</sup> söyledikleri bunlardır.

Burada Eş'arî ve Mâturîdî akidesinin Ebû Hanîfe, İmâm Mâlik ve İmâm Şâfî rahimehumallah'ın akîdeleriyle aynı olmadığına açık bir delâlet vardır. Zira bu akîde dört imâmın vefatlarından sonra Ebu'l-Hasen el-Eş'arî'nin dilinden ortaya çıkmıştır. Kim bunun aksini iddia ederse delil getirmesi gerekir."<sup>435</sup>

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der: "Burada şunun da bilinmesi gerekir ki, usûlu'd-dîn ve kelâmıda şahıslara bağlı zümreler, farklı derecelerdeler. Bunlar arasında birçok usûl konusunda sünnete muhalefet etmiş olanlar vardır, sadece ince bir takım meselelerde sünnete muhalefet edenler vardır. Bir de sünneti kendisinden daha fazla terk etmiş olanları reddetmiş olanlar vardır ki; bunlar, reddettikleri bâtil ve söyledikleri hak hususlarda övülürler. Fakat bunlar, diğer taraftan birtakım hak unsurları red ve inkâr, bâtil hususları da kabul ve ifâde etmek suretiyle bu redlerinde adâlet ve itidâl ölçülerini aşmış; büyük bir bid'ati, ondan biraz daha hafif bir bid'atle, bir bâtili, ondan biraz daha hafif bir bâtille reddetmişlerdir. İşte bu durum, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat'e mensup kelâmcıların birçoğunda görülmektedir.

Böyleleri, ortaya koydukları bid'ati, müslümanların cemaatini parçalayan ve ona göre dost edininip, ona göre düşman bildikleri bir görüş

---

<sup>433</sup> Tecrîdu't-Tevhîdî'l-Mufîd (s.13-16) kitabına Ali el-Halebi'nin yazdığı mukaddimeye bakınız.

<sup>434</sup> el-Hutut (3/358)

<sup>435</sup> Tarihu Ehli'l-Hadis (s.78-80)

haline getirmediikleri takdirde bu, bir hata kâbilindendir ve Allah Subhânehu ve Teâlâ, böyle durumlarda mü'minlerin hatalarını bağışlar.

Bu ümmetin selefi ve imamlarından birçoğu böyle durumlara düşmüştür. Onların, bir içtihad neticesinde ileri sürdükleri birtakım görüşleri vardır ve bunlar, Kitap ve Sünnet'te sâbit olan esaslara muhaliftir. Ama kendilerine uyanları dost bilen, muhalif kalanlara düşmanlık besleyenlerle, müslüman cemâatin arasına ayrılık sokan, içtihad ve görüşe dayalı mes'elelerde kendisiyle uyuşanları değil de, muhalif kalanları kâfirlik ve fâsıklıkla itham eden, yine kendilerine uyanlarla değil de muhalifleriyle savaşmayı dahi helâl sayanların durumu farklıdır. İşte bunlar, tefrika/ayrılık ve ihtilâf ehli kimselerdir.”<sup>436</sup>

Son zamanlarda Eş'ârî ve Maturidî fırkaları kendilerinden daha fazla sapmış olan taifelerin akidelerini benimsemeye, ümmetin selefinin akidesini sapıklıkla itham etmeye başlamışlardır.

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle demiştir: “Söz İmam Eş'arî'nin söylediklerine gelince içlerinde önde gelen bir şeyhleri: “Hiç şüphesiz İmam Ahmed hem kadri büyük bir imam hem de İslam imamlarının en büyüklerindendir! Ancak O'na birçok bid'at çıkarmış kimseler mensûbiyet iddia etmişlerdir” dedi. Dedim ki: “Evet doğru, ama bu yalnız İmam Ahmed'e hâs bir özellik değildir. Hemen hemen hiçbir imam yoktur ki, kendisinden uzak olan topluluklar kendisine intisab etmiş olmasın. İmam Mâlik'in kendilerinden uzak olduğu bazı insanlar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. Şâfiî'nin uzak olduğu bazı insanlar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. Ebû Hanîfe'nin uzak olduğu bazı insanlar kendilerini O'na nispet etmişlerdir. Mûsâ aleyhis's-selâm'ın uzak olduğu bazı insanlar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. İsâ aleyhi's-selâm'ın uzak olduğu bazı insanlar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. Ali b. Ebî Tâlib radiyallahu anh'ın uzak olduğu bazı insanlar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. Yine Nebî *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in uzak olduğu Karâmita, Bâtıniyye ve başka fırkalardan nice mülhidler, nice münafıklar kendilerini O'na nispet etmişlerdir.”

O önde gelen şeyh sözleri esnasında ‘Haşeviyye ve Müşebbihe’den bazı insanlar, kendilerini İmam Ahmed’e nispet etmişlerdir’ veya benzeri bir şey söyledi. Dedim ki: Müşebbihe ve Mücessime’den olanlar, İmam

---

<sup>436</sup> Mecmûu'l-Fetâvâ (3/348).



Ahmed'in ashâbı dışında diğer mezhep ashâbı arasında İmam Ahmed'in ashâbında olduğundan daha çoktur. Nitekim şu Kürt boylarının hepsi Şâfiî'dir. Onlarda olan teşbîh ve tecsîm fikri başka hiçbir insan sınıfında yoktur. Ceylân halkı içinde Şâfiîler de vardır, Hanbelîler de. Sonra dedim ki: Halis Hanbelîler'e gelince onlar arasında, kendilerinden başka mezheplerde olan bu tür fikirlerden hiçbiri yoktur. (Daha sonra) Mücessimî Kerrâmîler'in hepsi Hanefî'dir diyerek cevabı tamamladım."<sup>437</sup>

İbn Ebi'l-'İzz el-Hanefî ise bu konuyla ilgili olarak, Ebû Hanîfe'nin, "Allah'ın semada olduğunu inkâr eden kâfir olmuştur" sözünü aktardıktan sonra şöyle demiştir: "Kendilerini Ebû Hanîfe'nin mezhebine nispet edenlerden bunu inkâr edenlere aldırılmaz. İnandıkları şeylerin çoğunda Ebû Hanîfe'ye muhâlif olan Mu'tezile ve başka gruplar, kendilerini O'na nispet etmişlerdir. İnandıkları şeylerin bir kısmında Mâlik, Şâfiî ve Ahmed'e muhalefet edenler de, kendilerini bazen bu imamlara nispet edebilmişlerdir."<sup>438</sup>

İbn Teymiyye şöyle demiştir: "Cehmiyye ve Mu'tezile, -yalan ve iftira olarak- bu güne kadar sıfatlardan bir şeyi ispat edene Müşebbihe adını verirler. Hatta onlardan öyle aşırı gidenler olmuştur ki, bunlar peygamberleri bile Müşebbihe olmakla itham ederler. Öyle ki Cehmiyye'nin ileri gelenlerinden Sümâme b. el-Eşres şöyle demektedir: "Peygamberlerden üçü Müşebbihe'dendir: Mûsâ (aleyhi's-selâm) böyledir. Çünkü O: **"Bu iş, senin imtihanından başka bir şey değildir."** (A'râf, 155) demiştir. İsâ (aleyhi's-selâm) da böyledir. Çünkü O: **"Sen benim nefsimde olanı bilirsin, hâlbuki ben senin nefsinde olanı bilmem"** (Mâide, 116) demiştir. Yine Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem de böyledir. Çünkü O: **"Rabbimiz nüzul eder"** demiştir. Hatta Mutezile'nin pek çoğu, İmâm Mâlik, Sevrî, Evzâ'î, Şâfiî, Ahmed ve bunlara tâbi olanlarla, İshâk b. Râhûye, Ebû 'Ubeyd ve başkaları gibi imamların çoğunu müşebbihe sınıfına sokarlar."<sup>439</sup>

Bid'at ehli zındıkların en büyük alâmeti, Ehl-i Sünnet'e; "Haşeviyye", "Müşebbihe" ve "Mücessime" gibi lakaplar takarak iftira etmeleridir.

---

<sup>437</sup> Mecmû'u'l-Fetâvâ (3/184-185)

<sup>438</sup> Şerhu Akideti't-Tahaviyye (s.288)

<sup>439</sup> Mecmû'u'l-Fetâvâ (5/110)

İmam Tirmizî şöyle demiştir: “Sıfatlar hakkında gelen rivâyetler kesinlikle sâbittir. Bunlara olduğu gibi inanılır ve haklarında hiçbir vehme düşülmez. Bunların nasıl olduğu konusunda da hiçbir şey söylenilemez. Bunun gibi Mâlik, Süfyân b. ‘Uyeyne ve Abdullah b. Mübârek’in bu hadisler hakkında: “Onları keyfiyet belirlemeden (olduğu gibi) alıp kabul ediniz” dedikleri, rivâyet edilmiştir. İşte Ehl-i Sünnet ve’l-Cemâat’ın ilim ehlinin görüşü de böyledir. Cehmiyye ise bu rivâyetleri inkâr ederek “Bunlar birer teşbih/benzetmedir” demişlerdir.”<sup>440</sup>

Abdurrahmân b. Ebî Hâtim ise babası Ebû Hâtim er-Râzî’nin şöyle dediğini nakleder: “Ehl-i Eser’e söven bid’at ehlinin alâmetiyle zındıkların alâmeti, Ehl-i Sünnet’e Haşeviyye ismini takmalarıdır ki, onlar bununla eserleri (hadisleri) ortadan kaldırmak istemektedirler. Cehmiyye’nin alâmeti ise Ehl-i Sünnet’e Müşebbihe adını takmalarıdır.”<sup>441</sup>

İshâk b. Râhûye şöyle demiştir: “Cehm’in ve ashâbı Cehmiyye’nin alâmeti, alışageldikleri şekilde ve yalan yere Ehl-i Sünnet ve’l-Cemâat’ın, müşebbihe olduklarını iddia etmektir. Oysa bilakis onlar (Cehm ve Cehmiyye), Muattıla’nın (Allah’ın sıfatlarını inkâr edenlerin) kendileridir.”<sup>442</sup>

Molla Aliyyu’l-Kârî ise kendisi gibi Hanefî olan Sadreddîn Konevî’nin şöyle dediğini nakletmiştir: “Bu nedenle selef âlimlerinin çoğu şöyle söylemişlerdir: Cehmiyye’nin alâmeti, Ehl-i Sünnet’e müşebbih (benzeticiler) adını takmalarıdır.”<sup>443</sup>

İbn ‘Useymîn şöyle demiştir: “Eş’arîler, Ehl-i Sünnet ve’l-Cemâat’e muvâfık oldukları meselelerde Ehl-i Sünnet ve’l-Cemâat’tendirler. Ancak onlar sıfatlar konusunda Ehl-i Sünnet ve’l-Cemâat’e muhaliftirler. Çünkü onlar sadece yedisi dışında Allah’ın sıfatlarından başka hiçbir sıfatı ispat etmezler. Öte yandan bunları da Ehl-i Sünnet’in ispat ettiği şekilde ispat da etmezler. Her yönüyle onlar Ehl-i Sünnet’tendir dememiz icab etmediği gibi onların Ehl-i Sünnet’e mensup oluşlarını tamamen reddetmemiz de icab etmez. Biz deriz ki, onlar Ehl-i Sünnet’e muvâfık oldukları meselelerde Ehl-i Sünnet’tendirler. Ehl-i Sünnet’e muhalefet ettikleri meselelerde ise Ehl-i

---

<sup>440</sup> Sunenu’t-Tirmizi (3/50)

<sup>441</sup> El-Lalekâî İtikad (321, 939)

<sup>442</sup> İbn Ebî’l-İzz Şerhu Akidetü’t-Tahaviye (s.118)

<sup>443</sup> Aliyyu’l-Kârî, Şerhu Fıkhi’l-Ekber (s.15)

Sünnet'e muhaliftirler. İşte böylece tafsîle gitmek kendisi ile hakkın ve adaletin gerçekleşeceği yoldur. Allah-u Teâlâ şöyle buyurmuştur: **“Söz söylediğiniz zaman adaletli olun.”** (En'âm, 152). Sonuç olarak onların mutlak sûrette Ehl-i Sünnet dışına çıkartılmaları adaletten olmayacağı gibi tamamen Ehl-i Sünnet'e dâhil edilmeleri de adaletten olmaz. Vâcib (gerekli) olan her hak sahibine hakkının verilmesidir.”<sup>444</sup>

Şeyh İbn Useymin, Vasitiyye şerhinde de şöyle demiştir: “Şeyhulislam İbnu Teymiye'nin bu tarifi, Eşariler, Maturidiler ve benzerlerinin Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten olmamalarını gerektirir. Zira onlar şaibelere tutunmuş ve dine bidatler sokmuşlardır. Doğru olan da budur. Çünkü Eşariler ve Maturidiler, Allah'ın isimleri ve sıfatları konusunda tuttukları yol bakımından Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatten sayılmazlar. Bu konuda Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaate muhalefet ettikleri halde nasıl Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten sayılınsınlar?! Çünkü denilir ki: “Ya bu Eşarilerle Maturidiler'in gittiği yol doğrudur, ya da selefin gittiği yol doğrudur.” Bilinmektedir ki doğru olan Selef'in gittiği yoldur. Çünkü burada selef, sahabeler, tabiin ve onlardan sonraki hidayet imamlarıdır. Doğru olan, selef'in gittiği yol olduğuna göre onlara muhalefet eden bu kimseler (Eşari ve Maturidiler) bu konuda Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten olamazlar.”<sup>445</sup>

---

<sup>444</sup> Likau'l-Bâbi'l-Meftuh (6/21-22, no:294)

<sup>445</sup> Şerhu Akideti'l-Vasitiyye (2/372)

## Re'y Ashabı Bizden Değildir

Re'y ashabı: Bunların ashabu'r-re'y diye isimlendirilmesi, çaba ve ihtimamlarının çoğunu kıyas vecihlerini tahsil, ahkâmdan çıkarılan manalara yöneltmeleri ve hadiseleri bunlar üzerine bina etmeleri, bazen celf kıyası ahad haberlere tercih etmeleri sebebiyledir.<sup>446</sup> Kufe fakihleri bunlardandır.

İbn Abdilberr re'y ashabını anlatırken şöyle demiştir: Kötülenmiş re'y; dinin şariatlarının hükümleri hakkında istihsan ve zanlar ile görüş belirtmek, saptırıcı hataları ezberlemekle meşgul olmak, yeni meydan gelen hadiseleri illetlerine bakmaksızın asıllara göre değil de fûrûlara göre birbirine kıyaslamak ve meydana gelmeden önce re'y ile görüş belirterek amel etmektir. Olay meydana gelmeden önce re'y belirtilirse bu zannı ifade eder. Dediler ki: Bununla meşgul olmak sünnetleri iptal eder ve cehalete sebep olarak, tevakkuf edilmesi gereken yerlerde tevakkuf etmeyi terke yol açar.”

Abdullah b. Amr b. El-Âs radiyallahu anhuma'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ انْتِزَاعًا ، وَلَكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ ، فَيَبْقَى نَاسٌ جُهَالٌ يُسْتَفْتَوْنَ فَيَفْتُونَ بِرَأْيِهِمْ ، فَيُضِلُّونَ وَيُضِلُّونَ

**“Muhakkak ki Allah ilmi, insanlara verdikten sonra çekip almak suretiyle kaldırmaz. Lakin aralarından âlimlerin canlarını ilimleriyle beraber almak suretiyle kaldırır. Geriye cahil insanlar kalır ve fetva sorarlar. Onlar da kendi görüşleriyle fetva verirler. Böylece hem kendileri sapar, hem de insanları saptırırlar.”<sup>447</sup>**

<sup>446</sup> Şehristani el-Milel ve'n-Nihal (s.207)

<sup>447</sup> **Sahih.** Buhârî (100) lafız ona aittir; Muslim (2673).

Sa'îd b. el-Museyyeb şöyle demektedir: Ömer b. el-Hattab radiyallahu anh şöyle demiştir:

أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا إِنَّ أَصْحَابَ الرَّأْيِ أَعْدَاءُ السُّنَّةِ أَعَيْتَهُمُ الْإِحَادِيثُ أَنْ يَحْفَظُوهَا وَتَفَلَّتْ مِنْهُمْ أَنْ يَعُوهَا وَاسْتَحْيُوا إِذَا سَأَلَهُمُ النَّاسُ أَنْ يَقُولُوا لَا نَذَرِي فَعَانَدُوا السُّنَنَ بِرَأْيِهِمْ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَالَّذِي نَفْسُ عُمَرَ بِيَدِهِ مَا قَبَضَ اللَّهُ نَبِيَّهُ وَلَا رَفَعَ الْوَحْيَ عَنْهُمْ حَتَّى أَغْنَاهُمْ عَنِ الرَّأْيِ وَلَوْ كَانَ الدِّينُ يُؤْخَذُ بِالرَّأْيِ لَكَانَ أَسْفَلَ الْخُفِّ أَحَقَّ بِالْمَسْحِ مِنْ ظَاهِرِهِ فَإِيَّاكَ وَإِيَّاكَ وَإِيَّاكُمْ

“Ey insanlar! Dikkat edin! Muhakkak ki re'y ashabı Sünnet'in düşmanlarıdır. Hadisleri ezberlemekten aciz kalırlar. Onlardan birine insanlar sorduğu zaman bilmiyorum demekten utanırlar ve şahsi görüşleriyle Sünnet'e karşı inat ederler. Böylece hem saparlar hem de birçoklarını saptırırlar. Ömer'in nefsi elinde olana yemin olsun ki Allah, dinini şahsi görüşlere ihtiyaçsız bırakmadıkça Nebîsinin ruhunu almamış ve vahyi kaldırmamıştır. Şayet din re'y ile alınacak olsaydı mestlerin üstünü değil, altını mesh etmek daha layık olurdu. Bu kimselerden sakının ve sakındırın!”<sup>448</sup>

Diğer rivayette lafzı şu şekildedir:

« إِيَّاكُمْ وَمَجَالِسَةَ أَصْحَابِ الرَّأْيِ ، فَإِنَّهُمْ أَعْدَاءُ السُّنَّةِ ، أَعَيْتَهُمُ السُّنَّةُ أَنْ يَحْفَظُوهَا ، وَنَسُوا الْإِحَادِيثَ أَنْ يَعُوهَا ، وَسُئِلُوا عَمَّا لَا يَعْلَمُونَ ، فَاسْتَحْيُوا أَنْ يَقُولُوا لَا نَعْلَمُ ، فَأَفْتَوْا بِرَأْيِهِمْ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا كَثِيرًا ، وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ، إِنْ نَبِيَّكُمْ لَمْ يَقْبُضْهُ اللَّهُ حَتَّى أَغْنَاهُ اللَّهُ بِالْوَحْيِ عَنِ الرَّأْيِ ، وَلَوْ كَانَ الرَّأْيُ أَوَّلَى مِنَ السُّنَّةِ لَكَانَ بَاطِنُ الْخَفَيْنِ أَوَّلَى بِالْمَسْحِ مِنْ ظَاهِرِهِمَا »

<sup>448</sup> **Sahih mevkuf.** Herevî, *Zemmu'l-Kelâm*, (2/200 no: 267, 268); el-Esbehani el-Hucce (1/221) el-Lalekai İtikad (2/92) İbn Hazm el-İhkam (6/213-214) İbn Ebi Zemeneyn Şerhu's-Sunne (8) İbn Abdilberr Cami (1034-38) İbn Kayyim, *İ'lâmu'l-Muvakkî'in*, (1/55); *Telhîsu'l-Habîr*, (3/208).

“Sizleri re’y ashabı ile oturmaktan sakındırırım. Zira onlar sünnetin düşmanlarıdır. Sünneti ezberlemekten aciz kalırlar, hadisleri kavramayı terk ederler. Kendilerine bilmedikleri konular sorulunca “bilmiyoruz” demekten çekinirler, görüşleriyle fetva vererek hem sapmışlar, hem de birçoklarını saptırırlar. Doğru yolu kaybetmişlerdir. Şüphesiz Allah Teâlâ, peygamberiniz sallallahu aleyhi ve sellem’in canını, vahiy sayesinde şahsi görüşlere muhtaç bırakmadıkça almamıştır. Şayet görüş, sünnetten daha uygun olsaydı, mestlerin üzerini değil, içini mesh etmek daha uygun olurdu.”<sup>449</sup>

Ata b. Ebi Rabah’tan: Ömer b. el-Hattab radiyallahu anh dedi ki:

أصحاب الرأي أعداء السنة ، لو كان الدين بالرأي لكان أسفل الخف أحق بمسحه من أعلاه

“Re’y (görüş) ashabı sünnetin düşmanlarıdır. Şayet din, görüş ile olsaydı, elbette mestlerin altını mesh etmek, üzerini mesh etmekten daha uygun olurdu.”<sup>450</sup>

Ali radiyallahu anh’dan: “Şayet din re’y/şahsî görüşle olsaydı, elbette mestlerin altını mesh etmek, üzerini mesh etmekten daha uygun olurdu. Fakat ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in mestlerinin üzerini mesh ettiğini gördüm.”<sup>451</sup>

İsam b. Yusuf şöyle dedi:

عَلَيْكُمْ بِالْأَثَارِ وَإِيَّاكُمْ وَالرَّأْيَ فَإِنَّ أَصْحَابَ الرَّأْيِ أَعْدَاءُ السُّنَّةِ أَعْيَتْهُمْ  
الْأَحَادِيثُ أَنْ يَحْفَظُوهَا فَإِنْ وَانَ وَأَرَأَيْتَ لَا يَكُونُ عِلْمًا

<sup>449</sup> **Hasen mevkuf.** Hatib el-Fakih (478)

<sup>450</sup> Hatib, el-Fakih ve'l-Mutefekkih (474)

<sup>451</sup> **Sahih mevkuf.** Ebû Dâvûd (1/42); el-Elbânî, İrvau'l-Galîl'de (1/140) sahih demiştir.

“Sizlere eserleri (rivayetleri) tavsiye eder, re’y’den/görüşten sakındırırım. Zira re’y ahabı sünnetin düşmanlarıdır. Hadisleri ezberlemekten aciz kalmışlardır. Şüphesiz: “Şöyle olursa” ve “görüşün nedir” sözleri ilim değildir.”<sup>452</sup>

Yezid b. Zurey’ şöyle demiştir:

أَصْحَابُ الرَّأْيِ أَعْدَاءُ السُّنَّةِ

“Re’y ahabı sünnetin düşmanlarıdır.”<sup>453</sup>

Abdurrahman b. Ömer Rusteh şöyle demiştir: Abdurrahman b. Mehdi’nin yanında re’y ahabından bahsedilince şöyle dedi:

{ لَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ }

**“Dîninizde haksız yere haddi aşmayın ve daha önce sapan, birçoklarını saptıran ve doğru yoldan uzaklaşan kimselerin hevâ ve heveslerine uymayın” (Maide 77)**<sup>454</sup>

Şeyh el-Elbânî rahimehullah şöyle der: “Bazı insanlar bu imâmların gâlip gelen taife ve kurtuluş fırkasını hadis ehli olarak açıklamalarını garipsemişlerdir. Şunları düşünecek olursak, burada garipsenecek bir şey yoktur.

Birincisi: Şüphesiz hadis ehli, sünnet derslerinde uzmanlaşmalarından dolayı onunla alâkalı olan; râvilerin durumlarını, hadisin illetlerini ve rivâyet yollarını bilme konusunda insanların en bilgilileridir. Peygamberlerinin sünnetini, yolunu, ahlâkını, savaşlarını ve

---

<sup>452</sup> Herevi Zemmu’l-Kelam (2/262)

<sup>453</sup> Hatib, Şerafu Ashabi’l-Hadis (s.7) Ebu Tahir es-Silefi Meşihatü’l-Bağdadiye (el yazma no:16)

<sup>454</sup> Ebu Nuaym Hilve (9/10)

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e ulaşan her bilgiyi kendilerine hedef edinmişlerdir.

İkincisi: Ümmet ilk asırda olmayan fırkalara ve mezheplere bölünmüşlerdir. Her mezhebin esasları, detayları ve hadisleri bu sünnete dayanır ve onunla delil getirirler. Bu mezheplerden birine bağlanan, diğer mezheplere bakmadan kendi mezhebine taassup gösterir ve onda olan herşeye tutunur. Baksa, taklid ettiği mezhepte bulamadığı hadisler görecektir. İlim ehli katında sâbit olan bir şeydir ki, her mezhepte diğer mezhepte bulunmayan sünnet ve hadisler vardır. Tek bir mezhebe bağlanan sapar. Mutlaka diğer mezheplerde korunmuş olan sünnetin büyük bir kısmı vardır. Hadis ehlinde ise böyle bir durum yoktur. Zira onlar, hangi mezhepte ve hangi taifede olursa olursa olsun, râvisi Müslüman ve güvenilir olduğu sürece, isnâdı sahih olan her hadisi alırlar. Hatta bırak Hanefî, Mâlikî veya diğer mezhepleri, bu bir Şîî, bir Kaderî veya bir Haricî dahi olsa durum böyledir. Nitekim İmâm Şâfiî rahimehullah İmâm Ahmed'e şu sözleri söylerken bunu dile getirerek açıklamıştır: "Sizler hadisi benden daha iyi bilirsiniz. Size hadis sahih olarak geldiği zaman onu bana haber verin ki ben de ona göre amel edeyim. İster Hicâz'lı, ister Kûfe'li veya Mısır'lı birinden gelsin fark etmez."<sup>455</sup>

Ehl-i Hadis, - Allah bizi onlarla haşreylesin – Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem dışında ne kadar üstün bir şahsiyet olursa olsun, belli bir şahsın görüşüne taassup göstermezler. Hadise önem vermeyen ve onunla amel etmeyen başkaları ise böyle değildir. Onlar imâmlarının görüşlerine, tıpkı hadis ehlinin Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in sözlerine bağlanmaları gibi taassup gösterirler. Hâlbuki o imâmlar kendilerinin görüşlerinin taklîd edilmesinden yasaklamışlardır. Bu açıklamadan sonra, hadis ehlinin, hadiste geçen gâlip taife ve kurtuluş fırkası, hatta insanlar üzerinde şâhitler olan vasat ümmet olduklarında şaşılacak bir şey olmadığı anlaşılmıştır.

Hatîb el-Bağdâdî'nin Şerafu Ashâbî'l-Hadis kitabının mukaddimesinde, hadis ashâbını desteklemek ve onlara muhâlefet edenleri reddetmek için söylediği şu sözler hoşuma gitti:

---

<sup>455</sup> Sıfatu's-Salaâtî'n-Nebî sallallahu aleyhi ve sellem adlı kitabın mukaddimesine bakınız. El-Elbânî.



“Şâyet kötülenmiş re’y sahipleri kendilerine faydalı olan ilimlerden ve âlemlerin rabbinin rasulünün sünnetlerinden, fakihlerin ve muhaddislerin eserlerini kabul etmekten kendilerini alıkoyarlarsa, elbette bunların dışındaki şeylere muhtaç olacaklar, görüşlerden uygun gördükleri ile yetineceklerdir. Şüphesiz hadis, tevhîdin esâslarını bilmeyi, vaâd ve tehdîdin açıklamasını, mülhidlerin sözlerinden alıkoyan, âlemlerin rabbinin sıfatlarını, cennet ve cehennemın vasıflarını, Allah Azze ve Celle’nin takvâ sahipleri ve fâcirler için hazırladıklarını, Allah’ın yer ehlinden ve göklerde yarattığı alâmetleri, yakın meleklerin saf tutan ve tesbih eden meleklerin zikrini kapsayıcıdır.

Hadislerin kapsamında; peygamberlerin kıssaları, zâhit ve velîlerin haberleri, edebiyâtı güçlü kimselerin vaâzları, fakihlerin sözleri, arap ve acem yöneticilerinin siyeri, geçmiş ümmetlerin kıssaları, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in savaşıları, seriyyeleri, ahkâm ve kazâları, hutbeleri, vaâzları, mucizeleri, hanımları, çocukları, akraba ve ashabının sayıları, fazîletleri, haberleri, menkıbeleri, ömürleri ve neseplerinin beyânı, Kur’ân-ı Azîm’in tefsîri, ondaki haberler, zikir ve hikmetler, sahabelerden mahfûz olarak gelen ahkâma dâir sözleri, sonraki imâmlardan ve müçtehit fakihlerden her birinin görüşüne uyanların isimleri de yer almaktadır.

Allah Azze ve Celle sünnet ehlini dinin direkleri kılmış, onlarla her çirkin bid’atı yıkmıştır. Onlar mahlûkatı arasında Allah’ın eminleri, ümmet ile Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem arasındaki vasıtalardır ve dinini korumada müçtehitlerdir. Nurları göz alıcı, fazîletleri artıcı, alâmetleri parlak, mezhepleri gâlip, hüccetleri kahredicidir. Hadis ashâbı dışında hevâsına meyleden her grup hevâyâ müracaat eder veya yöneldiği görüşünü güzel görür. Şüphesiz Kitap hadis ashabının teşhizatı, sünnet hüccetleri, Rasul sallallahu aleyhi ve sellem mercileridir. Onlar sünnete nispet edilir, hevâlara ve şahsî görüşlere iltifât etmezler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivâyet edilenleri kabul ederler, onlar güvenilir ve âdildirler. Dini muhafaza eder, ilmi yüklenir ve taşırlar. Hadiste ihtilâf edildiği zaman onlara müracaât edilir. Onların verdikleri hükümler, dinleyenler tarafından kabul edilir.

Bütün âlim ve fakihler, yüksek imâmlar, kabilesinde zâhid olanlar, faziletiyle özel olanlar, sağlam Kur’ân okuyucuları ve güzel hatipler onlardandır. Onlar büyük çoğunluktur. Yolları istikâmet yoludur. Her bid’at sahibi onların akîdesine yenik düşer, onların mezhebi hâricinde bir açıklamaya cesaret edemezler. Onlara tuzak kurandan Allah intikâm alır. Onlara karşı inât edeni Allah rezil eder. Onlara karşı çıkanlar onlara zarar veremezler ve onlardan uzaklaşan iflâh olmaz. Onların irşâtlarına engel olmaya çalışan fakir olur, onlara kötü gözle bakan hüsrâna uğrar. Şüphesiz

Allah Azze ve Celle onları desteklemeye kâdirdir.”

Hatîb el-Bağdâdî der ki: “Âlemlerin rabbi, desteklenmiş taifeyi dinin koruyucuları kılmıştır. Sağlam şeriata tutundukları ve sahabe ile tabînin eserlerine uydukları için inatçıların tuzaklarını onlardan savmıştır. Onlar eserleri muhafaza için çöller aştılar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in dininden bir parça öğrenmek için gemi yolculukları yaptılar, re’y ve hevâya meyletmediler. Söz ile ve fiilî olarak O’nun şariatını kabul ettiler, sünnetini korudular, aslını tespit edinceye kadar naklettiler. Onlar hadise ve onun ehli olmaya en lâîk olanlardır. Nice mülhitler dine, dinden olmayan şeyler karıştırmış, Allah Teâlâ hadis ashabı ile dini savunmuştur. Onlar dinin direklerinin koruyucularıdır, Allah’ın emirlerini hâkim kılanlardır. Ona karşı bir saldırı görürlerse mücâdele ederler. **“İşte onlar, Allah’ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah’ın tarafında olanlardır.”** (Mücâdele 22)”<sup>456</sup>

---

<sup>456</sup> Şeyh Elbani bütün bunları es-Sahihâ (270) nolu hadisin açıklamasında zikretmiştir.

## Kıyas Ashabı Bizden Değildir

Kıyas Ashabı ile kastedilen; kıyası helal ve haram belirlemede esas kabul eden, nas bulunan konuda kıyas yapan, kıyasa aykırı düştüğü zaman hadisi reddeden veya te'vil eden gruptur.

'Avf b. Mâlik el Eşcâ'i radiyallahu anh'den gelen bir rivayette, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

( تَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى بَضْعٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً أَكْثَرُهُمْ فِتْنَةٌ عَلَى أُمَّتِي قَوْمٌ يَقِيسُونَ الْأُمُورَ بِأَرَائِهِمْ فَيُحِلُّونَ الْحَرَامَ وَيُحَرِّمُونَ الْحَلَالَ. )

'Ümmetim yetmiş küsur fırkaya ayrılır, onların fitne bakımından en büyükleri; meseleleri kendi şahsî görüşleriyle kıyas eden, Allah'ın helal kıldığını haram kılan ve haram kıldığını helal kılan bir kavimdir.<sup>457</sup>

İbn Mes'ud radiyallahu anh şöyle demiştir:

إنكم إن عملتم في دينكم بالقياس أحللتهم كثيرا مما حرم عليكم ،  
وحرمتهم كثيرا مما أحل لكم

---

<sup>457</sup> **Sahih** tir. Ebû Zur'a ed-Dimeskî, *et-Târîh*, (1/622); Hâkim, (3/457, 4/430); Bezzâr, (7/186); Taberânî, (18/50); İbn Ebî 'Asım, *es-Sunne*, (68); el-Lalekâ'î, (149); Ebû Sa'îd en-Nakkâş, *Fevâ'idul-'Irakiyyin*, (sy. 46); Hâtîb, (13/307); İbn 'Abdilberr, *Câmî*, (2/891); İbn Battâ, *el-İbâne*, (272); Beyhakî, *Medhal*, (207); İbn 'Asakir, (62/151); Herevî, *Zemmu'l-Kelâm*, (261); Heysemî, *Mecmâ'u'z-Zevâ'id*, (1/179) ve İbn Hazm, *Muhallâ*, (1/62). Heysemî dedi ki: 'Taberânî ve Bezzâr *Sahîh*'in ricali ile rivayet ettiler.' Hâkim: 'Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre **sahih**'tir' demiştir. Hadisin geniş tahririni Kıyas ve Taklid risalesinde yapmış bulunuyorum. Oraya bakınız.

“Şüphesiz sizler dininizde kıyasla amel ederseniz, size haram kılınmış birçok şeyi helal sayarsınız ve size helal kılınmış birçok şeyi de haram sayarsınız.”<sup>458</sup>

Ebu Bekr el-Mervezi şöyle demiştir:

سمعت أبا عبد الله ، أحمد بن حنبل ينكر على أصحاب القياس ويتكلم

فيهم بكلام شديد

“Ebu Abdillah Ahmed b. Hanbel’in Kıyas ashabına karşı çıkarak onlar hakkında şiddetli sözler söylediğini işittim.”<sup>459</sup>

Ebu Hamza dedi ki: “Şa’bi’ye bir mesele soruldu. Dedi ki:

لَا تُجَالِسْ أَصْحَابَ الْقِيَاسِ فَتُحِلَّ حَرَامًا ، أَوْ تُحَرِّمَ حَلَالًا

“Kıyas ashabıyla oturmayın. Aksi halde haramı helal, helali de haram sayarsınız.”<sup>460</sup>

Sıddık Hasen Han el-Kannuci rahimehullah, Fıkıh ilminden bahsederken şöyle demiştir: "Bil ki, dinin esasları, üçüncüsü olmayan iki şeydir: Kitap ve Sünnet." Kitap, sünnet, icma, kıyas diye dört delil zikredilmesinin ilimden bir delili yoktur. Nitekim sünnet imamı Ahmed b. Hanbel, bugün istilah haline getirdikleri icmaya karşı çıkmıştır. İmam Davud ez-Zahiri kıyasın dinde hüccet oluşunu kabul etmemiştir. İhtilaf mahallinde bu iki imamın sözleri delildir. Bu yüzden ehli İslam'dan eskilerden ve yenilerden zamanımıza gelinceye kadar büyük bir topluluk bu konuda bu iki imama uymuşlar, icma ve kıyası tutunulacak bir esas olarak görmemişlerdir. Özellikle de İndirilmiş Kitabın ve Sahih Sünnetin naslarıyla çeliştiğinde... Bu mesele taklitçilerle tabi olanlar arasında çarpışma meselelerindendir. Bu konuda insanların en çok muhalefet edenleri Hanefilerdir. Zira onlar insanların en şiddetli mezhep mutaassıplarıdır.

---

<sup>458</sup> Sahih mevkuf. Hatib, el-Fakih (480) Darimi (1/61)

<sup>459</sup> Hatib el-Fakih (496)

<sup>460</sup> İbn Batta el-İbane (414) Hatib, el-Fakih (490)

Şeyhulislam İbn Teymiyye'nin, biricik öğrencisi Hafız İbn Kayyım'ın ve onların izinden giden hadis ve Kur'an âlimlerinin, özellikle de bereketli Yemen imamlarıyla öğrencilerinin eserlerine bakan bilir ki, hak olan, Allah'tan yardım gören görüş, tercih edilmesi gereken yol ve güvenilecek söz, bu görüştür. Bunun dışındakiler hayal ve helaktır.”<sup>461</sup>

---

<sup>461</sup> Ebcedu'l-Ulum (2/406)

## Rafizî (Şîî)ler Bizden Değildir

**Rafizî:** Ebu Bekr es-Sıddık ve Ömer b. el-Hattab radiyallahu anhuma'ya buğz edendir. Zehebi şöyle demiştir: “Şeyhayn’a (Ebu Bekr ve Ömer radiyallahu anhuma'ya) ve onların imamlığına inanmaya buğz eden rafizidir. Onlara hakaret eden ve onların hidayet imamları olmadıklarını söyleyen gulat (aşırı) rafizidir. Allah onları uzaklaştırsın.”<sup>462</sup>

Ali radiyallahu anh, Rafizî akidesinin kurucusu olan Yahudi dönmesi Abdullah b. Sebe'den teberri etmiştir: Seleme b. Kuheyl, Zeyd b. Vehb'den rivayet ediyor: Ali radiyallahu anh, Abdullah b. Sebe hakkında şöyle demiştir:

مَالِي وَلِهَذَا الْحَمِيَتِ الْأَسْوَدِ يَعْنِي: عَبْدَ اللَّهِ بْنِ سَبَّاءٍ وَكَانَ يَقَعُ فِي أَبِي  
بَكْرٍ وَعُمَرَ

“Ebu Bekir ile Ömer (radiyallahu anhuma) hakkında sövüp sayan şu koca siyah saçlıdan ben uzağım.”<sup>463</sup>

**Nasibî:** Ali radiyallahu anh ve ashabına karşı çıkanlardır. Buna karşılık Ehl-i Beyt sevgisi hakkında aşırılık yapan Rafizilik bidati çıkmıştır.<sup>464</sup>

Rafizilerin imamlarına masumiyet ve gayb bilgisi nispet etmeleri, Ehli Beyt hakkında aşırılık etmeleri, diğer sahabelere hakaret edip tekfir etmeleri, Kur'ân'ın korunmuşluğunu inkâr edip, imamların ellerinde hakiki mushafın bulunduğu itikad etmeleri, takiyyeyi vacip görerek Müslümanlara karşı hakiki inançlarını gizlemeleri, türbe ve kabirlere tapmaları gibi birçok küfür itikadları vardır. Şüphesiz Rafiziler (İmamiye Şiası, diğer adıyla Caferiler) kâfirdirler. Onları tekfir etmeyen de ya sapık, ya kâfir ya da aldanmış bir cahildir.

Ali radiyallahu anh dedi ki;

---

<sup>462</sup> Siyeru A'lami'n-Nubela (16/458)

<sup>463</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Asakir Tarihu Dimeşk (29/7) İbn Ebi Hayseme Tarih (5/177)

<sup>464</sup> Bkz.: Mecmuu'l-Fetava (25/301)

تفترق هذه الأمة على بضع وسبعين فرقة ، شرهم قوم ينتحلون حبنا أهل  
البيت ويخالفون أعمالنا

“Bu ümmet yetmiş üç fırkaya ayrılacak, en kötülerini de bizi, ehli beyti sevdiklerini iddia edip de amellerimize muhalefet edenler olacak.”<sup>465</sup>

Ali radiyallahu anh dedi ki:

ليحبنى قوم حتى يدخلوا النار في وليبغضني قوم حتى يدخلوا النار في بغضني

“Bir topluluk cehenneme girinceye kadar beni sevmekte aşırılık edecek. Bir topluluk da cehenneme girene kadar bana buğz edecek.”<sup>466</sup>

Ali radiyallahu anh dedi ki;

يهلك فينا أهل البيت فريقان ؛ محب مطري ، وباهت مفتري

“Bizim Ehli beytimiz uğrunda iki fırka helak olacak; birisi bizi aşırı derecede öven ve sevenler, diğeri de bize iftirada bulunanlardır.”<sup>467</sup>

Fatıma radiyallahu anha’dan: Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem Ali Radiyallahu anh’e buyurdu ki;

---

<sup>465</sup> Acurri eş-Şeria (1806, 1807, 1939) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1269) Darekutni İlel (4/188) Ebu Nuaym Hilye (5/8) Hatib Tarih (13/104) İbn Asakir (58/95) İbn Batta el-İbane (229)

<sup>466</sup> İbn Ebi Şeybe (6/374) Ahmed Fazailu’s-Sahabe (952) İbn Ebi Asım es-Sunne (2/476 no:983, 986) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1338)

<sup>467</sup> **Hasen.** İbn Ebi Şeybe (6/374) Ahmed (1/160) Ahmed Fazailu’s-Sahabe (951, 964, 1087, 1147, 1221) Hakim (3/132) İbn Ebi Asım (1005) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1337, 1339) Ebu Ya’la (534) Acurri eş-Şeria (1961) Haraiti İtilalu’l-Kulub (364) Musnedu’s-Şaşi (1455) Cüz’ül-Himyari (4) Ebu Nuaym Fadailu’l-Hulefa (54) İbn Şahin Şerhu Mezahib (s.167) el-Lalkai (6/257) Hallal es-Sunne (362, 797) Mecmau’z-Zevaid (9/133) Mişkat (9063) Maksadul Ali (1319) Busayri İthaf (6676) Metalibu Aliye (3970-71) Elbani Zılalu’l-Cenne (984, 987) Elbani hasen dedi.

أبشر أما إنك وشيعتك في الجنة أما إنك وشيعتك في الجنة ، وإن قوما  
يجيئون من بعدك يصغرون الإسلام ثم يلفظونه ، لهم نيز ، يقال لهم : الرفضة  
فإن أدركتهم فقاتلهم فإنهم مشركون

**“Müjdelen ey Ali! Şüphesiz sen ve seni sevenler cennettesiniz. Fakat bir grup insan seni sevdiklerini iddia edecekler, fakat İslam’ı küçümseyecekler, onu terk edip bir tarafa atacaklar, İslam’dan okun yaydan çıktığı gibi çıkacaklardır. Onlara “Rafıza” denilecektir. Eğer onlarla karşılaşsan, onlarla savaş! Zira onlar müşriktirler.”** Ali Radiyallahu anh’ın bu rivayetin ardından şöyle dedi; “Bizleri, Ehli beyti sevdiklerini söyleyecekler, lakin böyle değildir. Onların alameti Ebu Bekr ve Ömer radiyallahu anhuma’ya sövmeleridir.”<sup>468</sup>

Ümmü Seleme radiyallahu anha dedi ki; “Bir gece Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem yanımda iken Fatıma ile beraber Ali (radiyallahu anhuma) geldi. Ali radiyallahu anh’e buyurdu ki;

أنت واصحابك في الجنة أنت وشيعتك في الجنة الا ان ممن يحبك قوما  
يضعفون الإسلام بالسنتهم يقرؤون القرآن لا يجاوز تراقيهم لهم نيز يسمون  
الرفضة فإذا لقيتهم فجاهدهم فانهم مشركون قال قلت يا رسول الله ما علامة  
ذلك فيهم قال يتركون الجمعة والجماعة ويطعنون في السلف الأول

**“Sen ve arkadaşların cennettesiniz. Sen ve seni sevenler cennettesiniz. Dikkat et! Seni seven bir kavim dilleri ile söyledikleri şeyler sebebiyle İslam’dan dışarı fırlayacaklar. Okudukları Kur’an boyunlarından aşağı geçmeyecek. Onları “Rafıza” diye isimlendirecekler. Onlarla karşılaştığın zaman, onlarla mücadele et. Zira onlar müşriklerdir.”** Dedim ki; “Ey Allah’ın Rasulü! Onların alameti

---

<sup>468</sup> **Hasen ligayrihi.** Ebu’ş-Şeyh Tabakat (2/74, 4/122) Darekutni (15/181) Ebu Ya’la (6749) Taberani (1/319) Abdullah b. Ahmed es-Sünne (2/548) Deylemi (8301) Acurri eş-Şeria (1934) Lalkai Şerhu Usuli’l-İtikad (6/372) Hatib Muvazzahu Evham (1/51) Allame ed-Dani Sünenü’l-Varide Fi’l-Fiten (3/616) İbni Adiy el-Kamil (3/83) Muhibbu’t-Taberi Riyadu’n-Nadra (1/363, 385) Metalibu’l-Aliye (2974) Mecmau’z-Zevaid (9/131, 10/22) Zehebi Mizanu’l-İtidal (2/18)



nedir?” buyurdu; **“Cum’ayı ve Cemaati terk edecekler ve (sahabeler ve tabiinden ibaret olan) selefle hakaret edecekler.”**<sup>469</sup>

Ali radiyallahu anh’den diğler bir rivayette alametleri hakkında şöyle buyrulur;

يقرضونك بما ليس فيك ويطعنون على أصحابي ويشتمونهم

**“Onlar sende olmayan şeyle seni överler. Diğler sahabelerime ise dil uzatır ve söverler.”**<sup>470</sup>

Ebu Süleyman el-Hemedani rivayet ediyor; Ali radiyallahu anh dedi ki;

يُخرج في آخر الزمان قوم لهم نبر ، يقال لهم : الرافضة ، ينتحلون شيعتنا  
وليسوا من شيعتنا ، وآية ذلك أنهم يشتمون أبا بكر وعمر ، فأينما لقيتموهم  
فاقتلوهم فإنهم مشركون

“Bizden sonra rafıza denilen bir kavim gelecek, sevgimizi istismar edeceklerdir. Onlar bizim dostlarımız değillerdir. Onların alameti Ebu Bekr ile Ömer radiyallahu anhuma’ya söveceklerdir. Nerede onlarla karşılaşsanız öldürün, çünkü onlar müşriklerdir.”<sup>471</sup>

İbni Abbas radiyallahu anhuma’dan; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

---

<sup>469</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani Evsat (6/335) Ahmed Fazailu’s-Sahabe (1115) Darekutni İlel (15/182) Acurri Şeria (1933) İbni Ebi Asım es-Sünne (816) İbnu’l-Arabi Mucem (1503) Hatib Tarihu’l-Bağdat (12/358) el-Lalkai İtikad (6/372) İbn Asakir (42/334) Muhibbu’t-Taberi Riyadu’n-Nadra (1/364) Mecmau’z-Zevaid (10/21) Elbani Daife (5590)

<sup>470</sup> **Hasen ligayrihi.** İbni Ebi Asım es-Sünne (2/475 no 979) Bezzar (2/139) Ahmed (1/103) İbn Ahmed es-Sünne (2/546)

<sup>471</sup> Ahmed Fadailu’s-Sahabe (703) Abdullah b. Ahmed es-Sünne (no:1272) İbnu’l-Arabi Mucem (245) Acurri eş-Şeria (1937) İbn Asakir (42/335) İbnül Cevzi Telbisu İblis (s.91)

يكون في آخر الزمان قوم يبنزون الرافضة يرفضون الإسلام ويلفظونه  
فاقتلوهم فإنهم مشركون

**“Ahir zamanda “Rafıza” diye anılan, İslam’ı terk eden bir grup zuhur edecek. Onları gördüğünüzde onlarla savaşın. Zira onlar müşriktir.”<sup>472</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma hadisi: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

يا علي ، أنت في الجنة ثلاثا قالها وسيأتي من بعدي قوم لهم نبز ، يقال لهم : الرافضة فإذا لقيتهم فاقتلهم فإنهم مشركون » قال : وما علامتهم يا رسول الله ؟ . قال : « لا يرون جمعة ولا جماعة ، يشتمون أبا بكر وعمر

**“Ey Ali! Sen cennettesin. (bunu üç defa söyledi) benden sonra bir kavim gelecek ki onların bir lakabı vardır. Onlara rafıza denilecektir. Onlarla karşılaşırsanız öldürün. Zira onlar müşriklerdir.”** Onların alameti nedir ey Allah’ın rasulü?” diye sorunca şöyle buyurdu: **“Cuma ve cemaate gelmezler, Ebu Bekr ve Ömere hakaret ederler.”<sup>473</sup>**

Ali radiyallahu anıh’den merfuan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

سيأتي قوم لهم نبز يقال لهم : الرافضة فإن لقيتهم فاقتلهم فإنهم مشركون  
« . قلت : يا رسول الله ما العلامة فيهم ؟ . قال : « يقرضونك بما ليس فيك  
ويطعنون على السلف

---

<sup>472</sup> **Hasen ligayrihi.** Ahmed Fadailu’s-Sahabe (651, 702) Ebu Ya’la (2586, 6749) Bezzar (Keşful Estar 2777) Taberani (12/242) Abd b. Humejd (1/232 no:698) Heysemi Maksadu’l-Ali (1456) Buğyetu’l-Bahis (2/945) Mecmau’z-Zevaid (10/22) Metalibu’l-Aliye (2973) İbni Ebi Asım es-Sünne (2/475) Haris b. Ebi Usame Müsned (1043) Ebu Nuaym Hilve (4/95) İbn Cevzi İlel (1/160) Muhibbu’t-Taberi Rıyadu’n-Nadra (1/364) Elbani Zılalu’l-Cenne (981)

<sup>473</sup> Acurri eş-Şeria (1932) Salebi el-Keşfu ve’l-Beyan (9/67)

**“Lakapları olan bir kavim olacak, onlara rafıza denilecek. Onlarla karşılaşmanızda öldürün. Zira onlar müşriklerdir.”** Dedim ki: “Ey Allah’ın rasulü! Onların alameti nedir?” şöyle buyurdu: **“Sende olmayan şeyle seni övecekler, selefle hakaret edecekler.”**<sup>474</sup>

Ali radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يُظْهِرُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ يَسْمُونُ الرَّافِضَةَ يَرْفُضُونَ الْإِسْلَامَ

**“Ahir zamanda rafıza denilen ve İslam’dan ayrılan bir topluluk zuhur edecek.”**<sup>475</sup>

Ali radiyallahu anh’den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَجِيءُ قَوْمٌ قَبْلَ قِيَامِ السَّاعَةِ يُسَمُّونَ الرَّافِضَةَ بَرَاءً مِنَ الْإِسْلَامِ

**“Kıyametten önce Rafıziler denilen bir kavim gelecek. Onlar İslam’dan uzaktırlar.”**<sup>476</sup>

Muhammed b. Huseyn el-Acurri rahimehullah dedi ki: “Eğer bir kimse “Ali radiyallahu anh’ın: “Onları öldürün, zira onlar müşriklerdir” dediği rivayet edilmiştir, Ali radiyallahu anh onlardan kimseyi öldürdü mü? Derse, ona denilir ki; evet. Nitekim onları ateşte yakmış, kuyulara atmış, bir topluluğu sürgün etmiş, bir grubu sakındırmış ve korkutmuştur. Ali radiyallahu anh bu hususta geri kalmamıştır. Ebu Bekir ve Ömer radiyallahu anhuma’dan teberi edenlerden beri olmuştur.”<sup>477</sup>

---

<sup>474</sup> Acurri eş-Şeria (1936) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1272) Ebu Ya’la (6749) Taberani (6/355) Hatib Tarih (12/358) Taberi Riyadu’n-Nadra (1/364) Ebu Nuaym Hilye (4/329) Ebu Amr ed-Dani Sunenu’l-Varide Fi’l-Fiten (279) İbn Cevzi İlel (1/164) Mecmau’z-Zevaid (10/22)

<sup>475</sup> Acurri eş-Şeria (1938) Buhari Tarih (1/279) Ahmed (1/103) Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1268-70) İbn Ebi Asım es-Sunne (978) Bezzar (499) İbnu’l-Arabi Mucem (1501) Sunenu’l-Varide Fi’l-Fiten (277) Hatib Muvazzahu Evham (2/368) İbn Adiy el-Kamil (7/207) Ebu Tahir es-Silefi Tuyuriyyat (363) İbn Cevzi İlel (1/163)

<sup>476</sup> Abdullah b. Ahmed es-Sunne (1271) Dineveri Mucalese (2576) İbnul Arabi Mu’cem (1502) Sarimu’l-Meslul (582) Beyhaki Delail (8/22)

<sup>477</sup> Acurri eş-Şeria (1939)

Osman b. Ebi Osman'dan: "Bazı Şialar Ali b. Ebi Talib radiyallahu anh'e geldiler ve: "Ey Müminlerin emiri! Sen o musun?" dediler. "Ben kimim?" dedi. "Sen osun" dediler. "Yazıklar olsun size kimim ben?" dedi. "Sen rabbimizsin" dediler. "Dönün ve tevbe edin" dedi. Onlar kabul etmeyince boyunlarını vurdu. Sonra kuyular kazarak onları kuyulara attırdı. Sonra Kanber'e: "Bana kesilmiş odunlar getir" dedi. O da getirdi ve onları yaktı. Sonra dedi ki: "Ne zaman bu çirkin işle karşılaştıysam ateş hazırladım ve Kanber'i çağırdım."<sup>478</sup>

Fudayl b. Merzuk'tan: Hasen b. Hasen radiyallahu anhuma Rafızilerden birine dedi ki:

والله لإن أمكن الله منكم لنقطعن أيديكم وأرجلكم ولا نقبل منكم توبة

"Vallahi Allah imkân verirse sizlerin ellerinizi ve ayaklarınızı keseriz, tevbenizi de kabul etmeyiz."<sup>479</sup>

---

<sup>478</sup> **Hasen.** Acurri eş-Şeria (1940-41) Ebu's-Şeyh Tabakatu'l-Muhaddisin (2/217) Dineveri Mucalese (3/454) İbnu'l-Arabi Mu'cem (67, 1508) Ebu İshak el-Cuzcani Ahvalu'r-Rical (s.36-39) İbn Asakir (42/475) Mukbil b. Hadi İlhadu'l-Humeyni (s.154) Fethu'l-Bari (12/270) İbn Hacer: isnadı hasen dedi.

<sup>479</sup> Acurri eş-Şeria (1942) Darekutni Fadailu's-Sahabe (31) es-Sevaiku'l-Muhrika (1/162)

## Sünnet İmamlarına Buğz Edenler Bizden Değildir

Ahmed b. Salih el-Mısri şöyle dedi:

إِذَا رَأَيْتَ الْكُوفِيَّ يَطْعُنُ عَلَى سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ وَزَائِدَةَ، فَلَا تَشْكُ أَنَّهٗ رَافِضِيٌّ، وَإِذَا رَأَيْتَ الشَّامِيَّ يَطْعُنُ عَلَى مَكْحُولٍ وَالْأَوْزَاعِيِّ، فَلَا تَشْكُ أَنَّهٗ نَاصِبِيٌّ، وَإِذَا رَأَيْتَ الْبَصْرِيَّ يَطْعُنُ عَلَى أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ وَابْنَ عَوْنٍ، فَلَا تَشْكُ أَنَّهٗ قَدَرِيٌّ، وَإِذَا رَأَيْتَ الْخُرَاسَانِيَّ يَطْعُنُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ، فَلَا تَشْكُ أَنَّهٗ مُرْجِيٌّ، وَاعْلَمْ أَنَّ هَذِهِ الطَّوَائِفَ كُلَّهَا مُجْمِعَةٌ عَلَى بُعْضِ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ، لِأَنَّ مَا مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا وَفِي قَلْبِهِ سَهْمٌ، لَا بُرَاءَ لَهُ مِنْهُ

“Ebu Zur’â er-Razî rahimehullah’ın şöyle dediğini işittim: “Kufe’li birinin Sufyan es-Sevrî ve Zaide (b. Kudame)’yi eleştirdiğini görürsen onun bir Rafizi olduğundan şüphe etme. Şam’lı birinin Mekhul ve el-Evzai’yi eleştirdiğini görürsen onun bir Nasibî olduğundan şüphe etme. Basra’lı birinin Eyyub es-Sahtiyani ve İbn Avn’ı eleştirdiğini görürsen onun bir Kaderî olduğundan şüphe etme. Horasan’lı birinin Abdullah b. Mubarek’i eleştirdiğini görürsen onun bir Mürciî olduğundan şüphe etme. Bil ki bu grupların hepsi Ahmed b. Hanbel’e buğz etmekte birleşmiştir. Zira onlardan hiçbir kimse yoktur ki, onun kalbinde Ahmed’e karşı uzaklıktan bir pay olmasın.”<sup>480</sup>

Kuteybe şöyle demiştir:

خير أهل زماننا ابن المبارك، ثم هذا الشاب، يعني: أحمد بن حنبل، وإذا

رأيت رجلا يحب أحمد، فاعلم أنه صاحب سنة

<sup>480</sup> Ebu Tahir es-Silefi Tuyuriyyat (1027) İbn Muflih, Maksadu'l-Erşed (2/70)

“Zamanımızın en hayırlısı İbnu’l-Mubarek, ondan sonra da bu gençtir (Yani Ahmed b. Hanbel’i kastediyor) Bir adamın Ahmed’i sevdiğini görürsen bil ki o sünnet ehlidir.”<sup>481</sup>

Bunlar Ehl-i Sünneti’l-Muhammediye’nin önderleri olduğu için bu gruplar, onlara buğzetmişler, insanları onlardan sakındırarak haklarında ağır sözler söylemişlerdir. Malumdur ki her bidat sahibi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bidatine aykırı hadisine kin güder. Bu sünnete sarılan ve ona davet edenlere de elbette düşmanlık etmişlerdir. Allah o imamlara hayırlı karşılıklar versin.

İmam Hâfız Ebû Osmân es-Sâbûnî rahimehullah şöyle diyor: “Bid’atlerin, bid’at ehli üzerinde açıkça görünen alâmetleri vardır:

Onların en belirgin alâmetleri, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in rivayetlerini yüklenen kimselere şiddetli düşmanlıkları, onlara hakaret etmeleri, küçümsemeleri, onlara Haşevîler<sup>482</sup>, cahiller, Zahirîler ve Müşebbihe diye isim takmalarıdır. Onlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sözlerinin ilimden ayırdığına, ilmin ise şeytanın kendilerine attığı, bozuk akıllarının ürettiği fikirlerde, karanlık gönüllerinin vesveselerinde, hayırdan yana boş olan kalplerinin kuruntularında, geçersiz delillerinde ve hatta bâtil şüphelerinde bulunduğu inanırlar.

**“İşte bunlar, Allah’ın kendilerine lanet ettiği ve bu yüzden kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir” (Muhammed 23)**

**“Allah kimi hor yaparsa, artık ona ikram edecek kimse yoktur. Allah, şüphesiz dilediğini yapar.” (Hac 18)**

Ahmed b. Sinân el-Kattân şöyle demiştir: “Dünyada hadis ehline buğz etmeyen hiçbir bid’at ehli yoktur. Bir kimse bid’at çıkardığı zaman onun kalbinden hadisin tadı alınır.”<sup>483</sup>

---

<sup>481</sup> Bkz. Siyeru A’lami’n-Nubela (11/195)

<sup>482</sup> Bunlar bozukluk, kışkırtma ve nefret ettirmeden başka anlamı olmayan sözlerdir.

<sup>483</sup> Hakim Marifetu Ulumi’l-Hadis (s.4) Herevi Zemmu’l-Kelam (s.61) Hatibu’l-Bagdadi, Şerafu Ashabi’l-Hadis (s.73)

Muhammed b. İsmail et-Tirmizî şöyle der: “Ben, Ahmed b. Hasen et-Tirmizî ile birlikte din imamı Ebû Abdillâh Ahmed b. Hanbel’in yanında idik. Ahmed b. Hasen ona dedi ki: “Ey Ebû Abdillâh! Mekke’de İbn Ebi Kuteyle’nin hadis ashâbı hakkında: “Hadis ashâbı kötü bir topluluktur” dediğini söylüyorlar.” Bunun üzerine Ahmed b. Hanbel elbisesini toplayarak kalktı ve “Zındık! Zındık! Zındık!” diyerek evine gitti.<sup>484</sup>

Ebû Nasr b. Sellâm el-Fakîh şöyle demiştir: “İlhâd ehline (haktan sapanlara) hadisi ve isnadıyla rivayetini dinlemekten daha ağır ve daha nefret ettirici gelen bir şey yoktur.”<sup>485</sup>

El-Hâkim’i şöyle derken işittim: “Şeyh Ebû Bekr Ahmed b. İshâk b. Eyyûb el-Fakîh, birisiyle münazara ederken dinledim. Şeyh Ebû Bekr: “Haddesenâ fulan.. (bize falan kimse rivayet etti)” deyince, adam: “Kimin rivâyet ettiğini bırak! Ne zamana kadar haddesenâ diyeceksin?” dedi. Bunun üzerine şeyh ona şöyle dedi: “Kalk ey kâfir!”<sup>486</sup> Evime girmen bundan sonra asla helal değildir!” Sonra bize dönerek şöyle dedi: “Bu kimseden başka hiç kimseye “evime girme” demedim.”<sup>487</sup>

Ebû Hâtim Muhammed b. İdris el-Hanzalî er-Râzî şöyle demiştir: “Bid’at ehlinin alâmeti eser (rivayet) ehline sövmeleridir. Zındıkların alâmeti, eser/rivayet ehlini “Haşeviyye” olarak isimlendirmeleridir.- Böylece rivâyetleri iptal etmek isterler – Kaderiyye fırkasının alâmeti, rivâyet ehlini “Müşebbihe” diye isimlendirmeleridir. Râfizîlerin alâmeti, rivâyet ehlini “Nâbite ve Nâsibîler” diye isimlendirmeleridir. Ben diyorum ki: “Bütün bunlar asabiyedir. (taassuptur) Ehl-i Sünnet’in bir tane adı vardır, o da “Ehl-i Hadîs”tir.”<sup>488</sup>

Bid’at ehlinin, sünnet ehline taktıkları isimlerden ve yakıştırmalardan hiçbirinin – Allah’ın lûtfu ile - Ehl-i Sünnet’e ait olmadığını gördüm. Bid’at ehli, bu konuda müşriklerin – Allah onlara lânet etsin - Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e karşı tuttukları yoldan gitmişler, yakıştırmalar

---

<sup>484</sup> Hakim Marifetu Ulumi’l-Hadis (s.4) Herevi Zemmu’l-Kelam (s.62) Hatibu’l-Bagdadi, Şerafu Ashabi’l-Hadis (s.74)

<sup>485</sup> Hakim Marifetu Ulumi’l-Hadis (s.4) Herevi Zemmu’l-Kelam (s.62) Hatibu’l-Bagdadi, Şerafu Ashabi’l-Hadis (s.74)

<sup>486</sup> Çünkü o sünneti hevâsı ile inkâr etmiştir.

<sup>487</sup> Hakim Marifetu Ulumi’l-Hadis (s.4) Herevi Zemmu’l-Kelam (s.61)

<sup>488</sup> El-Lalekai İtikad (1/179)

yapmışlardır. Onlardan bazıısı Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'i "sihirbaz", bazıısı "kâhin", bazıısı "şâir", bazıısı "deli", bazıısı "büyülenmiş" ve bazıısı "Yalan uyduran iftiracı" diye isimlendirmişlerdi.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bu yakıştırmalardan fersah fersah uzaktı. O, seçilmiş bir rasulden başkası değildi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: **"Bak, sana nasıl misal getiriyorlar. Onlar doğru yoldan sapmışlardır ve bir daha da o yolu bulamayacaklardır"** (Furkan 9, İsra 48)

Bid'atçiler de – Allah onları başarısız kılsın – böyledirler. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in haberlerini yüklenip, sözlerini nakledenlere, hadisini rivayet edenlere, bunlara uyanlara, sünnetiyle hidayet bulanlara ve hadis ashabı olarak bilinenlere yakıştırmalar yaparlar. Bazıları onlara "Haşeviyye" der! Bazıları "Müşebbihe" der! Bazıları "Nâbite" der! Bazısı "Nâsıbe" der! Bazısı "Cebriyye" der!

Hadis ashabı, yakıştırılan bu kusurlardan uzak ve temizdirler! Onlar sadece aydınlık sünnetin, razı olunmuş gidişâtın, doğru yolların, kuvvetli ve etkili delillerin ehlidirler. Allah Azze ve Celle onları Kitâb'ına, vahyine ve hitabına tâbî olmaya, haberleri, sözleri ve amelleriyle ümmetine iyiliği emreden rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem)e uymaya ve yasaklarından sakınmaya muvaffak kılmıştır. Nebî'sinin siyerine sarılmada ve sünnetinin hidayetinden ayrılmamak konusunda onlara yardım etmiştir. Onları en yakın ve en değerli velilerinin takipçileri kılmıştır. Onların göğüslerini kendisinin, din imamlarının ve ümmetin âlimlerinin sevgisi için genişletmiştir.

Kim bir topluluğu severse kıyamet gününde onlarla beraber olur. Çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **"Kişi sevdiğiyle beraberdir"** buyurmuştur.<sup>489</sup>

Ehl-i Sünnetin alametlerinden birisi de sünnet imamlarını, sünnet âlimlerini, sünnet yardımcılarını ve dostlarını sevmeleri, cehenneme davet

---

<sup>489</sup> **Sahih.** Buhârî (3688) ve Muslim (2639) Enes radiyallahu anh'den.



eden, arkadaşlarına azap yurdunu gösteren bid'at imamlarına buğz etmeleridir.” Ebu Osman es-Sabunî'den nakil bitti.<sup>490</sup>

## Âlimimizin Hakkını Tanımayan Bizden Değildir

Ubade b. Samit radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

وسلم ليس منا من لم يحل كبيرنا ويرحم صغيرنا ويعرف لعالمنا حقه

“Büyüklerimize saygı göstermeyen, küçüklerimize merhamet etmeyen ve âlimimizin hakkını tanımayan bizden değildir (diğer rivayette “Ümmetimden değildir” lafzıyla gelmiştir)”<sup>491</sup>

---

<sup>490</sup> Akîdetu's-Selef (s.299-311)

<sup>491</sup> **Hasen.** Ahmed (5/323) Hakim (1/122) Buhari Tarih (7/312) Bezzar (2718) Beyhaki el-Medhal (1/383) Tahavi Şehu Muşkili'l-Asar (1328) Rafii (4/176) Ziyau'l-Makdisi (8/361) Hakim et-Tirmizi Nevadiru'l-Usul (1/187) Şaşı Müsned (1209) Taberani Mekarimu'l-Ahlak (147) Heysemi Mecma (1/127) Elbani Sahihu't-Tergib (96)

# Taharet Kitabı

## Hamama veya Denize Giren Kadınlar Bizden Değildir

Aişe radiyallahu anha'dan: "Aişe radiyallahu anha'nın yanına hamama giren kadınlar gelince, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etti:

ما من امرأة وضعت ثيابها في غير بيتها إلا هتكت سترها بينها وبين الله عز

و جل

"Herhangi bir kadın evinin dışında dış elbisesini (çarşafını) çıkarırsa Allah Azze ve Celle onun üzerinden hıfzu himayesini kaldırır."<sup>492</sup>

Saib rahimehullah anlatıyor:

أَنَّ نِسَاءً دَخَلْنَ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَتْهُنَّ مَنْ أَتْنَّ؟ قُلْنَ: مِنْ أَهْلِ حِمَصٍ قَالَتْ: مِنْ أَصْحَابِ الْحَمَامَاتِ؟ قُلْنَ: وَبِهَا بَأْسٌ؟ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَزَعَتْ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتِهَا خَرَقَ اللَّهُ عَنْهَا سِتْرَهُ»

"Bazı kadınlar Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in eşi Ummu Seleme radiyallahu anha'nın yanına girdiler. Onlara: "Sizler kimsersiniz?" diye sordu. Dediler ki: "Humus'luyuz." Umm Seleme radiyallahu anha: "Şu hamamları olan yerin halkı mısınız?" dedi. Onlar: "Bir sakıncası mı var?" dediler. Umm Seleme radiyallahu anha da dedi ki: Rasulullah sallallahu

---

<sup>492</sup> **Sahih.** Ahmed (6/41, 173, 198, 267) Ebu Davud (4010) Ebu Davud Tayalisi (1518) Tirmizi (2803) İbni Mace (3750) Darimi (2651) İshak b. Rahuye (3/915) Beyhaki Şuab (6/157) Hakim (4/321) Taberani Evsat (5/84, 7/100) Ebu Ya'la (8/139) Nuaym b. Hammad Fiten (2/620) Hatib Tarih (3/58) Hatib Muvaddahu Evham (1/357) Abdurrezzak (1/294)

aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: **"Herhangi bir kadın, elbisesini evi dışında çıkarırsa, Allah onun perdesini parçalar"**<sup>493</sup>

Muaz b. Enes rahimehullah ve başkaları anlatıyor:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَهَا وَهِيَ مُقْبِلَةٌ مِنَ الْحَمَامِ فَقَالَ : مَنْ أَنْتِ ؟  
أَقْبَلْتُ يَا أُمَّ الدَّرْدَاءِ ؟ فَقَالَتْ : مِنَ الْحَمَامِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى  
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَيُّمَا امْرَأَةٍ وَضَعَتْ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتِهَا هَتَكَتْ مَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ  
مِنْ سِتْرٍ

"Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Ummu'd-Derda radiyallahu anha'yı hamamdan gelirken görünce: "Nereden geliyorsun ey Ummu'd-Derda?" dedi. O da: "Hamamdan geliyorum ey Allah'ın rasulü!" dedi. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **"Herhangi bir kadın elbisesini evinden başka yerde çıkarırsa Allah ile kendisi arasındaki perdeyi parçalamış olur"** buyurdu."<sup>494</sup>

Cabir radiyallahu anı'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ حَلِيلَتَهُ الْحَمَامَ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ  
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ الْحَمَامَ إِلَّا بِمَنْزَرٍ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ  
فَلَا يَجْلِسُ عَلَى مَائِدَةٍ يَدَارُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ

**"Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse hanımını hamama sokmasın. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse hamama peştemalsiz girmesin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse üzerinde içki içilen sofraya oturmasın."**<sup>495</sup>

---

<sup>493</sup> **Hasen.** Hakim (4/321) Ahmed (6/301) Ebu Ya'la (12/460) Taberani (23/314, 402) Beyhaki Şuab (6/158)

<sup>494</sup> **Hasen.** Taberani (24/252, 255, 25/73) Ahmed (6/361) Dulabi, el-Kuna (1891) İbn Asakir Tarih (37/313) el-Elbani es-Sahih (3442)

<sup>495</sup> **Sahih.** Hakim (4/320) Tirmizi (2801) Ahmed (3/339) Ebu Ya'la (3/435) Taberani Evsat (1/212, 2/194, 3/69, 8/141) Beyhaki Şuab (5/12)

Şeyh Ebu Zerr el-Kalmuni bu hadislerle ilgili olarak şöyle demiştir: “Buradaki hamamlar, umumi ifade olup, kadınlara has olanlardır. Bu hadis, yüzme yerleri ve yazlıkları da kapsar. Allah Müslümanların kadınlarını buralardan korusun. Buna göre Müslüman kadının, avretini muhafaza eden Müslüman kadınların yanında, erkeklerin görmesinden emin olduğu yerde dış elbisesini indirmesi caizdir. Bilinmektedir ki, kadının kadına karşı avreti diz ile göbek arasındır. Bunun dışındaki yerlere Müslüman kadın bakabilir. Ancak müşrike kadın yabancı erkek hükmündedir. Mecbur kalmadıkça Müslüman kadının, müşrike kadın yanında avretini açmaması gerekir. Bundan dolayı Müslüman kadının avretini başka bir kadının yanında açması caiz değildir. Hatta annesi, kızkardeşi ve kızı dahi olsa, doğum ve hastalığın tedavisi gibi zaruretler dışında avretini açamaz.”<sup>496</sup>

---

<sup>496</sup> El-Kalmuni, Fefirru İlallah (s.270)

## Avlularını Temiz Tutmayanlar Bizden Değildir

Sa'd b. Ebi Vakkas radiyallahu anh'den Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ يُحِبُّ الطَّيِّبَ، نَظِيفٌ يُحِبُّ النَّظَافَةَ، كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرَمَ، جَوَادٌ يُحِبُّ الْجُودَ، فَنَظِفُوا أَفْنِيَتَكُمْ وَلَا تَشْبَهُوا بِالْيَهُودِ، تَجْمَعُ الْأَكْبَاءُ فِي دَوْرِهِمْ

**“Şüphesiz Allah tayyibdir, tayyibi sever. Temizdir, temizi sever. Kerim'dir, kerim olanı sever. Cömerttir, cömerdi sever. Evlerinizi (avlularınızı) temiz tutun ve yahudilere benzemeyin. Onlar süprüntülerini evlerinde yıgarlar.”<sup>497</sup>**

## Kemik ve Tezekle Taharetlenen Bizden Değildir

Ruveyfi radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَا رُوَيْفِعُ لَعَلَّ الْحَيَاةَ سَتَطُولُ بِكَ بَعْدِي، فَأَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّهُ مَنْ عَقَدَ لِحَيْتَهُ، أَوْ تَقَلَّدَ وَتَرًّا، أَوْ اسْتَنْجَى بِرَجِيعِ دَابَّةٍ، أَوْ عَظْمٍ فَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُ بَرِيءٌ

**“Ey Ruveyfi! Benden sonra belki uzun zaman yaşarsın. İnsanlara şöyle bildir: “Kim sakalına düğümler atarsa, boynuna nazarlık gibi şeyler takarsa, hayvan tezeği ve kemik ile taharetlenirse Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ondan berîdir.”<sup>498</sup>**

---

<sup>497</sup> **Hasen.** Bezzar (3/320) el-Burculani, el-Kerem ve'l-Cûd (12) Tirmizi (2800) Devraki Musnedu Sa'd (31) Ebu Ya'la (2/121) İbn Adiy (3/5) Dulabî el-Kuna (1203) el-Elbani es-Sahih (236)

<sup>498</sup> **Sahih.** Ebu Davud (36) Nesai (5067) Ahmed (4/108, 109) Taberani (5/28) Deylemi (8591) Ebu Nuaym Marife (2704) Begavi Mu'cemu's-Sahabe (1052)

## Ayakkabılarla Namaz Kılmayanlar Bizden Değildir:

Şeddad b. Evs radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خالفوا اليهود والنصارى فإنهم لا يصلون في خفافهم ولا في نعالهم

**“Yahudi ve Hristiyanlara muhalefet edin. Şüphesiz onlar mestleri ve ayakkabılarıyla namaz kılmazlar.”<sup>499</sup>**

Ebu Davud, Hâkim ve Beyhaki'nin rivayetlerinde **“Yahudilere muhalefet edin”** şeklinde gelmiştir. Taberani'nin rivayetinde ise lafzı şöyledir:

صلوا في نعالكم ولا تشبهوا باليهود

**“Ayakkabılarınızla namaz kılın, Yahudilere benzemeyin.”<sup>500</sup>**

Enes radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خالفوا اليهود وصلوا في خفافكم ونعالكم فإنهم لا يصلون في خفافهم ،

ولا في نعالهم

**“Yahudilere muhalefet edin, mestleriniz ve ayakkabılarınızla namaz kılınız. Şüphesiz onlar mestleri ve ayakkabılarıyla namaz kılmazlar.”<sup>501</sup>**

---

<sup>499</sup> **Sahih.** İbn Hibban (5/561) Hakim (1/391) Ebu Davud (652) Beyhaki (2/432) Bezzar (8/406) Dulabi el-Kuna (1/409) Deylemi (2848) el-Elbani Sahihu'l-Cami (3210)

<sup>500</sup> **Hasen.** Taberani (7/290)

<sup>501</sup> **Sahih ligayrihi.** Bezzar (13/456) isnadında Ömer b. Nebhan zayıftır.

Ali radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خَالِفُوا الْيَهُودَ فَإِنَّهُمْ لَا يَصِلُونَ فِي خِفَافِهِمْ وَلَا نَعَالِهِمْ.

**“Yahudilere muhalefet edin. Zira onlar mestleri ve ayakkabılarıyla namaz kılmazlar.”<sup>502</sup>**

---

<sup>502</sup> Ebu Ya'la, Suyuti Leâliu'l-Masnua (2/17)

## Hayızlı Kadınlar Hakkında Aşırılık Edenler Bizden Değildir

Enes b. Malik radiyallahu anh'den gelen bir rivayette şöyle denilmektedir: "Yahudiler, kadınlar hayıza girince onunla beraber evde yemek yemezler, cinsi münasebette bulunmazlardı. Sahabeler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bu konu hakkında malumat istediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ şu ayeti kerimeyi indirdi:

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ \* نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

“Sana kadınların ay halini de sorarlar. Deki: o bir ezâdır. Onun için hayız zamanında da kadınlarınızla cinsi münasebetten ayrılın. Temizlendikleri vakte kadar kendilerine yaklaşmayın. İyice temizlendiler mi Allah'ın size emrettiği yerden onlara gidin. Herhalde Allah hem çok tevbe edenleri sever, hem de çok temizlenenleri sever. Kadınlarınız sizin tarlanızdır. O halde onlara dilediğiniz gibi gelin. Kendiniz için önceden iyi ameller gönderin. Bir de Allah'dan korkun ve bilin ki herhalde siz ona kavuşacaksınız. İman edenlere müjdele.” (Bakara 222-223) Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اصنعوا كل شيء إلا النكاح فبلغ ذلك اليهود فقالوا : ما يريد هذا

الرجل أن يدع من أمرنا شيئا إلا خالفنا



**“Hayızlı anlarında hanımlarınıza cinsi münasebetten başka her şeyi yapabilirsiniz.”** Bu durum Yahudilere ulaşınca ileri gelenleri dediler ki: “Bu adam bize muhalefet etmedik hiç bir şey bırakmayacak”<sup>503</sup>

---

<sup>503</sup> **Sahih.** Muslim (302)

# Namaz Kitabı

## Namaz Kılmayanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ  
وَاحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ  
فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları tutun; hapsedin; bütün gözetleme yerlerinde onları gözetlemek için oturun. Fakat tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, artık yollarını serbest bırakın. Allah, şüphesiz, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.” (Tevbe 5)

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ  
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

“Bununla beraber, eğer bu hallerinden tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, bu takdirde, sizin dîn kardeşinizdirler. Biz, bilen kimselere âyetleri işte böyle uzun uzun açıklarız” (Tevbe 11)

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ \* مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا  
شِيعًا كُلٌّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

“Namazı dosdoğru kılın, dinlerini parçalayan, fırka fırka olan ve her fırkası, kendi elindekiyle sevinen müşriklerden olmayın.” (Rum 31-32)

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ \* وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ \* فَبِأَيِّ حَدِيثٍ  
بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ

“Onlara: ‘namaz kılın denildiği zaman’ itaat edip namaz kılmazlar. (Namaz kılmayarak Kur’ân’ın ayetlerini) yalanlayanların O gün vay haline. Artık (bu ahmaklar) Kur’ân’ın ayetlerinden sonra neye inanacaklar.” (Murselât, 48-50)

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى \* وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى

‘Tasdik etmedi, namaz da kılmadı. Ancak (Kur’ân’ın ayetlerini) yalanladı, (amel etmekten) yüz çevirdi.’ (Kıyamet, 31-32)

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ \* خَاشِعَةً  
أَبْصَارُهُمْ تَرَاهُمْ ذَلَّةً وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ \* فَذَرْنِي  
وَمَنْ يُكْذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ \* وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ  
كَيْدِي مَتِينٌ

“O kıyamet gününde Rabbul-İzzet’in baldırı açılacak da bütün mücrimler secdeye çağrılacaklar. Fakat güçleri yetmeyecek. Gözleri düşkün bir halde, kendilerini bir zillet saracaktır. Hâlbuki vaktiyle (dünya’da) başları selâmette iken, bu namaza davet olunuyorlardı da kılmıyorlardı. O halde (namaz kılmayarak) bu Kur’ân-ı yalanlayanları, sen bana bırak. Biz onları, bilemeyecekleri yönden derece derece azaba yaklaştıırız. Ben onlara mühlet veririm; çünkü benim azabım çok şiddetlidir.” (Kalem, 42-45)

Câbir radiyallahu anh’den: “Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

بَيْنَ الْعَبْدِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ أَوْ الْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ

“Kişi ile şirk veya küfür arasında namazın terki vardır.” Diğer rivayetlerde: ‘Küfür ile iman arasında’ ve: ‘Kul ile küfür arasında’ lafızlarıyla da gelmiştir.<sup>504</sup>

Enes radiyallahu anh’dan: “Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ بَيْنَ الْعَبْدِ وَالشِّرْكِ إِلَّا تَرْكُ الصَّلَاةِ، فَإِذَا تَرَكَهَا فَقَدْ أَشْرَكَ

“Kişi ile şirk arasında namazı terk etmekten başka bir şey yoktur. Onu terk ettiği zaman şirk koşmuştur.”<sup>505</sup>

Sevbân ve Burayde radiyallahu anhuma’dan: “Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ

“Bizimle kâfirler arasındaki fark namazdır. Kim namazı terk ederse kâfir olur.”<sup>506</sup>

Ebû Hureyre radiyallahu anh’dan:

---

<sup>504</sup> **Sahih.** Ahmed, (3/370); Müslim, (*İmân*, 134); Tirmizî, (2618-2619); Ebû Dâvud, (4678); İbn Mâce, (1078); Ebû Ya’lâ, (1953, 2102); Ebû ‘Avane, (1/20); Âcurrî, *Şeri’a*, (247-250); İbn Ebî Şeybe, (11/33); *Şerhu’s-Sunne*, (2/179); Ebû Nu’aym, *Hilye*, (8/256); Taberî, (1/307); Hatîb, *Târih*, (10/180); Taberânî, *Sagîr*, (258); İbn Hibbân, (1451); Abdurrezzâk, (5009); Darekutnî, (2/53); Darimî, (1236); Beyhakî, (3/366); Tahâvî, *Muşkil*, (3175); İbn ‘Abdilberr, et-*Temhîd*, (4/299).

<sup>505</sup> **Sahih.** İbn Mâce, (1080); Muhammed İbn Nasr, *Kitâbu’s-Salât*, (897).

<sup>506</sup> **Sahih.** Tirmizî, (2621); Nesâî, (1/231); İbn Mâce, (1079); el-Lalekâi, *İtikad*, (1521); Ahmed, (5/346); Hâkim, (1/7); Beyhakî, (3/366); İbn Ebî Şeybe, *İmân*, (46); Darekutnî, (2/52); İbn Hibbân, (3/10); Hallâl, (302); İbn Abdilberr et-*Temhîd*, (4/339).

كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - لَا يَرَوْنَ شَيْئًا مِنَ  
الْأَعْمَالِ تَرَكُّهُ كُفْرٌ إِلَّا الصَّلَاةَ

**“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sahabeleri namazdan başka amellerden herhangi bir şeyin terkini küfür saymazlardı.”<sup>507</sup>**

‘Ubâde b. es-Sâmit radiyallahu anh’den, şöyle dedi: “Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle tavsiyede bulundu:

لا تتركوا الصلاة متعمدين فمن تركها متعمدا فقد خرج من الملة

**“Namazı da bilerek terk etmeyin. Her kim ki, bilerek kasten namazı terk ederse İslâm millet’inden çıkmıştır.”<sup>508</sup>**

---

<sup>507</sup> **Sahih.** Tirmizî, (2622); Hâkim, (1/7); İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, (10495) ve *İmân*, (137); Muhammed İbn Nasr, *Kitâbu’s-Salât*, (948)

<sup>508</sup> **Hasen.** Ziyau’l-Makdisi el-Muhtare (8/287) Muhammed İbn Nasr, *Kitâbu’s-Salât*, (920); el-Lalekâî İtikad (1522) eş-Şâşî Müsned (1309).

## Güneş Doğarken, Tam Tepedeyken ve Batarken Namaz Kılan Bizden Değildir:

Amr b. Abese radiyallahu anı'den: "Dedim ki: "Ey Allah'ın nebisi! Allah'ın sana öğrettiklerinden bilmediğim şeyleri bana da öğret. Bana namazdan haber ver." Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

صلّ صلاة الصبح، ثم أقصر عن الصلاة حين تطلع الشمس حتى ترتفع،  
فإنها تطلع حين تطلع بين قرني شيطان، وحينئذ يسجد لها الكفار . ثم صلّ فإن  
الصلاة مشهودة محضورة حتى يستقل الظل بالرمح، ثم أقصر عن الصلاة، فإن  
حينئذ تُسجر جهنم، فإذا أقبل الفيلء فصلّ، فإن الصلاة مشهودة محضورة، حتى  
تصلي العصر، ثم أقصر عن الصلاة حين تغرب الشمس، فإنها تغرب بين قرني  
شيطان، وحينئذ يسجد لها الكفار

"Sabah namazını kıl. Sonra güneş doğarken, yükselinceye kadar namaz kılma. Zira güneş, şeytanın iki boynuzu arasından doğar. O zaman kâfirler ona secde ederler. Bundan sonra güneş bir mızrak boyu yükselince namaz kılabilirsin. Şüphesiz bu namaz şahitlidir. Zeval anında namaz kılma. Çünkü o zaman cehennem kızdırılır. Bundan sonra ikindiye kadar namaz kılabilirsin. Zira bu namaz şahitlidir. Ancak ikindiden sonra güneş batarken namaz kılmayı bırak. Çünkü güneş şeytanın iki boynuzu arasından batar ve kâfirler işte bu vakitte güneşe secde ederler."<sup>509</sup>

---

<sup>509</sup> Sahih. Muslim (832) Ebu Avane (1147)

## Akşam Namazını Yıldızlar Görününceye Kadar Erteleyenler Bizden Değildir

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ - أَوْ قَالَ: عَلَى الْفِطْرَةِ - مَا لَمْ يُؤَخَّرُوا الْمَغْرِبَ  
إِلَى أَنْ تَشْتَبِكَ النُّجُومُ

“Ümmetim akşam namazını yıldızlar görününceye kadar ertelemedikleri sürece hayır üzere (veya fıtrat üzere) bulunmaya devam ederler.”<sup>510</sup>

---

<sup>510</sup> **Sahih.** Ebu Davud (418) İbn Mace (689) Ahmed (3/449) Hakim (1/190-191)

## Namaza Çağırda Kâfirlere Muhalefet:

Ebu Umeyra b. Enes, Ensar'dan olan halasından rivayet ediyor:

اهتم النبي صلى الله عليه وسلم للصلاة كيف يجمع الناس لها فقليل له :  
انصب راية عند حضور الصلاة فإذا رآوها آذن بعضهم بعضا فلم يعجبه ذلك  
قال : فذكر له القنع يعني الشبور ( وفي رواية : شبور اليهود ) فلم يعجبه ذلك  
وقال : هو من أمر اليهود قال : فذكر له الناقوس فقال : هو من أمر النصارى  
فانصرف عبد الله بن زيد بن عبد ربه وهو مهتم لهم رسول الله صلى الله عليه  
وسلم فأري الأذان في منامه

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem halkı namaz vakitlerinde camiye nasıl toplamak gerektiğini düşünüyordu. Ona dediler ki: “Bir sancak dikelim, namaz vaktinde bu sancağı gören herkes birbirine duyursun.” Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bunu beğenmedi. Başka birisi boru çalınmasını (bir rivayette: Yahudi borusu çalınmasını) teklif etti. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bunu kabul etmedi ve: “**O yahudilerin işidir**” buyurdu. Çan çalalım diyenler oldu. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem onu da kabul etmedi ve: “**O Hristiyanların işidir**” buyurdu. Abdullah b. Zeyd b. Abdirabbih Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bahsettiği bu konuyu düşünerek ayrıldı. Rüyasında ezanı gördü...”<sup>511</sup>

---

<sup>511</sup> **Sahih.** Ebu Davud (498) Beyhaki (1/390)



## Ezanda Teganni Yapanlar Bizden Değildir

İbn Mes'ud radiyallahu anh'den:

ابن مسعود رضي الله عنه كره الأذان بالتغني وقال أنه من فعل الجاهلية

“İbn Mes'ud radiyallahu anh ezanda teganni yapılmasını (makamlarla okunmasını) çirkin görür ve: “Şüphesiz bu cahiliye işlerindendir” derdi.”<sup>512</sup>

Birisi Ömer radiyallahu anh'e geldi ve: 'Ben seni Allah için seviyorum' dedi. Ömer radiyallahu anh ise: 'Ben de sana Allah için buğz ediyorum. Duyduğuma göre sen ezan okurken teganni ve lahin yapıyorsun' dedi.”<sup>513</sup>

---

<sup>512</sup> Hevarizmi Camiu'l-Mesanid (2/300) isnadında Meymun el-Aver ve Ebu Hanife vardır.

<sup>513</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrezzâk, (1852); Taberânî, (13059); Tahâvî, (4/128); Serahsî, *Mebsut*, (1/138) ve *Sahîhâ*, (42).

## Ezanı İşittikten Sonra Zaruret Olmadan Mescitten Çıkanlar Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

لَا يَسْمَعُ النَّدَاءَ فِي مَسْجِدِي هَذَا ثُمَّ يَخْرُجُ مِنْهُ، إِلَّا لِحَاجَةٍ، ثُمَّ لَا يَرْجِعُ  
إِلَيْهِ إِلَّا مُنَافِقٌ

**“Şu mescidimde ezanı işittikten sonra bir ihtiyacı olması haricinde ancak bir münafık geri dönmek üzere dışarı çıkar.”<sup>514</sup>**

Görünüşte bu Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in mescidine özeldir. Lakin Ebu Hureyre radiyallahu anh hadisi genellik ifade etmektedir. Nitekim Ebu Şa'sâ dedi ki;

“Biz mescitte Ebu Hureyre radiyallahu anh'ın yanında idik. Müezzin ikinci ezanını okuduğu sırada birisi dışarı çıktı. Bunun üzerine Ebu Hureyre radiyallahu anh dedi ki;

أما هذا فقد عصى أبا القاسم - صلى الله عليه وسلم

**“Şu adam Ebu'l-Kasım sallallahu aleyhi ve sellem'e isyan etmiştir.”<sup>515</sup>**

---

<sup>514</sup> **Sahih.** Taberani Evsat (4/149) Ebu Nuaym Sıfatu'l-Munafık (60) el-Elbani, es-Sahih (2518)

<sup>515</sup> **Sahih.** Muslim (454)

## Kiblemizden Başkasına Yönelen Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَيْنَ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ  
قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ  
الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ

“Celâlim için, sen o kitap verilmiş olanlara, bütün delilleri de getirsen, yine de senin kiblene tabi olmazlar, sen de onların kiblesine tabi olmazsın. Zaten onlar da birbirlerinin kiblesine tabi değiller. Celâlim hakkı için, sana gelen bunca ilmin arkasından sen tutar da onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, o zaman hiç şüphesiz, sen de zâlimlerden olursun.” (Bakara 145)

Bu ayet, Ehli Kitabın boş ümitlerini kesmek için indirilmiştir. Çünkü Yahudiler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i aldatmak için; “eğer (Kudüs’e yönelerek) bizim kiblemize devam etseydin, senin beklemekte olduğumuz peygamber olacağını ümit ederdik” dediler. Yahudiler ve Hristiyanlar birbirlerinin kiblesine dönmezler. Zira her iki grup da İsrailoğullarından olmalarına rağmen, aralarında şiddetli ihtilaf ve düşmanlık vardır.

## Mescidlerde Mihrap Edinenler Bizden Değildir

İbn Amr radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

اتقوا هذه المذابح يعني المحاريب

“Şu mezbahalardan yani mihraplardan sakının”<sup>516</sup>

İbn Mesud radiyallahu anh, mihrapta namaz kılmayı caiz görmez ve şöyle derdi:

إِنَّمَا كَانَتْ الْكَنَائِسُ فَلَا تَشَبَّهُوا بِأَهْلِ الْكِتَابِ ، يَعْنِي : أَنَّهُ كَرِهَ الصَّلَاةَ فِي الطَّاقِ

“Bu ancak kiliselerde olur. Ehl-i Kitab’a benzemeyin!” Yani o kemerlerde (mihrapta) namaz kılmayı çirkin görüyordu.”<sup>517</sup>

Abdullah b. Mesud radiyallahu anh şöyle dedi:

اتقوا هذه المحاريب . و كان إبراهيم لا يقوم فيها

“Şu mihraplardan sakınınız” İbrahim (en-Nehaî) de mihraplarda namaz kılmazdı.”<sup>518</sup>

Salim b. Ebi'l-Ca'd şöyle demiştir:

---

<sup>516</sup> **Hasen.** Beyhaki (2/439) Taberani (13/540) Suyuti İlamu'l-Erib'de (s.21) “Hadis sabittir” demiştir. el-Elbani Sahihu'l-Cami (120)

<sup>517</sup> **Hasen mevkuf.** Bezzar (5/21) el-Heysemi Mecmau'z-Zevaid'de (2/15) dedi ki: “Ravileri güvenilirdir”

<sup>518</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (1/408) Tahavi (1/133), İbn Sad Tabakat'ta (6/272) ve Ebu Zür'a Tarihu Dimeşk'te (121/2) sahih isnadla mevsul olarak İbn Mesud radiyallahu anh'den rivayet etmişlerdir.

## لا تتخذوا المذابح في المساجد

“Mescidlerde mezbahalar (mihraplar) edinmeyin”<sup>519</sup>

Musa b. Ubeyde'den şöyle demiştir:

رأيت مسجد أبي ذر ، فلم أر فيه طاقا

“Ebu Zerr'in mescidini gördüm. O mescidde kemer (mihrap) görmedim.”<sup>520</sup>

Seleften mescitlerde mihrapları çirkin gördüklerine dair rivayetler çok olup, naklettiklerimiz yeterlidir.

Musa el-Cuheni radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لا تزال هذه الأمة ، أو قال : أمتي بخير ما لم يتخذوا في مساجدهم

مذابح كمدابح النصارى

**“Bu ümmet (veya ümmetim dedi) mescidlerinde Hristiyanların mezbahaları gibi mezbahalar (mihraplar) edinmediği sürece hayırda kalmaya devam ederler.”**<sup>521</sup>

Şeyh el-Elbani bu hadis hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Hadisin metninde geçen “Mezabih: mezbahalar” kelimesi mihraplar demektir. Nitekim Lisanu'l-Arab'da ve başka lügat kitaplarında bu şekilde geçer. Suyuti İ'lamu'l-Erib Bihudusi Bid'ati'l-Meharib adlı risalesinde mescitlerdeki mihrapların bidat olduğunu söylemiştir. Şeyh Aliyu'l-Kari de ona tabi olmuştur.”<sup>522</sup> Bunun bidat oluşunu tespit için zayıf hadise ihtiyaç yoktur. Bu

---

<sup>519</sup> **Sahih maktu.** İbn Ebi Şeybe (1/408)

<sup>520</sup> **Sahih mevuf.** İbn Ebi Şeybe (1/409)

<sup>521</sup> **Mürsel.** İbn Ebi Şeybe (1/408) El-Elbani ed-Daife (448)

<sup>522</sup> Mirkatu'l-Mefatih (1/473)

zayıf hadiste yasaklık açıkça belirtilse de bizler sabit olmayan rivayetle delil getirmeyi caiz görmeyiz.

Kevseri'nin ve başkalarının mihrapları, sağladığı faydayı gerekçe göstererek güzel görmelerine gelince, bu fayda mihrabın kibleye delil olmasıdır. Bu gerekçe ise şu açılardan dolayı çürüktür:

Birincisi: Mescidlerin çoğunda minberler vardır. Bu fayda bu minberler sayesinde kesinlikle sağlanmaktadır. Öyleyse oralarda mihraplara gerek yoktur. Şayet insafli olurlarsa muhalefet edenlerin bu meselede ittifak etmeleri, çoğunluğun razı edilmesi amaçlanarak mazeretlerin büyütülmemesi ve bu şekilde bırakılmaması gerekir.

İkincisi: İhtiyaç ve maslahat sebebiyle meşru kılınanların sağladığı fayda kadar kullanılması bundan fazla yapılmaması gerekir. Mescidlerde mihraplar edinmekteki gaye şayet kibleye delalet etmesi ise, bu fayda daha küçük bir şeyle sağlanabilir. Mescidlerin çoğunda mihrapların imamın içerisinde kaybolacağı şekilde geniş ve hacimli olduğunu görüyoruz. Üstelik bunlar, namaz kılanları namazda huşudan ve fikrini toplamaktan alıkoyacak şekilde ziynetlerin, süslemelerin ve işlemelerin yeri haline gelmiştir. Bu ise kesin olarak yasaklanmıştır.

Üçüncüsü: Mihrapların, Hristiyanların kiliselerdeki âdeti olduğu sabit olursa o zaman mihrapların tamamen terk edilmesi, bunların yerine ittifak edilen başka bir şey getirilmesi gerekir. Mesela imamın duracağı yere bir direk konabilir. Zira sünnette bunun bir aslı vardır. Nitekim Cabir b. Usume el-Cuhenî radiyallahu anh şöyle demiştir:

لَقِيتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَصْحَابِهِ فِي السُّوقِ ، فَسَأَلْتُ  
أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ أَيْنَ يَرِيدُ ؟ قَالُوا : يَخْطُ لِقَوْمِكَ مَسْجِدًا ، فَرَجَعْتُ فَإِذَا قَوْمٌ  
قِيَامٌ ، فَقُلْتُ : مَا لَكُمْ ؟ قَالُوا : خَطُّ لَنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَسْجِدًا  
، وَغَرَزَ فِي الْقِبْلَةِ خَشَبَةً أَقَامَهَا فِيهَا ،

“Çarşıda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı ile karşılaştım. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına: “Nereye gidiyorsunuz?”

diye sordum. Dediler ki: “Kavmin için mescid belirlemeye gidiyoruz” Bunun üzerine geri döndüm. Kavim ayakta bekliyordu. Ben: “Size ne oluyor?” dedim. “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize bir mescid belirledi. Kiblesine de bir odun dikti ve orada namaz kıldı” dediler.”<sup>523</sup>

Özetle, Mescidlerde mihraplar edinmek bidattir. Maslahat-ı Mürsele'den sayarak buna müsaade edilemez. Kibleyi göstermesi için Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in meşru kıldığı başka şeyler vardır ve bunlar daha kolaydır. Hem külfete sokmaz hem de süslemelerden uzaktır.”<sup>524</sup>

---

<sup>523</sup> **Hasen.** Taberani (2/193-194, 257) Taberani Evsat (9/67) İbn Şebbe Tarihu'l-Medine (1/63, 79) Ebu Nuaym Marife (1520).

<sup>524</sup> El-Elbani ed-Daife (1/639 vd.)

## Mescidleri Süsleyenler Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَا أُمِرْتُ بِتَشْيِيدِ الْمَسَاجِدِ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: لَتُزَخَرِفُنَّهَا كَمَا زَخَرَفَتْ  
الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى

**“Mescidleri süslemekle emrolunmadım.”** İbn Abbas radiyallahu anhuma dedi ki: “Elbette mescidleri Yahudilerin ve Hristiyanların süsledikleri gibi süsleyeceksiniz.”<sup>525</sup>

Enes radiyallahu anı'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَتَبَاهَى النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ

**“İnsanlar mescidler hakkında övünmedikçe kıyamet kopmaz.”**<sup>526</sup>

Ömer radiyallahu anı'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَا سَاءَ عَمَلُ قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا زَخَرَفُوا مَسَاجِدَهُمْ

**“Amelleri kötüleşen hiçbir kavim yoktur ki mescidlerini süslemesinler.”**<sup>527</sup>

---

<sup>525</sup> **Sahih.** Buhari (446) İbn Hibban (4/493) Ebu Davud (448) Abdurrazzak (3/152) İbn Ebi Şeybe (1/274) Ebu Ya'la (4/340) Ebu Nuaym Hilye (7/313)

<sup>526</sup> **Sahih.** Ebu Davud (449) İbn Mace (739) Nesai (689) İbn Huzeyme (1323) İbn Hibban (4/492, 15/162) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (6/222, 223) Ahmed (3/134, 145, 152, 230, 283) Darimi (1448) Ebu Ya'la (5/184)



İbn Abbas radiyallahu anhumadan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أَرَأَيْكُمْ سَتُشَرَّفُونَ مَسَاجِدَكُمْ بَعْدِي، كَمَا شَرَّفَتِ الْيَهُودُ كَنَائِسَهَا، وَكَمَا  
شَرَّفَتِ النَّصَارَى بَيْعَهَا

“Sizin benden sonra mescidlerinizi tıpkı Yahudilerin havralarını süsledikleri ve Hristiyanların kiliselerini süsledikleri gibi süsleyeceğinizi görüyorum.”<sup>528</sup>

Ömer radiyallahu anh, mescid yapılırken ustaya şöyle emretmiştir:

أَكِنَّ النَّاسَ مِنَ الْمَطَرِ، وَإِيَّاكَ أَنْ تُحَمَّرَ أَوْ تُصَفَّرَ فَتَفْتِنَ النَّاسَ

“İnsanları yağmurdan korusun yeter. Seni kırmızı ve sarı boyalar kullanmaktan sakındırırım. Aksi halde insanları fitneye düşürürsün.”<sup>529</sup>

Muslim el-Batin şöyle demiştir::

كَانَ عَلِيٌّ يَمُرُّ عَلَى مَسْجِدٍ لِتَيْمٍ مُشَرَّفٍ، فَيَقُولُ: هَذِهِ بَيْعَةُ التَّيْمِ

“Ali radiyallahu anh, Teym kabilesinin süslenmiş olan bir mescidine uğrayınca şöyle dedi: “İşte bu, Teym’in kilisesidir.”<sup>530</sup>

---

<sup>527</sup> **Zayıf.** İbn Mace (741) Ebu Nuaym Hilye (4/152) İbn Kesir, Musnedu'l-Faruk (1/153) Deylemi (6319) Ahadisü Ebu Bekr el-Attar (no:816) Rafii et-Tedvin (3/29) isnadında Cubare b. el-Mugallis zayıftır.

\* Benzer bir ifade Ali radiyallahu anh'den mevkuf olarak: Abdurrazzak (3/153)

<sup>528</sup> **Zayıf.** İbn Mace (740) isnadında Leys b. Ebi Suleym ve Cubare b. el-Mugallis zayıftır.

\* Ubeydullah b. Yezid, Şeyhlerinden birinden Mürsel olarak: Abdurrazzak (3/153)

<sup>529</sup> Buhari (1/448) muallak olarak rivayet etmiştir.

## Mescidleri Tahrip Etmeye Çalışanlar Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا  
أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ  
عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Allah'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasını engelleyenlerden ve onların tahribine çalışanlardan daha zâlim kim olabilir? Onların oralara ancak korkarak girmeleri gerekir. Dünyada onlar için rüsvalık vardır; âhirette de en büyük azab, yine onlar içindir.” (Bakara 114)

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ  
أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ \* إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ  
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ  
يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

“Müşriklerin, kendi küfürlerine bizzat kendileri şahidlik edip dururken, Allah'ın mescidlerini tamir etmeleri olacak iş değildir. Bunlar, iyi amelleri boşa gitmiş kimselerdir; cehennemde de onlar dâimidirler. Oysa Allah'ın mescidlerini, yalnız Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve sadece Allah'tan korkan kimseler tamir ederler, işte onların doğru yolda olmaları muhtemeldir.” (Tevbe 17-18)

---

<sup>530</sup> **Sahih maktu.** Ahmed el-Vera (s.183) Abdurrazzak Musannef (3/152) İbn Hazm el-Muhalla (4/248) Muhammed b. Hasen eş-Şeybani, el-İktisab (s.81)

## Dünyalık Kalam İçin Mescidlerde Halka Olanlar Bizden Değildir

İbn Mes'ud radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَقْعُدُونَ فِي الْمَسَاجِدِ حِلَقًا حِلَقًا، مُنَاهُمْ الدُّنْيَا، لَا تُجَالِسُوهُمْ، لَيْسَ لِلَّهِ فِيهِمْ حَاجَةٌ

**“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, mescidlerde halka halka oturacaklar, bütün gayeleri dünya olacaktır. Onlarla oturmayın. Allah için onlara ihtiyaç yoktur.”**<sup>531</sup>

Şecerî'nin rivayetinde lafzı şöyledir:

سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ يَجْلِسُونَ فِي الْمَجَالِسِ حِلَقًا حِلَقًا أَمَامَهُمُ الدُّنْيَا

**“Ahir zamanda bir topluluk olacak, meclislerde halka halka oturacaklar, önlerinde de dünya olacak...”**

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَتَحَلَّقُونَ فِي مَسَاجِدِهِمْ وَلَيْسَ هَمُّهُمْ إِلَّا الدُّنْيَا  
لَيْسَ لِلَّهِ فِيهِمْ حَاجَةٌ فَلَا تُجَالِسُوهُمْ

---

<sup>531</sup> **Hasen.** Ebu İshak el-Muzekki, El-Muzekkiyyat (51) İbn Hibban (15/162) Taberani (10/198) Şeceri Emali (1/119 no:459) Ebu Nuaym Hilye (4/109) İbn Batta el-İbane (342) Ebu Ahmed Hakim el-Esami ve'l-Kuna (4/329) Hatib Cami Ahlaki'r-Rabi (1285) İbn Ebi Asım Züh'd (284) Deylemi (3445) Mecmau'z-Zevaid (2/24) isnadında Buzey' Ebu Halil metruktür. Ancak mutabileri vardır. İbn Hibban başka bir yoldan rivayet etmiştir. Bkz.: el-İbani es-Sahiha (1163)

\* Hasen el-Basri rahimehullah'dan Mürsel olarak: Beyhaki Şuab (3/86) İbn Batta el-İbane (344) Ahmed el-Vera (s.59) Semerkani Tenbihu'l-Gafilin (432)

“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, mescidlerinde halka olacaklar, dünyadan başka düşünceleri olmayacak. Allah için onlara bir ihtiyaç yoktur. Onlarla oturmayın.”<sup>532</sup>

Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh'den:

أول ما تفقدون من دينكم الأمانة وآخر ما يبقى الصلاة وليصلين قوم لا

دين لهم

“Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey emanettir. Dinden son kalan şey ise namaz olacak, dini olmayan bir topluluk namaz kılacaktır.”<sup>533</sup> Diğer rivayette:

وليصلين قوم لا إيمان لهم

“İmanları olmayan bir topluluk namaz kılacaktır” şeklindedir.<sup>534</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh şöyle demiştir:

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَوْ رَمَيْتَ بِسَهْمٍ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَمْ يُصِبْ إِلَّا كَافِرًا أَوْ

مُنَافِقًا

“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, şayet Cuma günü bir ok atsan, ancak bir kâfire veya münafığa isabet edecektir.”<sup>535</sup>

İbn Amr radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

---

<sup>532</sup> **Hasen ligayrihi.** Hâkim (4/359) Ebu Abdillah el-Felaki Fevaid (1/88) el-Elbani es-Sahih (1163)

<sup>533</sup> **Hasen mevkuf.** Taberani (9/312) İbn Ebi'd-Dunya Mekarimu'l-Ahlak (267)

<sup>534</sup> **Hasen mevkuf.** Taberani (9/141)

<sup>535</sup> **Hasen mevkuf.** İbn Batta el-İbane (9)

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَجْلِسَ النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ لَيْسَ فِيهِمْ مُؤْمِنٌ  
حَدِيثُهُمُ الدُّنْيَا

“İnsanlar mescidlerde oturdukları halde aralarında mümin bulunmayacaktır. Konuşmaları dünya hakkındadır.”<sup>536</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan:

سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَصْلَى فِي الْمَسْجِدِ مِنْهُمْ أَلْفٌ رَجُلٍ وَزِيَادَةٌ لَا  
يَكُونُ فِيهِمْ مُؤْمِنٌ

“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, onlardan bin kişi ve daha fazlası mescidde namaz kılacak fakat aralarında mümin bulunmayacak.”<sup>537</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan:

وَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَجْتَمِعُونَ فِي مَسَاجِدِهِمْ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ , لَيْسَ  
فِيهِمْ مُؤْمِنٌ

“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, mescidlerinde toplanacak, Kur’an okuyacaklar, aralarında mümin bulunmayacak.”<sup>538</sup>

Zehebi bu hadisin açıklamasında şöyle demiştir: “Bunun anlamı imanı kâmil mümin bulunmayacak demektir. Kastedilen; nifak hasletlerinden olan; yalan, hıyanet, sözden dönme, günah ve benzeri fiilleri işlemeyen, nifaktan selamette olan mümin aralarında bulunmayacak demektir... Bu konu geniştir. Kişinin Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in ümmetine rıfk ile

---

<sup>536</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Batta el-İbane (343) Hakim (4/489) Hallal es-Sunne (1308)

<sup>537</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (6/163) Deylemi (3447)

<sup>538</sup> **Sahih mevkuf.** Veki Zühd (271) İbn Ebi Şeybe (7/505) Hallal es-Sunne (1609) Firryabi Sıfatu’l-Munafık (101-103) Acurri eş-Şeria (236-238)

davranması, Kible ehlini tekfir eden Harici ve Mutezile'nin yaptığı gibi onlardan iman ve İslam sıfatını kaldırmaması gerekir. Yine Mürcie'nin yaptığı gibi onları kâmil iman ile de vasıflayamayız. Müslüman, Müslümanları elinden ve dilinden selamette kılan kimsedir.”<sup>539</sup>

---

<sup>539</sup> Zehebi Mizanu'l-İtidal (3/39)

## Dergâh, Zaviye ve Cem Evlerinde Toplananlar Bizden Değildir

Sinagoglar Yahudilere, Manastırlar (savma'a, zâviye, tekke) rahiplere ve Kiliseler de Hristiyanlara ait yerlerdir. Müslümanların ibadet için toplanma yerleri sadece mescidlerdir. Sufilik bidatını çıkaran kimseler, rahiplerin Savma'a'larını taklit ederek dergâh kültürünü Müslümanlar arasına sokmuşlar ve buralarda İslâm dışı ayinler yapmışlardır. Sufiyye fırkasının Bektaşîyye kolu ise dergâhlarına cem evi adını verirler.

**İlk dergâhı Ramle şehrinde Hristiyanlar yapmışlardır:** Hacı Abdullah el-Ensarî şöyle anlatmıştır: "İlk hankâhı (tekkeyi) bir Hristiyan emiri yaptırmıştı. Ava çıkan bu emir, yolda başka taraflardan gelip karşılaşan, birbirine sarılan, oturup beraberce tatlı bir muhabbet içinde çıkınlarındaki azığı çıkarıp yedikten sonra ayrılan iki kişi gördü. Hristiyan emir bunlardan birini çağırıp sordu:

"O adam kimdi?"

"Bilmiyorum."

"Senin neyin olur?"

"Hiçbir şeyim."

"Nereli idi?"

"Bilmem"

"Peki sizi böylesine birleştiren, bu ülfet ve muhabbet nereden geliyor?"

"O bizim tarikatımızdandır. Yolumuz bir."

"Sizin toplandığınız bir yeriniz var mı?"

"Hayır"

"O halde size bir yer yapayım da orada toplanın" Bunun üzerine o Hristiyan emir, Ramle şehrinde ilk dergâhı yaptı.<sup>540</sup>

Bu durum, Sehl b. Sa'd radiyallahu anh'ın rivayet ettiği şu hadisin gerçekleşmesidir:

والذي نفسي بيده لتركبن سنن من كان قبلكم مثلاً بمثل

---

<sup>540</sup> Hacı Abdullah el-Ensari, Tabakat (el yazma varak 5/b, Nuruosmaniye no:200)

“Nefsim elinde olana yemin ederim ki, elbette sizler, sizden öncekileri tıpatıp izleyeceksiniz.”<sup>541</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh şöyle rivayet etmiştir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَرْكَبَنَّ سُنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِبْرًا فَشِبْرًا وَذِرَاعًا فَذِرَاعًا , حَتَّىٰ لَوْ دَخَلُوا جُحْرَ ضَبٍّ لَدَخَلْتُمُوهُ» . قَالُوا: «وَمَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟» قَالُوا: «أَهْلُ الْكِتَابِ؟» قَالَ: «فَمَهْ»

“Nefsim elinde olana yemin olsun ki, sizden öncekilerin yollarını karış karış, dirsek dirsek izleyeceksiniz. Hatta onlar keler deliğine girecek olsalar, siz de gireceksiniz.” Dediler ki: “Onlar kimlerdir ey Allah’ın rasulü? Kitap ehli (Yahudi ve Hristiyanlar) mı? (Diğer rivayette: “Faris ve Rumlar mı?”) Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “**Ya kim olacak?**” buyurdu.”<sup>542</sup>

Ömer b. el-Hattab radiyallahu anh şöyle demiştir:

لَا كَنِيسَةَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا خِصَاءَ

“İslam’da kilise de yoktur, hadımlaşmak da.”<sup>543</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

كُلُّ مِصْرٍ مِصْرُهُ الْمُسْلِمُونَ لَا يُبْنَىٰ فِيهِ بَيْعَةٌ وَلَا كَنِيسَةٌ , وَلَا يُضْرَبُ فِيهِ بِنَاقُوسٍ , وَلَا يُبَاعُ فِيهِ لَحْمُ خِنْزِيرٍ

<sup>541</sup> **Sahih.** Ahmed (5/340) Taberani (6/186, 204) Ru’yani (1056)

<sup>542</sup> **Sahih.** Buhari (6888, 7319) Ahmed (2/367, 511) İbn Mace (3994) Bezzar (15/114) Ebu Ya’la (11/184)

<sup>543</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Zuber er-Rib’î, Şurutu’n-Nasara (no:3, 5) Ebu Ubeyd el-Emval (235) İbn Zencuye el-Emval (399) Nasbu’r-Raye (3/454)



“Müslümanların şehri haline gelen hiçbir şehirde kilise veya manastır yapılamaz. Orada çan çalınmaz ve domuz eti satılamaz.”<sup>544</sup>

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

“Sırf Allah'ın rızasını kazanmak için ilk defa kendilerinin İhdas ettikleri ruhbanlığı, biz onlara farz kılmamıştık. Buna rağmen ona da hakkıyla riayet etmediler, içlerinden îman edenlere mükâfatlarını yine de verdik; çoğu İse fâsık idiler.” (Hadid 27)

## Namazda Ağzını Örtten Bizden Değildir

Mecusiler ateşe ibadet ederlerken ağızlarını örterler. Ebu Hureyre radiyallahu anı rivayet ediyor:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ السِّدْلِ فِي الصَّلَاةِ، وَأَنْ يُعْطِيَ الرَّجُلُ فَاهُ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem namazda elbiseyi sarkıtmayı ve kişinin ağzını örtmesini yasakladı.”<sup>545</sup>

El-Aynî şöyle demiştir: “Namazda ağız örtmenin yasaklanmasının hikmeti; Mecusilerin ateşe ibadetleri esnasında yaptıklarına benzemesidir. Nitekim el-Muhit sahibi de böyle demiştir.”<sup>546</sup>

---

<sup>544</sup> **Hasen mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (6/467) Beyhakî (9/202) Meşyehatu Danyal (el yazma s.22)

<sup>545</sup> **Hasen.** İbn Huzeyme (772, 918) İbn Hibban (6/117) Hakim (1/384) Ebu Davud (643) İbn Mace (966)

<sup>546</sup> El-Aynî, Şerhu Suneni Ebi Davud (3/181).

## Namazda Elbiseyi Sarınanlar Bizden Değildir:

Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فِي ثَوْبٍ فَلْيَشِدْهُ عَلَى حَقْوِهِ وَلَا تَشْتَمِلُوا كَاشْتِمَالِ

اليَهُودِ

**“Sizden biriniz üst elbiseyle namaz kılarca düğmelerini iyice pekiştirin. Yahudiler gibi sarınmayın.”<sup>547</sup>**

Ömer b. El-Hattâb radiyallahu anı birisinin tek elbiseye sarınmış olarak namaz kıldığını görünce şöyle dedi:

لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ إِذَا لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا ثَوْبًا وَاحِدًا فَلْيَتَزَرَّهُ

**“Yahudilere benzemeyin! Biriniz tek elbiseden başka bir şey bulamamışsa onu izar edinsin.”<sup>548</sup>**

---

<sup>547</sup> **Sahih.** İbn Huzeyme (769) Hakim (1/383) Beyhaki (2/236)

<sup>548</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak (1/352) İbn Ebi Şeybe (1/278)

## Rükû ve Secdeleri Tam Yapmayanlar Bizden Değildir:

Ubâde b. Sâmit radiyallahu anh, bir adamın rükû ve secdelerini tam yapmadığını görünce onun yanına gitti, elinden tutup şöyle dedi:

لَا تَشَبَّهُوا بِهَذَا وَلَا بِأَمْثَالِهِ، إِنَّهُ لَا صَلَاةَ إِلَّا بِأَمِّ الْكِتَابِ، فَإِنْ كُنْتَ خَلَفَ  
إِمَامٍ فَاقْرَأْ فِي نَفْسِكَ، وَإِنْ كُنْتَ وَحْدَكَ فَاسْمِعْ أذُنَيْكَ، وَلَا تُؤْذِ مَنْ عَنِ  
يَمِينِكَ، وَمَنْ عَنِ يَسَارِكَ

“Buna ve benzerlerine benzemeyin. Zira Ummu’l-Kitab’ı (Fatiha’yı) okumayanın namazı yoktur. İmamın arkasında olduğun zaman içinden oku. Yalnız namaz kıldığın zaman kulaklarınla işitebileceğin, sağında ve solundakine eza etmeyeceğin şekilde oku.”<sup>549</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh bir adamın rükû ve secdelerini tam yapmadığını gördü. Namazını bitirince Huzeyfe radiyallahu anh ona şöyle dedi:

ما صليت قال وأحسبه قال ولو مت مت على غير سنة محمد - عليه

الصلاة والسلام

“Sen namaz kılmış olmadın.” Zannederim şunu da dedi: “Şayet bu hal üzere ölseydin, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinden başkası üzerine ölmüş olurdu.”<sup>550</sup>

---

<sup>549</sup> **Zayıf mevkuf.** Beyhaki (2/168), İbn Ebi Şeybe (1/258) Hamele b. Abdirrahman ve Ebu’n-Nadr meçhuldürler.

<sup>550</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari (382, 775)

## Namazda Saç ve Elbiseyi Sarkıtanlar Bizden Değildir

İbrahim en-Nehâî şöyle demiştir:

يكره السدل في الصلاة لا تشبهوا باليهود

“Namazda (saç, elbise veya örtü) sarkıtmak mekruhtur. Yahudilere benzemeyin.”<sup>551</sup>

Nafi rahimehullah şöyle demiştir:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ كَرِهَ السِّدْلَ فِي الصَّلَاةِ مُخَالَفَةً لِلْيَهُودِ وَقَالَ: «إِنَّهُمْ يَسْدُلُونَ»

İbn Ömer radiyallahu anhuma Yahudilere muhalefet olması için namazda (saç, elbise veya örtüyü) sarkıtmayı çirkin görür ve şöyle derdi: “Yahudiler sarkıtırlar.”<sup>552</sup>

---

<sup>551</sup> Muhammed b. Hasen eş-Şeybani el-Asar (149) Ebu Yusuf el-Asar (201) isnadında Ebu Hanife vardır.

<sup>552</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (2/63)

## Namazda Elleri Bele Koyanlar Bizden Değildir

Aişe radiyallahu anha'dan:

أَنَّهَا كَرِهَتْ إِيَّاكَ فِي الصَّلَاةِ، وَقَالَتْ: «لَا تُشَبِّهُوا بِالْيَهُودِ»

“Aişe radiyallahu anha namazda eli bele koymayı çirkin görürdü. Şöyle demiştir: “Yahudilere benzemeyin”<sup>553</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anha'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِيَّاكَ فِي الصَّلَاةِ رَاحَةً أَهْلِ النَّارِ

“Namazda elleri bele koymak, cehennem ehlinin rahatıdır.”<sup>554</sup>

## Namazda Sol Eline Dayananlar Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: “Nebî sallallahu aleyhi ve sellem namazda sol eline dayanarak oturan bir adama böyle yapmasını yasakladı ve şöyle buyurdu:

إِنَّمَا صَلَاةُ الْيَهُودِ فِي رِوَايَةٍ : لَا تَجْلِسُ هَكَذَا إِنَّمَا هَذِهِ جَلْسَةُ الَّذِينَ

يُعَذِّبُونَ

“Bu Yahudilerin namaz kılma şeklidir.”<sup>555</sup> Başka bir rivayette ise hadisin sonu şu şekildedir: “Bu şekilde oturma. Zira bu şekilde oturuş, azaba uğrayanların oturuşudur.”<sup>556</sup>

---

<sup>553</sup> Sahih mevkuf. İbn Ebi Şeybe (1/400).

<sup>554</sup> Sahih. İbn Huzeyme (909) İbn Hibban (6/63) Taberani Evsat (7/84) Beyhaki Şuab (3/137)

<sup>555</sup> Sahih. Hakim (1/406) Beyhaki (2/136) Sahihu'l-Cami (6822)

## Tesbihleri Taşlarla veya Boncuklarla Yapan Bizden Değildir

‘Abdullah b. ‘Amr radiyallahu anhuma şöyle dedi: “Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem’i, tesbihi (zikri) sağ eliyle yaparken gördüm.”<sup>557</sup>

Bu hadisi şerifler, zamanımızda yayılmış olan ve terk edilmez bir sünnet imiş gibi ihtimam gösterilen boncukları, zikrin adedini bilmek için kullanmanın bid’at olduğuna delildir. Sıla b. Behram şöyle demiştir:

“Elindeki tesbihle zikreden bir kadının yanından geçen İbn Mes’ûd radiyallahu anh (tesbihi kadının elinden alarak) parça parça edip attı. Sonra ufak çakıl taşları ile zikreden bir adamın yanından geçti. Adamı tekmeleyerek: “Ne çabuk sapıttınız, böyle kötü bid’atler ihdas ettiniz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabını ilimde geçtiniz” dedi.”<sup>558</sup>

Allah Azze ve Celle’yi taşlarla ve boncuklarla zikretmenin bid’at olduğunu bilen bazı müslümanlar, 11’lik veya buna benzer tesbih aletlerini ellerinde taşımak konusunda işi gevşek tutmakta, “Bununla Allah’ı zikretmedikleri için” sakınca görmemektedirler. Ancak mesele bu kadar basit değildir. Çünkü sözü edilen boncuklu tesbih aletleri, Budistlerin ve Hristiyanların ibadet amaçlı olarak kullandıkları eşyalardandır. Her bir boncuğun da onlara göre kutsal bir anlamı vardır.

Binaenaleyh, bu boncukları stres atmak vs. gayelerle dahi elde taşımak, kâfirlere ibadetlerinde benzetmek olacağından caiz değildir. Bunu öğrendikten sonra “Benim onlara benzetmek gibi bir niyetim yok” diyenin mazereti de geçerli değildir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, güneş doğarken, tepedeyken ve batarken namaz kılmayı yasaklamış, bunun sebebini de güneşe tapan müşriklere benzetmek olarak açıklamıştır. Bu vakitlerde namaz kılacak olan bir müslümanın niyeti, Allah’a ibadet olmasına rağmen, şeklen de olsa kâfirlere benzetmek yasaklanmıştır.

Parmakların sayıya yetmediği şeklinde getirilen şüphe ise bidatle amel etmekten kaynaklanmaktadır. Zira Allah’ı zikrederken sınırlı sayıda

---

<sup>556</sup> **Sahih.** Ahmed (2/116) Ebu Davud (994)

<sup>557</sup> **Sahih.** Ahmed, (2/160-161, 204-205); Ebû Dâvud, (1502, 5065); Tirmizî, (3482); Nesâ’î, (3/84) ve İbn Hibbân, (2343)

<sup>558</sup> İbn Vaddâh, *el-Bid’a ve’n Nehyu ‘Anhâ*, (sy. 18, 23, no:16, 21).

zikir yapmak ancak delil ile olur. Delil olmadan zikir sayısını sınırlamak bidattir. Bu yüzden İbn Mesud radiyallahu anh, taşlarla zikreden bidatçi topluluğa: “Korkmayın, Allah ecrinizi zayi etmez, sayacaksınız günahlarınızı sayın” demiştir<sup>559</sup> Sahih hadislerde gelen sınırlı zikir sayıları ise 100’ü geçmemektedir. Bunların parmakla yapılması ise zor değildir.

---

<sup>559</sup> **Sahih.** Darimi (210)

## Gece Namazı Kılıp da Vitr Yapmayan Bizden Değildir

Burayde radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

الوتر حق فمن لم يوتر فليس منا قالها ثلاثا

**“Vitr haktır. Kim vitir yapmazsa bizden değildir”** bunu üç defa tekrar etti.”<sup>560</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ لَمْ يُؤْتِرْ فَلَيْسَ مِنَّا

**“Vitr yapmayan bizden değildir.”**<sup>561</sup>

Aişe radiyallahu anha'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle işittim:

يا أهل القرآن أوتروا ، من لم يوتر فليس منا

**“Ey Kur’ân ehli (yani ey gece namazı kılanlar, namazın rekatlerini tekleyerek) vitir yapınız. Kim vitir yapmazsa bizden değildir.”**<sup>562</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhumadan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>560</sup> **Hasen.** Hakim (1/448) Ebu Davud (1419) Ahmed (5/357) İbn Ebi Şeybe (2/92) Hatib Tarih (5/175) Hatib el-Kifaye (s.418) Tahavi Şerhu Muşkili'l-Asar (1343) Beyhaki (2/470) Deylemi (7247) Ebu'l-Munib el-Uteki'de zayıflık vardır.

<sup>561</sup> **Hasen ligayrihi.** Ahmed (2/443) İshak b. Rahuye (97) İbn Ebi Şeybe (2/92) Ebu Nuaym Hilye (10/26) İbn Bişran Emali (1324) isnadında Halil b. Murre zayıftır.

<sup>562</sup> **Hasen ligayrihi.** İbn Adiy (5/373) Ebu Bekr el-Attar en-Nasibi, Fevaid (el yazma no:49) isnadında Ubeyy b. Meymun zayıftır.



لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُوقِرْ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَمَنْ لَمْ يُوتِرْ فَلَيْسَ مِنَّا

**“Büyüklerimize saygı göstermeyen ve küçüklerimize merhamet etmeyen bizden değildir. (Gece namazının sonunu tekleyerek) vitir yapmayan bizden değildir.”**<sup>563</sup>

Hasen el-Basri rahimehullah’tan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ اللَّهَ وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثَرَ، فَمَنْ لَمْ يُوتِرْ فَلَيْسَ مِنَّا

**“şüphesiz Allah vitr/tektir. Vitri sever. Kim vitr yapmazsa bizden değildir.”**<sup>564</sup>

---

<sup>563</sup> **Hasen ligayrihi.** İbn Adiy el-Kamil (6/354) isnadında Mugira b. Ziyad zayıftır.

<sup>564</sup> **Hasen ligayrihi,** mürsel. Abdurrazzak (3/6) Muhlis, el-Muhlisiyyat (2226)

## Cuma Namazını Üç Kere Terk Eden Bizden Değildir

Ebu'l-Ca'd ed-Damrî ve Yahya b. Es'ad b. Zurare radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ سَمِعَ النَّدَاءَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَلَمْ يَأْتِهَا، طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ، وَجَعَلَ قَلْبُهُ قَلْبَ

مُنَافِقٍ

**“Kim Cuma ezanını işitir namaza gelmezse, sonra yine işitip yine gelmezse ve sonra yine işitip yine gelmezse Allah onun kalbini mühürler ve onun kalbini münafık kalbi yapar.”<sup>565</sup>**

**Mesele:** Tekfir düşünceleriyle bilinen Haricî gruplardan bazı kimseler, yeryüzünde Müslümanların halifesi bulunmaması gerekçesiyle Allah'ın müslümanlara farz kıldığı Cuma namazının farz olduğunu inkâr etmekte, Cuma namazlarını terk etmektedirler. Cuma günü Allah Cuma namazını farz kılmıştır, o gün meşru bir mazereti olmadan Cuma namazını terk eden kimsenin öğle namazı kılması caiz değildir. Namazın terki ise küfürdür. Bunun üç sefer tekrar etmesi halinde bunu işleyen kimsenin kalbinin münafıklıkla mühürleneceği mütevatir hadislerde net bir hüküm olarak bildirilmiştir. Bu konuda Haricîler ve Mürcie Hanefîler, “Cuma namazının Mekke döneminde farz kılındığı halde, orada İslam devleti olmadığı için Cuma namazı kılınmadı” şeklinde bir iddia ortaya atarak Cuma namazlarına karşı çıkmaktadırlar.

### 1- Cuma namazı için İslam devleti şartı yoktur:

Abdurrahman b. Ka'b b. Mâlik radiyallahu anhumâ şöyle demiştir: “...Babama dedim ki: “Cuma ezanını ne zaman işitirsen Es'ad b. Zurâre için duâ ediyorsun. Bunun sebebinin ne olduğunu bana bildir” dedim. Dedi ki:

---

<sup>565</sup> **Hasen.** Beyhaki Şuab (3/102) et-Tûsî Mustahrac (470) Hallal es-Sunne (1597) Mervezi el-Cum'a (61) el-Elbani Sahihu't-Tergib (775)

أَيُّ بُنَيٍّ، كَانَ أَوَّلَ مَنْ صَلَّى بِنَا صَلَاةَ الْجُمُعَةِ قَبْلَ مَقْدَمِ رَسُولِ اللَّهِ  
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَكَّةَ، فِي نَقِيعِ الْخَضَمَاتِ، فِي هَزْمٍ مِنْ حَرَّةِ بَنِي بَيَاضَةَ

“Ey oğulcuğum! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, henüz Mekke'den gelmeden önce, Nakiu'l-Hadamât (mıntıkasın)daki Beni Beyâda'ya âit Harre (köyü)nün Hezm (denilen semtinde bize ilk Cuma namazını kıldırın zât odur.”<sup>566</sup>

Bu rivayete göre Medine’de bulunan sahabeler Cuma namazı kılmışlardır. O sırada ne Mekke’de ne de Medine’de İslam devleti mevcut değildi.

Ebu Davud es-Sicistanî şöyle demiştir: “Ahmed b. Hanbel’e dedim ki: “Re’y ashâbı şöyle diyorlar: “Cuma namazı had cezalarının uygulandığı yerde kılınır” Ahmed dedi ki: “Medine’de hangi had cezası uygulanıyordu? Mus’ab b. Umeyr Medine’ye geldiğinde onlar bir evde gizleniyorlar, onlara Cuma namazı kıldırıyordu. O zaman onlar kırk kişi idiler.” Ahmed’e: “Köy halkı Cuma kılarlar mı?” diye soruldu. Dedi ki: “Evet, emirleri varsa kılarlar.” Ahmed’in “Cuma şehir camisinde kılınır” sözüyle camiye mi kastettiğini sordum. Dedi ki: “Cemaat oluyorsa Cuma kılarlar.”<sup>567</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anhu şöyle rivayet etmiştir: “Ömer radiyallahu anhu’ne Cuma namazı hakkında soru yazdılar. O da cevap olarak şöyle yazdı:

جَمَعُوا حَيْثُمَا كُنْتُمْ

“Nerede olursanız olun, Cuma namazını kılın.”<sup>568</sup>

Bazı kimseler de, beşeri kanunların uygulandığı ülkelerde yaşayan müslümanların köle hükmünde oldukları gibi garip ve hakikatten uzak bir görüş dile getiriyorlar! Durum böyle olsaydı, başta Nebi sallallahu aleyhi ve

---

<sup>566</sup> **Hasen.** İbn Hibban (15/477) İbn Huzeyme (1724) Hakim (1/417) İbn Mace (1082) Fethul Bari (2/355) İbn Hacer ve el-Elbani hasen demiştir.

<sup>567</sup> Ebu Davud, Mesailu Ahmed (s.56-57)

<sup>568</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (2/101) İbn Hazm el-Muhalla (5/50) el-Elbani İrvau'l-Galil (3/66)

sellem olmak üzere bütün sahabenin Mekke devrinde kendilerinden köle diye bahsetmeleri, Medine’li müslümanların da Cuma kılmamaları gerekirdi.

## 2- Cuma namazı için halife izni şart değildir:

Ebu Ubeyd Mevla Abdirrahman b. Ezher şöyle demiştir:

شهدت العيد مع علي ، وعثمان محصور

“Osman radiyallahu anh muhasara altında iken Ali radiyallahu anh ile beraber bayram namazına katıldım.”<sup>569</sup>

Ubeydullah b. Abdillan b. Adiy b. el-Hiyar şöyle demiştir:

« أتيت عثمان وهو محصور ، وتقدم رجل يصلي بالناس ، فقلت : إن هؤلاء قد وقعوا في فتنة ، فأصلي معهم ؟ ، فقال : يا ابن أخي ، إن الصلاة من أحسن ما عمل الناس ، فإذا أحسنوا فأحسن ، وإن أساءوا ، فلا تسئ »

“Osman radiyallahu anh kuşatma altında iken ona gittim. Bir adam öne geçip insanlara namaz kıldırdı. Dedim ki: “Fitneye düşmüş şu kimselerle namaz kılalım mı?” dedi ki: “Ey kardeşimin oğlu! Şüphesiz namaz, insanların yaptığı en güzel şeylerdendir. Güzellik yaparlarsa sen de yap. Kötülük yaparlarsa sen yapma.”<sup>570</sup>

Malik, Ebu Cafer el-Kârî’den rivayet ediyor: “Osman radiyallahu anh’ın evini kuşatan isyancıların lideri, fitne günlerinde Cuma namazının vakti gelince insanlara namaz kıldırarak bir imam aramak üzere çıktı. Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma’nın yanına gitti. O da dedi ki:

إِذَا تَقَدَّمَ أَنْتَ فَصَلِّ بَيْنَ يَدَيِ النَّاسِ

---

<sup>569</sup> **Sahih mevkuf.** İbnu’l-Munzir el-Evsat (1814) Musnedu’s-Şafii (267); Malik (1/179) Ebu Nuaym Musnedu’l-Mustahrac (2584) İbn Hibban (8/364) Mehamili, Emali (184) Firyabi Ahkamu’l-İydeyn (63) İbn Şebbe, Tarihu Medine (2124) İbn Mulakkin sahih demiştir: Bedru’l-Munir (4/686)

<sup>570</sup> **Sahih mevkuf.** İbnu’l-Munzir el-Evsat (1813)

“O halde sen öne geç ve insanlara namazı kıldır.”<sup>571</sup>

Allah Azze ve Celle bu namazı farz kılarken devlet ya da halifenin bulunmasını şart koşmamıştır. İbn Kudame şöyle der: “Cuma namazı da öğle namazı gibi farz ibadetlerdendir. Bu yüzden bu konuda imamın (devlet başkanının) izni şart değildir. O da diğer namazlar gibi bir namazdır.”<sup>572</sup>

İbnu'l-Munzir şöyle demiştir: Ebu Sevr dedi ki:

وقد صلى أبو موسى الأشعري بالناس حين أخرجوا سعيد بن العاص ،  
وصلى ابن مسعود بالناس لما أبطأ الوليد بن عقبة الخروج

Medine valisi Said b. El-As Medine dışına çıktığı zaman herhangi bir izin söz konusu olmaksızın Ebu Musa el-Eşari radiyallahu anh Cuma namazını kıldırmıştır. Kufe valisi Velid b. Ukbe birgün Cuma namazına gecikince İbn Mesud radiyallahu anh onun izni olmaksızın Cuma namazını kıldırıştır..<sup>573</sup>

### 3- Yolculuk gibi zaruretler dışında evde cemaat olarak kılınan Cuma namazı geçersizdir

Mescid dışında Cuma namazının geçersiz olduğu hususu sahabeden nakledilmiştir: Zurare b. Ebi Evfa'dan: Ebu Hureyre radiyallahu anh şöyle demiştir:

من لم يصل يوم الجمعة في المسجد ، فلا الجمعة له

“Cuma günü mescidde namaz kılmayanın Cuma namazı yoktur.”<sup>574</sup>

Aynısı Ebu Katade radiyallahu anh'den<sup>575</sup> ve Kays b. Ubbad rahimehullah'dan rivayet edilmiştir.<sup>576</sup>

---

<sup>571</sup> **Sahih.** Malik, Muvatta (Suveyd el-Hadesani rivayeti no:181) İbn Asakir (65/348) Beyhaki Marife (4/418) bkz: Fethu'l-Bari (2/222)

<sup>572</sup> İbn Kudame el-Mugni (2/90)

<sup>573</sup> İbnu'l-Munzir el-Evsat (6/23) Vehbe Zuhayli, Tefsiru'l-Munir (28/208)

<sup>574</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Munzir el-Evsat (1821) Ebu Ya'kub ed-Deberi, Hadisu Abdurrazzak (el yazma no: 50)

<sup>575</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak (3/230)

# Cenazeler Kitabı

## Musibet Sebebiyle Ağıt Yapan Bizden Değildir

Ebu Musa radiyallahu anh baygınlık geçirdi ve ümmü veled cariyesinden olan çocuğu onun için ağlamaya başladı. Ebu Musa radiyallahu anh kendisine gelince ona dedi ki: "Sana Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ne dediği ulaşmadı mı?" çocuğu bunu sorunca dedi ki: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ سَلَقَ وَحَلَقَ وَخَرَقَ

**"Musibet anında sesini yükseltenler, saç baş yolarlar ve elbisesini yırtanlar bizden değildir."**<sup>577</sup>

Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ، أَوْ شَقَّ الْجُيُوبَ، أَوْ دَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

**"Yanaklara vuranlar, yakalarını yırtanlar veya cahiliye davasında bulunanlar bizden değildir."**<sup>578</sup>

---

<sup>576</sup> **Sahih maktu.** İbn Munzir el-Evsat (1822)

<sup>577</sup> **Sahih.** Muslim (104) Nesai (1865) Ebu Davud (3130) Ahmed (4/396) İbn Hibban (7/422) İshak b. Rahuye (2318) Ru'yanı (569) Bezzar (8/10)

- Cabir radiyallahu anh'den: İbn Ebi Şeybe (3/290) Bezzar (Keşfu'l-Estar – 801) Ebu Ya'la (4/100) Deylemi (5273)

- Umm Abdillah radiyallahu anha'dan: Taberani (25/175)

- Safvan b. Muhriz'den: Bezzar (8/11) İbn Sad Tabakat (7/147)

<sup>578</sup> **Sahih.** Buhari (1294, 1297, 1298) Muslim (103) İbn Hibban (7/419) İbnu'l-Carud Munteka (501) Nesai (1862) İbn Mace (1584) Ahmed (1/386, 432, 442, 456, 465) İbn Ebi Şeybe (2/486) Ebu Ya'la (9/163) Bezzar (5/317)

\* Aynısını Aişe radiyallahu anha'dan: Abdurrazzak (3/558)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Taberani Evsat (4/199)

## Ağıt İçin Yardımlaşanlar Bizden Değildir

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem kadınlardan ağıt yakmamak üzere biat aldı. Kadınlar dediler ki: "Ey Allah'ın rasulü! Kadınlar cahiliyede ağıt yakma konusunda birbirlerine yardıma giderlerdi. İslam'da da bunu yapabilir miyiz?" Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا إِسْعَادَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا شِعَارَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا عَقَرَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا  
جَلَبَ، وَلَا جَنَبَ وَمَنْ انْتَهَبَ فَلَيْسَ مِنَّا

"İslam'da ağıt için yardımlaşma yoktur. İslam'da şigar (takas) nikâhı yoktur. İslamda kabirlerin yanında kurban kesmek yoktur. İslam'da celeb ve ceneb de yoktur. Yağma yapan bizden değildir."<sup>579</sup>

## Cenazeyi İlan Edenler Bizden Değildir:

Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh dedi ki:

النَّعْيُ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ

"Na'y (cenazeyi ilan etmek) cahiliye işlerindendir."<sup>580</sup>

Alkame rahimehullah ölümünün hiç kimseye duyurulmamasını vasiyet etti ve şöyle dedi:

فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَكُونَ النَّعْيُ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ

---

<sup>579</sup> **Sahih.** İbn Hibban (7/415) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (5/165) Ahmed (3/197) Abdurrazzak (3/559) Abd b. Humeyd (1251) Bezzar (13/318)

<sup>580</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (2/475) Bezzar (5/19) Taberani (10/70) İbn Sa'ad, Cüz'ü Sani Min Hadisi Abdillâh b. Mes'ud (el yazma no:36)

“Şüphesiz ben cenazeyi ilan etmenin cahiliye işinden olmasından korkuyorum.”<sup>581</sup>

## Ölülerin Yüzünü Örtmeyenler Bizden Değildir

İbn Mes'ud radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خَمَرُوا وُجُوهَ مَوْتَاكُمْ لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ

“Ölülerinizin yüzünü örtün, Yahudilere benzemeyin.”<sup>582</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خَمَرُوا وُجُوهَ مَوْتَاكُمْ، وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ

“Ölülerinizin yüzünü örtün, Yahudilere benzemeyin.”<sup>583</sup>

---

<sup>581</sup> **Sahih maktu.** İbn Ebi Şeybe (2/475) İbn Abdilberr el-İstizkar (3/26)

<sup>582</sup> **Hasen.** Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (1/355)

<sup>583</sup> **Hasen.** Ziyau'l-Makdisi, el-Muhtare (11/232) Darekutni (3/368) Taberani (11/183) Beyhaki (3/394) Ebu'l-Abbasi el-Asami, Cüz (89) Deylemi (2846) el-Elbani ed-Daife'de (3556) Hafs b. Gıyas'ın bunu merfu olarak rivayet etmekle yanlış olduğunu söyleyerek zayıf demiştir. Lakin el-Asamî'nin Cüz'ünde İbrahim b. el-Muhtar buna mutabaat etmiştir.



## Cenazeyi Tütsü veya Meşale İle Takip Eden Bizden Değildir:

Abdula'lâ şöyle demiştir:

كُنْتُ مَعَ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ وَهُوَ يَتَّبِعُ جَنَازَةً مَعَهَا مِجْمَرٌ يَتَّبِعُ بِهَا، فَرَمَى بِهَا فَكَسَرَهَا وَقَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: «لَا تَشَبَّهُوا بِأَهْلِ الْكِتَابِ»

“Said b. Cubeyr ile beraberdim. O bir cenazeyi takip ediyordu. Cenaze tütsü/meşale ile takip ediliyordu. Onu atıp kırdı ve şöyle dedi: “İbn Abbas radiyallahu anhuma’nın şöyle dediğini işittim: “Ehl-i Kitaba benzemeyin.”<sup>584</sup>

## Cenazeyi Kabre Koyarken Yahudilere Muhalefet:

Ubâde b. Sâmit radiyallahu anh’den: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem cenazeyi takip ettiği zaman, ölü lahdine konulmadan oturmazdı. Yahudi âlimlerinden biri: “Ey Muhammed! Biz de böyle yapıyoruz” dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

خَالِفُوهُمْ وَاجْلِسُوا

“Siz onlara muhalefet edin ve (cenaze kabrine konmadan) oturun.”<sup>585</sup>

---

<sup>584</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak (4/319) İbn Ebi Şeybe (2/472)

<sup>585</sup> **Hasen.** Ebu Davud (3176) Tirmizi (1020) İbn Mace (1545) el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud (2719)

## Kabri Lahit Yapmayanlar Bizden Değildir

Cerir b. Abdillâh radiyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اللَّحْدُ لَنَا، وَالشَّقُّ لِأَهْلِ الْكِتَابِ

**“Kabir hususunda bizim işimiz lahid yapmaktır. Kitap Ehli ise şakk/yarık çukur yaparlar.”<sup>586</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اللَّحْدُ لَنَا، وَالشَّقُّ لِعَيْرِنَا

**“Kabir hususunda bizim işimiz lahid yapmaktır. Bizden başkaları ise şakk/yarık çukur yaparlar.”<sup>587</sup>**

---

<sup>586</sup> **Sahih.** Ahmed (4/357, 362) Tahavi Şerhu Muşkili'l-Asar (2829) Mehamili Emali (383) İbn Mace (1555) Abdurrazzak (3/476) İbn Ebi Şeybe (3/13) Tayalisi (704) Deylemi (5457)

<sup>587</sup> **Sahih.** Nesai (2009) Ebu Davud (3208) Tirmizi (1045) İbn Mace (1554)

## Cenazesinde Yemek Veren ve Cenaze Sahibiyle Geceleyen Bizden Değildir

Kurtubi rahimehullah şöyle demiştir<sup>588</sup>: “Acurrî, en-Nasiha’da dedi ki:... “Âlimler şöyle demişlerdir: “Cenaze etrafında Allah’ı zikretmek ve benzerlerini yapmak, kabirler üzerine bina yapmak, ölüye Kur’ân okumak için ve başka sebeplerle mescidlerde, çadırlarda veya buna benzer yerlerde toplanmak, ölünün evinde taziye için toplanmak, ölünün ailesinin yemek yapması ve onun yanında gecelenmesi. Bütün bunlar cahiliye işlerindendir. Bunun bir benzeri de ölünün ailesinin yedinci gün yemek yapması, insanların bu günde toplanarak ölü için yakınlık ve rahmet dilemeleridir. Bu daha önce olmayan, sonradan çıkmış bir iştir. Bu, alimlerin övdükleri şeylerden değildir. Onlar demişlerdir ki: “Müslümanların Küfür ehline uymamaları gerekir. Herkes ailesini böyle meclislerden ve buna benzer; yanakların tokatlandığı, saçların yolunduğu, yakaların yırtıldığı, ağıt dinlenen meclislerden yasaklamalıdır. Ölünün ailesinin yemek yapıp kadınların ve erkeklerin orada toplanmaları da böyledir. Bu Allah katında bir nasipleri olmayan kavimlerin işidir. Ahmed b. Hanbel: “Bu cahiliye işlerindendir” demiştir. Ona: “Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

اصنعوا لآل جعفر طعاما

“**Cafer’in ailesi için yemek yapın**”<sup>589</sup> buyurmadı mı? Denilince şöyle dedi:

لم يكونوا هم اتخذوا، إنما اتخذ لهم.

“Bunu ölünün ailesi tarafından yapılması, başkaları tarafından ölünün ailesi için yapıldı.”

Bütün bunlardan dolayı kişinin ailesini buna katılmaktan engel olması, buna izin vermemesi gerekir. Ailesi için bunu mubah sayan Allah Azze ve Celle’ye isyan etmiş, günah ve düşmanlık hususunda

---

<sup>588</sup> Et-Tezkira (1/130)

<sup>589</sup> **Sahih.** Ahmed (1/205) Ebu Davud (3132) İbn Mace (1610)

yardımlaşmış olur. Allah Teâlâ: “Kendisiniz ve ailenizi ateşten koruyun” (Tahrim 6) buyurmuştur. Âlimler dediler ki: “Bunun anlamı, onları edeplendirin ve öğretin demektir.” İbn Mace, Sünen’inde Cerir b. Abdillâh el-Becelî radiyallahu anh’dan rivayet ediyor:

كُنَّا نَعِدُ الْاجْتِمَاعَ إِلَى أَهْلِ الْمَيْتِ وَصِنْعَةَ الطَّعَامِ مِنَ النِّيَاحَةِ

“Bizler ölünün ailesinin yanında toplanmayı ve yemek yapılmasını niyaha’dan (ağıttan) sayardık.”<sup>590</sup>

El-Haraitî, Hilal b. Habbab’dan rivayet ediyor:

الطَّعَامُ عَلَى الْمَيْتِ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ

“Ölü için yemek yapmak cahiliye işindendir.”

(Hilal b. Habbab, Ebu’l-Buhteri’den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

الطَّعَامُ عَلَى الْمَيْتِ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ، وَبَيْتُوتُ الْمَرْأَةِ عِنْدَ أَهْلِ الْمَيْتِ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ، وَالنِّيَاحَةُ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ

“Ölü için yemek vermek cahiliye işidir. Kadının ölünün ailesiyle kalması cahiliye işidir. Ağıt yakmak cahiliye işidir.”<sup>591</sup>)

El-Âcurrî, Ebu Musa radiyallahu anh’dan rivayet ediyor: “Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma’nın kız kardeşi vefat edince hanımına:

---

<sup>590</sup> **Sahih mevkuf.** Ahmed (2/204) İbn Mace (1612) Taberani (2/307) el-Elbani Sahihu Suneni İbn Mace (1308)

<sup>591</sup> **Sahih maktu.** Abdurrazzak (3/559) İbn Ebi Şeybe (2/487)

اذهبي فعزّيهن، وبيتي عندهم، فقد كان بيننا وبين آل عمر الذي كان.  
فجاءت فقال: أ لم آمرك أن تبيتي عندهم؟ فقالت: أردت أن أبيت، فجاء ابن  
عمر فأخرجنا. وقال: «أخرجن لا تبيتن أختي بالعذاب»

“Git ve onları taziye et, yanlarında kal. Benimle Ömer radiyallahu anh’ın ailesi arasında geçen geçti” dedim. Hanımım geri gelince: “Ben sana onların yanında kalmanı söylemedim mi?” dedim. Dedi ki: “Kalmak istedim fakat İbn Ömer radiyallahu anhuma gelip bizi çıkardı ve şöyle dedi: “Çıkın! Kız kardeşimi azapta bırakmayın!”

Ebu’l-Buhterî şöyle dedi:

بيتوتة الناس عند أهل الميت ليست إلا من أمر الجاهلية

“İnsanların ölünün ailesinin yanında kalmaları ancak cahiliye işlerindendir.”<sup>592</sup>

(Yine Said b. Cubeyr rahimehullah şöyle demiştir:

ثَلَاثٌ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ: النَّيَاحَةُ، وَالطَّعَامُ عَلَى الْمَيِّتِ، وَبَيْتُوتَةُ الْمَرْأَةِ عِنْدَ  
أَهْلِ الْمَيِّتِ لَيْسَتْ مِنْهُمْ

“Üç şey cahiliye işlerindendir: Ağıt yakmak, ölü ailesinin yemek vermesi (diğer rivayette: musibetten dolayı hayvan kesmek) ve kadının onlardan olmadığı halde ölünün ailesiyle gecelemesi.”<sup>593</sup>)

Acurrî rahimehullah devamla dedi ki: “Bütün bu işler insanlar arasında bir sünnet ve terk edilmesi de bidat sayılır hale gelmiş, durumlar tersyüz olmuştur. İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle der:

---

<sup>592</sup> **Sahih maktu.** Tahrirci geçti.

<sup>593</sup> **Sahih maktu.** Abdurrazzak (3/559) İbn Ebi Şeybe (2/487)

لا يأتي على الناس عام إلا أماتوا فيه سنة، وأحيوا فيه بدعة، حتى تموت

السنن وتحيا البدع

“İnsanlar üzerine hiçbir sene gelmez ki, o yıl bir sünnet öldürüp bir bid’at diriltmesinler. Sonunda sünnetler ölür ve bidatler dirilir.”<sup>594</sup>

Sünnetlerle amel eden ve bidatlere karşı çıkan, ancak Allah’ın kendisine insanların gazaplarını kolaylaştırdığı kimsedir. Çünkü insanlar, bu kimsenin arzularına muhalefet etmesi ve alıştıkları şeylerden kendilerini yasaklaması sebebiyle öfkelenirler. Kim buna muvaffak kılınırsa Allah ona daha güzel karşılık verecektir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إنك لن تدع شيئا إلّا عوضك الله خيرا منه

**“Şüphesiz sen, (Allah için) bir şeyi terk ettiğinde Allah sana ondan daha hayırlısını bedel kılar.”**<sup>595</sup>

Yine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لا يزال في هذه الأمة عصابة يقاتلون على أمر الله لا يضرهم جدال من

جادلهم ولا عداوة من عاداهم

**“Bu ümmette Allah’ın emri üzere savaşmaya devam eden bir grup eksik olmayacak, onlarla tartışanların tartışmaları ve onlara düşmanlık edenlerin düşmanlıkları onlara bir zarar veremeyecektir.”**<sup>596</sup>

---

<sup>594</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Zemeneyn Usulu’s-Sunne (no:13) el-Esbehani el-Hucce (383)

<sup>595</sup> **Sahih.** Ahmed (5/78-79, 363)

<sup>596</sup> **Sahih.** Bu lafızla: İbn Asakir (1/265)

## Kabirleri Türbe Yapan ve Mescid Edinenler Bizden Değildir

Cundub b. Abdillâh el-Becelî radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in vefat etmeden beş gün önce şöyle buyurduğunu işittim:

أَلَا وَإِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ،  
أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، إِنْیْ أَهْأَكَمَ عَنْ ذَلِكَ

“...Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin ve salih kişilerin kabirlerini mescid edindiler. Dikkat edin! Sakın kabirleri mescit edinmeyin. Ben sizi bundan kesinlikle yasaklıyorum.”<sup>597</sup>

İbn Mesud radiyallahu anh Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

إِنَّ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُذْرِكُهُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءُ وَمَنْ يَتَّخِذُ الْقُبُورَ مَسَاجِدَ

“Şüphesiz insanların en kötöleri kıyamet saati geldiğinde hayatta olanlar ve kabirleri mescid edinenlerdir.”<sup>598</sup>

Müminlerin annesi Aişe ve İbn Abbas radiyallahu anhum dediler ki: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellemle baygınlık geldiği zaman örtüsünü yüzü üzerine attı. Birden endişelenerek yüzünü açtı ve şöyle buyurdu:

لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ

---

<sup>597</sup> **Sahih.** Muslim (532) Ebu Avane (1192) İbn Ebi Şeybe (2/150) Taberani (2/168)

\* Ka'b b. Malik radiyallahu anh'den aynısı **zayıf** isnad ile: Taberani (19/41) Ebu Nuaym Marife (5811)

<sup>598</sup> **Hasen.** Ahmed (3844, 4143, 4342) İbn Ebi Şeybe (3/345) Taberani (10413) İbn Huzeyme (789, 790) İbn Hibban (2325) el-Elbani el-Cenaiz (s.287)

**“Allah’ın laneti Yahudilerin ve Hristiyanların üzerine olsun. Peygamberlerinin kabirlerini mescid edindiler.”** Onların yaptığı gibi yapmaktan sakındırdı. Aişe radiyallahu anha dedi ki:

“Eğer böyle bir endişe olmasaydı, Rasûlüllâh (sallallahu aleyhi ve sellem)’in kabri meydana çıkartılırdı. Ancak onun kabrinin mescit haline getirilmesinden endişe edildi”<sup>599</sup>

Hafız İbn Hacer Aişe radiyallahu anha’nın: “Şayet bu endişe olmasaydı kabri açığa çıkarılırdı” sözü hakkında şöyle demiştir: “Yani kabri örten bir engel koymazlar, kabri açıkta (boş alanda) bırakırlardı anlamına gelir. Bununla, evin dışına defnedilmesi kastedilmiştir. Aişe radiyallâhu anha bu sözü, Mescid-i Nebevî genişletilmeden önce söylemiştir. Mescit genişletilince Âişe radiyallahu anha’nın odası üçgen bir şekilde öyle ayrıldı ki, namaz kılan kimse kibleye döndüğü anda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in kabrine dönemesin.”<sup>600</sup>

Ebu’l-Abbas el-Kurtubi bu hadisin şerhinde şöyle demiştir: “Bu yüzden Müslümanları Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kabri hakkında kötülüklerin önü tıkanmıştır. Toprağının duvarları yükseltilmiş ve oraya girişler kapatılmış, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in kabrinin etrafı çevrelenmiştir. Sonra namaz kılanların önünde olduğu için kabrinin bulunduğu yerin kible edinilmesinden ve ona yönelerek namaz kılınacağından korkulmuş ve kabrin iki şimal direğine iki duvar yapılmış, kuzey tarafına doğru kimsenin kabre yönelmesi mümkün olmayacak şekilde üçgen halinde çevrelenmiştir. Bütün bu söylediklerimizi Aişe radiyallahu anha: “Şayet bu endişe olmasaydı Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in kabrini açığa çıkarırlardı” sözüyle ifade etmiştir.”<sup>601</sup>

Mescidi Nebevi’nin genişletilmesi ve Aişe radiyallahu anha’nın oraya dahil edilmesi el-Velid b. Abdilmelik el-Emevi’nin döneminde onun emriyle, Medine’deki bütün sahabelerin vefatından sonra olmuştur. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımlarının odaları Mescid tarafındaydı. Buralar satın alındı ve mescide katıldı. İçerisinde insanların en hayırlısı Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in kabrinin de bulunduğu Aişe radiyallahu anha’nın odası

---

<sup>599</sup> **Sahih.** Buhari (435, 436) Muslim (529, 531)

<sup>600</sup> Fethu’l-Bari (3/200)

<sup>601</sup> el-Mufhim (2/932)



da bunlardan biriydi. Daha önce geçtiği gibi namaz anında kibleye gelmemesi için odanın binası üçgen şeklinde yapıldı. Sonraki asırlarda kabrin üzerine bir kubbe yapıldı. Bunu sonraki Mısır krallarından biri hicri 678 yılında yaptırdı.<sup>602</sup>

Allame Muhammed b. İsmail es-San'ani, şöyle demiştir: “Eğer; *bak Allah'ın Rasulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) bile kabrinin üzerinde kubbesi var ve bunun için epey para harcandı* dersiniz, deriz ki; “Bu gerçekten meselenin aslını bilmemekten kaynaklanan büyük bir cehalettir. Bu kubbenin inşa edilmesi, Allah'ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) izniyle olmadığı gibi, ne ashabının, ne tabiunun ve ne de onlara tabi olanların veya ümmetin âlimlerinin ve İslam imamlarının cevaz verdikleri bir şeydir. Allah'ın Rasulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) kabrinin üzerine inşa edilen bu kubbe, son dönem Mısır sultanlarından olan ve el-Melik el-Mansur adıyla bilinen Sultan Kalavun es-Salihî tarafından hicri 678 yılında inşa ettirilmiştir. Tahkiku'n-Nusreti Bi Tahlisi Mealimi Dari'l-Hicre adlı eserde böyle zikredilmiştir. Bunlar, siyasi meselelerdir, delile dayanan meseleler değil. Arkadan gelenler önden gidenleri taklid edip dururlar.”<sup>603</sup>

Ebu'l-Heyyac el-Esedî rahimehullah dedi ki: “Ali b. Ebi Talib radiyallahu anh bana şöyle dedi: “**Seni, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in beni gönderdiği vazife ile göndereyim mi? Yok etmedik hiçbir heykel bırakma ve yerden yüksek hiçbir kabri düzlemeden bırakma.**”<sup>604</sup>

Cabir b. Abdillâh radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kabirlerin kireçlenmesini, üzerine oturulmasını ve üzerine bina yapılmasını yasakladı.”<sup>605</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den merfuan:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَتَنَّا لَعَنَ اللَّهُ قَوْمًا اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ

---

<sup>602</sup> Bkz.: Tarihu't-Taberi (6/435) İktizau's-Sıratı'l-Mustakim (s.685) Mecmuu'l-Fetava (27/399) el-Bidaye ve'n-Nihaye (12/413-415) es-Sarimu'l-Menki (s.196-201) Fethu'l-Bari (3/257)

<sup>603</sup> Tathiru'l-İtikad (s.53)

<sup>604</sup> **Sahih.** Muslim (969)

<sup>605</sup> **Sahih.** Müslim (970)

**“Allah’ım! Kabrimi, tapınılan bir put haline getirme. Allah, Peygamberlerinin mezarlarını mescid edinen bir topluluğa lanet etsin.”<sup>606</sup>**

Aişe radiyallahu anh’dan: “Ümm Habibe ve Ümm Seleme radiyallahu anhuma Habeşistan taraflarında gördükleri içinde suretler bulunan bir kiliseden bahsettiklerinde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ أَوْلَيْكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَمَاتَ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا  
وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَ فَأُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

**“İşte onlar, aralarında Salih bir kişi yaşayıp da öldüğünde kabrinin üzerine bir mescid yaparlar, içerisine de resimler çizerler. Kıyamet günün de Allah katında yaratıkların en kötülerini, işte onlardır”<sup>607</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh’dan merfuan:

قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ

**“Allah, Yahudilere lanet etsin; onlar, Peygamberlerinin mezarlarını mescid edindiler”<sup>608</sup>**

Muaviye b. Ebi Sufyan radiyallahu anhuma hadisi: “Kabirleri düzlemek sünnettendir. Yahudiler ve Hristiyanlar yükseltirler. Siz onlara benzemeyin”<sup>609</sup>

Bu hadislerin birçok şahitleri vardır ve bütün sahabelerden gelen rivayetler mütevatir haddine ulaşmıştır.<sup>610</sup>

---

<sup>606</sup> **Hasen.** Ahmed (2/246).

<sup>607</sup> **Sahih.** Buhari (434) Muslim (528)

<sup>608</sup> **Sahih.** Buhari (437) Müslim (530)

<sup>609</sup> **Hasen.** Taberani (19/352 no: 823) el-Elbani Ahkamu'l-Cenaiz (s.267)

## Kabirlerin Yanında Kurban Kesenler Bizden Değildir

Enes radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا عَقْرَ فِي الْإِسْلَامِ وَالْعَقْرُ هُوَ الذَّبْحُ عِنْدَ الْقَبْرِ

**“İslam’da akr (kabir yanında kurban kesmek) yoktur”<sup>611</sup>**

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem kadınlardan ağıt yakmamak üzere biat aldı. Kadınlar dediler ki: “Ey Allah’ın rasulü! Kadınlar cahiliyede ağıt yakma konusunda birbirlerine yardıma giderlerdi. İslam’da da bunu yapabilir miyiz?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا إِسْعَادَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا شِعَارَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا عَقْرَ فِي الْإِسْلَامِ، وَلَا حَلَبَ، وَلَا جَنْبَ وَمَنْ انْتَهَبَ فَلَيْسَ مِنَّا

**“İslam’da ağıt için yardımlaşma yoktur. İslam’da şigar (takas) nikâhı yoktur. İslam’da kabirlerin yanında kurban kesmek yoktur. İslam’da celeb ve ceneb de yoktur. Yağma yapan bizden değildir.”<sup>612</sup>**

Abdurrazzâk b. Hemmam es-San’anî dedi ki: “Cahiliye dönemi insanları kabrin yanında bir inek ya da bir koyun keserlerdi.”<sup>613</sup>

Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye şunları söylemektedir: ‘Orada -yani kabirlerin yakınında- hayvan kesmek kayıtsız ve şartsız olarak yasaklanmıştır. Bunu mezhebimize mensub âlimler de, başkaları da bu

---

<sup>610</sup> Bkz.: İbn Teymiye, el-İktiza (s.672) Suyuti el-Emru bi’l-İttiba (s.9) Birgivi, Ziyaretu’l-Kubur (s.6) Ebu Abdillâh el-Kettani, Nazmu’l-Mutenasir (109)

<sup>611</sup> **Sahih.** Ahmed (3/197) Ebu Davud (3222) Beyhaki (4/57, 9/314) Ramehurmuzi Muhaddisu’l-Fasl (s.252) Deylemi (7902) el-Elbani es-Sahihâ (2436)

<sup>612</sup> **Sahih.** İbn Hibban (7/415) Ziyau’l-Makdisi el-Muhtare (5/165) Ahmed (3/197) Abdurrazzak (3/559) Abd b. Humeyd (1251) Bezzar (13/318)

<sup>613</sup> Ebû Dâvud (2/71), ‘Abdu’r-Rezzâk, *Musannef*, (6690); Beyhakî, (4/57); Ahmed, (3/197)

hadis sebebiyle böylece belirtmişlerdir. el-Mervezî'nin naklettiği rivayete göre Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir: "Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bu işi yasaklamıştır. Ebû 'Abdillah böyle bir hayvanın etini yemeyi mekruh kabul etmiştir. Mezhebimize mensub ilim adamları şöyle demişlerdir: Zamanımızın insanların çoğu kabrin yanında ekmek ve benzeri şeyleri tasadduk kabilinden yaptıkları işler de bu anlamda değerlendirilir."<sup>614</sup>

Nevevî rahimehullah, şöyle der: 'Kabrin yanında küçük ve büyük baş hayvan kesmek ise Enes'in bu hadisi dolayısıyla yerilmiş bir şeydir.'<sup>615</sup>

Bu hüküm orada yapılan kesim Yüce Allah için olduğu takdirde böyledir. Şayet bazı cahillerin yaptığı gibi kabir sahibi için olursa bu apaçık bir şirktir, onu yemek de haram ve fısktır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **"Üzerine Allah'ın adı anılmayanlardan yemeyin. Çünkü o elbetteki bir fısktır."** (En'âm, 121) Yani durum Allah'tan başkası için kesildiğinden dolayı hükmü böyledir. Zira buradaki fısk Yüce Allah'ın şu buyruğunda zikrettiği gibidir: **"Ve Allah'tan başkasının adına boğazlandığından dolayı fısk olanlar."** (En'âm, 145)<sup>616</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لعن الله من ذبح لغير الله

**'Allah, Allah'tan başkası için hayvan boğazlayan kimseye lanet etmiştir.'**<sup>617</sup>

---

<sup>614</sup> İktidâ'u's-Sıratil-Mustakîm, (s. 182)

<sup>615</sup> el-Mecmû', (5/320)

<sup>616</sup> Bkz. El-Heytemi, ez-Zevacir (1/171)

<sup>617</sup> **Sahih.** İbn Hibban (10/265) Hakim (4/396) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (12/214) Ahmed (1/217, 309, 317)

- Ali radiyallahu anh'den: Muslim (1978)

## Türbelere Yolculuk Yapanlar Bizden Değildir

Ebû Hureyre radiyallahu anh'den, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ  
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى

“Şu üç mescid dışında(ki mescitlere yolculuk yapmak için) yükler bağlanmaz: Mescid-i Haram, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mescidi ve Mescid-i Aksa.”<sup>618</sup> Bir diğer rivayet şu lafızladır:

إِنَّمَا يُسَافَرُ إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِ الْكَعْبَةِ، وَمَسْجِدِي، وَمَسْجِدِ إِبِلْيَاءَ

“Ancak üç mescide gitmek için yola çıkılır: Kâbe mescidi, benim mescidim ve İlyâ mescidi.”<sup>619</sup>

Ebû Basra el-Gıfarî radiyallahu anh, Ebû Hureyre radiyallahu anh ile karşılaştı. Ona: “Nereden geliyorsun” diye sordu. Ebû Hureyre radiyallahu anh: “Tur’dan geliyorum, orada namaz kıldım” dedi. Ebû Basra ona şöyle dedi: “Keşke gitmeden önce sana yetişmiş olsaydım. Çünkü ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim: “**Üç mescid dışında yükler (herhangi bir mescid için) vurulmaz: Mescid-i Haram, benim bu mescidim ve Mescid-i Aksa.**”<sup>620</sup>

Bu hadislerde peygamberlerin ve salihlerin kabirleri gibi mübarek herhangi bir yere yolculuk yapmak haram kılınmaktadır. Her ne kadar bu ifadeler: ‘yükler vurulmaz’ şeklinde nefy lafzı ile varid olmuş ise de Hâfız İbn Hacer rahimehullah'ın belirttiği üzere maksat nehydir. Yüce Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi: ‘**Artık hacda kadına yaklaşmak, günah işlemek, kavga etmek yoktur.**’ (Bakara, 2/197) Bu et-Tıyîbî'nin de dediği gibi:

<sup>618</sup> **Sahih.** Buhari (1189) Muslim (1397)

<sup>619</sup> **Sahih.** Müslim (1397).

<sup>620</sup> **Sahih.** Tayalisî, (1348); Ahmed (6/6)

“Açıkça nehy ifadesi kullanmaktan daha belîğdir. Sanki şöyle buyurmuş gibidir: Birtakım özelliklere sahip olduklarından ötürü bu yerler dışında ziyaret maksadıyla gitmek hiç de uygun değildir.”

Şah Velîyullah ed-Dihlevî'nin bu hususta yaptığı açıklamaların bir kısmı şöyledir:

‘Cahiliye dönemi insanları kendi görüşlerine göre tazim edildiği kabul edilen birtakım yerlere ziyaretler yapar ve bundan bereket elde edeceklerini ümit ediyorlardı. Bu yaptıklarındaki tahrif ve fesad açıkça ortadadır. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ibadet şiarları olmayan işlerin ibadet şiarlarına katılmaması için böyle fesada götüren yolları kapatmıştır. Böylelikle Allah'tan başkasına ibadete giden yolu tıkamış olmaktadır. Bana göre hakikat şudur: Kabir ve Yüce Allah'ın velilerinden herhangi birisinin ibadet yeri ile Tur bu husustaki yasak bakımından birbirine eşittir.’<sup>621</sup>

Bu açıklamaların sonunda dikkat çekmemiz güzel olacak bir nokta şudur: Ticaret ve ilim talebi için yolculuk yapmak bu yasağın kapsamına girmez. Çünkü yolculuk burada böyle bir ihtiyacı elde etmek için yapılmaktadır. O yerin herhangi bir özelliği dolayısıyla değil. Aynı şekilde Allah için, kardeş bilinen bir kimseyi ziyaret etmek için yolculuk yapmak da böyledir. Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiye'nin belirttiği gibi burada maksat o kardeşin ziyaretidir.<sup>622</sup>

---

<sup>621</sup> Huccetullahi'l-Baliga, (1/192)

<sup>622</sup> Mecmuu'l-Fetava (2/186)

# Zekât Kitabı

## Zekât Vermeyenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ  
وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ  
فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları tutun; hapsedin; bütün gözetleme yerlerinde onları gözetlemek için oturun. Fakat tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, artık yollarını serbest bırakın. Allah, şüphesiz, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.” (Tevbe 5)

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ  
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

“Bununla beraber, eğer bu hallerinden tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, bu takdirde, sizin dîn kardeşinizdirler. Biz, bilen kimselere âyetleri işte böyle uzun uzun açıklarız” (Tevbe 11)

Ebû Hureyre radiyallahu anh'den: Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem, vefat edip Ebû Bekr radiyallahu anh halife olduğu zaman, Araplardan inkâr edip kâfir olanlar oldu. Ömer radiyallahu anh dedi ki: “Bu insanlarla nasıl savaşırsın? Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَمَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ  
عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ، وَنَفْسَهُ إِلَّا بِحَقِّهِ وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ

**“İnsanlar Lâ ilahe illallah deyinceye kadar onlarla savaşmakla emrolundum. Kim Lâ ilahe illallah derse, canını ve malını benden korumuş olur. Ancak (kanının dökülmesini) hak ederse başka. (Gizli günahlarının) hesapları Allah'a aittir.”** Bunun üzerine Ebû Bekr radiyallahu anh şu cevabı verdi: “Vallahi namazla zekât arasını ayıranlara karşı mutlaka savaşırım. Çünkü zekât malın hakkıdır. Vallahi Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında ona zekât olarak vermiş oldukları dışı keçiyi bana (zekât olarak) vermemeye yeltenirlerse, bu zekâta engel olmak suçundan dolayı onlarla savaşırım.” Sonradan Ömer radiyallahu anh dedi ki: “Vallahi onlarla savaşılması hususundaki hüküm, Allah'ın Ebû Bekr'in gönlünü açmasından dolayıdır. Ben bu sayede onlarla savaşmanın hak olduğunu anladım.”<sup>623</sup>

---

<sup>623</sup> **Sahih.** Buhari (6924) Muslim (20)



## Cimrilik Yapan Zengin Bizden Değildir

Allah katında olanlara ve ahiret yurduna güvenmediklerinden ötürü münafıklar dünyaya ve mal toplamaya hırs gösterirler, Allah yolunda harcamazlar. Allah Teâla onlar hakkında şöyle buyurmaktadır;

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمْ الْفَاسِقُونَ

**“Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyar ve cimrilik ederler. Onlar Allah'ı unuttular. Allah da onları unuttu!” (Tevbe 67)**

İnfak etmek zorunda kalırlarsa bu onlara meşakkat verir. Allah Teâla buyurur ki

وَلَا يَنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ \* فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ

**“Ve istemeye istemeye sadaka verirler. Onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Çünkü Allah bunlarla, ancak dünya hayatında onların azaplarını çoğaltmayı ve onların kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.” (Tevbe 54-55)**

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَيْنَ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ \* فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ

**“Onlardan kimi de, “Eğer Allah lütuf ve kereminden bize verirse, mutlaka sadaka vereceğiz ve elbette biz sâlihlerden olacağız!” diye Allah'a and içti. Fakat Allah lütfünden onlara (zenginlik) verince, onda cimrilik edip (Allah'ın emrinden) yüz çevirerek sözlerinden döndüler.” (Tevbe 75-76)**

# Oruç Kitabı

## Ramazan Vaktini Hesapla Belirleyenler Bizden Değildir

Ramazan ayının ve bayramın tesbitinin hilalin görülmesiyle olacağında, bu konuda hesaplara itibar edilmeyeceğinde müslümanlar icma etmiştir.<sup>624</sup> Ramazan ayı adil bir kimse tarafından hilalin görülmesi veya Şaban ayının günlerinin otuzu tamamlaması ile tesbit edilir.

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إِنَّا أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ، لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسِبُ، الشَّهْرُ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا» وَعَقَدَ  
الْإِبْهَامَ فِي الثَّالِثَةِ «وَالشَّهْرُ هَكَذَا، وَهَكَذَا، وَهَكَذَا» يَعْنِي تَمَامَ ثَلَاثِينَ

“Biz ümmî bir ümmetiz, ne yazarız ne de hesap ederiz. Ay, şöyle şöyledir” dedi. ‘Yani bir defasında yirmi dokuz, bir defasında otuz gösterdi’ denmiştir.”<sup>625</sup>

Bu hadis, hesaba dayanılamayacağı hususunda açık bir nastır. Zira “Biz ümmî bir ümmetiz” sözü, yasaklama içermekte, kendisine tabi olan ümmetin ramazan ayını tespitinde hesap yapmayacağını, kim de hesap yaparsa bu meselede ümmetten olmadığını haber vermektedir. Hatta o kimse müminlerin yolundan başkasına tabi olmuş, dinden olmayan bir iş yapmıştır. Böylece bu iş haram olmaktadır.

Şüphe: “Hadisin anlamı, hesaba itibar edilmemesini değil, hesap bilgisinin olmadığını gösteriyor. Zira “Biz yazmayız” deniliyor. Burada yazıya itibar etmeyiz demek değildir. “Yazmayız” sözü, yazı bilmeyiz

---

<sup>624</sup> Bkz. İbn Teymiyye, *Mecmû'u'l-Fetavâ* (25/132).

<sup>625</sup> **Sahih.** Buhârî (*Savm*, 5, 11, 13; *Talak*, 29); Muslim, (1080); Ebû Dâvud, (2319-2321) ve Nesâ'î, (4/139-140).

demektir. Yani bu arapların işi değildir, yoksa yazıya itibar edilmeyeceği  
değildir”

Cevap iki açıdan olacaktır:

Birincisi: “Yazmayız” sözü, hilalin doğuşuna ve hareketlerine delalet  
etmesi için ayın günlerini yazmayı iptal etmekle alakalıdır. Mutlak olarak  
yazmayı yasaklamak kastedilmemiştir. Çünkü cümlelerin devamı maksadı  
açıklamaktadır. Bu da: “Ay bazen otuz gün, bazen yirmi dokuz gündür”  
sözüdür. Bu da gösteriyor ki, kastedilen mana; hilalin tespiti için yazıya ve  
hesaba ihtiyaç duymayız demektir. Zira ay bazen yirmi dokuz, bazen otuz  
olduğu için hilalin görülmesi de farklı olacaktır.

İkincisi: Burada bilginin nefyedilmesi kastedilmemiştir. Zira Nebî  
sallallahu aleyhi ve sellem, okuryazarı bol olan bir topluluğa gönderilmişti.  
Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in de Ebu Bekr, Ömer, Osman, Ali, Zeyd ve  
Muaviye radiyallahu anhum gibi birçok kâtipleri vardı. Yine onların arasında  
hesabı bilen, feraiz hesapları yapan kimseler vardı. Bu da gösteriyor ki,  
kastedilen o ümmetin hesap ve yazı bilmeyen topluluk olması değil, hilalin  
tespitinde yazı ve hesaba dayanmayı yasaklamaktır.

## Ramazanı Önceden Oruç Tutarak Karşılایانلار Bizden Değildir

Cahiliyye ehli oruçlarına ekleme yaparlardı. Dinde ramazandan bir ya da iki gün önce oruç tutarak karşılamaktan ve onlara benzememek için bayram günü oruç tutmaktan yasaklanmıştır. Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ رَمَضَانَ بِصَوْمٍ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ  
يَصُومُ صَوْمَهُ، فَلْيَصُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ

“Biriniz Ramazan’ı bir gün ya da iki gün önceden oruç tutarak karşılamasın. Ancak kişinin önceden tutmaya devam ettiği orucu varsa o gün oruç tutabilir.”<sup>626</sup>

## İftar Etmeksizin Visal Orucu Tutanlar Bizden Değildir:

Beşir radiyallahu anh’ın hanımı Leyla radiyallahu anha anlatıyor: “Ben iftar etmeksizin iki gün art arda (visal) orucu tutmak istedim. Beşir beni bundan men etti ve dedi ki: “Ben de bu şekilde oruç tutmak istedim. Ancak Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bundan men ederek şöyle buyurdu:

إِنَّمَا يَفْعَلُ ذَلِكَ النَّصَارَى ، وَلَكِنْ صَوْمِي كَمَا أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، ثُمَّ أَتَمِّمِ  
الصَّيَّامَ إِلَى اللَّيْلِ، فَإِذَا كَانَ اللَّيْلُ فَأَفْطِرِي

“Bu şekilde ancak Hristiyanlar yapar. Allah’ın size emrettiği şekilde oruç tutun. Orucunuzu akşam iftar vaktine kadar sürdürerek tamamlayın. Akşam olunca iftar edin.”<sup>627</sup>

---

<sup>626</sup> **Sahih.** Buhari (1914) Muslim (1082)

<sup>627</sup> **Sahih.** Ahmed (5/225) Şuayb el-Arnaut sahih dedi. Tayalisi (1125) Abd b. Humeyd (429) Taberani (2/44)

## İftarda Acele Etmeyenler Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لا يزال الدين ظاهرا ما عجل الناس الفطر لأن اليهود والنصارى

يؤخرون

**“İnsanlar iftarda acele ettikleri müddetçe bu din zahir olacaktır. Çünkü Yahudi ve Hristiyanlar iftarı geciktirirler.”<sup>628</sup>**

Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **“İnsanlar iftar etmekte acele ettikleri sürece hayır üzere devam ederler.”** Bu (rivayet) “muttefekun aleyh”dir.<sup>629</sup> Bundan anlıyoruz ki, iftar etmekte acele etmediğimiz zaman hayır üzere oluyoruz.

Şeyh Salih el-Fevzan (Yüce Allah onu korusun) “der ki: “Faziletli asırlardan sonra sapıklık fırkalarından iftarı geciktiren bid’atçiler ortaya çıktı. Tıpkı bu hadisin işaret ettiği gibi bu (durum) meydana geldi. İşte bu nubuvvet alametlerinden bir alamettir.”<sup>630</sup>

İbn-i Hibban’ın sahih bir senedle tahric ettiği (rivayette): **“Ümmetim iftar etmek için yıldızların çıkmasını beklemedikçe sünnetim üzere devam eder.”<sup>631</sup>** Bu ümmet, iftar etmeyi yıldızların ortaya çıkmasına kadar geciktirmediği müddetçe sünnet üzere devam eder. Bu (iftarı geciktirme) rafizilerin yaptığı (bir şey) dir. Onlar sünnet üzere değillerdir ve onlar hayır üzere de değillerdir.

Bu sünnet, Allah Rasulü (Sallallahu aleyhi ve sellem)’in sünnetlerindendir. Müslümanların çoğu ona göre iftar eder. Hafız İbn Hacer rahimehullahu teala şöyle der:

---

<sup>628</sup> **Hasen.** İbn Huzeyme (2060) İbn Hibban (8/273, 277) Hakim (1/596) Ebu Davud (2353) Ahmed (2/450) İbn Ebi Şeybe (2/277) Bezzar (14/313)

<sup>629</sup> Bu hadisi Buhari (1957) ve Müslim (1098) tahrir etmişlerdir.

<sup>630</sup> Teshilu’l-İlmam bi Fikhi’l-Ahadisi min Buluği’l-Meram (3/210)

<sup>631</sup> Bu hadisi Ahmed (5/331) ve İbn-i Hibban (3510) tahrir etmişlerdir. Hakim (1584) sahih olduğunu belirtmiş ve Zehebi de ona muvafakat etmiştir.

“**Tenbih:** Bu zamanda ortaya çıkarılan çirkin bid’atlerden birisi de, Ramazan ayında ikinci ezanın, fecirden yaklaşık bir saatin üçte biri kadar erken okunması ve oruç tutmak isteyenlerin yeme içmeyi kesmeleri için lambaları söndürmeyi bir alamet kılmalarıdır. Bunu ortaya çıkaran kimse şüphesiz ibadetteki ihtiyatından/tedbirinden dolayı bunu ihdas etmiştir! Bunu insanların ancak çok azı bilmektedir. Bu bid’at onları, iddia ettikleri temkin derecesiyle, ancak güneş battıktan sonra ezan okumaya da sürüklemiştir. Böylece iftarı geciktirerek ve sahuru erkenleştirerek sünnete muhalefet etmektedirler. Bu yüzden hayır azaldı, kötülükler çoğaldı. Allah yardımcımız olsun.”<sup>632</sup>

Sünnet olan güneş battığı zaman oruçlunun iftar etmesidir. İnsanlar ezan okudu mu yoksa okumadılar mı diye ezanı beklemez. Güneş battığı zaman oruçlunun orucu açılmıştır. Müslümanların çoğu müezzinin iki şehadet kelimesini de söylemesine kadar bekliyorlar. Bu cahilliktir. Allah’ın dininde böyle bir şey yoktur. Bilakis güneş battığı zaman oruçlunun orucu açılmıştır. Nitekim Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem öyle buyurmuştur.

Abdullah b. Evfa radiyallahu anh hadisinde geçtiği gibi, o şöyle demiştir: “Biz ramazan ayında Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bir seferde idik. Henüz güneş kaybolmamıştı. Buyurdu ki: **“Ey fulan! İn ve bize sevik bulamacı hazırla.”** (O kişi) dedi ki: “Ey Allah’ın Rasulü! Henüz aydınlıktır (yani hava tam kararmadı).” (Allah Rasulü) buyurdu ki: **“Ey fulan! İn ve bize sevik bulamacı hazırla.”** (Abdullah b. Evfa) dedi ki: “(O kişi) indi ve sevik bulamacı hazırladı, onu getirdi. Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) (ondan) içti. Sonra eliyle (işaret ederek) buyurdu ki: **“Güneş buradan kaybolduğunda ve gece buraya geldiğinde oruçlunun orucu bozulmuştur.”**<sup>633</sup>

Şeyh el-Elbânî rahimehullah, Avnu’l-Ma’bud yazarından şöyle nakletmiştir: “Vakitleri bilme hususunda ancak imama itimad edilir. İmam, vaktin girdiğine kesin kanaat getirmişse, tabi olan bazılarının şüphelerine itibar edilmez.” Sonra bu ifadeye şu açıklamaları düşmüştür: “Derim ki: Yahut imamın görevlendirdiği güvenilir müezzinlere itimad edilir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onların bağışlanmaları için dua etmiştir. Onlar her namaz için vaktinde ezan okurlar. Nitekim onlar bu zamanda kibrit-i ahmer’den daha azdırlar. Onlardan şer’î vakitlere göre ezan okuyanları çok

---

<sup>632</sup> Fethu’l-Bârî (6/220)

<sup>633</sup> Bunu Buhari (1955) ve Müslim (1101) rivayet etmişlerdir.

azdır. Hatta müezzinlerin çoğunluğu takvimlerde yazılı olan astronomik vakitlere göre ezan okumaktadırlar. Bu ise doğru değildir, gerçeğe aykırıdır!

Mesela bugün, hicrî 20 Muharrem 1406 tarihinde güneş dağın tepesinde saat beşi kırk beş geçe doğdu. Vakıflar başkanlığının takviminde saat beşi otuz üç geçe doğacağı yazıyordu. Ben Himlan dağı üzerindeyim. Amman'ın ortasında durumun nasıl olacağını düşünürsün? Şüphe yok ki şehir merkezinde doğuş vakti, Himlan'dakinden daha geç vakitte olacaktır.

Maalesef onlar burada sabah ezanını vaktinden yirmi ile otuz dakika arası bir zaman farkla, daha önce okuyorlar! Bundan dolayı bazı mescidlerde sabah namazını kılıp çıktıklarında fecir daha yeni doğmaktadır!

Bu musibet Kuveyt, Fas, Taif ve diğerleri gibi İslam beldelerinde yaygınlaşmıştır. Burada akşam ezanını, güneşin batmasından 5-10 dakika kadar daha sonra okuyorlar. Geçen sene Ramazan ayında umre yaptığımda Medine'nin en yüksek binasına çıktım. Orada güneşin batışını gözetleyen bir kardeşimizi ziyaret etmiştim ve oruçlu idim. Ezan, güneşin batmasından ancak 13 dakika sonra okundu! Cidde'de ise damadımın ikamet ettiği binaya çıktım. Güneş tam batacakken ezanı işittim ve bundan dolayı Allah'a hamd ettim.”<sup>634</sup>

Şeyh el-Elbânî rahimehullah yine şöyle demiştir: “Bu sünnetler Şam beldelerinde terk edilmiştir. Amman da bunlardan birisidir. Zira benim evim Himlan dağlarından biri üzerindedir. Gözlerimle güneşin doğuşunu ve batışını görüyorum. Akşam ezanının güneşin batmasından on dakika kadar sonra okunduğunu işitiyorum. Amman'ın ortasında bulunanlar için güneşin, bize nazaran daha önce battığı da bilinmektedir!! Bunun tam aksine olarak da sabah ezanını vaktin girmesinden yaklaşık yarım saat önce okuyorlar!! İna lillahi ve inna ileyhi raciun”<sup>635</sup>

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem oruç açmakta acele eder birkaç taze hurma ile orucunu açardı. Eğer yoksa birkaç kuru hurma ile orucunu açardı. Eğer o da yoksa birkaç yudum su yudumlardı. Sonra akşam namazını kılardı. Bundan sonra akşam yemeğine başlardı.

---

<sup>634</sup> Es-Silsiletu's-Sahihah (6/652 no:2780)

<sup>635</sup> Es-Silsiletu's-Sahihah (5/300)

## Sahur Yapmayanlar Bizden Değildir

Amr b. El-Âs radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

فَصَلُّ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكَلَةَ السَّحَرِ

**“Bizim orucumuzla kâfirlerin orucu arasındaki fark sahur yemeğidir.”**<sup>636</sup>

Ebu'd-Derdâ radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

تَسَحَّرُوا خَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ

**“Sahur yapın, kitap ehline muhalefet edin.”**<sup>637</sup>

Şeyh Abdullah el-Bessam rahimehullahu teala, sahur yemeğinden hâsıl olan bereketleri şöyle sayar:

\* Bunda dinî emre itaat vardır.

\* Muhakkak ki bu yemek (sahur yemeği) oruç tutmaya, Yüce Allah'a itaat etmeye ve ibadet etmeye kuvvet kazanmak içindir.

\* Muhakkak ki sahur yemeği, sahur yemeği yemeyenin aksine, oruçluya kuvvet verir ve ona oruçtan dolayı bıkkınlık gelmez. Doğrusu (oruç tutan insana), oruç ve ibadetten dolayı zaten ağır bir zorluk vardır.

\* Muhakkak ki sahur yemeği, seher vaktinde uykudan uyanmış olmaya vesile olur. Öyle ki o (seher vakti) istiğfar dileme ve dua vaktidir. Ve o vakitte Rabb Celle ve Ala dünya semasına iner.

---

<sup>636</sup> **Sahih.** Muslim (1096) Ebu Avane (2756) Ahmed (4/197, 202) Ebu Davud (2343) Darimi (1739) Abdurrazzak (4/228) İbn Ebi Şeybe (2/275) Abd b. Humeyd (293) Ebu Ya'la (13/322)

<sup>637</sup> **Hasen.** Mehâmilî Emâlî (s.122 no:231)



\* Sabah namazının cemaatle (kılınmasına vesiledir). Öyle ki namaz kılanlar, ramazan ayında, diğer aylarda olduğundan daha fazla, sabah namazında (mescidde) bulunurlar.

\* Aynı şekilde: sahur yemeği yemek, Müslim ve başkalarındaki sahih hadiste geldiği gibi Müslüman'ı ehli kitaptan ayırır: **“Bizim orucumuzla, ehli kitabın orucunu ayıran şey, sahur yemeğidir.”**<sup>638</sup>

---

<sup>638</sup> Tavdihu'l-Ahkam min Buluğ'i'l-Meram (3/473)

## Sahuru Geciktirmeyenler Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّا مَعَشَرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا بِتَأْخِيرِ السَّحُورِ وَأَنْ يَعَجَلَ الْإِفْطَارُ وَأَنْ نَمْسِكَ  
أَيْمَانَنَا عَلَى شِمَائِلِنَا فِي الصَّلَاةِ

**“Biz peygamberler topluluğu, sahurun geciktirmek, iftarda acele etmek ve namazda sağ ellerimizle, sol ellerimizi tutmakla emrolunduk.”<sup>639</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّا مَعَشَرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا بِثَلَاثٍ: بِتَعْجِيلِ الْفِطْرِ , وَتَأْخِيرِ السَّحُورِ , وَوَضْعِ  
الْيَمَنِ عَلَى الْيُسْرَى فِي الصَّلَاةِ

**“Biz peygamberler topluluğu şu üç şeyle emrolunduk: iftarda acele etmek, sahur geciktirmek ve namazda sağ eli, sol el üzerine koymak.”<sup>640</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أَمَرْنَا مَعَاشَرَ الْأَنْبِيَاءِ أَنْ نَعَجَلَ إِفْطَارَنَا، وَنُؤَخِّرَ سَحُورَنَا، وَنَضْرِبَ بَأَيْمَانَنَا  
عَلَى شِمَائِلِنَا فِي الصَّلَاةِ

**“Peygamberler topluluğu olarak iftarımızda acele etmek, sahurumuzu geciktirmek ve sağ ellerimizi namazda sol ellerimiz**

---

<sup>639</sup> **Sahih.** İbn Hibban (5/67) Ziyau'l-Makdisi (11/209) Tayalisi (2776) Darekutni (1/284) Taberani (11/199) İshak b. Rahuye (909) Abd b. Humeyd (624) Beyhaki (4/238) Deylemi (141) el-Elbani Sahihu'l-Cami (2286)

<sup>640</sup> **Sahih.** Taberani Mucemu's-Sagir (279) Mu'cemu'l-Evsat (3/238) Beyhaki Sunenu Sagir (1383)

üzerine koymakla emrolunduk.”<sup>641</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ جُزْءًا مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوَّةِ تَأْخِيرُ السُّحُورِ، وَتَبْكَيرُ الْإِفْطَارِ،  
وَإِشَارَةُ الرَّجْلِ بِإِصْبَعِهِ فِي الصَّلَاةِ

“Şüphesiz sahurü geciktirmek, iftarı erken yapmak ve kişinin namazda parmağıyla işaret etmesi nübüvvetin yetmiş cüzünden bir cüzdür.”<sup>642</sup>

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

من أخلاق النبوة تعجيل الإفطار وتأخير السحور ووضع اليمين الأيدي  
على الأيدي في الصلاة

“İftarda acele etmek, sahurü geciktirmek ve namazda sağ eli, sol el üzerine koymak peygamberlik ahlakındandır.”<sup>643</sup>

Ebu'd-Derdâ radiyallahu anh dedi ki:

من أخلاق النبيين التبكير في الإفطار والابلاغ في السحور ووضع اليمين  
على الشمال في الصلاة

“İftarda erken davranmak, sahurü geciktirmek ve namazda sağ eli sol el üzerine koymak nebilerin ahlakındandır.”<sup>644</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh'den:

---

<sup>641</sup> **Sahih.** Darekutni (1/284)

<sup>642</sup> **Zayıf.** Abdurrazzak (2/250, 4/231) Ebu Ahmed Hakim el-Esami ve'l-Kuna (4/15) Taberani ed-Dua (641)

<sup>643</sup> **Sahih ligayrihi.** Ebu Muhammed el-Cevheri Emali (el yazma no 24)

<sup>644</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (2/278) Bkz.: Elbani Sahihu'l-Cami (3038)

من أخلاق الأنبياء تأخير السحور وتعجيل الإفطار ، ووضع اليمن على

الشمال

“Sahuru geciktirmek, iftarda acele etmek ve sağ eli sol el üzerine koymak peygamberlerin ahlakındandır.”<sup>645</sup>

Bu konuda Aişe<sup>646</sup> ve Ya'la b. Murre<sup>647</sup> radiyallahu anhum'den de rivayetler gelmiştir.<sup>648</sup>

Şeyh el-Elbânî rahimehullah şöyle demiştir: “Bil ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in fecr-i sadık’ın aydınlığını “kızılılık” ile nitelemesi ile Allah Teâlâ’nın: “beyaz iplik” diye nitelemesi arasında çelişki yoktur. Zira kastedilen – Allahu a’lem – kızıla çalan beyazlıktır. Veya bazen beyaz, bazen kızıl olur. Bu, zaman ve doğuş yerlerine göre değişir. Ben evimde defalarca Amman’ın güney doğusunda Himlan dağında bunu gördüm. Müslümanların ibadetlerini tashih hususunda gayret eden bazı kimselerin söylediklerinin doğruluğuna kesin kanaat getirdim.

Sabah ezanı bazı arap ülkelerinde fecr-i sadıktan yirmi ile otuz dakika arasında bir zaman önce okunuyor. Yani, fecr-i kazıbdan bile daha önce okunuyor! Bazı mescitlerden çoğunlukla fecr-i sadıkla beraber kamet okunduğunu işitiyorum. Onlar ezanı yaklaşık yarım saat kadar önce okuyorlar. Buna göre sabahın sünnetini vaktinden önce kılmış oluyorlar. Yine Ramazan ayında farz namazı da vaktinden önce kılmakta acele etmiş olabilirler. Yine 1406 yılı Ramazan ayında ben sahur yaparken Dimeşk radyosundan ezanı işittim. Bu durum, yemekten imsakı erkene almakla ve onları sabah namazlarını batıl kılacak bir duruma arz etmekle insanları sıkıntıya sokmaktadır. Bu ancak astronomların vakitlerine dayanıp, şer’î vakitlerden yüz çevirmeleri sebebiyledir. “Fecrin beyaz ipliği, siyah

---

<sup>645</sup> **Hasen ligayrihi mevkuf.** Ebu Muhammed el-Cevheri Emali (el yazma no 23)

<sup>646</sup> **Hasen ligayrihi.** Darekutni (1095) Beyhaki (2/29)

<sup>647</sup> **Hasen ligayrihi.** Bkz.: Elbani Daifu'l-Cami (2608)

<sup>648</sup> Bkz.: Muhammed Hayyat es-Sindi, Fethu'l-Gafur Fi Vad'il-Eydi Ale's-Sudur (s.3-4)

ipliğinden ayırt edilinceye kadar yiyin, için”, “Kızılığı görünceye kadar yiyin, için” Bu bir hatırlatmadır. “Hatırlatmak, müminlere fayda verir.”<sup>649</sup>

Şeyh Ali el-Halebi ve Şeyh Selim b. İyd el-Hilalî rahimehumallah, fecr vakti tarif edildikten sonra şöyle demektedirler:

“Fecrin doğuşunu bildiğin zaman yeme, içme ve cimadan imsak et. Elinde bir bardakta su veya içecek bir şey varsa onu yavaş yavaş iç. Zira bu, oruçlu kullarına karşı merhametlilerin en merhametlisi olandan büyük bir ruhsattır. Ezanı işitsen bile böyledir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Biriniz nidayı (ezanı) işittiğinde elinde kap varsa, ondan ihtiyacını bitirmeden elinden koymasın.”**<sup>650</sup>

Bu hadiste nida ile kastedilen; fecr-i sadık olan ikinci fecrin ezanıdır. Bunun delili hadisin ardından zikredilen şu ziyadedir: “Müezzin fecir doğduğunda ezan okuyordu”<sup>651</sup>

Bu manaya Ebu Uname radiyallahu anh’ın şu rivayeti şahitlik etmektedir: Namaz için kamet okundu ve Ömer’in elinde kap vardı. “Bunu içeyim mi ey Allah’ın rasulü?” dedi. O da: **“Evet onu iç”** buyurdu.<sup>652</sup>

Böylece ihtiyatlı olmak iddiasıyla fecri sadıktan önce yemeyi kesmenin sonradan çıkmış bir bidat olduğu sabit olmaktadır.

Hâfız İbn Hacer rahimehullah, şöyle der: ‘Bu zamanda ihdas olunan kötü bid’atlardan bir tanesi de fecirden yirmi dakika önce ikinci ezanın okunmasıdır. Bunu ihdâs eden ibâdetle ihtiyat inancıyla yapmaktadır. Bu durum onları güneşin batımından bir müddet sonra ezan okumaya başlamalarına götürmüştür. Zanlarına göre vaktin girdiğinden emin olacaktı. Böylece iftârı geciktirip, sahûru da erkene aldılar. Sünnet’e muhalefet ettiler, dolayısıyla onlardan hayır azaldı ve aralarında kötülük çoğaldı, Allâh yardım edendir.’<sup>653</sup>

---

<sup>649</sup> Es-Sahiha (5/52 no:2031)

<sup>650</sup> Ebu Davud (235), İbn Cerir (3115), Hakim (1/426), Beyhaki (2/218), Ahmed (2/423) senedi hasendir. Ahmed (2/510) ve Hakim (1/203-205) sahih olan diğer bir isnadla Ebu Hureyre radiyallahu anh’dan rivayet ettiler

<sup>651</sup> Ahmed (2/510) ve İbn Cerir et-Taberi (2/102)

<sup>652</sup> İbn Cerir bunu iki rivayet yoluyla (2/102) rivayet etmiştir

<sup>653</sup> *Fethu'l-Bârî* (4/199)

Deriz ki (Yani Ali el-Halebî ve Selim el-Hilâlî): Fecrin doğmasından önce imsak bidati devam etmektedir. Vakitte temkin, eskiden ortaya çıkmış ve bu zamana kadar devam etmiştir. Şikayetimiz Allah'adır.<sup>654</sup>

Sonra şu uyarılarda bulunmuşlardır:

**Birinci Tembih:** Az önce zikrettiğimiz oruç hükümleri insan gözüyle görmekle alakalıdır. Fecrin ve hilalin gözetlenmesinde zorlama ve aşırılığa kaçıp modern astronomik cihazların kullanılması veya Müslümanları son nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinden alıkoyarak hayrı ve bereketi azaltan ve aralarında kötülüğü yaygınlaştıran yıldız bilimcilerin takvimlerinin kullanılması gerekmez.<sup>655</sup>

**İkinci Tembih:** Bazı İslami ülkelerde müezzinler elli sene önce hazırlanmış takvimleri kullanmakta, iftarı geciktirmekte ve sahuru erkene almaktadırlar. Böylece bizzat Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yoluna aykırı hareket etmektedirler!

Bu gibi ülkelerde güneşin batmasıyla iftar etmek ve fecrin doğmasıyla imsak yapmak suretiyle Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetine sarılmada gayret gösteren kimselerin bu yaptıkları sahihtir, meşru bir fiildir, bu kınanamaz. Onların muhalefet ettiklerini zannedenler apaçık bir hata içindedirler. La havle ve la kuvvete illa billah!!

Bilinmektedir ki bu ibadet güneşin batması ve fecrin doğmasına bağlıdır. Bu asla bağlı kalanlar değil, buna muhalefet edenler asıl hata eden kimselerdir. Ezan, vaktin girdiğini ilan etme vasıtasıdır. Eğer vakit girer de ezan ertelenirse veya vakit girmediği halde ezan okunursa, asıl üzerinde bağlı kalmak farzdır. Bunu ezberle ve iyi düşün!<sup>656</sup>

---

<sup>654</sup> Sıfatu Savmi'n-Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (s.38 )

<sup>655</sup> Daha fazla ayrıntı için bkz.: Şeyhulislam İbn Teymiyye, Mecmuu'l-Fetava (25/126-202) Nevevi, el-Mecmu (6/279) İbn Hacer, Telhisu'l-Habir (2/187-188)

<sup>656</sup> Sıfatu Savmi'n-Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (s.41 vd. )

## Tek Aşura Günü Oruç Tutanlar Bizden Değildir:

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyurdu:

صوموا يوم عاشوراء وخالفوا اليهود صوموا قبله يوما أو بعده يوما

**“Aşura günü oruç tutun. Yahudilere de muhalefet edin; bir gün öncesinde veya bir gün sonrasında oruç tutun.”<sup>657</sup>**

Abdullah b. Abbas radiyallahu anhuma'dan: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem aşura günü oruç tutmaya başlayınca bize de oruç tutmamızı emretti. Ashabtan dediler ki: “Ey Allah'ın Rasulü! Aşure günü Yahudi ve Hristiyanlar tarafından tazim edilen bir gün değil midir?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

فإذا كان العام المقبل إن شاء الله صُمنا اليوم التاسع

**“Önümüzdeki sene inşallah dokuzuncu günü oruç tutarız.”** İbn Abbas radiyallahu anhuma diyor ki: “Ertesi sene aşura günü gelmeden Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat etti.”<sup>658</sup>

---

<sup>657</sup> **Hasen.** İbn Huzeyme (2095) Ahmed (1/241) Bezzar (11/399) Abdurrazzak (4/287) Beyhaki (4/287)

<sup>658</sup> **Sahih.** Muslim (1134)

## Cumartesi ve Pazar Orucu

Ümmü Seleme radiyallahu anha'dan: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Cumartesi ve pazar günleri diğer günlerdekinden daha çok oruç tutarlardı ve şöyle buyururdu:

إِنَّمَا يَوْمَا عِيدِ الْمُشْرِكِينَ فَأَنَا أَحَبُّ أَنْ أَحَالَفَهُمْ

**"Cumartesi ve Pazar müşriklerin bayramıdır. Ben onlara muhalefet olsun diye bu günlerde oruç tutmayı da daha çok seviyorum."**<sup>659</sup>

Hafız İbn Hacer, hadisi naklettikten sonra şu malumatı vermektedir: "Burada bayramdan maksat Yahudilerin Cumartesi günü Hristiyanların da Pazar günü mübarek gün olarak kabul etmeleridir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bu günlerde oruç tutarak onlara muhalefet etmiştir. Bazı Şafii fakihlerinin yalnız cumartesi veya yalnız Pazar günleri oruç tutmalarını iyi karşılamamaları da bu yüzdendir."

---

<sup>659</sup> **Hasen.** Ahmed (6/323) Taberani (23/402) Nesai Sunenu'l-Kubra (2789) İbn Hibban (8/382) Hakim (1/602) İbn Huzeyme (2167) Beyhaki (4/303)



## Susma Orucu Tutanlar Bizden Değildir

Zeyneb bt. El-Muhacir'den rivayet ediyor:

خَرَجْتُ حَاجَّةً وَمَعِيَ امْرَأَةٌ فَضَرَبْتُ عَلَيَّ فُسْطَاطًا وَنَذَرْتُ أَلَّا أَتَكَلَّمَ  
فَجَاءَ رَجُلٌ فَوَقَفَ عَلَيَّ بَابَ الْحَيْمَةِ، فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَردَّتْ عَلَيْهِ صَاحِبَتِي،  
فَقَالَ: مَا شَأْنُ صَاحِبَتِكَ لَمْ تُرُدِّي عَلَيَّ؟ قَالَتْ: إِنَّهَا مُصَمِتَةٌ إِنَّهَا نَذَرَتْ أَنْ لَا  
تَكَلَّمَ، فَقَالَ: تَكَلَّمِي فَإِنَّ هَذَا مِنْ فِعْلِ الْجَاهِلِيَّةِ فَقَالَتْ: فَقُلْتُ: مَنْ أَنْتَ يَرْحَمُكَ  
اللَّهُ؟ قَالَ: امْرُؤٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ، قُلْتُ: مِنْ أَيِّ الْمُهَاجِرِينَ؟ قَالَ: مِنْ قُرَيْشٍ، قُلْتُ:  
مِنْ أَيِّ قُرَيْشٍ؟ قَالَ: إِنَّكَ لَسَأُولٌ، أَنَا أَبُو بَكْرٍ، قُلْتُ: يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى  
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، إِنَّا كُنَّا حَدِيثَ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ لَا يَأْمَنُ بَعْضُنَا بَعْضًا وَقَدْ جَاءَ اللَّهُ  
مِنَ الْأَمْرِ بِمَا تَرَى فَحَتَّى مَتَى يَدُومُ لَنَا هَذَا؟ قَالَ: مَا صَلَحَتْ أَعْمَتُكُمْ، قُلْتُ:  
وَمَنْ الْأَئِمَّةُ؟ قَالَ: أَلَيْسَ فِي قَوْمِكَ أَشْرَافٌ يُطَاعُونَ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: أَوْلَئِكَ  
الْأَئِمَّةُ.

“Hac için yola çıktım. Yanımda bana çadır kuran bir kadın vardı. Konuşmamayı adadım. Bir adam gelip çadırın kapısında durdu. “es-Selamu aleykum” dedi. Arkadaşım selamı cevapladı. “Arkadaşının neyi var ki bana cevap vermiyor?” dedi. O da: “Konuşmamak üzere susma orucu adadı” dedi. Adam: “Konuş, bu cahiliye işlerindendir” dedi. Dedim ki: “Allah sana rahmet etsin, sen kimsin?” o da: “Muhacirlerden biriyim” dedi. Ben: “Hangi muhacirlerden?” diye sordum. “Kureyş’ten” dedi. “Hangi Kureyş’ten?” dedim. “Sen çok soru soruyorsun. Ben Ebu Bekr’im” dedi. Ben: “Ey Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in halifesi! Bizler cahiliyeden yeni çıktık. Birbirimize güvenemiyoruz. Allah başımıza gördüğün durumu (İslâm’ı) getirdi. Ne zamana kadar böyle devam ederiz?” dedim. “İmamlarınız sizi düzelttiği sürece” dedi. Ben: “İmamlar kimlerdir?” dedim.

“Senin kavminde kendilerine itaat edilen şerefli kimseler yok mudur?” dedi.  
Ben: “Evet, var” dedim. “İmamlar işte onlardır” dedi.”<sup>660</sup>

---

<sup>660</sup> **Sahih.** İbn Sad Tabakat (10/436) Bahşel, Tarihu Vasıt (s.208) İbnu’l-A’rabi Mucem (2302) Abdullah b. Cabir el-Eslemi ve Zeyneb bt. El-Muhacir meçhuldürler. Ancak rivayet Kays b. Ebi Hazım’dan sahih yolla gelmiştir: Buhari (3834) Darimi (212) Beyhaki (10/76) İbn Ebi Şeybe (3/67)

# Hac Kitabı

## İmkânı Olduğu Halde Hac Yapmayan Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ

“Oraya bir yol bulabilenlerin o Ev/Kâbe’yi haccetmesi Allah’ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Artık kim inkâr ederse şüphesiz ki Allah âlemlere muhtaç değildir.” (Âl-i ‘İmrân, 97)

Ömer b. el-Hattâb radiyallahu anh’dan:

لقد هممت ان أبعث رجالا الى الامصار فينظروا كل من كان له جدة ولم يحج فيضربوا عليه الجزية ما هم مسلمين ما هم مسلمين

“Şu ülkelere birtakım kimseler göndermeyi kararlaştırmak istedim. Onlar imkânı olup da haccetmeyen kimseleri tesbit etsinler ve bu gibi kimseleri cizyeye bağlasınlar. Böyleleri Müslüman değildir, böyleleri Müslüman değildir.”<sup>661</sup> Bir diğer rivayette de şöyle dediği nakledilmektedir:

ليمت يهوديا أو نصرانيا يقولها ثلاث مرات رجل مات ولم يحج وجد لذلك سعة وخليت سبيله

---

<sup>661</sup> Sahih mevkuf. Sa’îd b. Mansûr, *Sunen’ İbn Hacer, et-Telhîsu’l-Habir* (2/223)

“Genişlik ve imkân bulduğu halde yolu da açık ve serbest olmakla birlikte haccetmeyen bir adam -üç defa tekrar ederek- ister yahudi, ister hristiyan ölsün.”<sup>662</sup>

## Hacca Azıksız Gelmek Cahiliye Âdetidir

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

كَانَ أَهْلُ الْيَمَنِ يَحْجُونَ وَلَا يَتَزَوَّدُونَ، وَيَقُولُونَ: نَحْنُ الْمُتَوَكِّلُونَ، فَإِذَا قَدِمُوا مَكَّةَ سَأَلُوا النَّاسَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: {وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى}

“Yemen’liler yanlarına azık almadan hacca geliyor ve: “Biz tevekkül ediyoruz” diyorlardı. Mekke’ye geldiklerinde ise insanlardan dileniyorlardı. Bunun üzerine Allah Teâlâ: “**Azık edinin, en hayırlı azık takvadır**” (Bakara 197) ayetini indirdi.”<sup>663</sup>

---

<sup>662</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhakî, (4/334); İbn Hacer, *et-Telhîsu'l-Habir*, (2/223)

<sup>663</sup> **Sahih.** Buhari (1523)

## Hacca Yaya Gitmeyi Adayanlar Bizden Değildir

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem iki oğlunun arasında onlara dayanarak yürüyen bir ihtiyar gördü ve bunun sebebini sordu. Adamın oğulları, babalarının yürümeyi adadığını söylediler. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem

إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنْ تَعْذِيبِ هَذَا نَفْسَهُ، وَأَمْرُهُ أَنْ يَرْكَبَ

**“Allah Teâlâ bunun kendisine eziyet etmesine muhtaç değildir”** buyurdu ve bineğe binmesini emretti.<sup>664</sup>

Ukbe b. Âmir Radiyallahu anh'den: “Kız kardeşi (Umm Hibbân Kâ'be'yi ziyaret etmek üzere) yalın ayak yürüyerek gitmeyi adadı. Ukbe radiyallahu anh bu durumu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e anlattı ve kız kardeşinin yürüyerek gitmeye güçsüzlüğünü arz etti. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Ukbe'ye buyurdu ki:

مُرَّهَا فَلْتَرْكَبْ

**“Kız kardeşine emret de bineğe binsin”**<sup>665</sup>

Hadisin zahiri, kişinin güç yetiremeyeceği bir şey adaması halinde onu yerine getirmeyi terk etmesinin farz olduğunu göstermektedir.

---

<sup>664</sup> **Sahih.** Buhari (1865) Muslim (1642) Ebu Davud (3301)

<sup>665</sup> **Sahih.** Buhari (1866) Ebu Davud (3297) Ahmed (4/143)

## Müzdelife'den Erken Ayrılmayanlar Bizden Değildir

Ömer b. El-Hattab radiyallahu anh'den:

إِنَّ الْمُشْرِكِينَ كَانُوا لَا يُفِيضُونَ مِنْ جَمْعٍ، حَتَّى تَشْرُقَ الشَّمْسُ عَلَى  
ثَبِيرٍ، فَخَالَفَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَفَاضَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ

“Müşrikler gün doğuncaya kadar Müzdelife'den ayrılmazdı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara muhalefet olsun diye gün doğmadan önce ayrılmayı emretti.”<sup>666</sup>

---

<sup>666</sup> **Sahih.** Buhari (3838) İbn Huzeyme (2859) İbn Hibban (9/173) Ebu Davud (1938) Ahmed (1/29, 39)

## Haram Ayları Erteleyenler ve Hac Aylarında Umreyi Çirkin Görenler Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Hac aylarında umre yapmak yeryüzündeki en büyük çirkinliklerden biri olarak görülürdü. Muharrem ayı yerine Safer ayını haram aylardan sayarlar ve “Devenin arkasındaki yara iyileşir, izi de kaybolduktan sonra Safer ayı da çıkarsa işte o zaman umre yapmak isteyen için ancak bu durumda helal olur” derlerdi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı, Zilhicce’nin dördüncü gecesinin sabahı hac için telbiye ederek geldiler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına umre yapmalarını emretti. Hac aylarında umre yapmak kötü karşılandığı için zorlarına gitti. Daha sonra:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْحِلِّ؟ قَالَ: «حِلُّ كُلِّهِ»

“Ey Allah’ın rasulü! (Umre yaptıktan sonra ihramdan çıkınca) neler helal olur?” diye sordular. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem: **“Her şey”** buyurdu.<sup>667</sup>

Nevevî rahimehullah şöyle der: “Burada Cahiliyye dönemindeki nesî uygulaması hakkında bilgi verilmektedir. Onlar Muharrem ayını Safer olarak isimlendiriyor, Muharrem ayındaki haram ay olma özelliğini Safer ayına ertelemiş oluyorlardı. Böylece üç haram ay ardarda gelmemiş olduğu için birbirleri ile savaşılamama sıkıntısından kurtulmuş oluyorlardı. Allah onların bu yaptığının sapıklık olduğunu şöyle açıklamıştır:

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا

**“Haram ayları ertelemek, sadece küfürde ileri gitmektir. Çünkü onunla kâfir olanlar saptırılır.”** (Tevbe 37)

---

<sup>667</sup> **Sahih.** Buhari (1564) Muslim (1240)

# Adak ve Yeminler Kitabı

## Güneşte Ayakta Durarak Susmayı Adayan Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhumadan: “Nebî sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken bir adamın güneşte ayakta durduğunu gördü ve onu sordu. Dediler ki: “Bu Ebu İsrail’dir. Oturmadan ayakta durmayı, gölgelenmemeyi, konuşmamayı ve oruç tutmayı adadı.” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مُرُوهُ فَلْيَتَكَلَّمْ، وَلْيَسْتَظِلَّ، وَلْيَقْعُدْ، وَلْيَتِمَّ صَوْمُهُ

**“Ona emredin konuşsun, gölgeye geçsin ve otursun. Orucunu da tamamlasın.”<sup>668</sup>**

Şeyhülislâm İbn Teymiyye rahimehullah şöyle demiştir: “Nezir (adak) iki çeşittir: taat ve masiyet. Namaz, oruç veya sadaka adayan kimsenin onu yerine getirmesi gerekir. Eğer taat olmayan bir şey adamışsa, mesela; kabir ve türbelere kandil yağı, mum veya nafaka gibi şeyler adamışsa bu ma’siyettir. Bu bazı yönlerden tıpkı Lat, ‘Uzza, üçüncüleri olan Menât gibi putlara nezirde bulunmak gibidir. İttifakla bu gibi nezirlere vefa göstermek caiz değildir.”<sup>669</sup>

Masiyet olan nezirlerden biri de kişinin güç yetiremeyeceği veya sahip olmadığı bir şeyi adamasıdır. Buna vefa göstermek caiz değildir.

Birincisine gelince; şüphesiz kararlaştırılmış esaslara göre kişi ancak güç yetirebileceği bir şeyle mükelleftir. Gücünü aşan bir şeyi yerine getirmek kişiye vacip değildir. Zira bunda adakta bulunan kimseye zarar söz konusu olduğundan masiyet olan nezir hükmüne girmiştir. Bununla beraber daha sonra izahı geleceği üzere, ona yemin bozma kefareti gerekir ve adakta bulunduğu şeyi yerine getirmemesi vaciptir.

---

<sup>668</sup> **Sahih.** İbn Hibban (10/230) Ebu Davud (3300) Darekutni (4327) Abdurrazzak (8/436)

<sup>669</sup> İbn Teymiyye, *Mecmû’u’l-Fetavâ* (11/354).



İkincisine gelince; kişinin sahip olmadığı bir şeyde tasarruf hakkı yoktur. Mülkünde olmayan bir şeyde sahibinin izni olmaksızın tasarrufta bulunmak masiyetlerdendir.

Nitekim Sünnet'te buna delil olan hususlar varit olmuştur. 'İmrân b. Husayn radiyallahu anh'den: "Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **'Masiyet hususunda yapılan nezre ve kulun sahip olmadığı bir şey hakkında yaptığı nezre vefa (adağı yerine getirme) yoktur.'**"<sup>670</sup>

Nevevî rahimehullah şöyle demiştir: "***Kulun elinde olmayan bir şeye yapılan adağın yerine getirilmesi yoktur.***" cümlesi, nezri, kendi mülkü olmayan bir şeye izafe etmesi hâline hamledilmiştir. Meselâ: 'Hastam düzelirse filânın kölesini azat etmek boynuma borç olsun' yahut: 'Filânın elbisesini veya evini tasadduk etmek borcum olsun!' gibi sözlerle yapılan nezirler bu kabildendir. Fakat henüz mülkünde olmayan bir şeyi iltizam eder de meselâ: 'Hastam iyileşirse bir köle azat etmek borcum olsun!' derse o anda köleye veya kıymetine sâhip olmadığı halde nezri sahihtir. Eğer hastası şifa bulursa zimmetinde köle azat etmek borç olur."<sup>671</sup>

Suyuti, el-Emru bi'l-İttiba'da şöyle demiştir: "Yine türbedarlık yapanlar veya bu mekânlarda kalanlar için gümüş, altın, koyun, sığır, deve veya keçi gibi mallar adamak da günah olan adaklardandır. Bunda puthane bekçiliği yapanlara adakta bulunmaya benzemek söz konusudur."

---

<sup>670</sup> **Sahih.** Muslim (3/1262); Ebû Dâvud (3316); Nesâ'î (7/19); İbn Mâce (2124).

<sup>671</sup> *Şerhu Sahîhi Muslim* (11/103).

## Allah'tan Başkası Adına Yemin Eden Bizden Değildir

El-Hasen b. Muhammed'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ ، أَوْ قَالَ بِغَيْرِ الْإِسْلَامِ

**“Allah'tan başkası adına yemin eden veya İslam'dan başka bir din üzerinde olduğunu söyleyen bizden değildir.”**<sup>672</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ

**“Allah'tan başkası adına yemin eden küfre girmiştir.”**<sup>673</sup>

Sa'd b. Ubeyde'den: “Ben İbn Ömer radiyallahu anhuma'nın yanında idim. Bir adam Kâbe adına yemin etti. Bunun üzerine İbn Ömer radiyallahu anhuma dedi ki:

وَيْحُكَ لَا تَفْعَلْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : مَنْ

حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ

“Sana yazıklar olsun. Böyle yapma. Zira ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: **“Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse şirk koşmuştur.”**<sup>674</sup>

Mus'ab b. Sa'd b. Ebî Vakkas, babasından rivayet ediyor: Sa'd b. Ebi Vakkas radiyallahu anı dedi ki: “Lat ve Uzza'ya yemin ettim.

---

<sup>672</sup> **Mürsel.** İbn Ebi Şeybe (7/549) Hallal es-Sunne (1456)

<sup>673</sup> **Sahih.** Hakim (1/65, 117) Humeydi (2/280) İbnu'l-Munzir el-Evsat (12/146)

<sup>674</sup> **Sahih.** İbn Hibban (10/199) Hakim (4/330) Tirmizi (1535) Ebu Davud (3251) Ahmed (2/69, 86, 125) Bezzar (12/22) Tayalisi (2008) Taberani (13/205)

Arkadaşlarım bana dediler ki: “Batıl söz söyledin.” Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e gittim ve: “Cahiliyye alışkanlığı sebebiyle Lat ve Uzza adına yemin ettim” dedim. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bana dedi ki:

قل : لا إله إلا الله وحده ثلاثا وانفت عن شمالك ثلاثا وتعوذ بالله من

الشيطان ولا تعد

**“Üç defa “La ilahe illallah” de ve üç sefer sol tarafına tükürerek şeytandan Allah’a sığın. Bunu bir daha da yapma.”<sup>675</sup>**

Burayde radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ حَلَفَ أَنَّهُ بَرِيءٌ مِنَ الْإِسْلَامِ، فَإِنْ كَانَ صَادِقًا، لَمْ يَرْجِعْ إِلَى الْإِسْلَامِ سَالِمًا، وَإِنْ كَانَ كَاذِبًا، فَهُوَ كَمَا قَالَ

**“Kim kendisinin İslâm’dan berî olduğuna sadık olarak yemin ederse bir daha İslâm’a selamete dönemez. Kim de bunu yalancı olarak söylerse o dediği gibi (İslâm’dan berî)dir.”<sup>676</sup>**

Atâ şöyle demiştir: “Halid b. El-As ve Şeybe b. Osman yemin edecekleri zaman: “ve ebî: babama yemin olsun” derlerdi. Ebu Hureyre radiyallahu anh onları babaları adına yemin etmekten yasakladı. Şeybe bu yeminini değiştirerek “ve amrî: ömrüm için” demeye başladı. Atâ’ya “Ömrüm için” demekle sakınca olup olmadığı soruldu. “Sakınca yok” dedi sonra Ebu Hureyre radiyallahu anh’den şu hadisi rivayet etti:

مَا لَمْ يَكُنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَلَا بَأْسَ، فَلَيْسَ لِعَمْرِي بِقَسَمٍ

---

<sup>675</sup> **Sahih.** İbn Hibban (10/207)

<sup>676</sup> **Sahih.** Hakim (4/332) Ebu Davud (3258) İbn Mace (2100) Nesai (3772) Ahmed (5/355) Beyhaki (10/30) Bezzar (10/292)

**“Yemin Allah’tan başkası adına olmadıkça sakınca yoktur. “Le amrî: ömrüm için” sözü ise kasem değildir.”<sup>677</sup>**

İslâm’dan başka bir din üzerine yemin edene gelince, bunun iki yönü vardır:

**Birincisi:** Eğer kasten yalan yere yemin etmişse dediği gibi olur. Sâbit b. Dahhâk radiyallahu anh’ın rivayet ettiği hadiste Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **‘Kim yalan yere İslâm’dan başka bir din üzerine yemin ederse o dediği gibidir.’<sup>678</sup>**

**İkincisi:** Eğer bu öfke halinde olmuşsa, mesela: ‘Eğer şöyle yapmazsam Hıristiyan olayım’ veya: ‘Eğer şöyle yaparsam Allah’ı inkâr etmiş olayım’ yahut: ‘Yahudî olayım’ demişse kefareet gerekir.

İmâm Mâlik rahimehullah bundan dolayı kefareet gerekmeyeceği, sadece Allah’tan bağışlanma dileneceği görüşündedir.<sup>679</sup> İbnu’l-Munzîr rahimehullah bunu çoğunluğun görüşü olarak nakletmiştir.

İbn Hacer rahimehullah<sup>680</sup> şöyle der: “İbnu’l-Munzîr şöyle demiştir: ‘Şunu yaparsam Allah’ı inkâr etmiş olayım’ gibi sözler söyleyip sonra o işi yapan kimse hakkında ihtilaf edildi. İbn ‘Abbâs, Ebû Hureyre, ‘Atâ, Katâde ve fakihlerin cumhuru bunda kefareet olmayacağı ve kalbinde bunu gizlemediği sürece kâfir de olmayacağı görüşündedirler. el-Evza’î, es-Sevrî, Ebû Hanife, Ahmed ve İshâk bunun bir yemin olduğunu ve kefareet gerektiğini söylemişlerdir. Birincisi daha doğrudur. Zira: ‘Lat ve ‘Uzzâ adına yemin eden hemen *lâ ilâhe illâ’llâh* desin’ buyrulmuş ve kefareet zikredilmemiştir.

---

<sup>677</sup> Sahih. Abdurrazzak (8/469) İbnu’l-Munzir el-Evsat (12/97)

<sup>678</sup> **Sahih.** Tahriri geçti.

<sup>679</sup> İmâm Mâlik, *Muvattâ’* (2/478).

<sup>680</sup> İbn Hacer, *Fethu’l-Bârî* (11/546).

## Emanete Yemin Eden Bizden Değildir.

Burayde radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

من حلف بالأمانة فليس منا

“Emanete yemin eden bizden değildir”<sup>681</sup>

Burayde radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من حلف بالأمانة ومن خبب على امرئ زوجته أو مملوكه فليس

منا

“Emanetle yemin eden, bir kimseyi eşine karşı veya kölesine karşı ifsad eden bizden değildir.”<sup>682</sup>

Burayde radiyallahu anh'den diğer lafzı:

مَنْ حَلَفَ بِأَمَانَةٍ فَلَيْسَ مِنَّا ، وَمَنْ غَشَّ امْرَأًا مُسْلِمًا فِي أَهْلِهِ وَخَادِمِهِ

فَلَيْسَ مِنَّا

“Emanet ile yemin eden bizden değildir. Müslüman bir kimseyi eşi ve hizmetçisi hakkında aldatan bizden değildir”<sup>683</sup>

---

<sup>681</sup> **Sahih.** Ebu Davud (3253) İbn Hibban (1318) İbn Asakir (53/331) Elbani Sahiha (94)

<sup>682</sup> **Sahih.** Ahmed (5/352) İbn Hibban (10/205) Hakim (4/331) Beyhaki (10/30) Bezzar (10/99) Deylemi (5267) Ebu's-Şeyh el-Bercelani el-Kerem ve'l-Cud (96) Heysemi Mecma (4/332) Heysemi ravilerinin güvenilir olduğunu söylemiştir. Hakim sahih demiş, Zehebi de onaylamıştır. Elbani ve Şuayb el-Arnaut da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir. Sahihu'l-Cami (5436) es-Sahiha (325)

Abdullah b. Yezid, babasından, o da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet ediyor:

ليس منا من حلف بالأمانة ومن خب علي امرىء زوجته أو مملوكه

فليس منا

**“Emanet ile yemin eden bizden değildir. Müslüman bir kimseyi eşi ve hizmetçisi hakkında aldatan bizden değildir.”<sup>684</sup>**

Hattabî, bu hadisi şerh ederken şöyle demiştir: “Emanetle yemin eden bizden değildir”: Bu, Allah ve sıfatları adına yemin olmadığından çirkin görülmüş gibidir. Bu, Allah'ın sıfatı değil, ancak kullarına farz kılarak emrettiği bir şeydir. Bununla Allah Azze ve Celle'nin sıfatlarının arasının eşitlenmesinden dolayı böyle yemin etmek yasaklanmıştır. Hadiste geçen “Habbebe” kelimesi aldatmak ve ifsad etmek demektir. Kelimenin aslı el-Hib'dir. Bu da hile, pislik ve aldatmak demektir. “Raculun hibbun” ve “raculun habbun” denilir. Çokça hile yapan, habis ve münker kimse demektir.”<sup>685</sup>

---

<sup>683</sup> **Zayıf.** Ebu Ya'la'nın müsnedinden naklen: Busayri İthaf (4818) Dulabi el-Kuna (2/37) el-İsfehani Tergib (1/71) Ruyani (7, 11) ed-Dubbi Dua (75) Elbani ed-Daife (5307)

<sup>684</sup> İbnu'l-Cevzi, Zemmu'l-Heva (s.285)

<sup>685</sup> Mealimu's-Sunen (4/64)

# Bayramlar Kitabı

İslâm'da, Ramazan ve Kurban Bayramları'nın dışında üçüncü bir bayram yoktur. Müslümanlar, Allah'ın hakkında herhangi bir hüküm indirmedığı, zaman ve mekâna bağlı olarak belirlenen pek çok bayramlarla sınılanmışlardır.

## Zamana Bağlı Bayramlar:

Bunlar pekçoktur. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in doğum günü, mirac gecesi, Şaban'ın 15. gecesi, salih veya salih olduğu sanılan bir insanın doğum günü, bazı kral ve padişahların iktidara geliş tarihi, bu bayram acem kavimlerde Nevruz bayramı olarak geçer ve onlardan alınmıştır. Bir iktidara karşı başlatılan direniş hareketi ve bir halkın diğer bir halka galip geldiği tarih olan ve Arab olmayan kavimler tarafından kutlanan Mıhrıcan Bayramı vs.

“Mevlid-i Nebvî'yi kutlama işinde, Allah Teâlâ'nın izin vermediği bir ibâdeti dîne yerleştirme ve hristiyanlar gibi kâfir topluluklara benzeme sözkonusudur. Anneler gününü kutlama ile millî günü (kurtuluş bayramını) kutlamada ise, kâfirlere benzeme söz konusudur”<sup>686</sup>

‘Göç bayramı, şehitler günü, sevgililer günü, Cumhuriyet bayramı, ulusal egemenlik ve çocuk bayramı, kutlu doğum haftası gibi Allah Teâlânın cevaz vermediği, sevinç ve neşe kaynağı olan ve belirli günler için tahsis edilen uydurma kutlama günleri bidat bayramlardır.

## Mekâna Bağlı Bayramlar:

Bu bayramlar, bir grup halkın, kabir ve anıtlarda ihdas etmiş oldukları toplantılar olup insanlar bu mekânlara ya belirli bir tarihte gelirler veya sürekli olarak buraların kapılarını aşındırırlar. Özellikle, Mısır'da el-Bedevî'nin, Kerbela'da Hüseyin radiyallahu anh'e nispet edilen kabrin, Bağdat'ta ‘Abdulkadir Geylanî'nin, Nevşehirde Hacı Bektaşın, Konya'da Celalettin Rumî'nin kabri başında icra edilen kutlama ve törenler de böyledir ve bid'attır.

Bugün -özellikle de bayram günlerinde- Müslümanların hayatında birçok münkerat bulunmaktadır. Başlıcaları şunlardır:

---

<sup>686</sup> Fetava'l-Lecneti'd-Daime (3/59)

- \* Kadınların süslenip püslenmesi,
- \* Erkeklerin sakal traşı olarak güzelleşmeye çalışmaları,
- \* Kabir ziyaretlerinin sadece bu güne tahsis edilmesi,
- \* Bayramlaşmak için ziyaretler yapılması, *sılayı rahîm*'in bayramlara tahsisi,
- \* Ziyaretlerde kadın-erkek karışık oturulması, mahremi olmayan kadınların yanına girip çıkılması,
- \* Kâfirlerin cadılar bayramındaki adetlerinden müslümanlara bulaşan; çocukların şeker ve harçlık toplamaya çıkmaları, sonu gelmeyen savurganlıkların yapılması vb...



## Başkalarının Bayramlarına, Festivallerine ve Özel Günlerine Katılanlar Bizden Değildir

Enes b. Mâlik radiyallahu anh'den rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا، فَقَالَ: مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟ قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكَم بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا: يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ.

"Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (hicretten sonra Mekke'den) Medine'ye geldiklerinde, Medine'lilerin (Nevruz günü ile Mihricân günü diye) oynayıp eğlendikleri iki günleri vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: **"Bu günler nedir?"** Diye sordu. Medineliler: "Biz (İslâm'dan önce), câhiliyet devrinden beri bu günlerde eğleniriz" dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Şüphesiz Allah size, o iki günün yerine (dünya ve âhirette) daha hayırlı olan iki bayramı: Kurban bayramı ile Ramazan bayramını vermiştir."**<sup>687</sup>

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

مَنْ مَرَّ بِبِلَادِ الْأَعَاجِمِ ( وَفِي رَوَايَةٍ: بَنَى بِأَرْضِ الْمُشْرِكِينَ ) فَصَنَعَ نِيْرُوزَهُمْ وَمِهْرَجَانَهُمْ، وَتَشَبَّهَ بِهِمْ حَتَّى يَمُوتَ وَهُوَ كَذَلِكَ، حُشِرَ مَعَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

<sup>687</sup> Sahih. Ebu Davud (1134) Nesai (1556) el-Elbani es-Sahih (2021)

"Her kim, acemlerin ülkesinden geçerse (başka bir rivâyette: Müşriklerin diyârında ikâmet ederse), onlarla beraber onların Nevruz ve Mihricân bayramlarını kutlar ve ölünceye kadar bu hâl üzere onlara benzerse, kıyâmet günü onlarla beraber haşrolur."<sup>688</sup>

Ömer b. El-Hattâb radiyallahu anh'den rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

لَا تَدْخُلُوا عَلَى الْمُشْرِكِينَ فِي كَنَائِسِهِمْ يَوْمَ عِيدِهِمْ ، فَإِنَّ السَّخْطَةَ تَنْزِلُ عَلَيْهِمْ.

"Bayram günlerinde, kiliselerinde müşriklerin yanlarına girmeyin. Çünkü Allah'ın lâneti, onların üzerlerine inmektedir."<sup>689</sup>

Ömer b. el-Hattâb radiyallahu anh yine şöyle demiştir:

اجْتَنِبُوا أَعْدَاءَ اللَّهِ فِي عِيدِهِمْ.

"Bayramlarına katılma konusunda Allah'ın düşmanlarından kaçının (onlardan uzak durun)."<sup>690</sup>

Ömer b. El-Hattab radiyallahu anh şöyle demiştir:

اجْتَنِبُوا عِيدَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، فَإِنَّ السَّخْطَ يَتَرَلُ عَلَيْهِمْ فِي مَجَامِعِهِمْ فَأَخْشَى أَنْ يَصِيبَكُمْ ، وَلَا تَتَعَلَّمُوا رَطَانَتَهُمْ فَتَخْلُقُوا بَعْضَ خَلْقِهِمْ

---

<sup>688</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhakî (9/234) Hakîm et-Tirmizî Nevadiru'l-Usul (1/255) Dulabî el-Kuna (3/1048) İbn Kayyım, Ahkamu Ehli'z-Zimme (1/723-724)

<sup>689</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak (1/411) Beyhaki (9/234) Beyhaki Şuab (7/43) Ebu'l-Kasım el-Hurafi, Fevaid (no:24)

<sup>690</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari Tarih (4/14) Beyhakî (9/234)

“Allah’ın düşmanları olan Yahudi ve Hristiyanların bayramlarından sakının. Zira onların bir araya geldikleri yerlerde üzerlerine gazap iner, size de isbaet etmesinden korkarım. Onların dil üsluplarını öğrenmeyin. Aksi halde ahlakınız onların ahlakına döner.”<sup>691</sup>

İlim ehlinin icma ile Müslümanın, yılbaşı gibi dini bayramlarında kâfirlerle bir araya gelmesi ve bu bayramlara iştirak etmesi caiz değildir. Zira bunda onların yaptıklarına razı olmak ve yardım etmek söz konusudur. Nitekim Allah Teâla şöyle buyurmuştur: **“Günâh işlemek ve düşmanlık etmek için yardımlaşmayın.”** (Maide 2) Şüphe yok ki, onların batıl bayramlarına katılmak; günâhta yardımlaşmak olup haramdır.<sup>692</sup>

El-Kettani, şöyle der: “İlim ehli, dinlerinin şiarlarında onlarla beraber bulunmanın caiz olmadığına ittifak etmişlerdir. Abdulmelik b. Habib, el-Vadiha’da dedi ki: İbnü’l-Kasım’a Hristiyanların bayramlarını kutlamak için bindikleri gemiye binmenin hükmü soruldu. Üzerinde toplandıkları şirklerinden dolayı üzerlerine gazap inmesinden korkulacağından bunu çirkin gördü ve bunun onların dinlerine tazim anlamına gelip şirklerinde yardım etmek olduğunu belirtti... Bunun Malik ve diğer âlimlerin görüşü olduğunu söyledi. Bu konuda ihtilaf eden kimse bilmiyorum.”<sup>693</sup>

Yine ilim ehlinin icma ile bu bayramlarında onları kutlamak ve dünyevi bayramlarında bulunup kutlamak da haramdır. Zira bunlar bizim dinimizde bidat ve haram olan bayramlardır. Yine içinde dini veya dünyevi bayram olan bu günleri bayram (tatil, kutlama günü) yapmak da haramdır. Zira bu yasaklanan benzemedendir.<sup>694</sup>

İbn Kayyim şöyle der: “Onları kendilerine has, küfür şiarlarında kutlamak ittifakla haramdır. Mesela bayramlarında ve oruçlarında “Tebrik

---

<sup>691</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhaki Şuabu’l-İman (7/43) Makrizi el-Mevaiz ve’l-İtibar (1/330) İbn Kesir Musnedu’l-Faruk (2/494)

<sup>692</sup> İktizau’s-Sıratı’l-Mustakim (1/424-488, 2/514-570) el-Adabu’s-Şer’iyye (1/431-433) bkz.: İbn Cerir, Kurtubi ve Suyuti Tefsirlerinde Furkan suresi 72. Ayetinin tefsiri. Şeyh Muhammed b. Useymın Mecmuu Fetava (3/32, 33) Şeyh İbrahim el-Hukayl A’yadu’l-Kuffar (s.100) el-Muvalat ve’l-Muadat (2/732-737) en-Nevakidu’l-Kavliyye ve’l-Ameliyye (s.373-376)

<sup>693</sup> ed-Devahiyu’l-Mudhiye’de (s.85)

<sup>694</sup> El-İktiza (1/426-640, 2/581-616) Şeyh Abdulaziz b. Baz Fetava (s.894) el-Vela ve’l-Bera (s.331) İnşaaallah az sonra gelecek olan Zehebi’nin gerçekten önemli olan sözlerine bakınız.

ederim, bayramınız kutlu olsun” ve buna benzer sözler söylemede olduğu gibi. Bunu söyleyen kimse küfürden selamette kalsa bile bu yaptığı haramdır. Bu tıpkı puta secde etmelerini kutlamak gibidir.”<sup>695</sup>

Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle demiştir: “Müşriklerin yaptıklarına bizzat katılsa da katılmasa da, onları bu şekilde kutlamak haramdır. Eğer biz onları bayramlarında kutlarsak bizim de onlardan farkımız kalmaz. Zira o bizim bayramımız değildir. Bu Allah’ın razı olduğu bir bayram değildir. Bunu ister dinlerinden bir bidat olarak uydurmuş olsunlar, isterse dinlerine göre meşru olsun fark etmez, İslam bunları nesh etmiş, ortadan kaldırmıştır... Müslümanın bu gibi bayramlar münasebetiyle yapılan davete icabet etmesi de haramdır. Zira onlara iştiraki ifade etmesinden dolayı, bu onları kutlamanın en ileri boyutudur. Yine Müslümanların kafirlere benzemeleri, bu münasebetle törenlerine katılmaları, hediye alıp vermeleri, tatlı veya yemek dağıtmaları, tatil yapmaları haramdır... Her kim bunlardan birini yaparsa günahkârdır. İster güzel muamele için, ister sevgiden dolayı, ister çekindiğinden dolayı veya isterse başka bir sebeple yapmış olsun, durum değişmez. Zira bu, Allah’ın dininde taviz vermek ve müdahenede bulunmak olup, kâfirlerin nefislerini dinleriyle övünmelerinde desteklemektir.”<sup>696</sup>

---

<sup>695</sup> Ahkamu Ehli’z-Zimme’de (1/162)

<sup>696</sup> Mecmuu Fetava (3/45, 46)

## Bayramlarda Şeker Toplamak Kâfirlerin Adetlerindendir

Müslümanların ülkelerinde Ramazan ve kurban bayramlarında çocukların harçlık ve şeker toplama adetleri yaygınlaşmıştır. Bu adet, Hristiyanların cadılar bayramındaki uygulamalarını taklid eden cahil müslümanlar tarafından geçmiştir.

İmam Zehebi, bazı cahil Müslümanların kutlama ve bayramlarında Hristiyanlara benzemesinden bahsederken şöyle demiştir:

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“Gazaba uğrayanlar; Yahudiler, sapıtanlar ise Hristiyanlardır”** buyurmuştur. Ey Müslüman! Allah sana her gün ve gecede on yedi defa; gazaba uğrayanların ve sapıtanların değil, Allah’ın kendilerine nimet verdiklerinin yolu olan sıratı müstakime iletmesi için Allah’a dua etmeni vacip kılmıştır! Sıfatları böyle olan ve cehennem odunları olan bir kavme benzemekten gönlün nasıl rahat olabilir?!

Sana “kendini soytarıya benzet” denilse, bundan öfkelenirsin. Hâlbuki sen farkında olarak veya olmayarak bayramlarında çocuklarına elbise giydirerek, onlar için yumurta boyayarak, tütsüler satın alarak haça ibadet edenlere benzemeye çalışıyor, peygamberinin bayramını kutlar gibi düşmanın bayramını kutlayarak kâfirleri sevindiriyorsun. Böyle yaparsan götürüleceğin yer neresidir?

Eğer Allah seni bağışlamazsa ancak Allah’ın gazabına uğrarsın! Eğer bunu iyi anlarsan, Nebin Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in seni, onlara mahsus olan her şeyde kitap ehline muhalefet etmeye teşvik ettiğini de bilirsin.”<sup>697</sup>

Her ne şekilde olursa olsun, cahiliye bayramları, şenlik, festival ve galalarıyla ilgili olarak herhangi bir fiilin yapılması şiddetle ve kesin bir dille yasaklanmıştır. Buna mutlaka uymak gerekir. İster ehli kitap isterse diğer kâfirler olsun her iki topluluğun yaptığı da küfürdür. Aralarında hiçbir fark

---

<sup>697</sup> Teşebbuhu'l-Hamis Bi Ehli'l-Hamis (s.21-23)

yoktur. Belki küfürlerinin daha ağır veya hafif olması yönüyle aralarında bir fark olabilir.

Allah'u Teâla'nın, kâfirlere ait bayramları kesin bir şekilde yasaklamasının sebebi, müslümanların inançlarının kâfirlere ait adet ve geleneklerle ve ehli kitabın eskiden kalan yanlışlarıyla kirlenmesi endişesidir. Bu bakımdan yasaklama çok daha şiddetlidir.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ümmetinin hiç bir konuda kâfirlere benzememesini, onlara muhalefet etmelerini istemiştir. Çünkü mü'minle Cehennem ehli arasındaki muhalefet ne kadar artarsa, mü'min Cehennem ehlinin, amellerini işlemekten o kadar uzaklaşır.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ümmetine olan düşkünlüğü ve onlara nasihati Allah Teâlâ'nın kendisine ve halka bir fazlı ve keremidir ki, halkın çoğu bunu bilmezler.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, görünürdeki işlerinde onlara benzemelerinden korkup endişe duyması sebebiyle, ümmetinin kâfirlere muhalefet etmesi konusunda çok titiz davranmıştır. Çünkü bir müslümanın görünürde kâfirlere benzemesi, zamanla onlarla uyum sağlamasına, onları sevip dost edinmesine yol açabilir. Nitekim müslüman olduğunu ileri süren birçok kimse, farkında olmadan böyle bir duruma bulaşmışlar, buna rağmen yaptıkları işi iyi görmüşlerdir.

## Aşura Gününü Bayram Edinenler Bizden Değildir:

Ebû Mûsâ radiyallahu anh: “Yahudiler Aşura gününü bayram ediniyorlar” deyince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خالفوهم صوموا أنتم

“Onlara muhalefet edin ve siz oruç tutun.”<sup>698</sup>

Diğer lafzı şu şekildedir:

كان يوم عاشوراء يوماً تعظمه اليهود وتتخذة عيداً، وفي رواية: كان أهل خيبر يصومون يوم عاشوراء يتخذونه عيداً ويلبسون نساءهم حلّهم،

“Aşura gününe Yahudiler tazim eder ve o günü ilan ederlerdi” diğer rivayette: “Hayber halkı Aşura günü oruç tutarlar, o günü bayram ederler ve kadınları süslerini takınırlardı.”<sup>699</sup>

Tarık b. Şihâb radiyallahu anh'den:

كان يوم عاشوراء لأهل يثرب عيداً يلبس فيه النساء شاركن فقال رسول الله صلى الله عليه و سلم خالفوهم فصوموه

“Yesrib halkı Aşura gününü bayram ediniyor ve kadınları o gün güzel elbiseler giyiniyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Onlara muhalefet edin, o gün oruç tutun.”<sup>700</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan:

---

<sup>698</sup> **Sahih.** İbn Hibban (8/391) İbnu'l-Arabi Mu'cem (1806) Benzer lafızla: Buhari (2005) Muslim (1131)

<sup>699</sup> **Sahih.** Ahmed (4/409) Ebu Ya'la (13/317) Şecerî Emali (2/116)

<sup>700</sup> **Sahih.** Nesai Sunenu'l-Kubra (2/159) Ebu Nuaym Musnedu'l-Mustahrac (3/212)

صام النبي - عليه الصلاة والسلام - عاشوراء وأمر بصيامه فلما فرض  
رمضان ترك

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Aşura günü oruç tutar ve bu günde oruç tutmayı emrederdi. Ramazan orucu farz kılınca, bunu terk etti.”<sup>701</sup>

Hulasa: Yahudiler Aşura gününde oruç tutar, bu güne tazim ederler ve bayram sayarlar, kadınları süslerini takınarak güzel elbiseler giyerlerdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem o günün bayram edinilmesini yasaklamış, önce Aşura günü oruç tutulmasını emretmiş, sonra Ramazan orucu farz kılınca Aşura orucu meşru olarak kalmış, fakat oruç hususunda da onlara muhalefeti emrederek bir gün öncesinde veya bir gün sonrasında oruç tutulmasını emretmiştir.

---

<sup>701</sup> **Sahih.** Buhari (1793)



## Cahiliye Ehlinin Bayram Yerlerinde Kurban Kesen Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhumadan: “Bir adam (Kurdum b. Sufyan es-Sekafi) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi ve: “Ey Allah’ın rasulü! Buvâne’de kurban kesmeyi adadım” dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

فِي نَفْسِكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَوْفِ بِنَذْرِكَ

“**Cahiliye işlerine ait bir düşüncen var mı?**” buyurdu. Adam: “Hayır” deyince: “**Adağını yerine getir**”<sup>702</sup> buyurdu.

Sabit b. Ed-Dahhak radiyallahu anh’den: “Bir adam Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Buvane’de kurban kesmeyi adadı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi. Dedi ki: “Ben Buvane’de kurban kesmeyi adadım.” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

هل كان فيها وثن من أوثان الجاهلية يعبد قال لا قال فهل كان فيها عيد من أعيادهم قال لا فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم أوف بنذرِكَ فإنه لا وفاء لنذر في معصية الله ولا في قطيعة رحم ولا فيما لا يملك بن آدم

“**Orada cahiliye putlarından, kendisine tapılan bir şey var mı?**” buyurdu. Adam: “hayır” dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “**Orada cahiliye ehlinin bayramlarından biri kutlanıyor mu?**” dedi. Adam: “Hayır” dedi. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “**Adağını yerine getir. Zira Allah’a isyan, akrabalık bağını koparmak ve Âdemoğlunun gücünün yetmediği konularda adak yerine getirilmez.**”<sup>703</sup>

<sup>702</sup> **Sahih.** İbn Mace (2130) İbn Sad (8/75) Beyhaki (10/84) Taberani (12/23)

<sup>703</sup> **Sahih.** Ebu Davud (3313) Taberani (2/76) Abdurrazzak (3/96) Ahmed (4/64, 5/376, 6/366) Beyhaki (10/83)

## Mevlid Kandili ve Kandil Gecelerini Kutlayanlar Bizden Değildir

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğum tarihinin ne ayı ne de günü hakkında mutemed bir şey sabit olmamıştır. Hatta bu, meşhur olana da aykırıdır.

Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazan ayında, Receb ayında veya Rebiulevvel ayında doğduğu söylenmiştir. Rebiulevvel ayında doğduğunu söyleyenler de bu ayın hangi olduğu hususunda da ihtilaf etmişler, bazıları; 2. Günü, bazıları; 8. Günü, bazıları 10. Günü, bazıları 12. Günü, bazıları 17. Günü, bazıları 18. Günü ve bazıları da 20. Günü demişlerdir. Bu konuda bunlardan dayanılabilecek bir delil yoktur.<sup>704</sup> Rafızilerden Ubeydîler (Memlukler) hicri 4. Asırda, tercih edilen görüş olmamasına rağmen, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Rebiulevvel ayında doğmuş olduğunu kararlaştırdılar.

Hâlbuki bu ay, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatıyla İslam ümmetinin en büyük bir musibete uğradığı aydır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu sabit olmuştur: **“Sizden biriniz bir musibete uğradığında benim vefatımla uğradığı musibeti düşünsün. Zira bu musibetlerin en büyüğüdür.”**<sup>705</sup> Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Rebiulevvel ayında vefat ettiği hususunda ihtilaf yoktur.

Hatta Ubeydîler, Rebiulevvel ayının 12. Gününü seçmişler ve Mısır hükmettikleri sırada Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumu ile ferahladıklarını iddia ederek kutlamalar ve törenler ortaya çıkarmışlardır.

---

<sup>704</sup> Bkz.: Tabakatu'l-Kubra (1/100-101) Siyretu İbn Hişam (1/158), Tarihu'l-İslam (s.25-26) Letaifu'l-Maarif (s.95) el-Bidaye ve'n-Nihaye (3/373-380) Muhammed b. Useymin Fetava (2/298)

<sup>705</sup> İbn Mace (1599) muttasıl olarak zayıf senedle rivayet etti. Darimi (85, 86) ve İbn Sad (2/75) sahih fakat mürsel olan iki tarikle rivayet ettiler. Rivayet yollarıyla hadis hsendir. Nitekim Şeyh Elbani es-Sahiha'da (1106) sahih demiştir.

Hâlbuki ilim ehlinin geneline göre bu tarih, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefat tarihidir.<sup>706</sup>

Bu zındık Ubeydîlerin çoğu İslam'a ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kin güden kimselerdir. Hatta bazıları ilahlık iddia etmiştir. Bunların başında el-Hâkim Biemrillah el-Ubeydî gelir ki, bugüne kadar Dürzîler onun ilahlığına inanmaktadırlar.<sup>707</sup> Arafat'ta ve şerefli Ka'be'nin yanında hacıları katleden, Kâbe'nin bir kısmını yıkan, Haceru'l-Esved'i oradan alan ve ancak yıllar sonra iade eden Karamita fırkası da onların takipçilerindendir.

O zamanlar komutanları: Ebu Tahir el-Karmati idi. İnsanları Kâbe'de katlederken şu şiiri söylemiştir:

*Ben Allah ileyim, Allah da benimledir  
O halkı yaratır ben de öldürürüm*<sup>708</sup>

Ubeydîler hicri dördüncü asırda 363 senesinde, Mısır'a hükmettikleri sırada ilk mevlid kutlamalarını başlatan kimselerdir.

es-Sendubi, bu günde mevlid kutlamalarını caiz gören sufilerdendir. Bununla beraber bu uygulamayı ilk başlatanların Ubeydîler olduğunu kabul etmektedir.<sup>709</sup>

Bu dinden çıkmış Ubeydîlerin Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e kinlerinden dolayı kasten vefat ettiği ayı bu tür kutlamalar için seçmeleri, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatıyla sevinç duymaları ve insanlara Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumuna seviniyormuş gibi davranmaları uzak bir ihtimal değildir.

---

<sup>706</sup> Bkz.: İbn Sad Tabakatu'l-Kubra (2/272-275) Zehebi Tarihu'l-İslam (s.568-571) İbn Hacer Fethu'l-Bari (8/129, 130) el-Bidaye ve'n-Nihaye (3/373-380) Hafız İbn Receb Letaifu'l-Mearif (s.97-113)

<sup>707</sup> İmam Zehebi Siyeru A'lami'n-Nubela'da (15/173) onun hal tercemedinde şöyle der: "Mısır sahibi, Hakim Biemrillah el-Ubeydi el-Mısırî er-Rafizi, hatta el-İsmailî. Zındıktır. Rablik iddiasında bulunmuştur." Bkz.: el-Bidaye ve'n-Nihaye (15/582-584)

<sup>708</sup> Bkz.: İbnu'l-Esir el-Kamil fi't-Tarih (8/207, 208) el-Bidaye ve'n-Nihaye (15/37-41) Letaifu'l-Maarif (s.96, 97)

<sup>709</sup> Bkz.: es-Sendubi Tarihu'l-İhtifal bi'l-Mevlid (s.62) Ali Mahfuz da el-İbtida Fi Madarri'l-İbtida kitabında (s.251) aynısını söylemiştir. Bkz.: Bekr Ebu Zeyd İydu'l-Yubil (s.16).

Nitekim ilim ehli, başta Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbı olmak üzere faziletli ilk üç asırdaki Salih seleften hiç kimsenin böyle kutlamalar yapmadığı hususunda ittifak etmişlerdir. Bu yüzden faziletli ilk üç asırdan hiç kimsenin, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e olan şiddetli sevgilerine ve hayra karşı hırslı olmalarına rağmen, ne böyle bir şey yaptıkları ve ne de meşru olduğunu söyledikleri nakledilmemiştir.

Bu kutlamaları haram gören ilim ehlinden bir topluluk bu icmayı nakletmişlerdir. Bu kutlamaları mubah görenler de Selefın mevlid kutlamaları yapmadığı şeklindeki icmayı nakletmelerine muvafakat etmişlerdir.

İmam el-Fakihani el-Maliki şöyle demiştir: "Bu mevlidin ne kitapta ne de sünnette bilinen bir aslı yoktur. Ümmetin dinde önder olan, öncekilerin yoluna sınıksız sarılan âlimlerden hiçbiri de böyle bir şey yapmamıştır. Bilakis bu batıl ehlinin ve nefislerinin şehvetine uyan yiyicilerin çıkardığı bir bidattir. Şariat buna izin vermez. Sahabe, tabiin ve bildiğimiz dindar âlimler bunu yapmamışlardır. Eğer bu konuda sorulacak olursa, Allah Teâla'nın huzurunda benim de cevabım budur."<sup>710</sup>

İbnu'l-Hac el-Maliki (v. 738) insanların mevlid merasimlerinde yaptıkları çirkinlikleri zikrettikten sonra şöyle der: "Bu çirkinlikler mevlid dinleme ameliyle bileşiktir. Eğer bu çirkin işler ve yemek yedirme işi olmasaydı ve mevlid niyetiyle kardeşler davet edilip daha önce bahsedilen kötülükler işlenmeseydi bile sadece bu niyet bidat olurdu. Zira bu, geçmiş selefın yapmadığı bir şeyle dinde ekleme yapmaktır. Selefı uymak daha uygundur. Hatta fazladan bir niyet eklemek, onların üzerinde bulunduğu şeye muhalif olmayı gerektirir. Zira onlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetine uymada ve sünnete saygıda insanların en şiddetlileri idiler. Onların bu konuda öncelikleri vardır. Onlardan birinin mevlide niyet ettiği nakledilmemiştir. Bizler de onlara tabi olanlarız ve onlara geniş geleni biz de geniş buluruz."<sup>711</sup>

Şeyhulislam İbn Teymiye şöyle demiştir: "Rebiulevvel ayının "Mevlid gecesi" denilen gecesinde, Receb ayının bazı gecelerinde, Zilhicce'nin 18. Gecesinde, Receb ayının ilk Cuma gecesinde veya bazı cahillerin

---

<sup>710</sup> el-Mevrid Fi Ameli'l-Mevlid'de (s.8-10)

<sup>711</sup> el-Medhal adlı eserinde (1/234, 235)

“Hayırlıların bayramı” dedikleri Şevval’in 8. gününde şer’i olmayan merasimler edinmek selefin müstehap görmedikleri ve işlemedikleri bidatlerdendir.”<sup>712</sup>

Hafız İbn Hacer el-Heytemi el-Mısri mevlid amelini haram görmeyenlerdendir. Şöyle demiştir: “Mevlid amelinin aslı bidattir. İlk üç asırdaki Salih seleften nakledilmemiştir.”<sup>713</sup>

Şeyh Muhammed b. Abdisselam eş-Şukayri el-Mısri şöyle der: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in doğumunu kutlamak çirkin bir bidat ve sapıklıktır. Bunu şeriat de, akıl da uygun görmez. Şayet bunda bir hayır olsaydı, Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali ve diğer sahabeler radiyallahu anhum, tabiin, tebeu’t-tabiin ve imamlar bundan nasıl gafil kalabilirdi? Şüphe yok ki bunu ancak bidat ashabı olan yiyici sufiler uydurmuş ve insanlardan bir kısmı bunlara tabi olmuştur. ancak Allah Teala’nın koruyup islamın hakikatini anlamaya muvaffak kıldıkları bunların dışında kalmıştır.”<sup>714</sup>

Mısır Allamesi Reşid Rıza şöyle demiştir: “Bu mevlid merasimlerinin bidat olduğunda tartışma yoktur. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in doğum kıssasını okumak üzere toplanmayı ilk uyduran Mısır’daki Çerkez krallarından biridir.”<sup>715</sup>

Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle demiştir: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in doğumunu bilindiği şekliyle kutlamak açık bir bidattir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeler zamanında bu bilinmiyordu. Böyle bir şey yapmak gerekseydi onlara mani olan bir şey yoktu.”<sup>716</sup>

---

<sup>712</sup> Mecmuu’l-Fetava’da (25/298)

<sup>713</sup> Suyuti’nin Husnu’l-Maksad (1/196)

<sup>714</sup> es-Sunen ve’l-Mubtediat’ta (s.139)

<sup>715</sup> Fetava’sında (4/1242, 1243)

<sup>716</sup> el-Kavlu’l-Mufid’de (1/386, 387) Yine sahabenin mevlid kutlaması yapmadıklarına dair icmalarının bunun haram bir bidat olduğuna delil olması hakkında bkz.: Abdulaziz b. Baz Cem’ul-İfta (1/185, 230) Şeyh Muhammed b. Useymin Fetava (1/127) Şeyh Hamud et-Tuveyciri er-Redd’ul-Kavi (1/70) Bekr Ebu Zeyd İydu’l-Yubil (s.16)

Bu, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının ve bu ümmetinin selefinin; bu kutlamaların ve bütün sonradan çıkan merasimlerin meşru olmadığına dair icmalarıdır.

Müslümanların çoğu bugünkü kutlamalarda o Ubeydî Şiaları ve İsa aleyhisselam hakkında aşırılık yaparak ona ibadet eden ve doğumunu hatırlamak üzere kutlamalar yapan Hristiyanları taklid ettiklerinden diğer bidatlere de düşmektedirler. Mesela bu merasimler esnasında bazı cahiller Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in bu merasimlerde hazır bulunduğunu zannederek ayağa kalkarlar. İşte bu, ilim iddiasında bulunup da bu merasimleri düzenleyen iftiracıların bir yalanıdır. Cahiller de bunu tasdik ederler.

Şeyh Abdulaziz b. Baz şöyle demiştir: Bazıları Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mevlid merasimlerinde hazır bulunduğunu zannederek saygı ve selamlama için ayağa kalkarlar. Bu en büyük batılardan ve en çirkin cahilliklerdendir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kıyamet gününden önce kabrinden çıkmayacaktır. Bu husus Müslüman âlimler arasında tartışmasız olarak icma edilen bir meseledir.”<sup>717</sup> Toplu halde zikretmek, davul çalmak gibi haramlar da bu bidate eklenmektedir.<sup>718</sup>

Şeyhulislam ibn Teymiye der ki: “Mevlid merasiminde toplanıp müzik, raks ve benzeri şeyleri ibadet edinmeye gelince, ilim ve iman ehlinde hiç kimse bunların yasaklanmış çirkinliklerden olduğunda şüphe etmez. Bunu ancak ya bir cahil ya da bir zındık mustehap görebilir.”<sup>719</sup>

Hatta bu uydurma merasimler pek çok kimseyi büyük şirke düşmeye götürmektedir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hakkında aşırılık, gayb ilmi, fayda ve zarar vermek gibi Allah Teâla'ya mahsus bazı sıfatların ona verilmesi gibi hususlar bunlardandır. Onlardan çoğu bu merasimlerde Busayri'nin içinde açık şirk bulunan kasidesini okumaktadırlar.

---

<sup>717</sup> Mecmuu Fetava (1/186, 187, 232, 233) İbn Hacer el-Mekki Fetava'l-Hadisiye (s.60)

<sup>718</sup> Bkz.: İbnu'l-Hac el-Medhal (1/229-239) Resail Fi Hukmi'l-İhtifal Bil-Mevlidi'n-Nebevi, eş-Şukayri es-Sunen ve'l-Mubtediat (s.139)

<sup>719</sup> Bkz.: Hukmu'l-İhtifal bi'l-Mevlid (1/34)

Şeyh İbn Useymin Busayri'nin Burde kasidesindeki bazı şirkleri zikretmiştir. Bunlardan biri de: “Dünya ve ahiret senin cömertliğindendir, levh ve kalem ilmi senin ilimlerindendir.”

Sonra İbn Useymin şöyle der: “Ben bu sözleri konuşan kimseye hayret ediyorum. Eğer manasını akledabiliyorsa, bu sözleri Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e hitaben söylemeyi kendisine nasıl yakıştırabiliyor?: “Dünya ve ahiret senin cömertliğindendir...” Eğer dünya ve ahiret Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in cömertliğinden ise, geride başka cömertlik kalmıyor. Peki Allah Azze ve Celle'ye ne kalıyor?! Geride dünya ve ahiretten bir şey kalmıyor! Yine “Levh ve kalem ilmi senin ilimlerindendir” diyor. Eğer burada Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'ê hitap ediyorsa, bilmiyorum ki Allah Azze ve Celle'ye ne kalıyor?!”<sup>720</sup>

Böylece bütün bidatleri işleyerek Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadisini gerçekleştirmiş oluyorlar: “**Her bidat sapıklıktır**” Bir sapıklık diğer sapıklıklara götürmektedir.

Müslümanın Allah Teâla'yı ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i canından ve çocuğundan daha fazla sevmesi gerekir. Bunun için Muhammed b. Abdillah sallallahu aleyhi ve sellem'in – annem ve babam ona feda olsun – menhecinde yürümeli, ona indirilen kitabı okumalı ve ezberlemeli, yılın hergün ve gecesinde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetlerinin ve siyerinin dersini yapmalı, her zaman ona salat ve selam vermelidir. Özellikle her hafta Cuma günü ve gecesinde buna devam etmelidir.<sup>721</sup>

El-Fakihani şöyle der: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Rebiulevvel ayında doğmuş olmakla beraber, bu ay aynı zamanda vefat ettiği aydır. Bu ayda sevinmek, üzülmekten daha uygun değildir.”<sup>722</sup>

İbnu'l-Hac şöyle der: “En hayret verici hususlardan biri de, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumundan dolayı sevinme gayesiyle bu

---

<sup>720</sup> Fetava'sında (1/127, 128)

<sup>721</sup> Cuma günü salat ve selamı artırmanın faziletine dair birçok hadisler gelmiştir. Bkz.: Sahihu İbn Hibban (3/190-193 no:910) Fadlu's-Salat Ale'n-Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (22) Cilau'l-Efham (s.32-38, 227)

<sup>722</sup> el-Mevrid'de (s.14)

değerli ayda musikiyle mevlid okumaktır. Hâlbuki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu ayda Rabbi Azze ve Celle'nin kerametine intikal etmiş ve ümmet musibete uğramıştır. Bundan daha büyük bir musibete bir daha uğrarlar mı? Bu musibetten dolayı bu ayda çokça üzülme ve ağlamak gerekirdi. Bakınız bu kıymetli ayda nasıl da eğleniyor ve raks ediyorlar da hiç üzülmüyorlar! Şayet üzülselerdi duruma daha uygun olurdu. Lakin bunu yapsalardı yine bu da bidat olurdu.”<sup>723</sup>

Muhammed b. Abdisselam eş-Şukayri el-Mısri şöyle der: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu ayda doğmuş ve yine bu ayda vefat etmiştir. O halde niçin doğumuna seviniyorlar fakat vefatına üzülmüyorlar?”<sup>724</sup>

Rafızı Ubeydî'lerin Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in doğum günü olarak kesinleştirdikleri vefat vaktinde merasimler yapmamız, yılın herhangi bir gecesini tahsis ederek Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in siyerini, şirk içeren veya içermeyen kasideler okumak ona muhabbetten değildir. Zira bunlar onun sünnetine muhalefettir ve onun dinine haram olan bidatler eklemektir. Bu, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ve bütün ashabının yolunu bırakarak kâfirlerin ve Rafızilerin yollarını taklid etmektir. Artık Müslüman kendisi için bu iki yoldan dilediğini seçsin!

Hafız İbn Hacer **“Sünnetimden yüz çeviren benden değildir”** hadisini açıklarken şöyle demiştir: “Kastedilen: “Yolumu bırakıp benden başkasının yolunu alan benden değildir” anlamıdır.”<sup>725</sup>

Şeyhulislam şöyle der: “Bu tip bir olay da bazı kimselerin, ya İsa aleyhi's-selâm'ın doğum gününü yıldönümü olarak kutlayan Hristiyanlara özenerek veya Peygamberimize karşı duydukları sevgi ve saygıyı dile getirmek için O'nun doğum gününü anmalarıdır... Üstelik Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hangi gün doğduğu kesinlikle belli değil, Müslümanlar arasında tartışmalı bir meseledir. İlk dönem Müslümanları, (selef) geçerli sebebi var olduğu (Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sevgisi) ve önleyici hiç bir engeli bulunmadığı halde bu günü ne anmışlar ve ne de kutlamışlardır. Eğer anma töreni sırf hayırdan ibaret olsaydı veya hayır tarafı zararından daha baskın olsaydı, ilk dönem Müslümanlarının onu bize

---

<sup>723</sup> el-Medhal'de (1/238)

<sup>724</sup> es-Sünen ve'l-Mubtediat'ta (s.139)

<sup>725</sup> Fethu'l-Bari'de (9/105)



göre öncelikle ve haydi haydi kutlamaları gerekirdi. Çünkü onlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i bizden daha çok sevip sayan ve hayırlı işler yapmaya bizden daha istekli kimselerdi.

Oysa kâmil anlamda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i sevip saymak, O'na uymak, bağlı kalmak, emirlerini yerine getirmek, sünnetini her yönü ile yaşatmak, getirdiği ilkeleri yaymak ve bu konuda gerek kalble gerek elle ve gerekse dille mücadele vermek (cihad etmek)tir. Muhacir olsun, ensar olsun ilk önce müslüman nesil ile titizlikle onlara uyan sonraki müslümanlar bu yolu benimsemişlerdi.”<sup>726</sup>

Şeyh Abdulaziz b. Baz rahimehullah bu kutlamaların mubah olduğunu söyleyenlerle tartışmasında şöyle demiştir: “Bunu söyleyen şunları deriz: Eğer bu sünnete uygun olsaydı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olmaktan olsaydı, ashabı kiramdan ya da onlara en güzel şekilde tabi olanlardan biri olsun, bunu yapmaz mıydı? Yoksa bu Yahudi ve Hristiyanlardan İslam düşmanlarının ve onlar gibi olanların körü körüne taklid edilmesi değil midir?

Mevlidi için kutlama törenleri yapmak Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i sevmek değildir. Bilakis onu sevmek, emrettiklerini yapmak, haber verdiği şeyleri tasdik etmek, yasakladıklarından uzak durmak ve meşru kıldıklarından başkasıyla Allah'a ibadet etmemekle olur. Yine o zikredildiği zaman ona salat edilir. Salavat her vakitte ve her münasebetle yapılabilir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mevlidini kutlamaya engel olmak bidat değildir. Bu merasimlerde aşırılık veya şirk gibi gayri İslami unsurlar veya Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ihanet vardır. Bu merasimlere engel olmak bilakis Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e itaat ve emrine uymaktır. Zira o; **“Sizleri dinde aşırılıktan sakındırırım”** ve **“Hristiyanların Meryem oğlunu aşırı yücelttikleri gibi beni yüceltmeyin. Ben sadece bir kulum. Allah'ın kulu ve rasulü deyin”** buyurmuştur.”<sup>727</sup>

---

<sup>726</sup> el-İktiza (s.619)

<sup>727</sup> Fetava (1/232-235)

## Doğum Günü ve Milli Bayramları Kutlayanlar Bizden Değildir

El-Lecnetu'd-Daime Li'l-Buhusi'l-İlmiyye ve'l-İfta ilim heyetine sorulan bir soru ve cevabı şu şekildedir:

Soru: "Daha önce şarkı dinlemenin hükmünü sorduk. Bize müstehcen şarkıları dinlemenin haram olduğu cevabını verdiniz. Öyle olunca, bildiğiniz gibi, radyo ve televizyonda devamlı çalgı eşliğinde söylenen dinî, millî şarkılarla çocuk ve doğum günü şarkılarının hükmü nedir?

Cevap: Çalgı kesinlikle haramdır. Dinî ve millî şarkılarla çocuk şarkıları çalgı eşliğinde olduğunda haramdır. Doğum günleri ise bid'attir. Oralarda bulunmak ve onlara katılmak haramdır.<sup>728</sup>

Kur'an ve sünnetten şer'î deliller, doğum günlerini kutlamanın dînde sonradan çıkarılan yeniliklerden olduğuna ve temiz İslâm şeriatında bunun hiçbir aslının olmadığına delâlet etmiştir. Bu kutlama dâvetine icâbet etmek câiz değildir. Çünkü bu davranış, bid'atları onaylamak ve onlara teşvik etmek demektir. Oysa Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ  
الْفَصْلِ لَفُضِّيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Yoksa onların (müşriklerin) Allah'ın izin vermediği bir dîni meşrû kılan ortakları mı var? Eğer Allah'ın süre tanıyarak onlara dünyada azap etmeyeceğine dâir kazâ ve kaderi olmasaydı, derhal onların aralarında azap etmek sûretiyle hüküm verilir. Şüphesiz ki zâlim (kâfir)ler için (kıyâmette) acıklı bir azap vardır." (Şûrâ 21)

---

<sup>728</sup> Muhammed el-Musnid, Fetavâ İslamiyye (4/390).

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ.  
إِنَّهُمْ لَنُ يُعْذِرُوا عَنكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ  
الْمُتَّقِينَ

"(Ey Peygamber!) Sonra dîn işinde, seni apaçık bir yola koyduk. Sen ona (şeriata) uy ve gerçeği (Allah'ın şeriatını) bilmeyenlerin hevâlarına uyma. Çünkü (sen, eğer onların hevâlarına uyarsan) Allah'tan gelecek herhangi bir azabı önleme hususunda, onlar sana hiçbir fayda veremezler. Zâlimler, (mü'minlere karşı) birbirlerinin yardımcısıdır. Allah ise, takvâ sahiplerinin yardımcısıdır (velisidir)." (Câsiye 18)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih olarak rivâyet olunduğuna göre o şöyle buyurmuştur:

مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَّيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

"Her kim işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."<sup>729</sup>

Bu anlamdaki hadisler, pek çoktur. Hiç şüphe yok ki bu kutlamaların, dînde aslı olmayan çirkin bir bid'at olmasının yanında yahudi ve hıristiyanların doğum günü kutlamalarında onlara benzetmek de vardır.

Bayramlara gelince bu, dîn ve akîde ile ilgili bir meseledir. Dünya ile ilgili bir gelenek ve görenek değildir. Nitekim Buhari ve Muslim'in rivayet ettikleri hadiste Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadisi buna delâlet etmiştir:

إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهَذَا عِيدُنَا

<sup>729</sup> Sahih. Muslim (1718)

**“Şüphesiz her kavmin (milletin) bir bayramı vardır. Bu da bizim bayramımızdır.”** Kâfirlerin bayramı, onların bozuk olan, şirk ve küfür içeren inançlarına delâlet eder. Müfessirler, Allah Teâlâ'nın: **“Onlar (Rahmân'ın kulları), yalancı şahitlik etmezler. (Bâtıl ehli ve) boş sözlerle karşılaştıklarında, (ondan yüz çevirmiş bir halde) vakarla oradan geçip giderler.”** (Furkan 72) Emrini, "Onlar, müşriklerin bayramlarında hazır bulunmazlar" şeklinde tefsir etmişlerdir.

Şeyh İbn Useymin rahimehullah şöyle demiştir: “Bir müslümanın, onların bu merasimi ile dâvetine icâbet etmesi, haramdır. Çünkü bu hareket, onların bayramını kutlamaktan daha büyüktür. Zirâ hem onların bayramını kutlamış, hem de onların merasimine iştirak etmiş olur.

Aynı şekilde bayram dolayısıyla törenler düzenlemek sûretiyle kâfirlere benzemeleri, karşılıklı hediyeler alıp vermeleri, tatlılar dağıtmaları, tabaklarda yemekler dağıtmaları veya o günde işi tatil etmeleri, müslümanların üzerine haramdır...

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin-, "İktidâu's-Sırâtî'l-Mustakîm Muhâlefetu Ashâbi'l-Cehîm" adlı kitabında şöyle demiştir: "Bazı bayramlarında kâfirlere benzemek, inandıkları bâtıl inançlarında kalplerine sevinç ve mutluluk girmesini gerektirir. Belki de onların bu hareketi fırsat bilmeleri ve zayıfları ezmeleri konusunda cesâretlendirir."

Kim bunlardan (yukarıda sağdığımız şeylerden) birisini yaparsa, ister onlara şirin görünmek için yapsın, ister sevgi ve muhabbet beslemek için yapsın, isterse utandığından veyahut da başka sebeplerden dolayı yapsın, günah işlemiş olur. Çünkü bu hareket, Allah'ın dîninde yağcılık yapmak ve ikiye bölünmektir. Yine bu hareket, kâfirlerin kalplerininin güç ve kuvvet kazanmasına ve dînleriyle övünmelerine sebep olur.

Allah Teâlâ'dan, müslümanları dînleriyle güçlü kılmasını, onları dînlerinde sâbit kılmasını ve düşmanlarına karşı onlara yardım etmesini niyaz ederiz. Zirâ O, güç ve kuvvet sahibidir."<sup>730</sup>

---

<sup>730</sup> Mecmû'u Fetâvâ ve Resâili'sh-Şeyh İbn Useymin; (3/369)

# Hayvan Kesimleri Kitabı

## Övünmek İçin Kurban Kesenler Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ مُعَاقَرَةِ الْأَعْرَابِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bedevilerin cömertlik gösterisi için düzenledikleri deve kesme yarışında kesilen hayvanların etlerinden yemeyi yasakladı.”<sup>731</sup>

## Diş ve Tırnak İle Hayvan Kesenler Bizden Değildir

Râfi' b. Hadic radiyallahu anh anlatıyor: “Ben: ‘Ey Allah’ın Rasûlü! Biz yarın düşmanla karşılaşacağız, yanımızda (hayvan kesecek) bir bıçağımız yok. İhtiyaç anında kamışla keselim mi?’ diye sordum. Bana:

أَعْجَلْ - أَوْ أَرْنِي - مَا أَنْهَرَ الدَّمَ، وَذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ، فَكُلْ، لَيْسَ السِّنُّ،  
وَالظُّفْرُ، وَسَأُحَدِّثُكَ، أَمَّا السِّنُّ فَعَظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفْرُ فَمُدَى الْحَبَشَةِ”

‘Bolca kanı akıtılan ve üzerine Allah’ın ismi zikredilenin etini yeyiniz. Diş ve tırnak(la kesmek caiz) değildir. Size (bunun sebabini) söyleyeceğim. Diş kemiktir, tırnak ise Habeşlilerin bıçağıdır’ dedi.”<sup>732</sup>

---

<sup>731</sup> **Sahih.** Ebu Davud (2820)

<sup>732</sup> **Sahih.** Buhârî, (2488, 2507, 3075) Müslim (1968); Tirmizî (1491-1492); Ebû Dâvud (2821) ve Nesâî (7/226-227).

## Akika Kurbanının Kanını Çocuğun Başına Sürenler Bizden Değildir

Burayde radiyallahu anh şöyle demiştir:

كُنَّا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا وُلِدَ لِأَحَدِنَا غُلَامٌ ذَبَحَ شَاةً وَلَطَخَ رَأْسَهُ بِدَمِهَا، فَلَمَّا  
جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ كُنَّا «نَذْبَحُ شَاةً، وَنَحْلِقُ رَأْسَهُ وَنُلَطِّخُهُ بِزَعْفَرَانٍ»

“Bizler Cahiliyye’de çocuğumuz olduğu zaman bir koyun keser ve onun kanından çocuğun başına sürerdik. Allah bize İslam’ı getirince bir koyun kesip çocuğun başını traş ettik ve başına zaferan sürdük.”<sup>733</sup>

## Fer’a ve Atîra Kurbanları Kesenler Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا فَرَعَ وَلَا عَتِيرَةَ وَالْفَرَعُ: أَوَّلُ النَّتَاجِ، كَانُوا يَذْبَحُونَهُ لِطَوَاعِيَّتِهِمْ،  
وَالْعَتِيرَةُ فِي رَجَبٍ

“(İslâm’da) Fer’a ve Atîra yoktur.” Fer’a: Tagutları için kesilen ve devenin ilk doğurduğu yavrudur. Atîra ise; Receb ayında kesilen kurbandır.”<sup>734</sup>

---

<sup>733</sup> **Sahih.** Ebu Davud (2843) Hakim (4/266) Beyhaki (9/303)

<sup>734</sup> **Sahih.** Buhari (5473) Muslim (1976)

## Hayvanların Kulaklarını Delenler Bizden Değildir

Allah Teâlâ Şeytanın şöyle dediğini haber vermiştir:

وَلَأُضِلَّهُمْ وَلَأَمْنِيَهُمْ وَلَأَمْرَتُهُمْ فَلْيَتَكَنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَأَمْرَتُهُمْ فَلْيَعِيرَنَّ  
خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا

“Onları -ne olursa olsun- şaşırtıp saptıracağım, en olmadık kuruntulara düşüreceğim ve onlara kesin olarak davalarının kulaklarını kesmelerini emredeceğim ve Allah’ın yarattıklarını değiştirmelerini emredeceğim. Kim Allah’ı bırakıp da şeytanı dost (veli) edinirse, kuşkusuz o, apaçık bir hüsrana uğramıştır.” (Nisâ’ 119)

Kulağına müdahalede bulunulmuş hayvanların kurban edilmesi yasaklanmıştır. ‘Alî radiyallahu anh anlatıyor:

أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَسْتَشْرِفَ الْعَيْنَ وَالْأُذْنَ، وَأَنْ  
لَا نُضَحِّيَ بِمُقَابَلَةٍ، وَلَا مُدَابَرَةٍ، وَلَا شَرْفَاءَ، وَلَا خَرْفَاءَ

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, (kurbanlık olarak keseceğimiz hayvanın) göz ve kulaklarına dikkat etmemizi: ‘Kulağı önden delinmiş veya arkadan delinmiş veya ortadan yarılmış veya yuvarlak delinmiş kurban yapmayın’ diye emretti.”<sup>735</sup>

---

<sup>735</sup> **Sahih.** Ahmed (1/83, 101, 127, 129, 137, 150); Tirmizî (1498); Ebû Dâvud (2804-2806); Nesâ’î (4372-74); İbn Mâce (3142); Dârimî (1952); Ziyâ’u’l-Makdisî, *el-Muhtare* (2/113-116 no: 487-488); Hâkim (4/249); İbnü’l-Cârud, *el-Muntekâ* (906); Beyhakî (9/275); Darekutnî, *el-İlel* (3/239) Darekutni el-Mu’telif ve’l-Muhtelif (2/49). Ravileri güvenilirdir. Darekutnî, Ebû İshâk’ın Şureyh b. Numân’dan işitmediğini, bunu İbn Eşva’ yoluyla Şureyh’ten rivayet ettiğini söyleyerek illetlendirmiştir. Ancak bu zarar vermez. Bilakis isnadı kuvvetlendirir. Zira Sa’îd b. ‘Amr b. Eşva güvenilir bir ravidir. Ziyâ’u’l-Makdisî, Tirmizî, İbn Cerîr et-Taberî, İbn Hibbân, Hâkim ve Zehebî’nin de dediği gibi isnadı **sahih** tir. İbn Hazm el-Muhallâ’da (360) rivayet yollarını zikrettikten sonra “Haber sahih olarak sabit olmuştur” dedi. Şu’ayb el-Arnâ’ut *Musned* tahkikinde **hasen** demiştir. Şeyh Elbânî,

Şureyh b. Nu'man şöyle demiştir:

كنت عند علي فسأله رجل عن الأضحية فقال لا مدبرة ولا مقابلة ولا

شرقاء سليمة العين والأذن

“Ali radiyallahu anh’ın yanında idim. Birisi ona kurbanlık hakkında sordu. Ali radiyallahu anh dedi ki: “Kulağı arkadan veya önden delinmiş, ortadan yarılmış kurban olmaz. Gözü ve kulakları sağlam olmalıdır.”<sup>736</sup>

Günümüzde tarım müdürlükleri tarafından hayvanların kulaklarına küpe takılmaktadır. Şüphesiz bu şeytanın saptırmalarının galip gelmesi sebebiyledir. ‘Alî radiyallahu anh hadisi, hayvanın kulağına her türlü müdahalede o hayvanın kurbanlık (akika ve adak dâhil) olamayacağı hususunda açıktır.

---

Ebû İshâk’ın ihtilata uğraması sebebiyle **zayıf** saymıştır. Lakin Ebû İshâk es-Sebiî, güvenilir bir ravi olup bunu kendisinden sekiz farklı ravi rivayet etmiştir. (Ziyad b. Hayseme, İsrail, Kays b. Rebî, Zuheyr b. Muaviye, Ebû Bekr b. Ayyâş, ‘Alî b. Sâlih, Şureyk b. ‘Abdillâh ve Zekeriya b. Ebi Zaide) Nitekim İsrail, Zuheyr ve Zekeriya’nın Ebû İshâk’tan rivayetlerinin en sağlam rivayetler olduğu belirtilmiş, Buhârî ve Müslim İsrail yoluyla Ebû İshâk’tan rivayette bulunmuşlardır. Bkz. *el-İgtibat bi-men Rumiye mine’r-Ruvvat bi’l-Ihtilat* (1/273). Ayrıca bu rivayetin Ebû Mes’ûd radiyallahu anh’dan de rivayet edildiğini gördüm. Taberânî (17/243). Ancak bunun isnadında metruk ravi ‘Abdulgaffar b. Kâsım vardır.

<sup>736</sup> **Sahih mevkuf.** Darekutni el-İlel (3/239) Buhari Tarih (4/229)



# Giyim ve Ziyinet Kitabı

## Sakalları Uzunca Serbest Bırakmayanlar Bizden Değildir:

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ أَحْفُوا الشَّوَارِبَ، وَأَوْفُوا اللَّحَى

**“Müşriklere muhalefet edin, bıyıkları kısaltın, sakalları serbest bırakın.”<sup>737</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

جُزُوا الشَّوَارِبَ، وَأَرْخُوا اللَّحَى خَالِفُوا الْمَجُوسَ

**“Bıyıkları kesin, sakalları salın, Mecusilere muhalefet edin.”<sup>738</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ أَهْلَ الشِّرْكِ يُعْفُونَ شَوَارِبَهُمْ ، وَيُحْفُونَ لِحَاهُمْ ، فَخَالِفُوهُمْ ، فَأَعْفُوا  
اللَّحَى ، وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ

**“Şüphesiz şirk ehli bıyıklarını uzatır, sakallarını kısaltırlar. Siz onlara muhalefet edin, sakalları bırakın, bıyıkları kısaltın.”<sup>739</sup>**

---

<sup>737</sup> **Sahih.** Buhari (5553) Muslim (259)

<sup>738</sup> **Sahih.** Muslim (260) Ahmed (2/366) Beyhaki (1/150) İbn Hibban (4/24)

<sup>739</sup> **Sahih.** Bezzar (14/390)

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خالفوا المجوس أحفوا الشوارب وأعفوا اللحى

“**Mecusilere muhalefet edin, bıyıkları kısaltın, sakalları bırakın.**”<sup>740</sup>

Enes radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

خالفوا علي المجوس جزوا الشوارب وأوفوا اللحى

“**Mecusilere muhalefet edin, bıyıkları kesin, sakalları serbest bırakın.**”<sup>741</sup>

## Bıyığından Almayan Bizden Değildir

Zeyd b. Erkam radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki

ليس منا من لم يأخذ شاربته

“**Bıyığından almayan bizden değildir.**”<sup>742</sup>

---

<sup>740</sup> **Sahih.** Ebu Avane (1/162 no:468)

<sup>741</sup> **Hasen.** Bezzar (13/90)

<sup>742</sup> **Sahih.** İbn Hibban (12/190) Ahmed (4/368) Tirmizi (2761) Nesai (13, 5047) Abd b. Humeyd (264) Taberani (5/185) Taberani Evsat (1/167, 8/36) Beyhaki Şuab (5/222) Hatib Tarih (11/324) Deylemi (5953)

\* İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Darekutni İlel (12/441)

## Saç Traşında Kâfirlere Benzeyen Bizden Değildir:

İbn Ömer radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْقَزَعِ، وَالْقَزَعُ: أَنْ يُحْلَقَ رَأْسُ  
الصَّبِيِّ فَيُتْرَكَ بَعْضُ شَعْرِهِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kaz'a'dan (saçların bir kısmını uzun bırakıp diğer tarafını kısaltmaktan) nehyetti ve şöyle buyurdu: **“Ya saçların hepsini birden kısaltın veya tamamını bırakın”**<sup>743</sup>

Hadisin ravilerinden Ubeydullah b. Ömer, hadiste geçen kaz'a'yı şöyle açıklamıştır:

إذا حلق الصبي ترك ههنا شعر وههنا وههنا فأشار لنا عبيد الله إلى ناصيته  
وناحيتي رأسه فقليل لعبيد الله الجارية والغلام قال : لا أدري هكذا الصبي قال  
عبيد الله : وعادته قال : أما القصة والقفا للغلام فلا بأس بهما ولكن القزع أن  
يترك بناصره شعره وليس في رأسه غيره وكذلك شقي رأسه هذا وهذا

“Kaz'a; çocuğun başında şuralardaki saçları kesip şuralarda bırakmaktır.” Bunu söylerken alına ve başının ikli yanına işaret ediyordu. Ona: “Kız çocukları da erkekler gibi mi?” dediler. “Bilmiyorum, bu çocuk hakkındadır, o da buna alıştırılır. Perçem ve enseyi kesmeye gelince, erkek çocuk için bunda sakınca yoktur. Lakin kaz'a, alında saç bırakıp kafanın

<sup>743</sup> **Sahih.** Muslim (2120) Buhari (5920-21) Buhari Tarih (1/240) Ahmed (2/4, 39, 55, 67, 82, 83, 101, 137, 143, 154) Ebu Davud (4193) Nesai (5051, 5228) İbni Mace (3637) İbni Hibban (12/316) Beyhaki (9/305) İbn Ebi Şeybe (5/206) Ma'mer Cami (10/421) Taberani Ewsat (2/74) Saydavi Mu'cem (1/89) Ebu Ya'la (1/209) Bezzar (12/237) Ruyani (2/416) İbnu'l-Ca'd Musned (1/393) Deylemi (6824) Ebu Nuaym Hilye (9/231) Ebu'ş-Şeyh Tabakatu'l-Muhaddisin (2/232) Hatib (5/119) İbn Hazm el-Muhalla (7/211)

başka taraflarını traşlamaktır. Böylece başın yarısı başka, yarısı başka olur.”<sup>744</sup>

## Perçem Bırakanlar Bizden Değildir

El-Haccac b. Hassan şöyle dedi: “Enes b. Malik radiyallahu anh’ın yanına girdik. Bana kızkardeşim el-Mugira şöyle dedi: “Sen küçük bir çocuktun ve başının iki tarafında iki belik örgü saç (veya iki tutam perçem) vardı. Senin başını okşayarak duası etti ve şöyle dedi:

اَحْلِقُوا هَذَيْنِ - اَوْ قَصُّوهُمَا - فَإِنَّ هَذَا زِيُّ الْيَهُودِ

“Bu iki belik saç (veya iki perçemi) traş edin. Zira bu Yahudi şeklidir.”<sup>745</sup>

---

<sup>744</sup> **Sahih maktu.** Beyhaki Şuabu'l-İman (5/230) Bkz.: İkmalu İkmali'l-Mu'lim (5/404-405)

<sup>745</sup> **Hasen mevkuf.** Ebu Davud (4197) Beyhaki Şuabu'l-İman (5/231)

## Ağarmış Saç ve Sakalını Boyamayan Bizden Değildir:

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ الْيَهُودَ، وَالنَّصَارَى لَا يَصْبِغُونَ، فَخَالَفُوهُمْ

**“Muhakkak ki Yahudiler ve Hristiyanlar saç ve sakallarını boyamazlar. Siz onlara muhalefet edin.”<sup>746</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشْبِهُوا بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى

**“Ağaran kılları (boyayarak) değiştirin, Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin.”<sup>747</sup>** Beyhaki'nin rivayetinde şu ziyade vardır:

وَاجْتَنِبُوا السَّوَادَ

**“(Boyada) Siyahtan kaçının.”<sup>748</sup>**

Zubeyr radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ ، وَلَا تَشْبِهُوا بِالْيَهُودِ

**“Ağaran kılları değiştirin (boyayın). Yahudilere benzemeyin.”<sup>749</sup>**

---

<sup>746</sup> **Sahih.** Buhari (3462) Muslim (2103)

<sup>747</sup> **Hasen.** İbn Hibban (12/287) Ahmed (2/261, 499) Tirmizi (1752) Beyhaki (7/311) Ebu Ya'la (10/381, 413)

<sup>748</sup> **Hasen.** Beyhaki (7/311)

<sup>749</sup> **Sahih.** Ahmed (1/165) Nesai (5074) Ebu Ya'la (2/43) Hatib (5/405)

Aişe radiyallahu anha'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشْبَهُوا بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى

**“Aklarınızı boyayın, Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin.”<sup>750</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ، وَلَا تَشْبَهُوا بِالْيَهُودِ

**“Ağaran kılları (boya ile) değiştirin. Yahudilere benzemeyin.”<sup>751</sup>**

Cabir radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ، وَلَا تُقَرِّبُوهُ السَّوَادَ، وَلَا تَشْبَهُوا بِأَعْدَائِكُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ،  
وَخَيْرُ مَا غَيَّرْتُمْ بِهِ الشَّيْبَ الْحِنَاءُ، وَالْكُتْمُ

**“Ağaran kılları (boyayarak) değiştirin, siyah renge yanaşmayın. Müşriklerden olan düşmanlarınıza benzemeyin. Değiştirdiğiniz (boyadığınız) şeylerin en iyisi kına ve ketemdir.”<sup>752</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: “Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَشْبَهُوا بِالْأَعَاجِمِ غَيِّرُوا اللَّحَى

**“Acemlere benzemeyin, sakallarınızı boyayın.”<sup>753</sup>**

---

<sup>750</sup> **Sahih.** Taberani Evsat (2/55)

<sup>751</sup> **Sahih.** Nesai (5073) Ebu Ya'la (10/46) Hatib (4/77)

<sup>752</sup> **Sahih.** Taberani Evsat (5/227)

Enes b. Malik radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

غَيِّرُوا الشَّيْبَ، وَلَا تَقْرَبُوا السَّوَادَ، وَلَا تَشْبَهُوا بِالْيَهُودِ

“Ağaran kıllarınızı değiştirin, siyahtan sakının, Yahudilere benzemeyin.”<sup>754</sup>

---

<sup>753</sup> **Zayıf.** Bezzar (11/384) Şecerî, Emali (2/340 no:2686) isnadında Ruşdeyn b. Kureyb zayıftır.

<sup>754</sup> **Hasen.** Hakîm et-Tirmizi Menhiyyat (s.197) Ahmed (3/247) Sahihu'l-Cami (4169)

## Peruk Takan, Saç Ekleten Bizden Değildir

Esmâ' bt. Ebî Bekr radiyallahu anha'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir kadın geldi ve dedi ki: 'Ey Allah Rasûlü! Gelinlik çağında bir kızım var. Kızamık geçirdi ve saçları döküldü. Ona saç takayım mı?' Rasûlullah şöyle buyurdu:

لَعَنَ اللَّهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ

**'Allah saç takana ve saç taktırana lanet etsin.'**<sup>755</sup>

Câbir b. 'Abdillâh radiyallahu anhuma'dan:

زَجَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَصِلَ الْمَرْأَةُ بِرَأْسِهَا شَيْئًا

'Nebî sallallahu aleyhi ve sellem kadının başına (saç türü) bir şey taktırmasını yasakladı.'<sup>756</sup>

Bunun örneklerinden biri de günümüzde peruk olarak bilinen şeydir. Ve günümüzün saç takıcıları ise; salonları şer'an yasaklanmış kötülüklerle dolu olan kuaför kadınlardır. Bazı namussuz erkek ve kadın sanatçıların gösteri ve tiyatrolarında takma saç giymeleri de yine bu haramın örneklerindendir.

Humeyd b. 'Abdurrahmân b. 'Avf radiyallahu anh'den: "Muaviye b. Ebi Sufyân radiyallahu anh hacda minberde iken muhafızlardan birinin elinden bir peruk aldı ve dedi ki: 'Ey Medineliler! Âlimleriniz nerede? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu perukları yasakladığını işittim. Buyuruyordu ki:

إِنَّمَا هَلَكَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ حِينَ اتَّخَذَ هَذِهِ نِسَاؤُهُمْ

**"İsrailoğullarının kadınları bunlardan edindikleri zaman helak oldular."**<sup>757</sup>

---

<sup>755</sup> **Sahih.** Muslim (2122)

\* Aîşe radiyallahu anha'dan: Buhari (5934) Muslim (2123)

<sup>756</sup> **Sahih.** Müslim (2126).



## Dövme Yaptıran, Kaş Aldıran Bizden Değildir

Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh'den; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ، وَالنَّامِصَاتِ وَالْمُتَمَصِّصَاتِ،  
وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ الْمُغَيَّرَاتِ خَلَقَ اللَّهُ

'Allah dövme yapana ve yaptırana, kaş alana ve aldırana, güzelleşmek için Allah'ın yarattığını değiştirerek dişlerini düzettirene lanet etsin.<sup>758</sup>

---

<sup>757</sup> **Sahih.** Buhârî (5932); Muslim, (2127).

<sup>758</sup> **Sahih.** Buhârî (5931); Muslim (2125).

## Giyimde Başkalarına Benzeyen Bizden Değildir:

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu

ليس منا من تشبه بغيرنا لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى فإن تسليم اليهود الإشارة بالأصابع وتسليم النصارى الإشارة بالأكف ولا تقصوا النواصي وأحفوا الشوارب وأعفوا اللحى ولا تمشوا في المساجد والأسواق وعليكم القمص إلا وتحتها الأزرق

**“Bizden başkalarına benzeyenler bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin. Şüphesiz Yahudilerin selamı parmaklarla işaretidir. Hristiyanların selamı ise avuç içiyedir. Perçemleri kesmeyin, bıyıkları kısaltın, sakalları serbest bırakın. Üzerinizde altında izar bulunmayan entari/gömlek olduğu halde mescidlerde ve çarşılarında yürümeyin.”**<sup>759</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'yi feth ettiği zaman şöyle buyurdu:

إن الله عز وجل ورسوله حرم عليكم الخمر وثمنها وحرم عليكم الميتة وثمنها وحرم عليكم الخنازير وأكلها وثمنها وقال : قصوا الشوارب واعفوا اللحى ولا تمشوا في الأسواق إلا وعليكم الأزرق إنه ليس منا من عمل بسنة غيرنا

**“Şüphesiz Allah Azze ve Celle ve rasulü size sarhoş edici içkileri ve onun ücretini haram kılmıştır. Ölü etini ve ücretini size haram kılmıştır. Domuzları, onu yemeyi ve ücretini size haram kılmıştır.”** Yine şöyle buyurdu: **“Bıyıkları kısaltın, sakalı serbest bırakın. Üzerinizde izar**

---

<sup>759</sup> **Hasen.** Tirmizi (2695) Taberani Evsat (7/238) Kudai (2/105) Deylemi (5270) Elbani bunun hasen olduğunu söylemiştir: es-Sahiha (2194) Sahihu'l-Cami (5434) Abdulkadir el-Arnaut da el-Ezkar tahkikinde (1/210) isnadı zayıf olup bunu takviye eden şahitleri vardır” dedi.

**olmadıkça çarşılarda yürümeyin. Muhakkak ki bizden başkasının sünnetiyle amel eden bizden değildir.**<sup>760</sup>

Cabir b. Abdillâh radiyallahu anhuma'dan: "Dediler ki:

قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْمُشْرِكِينَ يَتَسَرَّبُلُونَ، وَلَا يَتَزَرُّونَ؟ قَالَ:  
«تَسَرَّبُلُوا أَنْتُمْ، وَاتَزَرُّوا» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنَّ الْمُشْرِكِينَ يَحْتَفُونَ وَلَا  
يَنْتَعِلُونَ؟ قَالَ: «فَاحْتَفُوا أَنْتُمْ، وَانْتَعِلُوا، خَالِفُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ كُلَّمَا اسْتَطَعْتُمْ

"Ey Allah'ın rasulü! Müşrikler gömlek giyiniyor, izar giyinmiyorlar" Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "**Siz gömlek de giyin, izar da giyin.**" Dediler ki: "Ey Allah'ın rasulü! Müşrikler (namazda) mest giyiniyor, ayakkabı giyinmiyorlar." Buyurdu ki: "**Sizler mest de giyin, ayakkabı da giyin. Şeytanın dostlarına gücünüz yettiği kadarıyla muhalefet edin.**"<sup>761</sup>

Ebu Uname'den diyor ki: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sakalları beyazlaşmış Ensar'lı ihiyarların yanına gelip buyurdu ki:

يا معشر الأنصار حمروا وصفروا وخالفوا أهل الكتاب ، قيل يا رسول  
الله إن أهل الكتاب يتسربلون ولا يأتزرون فقال رسول الله : تسرولوا وائتزروا  
وخالفوا أهل الكتاب ، قلنا : يا رسول الله إن أهل الكتاب يتخفون ولا  
ينتعلون فقال : تخفوا وانتعلوا وخالفوا أهل الكتاب قلنا يا رسول الله إن أهل  
الكتاب يقصون عثانينهم ويوفرون سبالهم فقال : قصوا سبالكم ووفروا  
عثانينكم وخالفوا أهل الكتاب

<sup>760</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani (11/158) Deylemi (5268) el-Elbani Sahihu'l-Cami (5439) isnadında Yusuf b. Meymun zayıftır.

<sup>761</sup> **Hasen.** Taberani Evsat (4/253)

**“Ey Ensar topluluğu sakallarınızı kırmızılaştırın veya sarılaştırın ve Ehl-i Kitaba muhalefet edin.”** Denildi ki: “Ey Allah’ın rasulü! Onlar şalvar giyer, izar giymezler.” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **“Siz şalvar da giyin, izar da giyin, Kitap ehline muhalefet edin.”** Dedik ki: “Ey Allah’ın Rasulu! Ehl-i kitap mest giyerler de ayakkabı giymezler.” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **“Mest de giyin ayakkabı da giyin ve Ehl-i Kitaba muhalefet edin.”** Dedik ki: “Ey Allah’ın Rasulu! Kitap ehli sakallarını kısaltır, bıyıklarını gür yaparlar” Buyurdu ki: **“Siz de bıyıklarınızı kesin, sakallarınızı bolca bırakın. Böylece Ehl-i Kitaba muhalefet edin.”**<sup>762</sup>

---

<sup>762</sup> **Sahih.** Ahmed (5/264) Taberani (8/237) Beyhaki Şuab (5/214)

## Elbiselerini Sarkıtanlar Bizden Değildir

Said b. Vehb şöyle demiştir: “Ali radiyallahu anh elbiselerini sarkıtan bir topluluk görünce şöyle dedi:

كَأَنَّهُمُ الْيَهُودُ خَرَجُوا مِنْ فِئَرِهِمْ

“Sanki sinagoglarından çıkıp yürüyen Yahudiler gibiler.”<sup>763</sup>

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Ey Süfyan b. Sehl! Elbiseni sarkıtma. Zira Allah elbisesini sarkıtanları sevmez.”**<sup>764</sup>

el-Müsebbil<sup>765</sup>: Elbisesini topuklara<sup>766</sup> kadar sarkıtan kimsedir. Elbiseyi Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in belirlediği sınırdan fazla uzatmak sünnete muhalefettir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Müslümanın izarı baldırının yarısına kadardır. Diz ile ayak bilekleri arası kadar olsa bunda sakınca yoktur. Ayak bileklerinden aşağısı ise ateştedir. Kim şımararak izarını sarkıtırsa Allah ona nazar etmez.”**<sup>767</sup> Hadiste Müslüman’ın izarının baldırının yarısına kadar olmasının müstehap olduğuna delil vardır. Ayak bileklerine kadar olan kısmı kerahatsiz olarak caizdir. Ayak eklemlerinden aşağısı ise yasaklanmış olup haramdır.

Nitekim Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kendini beğenmiş şekilde elbise sarkıtmanın kibir olduğunu ve Allah’ın kendini beğenmişleri sevmediğini haber vermiştir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“İzarını baldırının yarısına kadar kaldır. Olmazsa ayak bileklerine kadar kaldır. Seni elbiseyi sarkıtmaktan sakındırırım. Zira bu kendini beğenmişliktir. Şüphesiz Allah kendini beğenmişleri sevmez.”**<sup>768</sup>

---

<sup>763</sup> **Sahih mevkuf.** Ebu Ubeyd Garibu’l-Hadis (3/481) Beyhaki (2/243) Abdurrazzak (1/364) İbn Ebi Şeybe (2/62) İbnu’l-Munzir el-Evsat (2383) İbn Kuteybe el-Eşribe (s.12)

<sup>764</sup> Sahihu Süneni İbn Mace (2876)

<sup>765</sup> el-Azimabadî; Avnu’l-Ma’bud (11/103-104)

<sup>766</sup> Ka’b: Diz ile ayak arasındaki eklemdir. Ka’b kelimesi ayağın yere dokunan arka kısmı yani topuk anlamında kullanılır. Bu yaygın bir yanlışlıktır.

<sup>767</sup> Sahihu Süneni Ebi Davud (3449)

<sup>768</sup> Sahihu Süneni Ebi Davud (3442)

Elbisesini sarkıtan kimse için ahirette büyük bir tehlike ve can yakıcı bir azap vardır. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Şu üç kimseyle Allah kıyamet gününde konuşmaz, onlara bakmaz, onları temize çekmez ve onlara elim bir azap vardır: Elbisesini sarkıtan, yaptığı iyiliği başa kakan ve yalan yere yemin ederek ticaret malına revaç veren.”**<sup>769</sup>

Bahsedilen bu sarkıtma, gömlek veya sarıkta da olabilir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Sarkıtma; ızarda, kamiste (gömlekte) ve sarıkta olur. Kim böbürlenerek bunlardan birini sarkıtırsa kıyamet günü Allah ona bakmayacaktır.”**<sup>770</sup>

Kamis: Baldırın yarısına veya ayak bileklerine kadar ulaşp örten gömlektir. Erkeklerin giydikleri; aba, mağrip bornozu, cellabiye gibi elbiselerde buna dâhildir. Sarığın sarkıtılması ile kastedilen, adetten daha uzun bir şekilde sarkıtmaktır. Gömleğin yenlerini adet olandan fazla olarak uzatmak da bu yasaklanan sarkıtmaya dâhildir. Aynı şekilde adet olandan daha fazla olan bütün genişletme ve uzatmalar bu hükmün kapsamındadır.

---

<sup>769</sup> Müslim; İman.

<sup>770</sup> Sahihu Süneni Ebi Davud (3450)

## İpek Giyen Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من لبس الحرير وشرب في الفضة فليس منا ومن خيب امرأة على زوجها أو عبدا على موالیه فليس منا

**“İpek giyen ve gümüş kaptan içen bizden değildir. Kadını kocasına karşı veya köleyi efendilerine karşı aldatarak kışkırtan bizden değildir.”<sup>771</sup>**

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَشْرَبُوا فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَالْدِّيَّاجَ، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَكُمْ فِي الْآخِرَةِ

**“Altın ve gümüş kaplarda içmeyin. İpek ve ibrişim elbise giymeyin. Zira bunlar dünyada onlar (müslüman olmayanlar) ve ahirette de sizler içindir.”<sup>772</sup>**

---

<sup>771</sup> **Sahih.** Taberani Mu'cemu's-Sagir (698) Mu'cemu'l-Evsat (5/115, 8/79) Ebu Nuaym Hilye (3/114) Hatib Tarih (14/54-55)

<sup>772</sup> **Sahih.** Buhari (5632-33) Muslim (2067)

## Kâfir Elbisesi Giyenler Bizden Değildir

Abdullah b. Amr b. El-Âs radiyallahu anhuma'dan: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem benim üzerimde asfur ile boyanmış (sarı renkli) iki elbise gördü ve şöyle buyurdu:

إن هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها

**"O kâfirlerin giydiği elbisedir. Sen giyme onları."**<sup>773</sup>

Ömer radiyallahu anh, Utbe b. Ferkad'a gönderdiği mektupta: "Sizi aşırı nimetler içinde kendinizi kaybetmekten, müşriklere ait kıyafetler giyinmekten ve ipek giysi giymekten menederim" diye yazmıştır.<sup>774</sup>

## Kitapsız Kâfirlere Muhalefet Daha Önceliklidir

İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

كان النبي صلى الله عليه وسلم يحب موافقة أهل الكتاب فيما لم يؤمر فيه وكان أهل الكتاب يسدلون أشعارهم وكان المشركون يفرقون رؤوسهم فسدل النبي صلى الله عليه وسلم ناصيته ثم فرق بعد

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, (vahiyle) emrolunmadığı hususlarda ehl-i kitaba uyum göstermeyi severdi. Mesela ehl-i kitap saçlarını sarkıtırlardı. (Kitapsız) Müşrikler ise saçlarını başlarının ortasından ikiye ayırırlardı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de (kitapsız müşriklere muhalefet için) ehl-i kitap gibi sarkıttı. Sonra saçlarını ortadan ayırmaya başladı."<sup>775</sup>

<sup>773</sup> **Sahih.** Muslim (2077) Hakim (4/211) Nesai (5316) Ahmed (2/207, 211)

<sup>774</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari, (Libas: 25) Müslim, (Libas: 11, 21) Ahmed (1/16, 43)

<sup>775</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari (3558, 3944, 5917) Muslim (2336)



## Rahiplere Benzeyen Bizden Değildir:

Ebu Kerime şöyle dedi:

سمعت علي بن ابي طالب وهو يخطب على منبر الكوفة وهو يقول يا أيها  
الناس اني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إياكم ولباس الرهبان فانه  
من ترهب او تشبه فليس مني

“Ali b. Ebi Talib’i Kufe minberi üzerinde şöyle hutbe verirken işittim:  
“Ey insanlar! Muhakkak ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle  
buyurduğunu işittim: **“Sizleri rahiplerin elbiselerinden sakındırırım. Zira  
kim rahipleşirse veya rahiplere benzerse benden değildir.”**<sup>776</sup>

Deylemi’nin rivayetinde şu ziyade vardır:

وَمَنْ تَرَكَ اللَّحْمَ وَحَرَمَهُ عَلَى نَفْسِهِ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ تَرَكَ النِّسَاءَ كَرَاهِيَةً  
فَلَيْسَ مِنِّي

“Kim et yemeyi terk eder ve kendisine haram kılsa benden  
değildir. Kim kadınlarla evlenmeyi çirkin görerek terk ederse benden  
değildir.”<sup>777</sup>

---

<sup>776</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani Evsat (4/178) Bkz. El-Elbani ed-Daife (3234)  
Hafız İbn Hacer Fethu'l-Bari'de (10/272) isnadı sakıncasız demiştir.

<sup>777</sup> Deylemi (1534)

## Tesettürü Tam Olarak Yerine Getirmeyen Kadınlar Bizden Değildir:

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى

**“Evlerinizde kalın ve ilk câhiliye kadınları gibi açılıp saçılmayın.”**  
(Ahzâb 33)

Ayette geçen teberrüc kelimesi; Zemahşeri'ye göre; "Genelde; gizlenmesi gereken şeyleri açmada çaba sarf etme, özelde ise; kadınların ziynetlerini ve güzelliklerini açıp yabancı erkeklere göstermesidir"<sup>778</sup>

İmam Suyuti; “Kadının endamlı endamlı yürümesi, başörtüsünü bağlamadan başına atıp kadınların tabii ve yapay güzelliklerini ve çekiciliklerini uygun olmayan yerlerde sergilemeleri, süs ve eylemleriyle kendilerinden yararlanma hakkı olmayanların dikkatini ve ilgilerini çekmeleridir” der.<sup>779</sup>

Alusi der ki; “Bana göre zamanımızda müreffeh kadınların evlerinden çıkarken üstlük olarak örtündükleri örtüler de yabancıya gösterilmemesi gereken ziynet kabilindendir. Çünkü bunlar rengârenk çekici giysilerdir. Sanıyorum erkeklerin karılarının bu şekilde çıkmalarına göz yummaları iman gayreti eksikliğinden kaynaklanıyor. Bütün bunlar Allah ve Rasulünün izin vermediği şeylerdir.”<sup>780</sup>

Ebu Uzeynetu's-Sade fi radiyallahu anh'den Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

وَشَرُّ نِسَائِكُمُ الْمُتَبَرِّجَاتُ الْمُتَخَيَّلَاتُ وَهِنَّ الْمُنَافِقَاتُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ  
مِنْهُنَّ إِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْأَعْصَمِ

---

<sup>778</sup> Zemahşeri el-Keşşaf (2/9)

<sup>779</sup> Suyuti el-İklil (192)

<sup>780</sup> Alusi Ruhu'l-Meani (18/146) Bkz.: Fethu'l-Bari (10/106) Cessas Ahkamu'l-Kur'an (7/172) Kurtubi Tefsiri (7/229) Sıddık Hasen Han, Fethu'l-Beyan (7/274) Elbani Hicab (41) Ferra Meanî'l-Kur'an (2/342) İbn Kesir Tefsir (3/283)

"Kadınların şerlisi kendini beğenip kibirlenen ve (açılıp saçılarak) teberrüc yapanlardır. Onlar münafıklardır. Bu yüzden kadınlardan cennete girecek olanlar ayağı sekili karga gibi azdır."<sup>781</sup>

İbn Mes'ûd radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

المختلعات والمتبرجات هن المنافقات

"(Sebepsiz olarak) Boşanmak isteyen kadınlar ve açılıp saçılan kadınlar münafıklardır."<sup>782</sup>

İbni Abbas radiyallahu anhuma şöyle rivayet etmiştir;

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ الْمُتَبَرِّجَاتِ مِنَ النِّسَاءِ

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem teberrüc yapan (açılıp saçılan) kadınlara lanet etti."<sup>783</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

صِنْفَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ  
بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ  
الْمَائِلَةِ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا  
وَكَذَا

---

<sup>781</sup> **Sahih.** Beyhaki (7/82) İsmail el-İsbehani (Kıyamu's-Sunne), Tergib ve Terhib (1527) Taberi Tarih (11/590) İbni Hacer el-İsabe (7/9) Elbani Sahihu'l-Cami (3330) Feyzu'l-Kadir (3/493) Muhlis el-Aşir (214/2) İbn Katan Kitabun-Nazar (s.177) Ebu Ubeyd Garibu'l-Hadis (3/101) Elbani es-Sahiha (1849)

- Enes radiyallahu anh'den Zehiratu'l-Huffaz (5682) Elbani Adabu'z-Zifaf (s.16, 19)

<sup>782</sup> **Hasen.** Ebu Nuaym (8/375-6) Hatib Tarih (3/358) Tuhfetul Ahvezi (4/307) Mirkatu'l-Mefatih (10/234) Sahiha (2/131, no 632)

<sup>783</sup> **Hasen.** Nesai Sünenül Kübra (5/396) İbni Adiy el-Kamil (2/408)

"İki sınıf insan vardır ki, onlar cehennem ehlidirler; Bunlardan biri ellerinde sığırkuyruğu gibi kamçılar olup insanları dövecekler. Diğer; vücutlarını belli edecek elbise giyen, bu elbiselerle erkekleri meylettirmek için kırıtarak yürüyen, saçlarını deve hörgücü gibi başlarında toplayan kadınlardır ki; bunlar cennete giremeyecek ve çok uzak mesafelerden bile hissedilen cennetin kokusunu dahi duyamayacaklardır."<sup>784</sup>

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan gelen hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmaktadır:

سيكون في آخر أمتي رجال يركبون على السروج كأشباه الرجال يتلون  
على أبواب المسجد نساءهم كاسيات عاريات على رؤوسهم كأسنمة البخت  
العجاف العنوهن فإنهن ملعونات لو كانت ورائكم أمة من الأمم لخدمن  
نساءكم نساءهم كما يخدمنكم نساء الأمم قبلكم

"Ahir zamanda ümmetimden, deve semerine benzer bineklere binen adamlar olacak, mescit kapılarında inecekler. Onların kadınları örtülü çıplaktırlar. Saçları deve hörgücü gibi kabarıktır. Onlara lânet edin, çünkü onlar lanetlidir. Eğer sizden sonra başka ümmetler gelmiş olsaydı sizin kadınlarınız onların kadınlarına hizmetçi (cariye) olurdu, aynı sizden önceki ümmetlerin kadınlarının size (cariye olup) hizmet ettiği gibi."<sup>785</sup>

Bu hadisin isnadında Abdullah b. Ayyaş b. Abbas saduk bir ravi olup, Ebu Davud ve Nesai onu zayıflıkla nitelemişlerdir. Hadiste "**Onlara lanet edin**" kısmı münkerdir. Kalan lafzı, Muslim'in rivayetine uygundur.

Hâkim'deki rivayette ise şöyledir: "**Bu ümmetin sonunda lüks döşeklere binen adamlar olurda mescitlerinin kapılarında inerler. Onların kadınları örtülü çıplaktırlar.**"

---

<sup>784</sup> **Sahih.** Malik (Libas,7) Müslim (2128) Ahmed (2/355, 440) Deylemi (3783) Beyhaki (2/234) Şuabu'l-İman (7801) İbn Hibban (16/500) Taberani Evsat (2/224) Darimi (isti'zan,15) İbn Teymiye Mecmu (4/402) İbnu Katan Kitabu'n-Nazar (s177) İbn Habib El-Gaye ve'n-Nihaye (s.213)

<sup>785</sup> **Sahih li gayrihi.** Ahmed Müsned (2/223 Hadis no: 7083) İbn Hibban (13/64) Hakim (4/483) Taberani (13/63)

Hasen el-Basri rahmetullahi aleyh'den; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

ألا ومن لم رأى أهل النار فليُنظر إلى نساء كاسيات عاريات مائلات من غير ميل رؤوسهن كأسنمة البخت العجاف يذاب بالنار يوم القيامة

**“Dikkat edin! Kim cehennemlikleri görmediyse, giyindikleri halde çıplak olan, meylettiren kadınlara baksın. Başlarını sıksa develerin hörgücü gibi yapan kadınlar Kıyamet gününde ateş ile eritileceklerdir.”<sup>786</sup>**

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma şöyle demiştir:

إنا لنجد في كتاب الله المتزل صنفين في النار قوم يكونون في آخر الزمان معهم سياط كأنها أذنان البقر يضربون بها الناس على غير جرم لا يدخلون بطونهم إلا خبيثا ونساء كاسيات عاريات مائلات لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها

“Muhakkak ki Allah'ın indirdiği kitapta iki sınıfın ateşte olduğunu buluruz: Bunlardan birisi: Ahir zamanda, yanlarında bulunan sığırkuyrukları gibi kamçılarla insanları suçsuz yere döven, karınlarına ancak pis (haram kazanç) sokan bir topluluktur. Diğeri ise; Giyinmiş fakat çıplak olan, meyleden ve meylettiren kadınlardır. Bunlar cennete giremeyecekleri gibi, kokusunu dahi alamayacaklar.”<sup>787</sup>

Ka'b el-Ahbar rahimehullah şöyle demiştir:

يأتني على الناس زمان فيه نساء كاسيات عاريات حاليات عطرات تفلات ، لهن عقص مثل أسنمة البخت ، مائلات مقتبات هاربات إلى النار ،

---

<sup>786</sup> **Mürsel.** Abdülmelik b. Habib, el-Gaye ve'n-Nihaye (218)

<sup>787</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Ebi Şeybe (7/530)

“İnsanlar üzerine bir zaman gelecek, kadınların bazıları giyinik olmalarına rağmen çıplaktırlar. Süslenip kokular sürünmelerine rağmen kokuları olmayacaktır. Deve hörgücü gibi topuzları vardır. Deve yükü gibi salınacaklar. Cehenneme doğru koşacaklar.”<sup>788</sup>

Yine şöyle demiştir:

مالي أرى في التوراة صفة قوم لم أرهم بعد ؟ ، فحشة متفحشين ، في أيديهم سياط مثل أذناب البقر ، من أهل النار ، مالي أرى في التوراة صفة نساء لم أرهن بعد ؟ ناعمات كاسيات عاريات ، من أهل النار

“Bana ne oluyor ki, Tevrat'ta henüz görmediğim bir topluluğun vasfını görüyorum? Onlar çirkinlik yapan ve yaptıranlardır. Ellerinde sığırkuyrukları gibi kamçılar vardır. Cehennem ehlidirler. Bana ne oluyor ki Tevrat'ta henüz görmediğim kadınların vasfını görüyorum? Onlar refah içinde, giyinmiş çıplak kadınlardır ve cehennem ehlidirler.”<sup>789</sup>

Ebu Şakra radiyallahu anh'den; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إذا رأيتم اللاتي ألقين على رؤوسهن مثل أسنمة البقر، فأعلموهن أنهن لا تقبل لهن صلاة

**"Başlarını deve (bir rivayette sığır) hörgücü gibi yapan kadınları gördüğünüzde onlara hiçbir namazlarının kabul olmayacağını bildiriniz."**<sup>790</sup>

---

<sup>788</sup> **Maktu.** Haraitî, İ'tilâlu'l-Kulûb (206)

<sup>789</sup> **Maktu.** Hadisu İsmail b. Ca'fer (409)

<sup>790</sup> **Zayıf.** Ebu Nuaym Marife (6860) Taberani (22/370) Bezzar, Keşfu'l-Estar (3015) İbni Hacer el-İsabe (7/206) Camiu's-Sagir (644) Mecmau'z-Zevaid (5/137) İsnadında bulunan Mahled b. Ukbe meçhuldür. bkz: Buhari Tarih (7/437) Ebu Hatim Cerh ve Ta'dil (8/348) İbn Hibban es-Sikat (9/185) İbn Hacer Lisan (6/9)

## Erkeklere Benzeyen Kadınlar ve Kadınlara Benzeyen Erkekler Bizden Değildir

Huzeyl kabilesinden birinden: Abdullah b. Amr b. As radiyallahu anhuma'yı gördüm. Evi mahallede, mescidi Harem'de idi. Ben onun yanında iken Ebu Cehil'in kızı Umm Said'i gördü. Bir yay takmış, erkek gibi yürüyordu. Abdullah: "Bu kim?" dedi. Ben de: O Ebu Cehil'in kızı Umm Said'dir. Dedim. Dedi ki: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ وَلَا مَنْ تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ

**"Kadınlara benzemeye çalışan erkekler ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlar bizden değildir."**<sup>791</sup>

Abdullah b. Amr b. el-Âs radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ، وَلَا مَنْ تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ

**"Kadınlara benzemeye çalışan erkekler ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlar bizden değildir."**<sup>792</sup>

---

<sup>791</sup> **Merfu kısmı sahih.** Ahmed (2/199) Ukayli Duafa (2/232) Elbani Sahihu'l-Cami (5433)

<sup>792</sup> **Sahih.** Taberani (13/467) Ebu Nuaym Hilye (3/321)

# Alışveriş Kitabı

## Aldatan Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den:

أن رسول الله صلى الله عليه و سلم مر برجل يبيع طعاما فسأله كيف  
تبيع فأخبره فأوحى إليه أدخل يدك فيه فادخل يده فإذا هو مبلول فقال رسول  
الله صلى الله عليه و سلم ليس منا من غش

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem yiyecek satmakta olan bir adama uğradı. Ona nasıl sattığını sordu. O da anlattı. Bunun üzerine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e elini o kaba sokması vahyedildi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem elini kaba soktuğunda nemli olduğunu gördü. Bunun üzerine:

**"Aldatan bizden değildir"** buyurdu.<sup>793</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا، وَمَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

**"Bize karşı silah taşıyan bizden değildir. Bizi aldatan bizden değildir."**<sup>794</sup>

---

<sup>793</sup> **Sahih.** Ahmed (2/242) Muslim (102) Ebu Davud (3454) İbn Mace (2224) Hakim (2/10) Beyhaki (5/320) Humeydi (1081) Elbani Sahihu'l-Cami (5440)  
- Ebu Burde radiyallahu anh'den: Ahmed (3/466, 4/45) Taberani (22/198) Buhari Tarih (8/227)  
- Ebu Musa radiyallahu anh'den: Taberani Evsat (4/293)  
<sup>794</sup> **Sahih.** Muslim (101) Ebu Nuaym Musnedu'l-Mustahrac (285) Ahmed (2/417) Musnedu Serrac (1936) el-Lalekai (1898) Kudai (351) İbn Bişran Emali (829) İbn Mende el-İman (547)



## Aldatmak İçin Eti Şişiren Bizden Değildir

Kuleyb el-Evdî'den: Ali radiyallahu anı kasaplara uğradı ve şöyle dedi:

لا تنفخوا اللحم فمن نفخ فليس منا

“Etleri şişirmeyin. Kim eti şişirirse bizden değildir.”<sup>795</sup>

## Ölçü ve Tartıyı Eksik Yapan, Malzemedен Çalan Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ \* إِذْ قَالَ لَهُمُ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ \* إِيَّاكُمْ رَسُولٌ آمِينٌ \* فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا \* وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَى رِبِّ الْعَالَمِينَ \* أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ \* وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ \* وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ \* وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّ الْأُولِينَ \*

“Eyke halkı da Peygamberleri yalanlamıştı. Şuayb onlara demişti ki: “Hiç Allah’tan korkmuyor musunuz? Ben sizin için güvenilir bir peygamberim. Bu itibarla Allah’tan korkun ve bana itaat edin. Bu işe karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim, ancak âlemlerin Rabbi Allah’a âttir. Ölçüyü tam yapın ve eksik tartanlardan olmayın. Doğru terazi ile tartın. İnsanların hakkını eksiltmeyin; yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Sizi ve daha evvelki nesilleri yaratan Allah’tan korkun.” (Şuara 176-184)

---

<sup>795</sup> **Hasen mevkuf.** Abdurrazzak Emali Fi Asari’s-Sahabe (164) İbn Ebi Şeybe (5/8) İbn Asakir (42/484) İbn Sad (3/26)

## Henüz Mevcut Olmayan Şeyi Satanlar Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، «نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبْلِ الْحَبَلَةِ»، وَكَانَ  
بَيْعًا يَتَّبَعُهُ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ، كَانَ الرَّجُلُ يَتَّاعُ الْجَزُورَ إِلَى أَنْ تُنْتَجَ النَّاقَةُ، ثُمَّ تُنْتَجُ  
الَّتِي فِي بَطْنِهَا

'Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem, hablu'l-habele'den (vadesi, devenin karnındaki yavrunun yavrusunun doğumuna kadar belirlenerek yapılan satışı) yasakladı. Cahiliyye halkı bu şekilde alışveriş yapardı. Kişi, hayvanın karnındaki yavrunun doğum yapması zamanında bedelini vermek şartıyla deve satın alırdı."<sup>796</sup>

---

<sup>796</sup> **Sahih.** Buhari (2143) Muslim (1514).

## Haram Kılınan Şeylerin Ücretini Yiyenler Bizden Değildir

Câbir radiyallahu anh anlatıyor: “Mekke’nin fethedildiği sene Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’i Mekke’de işittim, şöyle buyuruyordu: ‘Allah ve rasulü içki, ölmüş hayvan, domuz ve putun alım-satımını yasakladı.’ Bunun üzerine: ‘Ey Allah’ın Rasûlü! Ölmüş hayvanların iç yağı hakkında ne buyurursunuz, zira onunla gemiler yağların, derilere sürülür, kandiller aydınlatılır’ dendi. Şöyle buyurdu:

لَا، هُوَ حَرَامٌ قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا حَرَّمَ شُحُومَهَا جَمَلُوهُ، ثُمَّ  
بَاعُوهُ، فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ

‘Hayır, Onun satışı haramdır. Allah Yahûdilerin canını alsın. Allah onlara ölmüş hayvanların iç yağını haram kıldığı vakit bu yağı erittiler, sonra satıp parasını yediler.’<sup>797</sup>

Ömer radiyallahu anh’e bazı amillerinin domuzun ve içkinin ücretinden cizye aldıkları anlatıldı. Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh şöyle dedi:

وَلَوْ هُمْ يَبِعُوهَا ، وَلَا تَشَبَّهُوا بِيَهُودَ، حُرِّمَتْ عَلَيْهِمُ الشُّحُومُ فَبَاعُوهَا،  
وَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا

“Bunların satışını onlara bırakın. Yahudilere benzemeyin. İç yağları onlara haram kılınca onu satıp ücretini yediler.”<sup>798</sup>

---

<sup>797</sup> Sahih. Buhârî (2236); Müslim (1581)

<sup>798</sup> Sahih mevkuf. İbn Zencuye el-Emval (198-199) Ebu Ubeyd el-Emval (114, 115) Abdurrazzak (6/23, 8/195, 10/369) Hatib el-Fakih (2/306) İbnu’l-Munzir el-Evsat (6/7)

## Faizle Alışveriş Yapanlar Bizden Değildir

Faiz yiyenlerin dışında hiç kimseye Allah, kitabında savaş ilan etmemiştir. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ \* يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ

“Faiz yiyenler (kabirlerinden), şeytan çarpmış kimselerin cinnet nöbetinden kalktığı gibi kalkarlar. Bu hal onların “Alım-satım tıpkı faiz gibidir” demeleri yüzündendir. Hâlbuki Allah, alım-satımı helâl, faizi haram kılmıştır. Bundan sonra kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizden vaz geçerse, geçmişte olan kendisinindir ve artık onun işi Allah'a kalmıştır. Kim tekrar faize dönerse, işte onlar cehennemliktir, orada devamlı kalırlar. Allah faizi tüketir (Faiz karışan malın bereketini giderir), sadakaları ise bereketlendirir. Allah küfürde ve günahıta ısrar eden hiç kimseyi sevmez.” (Bakara 275-276)

İbn Mes'ûd radiyallahu anh'den:

أَكِلَ الرِّبَا وَمُؤْكَلَهُ وَكَاتِبُهُ وَشَاهِدَاهُ إِذَا عَلِمُوا ذَلِكَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ - صلى الله عليه وسلم - يَوْمَ الْقِيَامَةِ

**“Faizi yiyen, yediren, kâtiplik yapan ve bilerek şahitlik yapanlar Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in diliyle kıyamet gününe kadar lanetlidirler.”<sup>799</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh şöyle dedi:

الربا اثنان وسبعون بابا أدناها كالذي يأتي أمه ثم قال لتركبن طريق أهل

الكتاب حذو النعل بالنعل

“Faiz yetmiş iki kısımdır. En aşağısı kişinin anasına yanaşması gibidir.” Sonra dedi ki: “Elbette sizler, Kitap ehlini adım adım takip edeceksiniz.”<sup>800</sup>

Bu suçun Yüce Allah katındaki kötülüğünü açıklamaya bu kadarı yeter. Devletlerin ve fertlerin yaşam seviyelerine bakan; faizle alışveriş yapmanın yol açtığı iflası, çöküntü ve yıkımı görür. İşlerin kesat gittiğini ve piyasa durgunluğunu, borçların ödenemediğini, iktisadî hayatın felç olduğunu, işsizlik oranının yükseldiğini, birçok şirket ve müessesenin battığını; günlük kazanç ve alın terinin, tefecilerin bitmek-tükenmek bilmeyen faizini ödeme yolunda akıtıldığını; büyük miktardaki sermayenin birkaç insanın tekelinde toplanması sebebiyle toplumda ortaya çıkan tabakalaşmayı görür. Ve belki de bu; Allah’ın, faizle muamelede bulunanları tehdit ettiği savaşın açıkça bir görüntüsüdür.

Faize karışan asıl tarafların, aracılardan ve yardımcı olanların hepsi, Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in diliyle lanetlenmişlerdir. Câbir radiyallahu anh’dan şöyle dediği nakledilir:

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - آكِلَ الرِّبَا , وَمُؤْكِلَهُ , وَكَاتِبَهُ , وَشَاهِدَيْهِ , وَقَالَ: هُمْ سَوَاءٌ

---

<sup>799</sup> **Sahih.** Ahmed (3881) Nesai (5102) Ebû Dâvud (3333); Tirmizî (1206); İbn Mâce (2277) Sahihu’t-Tergib (758) bkz: Muslim (1759)

<sup>800</sup> **Hasen ligayrihi mevkuf.** Taberani Musnedu’ş-Şamiyyin (254)

**“Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem, faiz yiyene ve yedirene, faizi yazana ve şahit olanlara lanet etti ve şöyle buyurdu: ‘Hepsi de aynıdır.’”<sup>801</sup>**

Dolayısıyla; faizin yazılması, miktarının belirlenmesi ve kaydedilmesi, teslim edilmesi ve alınması, emanet bırakılması ve korunması işlerinde çalışmak caiz değildir. Genel anlamıyla, hangi surette olursa olsun faize karışmak ve yardım etmek haramdır.

‘Abdullah b. Mes’ûd radiyallahu anh’dan merfu olarak gelen hadiste Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem bu büyük günahın çirkinliğini açıklamaya özen gösterir. Şöyle buyurur:

الرَّبَّ ثَلَاثَةً وَسَبْعُونَ بَابًا، أَيْسَرُهَا مِثْلُ أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ، وَإِنَّ أَرْبَى الرَّبِّ  
عَرَضُ الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ

**‘Faiz yetmiş üç kısımdır. En basiti kişinin annesiyle nikâhlanması gibidir. Ve faizin en kötüsü Müslüman bir kimsenin irzına dil uzatmak gibidir.’<sup>802</sup>**

‘Abdullah b. Hanzale radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

دَرَاهِمَ رَبًّا يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ , أَشَدُّ مِنْ سِتَّةٍ وَثَلَاثِينَ زَيْتَةً

**‘Kişinin bilerek yediği bir dirhem faiz otuz altı zinadan daha kötüdür.’<sup>803</sup>**

Faizin haramlığı geneldir. Bazılarının zannettiği gibi ‘zenginle fakir arasında olursa’ şeklinde bir kayıt yoktur. Tersine, her durumu ve her kişiyi

---

<sup>801</sup> **Sahih.** Muslim (1598).

<sup>802</sup> **Sahih.** Hâkim, *Mustedrek* (2/43) İbn Mace (2275) Beyhaki Şuab (7/363) Bkz. El-Elbani, *Sahîhu'l-Câmi'* (3533) es-Sahiha (1871)

<sup>803</sup> **Sahih.** Ahmed, *Musned* (5/225). Bkz. El-Elbani, *Sahîhu'l-Câmi'* (3375) es-Sahiha (1033).

kapsar. Birçok zengin insan ve büyük tüccar faiz sebebiyle iflas etmiştir. Yaşanılanlar buna şahittir. Miktar olarak artsa bile en azından malın bereketi kaybolur. Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

الرَّبَّاءُ وَإِنْ كَثُرَ , فَإِنَّ عَاقِبَتَهُ تَصِيرُ إِلَى قِلَّةٍ

**‘Faiz çokluk getirirse bile şüphesiz ki sonunda bir azlık olacaktır.’<sup>804</sup>**

Faizin haramlığı; yüzdesinin yüksekliğiyle, kıymetsizliği, azlığı ve çokluğuyla da kayıtlı değildir. Hepsi haramdır. Faiz yiyen; Kıyamet günü, şeytan çarpmış kimselerin cinnet nöbetinden ve saradan kalktığı gibi mezarından kalkar.

Allah, bu suçun çirkinliğine rağmen ondan tevbe edilebileceğini ve nasıl tevbe edilmesi gerektiğini bildirir. Ve bununla ilgili olarak faizcilere şöyle buyurur: **‘Eğer tevbe edip vazgeçerseniz, ana sermayeniz sizindir; ne haksızlık etmiş, ne de haksızlığa uğramış olursunuz.’** (Bakara, 279)

İşte bu adaletin ta kendisidir! İnanan insan bu büyük günahı nefret etmeli ve çirkinliğini kalbinde hissetmelidir. Paralarını, kaybolmasından ya da çalınmasından korktukları için mecburen faizli bankalara koyanların da zaruret hissini duymaları gerekir. Onların durumu leş yemek gibi veya daha kötü bir durumdur. Bununla birlikte Yüce Allah’tan bağışlanma dilemeli ve mümkün olduğunca başka bir çare bulmak için uğraşmalıdırlar. Bankalardan paralarının faizini talep etmeleri caiz değildir. Hatta parasının faizi hesabına işlense bile caiz olan bir şekilde bu faizden kurtulması gerekir. Sadaka olarak veremez. Çünkü Allah, temizdir; ancak temiz şeyleri kabul eder. Herhangi bir şekilde faizinden yararlanması da caiz değildir. Ne yemede, ne içmede, ne giyinmede, ne ev edinmede; ne eşine, çocuğuna, anne ve babasına yapması gereken harcamada; ne zekât olarak vermede, ne vergilerini ödemedede, ne de bir haksızlığı gidermede kullanılabilir. Sadece Yüce Allah’ın darbesinden korkarak ondan bir şekilde kurtulur.

---

<sup>804</sup> **Sahih.** İbn Mace (2279) Hâkim, *Mustedrek* (2/43). Bkz. *Sahihu’l-Câmi’* (3542).

## Yiyeceği Karaborsa Yapan Bizden Değildir

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ احْتَكَرَ طَعَامَ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنَّا

**“Müslümanların yiyeceğini karaborsa yapan bizden değildir.”<sup>805</sup>**

İhtikâr/Karaborsa: bir malı piyasada azaltıp pahalandırmak için satmadan bekletmektir.

## Rehine El Koyanlar Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لَا يُغْلَقُ الرَّهْنُ , لِصَاحِبِهِ غُنْمُهُ , وَعَلَيْهِ غُرْمُهُ

**“Rehin, sahibinin elinden çıkmaz. Geliri de, masrafı da sahibine aittir.”<sup>806</sup>**

Cahiliye devrinde bir kimse bir malını veya eşyalarını aldığı borç veya başka bir şey karşılığında rehin bırakırdı. Fakat borç ödenmeyince, rehin bırakılan şey, rehin alan kimseye kalır, sahibine iade edilmezdi. İslam bunu iptal etmiştir.

---

<sup>805</sup> **Hasen.** İbn Ebi Hatim İlel (2/45) Buhari Tarih (7/122)

<sup>806</sup> **Sahih.** İbn Hibban (13/258) Hakim (2/58-60) Malik Muvatta (2/728) İbn Mace (2441) Darekutni (2920-27)



# Nikâh Kitabı

## İbadet Maksadıyla Evlenmeyi Terk Eden Bizden Değildir

Ebu Umâme radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

تزوجوا فإني مكثر بكم النيين يوم القيامة ، ولا تكونوا كرهبانية

النصارى

**“Evlenin. Zira ben kıyamet gününde peygamberlere sizin çokluğunuzla övüneceğim. Hristiyan rahipleri gibi olmayın.”**<sup>807</sup>

Ebu Nuceyh es-Sulemi radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من قدر على ان ينكح فلم ينكح فليس منا

**“Evlenmeye gücü yettiği halde evlenmeyen bizden değildir.”**<sup>808</sup>

Ebu Kılabe'den, o da sahabeden birinden: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

من تبطل فليس منا

**“İbadet maksadıyla evlenmeyen bizden değildir”**<sup>809</sup>

---

<sup>807</sup> **Hasen.** Ru'yanî (1170) Beyhaki (7/78) Deylemi (2289) İbn Adiy (6/2147) el-Elbani es-Sahiha (1782)

<sup>808</sup> **Sahih.** Darimi (2210) İbn Ebi Şeybe (3/453) Abdurrazzak (6/178) Haris Müsned (475) Hallal es-Sunne (1447) Ebu Davud Merasil (202) Beyhaki (7/78) Taberani (22/367) Taberani Evsat (1/297) Dulabi el-Kuna (491) Haris'in rivayetinde Ebu Nuceyh es-Sulemi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğini tasrih etmiştir. Böylece onun sahabe oluşu sabit olmuş, Mürsel olma şüphesi kalkmıştır.

## Hadımlaşan Bizden Değildir

Sa'd b. Mes'ud dedi ki:

عن سعد بن مسعود أن عثمان بن مظعون رضي الله عنه أتى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: ائذن لنا في الاختصاء، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (ليس منا من خصى ولا اختصى، خصاء أمي الصيام)، فقال: يا رسول الله ائذن لنا في السياحة، فقال: (إن سياحة أمي الجهاد في سبيل الله)، فقال: يا رسول الله ائذن لنا في الترهّب، فقال: (إن ترهّب أمي الجلوس في المساجد وانتظار الصلاة)

Osman b. Ma'zun radiyallahu anı Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve dedi ki: "Bizim için hadım olmamıza (kısırlaşmamıza) izin ver" Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Hadım olan ve kendisini hadım ettirenler bizden değildir. Ümmetimin hadımlığı oruç tutmaktır."** Dedi ki: "Ey Allah'ın rasulü! Bizim için seyahat etmemize izin ver" buyurdu ki: **"Ümmetimin seyahati Allah yolunda cihad etmektir."** Dedi ki: "Ey Allah'ın rasulü! Bizim için ruhbanlığa (ibadete çekilmemize) izin ver." Buyurdu ki: **"Ümmetimin ruhbanlığı mescidlerde oturmak ve namazı beklemektir."**<sup>810</sup>

---

<sup>809</sup> **Hasen.** Abdurrazzak (7/150) Mamer b. Raşid Cami (1179)

<sup>810</sup> **Hasen ligayrihi.** İbn Mubarek Zühd (845) Begavi Şerhu's-Sunne (2/270-271) Mesabihu's-Sunne (1/225) Hadis isnadında bulunan Ruşdeyn b. Sa'd ve Abdurrahman b. Ziyad b. En'am sebebiyle zayıftır.

- İbn Sad Tabakat'ta (3/394) ceyyid isnadla İbn Şihab'dan benzerini rivayet etmiştir. Bkz.: Elbani es-Sahiha (1830)

- Başka bir zayıf isnadla: Hakim et-Tirmizi Nevadiru'l-Usul (4/8) İbn Beşkuval, ez-Zeyl Ala Havdi Kevser (s.149 no:77)

- **"Ümmetimin hadımlığı oruçtur"** lafzıyla İbn Amr radiyallahu anhumadan: Ahmed (2/173) İbn Adiy el-Kamil (2/450) Şuayb el-Arnaut sahih ligayrihi demiştir. Elbani sahih demiştir. Sahihu'l-Cami (3228) es-Sahiha (1830)

## Şigar Nikâhı Yapanlar Bizden Değildir

Ebû Hureyre radiyallahu anh'den:

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الشَّعَارِ وَالشَّعَارِ أَنْ يَقُولَ  
الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ: زَوِّجْنِي ابْنَتَكَ وَأَزْوَجْكَ ابْنَتِي، أَوْ زَوِّجْنِي أُخْتَكَ وَأَزْوَجْكَ  
أُخْتِي

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şigâr nikâhını yasaklamıştır. Şigâr nikâhı, bir adamın, başka bir adama: ‘Sen kızını benimle; ben de kızımı seninle evlendireyim veya sen kız kardeşini benimle, ben de kız kardeşimi seninle evlendireyim’ demesidir<sup>811</sup>.

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

وَلَا شِعَارَ فِي الْإِسْلَامِ

‘İslâm’da şigâr yoktur’.<sup>812</sup>

Şigar nikâhı: İki kişinin kızlarını, kız kardeşlerini veya velisi bulundukları kızları, mehirli veya mehirsiz karşılıklı değişerek evlenmeleridir. Bu nikâh haram kılınmıştır. Değişme şartı nedeniyle bu nikâh fâsit/geçersiz olmuştur. Çünkü bu türden nikâhlar çok büyük fesatlar içermektedirler. Kadınlar, istemedikleri kimselerle evlenmeye mecbur bırakılmakta, erkeklerin menfaati, kadınların maslahatına tercih

---

- Ebu Umame radiyallahu anh'den: “**Ümmetimin seyahati Allah yolunda cihad etmektir**” lafzıyla: Ebu Davud (2488) Hakim (2/83) Beyhaki (9/161) Taberani (8/168, 183) Elbani sahih demiştir. Sahihu'l-Cami (2093)

- Cabir radiyallahu anh'den benzeri: Huseyn el-Mervezi, Zevaidu'z-Zuhd (1107) Ahmed (3/378, 382, 383)

Bkz.: Elbani ed-Daife (3/479-480) Mişkâtü'l-Mesabih (1/225) Heysemi Mecmau'z-Zevaid (4/254)

<sup>811</sup> **Sahih.** Muslim (1416).

<sup>812</sup> **Sahih.** Müslim (1415).

edilmektedir. Bu kadınlara zulümdür. Kadınları, emsallerinin mehirlerinden mahrum bırakmaktadır. Ayrıca bu nikâh, evlilik sonrası problemlere ve düşmanlıklara yol açmaktadır. Yüce Allah'ın şeriatına aykırı davranarak, bu türden akitlerde bulunanların bir an önce hak ettikleri cezaya çarptırılmaları gerekir.

## Mahremleriyle İlişki Kuranlar Bizden Değildir

Mahremleri nikâhlamayı helal saymak Mecusîlerin âdetidir. Cahiliyye döneminde de mahrem akrabalarla evlenenler vardı. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً  
وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا

**“Babalarınızın evlendikleri kadınlarla evlenmeyin. Ancak geçmişte olan müstesna (bu yüzden size bir vebal yoktur), bu bir fuhuş, çirkin bir davranış ve kötü bir âdet idi.” (Nisa 22)**

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليأتين على أمي ما أتى على بني إسرائيل مثلاً بمثل حذو النعل بالنعل حتى  
لو كان فيهم من نكح أمه علانية كان في أمي مثله إن بني إسرائيل افترقوا على  
إحدى وسبعين ملة وتفرق أمي على ثلاث وسبعين ملة كلها في النار إلا ملة  
واحدة فقليل له ما الواحدة قال ما أنا عليه اليوم وأصحابي

**“İsrailoğullarının başına gelenlerin aynısı, tıpkı bir ayakkabının diğer eşine benzediği gibi, ümmetimin de başına gelecektir. Hatta onlardan birisi alenî olarak annesini nikâhlamışsa, ümmetimde de aynısını yapacak çıkacaktır. Şüphesiz ki İsrailoğulları yetmiş bir millete (fırkaya) ayrıldılar. Ümmetim ise yetmiş üç millete (fırkaya) ayrılacaktır. Bir millet dışında hepsi de ateştedir.”** Dediler ki: “O kurtulan hangisidir?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

**“Bugün (Nebî hayatta iken) benim ve ashabımın üzerinde bulunduğumuz yolda olanlardır.”<sup>813</sup>**

---

<sup>813</sup> **Sahih.** Hakim (1/218) Tirmizi (2641) Hatib el-Bağdadi Emali (el yazma no:34) İbn Asakir Tarih (13/98)

## Mahremiyeti Gizlemeyenler Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَتَرْكَبَنَّ سُنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِبْرًا بِشِيرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّىٰ لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ دَخَلَ حُجْرَ ضَبٍّ لَدَخَلْتُمْ، وَحَتَّىٰ لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ جَامَعَ امْرَأَتَهُ بِالطَّرِيقِ لَفَعَلْتُمُوهُ

**“Sizden öncekilerin yollarını karış karış, dirsek dirsek izleyeceksiniz. Hatta onlardan biri keler deliğine girmişse siz de gireceksiniz. Ve hatta onlardan biri eşiyle yol ortasında cima etmişse siz de bunu yapacaksınız.”**<sup>814</sup>

Hasen el-Basri, (Abdurrahman b. Semura radiyallahu anh'den) rivayet ediyor: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; **“Sizden biri eşiyle yalnız iken aralarında geçen şeyleri anlatır mı?”** cemaat sustu. Sonra kadınlara döndü ve buyurdu ki; **“Sizden biri kocasıyla yalnız iken aralarında geçen şeyleri anlatıyor mu?”** Bir kadın dedi ki; “Evet Ey Allah'ın Rasulü! Bunlar anlatıyorlar” bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

لا تفعلوا فانما مثل ذلك كمثل شيطان لقي شيطانة فوثب عليها في جانب

الطريق والناس ينظرون

**“Böyle yapmayın! Şüphesiz bunun misali; bir şeytanın diğer şeytanla karşılaşınca yol kenarında ona saldırması ve insanların da onları seyretmeleri gibidir.”**<sup>815</sup>

---

<sup>814</sup> **Sahih.** Hakim (4/502) Deylemi (5346) Mervezi es-Sunne (43)

<sup>815</sup> **Sahih ligayrihi.** Abdulmelik b. Habib, Edebu'n-Nisa (75) Hadisu İbn Semmak ve'l-Huldî (40) Bkz.: Elbani İrvau'l-Galil (2011) Rivayetin şahitleri şu şekildedir:

\* Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh'den; Ahmed (3/69) Muslim (1437) Ebu Davud (4870) Beyhaki (7/193) Ebu Avane (3/87) Bezzar (Keşfu'l-Estar 1450)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den; Ebu Davud (2174) Tirmizi (2787) Nesai (8/151) Ahmed (2/541) Bezzar (17/61) İbn Ebi Şeybe (7/67) Abd b. Humeyd (1456) Haraiti Mesaviu'l-Ahlak (413) Beyhaki (7/194) İbn Asakir (67/327) Elbani Adabuz Zifaf (s.71) Sahihu'l-Cami (7037)

## Kadınlarla Arada Perde veya Duvar Olmadan Sohbet Edenler Bizden Değildir

Zamanımızda kendilerini dine nispet eden birtakım günahkâr kimseler, ya kadın-erkek karışık ortamlarda, ya da kadınlar cemaatinin huzurunda dinî sohbet ve ders yapmaktadırlar. Hâlbuki birbirlerinin mahremi olmayan erkeklerin ve kadınların birbirlerini görmeleri – kadınlar tesettürlü olsalar dahi – caiz değildir. Erkeklerin kadınlara bakmaları yasaklandığı gibi, kadınların da erkeklere bakmaları yasaklanmıştır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ

**“(Kadınlardan) bir şey istediğiniz zaman, perde arkasından isteyin; bu hem sizin kalbleriniz ve hem de onların kalbleri için daha temizdir” (Ahzab 53)**

Âişe radiyallahu anha’dan; “Süt amcası Eflah hicabın nüzulünden sonra Âişe radiyallahu anha’nın yanına girmek üzere izin istemek için geldiğinde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem amcasının girmesine izin verinceye kadar o da ona izin vermedi.”<sup>816</sup>

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in izin vermesinin sebebi ise Eflah’ın onun süt amcası oluşudur.

Enes radiyallahu anh şöyle anlatmıştır: Ömer b. el-Hattâb radiyallahu anh bir gün evine gelince hanımının yanında çarşafı bir kadın gördü ve onu hür zannerek hemen dışarı çıktı. Tekrar geldiğinde kadın yine oradaydı. Kadın gidene kadar Ömer radiyallahu anh bunu tekrarladı. Eve girince;

---

- Esmâ bt. Yezid radiyallahu anha’dan; Ahmed (6/456) Taberani (24/162) Hatib el-Mutefak (467)

<sup>816</sup> **Sahih.** Buhari (5103) ve Muslim.

من هذه التي عنتنا هذا اليوم؟ فقالت امرأته: ما كان عليك منها؟ هي أمة  
فلان! فلما راح قال للناس: لا تتشبه الأمة بسيدتها! لا تلبسوهن الجلابيب  
فتشبهن بالحرائر المحصنات! وإنما قال الله - تعالى! { يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ  
وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ }

“Bizimle inatlaşan bu kadın kimdi?” diye sordu. Hanımı; “Ondan sana ne, falan cariyedir.” Dedi. Dışarı çıkınca insanlara dedi ki; “Cariyeler efendilerine benzemeye çalışmasın! Onlar çarşaf giyip yüzlerini örterek evli hür kadınlara benzemesinler! Allah Azze ve Celle buyurur ki; **“Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına (bir ihtiyaç için dışarı çıktıkları zaman) dış örtülerini üstlerine almalarını söyle...”**” (Ahzab 59)<sup>817</sup>

Bu rivayetten anlaşılacağı üzere, Ömer radiyallahu anı bahsi geçen cariyeyi, çarşafı olmasından dolayı hür zannetmiş, derhal dışarı çıkmıştır. Şayet kadın çarşafı ve yüzü örtülü diye onun yanında bulunmayı caiz görseydi tekrar tekrar dışarı çıkmazdı. Ayrıca pek çok rivayette açıkça belirtildiği üzere, erkek sahabeler, hanım sahabelerden naklettikleri rivayetlerde “perde arkasından dedi ki...” şeklinde ifadeler kullanmışlardır.

İbn Mulakkin, Bedru'l-Munir'de şöyle der: “Aişe radiyallahu anha ve müminlerin diğer anneleri perde arkasından rivayet ederler, onlardan işitenler böylece rivayette bulunurlardı.” Bu malumdur, kaynak belirtmeye bile gerek yoktur<sup>818</sup>

Mesruk, Aişe radiyallahu anha'dan rivayet ediyor:

عَنْ مَسْرُوقٍ أَنَّهُ أَتَى عَائِشَةَ ، فَقَالَ لَهَا يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ رَجُلًا يَبْعَثُ  
بِالْهَدْيِ إِلَى الْكَعْبَةِ ، وَيَجْلِسُ فِي الْمِصْرِ ، فَيُوصِي أَنْ تُقْلَدَ بَدَنَتُهُ ، فَلَا يَزَالُ مِنْ  
ذَلِكَ الْيَوْمِ مُحْرَمًا حَتَّى يَحِلَّ النَّاسُ . قَالَ فَسَمِعْتُ تُصَفِّقُهَا مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ

<sup>817</sup> **Sahih mevkuf.** Ali b. Hucr es-Sa'dî, Ehadisu İsmail b. Cafer ez-Zuraki (no:101) İbn Habib el-Gaye ve'n-Nihaye (s.228) muhtasar olarak: Begavi Şerhu's-Sunne (2/438) Ahmed Ahkamu'n-Nisa (103)

<sup>818</sup> Bedru'l-Munir 9/675, İbn Hacer, Telhisu'l-Habir (4/495).



فَقَالَتْ لَقَدْ كُنْتُ أَفْتِلُ فَلَائِدَ هَذِي رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَيَبْعُثُ  
هَذِيهِ إِلَى الْكَعْبَةِ ، فَمَا يَحْرُمُ عَلَيْهِ مِمَّا حَلَّ لِلرَّجَالِ مِنْ أَهْلِهِ ، حَتَّى يَرْجِعَ النَّاسُ

“Ben Âiše radiyallahu anha’yı perde arkasından el çırparak şöyle derken işittim: “Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hedy kurbanının nişan iplerini ellerimle örerdim. Sonra kurbanı gönderir; kurbanı kesilinceye kadar ihrâmlı bir kimsenin çekindiği biç bir şeyden çekinmezdi.”<sup>819</sup>

Ukbe el-Asam’ın babası Abdullah Ebu’s-Sahbâ el-Bahili; Âiše radiyallahu anha’yı Mescidu’l-Cami’de insanlara perde arkasından konuşurken ve perde arkasından sorarken görmüştür.”<sup>820</sup>

Şehr b. Havşeb’den: Ümmü Seleme radiyallahu anha’ya perde arkasından “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in senin gününde en çok yaptığı dua hangisiydi?” diye sordum..”<sup>821</sup>

Atâ b. Ebi Rabah rivayet ediyor: “Ben ve Ubeyd b. Umeyr, Âiše radiyallahu anha’nın yanına gittik. O Bi’r-i Meymun’da idi. Misvakının sesini perde arkasından işitiyorduk..”<sup>822</sup>

Nesâî, Ebû Abdillâh Salim Sebelân’dan rivayet ediyor: Âiše radiyallahu anha, ona Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in nasıl abdest aldığını gösterdi ki, onda şöyle geçmektedir: “Başını tam arkasına kadar bir kere mesh etti. Sonra elini (önce) kulaklarına, sonra da yanaklarına değdirdi.” Salim der ki: “Ben Âiše’ye mukâteb (anlaşmalı köle) olarak geldim. Karşımda oturur, benimle konuşurdu (benden gizlenmezdi). Bir gün kendisine şöyle dedim: “Bana bereketle dua et!” “Ne oldu ki?” diye sorunca, “Beni Allah azat etti!” dedim. Şöyle dedi: “Allah bunu senin hakkında

---

<sup>819</sup> **Sahih.** Buhari (5246) Muslim (1321) Darimi (1935) Ahmed (6/190) Tahavî Muşkilu’l-Asar (5514-5515) Şerhu Meanî’l-Asar’da (4179), İbn Abdilberr et-Temhid (17/227)

<sup>820</sup> Buhari, Tarihu’l-Kebir (5/121)

<sup>821</sup> **Hasen.** Dulabî, el-Kuna ve’l-Esma (1215)

<sup>822</sup> **Sahih.** Beyhaki Sunen (10/49)

mübarek kılsın!" Sonra perdeyi indirdi, o günden sonra onu bir daha göremedim."<sup>823</sup>

Bu rivayette görüldüğü gibi, Salim'in hürlüğüne kavuşması üzerine Aîşe radiyallahu anha, perde arkasına geçmiştir. Bu perdeyi kadının ferdî tesettürü olarak yorumlamak mümkün değildir. Zira Salim, bir daha Aîşe radiyallahu anhayı hiç göremediğini açıkça söylemiştir

Bu anlamda daha birçok rivayetler vardır ki, bir kısmını Hayâ Sigortası adını verdiğim tesettür hükümlerine dair kitabımda zikretmiş bulunuyorum.

Şeyh Ahmed Şakir rahimehullah; kendisiyle evlenilmek üzere talip olunan kadının görülebileceğine dair Ebu Hureyre radiyallahu anh hadisini açıklarken şunları söylemektedir: "Bu hadis-i şerif – ve bu anlamda erkeğin talip olduğu hanımı görebileceğini belirten diğer rivayetler - çağımız inkârcılarından Avrupa'ya kadınlara ve şehvetlerine köle olan günahkârların, oyuncak edinmek istediği rivayetlerdir. Onlar bu gibi rivayetleri olmadık yerde delil diye kullanmakta ve bunları sağlıklı İslâmî anlamlarından uzaklaştırmaktadırlar. Bu anlam, erkeğin inceden inceye olmayan ve geçici bir şekilde bakmasıdır. Fakat bu günahkâr kâfirler alabildiğine inceleyen, tam anlamıyla bir görmenin caiz olduğu kanaatini çıkarmaktadırlar. Hatta daha da ileriye giderek kadının görülmesi caiz olmayan yerlerinin de görülebileceğini söylemektedirler. Daha da ileri vararak haram olan halvetin cevazına hüküm verdiler. Bu kadarıyla da kalmayarak arkadaşlığa, birlikte oturup kalkmaya kadar işi götürdüler. Bunlarda hiç mahzur da görmezler. Allah onları da, onların kadınlarını ve onların bu kanaatlerini beğenen herkesi de kahretsin! Bu hususta aralarında günahları en ağır olanlar ise, dine müntesip görünen kimselerdir. Hâlbuki bu din onlardan uzaktır. Allah bize esenlik ihsan etsin ve bizleri dosdoğru yola iletсин!"<sup>824</sup>

---

<sup>823</sup> **Sahih.** Nesâî (1/73) Elbani, Sahihu Suneni'n-Nesai (97)

<sup>824</sup> İmam Ahmed'in Musned'inin tahkikinde (14/236)

## Cahiliye Devrinin Yasaklanan Nikâh Türleri

Âişe radiyallahu anha şöyle haber vermiştir:

أَنَّ النِّكَاحَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ كَانَ عَلَى أَرْبَعَةِ أَنْحَاءٍ: فَنِكَاحُ مِنْهَا نِكَاحُ النَّاسِ الْيَوْمَ: يَخْطُبُ الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ وَلَيْتَهُ أَوْ ابْنَتَهُ، فَيُصَدِّقُهَا ثُمَّ يَنْكِحُهَا، وَنِكَاحُ آخَرُ: كَانَ الرَّجُلُ يَقُولُ لِمَرْأَتِهِ إِذَا طَهَّرَتْ مِنْ طَمَثِهَا: أَرْسِلِي إِلَى فُلَانٍ فَاسْتَبْضِعِي مِنْهُ، وَيَعْتَزِّلُهَا زَوْجَهَا وَلَا يَمْسُهَا أَبَدًا، حَتَّى يَتَبَيَّنَ حَمْلُهَا مِنْ ذَلِكَ الرَّجُلِ الَّذِي تَسْتَبْضِعُ مِنْهُ، فَإِذَا تَبَيَّنَ حَمْلُهَا أَصَابَهَا زَوْجُهَا إِذَا أَحَبَّ، وَإِنَّمَا يَفْعَلُ ذَلِكَ رَغْبَةً فِي نَجَابَةِ الْوَلَدِ، فَكَانَ هَذَا النِّكَاحُ نِكَاحُ الْإِسْتِبْضَاعِ. وَنِكَاحُ آخَرُ: يَجْتَمِعُ الرَّهْطُ مَا دُونَ الْعَشْرَةِ، فَيَدْخُلُونَ عَلَى الْمَرْأَةِ، كُلُّهُمْ يُصِيبُهَا، فَإِذَا حَمَلَتْ وَوَضَعَتْ، وَمَرَّ عَلَيْهَا لَيْالٍ بَعْدَ أَنْ تَضَعَ حَمْلَهَا، أَرْسَلَتْ إِلَيْهِمْ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ رَجُلٌ مِنْهُمْ أَنْ يَمْتَنِعَ، حَتَّى يَجْتَمِعُوا عِنْدَهَا، تَقُولُ لَهُمْ: قَدْ عَرَفْتُمُ الَّذِي كَانَ مِنْ أَمْرِكُمْ وَقَدْ وَلَدْتُ، فَهُوَ ابْنُكَ يَا فُلَانُ، تُسَمِّي مَنْ أَحَبَّتْ بِاسْمِهِ فَيَلْحَقُ بِهِ وَلَدُهَا، لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَمْتَنِعَ بِهِ الرَّجُلُ، وَنِكَاحُ الرَّابِعِ: يَجْتَمِعُ النَّاسُ الْكَثِيرُ، فَيَدْخُلُونَ عَلَى الْمَرْأَةِ، لَا تَمْتَنِعُ مِنْ جِئِهَا، وَهِنَّ الْبَغَايَا، كُنَّ يَنْصِبْنَ عَلَى أَبْوَابِهِنَّ رَايَاتٍ تَكُونُ عَلَمًا، فَمَنْ أَرَادَهُنَّ دَخَلَ عَلَيْهِنَّ، فَإِذَا حَمَلَتْ إِحْدَاهُنَّ وَوَضَعَتْ حَمْلَهَا جُمِعُوا لَهَا، وَدَعَوْا لَهُمُ الْقَافَةَ، ثُمَّ أَلْحَقُوا وَلَدَهَا بِالَّذِي يَرَوْنَ، فَالْتَأَطَ بِهِ، وَدُعِيَ ابْنُهُ، لَا يَمْتَنِعُ مِنْ ذَلِكَ «فَلَمَّا بُعِثَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَقِّ، هَدَمَ نِكَاحَ الْجَاهِلِيَّةِ كُلَّهُ إِلَّا نِكَاحَ النَّاسِ الْيَوْمَ»

“Câhiliyet zamanında nikâh dört çeşit idi. Bunlardan biri, bugün insanların yapmakta oldukları nikâhtır. Şöyle ki: Erkek, diğer bir erkekten velâyetindeki kadını yâhud kızını ister, akabinde o kadının mehrini ta'yin edip miktârını belirler. Sonra da o kadını nikâh eder.

Diğer bir nikâh şekli şudur: Erkek, kendi karısı hayızından temizlendiği zaman karısına: “Kendini (şeriflerden) fulân kimseye gönder de, ondan seninle cinsî münâsebet yapmasını iste!” der ve kadının o cinsî münâsebet yapmasını istediği erkekten gebe kaldığı tebeyyün edinceye kadar kocası asla kadını dokunmayıp, ondan ayrı durur. Kadının gebeliği belirince isterse kendi kocası o gebe kadınla cima yapar. Kocası bu başka erkekle cinsî münâsebet işini ancak çocuğun asaletine râğbet ettiği için yapar. İşte bu nikâh, “Nikâhu'l-istibdâ” (yânî başkasından cinsî münâsebet isteme nikâhı) olur.

Diğer bir nikâh çeşidi de şudur: On kişiden az bir cemâat toplanırlar da bunların hepsi bir kadının yanına girerler ve herbiri ayrı ayrı kadınla cima yapar. Netîcede kadın bundan gebe kalıp da doğurduğu ve çocuğunu doğurmasının ardından birkaç geceler geçtiği zaman o erkeklere haber gönderir. Artık o erkeklerden hiçbiri gelmemelik edemez. Nihayet hepsi kadının yanında toplanırlar. Kadın onlara hitaben: “İşinizden meydana gelip de doğurmuş bulunduğum çocuğu tanıdınız. Bu çocuk, senin oğlundur ey Falân!” der ve kadın, onlardan arzu ettiği kimsenin ismini söyler. Böylece kadının çocuğu, o adamın nesebine katılır. İsmi söylediği o erkek, bu çocuktan çekinmeye, yânî onu kabul etmemeye muktedir olamaz.

Dördüncü çeşit nikâh şöyledir: Birçok insanlar toplanırlar da bir kadının yanına girerler. O kadının yanına gelen erkeklerden hiçbiri çekinemez. Bu kadınlar birtakım fahişelerdir ki, bunlar kendi kapıları üzerine bir alâmet olsun diye birer bayrak dikerlerdi. Artık kim isterse bu bayraklı kadınların yanına girer. Bunlardan biri gebe kalıp da çocuğunu doğurduğu zaman, o erkekler kadın için toplanırlar ve kendileri için birkaç kâşif, yânî iz sürmekte maharetli kimseler çağırırlar. Sonra bu kâşifler o kadının çocuğunu, karar verdikleri kimsenin nesebine katarlar. Böylece çocuk onun soyuna katılır ve o şahsın oğlu diye çağırılır. O zât bundan çekinemez.

Nihayet Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem hakk ile peygamber gönderilince insanların bugünkü nikâhı müstesna olmak üzere, bu câhiliyet nikâhlarının hepsini yıktı.”<sup>825</sup>

---

<sup>825</sup> **Sahih.** Buhari (5127)

## Kâfirler Gibi Dügün Yapanlar Bizden Değildir

### 1. Gelinin gerdek gecesi kuaföre götürülmesi:

Günümüzde gelenek haline gelmiş, karşı konulamaz boyuta ulaşmış en kötü münkerlerdendir. Öyle ki bunu yapanlar değil, yapmak istemeyenler engellenmektedir. Kuaförler genellikle erkeklerden oluşmakta. Bu tür yerlerde neler olup-bittiğini herkes bilmektedir. Müslüman bir genç kız, vücuduna yabancı bir erkeğin dokunmasına nasıl izin verebilir? Ailesini kıskanmayan bir koca için bu çok utanç verici bir durumdur!

2. Gerdeğe hazırlamak gerekçesiyle kadınların, gelinin avret yerlerine bakmaları: Hiçbir kadın, başka bir kadının avret yerine bakması caiz değildir. Bu haramdır. Çünkü Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem: **‘Hiçbir erkek, başka bir erkeğin; hiçbir kadın da başka bir kadının avret yerine bakmasın’** buyurmuştur. Kadınlar arasındaki avret yeri, erkekler arasındaki avret yeri gibidir. Göbekten dize kadar olan bölgedir.

Cahil kadınlar birbirlerinin avret yerlerine bakmaktan sakınmamaktadırlar. Birbirleriyle akraba olmalarının bunu meşrulaştırdığını düşünmektedirler. İyi bilinmelidir ki, bir kız yedi yaşına ulaştığında, onun avret yerine ne annesinin, ne de kız kardeşlerinin bakması caiz değildir.<sup>826</sup>

3. Evlilik törenlerinin, birçok münkerlerin ve günahların işlendiği düğün solanlarında veya otellerde yapılmasında ısrar edilmesi: Bu törenlerde, israf ve savurganlıklarla birlikte birçok günah işlenmektedir. Şarkıcı kadınlar ve erkekler çağrılmakta, nefislere hitap eden, kalplere kötülükleri aşıl原因an şarkılar ve sözler söylenmektedir. Bunlara gelin ve damatla birlikte bütün davetliler iştirak etmektedir. Bu törenlerin genelinde kadın erkek karışık bulunmakta, açıktan fuhşa, çıplaklığa ve ancak ahiretten nasipsiz kimselerin yapabileceği rezilliklere ortam hazırlanmaktadır. Bu törenlerin haram olduğunda hiçbir şüphe yoktur.

---

<sup>826</sup> Bkz. İbnu'l-Cevzî, *Ahkâmu'n-Nisâ'* (76).

4. Açık ve dekolte gelinliklerin giyilmesi: Kadınların ve mahremlerin dışında başkalarının da görebileceği ortamlarda açık kıyafetlerin ve gelinliklerin giyilmesi haramdır ve caiz değildir.

Batının örf ve adetlerini taklid eden zümreler tarafından eski Cermen toplumunun âdeti olan ve kutsal anlamlar yükledikleri beyaz gelinlik kıyafeti, İslam diyarlarına yayılmaya başlamıştır. Bol ve tesettüre uygun olsa dahi kâfirlere benzememek için beyaz gelinlik giyilmemelidir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, beyaz rengi kefen olarak uygun görmüş, her an ölümden gafil kalmamaları, emellerini ahirete bağlamaları için hayattakilere tavsiye etmiştir: **“Elbiselerinizin hayırlısı beyaz olanıdır. Dirileriniz onu giysin ve ölülerinizi onunla kefenleyin.”**<sup>827</sup>

**“Dünyada geçip giden bir yolcu gibi ol, ...ve kendini kabir ehlinden say.”**<sup>828</sup>

5. Damat ve gelinin kendilerine ayrılan köşede erkeklerin ve hanımların ortasında, oturmaları: Bu büyük bir hatadır. Birçok haramı birden işlemektir. Bu haramlardan biri, kadınlarla erkeklerin en çekici kıyafetler ve süslü oldukları bir zamanda aynı ortamda bulunmaları ve birbirlerini görmeleridir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: **‘Kadınların yanına girmekten sakının!’** buyurmuştur.<sup>829</sup>

6. Törenlerde kadınların dans etmesi: Kadınların oyun ve danslarını, erkeklerin gördüğü yerde yapmaları en kötü münkerlerdendir ve haramdır. Fakat sadece kadınlar görüyorsa yapılmaması daha güzeldir. Çünkü genellikle danslar, haram olan müziklerin ve şarkıların eşliğinde yapılmaktadır.

Oyun ve danslar sadece kadınlar arasında yapılsa dahi, bir kadının orada bulunan ve güzel raks eden bir kadını, kocasına anlatmayacağından emin olunamaz. Anlatımlar büyük fitne ve fesada neden olabilir.

---

<sup>827</sup> **Sahih.** İbn Hibban (12/242) Hakim (1/506) et-Temhid (22/145) Ziya Muhtare (10/201) Tirmizi (994) Beyhaki (3/245) Şafii Musned (1/364) Ebu Davud (3878) Nesai (8/205) İbn Mace (1472) Abdurrezzak (3/419) Taberani (12/45) Ahmed (1/247) Ru’yani (2/44) Humeydi (1/240)

<sup>828</sup> **Sahih.** Buhari (5/3358) İbn Hibban (2/471) Tirmizi (2333) Beyhaki (3/369) İbn Mace (4114) İbni Ebi Şeybe (7/75) Ahmed (2/24) Ru’yani (2/412) İsmaili Mucem (1/400) Taberani (7/40)

<sup>829</sup> **Sahih.** Buhârî (5232) ve Müslim (2172).

7. Törenlerde fotoğraf çekilmesi ve video kayıt yapılması: Ruh taşıyan canlılarının suretlerinin fotoğraf ve video ile kaydedilmesi en büyük günahlardandır. Kadınların parfümleriyle, süsleriyle, dekolte kıyafetleriyle fotoğraflarının çekilmesi, video görüntülerinin kaydedilmesi çok çirkin ve kötü bir davranıştır. Büyük bir fitnedir. Avret yerlerinin görünmesi ve kayıt altına alınmasıdır. Şer ve fesat tohumlarının ekilmesidir. Hiç şüphesiz, fotoğraf ve görüntü kayıtları haramdır. Günahların açıktan işlenmesi beladır. Bu törenlerde bulunanlar, özellikle de kadınlar, bu gibi kötü davranışları ve günahları terk etmelidirler. Düşün törenlerinde Yüce Allah'ın helal kıldığı davranışlarda bulunmalı ve haramlardan sakınmalıdır.

8. Düşün yemeğinde İsrâf: İnsanlar gösteriş amacıyla, özellikle de kadınların kıskırtmalarıyla düşün yemeklerinde aşırıya gitmekte, birbirleriyle yarışmaktadırlar. Davetli sayısının çok üzerinde, ihtiyaç fazlası yemekler ve ziyafetler hazırlanmaktadır. Daha sonra -açlığını giderecek lokma bulamayan fakirlere rastlanmadığından!!)- bunlar çöpe atılmaktadır. Yüce Allah, *Kur'ânı Kerîm*'de 22 ayette israfı yermiş ve: **'İsraf etmeyiniz, hiç kuşkusuz Allah, israf edenleri sevmez'** (Ahkaf, 31) buyurmuştur. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem israftan bizleri sakındırmış ve: **'Yiyiniz, içiniz, sadaka veriniz, israf etmeyiniz ve kibirlenmeyiniz. Hiç şüphesiz Allah, nimetini kulunun üzerinde görmekten hoşnut olur'** buyurmuştur.<sup>830</sup>

9. Düşün günü gelinin namazları terk etmesi: Düşün ve gerdek gecesi için hazırlanma genellikle öğle namazından sonra başlamaktadır. Gelin hanım yıkanmakta, giyinmekte ve makyaj yapılmaktadır. Bu nedenlerle namazlar unutulmaktadır. Hâlbuki namazın terki küfürdür.

10. Düşün alayında meşale (ateş) yakmak: Ömer radiyallahu anh'ın Humus valiliğini yapan Abdullah b. Kurat es-Sumâlî'nin yanından, beraberindekiler tarafından önünde meşale yakılmış bir gelin geçiyordu. Elindeki küçük kamçı ile onlara gelinlerinin etrafından dağılıncaya kadar vurdu. Daha sonra bir hutbe vererek şöyle dedi:

إن عروسكم أوقدوا النيران وتشبهوا بالكفرة والله مطفىء نارهم

---

<sup>830</sup> Hasen. Nesâ'î (5/79) ve Hâkim (4/135).



“Sizin düğün alayınızdakiler ateş yaktılar ve kâfirlere benzemeye çalıştılar. Allah ise onların nurunu söndürendir.”<sup>831</sup>

**11.** ‘Mutluluklar ve erkek evlatlar dileriz’ diyerek gelin ve damadın tebrik edilmesi: Bu söz, cahiliye döneminden kalma çirkin bir gelenektir. Günümüzde evlenen çiftleri tebrik etmek ve dua amaçlı söylenmektedir. Bu ifadeyi kullanarak evlenenleri kutlamak nehyedilmiştir. Hasan radiyallahu anh anlatıyor: “Akil b. Ebî Tâlib, Casim oğullarından bir kadınla evlenmişti. Orada bulunanlar onlara: ‘Mutluluklar ve erkek evlatlar dileriz’ diye tebrik ettiler. Bunun üzerine ‘Akil: ‘Böyle demeyiniz! Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in söylediği gibi:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ، وَبَارِكْ عَلَيْهِمْ

‘Allah bu evliliği sizin hakkınızda hayırlı kılsın ve mübarek eylesin deyiniz’ dedi.<sup>832</sup>

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in böyle söylenilmesini yasaklamasının hikmeti, belki de cahiliye adetlerine muhalefet etmektir. Çünkü o dönemde, kız çocuklarının değil, sadece erkek çocukların olması için dua edilirdi. Ayrıca bu duada, Allah’ın ismi zikredilmemekte, O’na hamd ve senada bulunulmamaktadır. Bizim yapmamız gereken, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in sözlerini ve davranışlarını kendimize örnek almamız ve ona uymamızdır. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem evlenenlere şöyle dua etmiştir:

بَارَكَ اللَّهُ لَكُمْ، وَبَارَكَ عَلَيْكُمْ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمْ فِي خَيْرٍ

“Allah evliliğinizi her ikinize de mübarek kılsın, bereketi ikinizin üzerinize olsun ve sizi hayırlarda birleştirsin.”<sup>833</sup>

---

<sup>831</sup> **Hasen.** Sa’lebî el-Keşfu ve’l-Beyân (s.1591) Said b. Mansur ve Ebu’ş-Şeyh’ten naklen Fethu’l-Bârî (9/224) el-İsâbe (7/65-66) Umdetu’l-Kârî (29/363)

<sup>832</sup> **Sahih.** Nesâî (3371) İbn Mâce (1906).

<sup>833</sup> **Hasen.** Ebu Davud (2130) Tirmizi (1091) İbn Mace (1905)

## Deyyuslar Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ثَلَاثَةٌ قَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَنَّةَ مَدْمَنُ الْخَمْرِ وَالْعَاقُ وَالِدِيُوثُ الَّذِي يَقْرُ

فِي أَهْلِهِ الْخُبْثُ

**‘Üç sınıf insana Allah Cenneti haram kılmıştır: İçki mübtelası, anne-babasına kötülük eden ve ailesinin çirkin işlerine göz yuman deyyus.**<sup>834</sup>

Deyyus, hanımını ve aile halkını kıskanmayan kimsedir. Deyyusluğun çağımızdaki bir örneği de evden bir kadının veya kızın, yabancı bir erkekle telefonlaşarak-kur yapma olarak adlandırılan- karşılıklı konuşmalarına göz yummaktır. Evindeki kadınların birinin (mahremi olmayan) yabancı bir erkekle yalnız kalmasına razı olmaktır. Ayrıca, ailesinden bir kadının yalnız başına -şoför vb.- bir yabancıyla arabaya binmesine izin vermek ve şer’î tesettürleri olmadan dışarı çıkmalarına, gelip-geçenin onları seyretmesine razı olmaktır. Kötülük ve hayâsızlık yayan dergi ve filmleri getirip bunları eve sokmaktır.

## Kadını Kocasına Karşı, Köleyi Efendisine Karşı Kışkırtan Bizden Değildir.

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَبَّبَ امْرَأَةً عَلَى زَوْجِهَا أَوْ عَبْدًا عَلَى سَيِّدِهِ

**“Bir kadını kocasına karşı veya bir köleyi efendisine karşı kışkırtan bizden değildir.”**<sup>835</sup>

<sup>834</sup> **Sahih.** Ahmed (2/69, 128) Nesai (2562) Bezzar (12/269) Taberani (12/302) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (1/308) Hakim (1/144) *Sahihu'l-Câmi'* (3533).

## Eşine Arkadan Yanaşan Bizden Değildir

İmanları zayıf bir takım sapıklar karlılarıyla dübüründen (pisliğin çıktığı, bağırsakların sonundaki boşaltım organından) ilişkiye girmekten çekinmez. Bu büyük günahlardan biridir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapana lanet etmiştir. Ebû Hureyre radiyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurdu:

ملعون من أتى امرأة في دبرها

**'Kadınla dübüründen ilişkiye giren mel'undur/lanetlenmiştir.'**<sup>836</sup>

Yine, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

مَنْ أَتَى حَائِضًا أَوْ امْرَأَةً فِي دُبْرِهَا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ بَرِئَ  
مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

**'Hayızlı kadınla ilişkide bulunan, bir kadınla dübüründen ilişkiye giren veya kâhine giden Muhammed'e indirileni inkâr etmiştir.'**<sup>837</sup>

Düzgün fıtrat sahibi birçok kadının bu şekilde bir ilişkiyi reddetmesine rağmen, bazı kocalar onları kendilerine itaat etmemeleri durumunda boşayacaklarını söyleyerek tehdit ederler. Bazıları da âlimlere sormaktan utanan karısını kandırır ve bu işin helal olduğuna inandırır. Hatta Yüce Allah'ın şu kavlini delil olarak getirir: **'Kadınlarınız sizin için bir ürün alanıdır, artık o alanınıza dilediğiniz yerden yaklaşın.'** (Bakara 223)

---

<sup>835</sup> **Sahih.** Ebu Davud (2175) Hakim (2/214) Beyhaki Şuab (4/367) Hatib Tarih (4/285) Sahihu'l-Cami (5437)

<sup>836</sup> **Hasen.** Ebu Davud (2162) Ahmed (2/444, 479) Darimi (1140) Ebu Ya'la (11/350) Bkz. *Sahihu'l-Câmi'* (5864).

<sup>837</sup> **Hasen.** Ahmed (2/408, 476) Tirmizî (135) Ebu Davud (3904) İbn Mace (639) Bezzar (16/294) Bkz. *Sahihu'l-Câmi'* (5918).

Sünnet'in Kur'ân'ı açıkladığı bilinen bir şeydir ve Sünnet'te Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şunu bildirdiği rivayet edilir:

مُقْبَلَاتٍ وَمُدْبَرَاتٍ وَمُسْتَلْقِيَاتٍ يَعْنِي بِذَلِكَ مَوْضِعَ الْوَلَدِ

**‘Çocuğun doğduğu yerden olduğu müddetçe kişinin karısıyla önünden ya da arkasından dilediği şekilde ilişkide bulunması caizdir.’<sup>838</sup>**

Dübürün, çocuğun doğduğu yer olmadığı ve büyük pisliğin boşaltım yeri olduğu bilinmeyen bir şey değildir. Bu günahın varoluşunun nedenlerinden biri de temiz evlilik hayatına, haram olan sapık ilişkilerde ve seks filmlerinden kesitlerle dolu bir kafa yapısıyla, Allah’a tevbe etmeden girilmesidir. Kadın ve erkek, iki taraf da buna razı olsa bile bu ilişki haramdır. Çünkü haram işlemek için karşılıklı rıza göstermek o haramı helal kılmaz.

---

<sup>838</sup> **Hasen.** Ebu Davud (2164) Hakim (2/212) Ziyau'l-Makdisi (13/75)

## Erkeğin Birden Fazla Evlenmesine Karşı Çıkanlar Bizden Değildir

Feminizm dininin etkisinde kalan kimseler, İslam'da erkeğin aynı anda dörde kadar evlenmesine itiraz etmekte, kullarının maslahatını en iyi bilen Allah'ın hükmüne kafa tutmaktadırlar. Maalesef bu habis düşünce Müslüman erkek ve kadınlar arasında da yayılmaya başlamış, kendilerinin Müslüman olduğunu zanneden bazı kimseler çok eşliliğin aleyhinde sözler konuşur olmuşlardır. İşte bunlar bizden, bizim dinimizden değildirler. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ  
وَتِلْكَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا  
تُعُولُوا

**‘Eğer (kendileriyle evlendiğiniz takdirde) yetimlerin haklarına riâyet edememekten korkarsanız beğendiğiniz kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın yahut da sahip olduğunuzla yetinin. Bu adaletten ayrılmamanız için en uygun olanıdır.’** (Nisâ’, 3)

Şanı Yüce Allah, bu ayet-i kerîmede yetimlerin velilerine hitap etmekte ve onlara şöyle buyurmaktadır: Eğer sorumluluğunuzda bulunan yetimlerle evlendiğiniz takdirde, onların mehirlerini verememekten endişe ederseniz, onlarla değil, başka kadınlarla evlenmeyi tercih ediniz. Yüce Allah bu konuda sizi darda bırakmamış, birden dörde kadar evlenmenize izin vermiştir. Birden fazla hanımla evlendiği takdirde, onlara adil davranmayarak zulmedecek kimsenin bir evlilikle veya elinde bulunan cariyelerle yetinmesi vaciptir.<sup>839</sup>

Mümin neslin çoğalması için evlenmeyi teşvik eden deliller de bu konuyu pekiştirir. İbn ‘Abbâs radiyallahu anhuma, Sa’îd b. Cubeyr’e şöyle

---

<sup>839</sup> ‘Â’îşe radiyallahu anha bu şekilde tefsir etmiştir: Buhârî (4576)

demoştır: ‘Evlen! Hiç şüphesiz bu ümmetin en hayırlısı, hanımı en çok olanıdır.’<sup>840</sup>

Bu ve daha birçok delil, bazı şartlarla birden fazla evliliğin müstehap olduğunu göstermektedir.

Birtakım nedenlerden dolayı, en adaletli ve en sağlıklı yolun birden fazla evliliğin mubahlığı olduğu konusunda hiçbir akıl sahibi şüphede duymaz. Bu nedenlerden bazıları şunlardır:

1. Kadınların hayızlı olduğu, hastalandığı ve loğusa olduğu durumlarda, evliliğin en önemli gereğı olan cinsel ilişkide bulunulamamaktadır. Erkek ümmetin artmasına vesile olmaya hazır olduğu ve bu konuda hiçbir suçunu bulunmadığı halde, kadının mazeretinden dolayı bunu yerine getirememektedir.

2. Allah’ın bir takdiri olarak, dünya nüfusunda, kadınlara oranla erkeklerin nüfusu daha azdır. Hayatın birçok alanlarında daha aktif bulunmaları nedeniyle ölüm oranları erkeklerde daha yüksektir. Erkeklerin tek evlilikle zorunlu tutulmaları durumunda, önemli oranda kadınlar, evlilikten mahrum kalacaklardır. Böylelikle fuhşa itilmiş olacaklardır.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, kıyametin alametleri arasında erkek nüfusunun azalacağını belirtmiş ve şöyle buyurmuştur: ‘...erkekler azalacak, kadınlar çoğalacak; öyle ki, elli kadının ihtiyacını bir erkek karşılamak zorunda kalacak...’<sup>841</sup>

3. Bütün kadınlar evliliğe müsaittirler. Fakat erkeklerin birçoğıu maddi imkânsızlıklar ve fakirlik nedeniyle evliliğe hazırlanamamaktadırlar. Dolayısıyla evlenebilecek erkeklerin oranı, evlenebilecek kadınların sayısından çok daha az olmaktadır.

4. Bazı erkekler, yaratılışlarının bir sonucu olarak, bir kadınla yetinemeyecek ölçüde cinsel arzuları kabarıktır. Meşru olmayan ahlak dışı ilişkilerin önlenmesi için bu arzularını meşru yoldan karşılamaları için çok evlilik mubah kılınmıştır.

---

<sup>840</sup> **Sahih.** Buhârî (5069).

<sup>841</sup> **Sahih.** Buhârî (5231) ve Müslim (2671).

5. Kocasından boşanmış ya da vefatı nedeniyle dul kalmış bakacak kimsesi bulunmayan bir kadın için, birden fazla evlilik bazen sığınak ve büyük bir nimet olabilmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelere rağmen birden fazla evlilik, bir zorunluluk değil sadece müstehaptır. Müsamahakâr İslâm Şeriatı'nın bir hükmüdür. Ancak bazı insanların bunu suistimal etmeleri, birçok insanın gözünde bunun bir suç olarak algılanmasına, aşağılık ve kötü bir davranış olarak görülmesine ve asılsız birtakım töhmetlerle yerilmesine neden olmuştur.

# Edepler ve Ahlak Kitabı

## Kur'an'ı Musiki Makamlarıyla Okuyan Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَتَعَنَّ بِالْقُرْآنِ. وَزَادَ غَيْرُهُ «يَجْهَرُ بِهِ»

“Kur'an ile teganni etmeyen bizden değildir” Diğer rivayette: “Kur'ân'ı sesli okumayan bizden değildir”.<sup>842</sup>

Vekî b. El-Cerrah<sup>843</sup> ve Sufyan b. Uyeyne dediler ki: “Kur'an ile teganni, onunla yetinmek demektir.”<sup>844</sup>

Ebu Ubeyd, Şube, Eyyub, Tahavi, Darimi, Beyhaki, Kurtubi, İbni Kesir, Nevevi ve pek çok âlim de bu görüştedirler.<sup>845</sup> Bu manâ, söz konusu tehdit ile uyumludur.

---

<sup>842</sup> **Sahih.** Buhari (7527) Beyhaki (10/229) Hatib Tarih (1/395) İbn Asakir (51/242)

- Sad b. Ebi Vakkas radiyallahu anh'den merfuan: Ahmed (1/172, 175, 179) Ebu Davud (1471) Darimi (1490, 3488) Ebu Ya'la (2/93) İbn Hibban (1/326) Ziyaul-Makdisi el-Muhtare (1/491) Hakim (1/758) Beyhaki (10/230)

- Sad b. Malik radiyallahu anh'den: Hakim (1/759) Abdurrazzak (2/483)  
- İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Hakim (1/760) Taberani (11/121)  
- Abdullah b. Zübeyr radiyallahu anhuma'dan: Bezzar (6/168) Dulabi el-Kuna (319)

- Aişe radiyallahu anha'dan: Ebu Ya'la (8/195) İbn Adiy el-Kamil (5/375) isnadı zayıf.

- Said b. Ebi Said radiyallahu anh'den: Ebu Davud (1471) sahih.  
- Ebu Lubabe radiyallahu anh'den: Ebu Davud (1473) Beyhaki (2/54) Elbani hasen sahih demiştir.

<sup>843</sup> **Sahih, maktu.** Ahmed (1/172) Şuayb el-Arnaut isnadı sahih demiştir. Ebu Davud (1474) Elbani sahih maktu demiştir.

<sup>844</sup> **Sahih, maktu.** Buhari (5024) Ebu Davud (1474) Elbani sahih maktu demiştir.



Ebu Hureyre radiyallahu anh ve başkaları teganniye;

يُرِيدُ يَجْهَرُ بِهِ

“Kur’an’ı yüksek sesle okumak kastediliyor” diye açıkladılar.<sup>846</sup>

Adı geçen âlimler bazı bidatçilerin bu hadisteki “teganni” kelimesini kendilerinin ezgi gibi Kuran okumalarına delil getirmelerine şiddetle karşı çıkmışlardır.<sup>847</sup>

Nitekim böyle bir saptırmaya ihtimal vermeyecek kadar sarih ibareler vardır ve sesi dalgalandırarak elhan, ezgi ve melodilerle, bir harf eksilmek veya artırmak şeklinde uzatmayla Kur’an okumanın haram oluşunda icma vardır.<sup>848</sup>

Şu ayette, Kur’an’ı açık, anlaşılır ve acelesiz okumak emredilmiştir;

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

“Kur’an’ı tane tane (tertil ile) oku” (Müzemmil 4)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, kendisinden sonra ümmeti için korktuğu bazı hasletleri saymış ve sonunda şöyle buyurmuştur:

و نشوا يتخذون القرآن مزامير يقدمون الرجل ليس بأفقههم و لا أعلمهم

ما يقدمونه إلا ليغنيهم

---

<sup>845</sup> Bkz.: Darimi (1499, 3491) Beyhaki Şuab (2/529) Tahavi Müşkilu'l-Asar (2/130) İbn Kesir Fezailu'l-Kur'an (s.103 v.d.) Nevevi et-Tıbyan (s.78) Kurtubi Tefsir, (1/10) Kurtubi et-Tizkar (s.123)

<sup>846</sup> **Sahih.** Buhari (5023, 7482) Darimi (3533)

<sup>847</sup> bkz.: İbn Kesir Fezailu'l-Kur'an (s.108)

<sup>848</sup> İbn Kesir Fezailu'l-Kuran (s.113) Kurtubi Tefsir (1/16) Kurtubi et-Tizkar (s.129) İbn Kudame el-Muğni (1/459)

“...bir de şu kavimden uzağım; onlar Kur'anı şarkı gibi okurlar, bir kimseyi ilim sahibi olmadığı halde sırf şarkı gibi Kur'an okuduğu için imamlığa geçirirler.”<sup>849</sup>

Sehl b. Sad ve Cabir radiyallahu anhuma'dan; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bizler Kuran okuyorken yanımıza çıktı, aramızda arap da, acem de vardı. Buyurdu ki;

اَقْرَءُوا فَكُلُّ حَسَنٍ وَسَيِّئٍ أَقْوَامٌ يُقِيمُونَهُ كَمَا يُقَامُ الْقِدْحُ يَتَعَجَّلُونَهُ وَلَا يَتَأَجَّلُونَهُ

“Okuyun, her okuyuş güzeldir. İleride bir kavim gelecektir ki bunlar, Kur'an'ın kelime ve lafızlarını okun yontulması gibi yontacaklar, ondan hâsıl olacak karşılığı ahirete bırakmayıp dünyada alacaklar.”<sup>850</sup>

Nevfel b. İyas'tan; Bizler Ömer radiyallahu anh'ın zamanında mescidte durur, grup grup olurduk. İnsanlar ise gruplardan en güzel sesli olanlara meylerdi. Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh; “Görüyorum ki

---

<sup>849</sup> **Sahih.** El-Elbani es-Sahih (979) birçok sahabeden gelmiştir:

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Abdurrazzak (2/488) Taberani Evsat (2/105) Ebu Nuaym Hilye (1/384) İbn Sad (5/254) İbn Asakir (67/379) Mustagfiri Fadailu'l-Kur'an (37)

\* Huzeyfe radiyallahu anh'den: Ebu Nuaym Hilye (3/359) el-Elbani ed-Daife (1171)

\* Ali radiyallahu anh'den: Şeceri Emali (2724) Ebi Said eş-Şaşi, Cüz (no:46)

\* Uleym radiyallahu anh'den: İbn Ebi Şeybe (7/529)

\* el-Hakem b. Amr el-Gıfari'den: Hakim (3/500) Taberani (3/211) Mustagfiri Fadailu'l-Kur'an (38)

\* Amr b. Abese radiyallahu anh'den: Taberani, Mecmau'z-Zevaid (10/206)

\* Abis el-Gıfari'den: Buhari Tarih (7/80) Ahmed (3/494) Bezzar (2/177 Keşfu'l-Estar 1610) Taberani (18/34-37) Hafız Ebu Garze Musnedu Abis (no:1-2) Beyhaki Şuab (2/541) Tahavi Şerhu Muşkil (1389) İbn Kani Mucem (851) Haris b. Ebi Usame Musned (2/640) Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kuran (s.166) Ebu Nuaym Marife (5550) Deylemi (2328) Mustagfiri Fadailu'l-Kur'an (39) el-Elbani Sahihu'l-Cami (2812)

\* Avf b. Malik radiyallahu anh'den: Ahmed (6/22) İbn Ebi Şeybe (7/530) Taberani (18/51, 57) Ziyau'l-Makdisi el-Munteka (el yazma no:507) el-Elbani Sahihu'l-Cami (216)

<sup>850</sup> **Sahih.** Ebu Davud (830) Beyhaki Şuabu'l-İman (2/538-539) Buhari Tarihü'l-Kebir (8/191) İbn Ebi Şeybe'den; Metalibu'l-Aliye (3492)

Kur'anı nağmeler gibi okuyorlar. Vallahi şayet gücüm yetseydi onların bu hallerini değiştirirdim" dedi.<sup>851</sup>

Enes radiyallahu anh, insanların sonradan ihdas ettikleri bu ezgilerle Kur'an okuyan birini bundan nehyetmiştir.<sup>852</sup>

Muhammed b. Sirin rahimehullah dedi ki; "Önceki âlimler (sahabeler ve tabiin) şu ezgilerin sonradan ortaya çıkarılmış bidat olduğu görüşündeydiler."<sup>853</sup>

Salim b. Abdillâh rahimehullah birisinin lahinlerle Kur'an okuduğunu işitince; "bu şarkıdır, bu şarkıdır" diyerek orayı terk etmiştir.<sup>854</sup>

Huzeyfe (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: **"Kur'ân'ı Arap lahn'ı ve Arap sesleri üzere okuyun. Sakın ha fasıkların ve Yahudilerle hristiyanların lahn'ı üzere okumayın. Bilesiniz, benden sonra bir kavim gelecek ki, onlar Kur'ân'ı okurken, şarkı ve mâtem tercîi gibi terci' ile okuyacaklar. Onların (imanları laftadır) gırtlaklarından öte geçmez. Kalpleri fitne ve fesada uğramıştır. Böylelerinden hoşlanan kimselerin kalpleri de fitne ve fesad içindedir."**<sup>855</sup>

Ebu'd-Derda radiyallahu anh dedi ki: "Sizleri Kur'anı tahrif eden, onu okuyuşta haddi aşan, Kur'an ile dalga geçenlerden sakındırım!"<sup>856</sup>

Katâde rahimehullah anlatıyor: "Enes radiyallahu anh'e Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kıraatından sordum. Şu cevabı verdi: "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem medleri (uzun heceleri) uzatırdı." Sonra örnek olarak Bismillâh irrahmân irrahim'i okudu ve uzatılacak yerleri

---

<sup>851</sup> **Hasen.** Buhari Halku Ef'ali'l-İbad (259) İbn Sa'd (5/59) Muhammed b. Nasr Kıyamu'l-Leyl (s.171)

<sup>852</sup> **Sahih.** Darimi (3505) İbn Ebi Şeybe (10/466) İbn Kesir Fezailu'l-Kur'an (s.112)

<sup>853</sup> **Sahih.** Darimi (3506)

<sup>854</sup> Darimi (3498)

<sup>855</sup> **Sahih ligayrihi.** Taberani Evsat (7/183) Beyhaki Şuab (2/540) Hakiym et-Tirmizi Nevadir (3/255) Zehebi el-Muktena (2/58) İbn Kesir Fezailu'l-Kur'an (s.111) Kurtubi Tefsir (1/17) Kurtubi et-Tizkar (s.130) Mecmau'z-Zevaid (7/169) Suyuti el-İtkan (1/256) Mişkat (2207) Suyutî, Câmiu's-Sağîr (1339) Beyhaki bunu birkaç tarikten rivayet etti. Şahitleriyle sahihtir.

<sup>856</sup> Beyhaki Şuab (2/541)

belirgin şekilde uzattı: Bismillâhi'yi uzattı, er-rahmân'ı uzattı, er-rahîm'i uzattı.”<sup>857</sup>

Şu hadise gelince; Abdullah b. Muğaffel radiyallahu anı anlatıyor: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i devesinin üstünde Feth suresini okurken gördüm. Sureyi terci' üzere okuyordu.”<sup>858</sup>

Bu terci (sesi kaldırıp indirme) ile okuma, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerine binmiş olduğu devenin hareketinden kaynaklanmıştır. Bu sadece binek üzerindeyken istek dışı olarak terci yapmanın caiz oluşunu gösterir. Başka yerde caiz değildir.<sup>859</sup>

Esmâ radiyallahu anha anlatıyor: “Seleften hiç kimse Kur'an-ı Kerim'in tilâveti sırasında bayılıp düşmezdi. Onlar ağlarlar ve ürperirlerdi. Sonra bedenleri ve kalpleri zikrullah için yumuşardı.”<sup>860</sup>

İmam Nevevi'ye soruldu; “Şimdi Dimeşk'te bazı cahiller cenaze üzerine teganni ile harfleri birbirine katarak, fazladan harf ekleyip uzatarak Kur'an okuyorlar. Bu kötü bir hareket midir?

Cevabında dedi ki; cenaze üzerine bu şekilde Kur'an okunması çok çirkin bir şeydir. Âlimlerin ittifakı ile haramdır. Bu hususta imam Maverdi ve başkaları icma olduğunu söylediler. Hatta yöneticilerin üzerine, bunlara mani olmaları, tevbeye çağırmaları ve cezalandırmaları gerekir. Bu her müslümana vaciptir.”<sup>861</sup>

Yine şöyle demiştir: “Kur'an'ı böyle haram tegannilerle okumak bir takım cahil, aşağılık ve zalim kimselerin müptela olduğu bir musibettir. Onlar cenaze ve mevlit gibi bidat merasimlerinin okuyucularıdır. İşte bu açıkça haram olan bir bidattir. Kadı Maverdi'nin de dediği gibi böyle okuyuşu dinleyen de fasık olur.”<sup>862</sup>

---

<sup>857</sup> **Sahih.** Buhârî (Fedailul-Kur'ân 42, 29) Buhari Halku Ef'ali'l-İbad (298) Ebu Dâvud (1465) Begavi Şerhus Sunne (4/481) Muhammed İbnü'l-Muzaffer Garaibu Şube (s.113)

<sup>858</sup> **Sahih.** Buhârî (Fedailu'l-Kur'ân 24, 30, Meğâzi 48, Tefsir, Feth 1, Tevhid 50) Müslim (794) Ebû Dâvud (1467)

<sup>859</sup> Bkz.:İbn Kesir Fazailu'l-Kur'an (s.139)

<sup>860</sup> Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kur'ân (306) Rezîn'den; Cemu'l-Fevaid (7370) Bağavî Tefsiri (7/238).

<sup>861</sup> Nevevi Fetava (s.54-55)

<sup>862</sup> Nevevi et-Tıbyan (s.79)

## Parmağıyla, Avuç içiyle ve Başıyla Selam Veren Bizden Değildir:

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu

ليس منا من تشبه بغيرنا لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى فإن تسليم  
اليهود الإشارة بالأصابع وتسليم النصارى الإشارة بالأكف

**"Bizden başkalarına benzeyenler bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin. Şüphesiz Yahudilerin selamı parmaklarla işarettir. Hristiyanların selamı ise avuç içiyledir."**<sup>863</sup>

Cabir radiyallahu anıh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من تشبه بغيرنا فليس منا ولا تسلموا بتسليم اليهود والنصارى فإن تسليم  
اليهود بالأكف وتسليم النصارى بالإشارة

**"Bizden başkalarına benzeyen bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanların selamıyla selam vermeyin. Zira Yahudilerin selamı elleriyle selamlamalarıdır. Hristiyanların selamı ise işarettir."**<sup>864</sup>

El-Berâ b. Âzib radiyallahu anıh dedi ki:

لَقِيتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَصَافَحَنِي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ  
إِنْ كُنْتُ لِأَضَعُ هَذِهِ الْمَصَافِحَةَ عَلَى الْأَخْلَاقِ الْأَعَاجِمِ وَتَشَبَّهُ بِهِمْ قَالَ: "كَلَّا إِنَّ

---

<sup>863</sup> **Hasen.** Tirmizi (2695) Taberani Evsat (7/238) Kudai (2/105) Deylemi (5270) Elbani bunun hasen olduğunu söylemiştir: es-Sahiha (2194) Sahihu'l-Cami (5434) Abdulkadir el-Arnaut da el-Ezkar tahkikinde (1/210) isnadı zayıf olup bunu takviye eden şahitleri vardır" dedi.

<sup>864</sup> **Hasen.** Taberani Musnedu's-Şamiyyin (1/289 no: 503) Bkz.: Nesai Sunenu'l-Kubra (6/92)

الْمُسْلِمَ إِذَا لَقِيَ أَخَاهُ فَصَافَحَهُ لَمْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يُغْفَرَ اللَّهُ لَهُمَا

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile karşılaştım, benimle musafaha etti. Dedim ki: “Ey Allah’ın rasulü! Ben acemlerin ahlakı ve onlara benzemek olmasından dolayı bu musafahayı terk etsem ne olur?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **“Hayır. Şüphesiz Müslüman, kardeşiyle karşılaştığında musafaha ederse Allah her ikisini bağışlamadan birbirlerinden ayrılmazlar.”**<sup>865</sup>

## Salam Almayan Bizden Değildir

Abdurrahman b. Şibl radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

يسلم الراكب على الراجل ، ويسلم الراجل على القاعد ، ويسلم الأقل على الأكثر ، فمن أجاب السلام فهو له ، ومن لم يجب السلام فليس منا

**“Binekli yayaya selam verir, yaya oturana selam verir, azınlık, çoğunluğa selam verir. Kim selamı cevaplarsa kendi lehinedir. Kim de selamı cevaplamazsa bizden değildir.”**<sup>866</sup>

---

<sup>865</sup> **Hasen.** Rafii, et-Tedvin (4/183)

<sup>866</sup> **Sahih.** İbn Sunni Amelu'l-Yevme ve'l-Leyle (211) Abdulkadir el-Arnaut, el-Ezkar tahkikinde (no:740) sahih demiştir.

## Ayakta Durarak Saygı Gösterenler Bizden Değildir

Cabir b. Abdillâh radiyallahu anhuma'dan: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem rahatsızlandı ve O oturarak namaz kılarken biz de arkasında (ayakta) namaz kılıyorduk. Ebu Bekr radiyallahu anh insanlara tekbir sesini duyuruyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize döndü ayakta olduğumuzu görünce bize işaret etti. Biz de oturduk ve namazı oturarak kıldık. Selam verince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إن كدتم لتفعلون فعل فارس والروم يقومون على ملوكهم وهم قعود فلا  
تفعلوا ائتموا بأئمتكم إن صلى قائما فصلوا قياما وإن صلى قاعدا فصلوا قعودا  
زاد في رواية : ولا تفعلوا كما يفعل أهل فارس بعظمتها

**"Neredeyse İran'lılar ve Rumlar gibi yapacaktınız. Onlar oturan krallarının yanında ayakta el pençe divan dururlar. Sakın öyle yapmayın. Siz imamınıza uyun. Eğer ayakta kılsa siz de namazınızı ayakta kılın. Şayet oturarak kılsa siz de oturarak kılın."** Bir rivayette şu ziyade vardır: **"Sakın İran'lıların büyüklerine yaptığını siz de yapmayın."**<sup>867</sup>

---

<sup>867</sup> **Sahih.** Muslim (413) Ahmed (3/334) İbn Huzeyme (486) İbn Hibban (5/491) Nesai (1200) İbn Mace (1240)

## Yahudiler Gibi Oturan Bizden Değildir

Şerid b. Suveyd radiyallahu anh'den: "Bir gün ben şöylece oturmuştum: Sol elimi yan tarafıma doğru yere dayamış ve onun üstüne abanmışım. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bana uğradı ve şöyle buyurdu:

أَتَقْعِدُ قَعْدَةَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

"Allah'ın gazabına uğrayanlar gibi mi oturuyorsun?"<sup>868</sup>

---

<sup>868</sup> **Sahih.** İbn Hibban (12/488) Ebu Davud (4848) Ahmed (4/388) Hakim (4/299)



## Büyüğümüze Saygı Göstermeyen Bizden Değildir

Ebu'l-Azbat b. Huyey radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا

**“Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğüme saygı göstermeyen bizden değildir.”<sup>869</sup>**

Enes radiyallahu anh'den:

جاء شيخ يريد النبي صلى الله عليه و سلم فأبطأ القوم عنه أن يسعوا له

فقال النبي صلى الله عليه و سلم ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا

Yaşlı bir adam Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i arayarak geldi. Topluluk ona yer açmakta ağır hareket edince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.”<sup>870</sup>**

İbn Amr radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويعرف حق كبيرنا

---

<sup>869</sup> **Zayıf.** Ebu Nuaym Marife (1026) el-İsabe (1/93) Lisanu'l-Mizan (3/376)

<sup>870</sup> **Sahih.** Tirmizi (1919) Ebu Ya'la (7/238) İbn Adiy el-Kamil (3/48, 240) İbnu'l-Arabi Mucem (877) Beyhaki Şuab (10476) Haraiti Mekarimu'l-Ahlak (380) İbn Neccar Zeylu Tarihi Bagdad (4/152) Haris (798) Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1/313) Deylemi (5265) Sahihu'l-Cami (5445)

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir.”<sup>871</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ حَقَّ كَبِيرَنَا فَلَيْسَ مِنَّا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir.”<sup>872</sup>**

Ebu Uname radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُجِلِّ كَبِيرَنَا فَلَيْسَ مِنَّا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir.”<sup>873</sup>**

---

<sup>871</sup> **Sahih.** Ahmed (2/207, 222) Tirmizi (1920) İbn Ebi Şeybe (8/527) Hakim (1/131) Humeydi (614) Buhari Edebu'l-Mufred (358) Beyhaki el-Medhal (2/60) Fesevi Marife (3/50) Ebu's-Şeyh Emsal (149) Hennad Zühd (1321) Elbani Sahihu'l-Cami (2199, 5444) Haraiti Mekarimu'l-Ahlak (376)

<sup>872</sup> **Sahih.** Buhari Edebu'l-Mufred (353) Hakim (4/197) Haraiti Mekarimu'l-Ahlak (378) İbn Ebi'd-Dunya el-İyal (186) Hennad Zühd (1320)

<sup>873</sup> **Hasen, sahih.** Buhari Edebu'l-Mufred (356) Taberani (8/167, 227, 236) Elbani Sahiha (2196) Daifu'l-Cami (2370)

## Küçüğümüze Merhamet Etmeyen Bizden Değildir

Abdullah b. Yahya b. Harise b. El-Azbat babasından, o da dedesinden: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.”<sup>874</sup>**

Abdullah b. Mesud radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ، ويعرف حق كبيرنا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir.”<sup>875</sup>**

Ebu Zeyd (Ebu Yezid el-Medeni'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.”<sup>876</sup>**

İbn Serh, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den:

---

<sup>874</sup> **Zayıf.** Ebu Nuaym Marife (1851) el-İsabe (1/93) Ebu Musa el-Medini ez-Zeyl'de.

<sup>875</sup> **Sahih.** İbnu'l-A'rabi Mu'cem (1961) Haraiti Mekarimu'l-Ahlak (381)

<sup>876</sup> **Zayıf.** Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (1/72) Ebu'l-Huseyn el-Bagdadi, Hadisu Şu'be (59) İbn Adiy el-Kamil (3/279) İbn Tahir Makdisi Etrafu'l-Garaib (4673) mürseldir.

من لم يرحم صغيرنا ويعرف حق كبيرنا فليس منا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir”<sup>877</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا فليس منا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimizin hakkını tanımayan bizden değildir”<sup>878</sup>**

Vasile b. Eska radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس منا من لم يجل كبيرنا ويرحم صغيرنا

**“Büyüklerimize saygı göstermeyen ve küçüklerimize merhamet etmeyen bizden değildir.”<sup>879</sup>**

Enes radiyallahu anh’dan diğer rivayette:

ليس منا من لم يوقر كبيرنا ويرحم صغيرنا ويؤاخي فينا ويزور

**“Büyüklerimize saygı göstermeyen, küçüklerimize merhamet etmeyen ve aramızdan kardeş edinip de iftira eden bizden değildir.”<sup>880</sup>**

---

<sup>877</sup> **Sahih.** Ebu Davud (4943) Ahmed (2/222)

<sup>878</sup> **Zayıf, hasen ligayrihi.** İbn Adiy (6/78)

<sup>879</sup> **Munkatı.** Taberani (22/95) Heysemi Mecma’da (8/14) dedi ki: “Zühri, Vasile radiyallahu anh’dan işitmemiştir.”

<sup>880</sup> **Zayıf.** Taberani Evsat (5/107) el-Haris b. Nu’mân zayıftır.

## Müslümanların Hakkını Tanımayan Bizden Değildir

Ali radiyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا ، وَيُوقِرْ كَبِيرَنَا ، وَيَعْرِفْ لَنَا حَقَّنَا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen ve bizim hakkımızı tanımayan bizden değildir.”<sup>881</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan diğer lafzı şöyledir: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا ، وَيُوقِرْ كَبِيرَنَا ، وَيَعْرِفْ لَنَا حَقَّنَا

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen ve hakkımızı tanımayan bizden değildir.”<sup>882</sup>**

---

<sup>881</sup> **Hasen.** İbnu'l-A'rabi Mucem (1465) Haraiti Mekarimu'l-Ahlak (377) Sem'ani Ensab (3/130)

<sup>882</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani (11/449)

## Islık Çalan ve Alkış Tutan Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ  
تَكْفُرُونَ

**“Dahası, onların Beyt yanındaki duaları, ıslık çalmaktan ve el çırpılmaktan başka bir şey değildi. Öyleyse, küfretmiş olmanız dolayısıyla (hak ettiğiniz) azabı tadın.” (Enfal 35)**

İbn Kayyım rahimehullah bu ayet hakkında şöyle demiştir: “İbn Abbas, İbn Ömer, Atiyye, Mucahid, Dahhak, el-Hasen el-Basrî ve Katade, ayette geçen “mukâ” ıslık çalmak, “tasdiye” ise el çırpılmaktır dediler. İbn Abbas radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Kureyş, beytullah’ı çıplak olarak tavaf ediyor, ıslık çalıp el çırpıyorlardı.” Mucahid dedi ki: “Tavafta Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in karşısına çıkıp tavafını ve namazını bozmak için ıslık çalıp el çırpıyorlardı. El çırpınlar ve kamış, mizmar veya benzeri şeylere üfleyerek ses çıkaranlarda bunlara benzeme vardır. Bu sadece görünüşte bir benzeme olsa dahi, onlara benzemeye çalışmaları sebebiyle bunların da kınanması söz konusudur.”<sup>883</sup>

Şeyh Ahmed b. Yahya en-Necmî şöyle demiştir: “Allah, el çırpmaları ve ıslık çalmaları sebebiyle Kureyş’i kötiledi. Allah birisini ancak batıl ve boş bir işten dolayı kötüler. Bu yaptıkları doğru veya helal olsaydı, Allah bundan dolayı onları kötülemezdi. Onları bundan dolayı kötülediğinden bu, onun haram ve batıl olduğunu gösterir. Şu dinî kurallardandır: hakkında tehdit bulunan, lanet edilen, gazap edilen ve yapan kimse hakkında kötüleme bulunan şeyler, haramdır ve büyük günahlardan sayılır. Büyük imamlar şöyle demişlerdir: Islık çalma ve el çırpma kötülendi ve azap tehditiyle yan yana zikredildi. Bu, onların haram kılındıklarını ifade eder.

İnsanların iddia ettiklerine göre büyüklere saygı ve şanlarını yüceltmek için yaptıkları alkış da haramdır. Çünkü o, Allah’ın kâfirleri

---

<sup>883</sup> İğasetu'l-lehfan (2/274-275).

kötülemesine sebep olan, bu tür kötülenmiş davranışlardır. Alkış, batı hayranlarının, batıl kâfir dostlarından ithal ettikleri şeylerdendir. Çünkü onlar dine aykırı olsa bile, herşeyde onları taklit etmişlerdir. Allah en iyi bilendir.”<sup>884</sup>

---

<sup>884</sup> Tenzihu’ş-Şeria An İbahati’l-Egani’l-Halia (s.13)

## Müzik Dinleyenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ  
وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا

“İnsanlar arasında, başkalarını bilgisizce Allah’ın yolundan saptırmak ve onu alaya almak için boş sözleri satın alanlar bulunmaktadır.” (Lokman 6)

İbn Mes’ud radiyallahu anı şöyle demiştir: “Bu ayette geçen boş söz musikidir.”<sup>885</sup>

Aynısını İbn Abbas<sup>886</sup>, Cabir b. Abdillâh<sup>887</sup>, İkrime<sup>888</sup>, Mucahid<sup>889</sup>, el-Hasen (el-Basrî)<sup>890</sup>, Said b. Cubeyr<sup>891</sup>, Katade<sup>892</sup> ve İbrahim (en-Nehaî)<sup>893</sup> de söylemişlerdir.<sup>894</sup>

---

<sup>885</sup> **Sahih mevkuf.** Hakim (2/445) Taberi (20/127) Beyhaki (10/223) İbn Ebi Şeybe (5/132) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (26) Ziyau'l-Makdisi İttibau's-Sunen (s.6) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232) Elbani es-Sahiha (6/421)

<sup>886</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari Edebu'l-Mufred (786) Taberi (20/127) Beyhaki (10/221) İbn Ebi Şeybe (5/132) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (27) Ziyau'l-Makdisi İttibau's-Sunen (s.6) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.142)

<sup>887</sup> Taberi (20/128)

<sup>888</sup> **Sahih maktu.** Buhari Tarihu'l-Kebir (4/217) Taberi (20/129) İbn Ebi Şeybe (5/132) Beyhaki (10/223) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (28) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.143)

<sup>889</sup> **Sahih maktu.** İbn Ebi Şeybe (5/132) Taberi (20/128) Tefsiru Sufyan es-Sevri (s.238) Abdurrazzak Tefsir (3/105) Beyhaki (10/223) Ebu Nuaym Hilye (3/286) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (32) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232)

<sup>890</sup> Tefsiru'l-Begavi (6/284) İbn Atiyye Muharraru'l-Veciz (4/399) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.145)

<sup>891</sup> Tefsiru'l-Begavi (6/284) İbn Atiyye Muharraru'l-Veciz (4/399)

<sup>892</sup> Zadu'l-Mesir (6/315-316) Durru'l-Mensur (5/159-161)

<sup>893</sup> **Sahih maktu.** İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (29) Tefsiru'l-Begavi (6/285) Beyhaki (10/223) İbn Ebi Şeybe (5/132)

<sup>894</sup> Kurtubi el-Cami Li'l-Ahkami'l-Kur'an'da (14/51) İbn Atiyye'den şöyle dediğini nakleder: “İbn Mesud, İbn Abbas, Cabir b. Abdillâh ve Mucahid bu şekilde



Allah Teâla şöyle buyurmuştur: “**Ve hem de gafilsiniz.**” (Necm 61)

İbn Abbas radiyallahu anhuma dedi ki: “Bu ayette kastedilen müziktir”<sup>895</sup>

Yine Mücahid rahimehullah ayette geçen “samidun” kelimesini açıklarken şöyle demiştir. “Yemen halkı bir kimse şarkı söylediği zaman “semmede” derler.”<sup>896</sup>

Allah Teâla şöyle buyurmuştur: “**İçlerinden gücünün yettiklerini sesinle titret**” (İsra 64)

Mucahid rahimehullah dedi ki: “Bu ayette kastedilen şarkı ve müzik aletleridir.”<sup>897</sup>

Nafi rahimehullah şöyle demiştir: “İbn Ömer radiyallahu anhuma ile birlikte yolda gidiyorduk. Bir çoban kavalı sesi duydu. Bunun üzerine parmaklarını kulaklarına tıkadı ve yolunu değiştirdi. Dedi ki:

يَا نَافِعُ ، هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَ

“Ey Nafi! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in (çoban kavalı işittiği zaman) böyle yaptığını gördüm!”<sup>898</sup>

Suyuti, el-Emru bi'l-İttiba'da şöyle demiştir: “Dinleyenini ölçü sınırından çıkarmayan, ritimli olmayan ses hakkında yaptıkları böyleyse, bu zamandakilerin çalgı aletleriyle dinledikleri müzikli seslere karşı nasıl olurdu?

---

tefsir ettiler” Sonra (14/52): “İkrime, Meymun b. Mihran ve Mekhul'den de bu görüşü nakleder.

<sup>895</sup> **Sahih mevkuf.** Abdurrazzak Tefsir (3/255) İbn Ebi Şeybe (7/160) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232) Taberi (22/559) Beyhaki (10/223) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (33) Kurtubi (17/123) İbn Cevzi Zadu'l-Mesir (8/86)

<sup>896</sup> **Hasen maktu.** Taberi (22/560) İbnu'l-Cevzi Telbis (s.231-232)

<sup>897</sup> **Hasen maktu.** Taberi (17/490) İbn Ebi Hatim (9/172) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (71) İbn Cevzi Telbis (s.232) Kurtubi (14/51) Zadu'l-Mesir (5/58)

<sup>898</sup> **Sahih.** Ahmed (2/8, 38) Ebu Davud (4924-26) Beyhaki (10/222) İbn Sad (4/163) el-Hallal, el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyu Ani'l-Munker (176) Taberani Sagir (1/30) İbn Hibban (2013-mevaridu'z-Zaman) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (544) İbn Asakir (57/173) Acurri Tahrimu'n-Nerd ve's-Şatranc ve'l-Melahi (64) İbn Cevzi Telbis (s.232) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.116)

Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şarkıcı kadınların alım satımını yasaklamış ve: “**Onların kazancı haramdır**” buyurmuştur.<sup>899</sup>

Taberi rahimehullah şöyle demiştir: “Meşhur âlimler müziğin haramlığında ve bunun yasaklanmasında icma etmişlerdir.”<sup>900</sup>

Suyuti şöyle der: “Onların zamanlarında söylenen şarkılar zühd hakkında olmasına rağmen yasaklığında birleşmişlerdir. Peki ya bu zamanda çıkarılan şeyleri görselerdi ne derlerdi? Şüphesiz çirkinlikler artmıştır. Salih selefe uy ve bunlardan sakın ey kardeşim! Nitekim İbn Mes'ud radiyallahu anh şöyle demiştir: “Müzik, tıpkı suyun baklayı yetiştirdiği gibi kalpte nifakı yetiştirir.”<sup>901</sup>

Ebû 'Amîr ve Ebû Mâlik el-Eş'arî radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet eder:

لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ، يَسْتَحِلُّونَ الْحِرَّ وَالْحَرِيرَ، وَالْخَمْرَ وَالْمَعَازِفَ

**‘Ümmetimden zinayı, ipeği, içki ve çalgı dinlemeyi helal kabul eden insanlar çıkacak...**<sup>902</sup>

İmran b. Husayn ve Enes radiyallahu anhum, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle dediğini rivayet etmiştir:

---

<sup>899</sup> **Hasen.** Ebu Umame radiyallahu anh'den: Tirmizi (1282) İbn Mace (2168) Humeydi (910) Ahmed (5/257, 268) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (24) Tayalisi (1134) Beyhaki (6/14) Taberani (8/212,no: 7749, 7805,7825, 7855, 7861, 7862) Ebu Ya'la (1/104, 402) İbnu'l-Cevzi Telbisu İblis (s.232) Begavi Mealimu't-Tenzil (6/451) Taberi Tefsiri (21/60) İbn Hazm el-Muhalla (9/67) Elbani Sahiha (2922)

<sup>900</sup> Taberi Tefsiri (14/56)

<sup>901</sup> **Sahih mevkuf.** Beyhaki (10/223) Ebu Ubeyd İman (s.34) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (30, 31, 34, 35, 37, 38, ) Mervezi Ta'zimu Kadri's-Salat (680) Ziyau'l-Makdisi İttibau's-Sunen (s.7) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.10, 145)

\* **İbn Mesud radiyallahu anh'den merfu olarak zayıf isnadla:** Ebu Davud (4929) Beyhaki (10/223) İbn Adiy el-Kamil (4/279) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (39) Elbani Daifu'l-Cami (3936) ed-Daife (2430)

\* **Ebu Hureyre radiyallahu anh'den merfu olarak zayıf isnadla:** Fevidu Ebi Ali es-Savvaf (el yazma no: 133)

\* **Cabir radiyallahu anh'den merfu olarak zayıf isnadla:** Beyhaki Şuab (4/279) Elbani Daifu'l-Cami (3937)

<sup>902</sup> **Sahih.** Buhârî (5590) Bkz. *Fethu'l-Bârî* (10/51).

فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَتَى ذَاكَ؟ قَالَ: إِذَا ظَهَرَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَازِفُ وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ

‘Bu ümmet içerisinde yere batırılma, hayvana dönüştürülme ve taşlanma olacak.’ Müslümanlardan biri: “Bu ne zaman olacak ey Allah’ın rasulü?” dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “**Kadın şarkıcılar edinip müzik aletleri çaldıklarında ve içki içtiklerinde olacak.**”<sup>903</sup>

el-Hasen el-Basrî rahimehullah şöyle demiştir:

ليس الدفوف من أمر المسلمين في شيء ، وأصحاب عبد الله كانوا

يشققونها

“Defler Müslümanların işlerinden değildir. Abdullah (b. Mesud)’un ashabı defleri parçalarlardı.”<sup>904</sup>

Abdullah b. Ahmed b. Hanbel’den: “Babama müzik hakkında sorduğumda şöyle dedi:

الغناء ينبت النفاق في القلب ، لا يعجبني

“Müzik kalpte münafıklık yeşertir. Ondan hoşlanmam.”<sup>905</sup>

İshak b. İsa et-Tabbâ’dan: “Malik b. Enes’e Medine’liler müziğe ruhsat veriyor mu? Diye sordum. Dedi ki:

إنما يفعله عندنا الفساق

---

<sup>903</sup> **Sahih.**; İbn Ebî'd-Dunyâ' Zemmu'l-Melahî'(7) Tirmizi (2212) el-Elbani es-Silsiletu's-Sahîhâ (2203)

<sup>904</sup> **Sahih maktu.** El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.171) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.10, s.104)

<sup>905</sup> **Sahih maktu.** El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.203) Abdullah b. Ahmed b. Hanbel el-İlel (2/76) İbn Kudame Şerhu'l-Kebir (12/51) Ziyauddin Makdisi İttibau's-Sunen (s.7) Muştuli Selvetul Ahzan (s.28) Suyuti el-Emru bi'l-İttiba (s.8)

“Bizde onu ancak fasıklar yapar”<sup>906</sup>

el-Abbas b. Muhammed ed-Devrî – İbrahim b. El-Münzir'den: Ona şöyle denilerek soruldu:

أنتم تترخصون في الغناء ؟ فقال : معاذ الله ، ما يفعل هذا عندنا إلا

الفساق

“Sizler müziğe ruhsat veriyor musunuz?” dedi ki: “Allah’a sığınırım! Bizden bunu yapanlar ancak fasıklardır.”<sup>907</sup>

Abdurrahman el-Mutetabbib'den: Ahmed b. Hanbel'e:

ما تقول في أهل القصائد قال : بدعة لا يجالسون

“Kaside ehli hakkında ne dersin?” dedim. Dedi ki: “Bidattir. Onlarla oturulmaz.”<sup>908</sup>

eş-Şafiî dedi ki: “İrak'ta tağbir denilen bir şey bıraktım. Zındıklar onu Kurandan alıkoymak için uydurmuşlardı.”<sup>909</sup>

Tagbir: musiki ve kaside meclisleridir. Ebu Mansur el-Ezheri şöyle demiştir: “Bir topluluk Allah'ı zikir, dua ve yalvarma ile toz kaldırırlar. Allah Azze ve Celle'yi zikrederken söyledikleri şiirlere “tagbir: toz kaldırma” adını vermişlerdir. Sanki onlar söyledikleri şarkı esnasında ayaklarıyla yere vurmaları ve raks etmeleri sebebiyle toz kaldırma anlamına gelen bu ismi kullanmışlardır.

---

<sup>906</sup> **Sahih maktu.** El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.204) Ziyauddin Makdisi İttibau's-Sunen (s.7) Muştuli Selvetul Ahzan (s.28) Kurtubi (15/55) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.100) Abdullah b. Ahmed el-llel (2/70) İbn Receb Fethul Bari (7/36) Zehebi Tarih (3/329) Suyuti el-Emru bi'l-İttiba (s.8)

<sup>907</sup> **Sahih maktu.** El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.205) İbn Receb Fethul Bari (7/36) Elbani Tahrimu Alati't-Tarb (s.100)

<sup>908</sup> El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.222) İbn Muflih el-Füru (9/352) İbnul Cevzi Telbis (s.294)

<sup>909</sup> El-Hallal el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyi ani'l-Munker (s.234) İbn Teymiye Mecmuu Fetava (2/352, 7/351) İbnul Cevzi Telbis (s.296) Suyuti el-Emru bil İttiba (s.8)

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kevbe'yi yasaklamıştır. Kevbe darbuka ve davuldur. Nefesli çalgıyı facir ahmakın sesi olarak tanımlamıştır. Geçmiş âlimler -İmam Ahmed rahimehullah gibi- eğlence ve müzik aletlerinin haram olduğunu bildirmiştir. Ud, tambur, kaval, keman ve zil bunlardandır. Kemençe, kanun, org, piyano, gitar ve benzeri modern eğlence ve müzik aletlerinin; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in müzik aletlerini yasakladığı hadisin kapsamına girdiğinde şüphe yoktur. Üstelik bu aletler, coşturup eğlendirmede ve etkilemede bazı hadislerde haramlığı bildirilen eski enstrümanlardan çok daha ileridir.

Müzik aletlerinin günümüzde ilahi adı verilen kaside ve neşidelerle birlikte çalınması, ibadetlerini müzik eşliğinde yapan ehl-i kitabı ve kitapsız kâfirleri taklitten kaynaklanmaktadır.

Hatta -İbn Kayyım rahimehullah ve benzeri ilim ehlinin değindiği gibi- müziğin coşkusu ve sarhoşluğu içkinin sarhoşluğundan daha büyüktür. Müziğe, şarkı sözleri ve çalıp söyleyen şarkıcı kadınların sesleri eklenince şüphesiz günah daha büyük olur ve bunun haramlığı daha kuvvetlidir. Şarkının sözleri aşk, sevgi, tutku ve güzelliklerin nitelendirilmesi olunca sorun daha da büyür. Bu nedenle âlimler şarkının, zinanın postacısı olduğunu ve kalpte nifak meydana getirdiğini söylemiştir. Genel olarak, şarkı ve müzik konusu bu zamanın en büyük fitnelerinden birisi olmuştur.

Günümüzde; saatler, ziller, çocuk oyuncakları, bilgisayar ve bazı telefon cihazları gibi birçok eşyaya müziğin girmesi bu sorunu daha da artırmış ve müzikten sakınmak kesin kararlılık gerektiren bir iş haline gelmiştir. Allah yardımcımız olsun!

## Yalan Söyleyen, Hainlik Eden, Sözünde Durmayan Bizden Değildir

Münafıkların ayrılmaz sıfatlarından birisi de Allah, rasulü ve müminler aleyhine yalan söylemeleridir. Allah Teâla buyuruyor ki:

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ  
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

**“Münafıklar sana geldiklerinde: Şahitlik ederiz ki sen Allah'ın Peygamberisin, derler. Allah da bilir ki sen elbette, O'nun Peygamberisin. Allah, münafıkların kesinlikle yalancı olduklarını bilmektedir.”** (Münafıkun 1)

Ve bundan başka ayetler de yalanın onların asla uzak kalamadıkları sıfatları olduğunu göstermektedir. Öyle ki Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, bunu onların meşhur alametlerinden saymıştır.

Sahihayn'de, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir; **“Münafiğin alameti üçtür; konuştuğunda yalan söyler, vaat ettiğinde sözünde durmaz ve kendisine güvenildiğinde ihanet eder.”**<sup>910</sup>

Bu günlerde Müslümanların durumunu gözden geçirirsek, yalanın haddinden fazla olduğunu buluruz. Baba, anne, oğul, memur, satıcı, müşteri ve saire hepsi de yalanı öğreniyor, bunlardan çok azı doğru söylüyor. Hatta insanlar bunlardan bazısına karşı güvenini kaybetmiştir. Erkek ve kadın birbirine iman üzerine yemin ettiği halde doğru söylemez hale geldi. Bu, Müslümanlar için yıldırıcı bir felakettir.

Bunları düşün ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadisini bir oku; **“Sizi yalandan sakındırırım! Zira şüphesiz yalan, fücra götürür. Şüphesiz fücra da cehenneme iletir. Kul yalan söylemeye ve yalana talip olmaya devam eder de sonunda Allah katında “çok yalancı” diye yazılır.”**<sup>911</sup>

Münafıklar bu sifata hırs göstermeleri ve bunun peşinden koşmaları

---

<sup>910</sup> **Sahih.** Buhari ve Muslim.

<sup>911</sup> **Sahih.** Buhari ve Muslim.

sebebiyle Allah katında çok yalancılar olarak yazılmışlardır. Hüsrانları anında; **“Allah hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün”** (Zümer 60) Bu hüsrانları kıyamet gününde ortaya çıkar. Şüphesiz onlar ayetlerin de belirttiği gibi Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i yalanlamışlardır. Şayet tasdik etselerdi kendileri için daha hayırlı olurdu. Onların insanlarla beraber konuştuklarında yalan söylemeleri sadece onlara hıyanet içindi. Etraflarındaki kimseler sadık niyetli olmalarına rağmen bilmeden onları tasdikleyerek o münafıkların tuzağına düşüyorlardı.

Buna ancak kalpleri hasta olan ve konuştuğu yalanın nifakın esası olduğuna aldırmayacak kadar hafif akıllı olan kimseler cüret ederler. Nifakın yalan üzerine kurulduğu söylenmiştir.

Bu yüzden Müslümanların yalandan uzak durmaları gerekir. Eş-Şa'bî der ki; “Yalan söyleyen münafıktır.” Nifak üzerinde ısrar eden kimseye toplumun artık inanmaması gerekir; **“(Boşuna) özür dilemeyin! Size asla inanmayız”** (Tevbe 94) Yani; size inanmayacağız. Artık yalanınızı anladık. Müslüman bir delikten iki defa ısırılmaz.

**Hainlik:** İhanet ettiği emanet, sadece ona emanet bırakılan eşyalar değildir, dikkat et. Namaz, oruç ve bunun gibi şeylerdir. Bu, inanılan her şey hakkında genel bir ifadedir. Allah Teâla'nın buyurduğu gibi; **“Ey iman edenler! Allah'a ve Peygamber'e hainlik etmeyin; (sonra) bile bile kendi emanetlerinize hainlik etmiş olursunuz.”** (Enfal 27)

**Vaadi yerine getirmemek ve ahdi bozmak**, münafıkların şu günlerde toplumda görülen sıfatlarıdır. Vaatlerinde sadık olduklarını değil, gevşeklik gösterdiklerini görürsün. Bu hususta şirketler, kurumlar ve başkaları eşittir. İnsanların bu işi alışkanlık haline getirdikleri söylenebilir. İnsanların çoğu, sözünde durmama ve ahdi bozmakta devam etmeleriyle anlaşmalarına ve verdikleri sözlere aldırmama hususunda tecrübe kazanmışlardır. En acısı da, Allah'ın ahdini bozmaktır. Bu nifakın ötesinde bir nifak yoktur.

Allah Teâla buyuruyor ki; **“Onlardan kimi de, “Eğer Allah lütuf ve kereminden bize verirse, mutlaka sadaka vereceğiz ve elbette biz sâlihlerden olacağız!” diye Allah'a and içti. Fakat Allah lütfünden onlara (zenginlik) verince, onda cimrilik edip (Allah'ın emrinden) yüz çevirerek sözlerinden döndüler. Nihayet, Allah'a verdikleri sözden döndüklerinden ve yalan söylediklerinden dolayı Allah, kendisiyle karşılaşacakları güne kadar onların kalbine nifak (ikiyüzlülük) soktu.”** (Tevbe 75-77)

## Gösteriş (Riya) Yapanlar Bizden Değildir

Onlar dıştan istikamet sahibi gibi gözüküp, içlerinde küfrü sakladıkları için, dışları içlerine uymaz. Bu dış görünüşleri Allah için değil insanlar içindir. Zira onlar iç âlemlerine Allah için bir değer vermezler. Allah için ibadette ihlâslı olmadıklarına göre bunu insanlar için yapmış olurlar. İnsanlar için namaz kıldıkları zaman bunu güzelleştirirler. Bu şekilde her ibadetlerinde Allah'ın rızasını değil, insanların memnuniyetini gözetirler. Bu yüzden Allah Azze ve Celle pek çok ayette onların amelleriyle dünyayı talep ettiklerini anlatmıştır;

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

**“Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az zikrederler.”** (Nisa 142) Eğer onları gören kimse yoksa ibadeti terk ederler. Ne yatsı namazına ne sabah namazına katılmazlar, bu onlara ağır gelir. Kur'ân okuyucuları veya hafızlarına gelince, eğer bu işi insanlara gösteriş ve duyurma için yaparlarsa, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şu kınamasına ve sakındırmasına dâhil olurlar;

أَكْثَرُ مُنَافِقِي أُمَّتِي قُرْأُوهَا

**“Ümmetimin münafıklarının çoğu Kur'ân okuyucularıdır.”**<sup>912</sup>

Begavî der ki; “Bu ameldeki ihlâsa şirk katmaktır.”<sup>913</sup>

---

<sup>912</sup> **Sahih.** İbn Amr radiyallahu anhumadan: Ahmed (2/175) Buhari Tarih (1/257) İbn Ebi Şeybe (7/79) İbn Batta el-İbane (942-943) İbnu'l-Mubarek Zuhd (451)

\* Ukbe b. Amir radiyallahu anh'den hasen isnad ile: Ahmed (4/151, 155) Taberani (17/305) Hatib Tarih (1/357) Ru'yanı (210) İbn Batta el-İbane (944)

\* İsmet radiyallahu anh'den: Taberani (17/179)

\* Şurahbil b. Yezid el-Meafiri radiyallahu anh'den: Beyhaki Şuab (5/362)

<sup>913</sup> Şerhu's-Sunne (1/76)



## Kibirlenenler Bizden Değildir

Kibir, yüz çevirme, hakka veya Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem çağrılınca sırt çevirmek yahut nasihati kabul etmekten burun kıvrımak onların çirkin sıfatlarındanr. Allah Azze ve Celle buyuruyor ki;

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ  
يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

**“Onlara: Gelin, Allah'ın Peygamberi sizin için mağfiret dilesin, denildiği zaman başlarını çevirirler ve sen onların, büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün.”** (Münafikun 5)

Onlar ve sahabelerden başkaları kendileri için bağışlanma dilenmesine muhtaç olup bunu isterler. Fakat kibir onları kaplayınca büyükenerek başlarını çevirirler. Bağışlanma istediklerinde ise bunu ancak takiyye olarak ve gösteriş için yaparlar.

## Ahlaksız Konuşanlar ve Edebiyat Parçalayanlar Bizden Değildir

Tirmizi, Ebu Umame el-Bahili radiyallahu anh'den rivayet ediyor; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

الْحَيَاءُ وَالْعِيَّةُ شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْبَذَاءُ وَالْبَيَانُ شُعْبَتَانِ مِنَ النَّفَاقِ

**"Hayâ ve çekingenlik imandan iki şubedir. Ahlaksız ve çok konuşmak da nifaktan iki şubedir."**<sup>914</sup>

Tirmizi dedi ki; "el-Ayy"; az konuşmak (çekingenlik, derdini anlatamama) demektir.

"el-Bezâ"; ahlaksız konuşmalardır.

"el-Beyan"; çok konuşmaktır. İnsanlara hitap eden şu hatiplerin yaptığı gibi sözlerini genişletip Allah'ın razı olmayacağı şekilde insanları överken lafı köşelektir."<sup>915</sup>

Rasulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Şüphesiz Allah Azze ve Celle, sözlerini ağızlarında sığırların otu gevelediği gibi geveleyen belîğ kimselere buğz eder."**<sup>916</sup>

Yine Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Benim için en sevimsiz ve kıyamet gününde benden en uzak olanınız, gevezelik yapan, ağızını eğip bükerek (edebiyat parçalamak için) konuşan ve lafı uzatanlarıdır."**<sup>917</sup>

Belîğ: Konuşmasında fesahat ve belagat yapmakta aşırı giden, edebiyat parçalayan kimsedir. Belagatini ortaya koymak için mübalağa ile dili, dişleri üzerinde dolanır. Onun bu durumu, diliyle otu geveleyen sığırın haline benzetilmiştir. Yani sığırın dilini ağzında dolandırması gibi, o da lafı köşeletmek için dilini ağzında dolandırır. Özellikle sığıra benzetilmesi, bütün hayvanların dişleriyle yemesine rağmen sığırın diliyle toplayarak yemesinden dolayıdır. Mizacında belagat olan kimse ise hadiste

---

<sup>914</sup> **Sahih.** Hakim (1/51) Ahmed (5/269) Tirmizi (2027)

<sup>915</sup> Sunenu't-Tirmizi (4/375)

<sup>916</sup> Sahihu Süneni Ebi Davud (4185)

<sup>917</sup> Sahihu Süneni't-Tirmizi (1642)

kastedilenden farklıdır.

Hadiste anlatılan kişi; başkalarına karşı üstünlük sağlamak, büyüğü küçük düşürmek, hakir olanı yüceltmek, başkalarını aciz bırakmak, batılı süsleyerek hak suretinde göstermek veya hakkı batıl suretinde göstermek yahut insanların gözünde sözü makbul sayılır biri olmak için fesahatli görünmeye çalışan kimsedir.

Ağzını eğip bükerek konuşan: Gereksiz yere sözlerini genişleten ağzını yayararak konuşan, başkalarına üstünlük sağlamak için fesahatli konuşmaya çalışan kimsedir. Denildi ki: "Bu, kibirden ve ahmaklıktandır." Lafın derinine dalmak, yapmacık konuşmak, secî ve kafiye yapmak, hatiplik iddiasında bulunan fasihlerin adeti olduğu üzere lüzumsuz mukaddimeler kötülenmiş yapmacık ve zorlama konuşmalardır. Bütün bunlar Allah Teala'ya en sevimsiz olan işlerdendir. Her hususta maksada en kısa yoldan ulaşmak gerekir. Konuşmada da maksat, gayeyi anlatmaktır. Bundan ötesi kötülenmiş yapmacık konuşmalardır. Aşırıya kaçmamak şartıyla hitabette konuşmayı güzelleştirmek buna girmez. Zira bunda maksat kalpleri hareketlendirmek, teşvik etmek, daraltıp genişletmek ve layık olan şekilde konuşmanın etkileyici olmasını sağlamaktır.

İhtiyacı karşılamak sebebiyle olan tartışmalara gelince, bu hususta secî yapmak, ağzı eğip bükerek kötülenmiş yapmacıklık ile konuşmak layık değildir. Bunun sebebi ancak riya, fesahatli görünmeye çalışmak ve başkalarından ayrıcalıklı görünmeye çalışmaktır. Bütün bunlar kötülenmiştir ve din bundan sakındırmıştır. Rasulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Sözün derinliklerine dalıp gereksiz yere lafı uzatanlar helak oldu."** Bunu üç defa tekrarladı.<sup>918</sup> Mutanattü'n; sözün derinliklerine dalan, sözlerinden ve fiillerinde haddi aşan demektir.

Bu, dildeki güzellik, açıklamadaki mürüvvet ve bunun dünya ziynetlerinden bir ziynet olması ile munafi değildir. Allah Azze ve Celle: **"İnsanı yarattı, ona konuşmayı öğretti."**(Rahman 3-4) buyurmuştur. Zira Allah onu nimetlerinden kılmıştır. Buğza sebep olanı ise beğenilmek ve büyüklenmek için yapılanlardır.

---

<sup>918</sup> Müslim; Kitabu'l-İlm.

# Yeme ve İçme Kitabı

## Yemeklerde Titizlik Hususunda Aşırılık Yapanlar Bizden Değildir:

Adiy b. Hatim radiyallahu anh'den: "Dedim ki: "Ey Allah'ın rasulü! Bazı yemeklerden dolayı bende isteksizlik oluyor" Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

فَلَا تَحَرَّجْ مِنْ شَيْءٍ ضَارَعْتَ فِيهِ النَّصْرَانِيَّةَ

**"Yemekler konusunda gönlünde sıkıntı olmasın. Aksi halde Hristiyanlara benzemiş olursun."**<sup>919</sup>

Hulb et-Tâî radiyallahu anh'den gelen rivayette: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Hristiyanların yemeklerinden yemenin hükmünü sordum. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَا يَتَخَلَّجَنَّ فِي صَدْرِكَ طَعَامٌ ضَارَعْتَ فِيهِ النَّصْرَانِيَّةَ

**"Herhangi bir yemekten dolayı sakın kalbine şüphe düşmesin. Aksi halde bu hususta şüphelenip aşırı giden Hristiyanlara benzemiş olursun."**<sup>920</sup>

---

<sup>919</sup> **Hasen.** Tirmizi (1565) Tayalisi (1129) Ahmed (4/258, 377) İbn Hibban (2/43) Taberani (17/104) Beyhaki (7/279) İbnu'l-Cad Musned (572)

<sup>920</sup> **Hasen.** Ebu Davud (3784) Tirmizi (1565) İbn Mace (2830) Ahmed (5/226-227) Taberani (22/166-167) İbn Ebi Şeybe (6/433)

## Bazı Balık Cinsini Haram Sayanlar Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا  
عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

“Dillerinizin yalan vasfetmesi dolayısıyla “şu helâldir; bu da haramdır” demeyin; aksi halde Allah'a iftira etmiş olursunuz. Allah'a iftira edenler ise, asla felah bulmazlar.” (Nahl 116)

İkrime şöyle demiştir:

سُئِلَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ الْجَرِيِّ؟ فَقَالَ: لَا بَأْسَ بِهِ، إِنَّمَا تُحَرِّمُهُ الْيَهُودُ  
وَنَحْنُ نَأْكُلُهُ

“İbn Abbas radiyallahu anhuma'ya yılan balığı soruldu. Dedi ki: “Onda bir sakınca yoktur. Onu ancak Yahudiler haram kılmıştır. Biz yeriz.”<sup>921</sup>

Şanlı Urfa'da Balıklı Göl diye bilinen yerin balıklarını haram saymak ve bu balıkları yiyenler hakkında uydurulan hurafeler de cahiliyye kalıntılarındandır.

---

<sup>921</sup> Sahih mevkuf. İbn Ebi Şeybe (5/146) Fethu'l-Bari (9/615)

## Altın ve Gümüş Kaplar Kullananlar Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من لبس الحرير وشرب في الفضة فليس منا ومن خيب امرأة على زوجها أو عبدا على موالیه فليس منا

“İpek giyen ve gümüş kaptan içen bizden değildir. Kadını kocasına karşı veya köleyi efendilerine karşı aldatarak kışkırtan bizden değildir.”<sup>922</sup>

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَشْرَبُوا فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَالْدِّيَّاجَ، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَكُمْ فِي الْآخِرَةِ

“Altın ve gümüş kaplarda içmeyin. İpek ve ibrişim elbise giymeyin. Zira bunlar dünyada onlar (müslüman olmayanlar) ve ahirette de sizler içindir.”<sup>923</sup>

---

<sup>922</sup> **Sahih.** Taberani Mu'cemu's-Sagir (698) Mu'cemu'l-Evsat (5/115, 8/79) Ebu Nuaym Hilye (3/114) Hatib Tarih (14/54-55)

<sup>923</sup> **Sahih.** Buhari (5632-33) Muslim (2067)

## Bağdaş Kurarak Yemek Zorbalara Benzemektir

Abdullah b. Busr radiyallahu anh'den:

أَهْدَيْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةً، فَجَثَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رُكْبَتَيْهِ، يَأْكُلُ، فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ: مَا هَذِهِ الْجِلْسَةُ؟ فَقَالَ: «إِنَّ اللَّهَ جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا، وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا عَنِيدًا»

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e koyun eti hediye ettim. Dizleri üzerine oturup yedi. Bir bedevi: “Bu oturuş da nedir?” dedi. Buyurdu ki: “Şüphesiz Allah beni kerim bir kul kıldı. Zorba ve inatçı kılmadı.”<sup>924</sup>

Ubey b. Kab radiyallahu anh'den:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَجْثُو عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَكَانَ لَا يَتَكَيءُ

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem iki dizi üzerine oturur, bağdaş kurmazdı.”<sup>925</sup>

Ebu Cuhayfe radiyallahu anh'den “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا أَكُلُ مُتَكِيًا

“Ben dayanarak/bağdaş kurarak yemem.”<sup>926</sup>

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan:

مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ مُتَكِيًا قَطُّ

<sup>924</sup> İbn Mace (3263) el-Elbani sahih dedi.

<sup>925</sup> İbn Hibban (12/487) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (4/40, 43) Ebu's-Şeyh, Ahlaku'n-Nebi (588) Mehamili, Emali (454) hasendir.

<sup>926</sup> Buhari (5398)

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in dayanarak/bağdaş kurarak yediği hiç görülmemiştir...”<sup>927</sup>

Enes radiyallahu anh’dan;

لَمْ يَأْكُلِ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى خِوَانٍ حَتَّى مَاتَ وَفِي  
رواية: مَا أَعْلَمَهُ أَكَلَ عَلَى سُكْرُجَةٍ قَطُّ، قِيلَ لِقَتَادَةَ: فَعَلَامَ كَانُوا يَأْكُلُونَ. قَالَ:  
عَلَى (الشقر)

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, ölünceye kadar hıvan (masa) üzerinde yemedi.” Diğer rivayette: “Sükürrüce (nihale ve tahta sofrası) üzerinde yediğini hiç bilmem”. Katade’ye: “Ne üzerinde yerlerdi?” diye sorulunca: “Deriden yer sofrası üzerinde yedi” dedi.”<sup>928</sup>

İbni Abbas radiyallahu anhuma’dan;

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ عَلَى الْأَرْضِ، وَيَأْكُلُ عَلَى  
الْأَرْضِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, yere, toprağın üzerine oturur ve yerde yemek yedi.”<sup>929</sup>

Ebud Derda radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَأْكُلْ مَتَكْنَا وَلَا عَلَى غُرْبَالٍ

“Dayanarak/bağdaş kurarak ve kalbur (sofra altlığı) üzerinde yemek yeme”<sup>930</sup>

---

<sup>927</sup> İbn Mace (244) el-Elbani sahih dedi.

<sup>928</sup> Buhari (5386, 6450)

<sup>929</sup> Begavi Şerhu’s-Sunne (1/277) İbn Ebi’d-Dunya Tevazu (111) Ebu’ş-Şeyh Ahlaku’n-Nebi (128, 615) Taberani (12/67) Elbani Sahihu’l-Cami (4915)



Mustafa el-Buga Buhari ta'likinde şu notu düştü: “Muttekien: kalça üzerine oturarak doğrulmak ve yerleşmektir. Bir yanına ve ayaklara meyletmektir denildi.”

Muhammed Fuad Abdalbaki İbn Mace ta'likinde şöyle dedi: “Mutteki: bağdaş kurarak, yerleşerek oturmaktır. Yahut ayaklar üzerine dayanıp doğrularak oturmaktır. Ya da sırtını bir şeye dayamak veya ellerinden birini yere dayamaktır. Bütün bunlar yemede talep edilen edebe aykırıdır. Bazısı kibirliğin fiilidir. Bazısı çok yiyenlerin fiilidir.”

Hattabi şöyle diyor: “Ben dayanarak yemem” hadisindeki “muttekien: dayanarak” kelimesini avamın çoğunluğu, bir tarafa meyledip yaslanmak zannediyorlar. Halbuki hadisin anlamı böyle değildir. Buradaki “mutteki” kelimesi ancak altındaki ayaklarına dayanmaktır. Ayaklarına dayanarak oturup doğrulana mutteki denir... Anlamı şudur: yemek yediğim zaman çok ve çeşitli yemek isteyenler gibi ayaklara ve yastığa dayanarak oturmam. Lakin hafif otururum ve az yerim. Böylece oturuşum tedirgin şekildedir.”<sup>931</sup>

Firuzabadi şöyle der: “İttika: dayanarak oturmak. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben dayanarak yemem” buyurmuştur. Yani: yerleşmiş halde, bağdaş kurarak ve benzerleri gibi çok yemeye sebep olan oturuş şekilleridir. Bilakis bağdaş kurmadan ve yerleşmeden, tedirgin oturmak gerekir. Avam ve ilim talebelerinin zannettikleri gibi dayanmak ile kastedilen; bir tarafa yaslanmak değildir.”<sup>932</sup>

Aliyyu'l-Kari, şöyle der: “el-Ebheri dedi ki: Mutteki; ayaklar üzerine dayanıp yerleşerek oturandır. Avam mutteki kelimesini ancak bir tarafına yaslanan şeklinde bilir. Şüphe yok ki ittika lügatte âm ve hâs olan sözleri kapsar. Bu yüzden el-Kamus sahibi Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in: “Ben dayanarak yemem” hadisini: yerleşerek oturmak, bağdaş kurmak ve benzerleri gibi çok yemeye sebep olan oturuş şekilleridir diye açıklamıştır. Bilakis bağdaş kurmadan ve yerleşmeden, tedirgin oturmak gerekir. Avam ve ilim talebelerinin zannettikleri gibi dayanmak ile kastedilen; bir tarafa yaslanmak değildir. Bilinmektedir ki, bir tarafa

---

<sup>930</sup> Hasendir. Taberani Evsat (1/14) İbn Asakir Tarih (45/408) İbni Şahin en-Nasih ve'l-Mensuh (s.475 no:634) Taberani Musnedu's-Şamiyyin (1/405) Heysemi: “Ravileri güvenilir” dedi. Mecmau'z-Zevaid (5/24) Bkz: el-Elbani es-Sahiha (3122)

<sup>931</sup> Mealimu's-Sunen (4/242)

<sup>932</sup> Kamusu'l-Muhit (s.71)

meylederek oturmak kibirden kaynaklanır ve burada kişinin kendisini tutmaya güç yetiremeyeceği çok yemeye işaret vardır.”<sup>933</sup>

Tacu'l-Arus'ta şöyle denir: “İttika: dayanarak oturmaktır. Ancak yemek yerken dayanmak hakkında söylenir. Zira kavim, yemeğe dayanarak oturuyordu. Ümmet bundan yasaklanmıştır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“Ben kul gibi yerim”** buyurmuştur. Diğer hadiste: **“Dayanarak yemem”** buyurdu. Yani yerleşmek ve bağdaş kurmak gibi çok yemeye sebep olan şekillerde oturarak yemem demektir. Arapçada mutteki: ayaklarına dayanarak doğrulup oturan herkes hakkında kullanılır. Hatta hadisin anlamı, İbnu'l-Esir'in dediği gibi: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in oturuşu kalkmak üzereymiş gibi tedirgin idi. çok yemek isteyenler gibi bağdaş kurmaz ve yerleşmezdi. Hadiste kastedilen, avam ve talebelerin zannettikleri gibi, bir tarafa dayanarak yemek değildir. İttika kelimesini bir tarafa meyletmek şeklinde açıklayan kimse, tıbbı göre yorumlamaktadır. Zira böyle oturuş yemeğin kolay geçişini engeller ve bazen eziyet verir.”<sup>934</sup>

---

<sup>933</sup> Mirkatu'l-Mefatih (2/30)

<sup>934</sup> Tacu'l-Arus (s.260)

## Sol Eliyle Yeyip İçen Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ، وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ  
يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ

“Biriniz yerken sağ eliyle yesin, içerken sağ eliyle içsin. Zira şeytan soluyla yer ve soluyla içer.”<sup>935</sup>

---

<sup>935</sup> **Sahih.** Muslim (2020) Malik (1644) Ebu Davud (3776) Tirmizi (1799) İbn Mace (3266) Ahmed (2/8,33, 146) İbn Hibban (12/30, 148)

# Tıp Kitabı

## Dağlama veya Rukye Yaptıran Bizden Değildir

Mugire b. Şu'be radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من اکتوى أو استرقى

“Dağlama veya rukye yaptıran bizden değildir.”<sup>936</sup>

Diğer lafzı şu şekildedir:

مَنْ اِكْتَوَى، أَوْ اسْتَرْقَى، فَقَدْ بَرِئَ مِنَ التَّوَكُّلِ

“Dağlama veya rukye yaptıran tevekkülden uzaktır.”<sup>937</sup>

İstirkâ: Birisinden kendisine şifa talebi veya başka bir sebeple rukye yaparak okumasını istemektir.

---

<sup>936</sup> **Sahih.** Buhari Tarih (7/95)

<sup>937</sup> **Sahih.** İbn Hibban (13/453) Tirmizi (2055) İbn Mace (3489) Ahmed (4/249, 253) İbn Ebi Şeybe (5/54) Abd b. Humeyd (293) Taberani (20/381) Beyhaki Şuab (2/60) Hatib Tarih (7/194) Deylemi (5390) İbn Mende el-Fevaid (41) Elbani Sahiha (244)

## Muska ve Nazar Boncuğu Takanlar Bizden Değildir

Ali radiyallahu anh şöyle demiştir:

تَعْلِيقُ التَّمَائِمِ شُعْبَةٌ مِنْ شُعْبِ الْجَاهِلِيَّةِ

“Temime (muska, nazar boncuğu vs.) asmak Cahiliye şubelerinden bir şubedir.”<sup>938</sup>

Ukbe b. Amir radiyallahu anh'den; “Birisi beyat ederken Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ondaki muskayı kopardı ve şöyle buyurdu:

من علق تميمة فقد أشرك

“Kim muska asarsa şirk koşmuştur.”<sup>939</sup>

Hattabi dedi ki: “Temime (Muska), kendilerinden kötülükleri def ettiği zannedilerek asılan muskadır. Böyle bir görüş cahillik ve sapıklıktır. Allah Subhanehu'dan başka mani olan ve def eden yoktur. Kur'an ile teberrük etmek ve onunla şifa istemek böyle değildir. Zira O Allah Subhanehu'nun kelimasıdır. Kur'an'a sığınmak Allah Teâla'ya sığınmaktır. Temime ise boyna asılan muskadır... Nitekim Arap lisanı üzere olmayan ve manası anlaşılmayan korunma duaları haramdır, çünkü içerisinde sihir ve benzeri sakıncalar bulunabilir. Vallahu a'lem.”

İbn Mes'ud radiyallahu anh anlatıyor: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِنَّ الرُّقَى، وَالتَّمَائِمَ، وَالتَّوَلَةَ شِرْكٌ

“Rukyelerde, temimelerde (muskalarda), tivelelerde (muhabbet muskası) şirktir.” Bunu işiten bir kadın atılarak, İbn Mes'ud'a: “Böyle söylemeyin, benim gözüm ağrıyordu. Falan yahudiye gittim geldim. O bana rukye yaptı. Ağrım kesildi” dedi. Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh

<sup>938</sup> **Hasen mevkuf.** İbn Vehb el-Cami (667)

<sup>939</sup> **Sahih.** Ahmed (4/156) Hakim (4/244) Taberani (17/320) Haris Müsned (554) Kadi'l-Maristan Meşyeha (521) el-Elbani es-Sahih (492)

tereddüt etmeden, "Bu (ağrı) şeytanın işiydi, o eliyle dürtüyordu, sana rukye yapılıncı vazgeçti. Bu durumda sana Rasulullah aleyhissalâtu ve's-selâm gibi, şöyle söylemem kâfidir:

أَذْهَبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ، اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا

**"Ey insanların Rabbi, acıyı gider, şifa ver, sen Şafisin. Senin şifandan başka bir şifa yoktur, hiçbir hastalığı terketmeyen bir şifa istiyorum."**<sup>940</sup>

Hadiste geçen "Temâim" lafzı, "Temîme"nin çoğuludur. Temîme; kulun, istenen ve arzulanan hayırlı işini tamamlanması veya zararı kendisinden savması için boynuna astığı veya edindiği, onda sebep olduğuna inandığı şeydir. Çünkü Allah Teâlâ o şeyi ne şer'î, ne de kaderî bir sebep kılmıştır. O halde temîme (muska ve nazarlık), deriden, kâğıttan, boncuklardan veya ip gibi şeylerden edinilen ve göğüs, pazu ve bileğe veya evin kapısına veya arabaya veyahut da herhangi bir yere asılan içerisinde zikir ve duâlar olan muskalardır. Bu, bazı kimselerin ishal ve kusma gibi iç hastalıkları gidermesi için karın bölgesine astıkları ve zamanımızda çokça gördüğümüz şeylerdir. Bazı kimseler arabasına ayı veya tavşanın başını koymakta veya arabasının dikiz aynasına boncuklar ve ağaçtan yapılmış tesbihler asmakta veya siyah kayışlar ve iplikler koymakta ve bunların trafik kazalarını savdıklarına, kötülük ve âfetlere engel olduklarına inanmaktadırlar. Bazıları da nazardan korunmak için içerisine küçük göz şeklinde zincir takmaktadırlar. Bütün bunlar, muska ve nazarlıkların tür ve şekilleridir ve hepsi de, eğer bu gibi şeylerin iyiliği sağlama ve zararı savmanın bir sebebi olduklarına inanıyorlarsa, küçük şirk'tir.

Tivele ise; kadını kocasına, kocasını da karısına sevdirdiğini iddiâ ettikleri şeydir. Bu, bir tür sihirdir ve halk arasında muhabbet muskaları diye bilinir. Gerçekte bu, muskanın bir türüdür ve sihirbaz onunla şirkî rukye ile rukye yapar. Böylelikle kadını, kocasına, kocasını da karısına sevdirebilir.

Buradaki rukyelerden kasıt; içerisinde şirkî tevessüllerle Allah'tan başkasın-dan imdat ve yardım dilemenin bulunduğu şirkî rukyelerdir.

<sup>940</sup> **Sahih.** Ebu Davud (3883) İbni Mace (3530) Ahmed(1/381) es-Sahiha (331)

Allah'ın kitabından ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinden olan rukyelere gelince, bu rukyelerde bir sakınca yoktur. Aksine bu rukyeler dînen istenen rukyelerdir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hem kendisine, hem de başkasına rukye yaptığı sâbittir. Hatta Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Cebrail -aleyhisselâm- ve Âişe -Allah ondan râzı olsun- tarafından rukye yapıldığı sâbittir.

İslâm âlimleri rukye konusunda şöyle demişlerdir: “Rukye, üç şartla yapıldığı takdirde câiz olur:

Birincisi: Rukye, Kur'an ile veya Allah'ın güzel isimleri ile veya sıfatları ile veyahut da Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti ile olması gerekir.

İkincisi: Rukye, anlamı bilinen Arapça olması gerekir.

Üçüncüsü: Rukyenin bizzat kendisinin fayda verdiğine inanılmaması gerekir. Aksine rukyenin Allah -azze ve celle-'nin takdiri ile olduğuna inanılması gerekir. Kim, Allah Teâlâ'nın kendisini korumasını istiyorsa, Allah Teâlâ'nın emirlerini, yasaklarını, haklarını, helal ve haram sınırlarını koruması gerekir.

Allah Teâlâ'nın bir kimseyi korumasının yollarından birisi de, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bildirilen ve sabah-akşam okunan şer'î duâ ve zikirlerdir. Böyle yapıldığı takdirde, her müslümanın ümidini Allah Teâlâ'ya bağlaması ve O'na tevekkül etmesi gerekir.

Cabir radiyallahu anh anlatıyor: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e nüşre hakkında sorulmuştu:

هُوَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ

“O şeytan işidir!” buyurdu.”<sup>941</sup>

Hattabi dedi ki: “Nüşre: kendisine cin çarptığı zannedilen kimseye yapılan muskadır.” Büyüyü büyü ile bozmak (nüşre) yasaktır. Lakin büyü Kur'an ile bozulabilir.

İsa b. Hamza rahimehullah anlatıyor: “Abdullah b. Ukeym radiyallahu anh'ın yanına girdim. Kendisinde kızılık vardı. “temime (muska) takmıyor musun?” diye sordum. Bana şu cevabı verdi: “Bundan Allah'a sığınırım. Zira Rasulullah aleyhissalâtu vesselâm şöyle buyurmuştu:

مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكِلَ إِلَيْهِ

“Kim bir şey takınırsa, ona havale edilir.”<sup>942</sup>

---

<sup>941</sup> **Sahih.** Ahmed (2/294) Ebu Davud (3868) Beyhaki (9/351) el-Elbani es-Sahiha (2760)

<sup>942</sup> **Hasen.** Tirmizi (2072)



# Hükümler Kitabı

## Kadınları İdareci Yapanlar Bizden Değildir

Ebu Bekre radiyallahu anh'den; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ

**“İşlerinin idaresini kadınlara veren bir kavim asla kurtuluşa ermez.”<sup>943</sup>**

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

**“Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur.” (Nisa 34)**

Âlimler, devlet başkanının erkek olmasının şart olduğunda icma etmiştir.<sup>944</sup> Ehli Kiblede hiçbiri kadının imamlığını ve emirliğini caiz görmemiştir. Buna sadece Haricilerden Şebibiye fırkası muhalefet etmiştir.<sup>945</sup>

---

<sup>943</sup> **Sahih.** Buhari (4425, 7099) Hakim (2/128) Tirmizi (2262) Nesai (5388) Tayalisi (2811) Ahmed (5/43) Dulabi Kuna (1/18) Beyhaki (3/90)

<sup>944</sup> Şankiti Advau'l-Beyan (1/55) Demici İmametü'l-Uzma (s.225) İbn Hazm Meratibu'l-İcma (s.125) Kurtubi (5/168) Ahmed Muhammed Şakir Umde (3/164) Gazali Fadaihu'l-Batıniye (s.180) Vehbe Zuhayli Fıkhu'l-İslami (6/693) İbn Hazm Faslu'l-Makal (4/110) Begavi Şerhu's-Sunne (10/77) Ahmed Şibli el-İslam (s.226) Bağdadi el-Fark Beyne'l-Firak (110)

<sup>945</sup> İbn Hazm Faslu'l-Makal (4/110) Kurtubi (1/271) Demici (s.227)

Hadisin ravisi Ebu Bekre radiyallahu anh, Cemel savaşında yer almayı istememiş, bu hadisi delil göstermiştir.<sup>946</sup> Cemel vakasında Aişe radiyallahu anha'nın lider olması, kadının idareci olması hakkında delil olmaz. Zira İbn Abbas radiyallahu anhuma'nın rivayet ettiği hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, hanımlarına hitaben şöyle demiştir:

لَيْتَ شِعْرِي، أَتَيْتُكَ تَنْبَحُهَا كِلَابُ الْحَوَآبِ، يُقْتَلُ عَنْ يَمِينِهَا وَعَنْ شِمَالِهَا  
قِيَّامٌ مِنَ النَّاسِ، وَمَا كَادَتْ أَنْ تَنْجُوَ

**“Bilmiyorum, Haveb’in köpekleri hanginize havlar? Onun sağında ve solunda birçok insan öldürülür. Neredeyse kendisi de kurtulamayacak gibi olur.”**<sup>947</sup>

Aişe radiyallahu anha, Cemel vakasında Irak’a giderken Beni Amir sularından bir suyun yanına vardı. Orada köpekler havlamaya başladı. “Buranın adı nedir?” diye sorunca “Hav’eb’dir” dediler. Bunun üzerine Aişe radiyallahu anha “Ben dönüyorum” dedi.<sup>948</sup>

Aişe radiyallahu anha'nın bu hareketinde hatalı olduğu, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından bildirilmiş, Aişe radiyallahu anha da ömrü boyunca bu hareketinin pişmanlığını çekmiştir.<sup>949</sup> Ayrıca Aişe radiyallahu anha'nın hilafet için değil, ara bulmak için çıktığı bilinmektedir.<sup>950</sup>

Ebu Bekre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

هَلَكْتَ الرَّجَالُ إِذَا أَطَاعَتِ النِّسَاءَ

---

<sup>946</sup> İbni Kesir el-Bidaye (6/291) İbn Hacer Metalibu'l-Aliye (4474) Nuaym b. Hammad el-Fiten (s.97)

<sup>947</sup> **Sahih.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (12/160) Taberi Tarihi (5/170) İbni Kesir el-Bidaye (6/290) Metalibu'l-Aliye (4464)

<sup>948</sup> **Sahih.** Ahmed (6/52, 97) İbn Hibban (15/126) Hakim (3/129) İbn Ebi Şeybe (7/536) Ebu Ya'la (8/282) Taberi (5/171) İbni Sad (8/56) Nuaym b. Hammad el-Fiten (s.45)

<sup>949</sup> İbni Sad (8/56) Nuaym b. Hammad (s.44)

<sup>950</sup> bkz.: Kurtubi (14/181)

**“Erkekler, kadınlara itaat ettiklerinde helak olmuştur.”<sup>951</sup>**

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadınlara; **“Sizin aklınız ve dininiz eksiktir”** buyurunca, bu eksikliğin ne olduğu soruldu. Buyurdu ki; **“İki kadının şahitliği bir erkeğin şahitliğine denktir. Bu aklın noksanlığıdır. Adet günlerinde namaz kılamayıp oruç tutamaması da dininin eksikliğidir”<sup>952</sup>**

Avrupa’da yapılan bir araştırmada erkek ve kadın deneklere, trende bir yaşlı adamla bir zenci adamın kavgasını karikatürize eden bir resim gösteriliyor. Daha sonra deneklere bu resimde bıçağın kimin elinde olduğu soruluyor. Kadınlar hissi davranıp yanılarak bıçağın zencide olduğunu söylerken, erkekler yaşlı adamda olduğunu söylüyorlar. Resimde bıçak, gerçekten yaşlı adamın elindedir. Bu örnekte, İslam’ın kadına şahitlik konusunda yarım pay verilisinin hikmeti görülmektedir.

Ayet ve hadisler, kadının idareciliğine açık bir kapı bırakmamıştır. Kadınlar; hislerine yenik düşmeleri, erkeklerin sahip olduğu idrak, fikir ve düşünceye sahip olamayışları, şefkat ve vicdan konularında erkeklerden farklı oluşları sebebiyle aklen de lider olamazlar.

Allame Ahmed Muhammed Şakir der ki; “Çağımızın kadınları dış etkilerin büyük tesiriyle kibir, gurur ve isyan ile doludur. Erkeklerle her alanda eşitlik peşindeymiş gibi görünüyorsa da temelde ev içinde ve dışında erkeklere tasallut ve görüşlerini dayatma peşindedirler. Kur’an ve sünnette açık naslar ile sabit olan İslam şeriatına karşı açık bir isyan ve eylem içerisindedirler. Kelimenin tam anlamıyla sorumluluk alanlarına girmeyen bölümlerde bile erkeklerin üzerinde sulta kurma peşindedirler.”<sup>953</sup>

---

<sup>951</sup> **Hasen.** Hakim (4/291) Ahmed (5/45) Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (2/34) İbn Masi Ahiru Cüz (11/1) Fethu’l-Vehhab (1/197) Suyuti Lealiu’l-Masnu’a (2/147) Hakim bu hadise sahih demiş, Zehebi de onu doğrulamıştır.

<sup>952</sup> **Sahih.** Buhari (hayz 7) Müslim (iman 132)

<sup>953</sup> Ahmed Muhammed Şakir, Umdetu’t-Tefasir (3/164)

## Kumar Oynayanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ

مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

**‘Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz.’ (Mâ’ide 90)**

Cahiliye insanı sürekli kumar oynardı. En meşhur oyunlarından biri şu şekildeydi: On kişi bir deveye eşit oranlarda ortak olurdu. Sonra kadehlerle bir tür kura çekilirdi. Yedisi, örflerine göre belirlenen değişik paylarını alır kalan üç kişi ise hiç bir şey almazdı.

Zamanımızda ise kumarın birçok şekli bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir.

- Piyango olarak bilinen olay... Bunun çok çeşitli şekilleri vardır. En basiti; çekiliş yapılacak rakamların parayla satılarak ilk şanslı kişiye bir ödül, ikincisine başka bir ödül şeklinde birden fazla ve değişik ödüllerin verilmesidir. Bu -kendilerince hayırlı bir iş olarak adlandırsalar bile-haramdır.

- İçerisinde bilinmeyen bir ödülün bulunduğu bir malı satın almak ya da malın satışı esnasında, ödül kazananların belirleneceği çekiliş için bir numara vermek.

- Çağımızdaki kumar türlerinden biri de ticarî sigorta anlaşmalarıdır. Hayat sigortası, eşya sigortası, yangına karşı sigorta, genel sigorta ve benzeri çeşitli sigortalar... Hatta bazı sanatçılar, seslerini sigorta ettirirler.

Bunlar ve şans oyunlarının her türlü kumara dâhildir. Günümüzde; bu büyük günahın işlendiği, içerisinde kumar masaları ve kumar aletleri

bulunan özel kumar klüpleri bulunmaktadır. Futbol maçları vb. oyunların bahislerinde yapılan da kumar türlerinden biridir. Bazı oyun salonlarında ve eğlence merkezlerinde de kumar fikrine dayalı oyun çeşitleri vardır.

Müşabakalar ve yarışmalar üç çeşittir:

**Birincisi:** Şeriata uygun bir gayesi olanlar... Bunların ödüllü ya da ödölsüz oynanması mübahtır. Deve ve at yarışları, atıcılık müşabakaları gibi. Kuvvetli görüşe göre buna -Kur'ân ezberi gibi- şer'î ilimlerle ilgili müşabakalar da dâhildir.

**İkincisi:** Kendisi mübah olan (ama üzerine ödöl konulması caiz olmayan) müşabakalar... Namazları geçirme, avret bölgelerini açma gibi haramların işlenmediğı futbol maçları ve koşular buna örnektir. Bunların ödölsüz olarak yapılması caizdir.

**Üçüncüsü:** Kendisi haram olan ya da harama götüren yarışmalar... Örneğın: 'güzellik yarışmaları' olarak isimlendirilen fesat müşabakaları, yüze vurmayı içeren -ki yüze vurmak haramdır- boks maçları ya da: 'Koç dövüşü, horoz dövüşü... şeklinde düzenlenen müşabakalar...

## Satranç, Tavla, Zar ve Kâğıt Oyunları Oynayanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ  
فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ  
وَالْمَيْسِرِ وَيُصْذِّكُمَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ ۖ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

“Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları, şeytan işi birer pisliktir Onlardan sakının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla sizin aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi, Allah'ın zikrinden ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz, (bunlardan) vazgeçtiniz değil mi?” (Miade 90-91)

Meysere b. Habib dedi ki:

مَرَّ عَلَيَّ بَنُ أَبِي طَالِبٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَى قَوْمٍ يَلْعَبُونَ بِالشَّطْرَنْجِ ,  
فَقَالَ: مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ عَلَيْهَا عَاكِفُونَ

“Ali b. Ebi Talib radiyallahu anh satranç oynayan bir topluluğa uğradı ve şöyle dedi: “İbadet ettiğiniz şu heykeller de nedir?”<sup>954</sup>

Ebu Cafer el-Bakır'a satranç oynamak hakkında sorulunca şöyle dedi:

دَعُونَا مِنْ هَذِهِ الْمَجُوسِيَّةِ

---

<sup>954</sup> **Hasen mevkuf.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (2/361) İbn Ebi Şeybe (5/287) İbn Hazm el-Muhalla (9/63) İbnu'l-Munzir el-Evsat (7/297) el-Muhlisiyyat (981) Beyhaki (10/212) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (88-89)

**“Şu mecusilikten bizi uzak tutun.”<sup>955</sup>**

Yahya el-Leysi şöyle demiştir:

“İmam Malik rahimehullah’ın satrancı ve diğer batıl oyunları çirkin gördüğünü ve bu konuda şu ayeti okuduğunu işittim:

فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ<sup>ط</sup>

**“Haktan sonra sapıklıktan başka ne var ki?” (Yunus 32)<sup>956</sup>**

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

من لعب بالنرد شیر فکانما غمس یده فی لحم خنزیر ودمه

**“Kim tavla oynarsa elini domuzun etine ve kanına batırmış gibidir.”<sup>957</sup>**

Ebu Musa radiyallahu anh’dan Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

من لعب بالنرد فقد عصی الله ورسوله

**“Tavla oynayan Allah’a ve rasulüne isyan etmiştir.”<sup>958</sup>**

İbn Mes’ud radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>955</sup> **Sahih maktu.** Beyhaki (10/221) Beyhaki Şuab (5/242) İbn Ebi’d-Dunya Zemmu’l-Melahi (90, 92, 99)

<sup>956</sup> Muvatta – Zürkani şerhiyle beraber - (3/356-357)

<sup>957</sup> **Sahih.** Muslim (2260).

<sup>958</sup> **Hasen.** Malik (2/958) Ahmed (4/394) Ebu Davud, Sünen (4938) bkz.: İrvau’l-Galil (2670) Sahihu’l-Cami (6529)

إياكم وهاتان الكعبتان الموسومتان اللتان تزجران زجراً، فإنها ميسر

العجم

**“Sizleri yasaklandıkça yasaklanan şu iki damgalı zardan sakındırırım. Zira o acemlerin meysiri (kumarıdır)”<sup>959</sup>**

Ez-Zurkanî, tavlanın haram kılınmasının hikmeti hakkında şöyle demiştir: “Tavla oynayan, Allah Teâla’ya karşı kibirlenen Mecusilerini âdetini ihya etmiş olur. Çünkü bu oyunu Erdeşir, her şeyin Allah’ın kaza ve kaderi ile meydana geldiğini ve insanın burada herhangi bir kazancı olmadığını ortaya koymak için koymuştur. Bu yüzden şöyle denilmiştir: Tavla, cebriye mezhebi üzerine konulmuştur.”<sup>960</sup>

Tavla oynamak Mecusilerin adetlerini ihya etmek olduğuna göre, kâğıt oyunları oynamak da kâfir Avrupalılara, eğlence ehline ve utanmaz kimselerin veya Romenlerin adetlerini ihya etmektir. Nitekim bu oyunun ortaya çıkışının ve kökeninin Romenlere ait olduğu söylenmiştir. Allah en iyi bilendir.

Muhaddis Şeyh Muhammed Nasıruddin el-Elbanî rahimehullah’a kâğıt oyunları ve iskambil oynamanın hükmü sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

“İskambil hakkında iki yönden açıklama vardır ve bunun hükmü buna göre değişir: Bu oyun şans ve kismete dayalı olursa, bu caiz değildir. Çünkü bu yönden tavla ile aynı hükümdedir... Tavla şans üzerine kuruludur. Atılan zar onun kismetidir. Bu kismet taşlara göre değişir. İskambil oyunları da çeşitli türleriyle tavla gibidir. Şans ve kismet üzerine kurulu olması bakımından nerdeşir yani çiçek tavlasına benzer. Bu caiz değildir. Tavlanın şans üzerine kurulu olmayan diğer bir türü vardır. Bu türü hafıza ve hatırlama gücü üzerine kuruludur. Bu itibarla bunda sakınca yoktur.

---

<sup>959</sup> **Sahih.** Ahmed (1/446) Beyhaki (10/215) İbn Husrev Musnedu Ebi Hanife (1194) İbn Ebî'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (73) Buhari Edebu'l-Mufred (1270)

<sup>960</sup> Bkz.: Şerhu'z-Zurkanî Ala Muvattai Malik, (4/357) Benzer açıklama Neylu'l-Evtar'da (8/95) bulunmaktadır.



Bana göre bu oyunun hükmü, şans ve kısmet üzerine kurulu olması ile hafıza ve hatırlama gücü üzerine kurulu olmasına göre değişir.

Bu caizlik şartı, yani, oyunun, oynayan kimseyi, Allah'ın, ailesinin veya Allah'ın kullarından birinin hakları gibi yerine getirmesi gereken haklardan alıkoymaması şartı bütün oyunların geneli için geçerlidir.

Ancak ben şöyle derim: İkinci yönü yani küfür ve sapıklığa benzediği sürece yine caiz değildir. Bu kartların üzerinde papaz, haç, genç oğlan, kız ve birbirinin yansıması olan iki haç şekli vardır. Müslüman bu oyunu oynadığı zaman bu şekillere karışır.

Tevhidi ve dinini anlamış bir Müslümanın bu oyunu oynayacağını düşünemiyorum. Böyle bir Müslümanın tevhide aykırı bu gibi manzaraları gördükçe kızması gerekir. Bu yüzden Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir sergide veya başka bir şeyde haç görürse onun şeklini değiştirdi. Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bir elbisede haç görünce onu değiştirmiştir. Bizler ise kâğıtlar üzerindeki haç şekillerine razı oluyoruz! Şayet gerçek Müslümanlar isek, bunları kâğıt üzerinde gördüğümüzde hemen yırtmamız gerekir. Peki ya üzerinde haç şekilleri olan bu kâğıtlarla oynamak için nasıl razı olabiliriz?! Bu itibarla bu kâğıt oyunlarını mutlak olarak caiz görmüyorum!"<sup>961</sup>

Oyun kâğıtlarının yırtılması ve açıkladığımız gibi tavlanın hükmüne dâhil edilmesi İbn Ömer radiyallahu anhuma'nın yoludur: "İbn Ömer radiyallahu anhuma ailesinden birinin veya çocuklarının tavla oynadığını görürse ona vurur ve kırardı."<sup>962</sup>

---

<sup>961</sup> Şeyh el-Elbanî rahimehullah'ın bu sözleri kaset kaydında mevcuttur. Fetva: (2/395)

<sup>962</sup> **Sahih mevkuf.** İmam Malik Muvatta (2/958) el-Âcurrî Tahrîmu'n-Nerd (157)

## Lunapark ve Sirklerde Eğlenenler Bizden Değildir

Lunaparklar, deniz kenarları ve sirk gösterileri kâfir ve fasıkların eğlence mekânları olup bu yerlerde içki, kadın-erkek ihtilatı, açılıp saçılma, müzik, sihir, hokkabazlık, hayvan kızıştırma gibi Müslümanın engel olmaya gücü yetmeyen birçok münkerat bulunmaktadır. Şüphesiz Müslümanın böyle yerlerde bulunması, ailesi ve çocuklarını buralara götürmesi, eğlencelerinde kâfirlere benzeme olup caiz değildir.<sup>963</sup>

Allah Azze ve Celle müminlerin özellikleri hakkında şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

**“Boş şeylerden yüz çevirenler onlardır” (Mu’minun 3)**

İbn Kesir rahimehullah, bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Yani batıldan yüz çevirirler. Batış ise şirk, günahlar ve faydası olmayan söz ve fiillerin hepsini kapsar.”

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا

**“(Rahman’ın kulları), zûr’a şahidlik etmeyen ve boş laf edenlerle karşılaştıklarında vakarla geçip gidenlerdir.” (Furkan 72)**

Bu ayette geçen zûr’a şahitlik, şirk, yalan şahitlik ve müşriklerin eğlenceleri gibi batıl olan her şeyi kapsamaktadır. Nitekim Taberi ve Kurtubi tefsirlerinde ümmetin selefinden bu konuda birçok rivayetler nakledilmektedir.

---

<sup>963</sup> Bkz.: Şeyh Abdullah Cibrin’in 11068 nolu fetvası. Link: <http://www.ibn-jebreen.com/?t=fatwa&view=vmasal&subid=11068> Ayrıca bkz.: Fetva no:1697 ve 2685

Sirk hakkında fetva için bkz.: Dr. Abdullah el-Fakih başkanlığında Fetva Merkezi, Fetava’ş-Şebeketi’l-İslamiyye (Fetva no:51837)

Lunapark hakkındaki fetva için bkz.: Şeyh Cibrin’in sitesi (Fetva no:11036)

Enes radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لَسْتُ مِنْ دَدٍ وَلَا دَدٍ مَنِيَّ يَغْنِي لَسْتُ مِنْ بَاطِلٍ وَلَا الْبَاطِلُ مِنِّي

**“Ne ben eğlencedenim, ne de eğlence bendendir. Yani ne batıl bendendir, ne de ben batıldanım”**<sup>964</sup>

Ukbe b. Amir radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

كُلُّ شَيْءٍ يَلْهُو بِهِ ابْنُ آدَمَ فَهُوَ بَاطِلٌ، إِلَّا ثَلَاثًا: رَمِيَهُ عَنْ قَوْسِهِ، وَتَأْدِيَهُ فَرَسَهُ، وَمُلَاعَبَتَهُ أَهْلَهُ، فَإِنَّهُمْ مِنَ الْحَقِّ

**“Âdemoğlunun yayıyla attığı ok, atını eğitmesi ve eşiyle oynaması dışında her eğlencesi batıldır.”**<sup>965</sup>

Hadiste sakıncalı olan eğlencenin bütün türleri açıklanmıştır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bunlardan haram olmayanlarını istisna etmiştir. Çünkü düşünüldüğü zaman bu istisna edilenlerin her birinde hakka yardımcı veya ona vesile olan unsurlar bulunur. Bunun anlamına dâhil olan silahlı eğitim, koşu yarışları ve benzerleri gibi insanın faydalanacağı, bedenini eğiteceği ve düşmana karşı mücadelede kendisini

---

<sup>964</sup> **Hasen.** Buhari Edebu'l-Mufred (785) Bezzar (12/345) Taberani Evsat (1/132) Beyhaki (10/217) Beyhaki el-Adab (30) Darekutni el-Efrad (37) İbn Asakir Tarih (38/369) Ebu Ubeyd el-Emsal (s.52) İbn Kuteybe, Te'vilu Muhtelefi'l-Hadis (s.293) İbnu'l-Esir en-Nihaye (2/109)

\* Muaviye radiyallahu anh'den: Taberani (19/343) İbn Ebi Hatim el-İlel (2295)

\* Cabir radiyallahu anh'den: el-İsmaili Mu'cem (no:25) Beyhaki (10/217) Deylemi (5283)

\* Muttalib b. Abdillâh b. Hanteb'den Mursel olarak: Darekutni el-İlel (12/114)

<sup>965</sup> **Hasen.** Ebu Davud (2513) Tirmizi (1637) Nesai (3578) İbn Mace (2811) Ahmed (4/144, 148) Hakim (2/104) Darimi (2449) Taberani (17/341) Ru'yanı (186) Beyhaki Şuab (4/44) İbn Asakir Tarih (28/313, 40/497) Ma'mer b. Raşid Cami (1623) Kasım b. Kutlubuga Musnedu Ukbe (46) Acurri Tahrimu'n-Nerd ve'ş-Şatranc (no:3, 4)

kuvvetlendiren şeyler de böyledir. İbnu'l-Kayyım böyle söylemiş ve şunu eklemiştir:

“Tembel kimselerin eğlendikleri tavla, satranç, güvercinlerle oynama gibi eğlence türlerine gelince, bunlarda hakka yardımcı olarak bir unsur yoktur ve bununla farz olanları yerine getirme isteği söz konusu değildir. Bu tamamen sakıncadan ibarettir.”<sup>966</sup>

---

<sup>966</sup> İbn Kayyım, Tehzibu Suneni Ebi Davud (3/371) benzer açıklama için bkz.: Begavi, Şerhu's-Sunne (10/383)

## Salıncak ve Tahteravalli İle Eğlenenler Bizden Değildir

Mucahid b. Cebr'den: Aişe radiyallahu anha dedi ki:

أَبْصَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عَلَى أَرْجُوحةٍ أَتْرَجُّ  
فَتَزَوَّجَنِي، فَلَمَّا دَخَلْتُ عَلَيْهِ أَمَرَ بِقَطْعِ الْمَرَاجِيحِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem beni tahteravalli üzerinde iken gördü, sonra benimle evlendi. Yanıma girdiği zaman salıncakların kesilmesini emretti.”<sup>967</sup>

Salih Ebu Halil'den: Aişe radiyallahu anha dedi ki:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَطْعِ الْمَرَاجِيحِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem salıncakların koparılmasını emretti.”<sup>968</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْمَرَاجِيحِ وَأَمَرَ بِقَطْعِهَا

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem salıncaklardan yasakladı ve koparılmasını emretti.”<sup>969</sup>

El-Hasen b. Hakîm, annesinden şöyle dediğini naklediyor:

رَأَيْتُ أَبَا بَرْدَةَ إِذَا رَأَى أَحَدًا مِنْ أَهْلِهِ وَوَلَدِهِ يَلْعَبُ عَلَى الْمَرَاجِيحِ ضَرَبَهُمْ  
وَكَسَرَهَا

---

<sup>967</sup> **Sahih.** Temmam Fevaid (1759) Ravdu'l-Bessam (1236)

<sup>968</sup> **Sahih ligayrihi.** Taberani Evsat (7/212) Beyhaki (10/221) Hakîm et-Tirmizi Nevadiru'l-Usul (1/229 no:144) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (106) Ebu Davud Merasil (516)

<sup>969</sup> **Sahih ligayrihi.** Hatib Tarih (12/204) isnadında Amr b. Muhammed el-Esam zayıftır. Ancak Aişe radiyallahu anha rivayeti bunun şahididir.

“Ebu Burde radiyallahu anh ailesinden ve çocuklarından birinin tahteravalli üzerinde oynadığını görünce onları döver ve tahteravalliyi kırardı.”<sup>970</sup>

Talha b. Musarrif rahimehullah şöyle demiştir:

إني لأكره المراجيح يوم النيروز وأراها شعبة من الجوسية ورأى إنسانا على أرجوحة

“Şüphesiz ben, Nevruz günü tahteravalli ve salıncakları çirkin görürüm. Bunları mecusilikten bir şube olarak görüyorum.” O, salıncak üzerinde birisini görünce böyle demişti.”<sup>971</sup>

---

<sup>970</sup> **Hasen mevkuf.** Beyhaki Şuabu'l-İman (5/244) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (107)

<sup>971</sup> **Sahih maktu.** Beyhaki Şuabu'l-İman (5/244) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (108)

## Yarış Gününde Atlara Celeb Yapan Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَبَّبَ عَبْدًا عَلَى سَيِّدِهِ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ أَفْسَدَ امْرَأَةً عَلَى زَوْجِهَا، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ أَجْلَبَ عَلَى الْخَيْلِ يَوْمَ الرَّهَانِ

**“Köleyi efendisine karşı kızıştıran bizden değildir. Kadını kocasına karşı ifsat eden bizden değildir. Yarış gününde atlara celeb yapan bizden değildir.”<sup>972</sup>**

Celeb: at yarışlarında yarışçılardan birinin kendi atı daha hızlı koşsun diye nara atması için bir adam tutup hayvanın peşine düşürmesidir<sup>973</sup>

---

<sup>972</sup> **Hasen.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (11/276) Ebu Ya'la (4/303) Taberani (11/222) el-Elbani Sahihu'l-Cami (6191)

<sup>973</sup> Bkz.: Feyzu'l-Kadir (6/147)

## Yağmacılık ve Gasp Yapan Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من انتهب أو أشار بالسلب

**“Yağmacılık veya gasp yapan veya gasp için işarette bulunan bizden değildir.”<sup>974</sup>**

Diğer rivayette:

ولا أشارَ بسيفٍ

**“...ve kılıçla işaret eden bizden değildir”** şeklindedir.<sup>975</sup>

İmran b. Husayn radiyallahu anı'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من انتهب نهبه فليس منا

**“Yağma yapan bizden değildir.”<sup>976</sup>**

Aynısını Enes<sup>977</sup>, Cabir<sup>978</sup> ve Abdurrahman b. Semura<sup>979</sup> radiyallahu anhum de rivayet etmişlerdir.

---

<sup>974</sup> **Hasen.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (9/553) Hakim (2/147) Taberani (11/358, 12/107)

<sup>975</sup> İbnu'l-Arabi Mu'cem (2428) Hadisu Ebi'l-Fadl ez-Zuhri (494)

<sup>976</sup> **Sahih.** Ahmed (4/438, 446) İbn Hibban (11/574) İbn Mace (3937)

<sup>977</sup> **Sahih.** Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (6/128) Tirmizi (1601) Ahmed (3/156) İbnu'l-Cad, Musned (2983)

<sup>978</sup> **Sahih ligayrihi.** İbnu'l-Cad, Musned (2655) Ahmed (3/312, 323, 325, 395) İbn Mace (3935)

<sup>979</sup> **Sahih ligayrihi.** Ahmed (5/62)



## Zina Eden, Hırsızlık Yapan ve İçki İçen Bizden Değildir

Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ  
عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ \* إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ  
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ  
أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

“Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar) ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçının ki, kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla sizin aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi?”(Maide 90-91)

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُ  
وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَنْتَهَبُ نَهْبَةً، يَرْفَعُ النَّاسُ  
إِلَيْهِ فِيهَا أَبْصَارَهُمْ حِينَ يَنْتَهَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ

“Zina eden, zina ettiği sırada mümin değildir. Sarhoş edici içki içen içtiği sırada mümin değildir. Hırsızlık yapan çaldığı sırada mümin değildir. İnsanların gözleri kendisine dikilmiş halde iken yağma yapan, yağmaladığı sırada mümin değildir.”<sup>980</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>980</sup> Sahih. Buhari (2475) Muslim (57)

من لقي الله مدمن خمر لقيه كعابد وثن

“İçki bağımlısı olduğu halde Allah ile karşılaşan, puta tapan kimse gibi karşılaşır.”<sup>981</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: “Rasulullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdu ki:

مُذْمِنُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ الْوَثْنِ

“İçki müptelası (=şarap düşkünü), puta tapan gibidir.”<sup>982</sup>

---

<sup>981</sup> **Hasen.** İbn Hibban (12/167) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (10/330, 13/65) Ahmed (1/272) Abdurrazzak (9/238) Bezzar (11/289) Taberani (12/45) Ebu Nuaym Hilye (9/253)

\* Cabir radiyallahu anh'den: Buhari Tarih (3/515)

\* İbn Amr radiyallahu anhuma'dan: Bezzar (6/366) Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1/130) Ali el-Harbi, Fevidu'l-Munteka (el yazma no:57)

\* Enes radiyallahu anh'den: Taberani Evsat (5/107)

<sup>982</sup> **Hasen.** İbni Mace (3375) Ebu's-Şeyh Tabakat (228) Ebu Bekr el-Anberi Meclis (el yazma no:3) el-Elbani es-Sahih (2/294)

## Livata Yapanlar Bizden Değildir

Livata, Lut kavminin günahıydı. Livata, erkeklerin (kadınları bırakıp) insanların erkekleri ile cinsel ilişki kurmasıdır. Yüce Allah şöyle buyurur:

أَنتُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا  
كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

**“Lut’u da (peygamber olarak gönderdik) O, kavmine şöyle demişti: Gerçekten siz, daha önce hiç bir milletin yapmadığı bir hayâsızlığı yapıyorsunuz. Sizler, ille de erkeklere yaklaşıp, yol kesecek ve toplantılarınızda edepsizlikler yapacak mısınız?”** (Ankebut, 29)

İğrençliği, kötülüğü ve tehlikesi sebebiyle bu günahı işleyenleri Allah, başka bir kavim üzerine toplamadığı şu dört çeşit cezayla cezalandırmıştır. Gözlerini kör eder, ülkelerinin altını üstüne getirir, üzerlerine sert taşlar yağdırır ve bir çığlık gönderir.

Livata’nın, İslam şeriatındaki cezası -racih olan görüşe göre- kılıçla öldürmedir. Bu livatayı yapanın cezasıdır. Kendisine livata yapılan ise isteyerek ve kendisi seçerek bu olaya alet olmuşsa aynı şekilde cezalandırılır. İbni Abbas radiyallahu anhumâ’dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **‘Lut kavminin amelini (livatayı) yapanları bulduğunuz zaman livata yapanı da, kendisine livata yapılanı da öldürün.’**<sup>983</sup>

Geçmişte olmayıp zamanımızda ortaya çıkan öldürücü aids hastalığı gibi hastalıklar ve salgınlar buna benzer fuhşun yaygınlaşması dolayısıyladır. İbn Ebî Nuceyh, *Tefsîr*’inde ‘Amr b. Dinâr’dan şöyle nakleder: ‘Bir erkek üzerine atlayan her erkek Lût kavmiyle beraber haşrolur.’<sup>984</sup>

<sup>983</sup> **Sahih.** Ahmed, (1/300). Bkz. *Sahîhu’l-Câmi’* (6565).

<sup>984</sup> İbnu’l-Kayyim, *Ravdâtu’l-Muhibbîn* (s. 395)

## Lezbiyenlik Yapanlar Bizden Değildir

Kadın da erkek gibi gözünü haramdan korumakla, namus ve iffetini muhafaza etmekle emrolunmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ \* وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ

“Mü'min erkeklere de ki: ‘Gözlerini (haramdan) sakınsınlar, mahrem yerlerini de korusunlar. Böylesi onlar için daha temizdir. Şüphe yok ki Allah yaptıkları işlerden çok iyi haberdar olandır.’ Mümin kadınlara da de ki: ‘Gözlerini (haramdan) sakınsınlar, mahrem yerlerini korusunlar.” (Nûr, 30-31)

Enes radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِذَا اسْتَعْمَلْتُ أُمَّتِي حَمَسًا، فَعَلَيْهِمُ الدَّمَارُ، إِذَا ظَهَرَ فِيهِمُ التَّلَاعُنُ، وَكُبِسُ الْحَرِيرِ، وَاتَّخَذُوا الْقَيْنَاتِ، وَشَرَبُوا الْخُمُورَ، وَاکْتَفَى الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ، وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ

“Ümmetim şu beş şeyi yaptıkları zaman yerle bir edilirler: Aralarında lanetleşme ortaya çıkar, içki içerler, ipek giyerler, şarkıcı kadınlar edinirler, erkekler erkeklerle yetinir (livata yapar) ve kadınlar kadınlarla yetinirse (lezbiyenlik yaparsa)”<sup>985</sup>

<sup>985</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani Evsat (2/17) Taberani Musnedu's-Şamiyyin (519) Beyhaki Şuab (4/377) Ebu Nuaym Hilye (6/123) el-Elbani Sahihu't-Tergib (2054, 2386)

Ebu Musa el-Eşari radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

إِذَا أَتَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَهُمَا زَانِيَانِ وَإِذَا أَتَتِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ فَهُمَا زَانِيَتَانِ

**“Erkek erkeğe ilişki kurarsa ikisi zina etmişlerdir. Kadın kadına ilişki kurarsa ikisi zina etmişlerdir.”<sup>986</sup>**

Huzeyfe radiyallahu anh şöyle demiştir:

لَتُنْقَضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةُ عُرْوَةٍ , حَتَّى لَا يَقُولَ عَبْدٌ: مَهْ مَهْ , وَلَتَرْكَبَنَّ سُنَنَ الْأُمَمِ قَبْلَكُمْ حَذْوَ التَّغْلِ بِالتَّغْلِ , لَا تُخْطِئُونَ طَرِيقَهُمْ , وَلَا يُخْطِئُكُمْ , حَتَّى لَوْ أَنَّهُ كَانَ فِيْمِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ أُمَّةٌ يَأْكُلُونَ الْعَدِرَةَ رَطْبَةً أَوْ يَابِسَةً لَأَكَلْتُمُوهَا , وَسَتَفْضُلُوهُمْ بِثَلَاثِ خِصَالٍ لَمْ تَكُنْ فِيْمِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ: نَبْشُ الْقُبُورِ , وَسُمْنَةُ النِّسَاءِ , تَسْمُنُ الْجَارِيَةُ حَتَّى تَمُوتَ شَحْمًا , وَحَتَّى يَكْتَفِيَ الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ دُونَ النِّسَاءِ , وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ دُونَ الرِّجَالِ , أَيْمُ اللَّهِ إِنَّهَا لَكَائِنَةٌ وَلَوْ قَدْ كَانَتْ خُسِفَ بِهِمْ وَرُجِمُوا كَمَا فَعَلَ بِقَوْمِ لُوطٍ , وَاللَّهِ مَا هُوَ بِالرَّأْيِ وَلَكِنَّهُ الْحَقُّ الْيَقِينُ "

“İslam'ın bağları halka halka çözülecek, hatta kula: “bırak, bırak” dahi denmeyecek. Sizden öncekilerin adetlerine adım adım uyacaksınız, onların yolundan şaşmayacaksınız. Hatta sizden önceki ümmetlerde yaş ya da kuru uzre yiyen olmuşsa siz de yiyeceksiniz. Sizler, sizden öncekilerde olmayan üç hasleti de yaparsınız: Kabirleri soymak, kadınları şişmanlatmak, hatta öyle ki cariye şişmanlayıp yağdan ölür. Erkekler erkeklerle, kadınlar, kadınlarla yetinmeye başlar. Allaha yemin oldun bunlar

<sup>986</sup> **Hasen.** Beyhaki (8/233) Beyhaki Şuab (4/375)

olacaktır. Bunlar olduğu zaman da Lut kavmine olduğu gibi yere batmalar ve taşlanmalar olacaktır. Allah'a yemin olsun bunu görüşümle söylemiyorum. Bu kesin bir haktır.”<sup>987</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

والذي بعثني بالحق لا تنقضي هذه الدنيا حتى يقع بهم الخسف والقذف  
والمسخ , قالوا : ومتى ذاك يا نبي الله ؟ قال : إذا رأيت النساء ركنن السروج  
وكثر القينات وفشت شهادة الزور واستغنى الرجال بالرجال والنساء بالنساء

**“Beni hak ile gönderene yemin ederim ki yere batma, taşlanma ve suretlerin değişmesi meydana gelmeden dünya yok olmaz.”** Dediler ki: “Bu ne zaman olur ey Allah'ın nebisi?” şöyle buyurdu: **“Kadınların eğrelere bindiğini, şarkıcı kadınların çoğaldığını, yalancı şahitliğin yayıldığını, erkeklerin erkeklerle (livata yaparak) yetindiğini ve kadınların kadınlarla (lezbiyenlik yaparak) yetindiklerini gördüğün zaman.”**<sup>988</sup>

Şeyh Muhammed Emin eş-Şankitî, Advâ'u'l-Beyân adlı tefsirinde şunları söylemektedir:

“Şanı Yüce Allah mümin erkeklerle mümin kadınlara gözlerini haramdan korumalarını ve iffetlerini sakınmalarını emretmiştir. İffetlerini korumanın kapsamına zinadan, Lût kavminin amelinden, lezbiyenlikten

---

<sup>987</sup> **Hasen.** İbn Vaddah el-Bid'a ve'n-Nehyu Anha (193) isnadında Eyyub b. Cundeb b. Bişr dışındaki ravileri güvenilirdir. Eyyub hakkında malumat bulamadım.

\* Ubeyd el-Cuheni radiyallahu anh'den şahidi: Ebu Nuaym Marife (4807) İbn Hacer Garaibu'l-Multekita (el yazma no: 255)

<sup>988</sup> **Hasen ligayrihi.** Hakim (4/483) Bezzar (15/220) Taberani Evsat (5/195) Şeceri Emali (2742, 2776) Deylemi (7103) isnadında Suleyman b. Davud el-Yemami zayıftır.

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den mutabisini: Ebu Nuaym, Ahbaru İsbehan'da (1/51) rivayet etmiştir.

\* İbn Mes'ud radiyallahu anh'den şahidini: Taberani (10/228) Şeceri Emali (2803) isnadınd Seyf b. Miskin zayıftır.

korunmak da dâhildir. Kişinin mahrem yerlerini insanlara açmaktan ve onlara göstermekten korumasını da kapsar... Yüce Allah erkek ve kadın olsun bu ayet-i kerimede vermiş olduğu emirleri yerine getiren kimselere mağfiret ve büyük mükâfat vaat etmiştir. Ancak bununla birlikte Ahzab Suresi'nde sözü edilen hasletleri de beraber yapmalıdır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **'Doğrusu Müslüman erkeklerle Müslüman kadınlar... gizli yerlerini koruyan erkeklerle (gizli yerlerini) koruyan kadınlar, Allah'ı çokça anan erkeklerle Allah'ı çokça anan kadınlar için Allah, bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.'** (Ahzab, 35)<sup>989</sup>

Müsâhaka (lezbiyenlik); kadının kadına sürtünmesi demektir. Bu çok büyük bir suçtur. Bu işi yapan her iki kadın da bu işten vazgeçilecek şekilde bir ted'ib cezasını hak ederler.

el-Mugnî'de<sup>990</sup> şöyle denilmektedir: "İki kadın birbirine sürtünürse her ikisi de zinakârdır ve lanetlidirler. Çünkü Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

السَّحَاقُ بَيْنَ النِّسَاءِ زَنَا بَيْنَهُنَّ

**'Kadın kadına yaklaşacak olursa her ikisi de zinakârdır'**<sup>991</sup> ve her ikisine de tazir cezası verilir. Çünkü bu haddi (cezası) belirlenmemiş bir zinadır..."

O halde Müslüman kadın ve özellikle onların gençleri, bu çirkin işi yapmaktan alabildiğine sakınmalıdır.

---

<sup>989</sup> *Tarhu't-Tesrîb*, (6/186-187).

<sup>990</sup> *el-Mugnî*, (8/198).

<sup>991</sup> **Hasen**. Taberânî, (22/63); *Musnedu's-Şâmiyyin* (3402); Ebu Ya'la (13/476) Acurri Zemmu'l-Livat (22-23) Hatib (9/29) Beyhaki Şuab (4/376) İbn Ebi'd-Dunya Zemmu'l-Melahi (143) Abdumelik b. Habib Edebu'n-Nisa (109) Heysem b. Halef ed-Devri Zemmu'l-Livat (78, 97) *Mecma'u'z-Zevâ'id* (6/256); Deylemî (3532); Suyutî, *Durru'l-Mensûr* (5/71); *Metâlibu'l-'Aliye* (1809); İbnu'l-Cevzî, *Ahkâmu'n-Nisâ*, (s. 65)

## Zalimleri Destekleyen Bizden Değildir

Huzeyfe radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إنها ستكون أمراء يكذبون ويظلمون فمن صدقهم بكذبهم وأعانهم على ظلمهم فليس منا ولست منهم ولا يرد على الحوض ومن لم يصدقهم بكذبهم ولم يعنهم على ظلمهم فهو مني وأنا منه وسيرد علي الحوض

**“Şüphesiz yalan söyleyen ve zulmeden yöneticiler olacaktır. Onların yalanlarını tasdik eden ve zulümlerine yardım edenler bizden değildir, ben de onlardan değilim. Onlar havza gelemeyecektir. Onların yalanlarını tasdiklemeyen ve zulümlerine yardım etmeyen ise bendendir, ben de ondanım. O havza gelecektir.”<sup>992</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

سيكون عليكم أمراء يأمرؤنكم بما لا يفعلون فمن صدقهم بكذبهم وأعانهم على ظلمهم فليس مني ولست منه ولن يرد على الحوض

**“Üzerinize öyle idareciler gelecek, yapmadıkları şeyleri size emredeceklerdir. Onların yalanlarını tasdikleyen ve zulümlerine yardım eden benden değildir, ben de ondan değilim. O havza gelemez.”<sup>993</sup>**

Ka'b b. Ucre radiyallahu anh'den: “Biz deriden bir minder üzerinde otururken Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, yanımıza çıktı geldi ve şöyle buyurdu:

---

<sup>992</sup> **Sahih.** Ahmed (5/384) Taberani (3/167) Bezzar (7/255)

<sup>993</sup> **Hasen liğayrihi.** Ahmed (2/95) isnadında İbrahim b. Kuays zayıftır.



إِنَّهُ سَيَكُونُ بَعْدِي أُمَرَاءُ؛ فَمَنْ دَخَلَ عَلَيْهِمْ وَصَدَّقَهُمْ بِكَذِبِهِمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَلَيْسَ مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُ، وَلَيْسَ يَرُدُّ عَلَيَّ الْحَوْضَ، وَمَنْ لَمْ يُصَدِّقَهُمْ بِكَذِبِهِمْ وَلَمْ يُعِنْهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَهُوَ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ، وَهُوَ وَارِدٌ عَلَيَّ الْحَوْضَ

“Benden sonra bazı idareciler olacaktır. Kim onların yanına girer, yalanlarını tasdik eder ve zulümlerine yardım ederse benden değildir, ben de ondan değilim. O havza gelemez. Kim de onların yalanlarını tasdik etmez ve zulümlerinde yardım etmezse o bendendir, ben de ondanım. O havza gelebilir.”<sup>994</sup>

Diğer lafzı şöyledir:

من ههنا هل تسمعون إن من بعدي أمراء يعملون بغير طاعة الله فمن شاركهم في عملهم وأعانهم على ظلمهم فليس مني ولست منه ومن لم يشاركهم في عملهم ولم يعنهم على ظلمهم فهو مني وأنا منه

“Burada kim varsa beni duyuyor mu? Şüphesiz benden sonra Allah’a taat dışında amel eden idareciler olacak. Kim onlara işlerinde ortak olur ve zulümlerine yardım ederse benden değildir, ben de ondan değilim. İşlerinde onlara katılmayan ve zulümlerine yardım etmeyen bendendir ve ben de ondanım.”<sup>995</sup>

Cabir b. Abdillâh radiyallahu anhuma’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ka’b b. Uca radiyallahu anh’e dedi ki:

يا كعب بن عجرة إني أعيدك بالله من إمارة السفهاء قال يا رسول الله وما إمارة السفهاء قال أمراء يكونون من بعدي لا يهتدون بهدي ولا يستنون

---

<sup>994</sup> **Hasen.** Nesai (4207) İbn Hibban (1/519) Ahmed (4/243) İbn Ebi Asım el-Ahad ve’l-Mesani (2065) Taberani (19/141) Taberani Evsat (5/206) Beyhaki (8/165)

<sup>995</sup> **Hasen.** Taberani (19/160) Tayalisi (1064) İbn Ebi Asım el-Ahad ve’l-Mesani (2064)

بسنتي من دخل عليهم فصدقهم بكذبهم وأعانهم على ظلمهم فليس مني ولست  
منه ولن يرد علي الحوض

**“Ey Ka’b b. Ucla! Ben seni sefihlerin idareciliğinden Allah’a sığındırıyorum.”** Ka’b: “Ey Allah’ın rasulü! Sefihlerin idareciliği nedir?” dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **“Benden sonra gelecek bazı idarecilerdir. Benim hidayetime uymazlar ve sünnetlerime tabi olmazlar. Onların yanına girip yalanlarını tasdik eden ve zulümlerinde onlara yardım eden benden değildir, ben de ondan değilim. O havza gelemez.”**<sup>996</sup>

Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يكون امراء يظلمون ويكذبون يأتيهم حواش من الناس فمن صدقهم  
بكذبهم فليس مني ولست منهم

**“Zulmeden ve yalan söyleyen idareciler olacak. İnsanlardan aldanmış olanları bunlara gidecektir. Kim onların yalanlarını tasdik ederse ben onlardan değilim, onlar da benden değildir.”**<sup>997</sup>

---

<sup>996</sup> **Sahih.** İbn Hibban (5/11, 10/372) Hakim (1/152, 3/546, 4/141, 469) Ahmed (3/321, 399) Taberani (19/142, 145, 146, 156, 161) Taberani Sagir (430) Mamer b. Raşid Cami (1330) Begavi Mu’cem (2833) Hattabi el-Uzlet (s.92) Abd b. Humeyd (1138)

<sup>997</sup> **Hasen.** İbn Hibban (1/519) Tayalisi (2337) Ebu Ya’la (2/404, 465) Ahmed (3/24, 92) Ebu Muhammed el-Fakihi el-Fevaid (197)

## Küfür Sistemlerini Destekleyenler Bizden Değildir

Cahiliye toplumları, kralı ve sistemi eleştirdikleri için, rasule ve hakka karşı çıkararak kralın ya da sistemin dinini savunmuşlardır. Baş edemeyecekleri kesin delillerle karşılına çıkıldığında onları hemen düzene bağlı yetkililere şikâyet ederek: “Bunlar senin dinine hakaret edip aşağılıyor, dinimizi değiştirmek istiyorlar. Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak istiyorlar” derler.

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ  
وَيَذَرُكَ وَالْهَتَكَ

“Firavun'un kavminden ileri gelenler ise, (Firavun'a) şöyle demişlerdi: “Mûsâ ve kavmini, yeryüzünde fesad çıkarmaları, aynı zamanda onun da seni ve ilâhlarını bırakması için mi serbest bırakıyorsun?” (Araf 127)

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ  
أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ

“Firavun şöyle demişti: “Bırakın beni, Musa'yı öldüreyim; o Rabbına yalvaradursun. Ben, dîninizi değiştirmesinden yahut yeryüzünde fesad çıkarmasından korkuyorum” (Mü'min 26)

Muaz b. Cebel radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أَلَا إِنْ الْكِتَابَ وَالسَّلْطَانَ سَيَفْتَرِقَانِ فَلَا تَفَارِقُوا الْكِتَابَ إِلَّا إِنْهُ سَيَكُونُ  
أَمْرًا يَقْضُونَ لَكُمْ فَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ أَضْلَوْكُمْ وَإِنْ عَصَيْتُمُوهُمْ قَتَلُوكُمْ قَالَ يَا

رسول الله فكيف نصنع قال كما صنع أصحاب عيسى بن مريم نشروا بالمنشير  
وحملوا على الخشب موت في طاعة خير من حياة في معصية الله عز و جل

**“Dikkat edin! Kur’ân ile yönetim birbirinden ayrılacaktır. Sizler Kur’ân nerede olursa o tarafta yer alın. Üzerinize bazı idareciler gelecek, onlara itaat ederseniz sizi saptırırlar. Karşı çıkarsanız sizi öldürürler.”** Dediler ki:

“Ey Allah’ın rasulü! O zaman ulaşırsak ne yapalım?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

**“İsa’nın (aleyhi's-selâm) ahabının yaptığını yapın. Onlar testere ile biçildiler, darağaçlarına çekildiler. Allah’a itaat üzere ölmek, isyan üzere yaşamaktan iyidir.”**<sup>998</sup>

---

<sup>998</sup> **Sahih ligayrihi.** Taberani (20/90) Taberani Mucemu's-Sagir (749) Ebu Nuaym Hilye (5/165) Şeceri Emali (2830) İbn Hacer Metalibu'l-Aliye (4416) Ravileri güvenilirdir. Ancak Yezid b. Mersed, Muaz radiyallahu anh'den işitmemiştir. Hadisin şahitleri vardır:

\* Ubade b. Samit radiyallahu anh'den: Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (8/345) İbn Ebi Şeybe (7/461)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: İbn Ebi Şeybe (7/461)

\* Ebu Berze radiyallahu anh'den: Ebu Ya'la (13/436)

## Demokratik Düzenlere Oy Vererek İtaat Edenler Bizden Değildir

Şeyh Mukbil b. Hadî el-Vadî rahimehullah'a şöyle soruldu: *"Seçimlere katılmayı vacip görüyorum. Zira hayır ehlinin bundan geri kalması caiz olmaz. Çünkü hayır ehli bundan geri kalırlarsa hayırsız kimseler oraya girer. Hayırlı kimselerin hükümet meclislerinde bulunmaları iyidir. Zira bu meclislerde doğruyu gösterebilirler. Seçimler hakkında sizin görüşünüz nedir? Bunu caiz gören kimseyi reddetmek için kitap ve sünnetten delil nedir? Bunun haramlığının delili nedir?"*

Cevap: Rabbu'l-İzzet, kerim kitabında şöyle buyuruyor:

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ

**"Hiç mü'min olan kimse fâsık olan gibi midir? Bunlar asla eşit olamazlar."** (Secde 18) Alim, fazilet sahibi, eşek ve komünistin oyları birdir. Allah Teâlâ kerim kitabında şöyle buyuruyor:

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

**"Yoksa kötülükleri işleyenler, hayatlarında ve ölümlerinde, kendilerini, iman eden ve sâlih amel işleyen kimselerle bir tutacağımızı mı zannediyorlar? Ne kötü hüküm veriyorlar."** (Casiye 21)

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ

**"Yoksa îman edenleri ve sâlih amel işleyenleri, yeryüzünde fesad çıkaranlar gibi mi tutacağız? Yahutta Allah'tan korkanları, kötülük işleyenler gibi mi tutacağız?"** (Sad 28)

وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنثَى

**“Erkek kız gibi değildir.”** (Al-i İmran 36)

Fazilet sahibi kimsenin oyu, günahkâr bir kadının oyu ile eşit sayılmaktadır. Allah Subahnehu ve Teâlâ, müşrikler meleklerin Allah Teâlâ'nın kızları olduklarını söyledikleri ve erkekleri kendilerine nispet ettiklerinde şöyle buyurmuştur:

تِلْكَ إِذَا قِسْمَةٌ ضِيزَى

**“O halde bu haksız bir taksim”** (Necm 22)

Bu seçimler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında, Ebu Bekir ve Ömer radiyallahu anhuma zamanlarında, Emeviler ve Abbasiler devletlerinde var mıydı? Nitekim küfür ülkelerinden bazısında livata, erkeğin erkekle evlenmesi, içkiyi ve fazili bankaları serbest bırakma konuları oylanır hale gelmiştir. Oylama ve seçimler gölgesinde her şeyi yapmak mümkündür. Rabbu'l-İzzet ise kerim kitabında şöyle buyuruyor:

أَفْحُكُمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْعُونَ

**“Onlar, yine de câhiliyyenin (o kokuşmuş) hükmünü mü arıyorlar?”** (Maide 50) Sen dosdoğru olanı talep et. Allah Teâlâ, Nebisi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle buyuruyor:

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

**“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.”** (Hud 112) Yine şöyle buyurur:

فَاسْتَقِمْوْا إِلَيْهِ

**“O halde dosdoğruca O'na yönelin”** (Fussilet 6) Bizler Kitap ve sünnete karşı dosdoğru olmakla emrolunduk. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَلَوْ لَا أَنْ تَبْتَئَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنْ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا

**“Eğer seni sağlam tutmamış olsaydık, neredeyse onlara azıcık meyledecektin.” (İsra 74)**

Afganistan’da seçimlerin sonucu ne oldu? Birçok İslamî ülkelerde seçimler ne sonuç getirdi? Bundan da kötüsü, seçimler demokrasinin vesilesidir. Bu sözler Sudan’lı kardeşlerimize yönelik değildir. Seçimlerden günler sonra kimse benden konuşmamı istemesin. Ben “el-Musara’a”, “Fetva Fi Vahdeti’l-Muslimin Maa’l-Kuffar”, “Kam’u’l-Muanid” ve “Gâretu’l-Eşrita Ala Ehli’l-Cehl ve’s-Safsata” kitaplarımda seçimler hakkında konuşmaktan yoruldum. Elhamdulillah bu kitapların hepsi basılmıştır.”<sup>999</sup>

Şeyh Muhammed el-İmam şöyle demiştir: “Seçimler, Allah’a ortak koşma kapsamındadır. Bu itaatte şirktir. Zira seçimler demokrasi nizamının bir parçasıdır ki, bunu İslam düşmanları, Müslümanları dinlerinden uzaklaştırmak için koymuşlardır. Kim onu razı olarak, istekle, sahih olduğuna inanarak kabul ederse, Allah Azze ve Celle’nin emrine muhalefet hususunda İslam düşmanlarına itaat etmiş olur. Bu ise itaatte şirkin ta kendisidir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْ لَا كَلِمَةُ  
الْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ \* تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا  
كَسَبُوا وَهُمْ وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ

**“Yoksa onların, Allah’ın izin vermediği şeyi kendileri için dinden bir şariat koyan ortakları mı var? Eğer önceden verilmiş bir hüküm olmasaydı, muhakkak aralarında hükmolunurdu. Şüphesiz zâlimler için acı bir azâb vardır. Zâlimleri, işledikleri şeylerin azabından korkan kimseler olarak görürsün ki, bu, mutlaka onların başına gelecektir” (Şura 21-22)**

<sup>999</sup> Mukbil b. Hadi, Tuhfetu’l-Mucib (244-246) Garetu’l-Eşrita (2/114, 166)

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ \* ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ

**“Kendileri için hidayet apaçık belli olduktan sonra arkalarını dönüp tekrar küfre yönelenlere şeytan işlerini kolaylaştırmış, ümidlerini artırmıştır. Bu da, onların, Allah’ın indirdiklerinden hoşnud olmayanlara, “biz, bazı hususlarda size itaat edeceğiz” demiş olmalarındandır.” (Muhammed 25-26)**

وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ

**“Onlara itaat ettiğiniz takdirde, şüphe yoktur ki, siz de müşriklerden olursunuz” (En’âm 121)**

Bu seçimler Allah’ın kanunlarından mıdır, yoksa beşerin kanunlarından mıdır? Eğer Allah’ın kanunlarındandır derlerse bu Allah’a karşı büyük bir iftiradır. Laik anayasalar Müslümanların ülkelerinde mevcuttur. Bu, seçimlerin laik düzenlerin uygulaması olduğunun en büyük şahididir. Eğer: “Beşerin kanunlarındandır” derlerse, beşerin kanunlarını nasıl kabul edebilirsiniz? Böyle bir kanun koymanın hükmü nedir? Ayet, seçimleri düzenleyen demokrasi kurucularının, insanlar için şariat koyma hususunda Allah’a ortak koşmakta olduklarını açıklamıyor mu? Seçimleri kabul eden kimse, yaratılmışları şariat koyucu olarak görmüyorsa, yaratılmışlar nasıl şariat koyucu olurlar? Geçen ayeti nasıl anlamamız gerekir o halde? “Seçimlere katılmak caizdir” diyen kimse bununla yetinmiyor, daha da çamura batarak: “Oy kullanmak vaciptir, bunu terk eden günahkârdır, emaneti eda etmemiştir...” vs. diyor!”<sup>1000</sup>

Şeyh Muhammed el-İmam, Mefasidu’l-İntihabat kitabında demokrasinin birçok pisliklerini anlatmış, demokratik seçimlerde oy kullanmanın caiz olmadığına dair doyurucu açıklamalar yapmış ve “iki

---

<sup>1000</sup> Şeyh Muhammed el-İmam Mefasidu’l-İntihabat (s.25)



zarardan hafif olanına katlanmak” kaidesiyle oy kullananların şüphelerini çürütmüştür.

Lakin burada dikkat edilmesi gereken husus, bizim oy kullanmayı küfür, oy kullananları da kâfir sayan haricilere muhalefet etmemizdir. Teşrîf kelimesi lügatte kanun koymaktır. Dinde kullanılan manası ise; bir hükmü Allah’a veya dine nispet etmek, helal ve haram koymak yahut Allah’ın hükmünü değiştirerek uydurulan hükmü dine nispet etmektir. Nitekim delil getirilen ayette “dinden bir şariat koyan ortakları mı var?” buyrulmuştur.

Demokratik seçimlere katılmak, amelde kâfirlere benzemek ve onlara amelî olarak itaat etmek olduğundan haramdır. Eğer akide hususunda da onlara benzenir ve itikadî itaat gerçekleşirse bu küfür ve şirk olur. Bu da demokrasiyi meşru görmek, Allah’ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmeyi caiz kabul etmekle gerçekleşir. Böyle bir itikada sahip olan kimse oy kullanmasa dahi kâfir olur.

Lakin demokrasiyi akide olarak reddettiği halde, demokrasiden daha şerli küfür sistemlerinin zulmüne maruz kalmaktan dolayı, mevcut zulmü ancak oy kullanmak suretiyle def edebileceğini zannederek oy kullanan tevhid ehli bir kimseyi tekfir etmek mümkün değildir. Zira bu kimse, muhatap olduğu iki kötülükten büyük olanını def etmek için küçük olanına katlanmak düşüncesiyle bu fiilde bulunmuştur. İlim ehli olarak kabul ettikleri bazı kimselerin de görüşünü almak suretiyle böyle bir davranışta bulunan kimselerin hatalı olduklarını anlatmak için sağlam delillerle hüccet ikamesine ihtiyaç vardır. Kur’ân ve sünnet naslarından getirilen şüphelerin giderilmesi gerekir. Oy kullanmak sebebiyle insanları tekfir edenler ise diğer bir sapık (Harici) grubudur. Şu kaideyi hatırdan çıkarmamak gerekir: “Batıl, hak suretinde gelebilir lakin hak hiçbir zaman batıl suretinde gelmez.” Bu yüzden tevhid ehli Müslümanlar, davetlerinde asla miting, seçimlere katılmak, parlamentoya girmek gibi küfür ehline ait metotları benimsemezler. İbrahim aleyhi’s-selâm’ın kavminin şerrinden kurtulmak için yıldız bakarak “ben hastayım” demesi gibi, Müslümanların oy kullanmaya mecbur kaldıkları durumlar söz konusu olabilir, lakin bu asla metod değildir! Nitekim zarurette kaldığı için meyte veya domuz eti yiyen kimse, bunların helal olduğunu iddia edemez!

## Bu Konuda Ehl-i Sünnet Âlimlerin Fetvaları

### Şeyh Muqbil b. Hâdi el-Vadiî Rahimehullah'ın Fetvaları

Şeyh Mukbil b. Hadi el-Vadiî rahimehullah şöyle demiştir: “Seçimlere katılmaya davet eden selefi olamaz. O selefi değil, felsefîdir.”<sup>1001</sup>

Yine şöyle demiştir: “Seçimlere katılmaya çağıranlar sapık ve fasık sayılırlar. Zira bu, komünistlerin, baasçıların, nasırîlerin ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in: “İman Yemen'dendir, hikmet Yemen'lidir” buyurduğu tertemiz topraklarımız üzerine gelecek olan diğerlerinin ayaklarını sağlamlaştırmaktır.”<sup>1002</sup>

Şeyh Mukbil rahimehullah oy kullanmayı caiz sayan Abdurrahman Abdulhalık ve Ebu İshak el-Huveynî'yi şu sözleriyle reddetmiştir:

“Abdurrahman Abdulhalık'a Allah hayırlı karşılık vermesin. Selefi idi, sonra Sulfatî oldu. Çünkü seçimlere katılma görüşüne tutundu. Oy kullanmak demokrasiye'nin görüşüdür.

Onun Allah'tan korkması ve Allah'a daveti terk etmesi gerekir. Zira ben onun gibilerin yerinde oturması gerektiği görüşündeyim. Onun zararı faydasından büyüktür. Ondan teberri edilmelidir. Çünkü başkalarının Kitap ve sünnet üzerine kurulu olan davetlerine zararı çoktur. Onun tevbe etmesini ve bu partilerden uzaklaşmasını öğütlerim.”<sup>1003</sup>

Bütün selefilerin sünnet ile izzet bulmaları, bunu şeref saymaları gerekir. Abdurrahman Abdulhalık'ın selefiligi gibi olmamalıdır. O Yemen'de, Sudan'da, Cidde'de ve hatta Endonezya'da Ehl-i Sünnet'in saflarını bölmüştür. Abdurrahman Abdulhalık oralara gittiğinde ancak aralarını bölen belalarla dönmüştür. Fikirleriyle değil, dinarlarıyla bölücülük yapmıştır.

---

<sup>1001</sup> Garetu'l-Eşrita (2/20)

<sup>1002</sup> Garetu'l-Eşrita (2/135)

<sup>1003</sup> Fadaih ve Nasaih (s.49, 54)

Onun İhvanî görüşleri vardır ve seçimlere katılmaya davet etmektedir. Onun ve Abdullah es-Sebt'in daveti Selefî ve Sünnî davete karşı bir lekedir.<sup>1004</sup>

Abdurrahman Abdulhalık'ın el-Vela ve'l-Bera kitabı hakkında Şeyh Mukbil şöyle dedi: "Hükümetlere dostluk edenleri ve Salihlerden uzaklaşanları Allah'a davet edenlerin en faziletleri olarak sayıyor" demiştir. Sonra Şeyh Mukbil, Abdurrahman Abdulhalık'ın bu kitabındaki sapık sözlerinden birisi olarak şunu nakleder: "Saddam müminlerin kahramanı ve mucahiddir..." diyor<sup>1005</sup>

Ebu İshak el-Huveyni, Parlamento meselesi hakkında: "Fer'î bir meseledir, aslî mesele değildir. Bizim bundan geri kalmamız gerekir" demiştir. Ebu Abdillâh el-Mısri dedi ki: Şeyh Mukbil, Ebu İshak el-Huveyni hakkında şöyle dedi: "Nasîf Ali dedi ki: "Allah biliyor ya, bu adam hakkında emin olamıyorum." Kasetlerini dinlemeyi tavsiye etmiyorum."<sup>1006</sup> Bir gün Şeyh Mukbil, Ebu İshak el-Huveyni hakkında eliyle havaya işaret ederek "Şuradan ve buradan yemeyi seven birisi" dedi.<sup>1007</sup>

Şeyh Mukbil'in seçimler hakkında birçok açıklamaları; İ'lamu'l-Ecyal Bikelamî'l-İmam el-Vadiî Fî'l-Furuk ve'l-Kutub ve'r-Rical kitabında bulunmaktadır.

Şeyh Mukbil'in bu konuda fetvalarından diğer bazıları da şöyledir:

*Soru: Hüküm yalnız Allahın olmasına rağmen, "Halkın kendi kendini yönetmesi" sözlerinin anlamı nedir? Oylama Allahın şeriatına muhalif olursa tabi olunabilir mi?*

*Cevap: Halkın kendi kendini yönetmesi demokrasidir ve bu küfürdür. Zira Allah Teâla: "Hükümünde hiç kimseyi ortak kılmaz." (Kehf 26) Demokrasi küfürdür başlıklı sesli kaydımız vardır.*

---

<sup>1004</sup> Garetu'l-Eşrita (Es'ileti'l-Cezairiyye)

<sup>1005</sup> Garetu'l-Eşrita (1/286) el-Mahrec Mine'l-Fitne (s.138)

<sup>1006</sup> Şemsan nakletmiştir.

<sup>1007</sup> Şeyh Yahya b. Ali el-Hacuri hafazahullah nakletmiştir.

Oylamaya gelince, bu Müslümanlara karşı taraf olmaktır. Bu dinde pazarlıktır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Bütün cahiliye işleri ayaklarımızın altındadır”**<sup>1008</sup> Bizim de: “Partilerin, Ba’asçılarının, Nasirilerin görüşleri ayaklarımızın altındadır” dememiz gerekir. Ama Allah’ın kitabını millet meclisine koymamız halinde Kitap ve sünnete aykırı bir oylama yapıldığında, “Millet meclisinin söylediğini alırsız” demek küfürdür. **“Öyleyse bu haksız bir paylaşma”** (Necm 22) Allah yardımcımız olsun.<sup>1009</sup>

Soru: *İnsanların birçoğu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in: **“Şeytan arap yarımadasında kendisine ibadet edilmesinden ümit kesmiştir”** hadisini delil getirerek Arap yarımadasında şirk olmayacağını söylüyor.*

Cevap: Şeytanın ümit kesmesi hüccet değildir. O namaz kılanların ibadetinden ümit kesmiş ve namaz kılmayanlara çıkmıştır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Devs kabilesinin kadınlarının kışları Zu’l-Halasa putu için sallanmadıkça kıyamet kopmaz.”**<sup>1010</sup>

İşte Arap yarımadasında Allah’tan başkasına dua edenler! İşte Allah’ın indirdiğinden başkası ile hükmedenler! Allah’ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmek şirktir. İşte Allah’tan başkasına itikad besleyenler!

Bu sadece şeytanın bir zannıdır ve o zannında hata etmiştir. Şirk günümüzde de kol gezmektedir. Mesela Müslümanların yöneticilerinin hükümde bulunduğu meclisler buna bir örnektir. Bu şekilde muhakeme şirk ve küfürdür. Birleşmiş Milletlerin hükümleri şirk ve küfürdür.: **“Yoksa, Allah’ın dinde izin vermediği bir şeyi onlara meşru kılacak ortakları mı vardır?”** (Şura 21)

İşte Irak tagutu Saddam! İşte Kaddafi! Savtu’l-Ummal ve el-Mesar gazeteleri: “el-Vadii Müslümanları tekfir ediyor” diyorlar! Bilakis ben ehl-i sünnetim ey gafiller! Müslümanları değil, kâfirleri tekfir ediyorum! Allah’ın kendilerine vacip kıldıklarını yerine getirerek namaz kılanlara gelince, ben

---

<sup>1008</sup> **Sahih.** Müslim (2137)

<sup>1009</sup> Mecmuul Fetava’l-Vadii 1/154)

<sup>1010</sup> **Sahih.** Buhari (6583) Müslim (5173)

onları tekfir etmiyorum. Size meydan okuyorum: bir müslümanı tekfir ettiğimi ispatlayın!

Bu gazeteleri rezil ederek onların partici olduklarını Müslümanlara bildiren Allah'a hamd olsun. Onların partici olduklarını söylediğimizde hakkımızda: "Siz çok sertsiniz, siz şöylesiniz, siz böylesiniz..." diyorlardı. Bizim bu gazetelerin partici olduğunu yazmaktaki amacımız; Müslümanlara onların partici olduklarını ve küfre hizmet ettiklerini bildirmektir.

Bu zamanda tagutlar çoktur. Millet meclisi taguttur, ülkemizdeki partici bakanlar taguttur. Ey Cezayirli'ler! Şazeli b. Cedid taguttur. Fransa Şazeli b. Cedid'e öfkelenmiş ve ülkesine girmekle tehdit etmiştir. Bu, Şazeli b. Cedid'in Fransa için çalıştığını ve onlara vekâlet ettiğini gösterir."<sup>1011</sup>

### **Şeyh Nasıruddin el-Elbânî'nin Fetvası**

Şeyh el-Elbani rahimehullah şöyle demiştir: "Oy kullanarak seçimlere katılmak zalimlere meyletmektir. Çünkü sahih islâmi kültüre sahip her Müslüman bilir ki, parlamento düzeni ve seçimler İslam düzeninden değildir."<sup>1012</sup>

Şeyh el-Elbani rahimehullah'a şöyle denildi: "Ey şeyh! İştittiğimize göre bazı şartlarda parlamentoya girmeye cevaz vermişsiniz?!" el-Elbani dedi ki: "Hayır! Caiz değildir. Bu şartlar pratik değil, teoriktir. Hangi şartları zikrettiğim size ulaştı mı?" soruyu soran: "Birinci şart insanın nefisini muhafaza etmesidir." Şeyh dedi ki: "Bu mümkün müdür?" Soruyu soran: "Hiç tecrübe etmedim" Şeyh: "İnşaallah tecrübe etmezsin. Bu şartların gerçekleşmesi mümkün değildir. Bizler insanlardan birçoğunun hayatlarında, giyimlerinde, sakallarında, bu meclislere girdikleri zaman değişmeler ve bozulmalar meydana geldiğine şahit oluruz!! Onlar bu işlerini temize çeker, takip ettikleri yolun bunu gerektirdiğini söylerler... Bazı insanlar parlamentolara İslami Arap elbisesiyle girmiş, kısa bir zaman sonra giyim şekilleri değişmiştir. Bu bozulmanın mı yoksa düzelmenin mi göstergesidir?" Soruyu soran: "Cezayirdeki kardeşleri ve siyasi alanda

---

<sup>1011</sup> Mecmuu'l-Fetava'l-Vadii (1/139-140)

<sup>1012</sup> Hataru'l-Muşareke fi'l-İntihabat adlı kaset.

yaptıklarını mı kastediyorsunuz?” Şeyh dedi ki: “Tavsiye etmeyiz! Bu günlerde herhangi bir islam ülkesinde siyasi çalışmayı tavsiye etmeyiz.”<sup>1013</sup>

### **Şeyh Abdusselam Burcus’un Fetvası**

Şeyh Abdusselam Burcus rahimehullah şöyle demiştir: “Bilinmektedir ki bu parlamentolara girmek, hâciyyat ve tahsiniyyat bir tarafa, hakikatte dinin zaruretler hususundaki maksatlarının da kaybedilmesidir. Çünkü bu dini temelinden yıkmaktır. Dinin en yüksek gayesi olan Allah’ın birlenmesini gerçekleştirme esası düşürülmektedir.”<sup>1014</sup>

### **Yahyâ el-Hacûrî’nin Fetvası**

Şeyh Yahya el-Hacuri hafazahullah şöyle demiştir: “Eğer sana seçimlerde oy kullanmanın hakikati nedir diye sorarlarsa de ki: “O Allah’ın hak dininden uzak olan Demokrasi nizamıdır ve kâfirlere benzemektir. Onlara benzemek caiz değildir. Oy kullanmakta birçok zararlar vardır ve Müslümanlara hiçbir faydası yoktur. En önemli zararları şunlardır: Çoğunluk hesabıyla hak ile batılın ve hak ehliyle batıl ehlinin eşit sayılması, vela ve beranın (Allah için dostluk ve Allah için düşmanlık ilkesinin) kaybolması, Müslümanları parçalaması, aralarına kin, düşmanlık, partilerle gruplaşma, taassup, aldatma, hile ve yalan sokması, vakitlerin ve malların zayi edilmesi, kadınların saygınlığının yok edilmesi, İslamî din ilimlerine ve ehline karşı güvenin sarsılmasıdır.”<sup>1015</sup>

Yine şöyle demiştir: “Zaruretlerin sınırını din belirler. Âlimler şöyle derler: “Zaruret; insanın canı veya malı hususunda tahammül edemeyeceği zarardır.” Bazı insanlar zaruret kaidesini öyle genişletiyorlar ki, sakalı kesmeyi, rezillikleri seyretmeyi, pantolon giymeyi, kadın erkek karışık okullarda okumayı, partileri ve oy kullanmayı dahi zaruret görmektedirler! Bunlar zaruret değil bilakis haram olan şeylerdir.”<sup>1016</sup>

Yine Yahya el-Hacuri şöyle demiştir: “Hangi delil seçimlere katılmayı mubah kılabilir? Bu kâfirleri taklittir. Oy kullanmanın kafirleri taklid olması

---

<sup>1013</sup> Silsiletu’l-Hedyi’n-Nur (2/352) bkz.: Medariku’n-Nazar Fi’s-Siyase (s.345)

<sup>1014</sup> Abdusselam Burcus, el-Hucecu’l-Kaviyye (s.37-38)

<sup>1015</sup> El-Mebadiu’l-Mufide (s.30)

<sup>1016</sup> El-Kenzu’s-Semin (5/131)

yeter. Hayır vallahi, ilimden az bir nasibi olan alim veya sünnetin rayıhasından koklamış kimse bir tarafa, akıl sahibi bir kimse dahi oy kullanmanın Allah Azze ve Celle'nin dininden olduğunu söylemeye cüret edemez. Bu ancak kâfirlerin işidir.”<sup>1017</sup>

### **Şeyh Muhammed b. el-İmam'ın Fetvası:**

*Soru: Siyasi partilere üye olmak caiz midir?*

**Cevap:** Siyasi partiler laikliğin gruplarıdır. Laiklik; dinsizliktir. Yani Allah'ın hak dinini din edinmemektir. Hatta laiklik, Allah katından indirilmiş ve değişikliğe uğramamış dini dahi kabul etmez. Laiklik, mesela batıda tahrif edilmiş ve değiştirilmiş Tevrat ve İncil'i de kabul etmez. Kendi iddialarına göre Musa ve İsa aleyhime's-selâmdan kaldığını ileri sürdükleri Yahudilik ve Hristiyanlığı da kabul etmez. Bu, Allah Azze ve Celle'nin katından bir din indiğine iman etmemektir.

Sonra Müslümanlar arasında laiklik yayıldı. Şu kaidelerini ortaya koydular: Din Allah içindir, vatan herkes içindir. Yine: Din kul ile rabbi arasındadır kaidesini yaydılar. Yani namaz, oruç ibadet edenin ibadetidir. Ama hükümler, ahlak, muameleler, siyasi ve iktisadi meselelere gelince bunlarda insanların hükmüne müracaat edilmesi ve insanların kanun koyması görüşündedirler! Bu konularda İslam dininin hükmünü kabul etmezler. Müslümanların arasında bu laiklik/dinsizlik çoğaldı. Bu, batılı devletlerin laikler için seçtiği laiklik olup Müslümanlar arasında da bulunmaktadır.

Bütün bunlara göre; partiler, laik partiler ile bidat ve sapıklık içeren partiler arasındadır. Bu partilere girmek dinen caiz değildir. Bilakis bu haram, hatta haramların en büyüklerindendir. Zira bunda gûnahta yardımlaşmak, sapıklık üzere düşmanlık ve haddi aşma vardır. Özellikle siyasi partiler, ister seçim yoluyla gelip barış devrimi denilen, demokrasi kanunlarıyla amel eden demokratik devrim partileri olsun, isterse askeri devrimle gelenler olsun fark etmez.

Yine bu partiler iki şeyi bir arada barındırır. Siyasi partiler fitnelerin ve sapıklıkların kaynağıdır. Müslümanları fazlasıyla parçalamakta ve

---

<sup>1017</sup> Celsetun Saa Fi'r-Reddi Ale'l-Muftiyyine bi'l-İzaa

zayıflatmaktadır. Düşmanlar için Müslümanlara karşı gedikler açmaktadır. Daha bunun gibi Müslümanlara zararlı olan birçok meseleleri vardır. Hareket ve kuvvet ancak Allah'tandır. Allah'a ve ahiret gününe iman eden için partilere girmek caiz değildir. Bilakis Müslümanlara farz olan, tek grup olan Allah'ın seçtiği Allah'ın grubu olmaları, tek ümmet olmalarıdır ki, o da salih selef ve onlara güzellikle uyanların üzerinde bulundukları nübüvvet menhecine tabi olan İslam ümmetidir. Allah en iyi bilendir.<sup>1018</sup>

### Şeyh Rebi' b. Hâdi el-Medhalî

Şeyh Rebi b. Hadi el-Medhali, , Ebu'l-Hasen es-Suleymani'ye son reddiyesinde şöyle demiştir:

“Diyorsun ki: “Seçimler konusu içtihadî bir meseledir”

Derim ki: Seçimlerin içtihadî bir mesele olduğunu söylemek caiz değildir. Bilakis bu sapıklık meselelerindendir ve Yahudi ve Hristiyanların uydurdukları kâfir demokrasi pisliklerinden birisidir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara tabi olmayı en şiddetli bir şekilde kötölemiştir:

لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ قَبْلَكُمْ شَيْبَرًا بِشَيْبَرٍ وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّىٰ لَوْ سَلَكَوا جُحْرَ  
ضَبٍّ لَسَلَكَتُمُوهُ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ قَالَ فَمَنْ

**“Elbette sizler, sizden öncekileri karış karış, dirsek dirsek izleyeceksiniz. Hatta onlar keler deliğine girseler sizler de gireceksiniz.”** Dediler ki: “Ey Allah'ın rasulü! Onlar Yahudi ve Hristiyanlar mı?” Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **“Başka kim olacaktı?”** buyurdu.<sup>1019</sup>

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

---

<sup>1018</sup> Fetva tarihi: 02 Cemadiyessani 1433 Link: [http://www.sh-emam.com/show\\_fatawa.php?id=424](http://www.sh-emam.com/show_fatawa.php?id=424)

<sup>1019</sup> **Sahih.** Buhari (3456) Muslim (2669)



أما بعد فإن خير الحديث كتاب الله وخير الهدى هدى محمد وشر الأمور

محدثاتها وكل بدعة ضلالة

**“Bundan sonra. Şüphesiz sözlerin en hayırlısı Allah’ın kitabı, yolların en hayırlısı Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in yolu, işlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlardır. Her bidat sapıklıktır.”<sup>1020</sup>**

Yine şöyle buyurmuştur:

وَأِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسِيرَىٰ اخْتِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ  
الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ عَصُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ وَإِبَائِكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ  
بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

**“Şüphesiz aranızdan yaşayacak olanlarınız, birçok ihtilaflar görecektir. Sizlere sünnetime ve hidayet edilmiş raşid halifelerimin sünnetine sarılmak düşer. Ona azı dişlerinize tutunun. Sizleri sonradan çıkarılan işlerden sakındırırım. Zira her bidat sapıklıktır.”<sup>1021</sup>**

Demokrasi seçimlerini yapanlar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ve raşid halifelerin sünnetine en ilgisiz kalan insanlardır. Seçimlerin sayılamayacak kadar kötülükleri vardır. Nitekim bu konuda birçok eserler yazılmıştır. Allah fesattan yasaklar. Senin sapıklıkları içtihadı mesele sayma ve hafife alma konusundaki bu menhecin, Rafizilik, Haricilik, Kabircilik gibi sapıklıklara kapı açar.

Diyorsun ki: “Selefler arasında bu meselelerde daha önce de ihtilaf vardı. Kuveyt’teki Selefler seçimlere katılma görüşündeler. Bizler ise Yemen’de bu görüşte değildik. Bu gün uygun gören de var, görmeyen de var.”

---

<sup>1020</sup> **Sahih.** Muslim (867) Ahmed (3/371)

<sup>1021</sup> **Sahih.** İbn Hibban (1/178) Hakim (1/174, 176, 177) Ahmed (4/126) Ebu Davud (4607) İbn Mace (42) Bezzar (10/137) Taberani (18/245, 248, 249)

Derim ki: Sen ve senin menhecinde olup sana körükörüne tabi olanlar bunu uygun görüyorlar. Selefilere gelince, onların İslamî duruşları sabittir. Sakın karıştırma! Demokratik seçimler hakkında selefilerin ihtilaf ettikleri meselelerden saymaya kalkışma!

Nitekim Allame el-Elbani rahimehullah Kuveyt'te İhyau't-Turas cemiyetinde demokratik seçim sapıklığına katılma konusuna dalan ve gruplaşan kimseleri reddederek çürütmüştür.<sup>1022</sup>

### **İbn Useymin, Ahmed en-Necmî, Muhammed Eman Camî ve Şeyh Fevzan**

Allame İbn Useymin rahimehullah Şerhu'l-Mumtî'de Müslümanların seçimlere katılmalarının mümkün olmadığını söylemiştir.<sup>1023</sup>

Allame en-Necmî<sup>1024</sup>, Muhammed Eman Camî<sup>1025</sup> ve Şeyh Salih el-Fevzan<sup>1026</sup> da seçimlere katılmanın caiz olmadığını, bunun kâfirlere benzemek olduğunu açıklamışlardır.

## **Tagut Kelimesinin Tefsiri**

Soru: Bakara suresi 256. Ayetinde geçen “tagut” kelimesi, bazı türkçe Kur'an meallerinde “şeytan” olarak tercüme edilmiştir. Bazıları da bu ayeti öne sürerek “tagut” olarak isimlendirdikleri devlet yöneticilerini tekfir etmeyen kimselerin imanlarının geçersiz olduğunu iddia etmektedirler. Hatta Allah'ın dinine aykırı her hükmü reddettiklerini ifade eden, lakin oy kullanmak suretiyle Müslümanlar üzerindeki zulmün bir kısmını bertaraf edebileceklerine inanan ve celb-i maslahat niyetiyle oy kullanan Müslümanların, “tagutu reddetmemiş olacakları” gerekçesiyle kâfir olduklarını iddia ediyorlar. Özetle;

---

<sup>1022</sup> Rebi b. Hadi el-Medhali, “Tenbihu'l-Magrur İla Ma Fi Makali Ebi'l-Hasen ve Menhecihi Mine'd-Dalal ve's-Şurur” (Hicri 4.11.1432)

<sup>1023</sup> Şerhu'l-Mumtî (8/10)

<sup>1024</sup> El-Mevridi'l-Azbi'z-Zulal (s.240)

<sup>1025</sup> Hakikatu'd-Dimokratiyye (s.33-34)

<sup>1026</sup> Şeyh Fevzan'ın internet sitesi 8027 nolu fetva. Bkz.: Es'iletu'l-Menahici'l-Cedide (s.207)

Tagut kelimesinin şeytan olarak tefsir edilmesi doğru mudur? Günümüzdeki yöneticileri tekfir etmeyen ya da oy kullananlar Bakara 256. Ayetine göre kâfir mi olmaktadır?

Cevap: Şüphesiz Allah Azze ve Celle sahabelerin, Kur'an ve sünnet nasları hakkındaki anlayışlarını sonrakiler üzerine bir rehber kılmış, hidayeti onların iman ettiği gibi iman etmeye bağlamıştır. Sahabe asrından sonra ihtilaf ederek fırkalara ayrılanlar arasında aşırılık yapanlar, geri kalanlar ve orta yolu tutarak selefin menhecinden ayrılmayanlar bulunmaktadır. Selefin anlayışı aşırılık edenlerin hislerini törpülemekte, aşırılığında ısrar edenler orta yolu tutanlara "Mürchie" ithamında bulunmaktadır. Yine selefin anlayışı geri kalanları da olması gereken konuma yönlendirmekte, onların ısrar edenleri de kendilerini ora yola çağırانları "haricilik" ile itham edebilmektedir. Selefin menheci, bütün meselelerde olduğu gibi bu meselede de birbirine zıt iki sapıklığın tam karşısında değil, ortasında yer almaktadır. Dolayısıyla her iki uç da orta yolu tutanları kendilerine tam bir zıtlık arz eden fırka ile eşit kefeye koymaktadır.

Meselenin aslına gelecek olursak; Allah Azze ve Celle mealen şöyle buyurmuştur:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

**"Dinde zorlama yoktur. Hak yol, bâtil yoldan ayrılmıştır. Kim tâğûtu inkâr eder, Allah'a iman ederse, kopması mümkün olmayan en sağlam kulpa tutunmuş olur."** (Bakara 256)

Ayetin akışından anlaşılacağı üzere kişiyi reddetmediği takdirde kâfirlerden kılacak olan tagut; Allah'ı birleyerek iman etmesini ve İslam dinine girmesini engelleyen her şeydir. Bunların başında şeytan gelir. Görünürde şeytandan başka bir varlık da olabilir.

Müfessirler imamı İbn Cerir et-Taberî rahimehullah, tefsirinde sahabelerden ve tabiin imamlarından tagutun tarifi hakkında bazı nakillerde bulunmuştur. Buna göre tagut kelimesi, şeytan, kendisine muhakeme olunmak için başvurulacak kâhin, sihirbaz vb. olarak tefsir edilmiştir. Kâhinlere ve sihirbazlara da neticece şeytan indiği için bu görüşler arasında ciddi bir ihtilaf olduğundan söz edilemez.

İmam Taberî rahimehullah bahsi geçen nakillerden sonra şöyle der: “Bana göre tagut kelimesi hakkındaki görüşlerden doğru olanı şudur: Allah’a karşı tuğyan (taşkınlık) eden ve Allah’ın dışında kendisine kulluk edilen her şey taguttur. Bu ister kendisine kulluk edenlere karşı tagutun zorlamasıyla yapılıyor olsun, isterse ona kulluk edenlerin kendiliklerinden itaatleriyle yapılıyor olsun fark etmez. Bu kendisine kulluk edilen varlık bir insan, şeytan, put veya herhangi bir şey olabilir.”<sup>1027</sup>

Bu tarife göre tagutun tekfir edilmesi ile kastedilen tagutun, Allah’ın dinine aykırı olan her yönünü reddetmektir. Bir kimse “tagut” olduğuna hükmedilen bir kimsenin Allah’a itaate aykırı tavırlarını reddetmesine rağmen, sırf o kimseye “kâfir” hükmü vererek tekfir etmediği için Bakara 256. Ayetine muhalefet ettiği söylenemez. Bunu ancak dinde anlayıştan mahrum kılınmış olan haricilerin aşırıları iddia eder.

Sonra İmam Taberî rahimehullah ayetin anlamını şöylece takdir eder: **“Kim tagutu inkâr eder”** Yani; Allah’ın dışında kendisine tapılan her şeyin rububiyetini inkâr eden kimse tagutu tekfir (red) etmiş olur. **“Ve Allah’a iman ederse”** Yani; Allah’ın kendisinin ilahı, rabbi ve mabudu olduğunu tasdik ederse, **“kopması mümkün olmayan sağlam kulpa tutunmuş olur”** Yani; kendi nefsi için Allah’ın azabından ve cezalandırmasından kurtuluş talep ederek sağlam kulpa sarılmıştır.”<sup>1028</sup>

Günümüzde Müslümanların yaşadıkları ülkelerdeki yöneticilerin tekfiri meselesine gelince, belirli şahısların tekfirine hükmetmek, ümmetin büyük âlimlerinin en çok sakındıkları meselelerdendir. Zira Allah’tan hakkıyla korkanlar, âlim kullarıdır. Sözü edilen yöneticilerin bazılarının fiilleri büyük küfür, bazılarının fiilleri küçük küfür türündendir. Her Müslümana vacip olan, küfrün büyüğüne de küçüğüne de karşı çıkmaktır. Ancak küfre karşı çıkmak ve onu reddetmek, bu fiillerin sahibi olan herkesi tekfir etmeyi gerektirmez. Ehl-i Sünnet indinde karara bağlanmış olan şudur ki, belirli bir şahsın tekfirinde şartlar ve maniler gözetilir. İmanı, küfrü, tekfir hükümlerinin detaylarını, tekfir edilecek kimsenin durumunu değerlendirmeyi vb. hususları, dinlerinin temel esaslarını dahi iyi bilmeyen kimselerin cılız omuzlarına yükleyip, kendi zanlarına göre kâfir saydıkları kimseleri tekfir etmeyi herkese farz kılmak gibi bir metod; asla ümmetin selefinin anlayışına tabi olanların menheci olmamıştır. Hatta böyle bir yolu tutmak bir kimsenin

---

<sup>1027</sup> Taberi Tefsiri (5/419)

<sup>1028</sup> Taberi Tefsiri (5/419)

din konusunda sapmış veya aldanmış olduğunun en önemli göstergelerinden biridir. Bu, meselenin ifrat/aşırılık boyutudur.

Bunun tefrit/geri kalma boyutu ise, büyük ya da küçük olsun, işlenmekte olan küfrün yahut günahların hoş görülmesi, durumun sanki yönetici konumunda olan kimselerin Allah'ın dinine muhalefet etme serbestlikleri varmış gibi bir hal almasıdır. Hatta daha büyük kötülüğü savmak düşüncesiyle demokrasi küfrünü, ondan daha beter küfür ideolojilerinin üzerine salmakla işin bittiğini zannedenler vardır. Bilakis demokrasi küfrüne karşı insanlar bilinçlendirilmeli, bu pisliğin diğer küfürlere nazaran daha hafif görünmekle beraber diğer küfürlerden daha fazla yayılmaya müsait olduğu, bunun insanlarda dinlerine karşı gevşekliğe daha fazla sebep olduğu hususu dikkatlerden uzak tutulmamalı, bu küfre karşı çok daha fazla mücadele sergilemek gerektiği unutulmamalıdır! Zira diğer küfür rejimlerinde Müslümanlar üzerindeki baskı tek bir yönden şiddetle gelirken, demokrasi rejimlerinde şiddeti daha az olan birçok yönden gelmektedir. Demokrasi rejiminde Tevhid davetinin önü bir miktar açılmakla beraber, tevhide aykırı olan görüşlerin ve din adına sapık fırkaların görüşlerinin önü de o oranda açılmaktadır.

Şayet yukarıda belirttiğimiz gaye ile oy kullananlar, tehlikenin bu yönlerini de düşünmüş, gereken tedbirleri almış ve bunu uygulamaktalarsa mesele yok. Lakin gördüğümüz o ki, partitasyon selinde birçok Müslüman boğulmakta, konfora râm olmakta, Allah için gözetilmesi gereken değerler bir yana bırakılmakta, aşağılanması gereken düşüklükler yüceltilmekte, en büyük düşmanımız olan şeytana boyun eğmiş tagutların “ılımlı İslam” yahut “aslı giderilip yalnız adı kalmış İslam” planları saat gibi işlemekte, sakallı Müslüman vizyon(!) değiştirip önce sakalını kısaltarak “maslahat” yaptığını zannetmekte ve sonra imanını kısaltmakta, tesettürlü kadın “maslahat” yaptığını zannederek önce çarşafıyla peçesini terk etmekte ve sonra imanından sıyrılmakta, mayasında Müslümanlara karşı kalleşlik olanlara karşı “kardeşlik” sergilenmekte, Müslümanlar taklit edenler ve taklit edilenler olarak ya vitrinlerin yahut tribünlerin adamı olmaya sürüklenmektedir. Fakat dinin başladığı andaki gurbeti gibi garip kalanlar Allah'a hamd olsun ümmetten hiç eksik olmayacaktır. Önemli olan; nerede duracağımızı, nerede ilerleyeceğimizi Kitap, sünnet ve sahabelerin menhecinden öğrenerek bunun dışına çıkmamaktır. Allah'tan afiyet ve muvaffakiyet dileriz.

# Dâvâlar Kitabı

## Cahiliye Davasında Bulunan Bizden Değildir

Abdullah b. Mesud radiyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

ليس منا من ضرب الحدود وشق الجيوب ودعا بدعوى الجاهلية

**“(Musibet sebebiyle) Yanaklarına vuranlar, yakalarını yırtanlar ve cahiliye davasında bulunanlar bizden değildir.”<sup>1029</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من خرج من الطاعة وفارق الجماعة فمات : مات ميتة جاهلية ، ومن قاتل تحت راية عمية : يغضب لعصبة ، أو يدعو إلى عصبة ، أو ينصر عصبة فقتل فقتله جاهلية ، ومن خرج على أمتي يضرب برها وفاجرها ، ولا يتحاشى من مؤمنها ، ولا يفى لذي عهدا فليس مني ولست منه ' .

**“İtaatten çıkıp cemaatten ayrılan öldüğünde cahiliyye ölümüyle ölür. Kim kör bir bayrağın altında savaşır, asabiyeti (taassupta bulunduğu grup) için öfkelenirse, asabiyyete çağırırsa veya asabiyeti desteklemek için savaşarak öldürülürse cahiliye üzere öldürülmüş olur. Kim de iyisini kötüsünü ayırmadan ümmetime karşı ayaklanıp**

---

<sup>1029</sup> **Sahih.** Buhari (1297, 3519) Muslim (103) Ahmed (1/386, 442, 456, 465) Tirmizi (999) İbn Mace (1584) Nesai (1860) İbn Hibban (7/419) Beyhaki (4/63) Bezzar (5/362) Begavi Şerhu's-Sunne (5/436)

- Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Taberani Evsat (4/199) İsnadında Abdullah b. Abdulkuddus vardır. Bkz.: Heysemi Mecma (3/15)

- Ebu Musa radiyallahu anh'den benzeri: Muslim (104) İbn Hibban (7/422)

- Aişe radiyallahu anha'dan: Abdurrazzak (3/558)

**vurursa, mümininden sakınmaz ve ahit sahibinin ahdini gözetmezse o benden değildir, ben de ondan değilim.”<sup>1030</sup> Müslim’in lafzı şu şekildedir:**

من خرج من الطاعة وفارق الجماعة ثم مات مات ميتة جاهلية ومن قتل  
تحت راية عمية يغضب للعصبة ويقاتل للعصبة فليس من أمي ومن خرج من  
أمي على أمي يضرب برها وفاجرها لا يتحاش من مؤمنها ولا يفني بذي  
عهدها فليس مني

**“Kim itaatten çıkar, cemaatten ayrılır ve sonra ölürse cahiliye ölümüyle ölür. Kim kör bir bayrak altında asabiyet için öfkelenirse ve asabiyet için savaşırsa ümmetimden değildir. Ümmetimden her kim ümmetime karşı ayaklanır, iyisini kötüsünü ayırmadan vurur, mümin olanından sakınmaz ve anlaşmalı olanın ahdini gözetmezse benden değildir.”<sup>1031</sup>**

Mut'im b. Cubeyr radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس منا من دعا إلى عصبية وليس منا من قاتل على عصبية وليس منا من  
مات على عصبية

**“Asabiyete (taassub ve kör taraftarlığa) davet eden, asabiyet için savaşan ve asabiyet üzere ölen bizden değildir.”<sup>1032</sup>**

Cabir radiyallahu anh'den: “Bizler Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir gazvede idik. Muhacirlerden biri, Ensar'dan birinin sırtına

---

<sup>1030</sup> **Sahih.** Ahmed (2/296) İshak b. Rahuye (145) Ebu Avane (4/421) Beyhaki (8/156) İbn Hibban (10/442) İbn Mace (3948) Nesai Kübra (3579)

<sup>1031</sup> **Sahih.** Muslim (1848)

<sup>1032</sup> **Hasen ligayrihi.** Ebu Davud (5121) İbn Adiy el-Kamil (3/146) Beyhaki el-Adab (170) Deylemi (5274) Elbani Daifu'l-Cami (4935) Abdullah b. Suleyman, Cubeyr b. Mut'imden işitmemiştir.

vurdu. Ensar'lı: "Ey Ensar! Yetişin!" diye seslenip onları yardıma çağırırdı. Muhacir de: "Ey Muhacirler! Yetişin" diye seslenip onları yardıma çağırırdı. Bunu duyan Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

ما بال دعوى الجاهلية قالوا يا رسول الله رجل من المهاجرين كسع  
رجلا من الأنصار قال رسول الله صلى الله عليه و سلم دعوها فإنها منتنة

**"Cahiliyye dönemindeki gibi bu seslenmeler de nedir?"** diye çıkıştı. Oradakiler: "Ey Allah'ın rasulü! Muhacirlerden bir adam, Ensar'dan bir adamın sırtına vurdu" dediklerinde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: **"Böyle kokuşmuş geleneklerden uzak durun"** buyurdu.<sup>1033</sup>

Haris el-Eşari radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من دعا بدعوى جاهلية فإنه من جثى جهنم فقال رجل يا رسول الله  
وإن صام وصلى قال نعم وإن صام وصلى فادعوا بدعوة الله التي سماكم الله بها  
المسلمين المؤمنين عباد الله

**"İnsanlara cahiliye adetlerinde olduğu gibi seslenen kişiler cehennem odunu olacaktır."** Bir adam: "Ey Allah'ın rasulü! Oruç tutsa, namaz kılsa da mı?" dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: **"Oruç tutsa da, namaz kılsa da öyledir. Allah Teâlâ nasıl size "Müslümanlar, müminler ve Allah'ın kulları" demişse, siz de birbirinizi buna uygun şekilde çağırın."**<sup>1034</sup>

Ubey b. Ka'b radiyallahu anh bir adamın "Ey falancı, ey filan oğullarının mensubu" dediğini işitti. Ona dedi ki: "Babanın aletini ısırsı." Bunu söylerken kinaye yapmadı. Ona: "Ey Ebu'l-Munzir! Sen müstehcen konuşan

<sup>1033</sup> **Sahih.** Buhari (4905, 4907, 3518) Muslim (2584) Tirmizi (3315) Ahmed (14632) İbn Hibban (5990, 6582) Nesai Sunenu'l-Kubra (8812)

<sup>1034</sup> **Sahih.** Nesai Sunenu'l-Kubra (8815) Tirmizi (2863-64) Ahmed (17170) İbn Hibban (6233)



biri değildin” dediler. Dedi ki: “Ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim:

مَنْ تَعَزَّىٰ بَعَزَاءِ الْجَاهِلِيَّةِ، فَأَعْضُوهُ بِهَنْ أَيْهِ وَلَا تَكُونُوا

**“Kim cahiliyye nispeti ile gurur duyarsa ona babasının şeyini ısırtın ve bunu üstü kapalı söylemeyin.”<sup>1035</sup>**

Begavi dedi ki: “Kim cahiliyye ile övünürse” sözünde kastedilen; “Ey Falana ait olan, ey filan oğullarının mensubu” demelerinde olduğu gibi kendisini nispet ederse demektir... Diğer hadiste:

مَنْ لَمْ يَتَعَزَّزْ بِعَزَاءِ اللَّهِ، فَلَيْسَ مِنَّا

**“Kim Allah’a nispet edilmekle izzet duymazsa bizden değildir”** buyrulmuştur. Bunun iki açısı vardır: Birincisi, kabilecilik davasıyla cahiliye nispetinden dolayı gurur duymayın. Lakin: “Ey Müslümanlardan olan” deyin. Bu İslam nispetidir. İkincisi: Bu hadiste kastedilen musibet anında teselli ve sabır ile taziye de bulunarak Allah Azze ve Celle’nin emrettiği gibi:

{إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ}

**“Biz Allah’a aidiz, O’na dönücüleriz”** (Bakara 156) demektir. “Allah’a nispet edilmek” ile kastedilen, O’na aidiyetle taziye de bulunmaktır. “Ona babasının şeyini” sözünde kastedilen zekeri/cinsel organıdır. Derim ki: “Atalarıyla övünenlere: “babanın aletini ısır” sözünü açıkça söylemek kastedilmiştir. Bu çirkin söz, övündüğü kabilesine (mezhebine, tarikatına) mensubiyeti reddetmek için açıkça söylenir.”<sup>1036</sup>

---

<sup>1035</sup> **Sahih.** Buhari Edebu’l-Mufred (962) İbn Hibban (7/424) Ziyau’l-Makdisi el-Muhtare (4/11, 12) Nesai Sunenu’l-Kubra (8813-14) Ahmed (5/136) Tahavi Şerhu Muşkili’l-Asar (3204) Taberani (1/199) el-Elbani es-Sahiha (269)

<sup>1036</sup> Begavi Şerhu’s-Sunne (13/121)

## Kendisini Babasından Başkasına Nispet Eden Bizden Değildir

Ebu Zerr radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا رجلا ادعى إلى غير أبيه و هو يعلمه إلا كفر و من ادعى ما  
ليس له فليس منا و ليتبوا مقعده من النار و من دعا رجلا بالكفر أو قال يا عدو  
الله و ليس كذلك إلا حار عليه

**“Babasından başkasına nispet iddia eden bizden değildir. Bunu bile bile yapan küfretmiş olur. Kendisine ait olmayan bir şeyi iddia eden bizden değildir ve cehennemde oturacağı yeri hazırlasın. Kim bir kimseye “kâfir” veya “Ey Allah’ın düşmanı” der de, o kimse öyle değilse, bu söz kendisine döner.”<sup>1037</sup>**

Diğer lafzı şu şekildedir:

من ادعى إلى غير أبيه فليس منا ومن ادعى ما ليس له فليس منا ومن  
رمى رجلا بالكفر أو رماه بالفسق وليس كذلك ارتدت عليه

**“Kim kendisini babasından başkasına nispet ederse bizden değildir. Kendisine ait olmayanı iddia eden bizden değildir. Kim bir kimseyi küfürle veya fıkla suçlar da, o öyle değilse, bu suçlama kendisine döner.”<sup>1038</sup>**

---

<sup>1037</sup> **Sahih.** Buhari (3508) Muslim (61) – lafız Müslim’e ait - Ahmed (5/166)  
İbn Batta el-İbane (1036) Hallal es-Sunne (1505) Beyhaki (7/403)

<sup>1038</sup> **Sahih.** Ebu Avâne (57) el-Lâlekâi İtikad (1897)

## Kendisine Ait Olmayan Bir Şeyi Sahiplenen Bizden Değildir:

Ebu Zerr radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا، وَلَيْتَبَوَّأُ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

**“Kim kendisine ait olmayan bir şeyi iddia ederse bizden değildir, cehennemde oturacağı yeri hazırlasın.”<sup>1039</sup>**

Allah Azze ve Celle şöyle buyurur;

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنَّ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

**“Sanma ki ettiklerine sevinen, yapmadıkları ile övülmek isteyenler, evet, sanma ki onlar azaptan kurtulacaklardır. Onlar için elem verici bir azap vardır.” (Al-i İmran 188)**

Ebu Said radiyallahu anh rivayet ediyor: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem harbe çıktığında münafıklardan bir kısmı geride kalır ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e muhalefet ederek oturup kalmalarıyla sevinirlerdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem harpten döndüğünde, o'na özür beyan ederek yemin ederler ve yapmadıkları şeylerle övülmek isterlerdi.”<sup>1040</sup>

---

<sup>1039</sup> **Sahih.** İbn Mace (2319)

<sup>1040</sup> **Sahih.** Buhari (4567) Muslim (2777)

## Düşmanlıkta Ahlaksızlık Yapanlar Bizden Değildir

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem münafıkların özellikleri arasında

وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ

“...ve hasımlaştığı zaman da ahlaksızlık yapar”<sup>1041</sup> buyurmuştur.

İbn Receb, Camiu'l-Ulum ve'l-Hikem'de der ki; “Burada fücür (ahlaksızlık) kelimesinin anlamı; hakkı batıla, batılı hakka çevirinceye kadar kasten haktan ayrılmaktır. Bu, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in de buyurduğu gibi yalanın getirdiği bir durumdur; **“Sizi yalandan sakındırırım! Zira yalan fücura götürür. Fücür ise cehenneme iletir.”** Sahihayn'de Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu da rivayet edilmiştir;

إِنَّ أَبْغَضَ الرَّجَالِ إِلَى اللَّهِ الْأَلَدُ الْخَصِمُ

“Şüphesiz Allah'ın en çok buğz ettiği kişi hasımlıkta aşırılık edendir.”<sup>1042</sup> Yine şöyle buyurmuştur;

إِنَّكُمْ لَتَخْتَصِمُونَ إِلَيَّ وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ الْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ فَأَقْضِي لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ مِنْهُ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِشَيْءٍ مِنْحَقِّ أَخِيهِ فَلَا يَأْخُذْهُ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ

“Bana davalılar gelir. Bunlardan birinin delili, diğerine nazaran daha ikna edici olur. Ben de ancak işittiğime göre hükmederim. Ancak kime bir müslüman kardeşinin hakkını vermişsem, onu almasın. Zira ona ancak ateşten bir parça vermişimdir.”<sup>1043</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma'nın rivayet ettiği bir hadisi şerifte de;

<sup>1041</sup> Sahih. Buhari (34) Muslim (58)

<sup>1042</sup> Sahih. Buhari (2457) Muslim (2668)

<sup>1043</sup> Sahih. Buhari (2680) Muslim (1713)

إِنَّ مِنَ الْبَيَّانِ لَسِحْرًا

**“Şüphesiz beyanın bazısı sihirdir”** buyrulmuştur.<sup>1044</sup>

Eğer kişi husumet anında kudret sahibi ise, bu husumetin din veya dünya hakkında olması fark etmez, batıla yardım eder, dinleyenlere haklı olduğunu düşündürür ve hakkı hafife alarak onu batıl suretinde gösterir. İşte bu haramların en çirkinlerinden ve nifak hasletlerinin en kötülerindendir.

İbn Ömer radiyallahu anhumâ'dan: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur;

وَمَنْ خَاصَمَ فِي بَاطِلٍ وَهُوَ يَعْلَمُهُ، لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْزِعَ عَنْهُ

**“Kim batıl olduğunu bildiği bir davada husumet yaparsa onu bırakıncaya kadar Allah'ın gazabında olmaya devam eder.”**<sup>1045</sup>

Allah Teâla şöyle buyurmuştur: **“İnsanlardan öyleleri vardır ki, dünya hayatı hakkında söyledikleri senin hoşuna gider. Hatta böylesi kalbinde olana (samimi olduğuna) Allah'ı şahit tutar. Hâlbuki o, hasımların en yamanıdır.”** (Bakara 204)

Düşmanlıkta aşırı giden: Düşmanlıkta haddi aşan ve şiddet gösteren kimsedir. Düşmanlık yapan düşmanların en yaman olanıdır. O, tartışma kabiliyetine sahiptir. Batıl düşmanlığında galip gelmek için hırslıdır. Batıl iddiada bulunur ve hakkı kabul etmez. Kendisine her delil getirilişinde başka tarafa çeker. Cedeli bırakmaz ve güzel olana galip gelmeye çalışır. Her hususta hasımlaşmaya bir yön bulur. İyi olandan çirkin olana yönlendirmeye çalışır. Batılı laf kalabalığı ile süsleyerek hak suretinde göstermek ister.

Seninle konuşup sana cevap verdiği vakit onun sözünün tatlı ve güzel olduğunu görürsün; hâlbuki içten içe ise batıldır. Dili baldan tatlı, kalbi ise sabır otundan daha acıdır. İnsanlara yumuşaklıkla koyun postu giydirerek meseleleri karıştırır, dini dünya karşılığında satar. Sözleri eğri, fiilleri çirkin, konuşmaları yalan, itikadı bozuk, yaptıkları kötüdür.

**“Böylesine "Allah'tan kork!" denilince benlik ve gurur kendisini**

<sup>1044</sup> **Sahih.** Buhari (5146)

<sup>1045</sup> **Sahih.** Ebu Davud (3597) Hakim (2/32) Ahmed (2/70)

**günaha sevkeder.”** (Bakara 206) Bu fâsık kimseye fiillerinden ve sözlerinden dolayı öğüt verilip, “Allah' tan kork, söz ve fiillerinden vazgeç ve hakka koş” dendiği zaman o bundan rahatsız olur. Bir nevi hamiyete kapılır. Günahla gazaplanır. Öyle ki günah onu çepeçevre kuşatmıştır.

## **Soylarla Övünenler Bizden Değildir**

Ebu Malik el-Eşari radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مَنْ أَمَرَ الْجَاهِلِيَّةَ، لَا يَتْرُكُونَهُنَّ: الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ،  
وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ، وَالْأَسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ، وَالنِّيَاحَةُ " وَقَالَ: «التَّائِحَةُ إِذَا لَمْ  
تُتَبَّ قَبْلَ مَوْتِهَا، تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطِرَانٍ، وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ

**“Ümmetimde dört şey, terk edemedikleri cahiliye işlerindendir: Soyla övünmek, nesebe sövmek, yıldızlarla yağmur istemek ve niyaha (ağıt)” Dedi ki: “Ağıtçı kadın şayet ölümünden önce tevbe etmezse, kıyamet gününde ona katrandan bir gömlek ve uyuzlu elbise giydirilir.”<sup>1046</sup>**

---

<sup>1046</sup> **Sahih.** Muslim (934) Hakim (1/539)

## Neseplere Hakaret Edenler Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ثلاث من عمل أهل الجاهلية لا يتركهن أهل الإسلام النياحة  
والاستسقاء بالأنواء وكذا قلت لسعيد وما هو قال دعوى الجاهلية يا آل فلان  
يا آل فلان يا آل فلان

“Üç şey cahiliye halkının ameli olup, İslam ehli olanlar bunları bırakamamışlardır: Ağıt yakmak, yıldızlardan yağmur istemek...” Ravi diyor ki: “Said’e üçüncüsü nedir?” dedim. Dedi ki: “**Ey falan oğulları, ey filan oğulları diyerek Cahiliye davasında bulunmaktır.**” İbn Hibban’ın rivayetinde üçüncü şey: ta’yir olarak geçer ki, bu nesepten dolayı kınamak demektir.<sup>1047</sup>

İbn Abbas radiyallahu anhuma’dan

خلال من خلال الجاهلية الطعن في الأنساب والنياحة ونسي الثالثة قال  
سفيان يقولون أنها الاستسقاء بالأنواء

“Neseplere hakaret etmek ve ağıt yakma cahiliye hasletlerindendir.” Ravi üçüncüsünü unuttu. Sufyan dedi ki: “O üçüncüsünün yıldızlardan yağmur istemek olduğunu söylediler.”<sup>1048</sup>

---

<sup>1047</sup> **Sahih.** Ahmed (2/262) İbn Hibban (7/411) el-Elbani es-Sahih (1801)

<sup>1048</sup> **Sahih mevkuf.** Buhari (3637) Beyhaki (4/63, 10/234)

# Cihad Kitabı

## Cihadı Veya Bunu Arzu Etmeyi Terk Eden Bizden Değildir

Münafıklar şüphesiz korkak, zayıf ve din ile dindarlara düşman olduklarından cihadı istemezler, katılmazlar ve içlerinden de geçirmezler. Mesele böyle olduğu için, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, cihad etmeyen ve içinden cihad etmeyi geçirmeden ölenin nifaktan bir şube üzere öleceğine hükmetmiştir.

Ebu Hureyre radiyallahu anı'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ وَلَيْسَ فِي نَفْسِهِ مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِنَ النِّفَاقِ

**“Kim savaşmadan ve savaşmayı içinden geçirmeden ölürse nifaktan bir şube üzere ölür.”<sup>1049</sup>**

Nice Müslüman vardır ki, ne cihad eder ne de Allah yolunda savaşarak cihad etmeyi içinden geçirir. Bu yüzden Allah Azze ve Celle, münafıkların cihaddan geri kalıp terk ettiklerini haber vermektedir;

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدُّعُونَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ فَإِنْ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

**“Bedevîlerden (seferden) geri kalmış olanlara de ki: Siz yakında çok kuvvetli bir kavme karşı savaşmaya çağırılacaksınız. Onlarla, teslim oluncaya kadar savaşacaksınız. Eğer emre itaat ederseniz, Allah size güzel bir mükâfat verir. Ama önceden döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız sizi acıklı bir azaba uğrattır.”** (Fetih 16)

---

<sup>1049</sup> Sahih. Muslim (1910)



## Müşrik Bölgelerinde İkamet Eden Bizden Değildir

Semura radiyallahu anh'den Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَسَاكُنُوا الْمُشْرِكِينَ وَلَا تَجَامِعُوهُمْ فَمَنْ سَاكَنَهُمْ أَوْ جَامَعَهُمْ فَلَيْسَ مِنَّا

**“Müşriklerin bölgelerinde yerleşmeyin, onlarla bir araya gelmeyin. Kim onların bölgesinde yerleşir veya onlarla bir araya gelirse bizden değildir.”<sup>1050</sup>**

Diğer rivayette lafzı şöyledir:

لَا تُسَاكِنُوا الْمُشْرِكِينَ، وَلَا تُجَامِعُوهُمْ، فَمَنْ سَاكَنَهُمْ أَوْ جَامَعَهُمْ فَهُوَ مِثْلُهُمْ

**“Müşriklerin bölgelerinde yerleşmeyin, onlarla bir araya gelmeyin. Kim onların bölgesinde yerleşir veya onlarla bir araya gelirse onlar gibidir.”<sup>1051</sup>**

Diğer lafzı şöyledir:

لَا تَسَاكُنُوا الْمُشْرِكِينَ فَمَنْ سَاكَنَهُمْ فَهُوَ مِنْهُمْ

**“Müşriklerin bölgelerinde oturmayın. Kim onların bölgesinde yerleşirse onlardandır.”<sup>1052</sup>**

Enes radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَا تَسَاكُنُوا الْمُشْرِكِينَ وَلَا تَجَامِعُوهُمْ فَمَنْ سَاكَنَهُمْ أَوْ جَامَعَهُمْ فَهُوَ مِنْهُمْ

---

<sup>1050</sup> **Sahih.** Hakim (2/154) Beyhaki (9/142)

<sup>1051</sup> **Sahih.** Tirmizi (1605) Ebu Davud (2787) İbnu'l-Munzir el-Evsat (6/405) Taberani (7/251) Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (1/66) el-Elbani es-Sahiha (636, 2330) Deylemi (5756)

<sup>1052</sup> **Sahih.** Bezzar (10/420) Taberani (7/217)

**“Müşriklerin bölgelerinde oturmayın ve onlarla bir araya gelmeyin. Kim onların bölgesinde yerleşir veya biraraya gelirse onlardandır.”<sup>1053</sup>**

Cerir b. Abdullah radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Has'am tarafına bir seriyye gönderdi. Bazı insanlar (Müslüman olduklarını göstermek için) secdeye kapandılar. Onları öldürmekte acele ettiler. Bu durum Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ulaştınca, onlar için yarım diyet ödenmesini emretti ve şöyle buyurdu:

أَنَا بَرِيءٌ مِنْ كُلِّ مُسْلِمٍ يُقِيمُ بَيْنَ أَظْهُرِ الْمُشْرِكِينَ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ،  
وَلِمَ؟ قَالَ: لَا تَرَأَى نَارَاهُمَا

**“Ben müşrikler arasında ikamet eden her Müslümandan beriyim”** Sahabeler: “Neden ey Allah'ın rasulü?” dediler. Buyurdu ki: **“Çünkü ateşleri birbirinden ayırt edilmez.”<sup>1054</sup>**

Cerir b. Abdullah el-Becelî radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من أقام مع المشركين فقد برئت منه الذمة

**“Müşriklerle beraber ikamet eden, zimmetten (korunma güvencesinden) uzaklaşmıştır”<sup>1055</sup>**

Daimi olarak kâfirlerin ülkelerinde yerleşmek, Müslümanın kâfirlerin ülkelerine taşınması ve orayı vatan edinmesi caiz değildir. Dinini şiarlarını izhar edebiliyor olsa dahi, taşınabileceği Müslüman bir belde olmaması, ülkesinde kaldığı takdirde canından korkması ve buna benzer bir zaruret hali<sup>1056</sup> dışında o ülkenin vatandaşlığına<sup>1057</sup> geçmesi caiz değildir.

---

<sup>1053</sup> **Hasen ligayrihi.** Bahşel, Tarihu Vasıt (s.172)

<sup>1054</sup> **Sahih.** Tirmizi (1604) Ebu Davud (2645) Nesai (4780) Beyhaki (8/131) Şafii Musned (1/202) Taberani (2/304)

<sup>1055</sup> **Sahih ligayrihi.** Taberani (2/302) Beyhaki (9/13) Sahihu'l-Cami (6073)

<sup>1056</sup> bkz.: el-Muhalla (11/200)

<sup>1057</sup> Bkz.: Şeyh Salih Şüsteri Hükmu'l-Lucu ve'l-İkamet Fi Biladi'l-Kuffar, Fetava'l-Lecneti'd-Daime (2/69-74) Mecelletu'l-Mecmai'l-Fıkhiyye (c.4)

Kâfirlerin ülkeleri “Daru’l-Küfr” olarak isimlendirilen, kâfirlerin hükmettiği, küfür hükümlerinin yürürlükte olduğu veya halkının bir kısmı Müslüman olsa da küfür hükümlerinin galip olduğu ülkelerdir.<sup>1058</sup>

Şeyh Abdullah el-Ehdel el-Yemani şöyle der: “Şirk ehlinin yönettiği ülkeye taşınan kimse, küfür ve hükümlerinden razı olmasa da büyük günah işleyen bir fasıktır. Ancak bu hükümlerden razı olursa mürted bir kâfirdir. Ona mürted hükümleri uygulanır. Akıl sahibi olan düşünür ki; kâfirlerin bulunmadığı İslam diyarından, kâfirler tarafından alınan ve küfürlerini izhar ettikleri, taguti küfür hükümlerini uyguladıkları bir ülkeye taşınan kimse ancak kalbi sapmış biridir. Her hatanın başı olan dünya sevgisinden, dinle alakası olmayan bütün dünya yıkıntılarından, tevhid ehlinin ihanete tenezzül etmesinden ve Allah dostlarının civarı yerine Allah düşmanlarının civarını seçmekten Allah Teâla’ya sığınırız.”<sup>1059</sup>

Bu sözleri el-Kettani de nakletmiş ve ikrar etmiştir.<sup>1060</sup> Şeyh Muhammed b. Useymin şöyle demiştir: “Bir müminin nefsi, küfür şiarlarının ilan edildiği, Allah ve rasulünün hükümlerinden başkasının uygulandığı bir kâfir ülkesinde yaşamaktan, bunları gözüyle gördüğü, kulağıyla işittiği halde nasıl hoşlanıp razı olabilir? Hatta bu ülkelerin vatandaşlığına geçip ailesini ve çocuklarını oraya götürmekle nasıl Müslümanların ülkesindeki gibi rahat olabilir? Bunda kendisi, ailesi ve çocukları için dinleri ve ahlakları hakkında büyük bir tehlike vardır.”<sup>1061</sup>

Şeyhulislam şöyle demiştir: “İman bakımından kıt olan Yahudi ve Hıristiyanlarla muaşeretini çoğaltarak İslam’dan sıyrılan Müslümanlar gördük”<sup>1062</sup>

Cerir b. Abdillâh radiyallahu anh şöyle demiştir: “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e bütün Müslümanlara nasihat etmek ve müşriklerden ayrılmak üzere biat ettim.”<sup>1063</sup>

---

<sup>1058</sup> Bkz.: el-Ümm (7/334) el-Muhalla (11/200) el-Mebcut (10/144) Bedaiu’s-Sanai (7/130, 131) es-Seylu’l-Cerrar (4/575) İhtilafu’d-Dareyn (s.30-36)

<sup>1059</sup> es-Seyfu’l-Bettar (s.7)

<sup>1060</sup> ed-Devahiyu’l-Mudhiye (s.210, 211)

<sup>1061</sup> Mecmuu Fetava (3/30)

<sup>1062</sup> el-İktiza (1/488) bkz.: İbn Rüşd Mukaddimat (2/612, 613) el-Mi’yarü’l-Muarreb (2/119-141) ed-Dureru’s-Seniyye (1/165) Mealimu’s-Sunen, Tehzibu’s-Sunen ile birlikte (3/437) el-Kavlu’l-Fasli’n-Nefis (s.266)

Kâfir Müslüman olup ülkesi küfür ülkesi ise ve orada dininin şiarlarını izhar edemiyorsa, hicrete gücü yettiği takdirde Müslümanların ülkesine hicret etmesi ilim ehlinin icmaı ile vaciptir.

El-Merdavî şöyle demiştir: “Darulharpte dinini izhar etmekten aciz kalanın hicret etmesinin vacip olduğunda kimse tartışmamıştır.”<sup>1064</sup>

Bu durumda olan bir kimsenin zaruret hali dışında o ülkede kalması caiz değildir. Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

**“İman edip de hicret etmeyerek kendi öz nefislerine zulmeder vaziyette olanların canlarını alırken melekler onlara diyorlardı ki: “Ne işte idiniz?” Onlar da: “Biz bu ülkede, dinin emirlerini uygulayamayan, baskı altında yaşayan kimselerdik” deyince, melekler bu sefer şöyle dediler: “Peki Allah’ın arzı geniş değil miydi? Siz de orada hicret etseydiniz ya?” İşte onların durağı cehennemdir. Ne fena bir dönüş yeridir orası! Ancak, her türlü imkândan mahrum ve hicret için yol bulamayan erkekler, kadınlar ve çocuklar bu hükmün dışındadırlar.”**  
(Nisa 97-98)

Hafız İbn Kesir, bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Bu âyet-i kerîme genel olarak dinini yaşama imkânı olmadığı ve hicrete gücü yettiği halde müşriklerin arasında kalanlar hakkında nazil olmuştur. Bu kişi icmâ' ile nefisine zulmetmiş, haramı işlemiş sayılır. Bu âyet-i kerîme'nin metni de onların kendilerine yazık ettiklerini ve haram işlediklerini bildirmektedir ki; bu âyette Allah Teâlâ: Melekler (hicreti terk etmek suretiyle) kendilerine yazık edenlerin canlarını aldıkları zaman: Ne yapıyordunuz (Niçin hicreti terk ederek burada kaldınız?) deyince; biz, yeryüzünde zavallı kimselerdik (yerde gitmeye ve memleketten çıkmaya güç yetiremezdik.) diyecekler.”

Ebu'l-Mevahib el-Kettani, bu ayeti zikrettikten sonra şöyle der: “Bu ayet, insanın bir ülkede – bazı sebeplerin gereği olarak ve dinin ikame edilmesinin engellerinden dolayı - dinini ikame etme imkânı bulamadığı

---

<sup>1063</sup> **Sahih.** Ahmed (4/365) Nesai (4186, 4187).

\* Benzer şahidini Ahmed (5/3, 4, 5) hasen bir isnad ile rivayet etmiştir.

<sup>1064</sup> El-İnsaf (10/35)

takdirde veya ülkesi dışında Allah'ın hakkını ikame edip ibadete devam edebileceğini bilirse hicretin kendisine vacip olacağının delilidir.”<sup>1065</sup>

Şeyh Muhammed b. Useymin, kendisine Müslüman olup, İslam'dan hoşlanmayan ve Müslümanlarla harp eden ülkesinin halkıyla, vatanını terk etmesinin zorluklardan dolayı beraber kalan kimsenin durumu sorulmuş, o da şöyle cevap vermiştir:

“Bu kimsenin böyle bir ülkede kalması haramdır. Onun hicret etmesi gerekir. Eğer bunu yapmazsa Allah Teala'nın şu ayetindekini irtikap etmiş olur: **“İman edip de hicret etmeyerek kendi öz nefislerine zulmeder vaziyette olanların canlarını alırken melekler onlara diyorlardı ki:...”** Buna vacip olan, eğer hicrete güç yetirebiliyorsa İslam ülkesine hicret etmesidir. Ama İslam ve Müslümanlarla harb eden bir ülkeden sırf ilk vatani olduğu için ayrılmamak haramdır. Orada kalması caiz değildir.”<sup>1066</sup>

Böyle bir ülkeden ve bid'at diyarından hicret vaciptir. Nitekim İmam Malik şöyle demiştir: “Hiç kimsenin selefte söven bir beldede ikamet etmesi helal değildir.” Haramların galip olduğu bir ülkeden de hicret etmek vaciptir. Zira helali talep etmek farzdır.”<sup>1067</sup>

Müslüman dininin tevhid, namaz gibi şiarlarını izhar edebiliyor, İslam ahkâmını öğrenebiliyor ve kadınlar tesettürüne riayet edebiliyorsa, bu kimsenin Müslümanların diyarına hicreti kendisi hakkında müstehap olur. Önceki ülkesinde kalması da caizdir. Nitekim Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh bir bedevi'nin hicret hakkında sorduğunda Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْهِجْرَةِ فَقَالَ وَيْحَكَ  
إِنَّ شَأْنَ الْهِجْرَةِ لَشَدِيدٌ فَهَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَهَلْ تُؤْتِي صَدَقَتَهَا قَالَ  
نَعَمْ قَالَ فَاعْمَلْ مِنْ وَرَاءِ الْبَحَارِ فَإِنَّ اللَّهَ لَنْ يَتْرَكَ مِنْ عَمَلِكَ شَيْئًا

<sup>1065</sup> ed-Devahiyu'l-Mudhiye (s.167)

<sup>1066</sup> Mecmuu Fetava (3/30) bkz.: Fetava'l-Lecneti'd-Daime (2/45)

<sup>1067</sup> Bkz.: el-Muhalla (11/200) İbnu'l-Arabi Ahkamu'l-Kuran (Nisa 94 tefsiri) Şerhu'l-Kebir, el-İnsaf ile beraber (10/35-38) Mecmuu'l-Fetava (18/284) el-Vela ve'l-Bera (s.286-288)

**“Muhakkak ki hicret çok zor bir iştir. Deven var mı?”** adam: “Evet” dedi. **“Zekâtını verdin mi?”** “Evet” dedi. Bunun üzerine şöyle buyurdu: **“Denizler ardından amel et. Zira Allah senin amelinden bir şey terk etmez.”**<sup>1068</sup>

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kendisine gelen Müslümanların elçilerine ve fetihten önce kavimlerine İslam'ı haber verenlere hicret etmelerini emretmemiştir. Ebu Ubeyd de böyle demiştir. Yine Abbas radiyallahu anh'ın Müslüman olduktan sonra da Mekke'de kalmaya devam ettiği rivayet edilmiştir. Sumame'nin Müslüman olduktan sonra ülkesine döndüğü sabit olmuştur.<sup>1069</sup>

Eğer İslam'a davet gibi şer'î bir maslahat varsa ilk beldesinde kalması mustehaptır.<sup>1070</sup>

İhtiyaç ve zaruret olmadan küfür ülkesine yolculuk yapmak haramdır. Eğer o ülkeye kendisi için veya Müslümanların geneli için yolculuk yapmasına ihtiyaç varsa bu yolculuk üç şartla caiz olur:

Birincisi: Bu ülkelere giden kimse dininin meselelerini bilen, faydalı ve zararlı olan hususlar konusunda dirayetli birisi olmalıdır.

İkincisi: Din ve ahlak hususunda fitneden emin ve uzak olmalıdır.

Üçüncüsü: Dininin şiarlarını izhar etmeye gücü yeten biri olmalıdır.

Kendisi için yolculuğun caiz olacağı ihtiyaçlar; Allah Teâla'ya davet için yolculuk, ticaret amaçlı yolculuk, tedavi için yolculuk, o ülkelerdeki Müslüman hükümet elçileriyle Müslümanların ihtiyaçlarını görüşmek için

---

<sup>1068</sup> **Sahih.** Buhari (1452) Muslim (1865) Bu hadisin anlamına Müslim'in (1731) Burayde radiyallahu anh'den rivayet ettiği hadis şahitlik etmektedir. Yine elçiler hadisi de buna şahittir.

<sup>1069</sup> bkz.: el-Emval (s.271-285) el-Mukni', Şerhu'l-Kebir ve el-İnsaf (10/35-39) Nevevi Şerhu Sahihi Muslim (13/7) Fethu'l-Bari (6/190) Şeyh Hamd b. Atik, ed-Difa An Ehli's-Sunne ve'l-İttiba (s.14-17) Mecmuatu'r-Resail ve'l-Mesail (1/39) Mecmuatu't-Tevhid (1/34, 35, 366-376)

<sup>1070</sup> Bkz.: el-Muvalat ve'l-Muadat (2/848) Dr. Muhammed Lutfi es-Sabbag el-İbtias ve Muhatiruh (s.12) İbn Teymiyye Mecmuu'l-Fetava (27/39)

yolculuk, sadece küfür ülkelerinde mevcut olup Müslümanların da ihtiyacı olan ilmi öğrenmek için yolculuk.

Şeyh Muhammed b. Useymin kâfirlerin ülkelerine yolculuğun kısımlarını ve yukarıda ikinci ve üçün şart olarak zikrettiğimiz şartları zikrettikten sonra şöyle demiştir:

“Beşinci kısım: öğrenim görmek için ikamet, ticaret ve tedavi için ikamet türündendir. Buna da ihtiyaç vardır lakin din ve ahlak bakımından daha tehlikelidir. Zira öğrenci, mertebesini öğretmeninden daha aşağıda hisseder. Bundan dolayı onlara saygı duyar, görüşlerini, fikirlerini ve tutumlarını alabilir. Ancak Allah’ın korumayı dilediği az sayıdaki kimseler bu taklitten kurtulabilir. Sonra öğrenci, öğretmenine ihtiyaç duyunca kendisinde ona karşı sevgi hisseder ve ona üzerinde bulunduğu sapıklığa rağmen yağcılık yapar. Öğrenci, öğreniminde kendisine refakat edenlerden arkadaşlar edinir ve onlara sevgi besler, onlara yakınlaşır. bu tehlikelerden dolayı öncekilerden daha fazla korunması gerekir. Bu meselede iki ana şarta uygunluk şart koşulur:

Birinci şart: Öğrencinin yararlı ve zararlıyı ayırt edebilecek ve meselelerinin sonunu görebilecek akli melekeye sahip bir seviyede ve yaşta olması gerekir. Küçük yaşta olan, küçük akıl sahiplerinin gönderilmesi dinleri ve ahlakları bakımından büyük tehlike arz eder. Sonra onlar geri döndüklerinde vakiya şahit olunduğu üzere; o kâfirlerden aldıkları zehirleri üfleyerek ümmet için tehlikeli olurlar. Bu şekilde gönderilenlerin çoğu geri döndüklerinde dinlerinden ve ahlaklarından yüz çevirmiş bir halde gelmişlerdir. Bilindiği ve şahit olunduğu gibi, onlarla beraber yaşamaları kendilerine zarar vermiştir. Bu gönderilenlerin misali ancak kurtlara takdim edilen koyunlar gibidir.

İkinci şart: Öğrenci, hak ile batılı ve batılı hak zannederek aldanmamak için veya kendisine kapalı gelip def etmekten aciz kalıp batıla uymaması için hakka benzeyen batılı birbirinden ayırabilecek seviyede şariat bilgisine sahip olmalıdır.

Üçüncü şart: Öğrencinin küfür ve günahlardan korunabilecek kadar dindar olması gerekir. Dini zayıf olursa orada ancak Allah’ın dilediği kadar selamette kalabilir. Hücum eden kuvvetlere karşı dayanıklılığı zayıftır.

Orada küfür ve günahların sebepleri kuvvetli ve çok çeşitlidir. Eğer girebileceği bir mukavemet zayıflığı bulursa girer ve yapacağını yapar.

Dördüncü şart: Kendisi sebebiyle ikamet ettiği ve ihtiyaç duyduğu ilmi Müslümanların maslahatı için öğrenmeli, ülkelerindeki okullarda bunun dengi bulunmuyor olmalıdır.”<sup>1071</sup>

Küfür ülkelerine seyahat veya buna benzer maksatlarla yolculuk etmek ise haramdır. Zira önceki maddede zikredilen hadislerin ifadesi geneldir. Bu hadislerde küfür ülkelerinde ikamet yasaklanıyor olsa da, bir veya iki gün gibi az süre kalmak da bunun kapsamındadır. Çünkü bunda Müslümanın zaruret veya ihtiyaç olmadığı halde dinini ve ahlakını riske atması vardır.”<sup>1072</sup>

Muhammed b. Useymin şöyle der: “Kâfirlerin ülkelerine gitmek ancak şu üç şartla caiz olur:

1- Kişinin şüpheleri def edebilecek ilme sahip olması

2- Kendisini haram şehvetlere düşmekten engelleyecek takva ve Allah korkusuna sahip olmalıdır.

3- Bu yolculuk için ihtiyaç olmalıdır.

Eğer bu şartlar tamamlanmazsa kâfir ülkelerine yolculuk caiz olmaz. Zira bunda fitne veya fitne korkusu ve insan bu yolculukta pekçok mal harcayacağı için malın zayi edilmesi vardır. Ama eğer kendi ülkesinde bulunmayan tedavi ve ilim tahsili gibi bir ihtiyaç olursa ve kendisinde anlattığımız gibi ilim ve dindarlık varsa o zaman yolculuğa çıkmasında sakınca yoktur. Kâfir ülkelerine seyahate gelince, ailesini ve İslam şiarlarını koruyabileceği İslam ülkelerine seyahat imkânı varken buna gerek yoktur.”<sup>1073</sup>

---

<sup>1071</sup> Mecmuu Fetava (3/28, 29) Bkz.: İbn Rüşd el-Mukaddimat (2/612, 613)

<sup>1072</sup> Bkz.: Mecmuatu't-Tevhid (1/65, 66, 373, 374) Abdulaziz b. Baz Mecmuu Fetava (2/1066-1070) el-Muvalat ve'l-Muadat (2/847-874)

<sup>1073</sup> İbn Useymin, Mecmuu Fetava (3/24)



Kâfirlerle beraber ikamet etmek: Müslümanın, akrabası veya arkadaşı olsa bile kâfirlerle beraber aynı yerde ikamet etmesi caiz değildir. Yine onların dilini öğrenmek, ticaret veya başka bir dünyevi maslahat için onlarla beraber ikamet etmesi caiz değildir.

Müslümanın sahip olduğu köle, ehli kitaptan olan eşi ve hizmetçisi istisna edilir. Yine anne babayla birlikte ikamet etmek de bu hükmün dışındadır. Zira dünyada onlara iyi davranmak emredilmiştir. Ebu Hureyre radiyallahu anh gibi bazı sahabeler anne babasıyla veya onlardan biriyle birlikte ikamet etmişlerdir.

Onunla ünsiyet etmek için veya eğlenmek için evini ziyaret etmek, bu sebeplerle ondan kendisini ziyaret etmesini istemek de caiz değildir. Zira bu onlarla muvalat (dostluk)tur. Kâfirler ise bize düşmandırlar. Müslüman onların dini veya bedeni hakkında verecekleri zararlarından emin olamaz. Fakat akrabası veya komşusu olmasından dolayı onu ziyaret ederse bunda sakınca yoktur.<sup>1074</sup> Müslümanın onun kalbini ısıdırıp İslam'a davet etmek gibi şer'î bir ihtiyaçtan dolayı, onun dinine veya bedenine zarar vermesinden emin olması halinde ihtiyacı kadar onu ziyaret etmesi veya ondan kendisini ziyaret etmesini istemesi de mubahtır.<sup>1075</sup>

Bunun delillerinden birisi, Sad b. Muaz'ın Mekke'de Umeyye b. Halef'i ziyaret etmesi ve Umeyye'nin de Medine'de Sad radiyallahu anh'ı ziyaret etmesidir.<sup>1076</sup>

İbn Muflih şöyle demiştir: "Kâfirlerin davetlerine icabet etmek vacip değil müstehap, caiz veya mekruhtur. Bununla beraber şeriat koyucu genel bir emir vermiş ve Yahudi'nin davetine icabet etmiştir. Onları mutlaklık ve umumdan çıkaran delil, bunda ikram ve sevgi bulunmamasıdır."<sup>1077</sup>

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Yahudi'nin davetine icabet etmesine dair hadisi Enes radiyallahu anh'den rivayet etmiştir: "Bir Yahudi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i arpa ekmeği ve bozulmuş içyağı için davet

---

<sup>1074</sup> Bkz.: Ahkamu Ehli'z-Zimme (1/158) Şeyh Abdulaziz b. Baz Fetava (3/1051) el-Muvalat ve'l-Muadat (1/729-731)

<sup>1075</sup> Bkz.: Fetava'l-Lecneti'd-Daime (2/44, 63-65, 75)

<sup>1076</sup> Buhari (2632)

<sup>1077</sup> el-Adabu's-Şer'iyye'de (3/22)

etti. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem de ona icabet etti.”<sup>1078</sup> Ancak hadisin mahfuz olan lafzında, davette bulunan bir yahudi değil, bir hayyat (terzi)dir.<sup>1079</sup> Böylece, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in Yahudi’nin davetine icabet ettiği sabit olmamıştır.

## Atıcılığı Öğrendikten Sonra Terk Eden Bizden Değildir

Abdurrahman b. Şemmase’dan: “Fukaym el-Lahmi, Ukbe b. Amir’e dedi ki: “Şu iki hedef arasında gidip geliyorsun. Hâlbuki sen yaşlandın ve bu sana meşakkat veriyor.” Ukbe radiyallahu anh dedi ki: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den işittiğim şu söz olmasaydı bunu yapmazdım.” Ravilerden Haris b. Yakub dedi ki: “İbn Şemmase’ye: “O nedir?” dedim. Şöyle dedi: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من علم الرمي ثم تركه فليس منا أو قد عصي

**“Atıcılığı öğrenip de sonra terk eden bizden değildir veya isyan etmiştir.”**<sup>1080</sup>

---

<sup>1078</sup> Ahmed (3/210, 211) “Bir yahudi..” lafzı sadece müdellis bir ravi olan Katade’nin tedlis sigası ile rivayetinde gelmiş olup şaz veya münkerdir. Katade tahdis sigasını açıkladığı rivayette “Hayyat; terzi davet etti” demiştir. Bkz.: el-İrva (35)

<sup>1079</sup> Bunu “Bir terzi... davet etti” lafzıyla Buhari (2092, 5420), Müslim (2041) Ahmed (3/270, 289) dört rivayet yoluyla Enes radiyallahu anh’dan rivayet etmişlerdir.

<sup>1080</sup> **Sahih.** Muslim (1919) Ebu Avane (7494) Beyhaki (10/13) Taberani (17/318) İbn Asakir Tarih (34/433) Ru’yani (195) İbn Hazm el-Muhalla (7/353) Kasım b. Kutlubuğa Musnedu Ukbe b. Amir (173) İbn Abdilhakem Futuhu Mısır (s.320 no:148)

## Bize Karşı Silah Taşıyan Bizden Değildir

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من حمل علينا السلاح فليس منا

**“Bize karşı silah taşıyan bizden değildir.”**<sup>1081</sup> Diğer lafzı şöyledir:

من سل السلاح على أمتي فليس من أمتي

**“Ümmetime karşı silah çeken ümmetimden değildir.”**<sup>1082</sup>

Ebu Musa radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ليس منا من شهر السلاح علينا

**“Bize karşı silah gösteren bizden değildir.”**<sup>1083</sup>

---

<sup>1081</sup> **Sahih.** Buhari (6874, 7070) Muslim (98) Malik Muvatta (217- İbn Kasım rivayeti) İbn Hibban (10/450) Nesai (4100) İbn Mace (2576) Ahmed (2/3, 16, 53, 142, 150) Abdurrazzak (10/160) Tayalisi (1937) Ebu Ya'la (10/196) Bezzar (12/63) Temmam Fevaid (775) İbnu'l-Arabi Mucem (1373)

\* Aynısını Ebu Musa radiyallahu anh'den: Buhari (7071) Muslim (100) Tirmizi (1459) Ebu Ya'la (13/244, 277) Bezzar (8/153) Ruyani (2/46) İbnu'l-Arabi Mucem (1375)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Buhari Edebu'l-Mufred (1280) Ebu Nuaym Musnedu'l-Mustahrac (283) Ebu Avane (158) İbn Mace (2575) Bezzar (15/91) Hatib Tarih (12/381) Ebu İshak el-Askeri Musnedu Ebi Hureyre (96)

\* İbnu'z-Zubeyr radiyallahu anh'den: Taberani (13/124)

\* İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Taberani Evsat (6/75)

\* Aişe radiyallahu anha'dan: Rabi Musned (465)

\* Enes radiyallahu anh'den: el-Hasen b. Ali el-Vahşi, el-Vahşiyyat (el yazma ikinci cüz, no:47)

<sup>1082</sup> **Hasen ligayrihi.** Ebu Nuaym Tarihu Esbehan (1/309) isnadında Suveyd b. Abdilaziz zayıftır.

<sup>1083</sup> **Sahih.** İbn Mace (2577)

\* Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: İbn Ebi Zemeneyn Usulu's-Sunne (171) ed-Dani Sunenu'l-Varide (88) İbn Adiy el-Kamil (7/204)

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا، وَمَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

**“Bize karşı silah taşıyan bizden değildir. Bizi aldatan bizden değildir.”**<sup>1084</sup>

Seleme b. Ekva radiyallahu anh'den: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ سَلَ عَلَيْنَا السِّيفَ فَلَيْسَ مِنَّا

**“Bize karşı kılıç çeken bizden değildir.”**<sup>1085</sup>

---

\* Amr b. Avf radiyallahu anh'den: Bezzar (8/319) Ebu Nuaym Marife (5049) İbn Adiy (6/57) Kesir b. Abdillâh zayıftır.

\* İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: el-Vahşiyyat (el yazma ikinci cüz no:48)

\* Ömer radiyallahu anh'den mevkuf: İbn Ebi Şeybe (5/555)

<sup>1084</sup> **Sahih.** Muslim (101) Ebu Nuaym Musnedu'l-Mustahrac (285) Ahmed (2/417) Musnedu Serrac (1936) el-Lalekai (1898) Kudai (351) İbn Bişran Emali (829) İbn Mende el-İman (547)

<sup>1085</sup> **Sahih.** Muslim (99) Ahmed (4/46, 54) İbn Ebi Şeybe (5/556) Ebu Nuaym Musnedu'l-Mustahrac (281) İbn Hibban (10/448) Darimi (2562) Taberani (7/16, 20) İbnu'l-Cad Musned (3301)

## Bize Karşı Yol Gözcülüğü Yapan Bizden Değildir

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma'dan: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من حمل علينا السلاح فليس منا ولا رصد بطريق

**“Bize karşı silah taşıyan ve bize karşı yol gözcülüğü yapan bizden değildir.”<sup>1086</sup>**

## Bize Gece Baskın Yapan Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من رمانا بالليل فليس منا

**“Bize gece saldıran bizden değildir.”<sup>1087</sup>**

---

<sup>1086</sup> **Sahih.** Ahmed (2/183, 185, 224) Abdurrazzak (9/278, 10/160) Ebu'l-Abbas el-Asam, Cüz (57) Malik Mudevvene (1/498)

<sup>1087</sup> **Hasen.** İbn Hibban (12/421) Ahmed (2/321) Buhari Edebu'l-Mufred (1279) Taberani Evsat (9/135) Tahavi Şerhu Muşkilî'l-Asar (1327) Ebu Muhammed el-Fakihi Fevaid (187) İbn Mende el-İman (553) el-Elbani es-Sahiha (2339) Deylemi (5746)

\* Aynısını Burayde radiyallahu anh'den: Bezzar (10/331) isnadında Leys b. Ebi Suleym vardır.

\* Abdullah b. Cafer radiyallahu anhuma'dan çok zayıf isnadla: Taberani (14/168) Yezid b. İyad metruktür.

\* İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Tahavi Şerhu Muşkilî'l-Asar (1326) Kudâî (355)

## Müslümanlar Aleyhine Casusluk Yapanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا  
عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ  
الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

“Ey iman edenler! Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıkları ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmaktadır. Kalplerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür. Eğer düşünüp anlıyorsanız, ayetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz.” (Al-i İmran 118)

Münafıkların Müslümanlara ait haberleri taşıdıkları sahabe tarafından biliniyordu. Bunun en açık örneği Hatıb b. Ebi Beltea kıssasıdır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem halkı ahdi bozduğu için Mekke'yi Fethetmeye niyetlenmişti. Müslümanlar düşmana karşı hazırlık yaptığı zaman Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Allah'ım! Haberimizi onlardan sakla” diye dua etti. Hatıb, Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem gaza niyetini bildiren bir mektup yazarak, Kureyş'li bir kadın ile Mekke halkına gönderdi. Allah rasulünü bundan haberdar etmişti. Bunun üzerine kadının peşinden bir grup sahabe göndererek mektubu getirtti.

Ali radiyallahu anh anlatıyor: “Nebî sallallahu aleyhi ve sellem beni, Zübeyr ve Mikdâd'ı gönderip şöyle buyurdu:

انطلقوا حتى تأتوا روضة خاخ فإن بها طعينة معها كتاب فخذوه منها

“Haydi, gidin, Ravdatu Hah adlı mevkiye vardığınızda bir kadın göreceksiniz. Onda bir mektup var, elinden onu alın getirin!” Bu emir üzerine yola revan olduk; atlarımızı koşturarak kadına Ravda'da yetiştik ve

dedik ki: “Haydi mektubu çıkar!” Kadın: “Bende mektub falan yoktur” deyince, şöyle dedik: “Ya mektubu çıkartıp verirsin ya da elbiselerini soyup mektubu biz senden zorla alırız.” Bunun üzerine kadın mektubu saç bağından çıkartıp verdi. Onu hemen alıp Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e götürdük. İçerisinde şunlar yazılı idi:

“Hâtib b. Ebî Beltaa'dan Mekke'deki müşriklerden birtakım insanlara.” Bu mektubu Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in (savaş hazırlığı ile ilgili) bazı işlerini onlara (müşriklere) bildiriyordu. Şöyle buyurdu: **“Ey Hâtib! Bu nedir!”** Cevap verdi:

“Ey Allah'ın Resulü! Bana kızmakta acele etme! Sana anlatayım. Biliyorsunuz ki ben Kureyş arasında akrabası olmayan biriyim. Kendilerinden de değilim, yabancıyım. Seninle bulunan muhacirlerin de orada akrabaları vardır ki onların malları ve ailelerini korurlar. Fakat benim malımı ve ailemi orada koruyacak kimsem yoktur. Onun için onlardan dost edinmek istedim; yoksa bu işi ben kâfir olduğum ya da dinimden döndüğümden, ya da İslâm'la müşerref olduktan sonra haşa küfre rıza gösterdiğimden dolayı yapmış değilim. Böyle bir şeyi aklımdan bile geçirmiş değilim.” Bunun üzerine şöyle buyurdu: **“Bakınız bu (adam) size doğruyu söyledi.”** Ömer radiyallahu anh fırlayıp dedi ki: “Beni bırak da bu münafığın boynunu vurayım.” Rasullullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إنه قد شهد بدرًا، وما يدريك لعل الله اطلع على أهل بدر فقال: اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم فأنزل الله تعالى: {يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا عدوي وعدوكم أولياء}

**“O, Bedir'de bulunmuştur, ne biliyorsun belki Allah Bedir ehline muttali olup da söyle buyurmuştur: “İstediğinizi yapın, sizi bağışladım.”** Bunun üzerine Allah şu âyeti inzal buyurdu: **“Ey iman edenler! Benim de sizin de düşmanınız olan kimseleri dostlar edinmeyin!”** (Mümtehine, 1).<sup>1088</sup>

---

<sup>1088</sup> **Sahih.** Buhari (3007) Muslim (2494))

Bu kıssada delil olan kısım, Ömer radiyallahu anh'ın Müslümanların aleyhinde müşriklere haber yollayan kimse hakkında “münafık” ithamında bulunmasıdır. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, böyle bir fiilin nifakla nitelenmesine karşı çıkmamış, lakin fiil ile fail arasında ayrım yaparak Hatib radiyallahu anh'ın bunu küfürden dolayı yapmadığını açıklamıştır.

Âlimler buradan casusun hükmünün öldürölmek olduğunu çünkü casusun münafık olduğu hükmünü çıkarmışlardır.

Allah'ın düşmanları hesabına casusluk yalnızca haberleşme cihazlarıyla yapılan bir şey değildir, düşün! Şüphesiz bu ondan daha kapsamlı bir şeydir. Buna Müslümanların içtimai, iktisadi ve sair hayatlarına zarar verecek haberleri taşımak dâhildir. Müslüman toplum hakkında küçük bir ayrıntının nakledilmesi, müşriklerin Müslümanların durumu hakkında bilgi sahibi olarak zayıf noktaları öğrenmelerini, böylece tahribatlarını kolaylaştıracaktır. Onların haber taşınmasında elleri vardır ve onlar düşmanın müslümanlar arasında fesatçılık yapmasına hizmet ederler. Kuvvetimizin zayıflığını ve çaresizliğimizi Allah'a arz ediyoruz.



## Müslümanları Öldüren Bizden Değildir

Allah Teala şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ  
وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا

**“Kim bir mümini kasten öldürürse onun cezası içinde devamlı kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap ve lanet etmiş ve büyük bir azap hazırlamıştır.” (Nisa 93)**

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا

**“Sebepsiz yere adam öldürmenin yahut yeryüzünde fesad çıkarmanın karşılığı olmaksızın, kim bir kimseyi öldürürse, o, insanları topluca öldürmüş gibidir.” (Maide 32)**

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuştur:

الْمُؤْمِنُونَ تَكَافَأُوا دِمَاؤُهُمْ وَهُمْ يَدُ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ وَيَسْعَى بَذِمَتِهِمْ أَدْنَاهُمْ  
أَلَا لَا يَقْتُلُ مُؤْمِنٌ بِكَافِرٍ وَلَا ذُو عَهْدٍ فِي عَهْدِهِ مِنْ أَحَدٍ حَدَثًا فَعَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ  
أَحْدَثَ حَدَثًا أَوْ آوَى مُحْدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ".

**“Mü'minlerin kanları eşittir. Onlardan en aşağı görülen biri bile düşmana eman verebilir, kafire karşılık Mü'min öldürülmez. Anlaşma yapılan kimse de ahdine vefa gösterdiği sürece öldürülmez. Her kim bir suç işlerse kendi aleyhine işlemiş olur. Her kim bir suç işler veya suçluyu koruyacak olursa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti üzerine olur.”<sup>1089</sup>**

---

<sup>1089</sup> **Sahih.** Beyhaki Marife (12/190) Tahavi Şerhu Meani'l-Asar (5043) Sahihu'l-Cami (6666)

وسئل النبي ﷺ أي الذنب أعظم؟ قال: "أن تجعل لله نداً وهو خلقك قال: ثم أي: قال: أن تقتل ولدك خشية أن يطعم معك، قيل: ثم أي قال: أن تزاني حليلة جارك"

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e hangi günah daha büyüktür? Diye soruldu. Buyurdu ki: **"Seni yaratmış olduğu halde Allah'a denk edinmendir."** "Sonra hangisi?" denildi. **"Yemeğine ortak olur korkusuyla çocuğunu öldürmendir"** buyurdu. "Sonra hangisi?" diye soruldu. **"Komşunun hanımıyla zina etmendir"** buyurdu.<sup>1090</sup>

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"إذا التقى المسلمان بسيفيهما فالقاتل والمقتول في النار قيل يا رسول الله! هذا القاتل فما بال المقتول؟ قال: إنه كان حريصاً على قتل أخيه"

**"İki müslüman kılıçlarıyla karşılaştıkları zaman ölen de öldüren de cehennemdedir."** "Ey Allah'ın rasulü! Öldüreni anladık, peki ölen neden ateşte?" denildi. **"Çünkü o da kardeşini öldürmeye çalıştı"** buyurdu.<sup>1091</sup>

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لا يزال المرء في فسحة من دينه ما لم يصب دماً حراماً

**"Kişi, haram bir kana bulaşmadıkça dininde ferahlık üzere devam eder."**<sup>1092</sup>

Yine şöyle buyurmuştur:

لا ترجعوا بعدي كفاراً يضرب بعضكم رقاب بعض

<sup>1090</sup> **Sahih.** Buhari (4477) Muslim (86)

<sup>1091</sup> **Sahih.** Buhari (31) Muslim (2888)

<sup>1092</sup> **Sahih.** Buhari (6862)

**”Benden sonra birbirlerinizin boynunu vuracak kafirlere dönüşmeyin”<sup>1093</sup>**

İbn Mesud radiyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أول ما يقضي بين الناس يوم القيامة في الدماء

**”Kıyamet gününde insanlar arasında ilk görülecek dava dökülen kanlar hususunda olacaktır.”<sup>1094</sup>**

İbn Hacer dedi ki: “Bunun anlamı; ilk görülecek davaların kanlar hakkında olmasıdır. Veya takdiri şöyle olabilir: ilk olarak kan davalarının görülmesi emredilir.”<sup>1095</sup>

Bera b. Âzib radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لزوال الدنيا أهون على الله من قتل مؤمن بغير حق

**”Muhakkak ki, dünyanın son bulması, Allah katında bir müminin haksız yere öldürülmesinden daha hafiftir.”<sup>1096</sup>**

El-Esbahani'nin rivayetinde şu fazlalık vardır:

ولو أن أهل سماواته وأهل أرضه اشتركوا في دم مؤمن، لأدخلهم الله النار

**”Şayet göklerinde ve yerinde bulunanlar bir müminin kanını dökmede iştirak etseler Allah hepsini cehenneme atar.”**

Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma'dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>1093</sup> **Sahih.** Buhari (121) Muslim (65)

<sup>1094</sup> **Sahih.** Buhari (6864) Muslim (1678)

<sup>1095</sup> Fethu'l-Bari (11/396)

<sup>1096</sup> **Sahih.** İbn Mace (2619) Sahihu't-Tergib (2438) Sahihu'l-Cami (5078)

لزوال الدنيا أهون على الله من قتل رجل مسلمٍ

**“Elbette dünyanın son bulması, Allah’a göre müslüman kimsenin öldürülmesinden daha hafiftir.”<sup>1097</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i Ka’be’yi tavaf ederken gördüm. Şöyle diyordu:

ما أطيبك، وما أطيب ريحك، ما أعظمك وما أعظم حرمتك والذي نفس محمد بيده لحرمة المؤمن عند الله أعظم حرمة منك، ماله ودمه وأن تظن به إلا خيراً

**“Ne güzelsin ve kokun ne kadar hoş! Ne büyüksün ve hürmetin ne kadar da yücedir. Muhammed’in nefsinin elinde tutana yemin ederim ki, Allah katında müminin, malının, kanının ve onun hakkında yalnız iyilik düşünmenin hürmeti, senin hürmetinden daha büyüktür.”<sup>1098</sup>**

Ebu’d-Derda radiyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim:

كل ذنب عسى الله أن يغفره، إلا الرجل يموت مشركاً، أو يقتل مؤمناً متعمداً

**“Allah dilerse her günahı bağışlar, ancak müşrik olarak ölen veya bir mümini kasten öldüren hariç”<sup>1099</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma’ya birisi, “Ey İbn Abbas! Katil için tevbe var mıdır?” diye sordu. İbn Abbas radiyallahu anhuma buna şaşırmış gibi: “Sen ne diyorsun böyle?” dedi. Adam soruyu tekrar etti. Bunun üzerine iki veya üç defa: “Ne diyorsun böyle?” dedi. Sonra İbn Abbas radiyallahu

---

<sup>1097</sup> **Sahih.** Nesai (3987) Tirmizi (1395) Sahihu’t-Tergib (2439) Sahihu’l-Cami (5077)

<sup>1098</sup> **Sahih.** İbn Mace (3932) Silsiletu’s-Sahih (3420)

<sup>1099</sup> **Sahih.** Hakim (4/391) el-Elbani, Sahihu’t-Tergib (2446)

anhuma şöyle dedi: “Onun tevbesi mi olur? Ben peygamberiniz sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim:

يأتي المقتول متعلقاً رأسه بإحدى يديه، متلبباً قاتله بيده الأخرى تشخب  
أوداجه دماً، حتى يأتي به العرش، فيقول المقتول لرب العالمين: هذا قتلني، فيقول الله  
للقاتل: تعست ويذهب به إلى النار

**“Öldürülen kimse, (kıyamet gününde) boyun damarlarından kan akarak, başı iki elinden birine asılı, diğer eliyle de katilinin yakasından sürükleyerek arş’ın yanına getirir. Öldürülen kimse alemlerin rabbine: “Beni bu öldürdü” der. Allah, katile: “Sen artık bedbaht oldun” denilir ve cehenneme götürülür.”<sup>1100</sup>**

Ebu Said radiyallahu anh, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu rivayet etti:

يخرج عنق من النار يتكلم فيقول: وكلت اليوم بثلاثة: بكل جبار عنيد،  
ومن جعل مع الله آلهة أخرى، ومن قتل نفساً بغير حق، فينطوي عليهم، فيقذفهم  
في غمرات جهنم

**“Cehennemden bir parça çıkar ve konuşarak şöyle der: Bugün üç kişi ile görevlendirildim: Her bir zorba, Allah ile beraber başka bir ilâh edinen ve haksız olarak bir cana kıyan ile. Sonra onlara sarılır ve cehennem alevleri içine atar.”<sup>1101</sup>**

Cundub b. Abdillâh radiyallahu anh’dan rivayet edilmiştir:

---

<sup>1100</sup> **Sahih.** Taberani (10/306) el-Elbani, es-Sahiha (2697)

<sup>1101</sup> **Hasen.** Ahmed (3/40) İbn Ebi Şeybe (7/51) Taberani Evsat (1/103) el-Elbani es-Sahiha (2699) Sahihu’t-Tergib (2451)

إِنَّ أَوَّلَ مَا يَنْتَنُ مِنَ الْإِنْسَانِ بَطْنُهُ، فَمَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَأْكُلَ إِلَّا طَيِّبًا  
فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يُحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ بِمَلَأٍ كَفَّ مِنْ دَمِ هِرَاقِهِ  
فَلْيَفْعَلْ

**“İnsanın kokuşacak ilk organı karnıdır. Helalden başka bir şey yememeye gücü yeten bunu yapsın. Cennet ile kendisi arasında bir engel oluşmaması için bir avuç kan dökmemeye gücü yeten bunu yapsın.”<sup>1102</sup>**

İbn Mesud radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

سَبَابُ الْمُؤْمِنِ فَسُوقَ وَقْتَالِهِ كُفْرٌ

**“Mümine sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür.”<sup>1103</sup>**

Es-San'anî, “Onu öldürmek küfürdür” ifadesi hakkında şöyle demiştir: “Müslümanı haksız yere öldürmenin küfür olduğuna delalet etmektedir. Müslümanı öldürmeyi helal sayan veya müslüman olduğu için onu öldüren kimse hakkında zahir olan budur. Ama başka sebeple çarpışmaya gelince, kastedilen inkar küfrü değil, islam kardeşliği ve iyiliklere karşı nankörlüğün kastedildiği mecazi küfürdür. İşlenen günah sebebiyle kalpte oluşan hakka karşı körlüğün, kendisini küfre götürebileceği için küfür denilmiştir. Yahut müslümanı öldüren bir kafirin yaptığı iş gibi bir iş yapması sebebiyle bu isim verilmiştir.”<sup>1104</sup>

---

<sup>1102</sup> **Sahih.** Buhari (7152)

<sup>1103</sup> **Sahih.** Buhari (5697) Muslim (64)

<sup>1104</sup> Subulu's-Selam (4/189)

## İntihar Edenler Bizden Değildir

Cundeb b. Abdillâh radiyallahu anh, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet ediyor:

كان ممن كان قبلكم رجل به جرح فحزَّع فأخذ سكيناً فحزَّ بها يده فما  
رقأ الدم حتى مات قال الله تعالى: بادرني عبدي بنفسه حرمت عليه الجنة

**“Sizden öncekiler içinde bir adamda yara çıktı. Yara kendisini rahatsız etmeğe başlayınca bir bıçak alarak onu yardı. Derken kan dinmedi. Nihayet adam öldü. Bunun üzerine Allah Teâla: “Kulum canı hakkında beni geçti, Ben de ona cenneti haram ettim” buyurmuştur.”<sup>1105</sup>**

“Kulum canı hakkında beni geçti” ifadesini İbn Hacer şöyle açıklamıştır: “Bu ifade, zikredilen ölüm hususunda acele etmekten kinayedir. “Cenneti ona haram ettim” ifadesi sürekli cezalandırmanın devam etmesiyle ilgilidir. Çünkü ölüm hususunda acele etmiş, kendi isteğiyle Allah’a isyan ederek kendini öldürmüş, cezası da buna uygun şekilde olmuştur. Buradan anlaşılıyor ki adamın maksadı galip zanna göre faydalı olacağını düşündüğü bir tedavi değil, ölmek idi.”<sup>1106</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من قتل نفسه بحديدة فحديدته في يده يتوجأ بها في بطنه في نار جهنم  
خالداً مخلداً فيها أبداً، ومن قتل نفسه بسم فسمه في يده يتحساه في نار جهنم  
خالداً مخلداً فيها أبداً

**“Her kim kendisini bir demir parçası ile öldürürse, demiri elinde, onu karnına saplar bir hâlde cehennem ateşinde ebedî ve dâîmi olarak**

---

<sup>1105</sup> **Sahih.** Buhari (3463) Müslim (113)

<sup>1106</sup> Fethu'l-Bari (6/500)

**kalacaktır. Her kim kendisini zehir içerek öldürürse o kimse de zehirini cehennem ateşinde ebedî ve daimi kalarak içecektir.”<sup>1107</sup>**

Sabit b. Dahhak radiyallahu anh, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

لعن المؤمن كقتله ومن قذف مؤمناً بكفر فهو كقاتله ومن قتل نفسه  
بشيء عذبه الله به يوم القيامة

**“Mümine lanet etmek onu öldürmek gibidir. Bir mümini küfür ile suçlayan onu öldürmüş gibidir. Kim kendisini bir şeyle öldürürse Allah kıyamet gününde ona o şeyle azap eder.”<sup>1108</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

من تردى من جبل، فقتل نفسه، فهو في نار جهنم، يتردى فيها خالداً  
مخلداً فيها أبداً، ومن تحسى سماً، فقتل نفسه، فسمه في يده يتحساه في نار جهنم  
خالداً مخلداً فيها أبداً، ومن قتل نفسه بحديدة، فحديدته في يده يتوجأ بها في نار  
جهنم خالداً مخلداً فيها أبداً

**“Kim kendisini yüksek bir yerden atarak öldürürse o cehennem ateşinde ebedî ve kalıcı olarak kendini yükten atmaya devam edecektir. Her kim kendisini zehir içerek öldürürse o kimse de zehirini cehennem ateşinde ebedî ve daimi kalarak içecektir. Her kim kendisini bir demir parçası ile öldürürse, demiri elinde kendisine saplar bir hâlde cehennem ateşinde ebedî ve dâîmi olarak kalacaktır.”<sup>1109</sup>**

Ebu Kılabe’nin, Sabit b. Dahhak radiyallahu anh’dan rivayetinin sonunda şöyle demiştir: “O Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e ağaç altında biat etmişti. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

<sup>1107</sup> **Sahih.** Buhari (5778) Müslim (109)

<sup>1108</sup> **Sahih.** Buhari (6652) Müslim (110)

<sup>1109</sup> **Sahih.** Buhari (5778) Müslim (109)



من حلف على يمين بملة غير الاسلام كاذباً متعمداً، فهو كما قال: ومن قتل نفسه بشئ عذب به يوم القيامة، ومن رمى مؤمناً بكفر فهو كقاتله، ومن ذبح نفسه بشيء، عذب به يوم القيامة

**“Her kim İslâmdan başka bir din adına yalan yere kasten yemin ederse, o kimse dediği gibidir. Her kim kendini bir şeyle öldürürse Allah onu cehennem âteşinde o şeyle azâb eder. Kim de bir mümini kafirlikle suçlarsa, onu öldürmüş gibidir. Kim kendisini bir şeyle keserse, kıyamet günü onunla azap olunur.”<sup>1110</sup>**

Yine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إن رجلاً كان ممن كان قبلكم، خرجت بوجهه قرحة، فلما آذته انتزع سهماً من كنانته، فنكأها، فلم يرقأ الدم حتى مات، قال ربكم: قد حرمتُ عليه الجنة

**“Sizden öncekiler içinde bir adamın yüzünde çıban çıkmıştı. Bu kendisine rahatsızlık verince sadağından bir ok çıkardı ve onu kazıdı. Kanı dinmedi ve öldü. Rabbiniz şöyle buyurdu: “Cenneti ona haram kıldım.”<sup>1111</sup>**

Sehl b. Sa'd radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem müşriklerle karşılaşarak harb etmişti. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem askerinin karargâhına, ötekiler de kendi karargâhlarına döndükleri vakit Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbı arasında bir adam bulunuyordu ki, bu adam düşman ordusundan ayrılan bir asker görünce peşine düşüyor ve kılıcı ile (boynunu) vurmaktan bırakmıyordu. Bunun üzerine ashâb: “Bu gün bizden hiç birimiz filân kadar yararlık gösteremedi” dediler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

أما إنه من أهل النار؟

---

<sup>1110</sup> **Sahih.** Buhari (1363, 6047, 6652) Müslim (110)

<sup>1111</sup> **Sahih.** Müslim (113)

**“Dikkat edin, o adam muhakkak cehennemliktir.”** Buyurdu. Bunun üzerine cemaattan bir zât: “Ben daima onun yanında bulunacağım dedi ve hemen onunla birlikte çıktı. O durdukça bu da duruyor; o hızlandı mı bu da onunla beraber hızlanıyordu. Derken adam ağır şekilde yaralandı ve çabuk ölmek isteyerek kılıcının kabzasını yere, sivri ucunu da iki göğsünün arasına dayadı. Sonra kılıcının üzerine yüklenerek kendini öldürdü. Artık beraberinde giden zât da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna çıkarak: “Şehâdet ederim ki sen Allah'ın Resulüsün” dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: **“Ne o?”** deyince: “Demin cehennemlik olduğunu söylediğin adam yok mu, cemaat onun meselesini büyüttüler. Ben de onlara: “Ben sizin için onu ta'kib ederim” diyerek onu aramaya çıktım. Nihayet ağır surette yaralandı ve çabuk ölmek isteyerek kılıcının kabzasını yere, sivri ucunu da göğsünün arasına dayadı. Sonra da üzerine yüklenerek kendini öldürdü” dedi. O zaman Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şunları söyledi:

إن الرجل ليعمل عمل أهل الجنة فيما يبدو للناس، وهو من أهل النار،  
وإن الرجل ليعمل عمل أهل النار فيما يبدو للناس، وهو من أهل الجنة

**“Hakikatte bazen kişi cehennemlik olduğu halde görünürde ehl-i cennetin yaptığını yapar. (Bazen de) adam cennetlik olduğu halde insanların gözleri önünde cehennemliklerin yaptığını yapar.”<sup>1112</sup>**

---

<sup>1112</sup> **Sahih.** Buhari (2898) Müslim (112)

## Yılanları Öldürmeden Bırakan Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

من ترك الحيات مخافة طلبهن فليس منا ما سألناهن منذ حاربناهن

**“Kim intikam alacaklarından korkarak yılanları öldürmeyi terk ederse bizden değildir. Biz onlarla harbe başladığımızdan beri barış yapmadık.”<sup>1113</sup>**

Aişe radiyallahu anha şöyle dedi:

ان رسول الله صلى الله عليه و سلم نهى عن قتل حيات البيوت الا الأبتـر  
وذا الطفيتين فإنهما يختطفان أو قال يطمسان الإبصار ويطرهان الحمل من بطون  
النساء ومن تركهما فليس منا

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ev yılanlarını öldürmeyi yasakladı. Yalnız ebter (kuyruğu kısa olan) ile iki çizgilisi müstesna. Çünkü onlar gözü kör eder ve kadınların karınlarındaki ceninleri düşürtürler. Kim onları öldürmeden terk ederse bizden değildir.”<sup>1114</sup>

Aişe radiyallahu anha'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اقتلوا الحيات كلها إلا الجان اقتلوا الأبتـر وذا الطغرة على ظهره فإنهن  
يقتلن الصبيان في بطون أمهاتهم ويعشين الأبصار ومن لم يقتلهن فليس مني

**“Cinler dışında bütün yılanları öldürün. Kuyruğu kısa ve sırtında çizgi olan yılanları öldürün. Zira onlar annelerinin karınlarındaki**

---

<sup>1113</sup> **Sahih.** Ebu Davud (5250) Ahmed (1/230) Taberani (11/301)

<sup>1114</sup> **Sahih.** Ahmed (6/29, 83) Ebu Ya'la (7/320, 8/212) İshak b. Rahuye (1801) Tayalisi (1542)

**çocukları öldürür, gözleri kör ederler. Kim onları öldürmezse benden değildir.”<sup>1115</sup>**

İbn Ömer radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اقتلوا الحيات واقتلوا ذا الطفتين والأبتر فإنهما يلتمسان البصر  
ويستسقطان الحبل فمن لم يقتلهما فليس منا

**“Yılanları öldürün. İki çizgili ve kuyruğu kısa olanları da öldürün. Zira onlar gözü kör eder, hamileye düşük yaptırırlar. Kim onları öldürmezse bizden değildir.”<sup>1116</sup>**

Ebu Hureyre radiyallahu anh’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَا سَأَلَمْنَا هُنَّ مِنْذُ حَارَبْنَاهُنَّ , فَمَنْ تَرَكَ مِنْهُنَّ شَيْئًا حَيْفَتَهُنَّ , فَلَيْسَ مِنَّا

**“Onlarla (yılanlarla) savaşa başladığımızdan beri barış yapmadık. Kim onlardan birini öldürmeyi korkusundan terk ederse bizden değildir.”<sup>1117</sup>**

İbn Mesud radiyallahu anh’dan: o da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivayet ediyor: “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem yılanların öldürülmesini emretti ve

من خاف تأرهن فليس منا

**“Kim onların intikamından korkarsa bizden değildir”** buyurdu.”<sup>1118</sup>

---

<sup>1115</sup> **Sahih.** İshak b. Rahuye, Musned (2/570, 3/1025 no:1143, 1774) Ahmed (6/49, 157) Haris b. Ebi Usame Musned (418)

<sup>1116</sup> **Sahih.** İbn Hibban (12/456) Taberani (12/296, 310)

<sup>1117</sup> **Sahih.** Ahmed (2/520) Ebu Davud (5248) Tahavi, Şerhu Muşkili'l-Asar (1338) Hallal es-Sunne (1327) Humeydi (1156)

Cerir b. Abdillâh el-Becelî radiyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

اقتلوا الحيات كلها من تركها خشية تأرثها فليس منا

**“Bütün yılanları öldürün. Kim onların intikam almasından korkarak öldürmeyi terk ederse bizden değildir.”<sup>1118</sup>**

Hişam b. Zühre'nin azatlısı Ebu's-Saib'den: “Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh'ın evine gittim ve onun namaz kılmakta olduğunu gördüm. Oturup namazını bitirmesini bekledim. Sedirinin altında bir şeyin kıpırtısını işittim ve hemen (ona doğru bir) baktım. Bir de ne göreyim, bir yılan! Bunun üzerine hemen ayağa kalktım. Ebu Said: “Sana da ne oluyor (öyle)” dedi. “Şurada bir yılan var” dedim. “Ne yapmak istiyorsun” dedi. “Onu öldüreceğim” dedim. Evinde kendi odasının karşısında bulunan bir odayı göstererek:

“Şu odada amcamın oğlu vardı. Hendek savaşı günü ailesine gitmek üzere Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den izin istemişti. Kendisi daha yeni evlenmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ailesinin yanına gitmesi için kendisine izin verdi. Ve ona silahıyla gitmesini emretti. Kendisi evine varınca, hanımını evin kapısı önünde ayakta dikili bir halde buldu. Bunun üzerine (kıskançlığı tuttu da) süngüsünü karısına çevirdi. Süngünün kendisine çevrildiğini gören kadın:

“Acele etme! Eve bir gir de beni dışarı çıkaran şeyi sen de gör!” dedi. Aldığı bu cevap üzerine hemen eve girdi. Bir de ne görsün; büyük bir yılan. Hemen süngüyü ona sapladı, sonra yılan süngü kendisine saplanmış olduğu halde hareket etmekte iken onu süngünün ucunda dışarı çıkardı. Yılan bir ara süngüden kurtulup hasmının üzerine saldırdı uzun bir boğuşmadan sonra her ikisi de öldüler. Onlardan hangisi, yılan mı yoksa adam mı erken öldü, bilemiyorum. Bunun üzerine onun kavmi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek:

---

<sup>1118</sup> **Sahih.** Nesai (3193) Ebu Davud (5249) Taberani (9/351) Hatib Tarih (12/242) Dineveri Mucalese (1762) Ebu Bekr eş-Şafii Gaylaniyyat (318) İbn Cemaa Meşyeha (162) Ebu'l-Kasım el-Hannaî, el-Hannaïyyat (176)

\* Aynısı Osman b. Ebi'l-As radiyallahu anh'den: Taberani (9/46)

<sup>1119</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani (2/311, 335) Davud b. Abdilcebbâr metruktür.

“Ey Allahın Resulü! Allah'a dua et de arkadaşımızı yeniden diriltsin!” dediler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de:

اسْتَغْفِرُوا لِصَاحِبِكُمْ ثُمَّ قَالَ إِنَّ بِالْمَدِينَةِ جَنًّا قَدْ أَسْلَمُوا فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمْ شَيْئًا فَادْنُوهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَإِنْ بَدَا لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فَاقْتُلُوهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ

“Arkadaşınız için istiğfar ediniz.” dedi. Sonra “Cinlerden bir topluluk Medine'de müslüman oldular. Onlardan birini evinizde gördüğünüz zaman onu üç defa korkutunuz. Onu öldürmek istediğiniz halde öldürmekten vazgeçip sadece korkutmakla yetindikten sonra yine de size evinizde görünecek olursa üçüncü defaki tehdidinizden sonra onu öldürünüz. Zira o şeytandır.” buyurdu.

Diğer rivayette Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

إِنَّ لِهَذِهِ الْبُيُوتِ عَوَامِرَ فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْهَا فَحَرِّجُوا عَلَيْهَا ثَلَاثًا فَإِنْ ذَهَبَ وَإِلَّا فَاقْتُلُوهُ فَإِنَّهُ كَافِرٌ

“Muhakkak ki bu evlerde avamir (denilen yılan suretinde cinler) vardır. Onları gördüğünüz zaman üç defa gitmesini söyleyin. Eğer gitmezse onu öldürün, zira o kâfirdir.”<sup>1120</sup>

İbn Mesud radiyallahu anı şöyle demiştir: “Gümüşden bir dal gibi bembeyaz (küçük ve ince) yılanların dışında tüm yılanları öldürünüz”<sup>1121</sup>

İbn Teymiyye dedi ki: “İnsanı haksız yere öldürmek caiz olmadığı gibi cinleri de haksız yere öldürmek caiz değildir. Zulüm her durumda haramdır. Kâfir dahi olsa hiç kimsenin birine zulmetmesi helal olmaz. Cinler farklı şekillere bürünürler. Ev yılanı görüldüğünde bu bir cin olabilir. Ondan üç defa gitmesi istenir. Eğer insanlara yılan şeklinde görünmek suretiyle düşmanlıkta ısrar ederse bundan dolayı öldürülürler.”

---

<sup>1120</sup> **Sahih.** Muslim (2236) Ebu Davud (5257) Tirmizi (1484) Nesai Amelu'l-Yevme ve'l-Leyle (970-72) Tahavi Müşkilu'l-Asar (6/432) Beyhaki Adab (1/484) Muvatta (2798)

<sup>1121</sup> **Sahih mevkuf.** Ebu Davud (5261)

## Anlaşmayı Bozanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَظَتْ غَزَلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ  
دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَكِنَّ لَكُمْ يَوْمَ  
الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

**“Bir ümmetin, bir ümmetten sayıca daha çok olması dolayısıyla, aranızdaki yeminleri hile kılarak, ipini iyice büktükten sonra bozan kadın gibi olmayın. Zira Allah, bununla sizi imtihan etmektedir. Kıyamet günü de, üzerinde ihtilaf ettiğiniz şeyleri size elbette açıklayacaktır.” (Nahl 92)**

“Mücahid, bu âyet-i Kerimeyi şöyle izah etmektedir: Cahiliye döneminde insanlar birbirleriyle anlaşma yapıp taraftarlar edinirlerdi. Anlaşmayı yaptıktan sonra, kendileriyle anlaşma yaptıkları topluluklardan daha güçlü ve sayıca da daha çok olanlarını bulunca, öncekilerle olan anlaşmalarını bozup o güçlü ve sayıca çok olanlarla anlaşma yaparlardı. Böylece, kendileriyle daha önce anlaşma yaptıkları insanları, Allaha söz verdikleri halde aldatmış olurlardı. Allah Teâlâ onların bu hallerini, ipliğini iyice eğirdikten sonra onu tekrar çözen kadının haline benzetmiş ve Müslümanlara, yaptıkları anlaşmayı, başkalarına yaranmak için bozmamalarını emretmiştir.”<sup>1122</sup>

Müslümanın harp halinde olmayan kâfirlerden birine, bedenine vurarak, öldürerek veya başka bir şekilde saldırması haramdır.<sup>1123</sup> Nitekim Buhari, Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan merfuan şu hadisi rivayet etmiştir:

---

<sup>1122</sup> Taberi (17/284)

<sup>1123</sup> Bkz.: el-Veciz (2/201, 202) ez-Zevacir (403. Büyük günah) Mevahibu'l-Celil (3/360) Abdulaziz b. Baz Mecmuu fetava (3/1039, 1047) İhtilafu'd-Dareyn (s.123, 124, 130)

مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرَحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ

عَامًا

**“Kim bir anlaşmalı (kâfiri) öldürürse cennetin kokusunu alamaz. Hâlbuki cennetin kokusu kırk senelik mesafeden duyulur.”<sup>1124</sup>**

Hişam b. Hâkim b. Hizam Şam’daki Nabıtalara uğrayıp onları güneşte ayakta bekletildiklerini gördü. “Mesele nedir?” diye sorunca, “Cizyeyi vermediler” dediler. Dedi ki: “Şehadet ederim ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu duydum: **“Muhakkak ki Allah dünyada insanlara azab edenlere azap eder.”**<sup>1125</sup>

İmam Ahmed ve Nesai, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabından birinden, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu rivayet etmişlerdir:

مَنْ قَتَلَ مِنْ أَهْلِ الذِّمَّةِ لَمْ يَرَحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ

**“Zimmet ehlinde birini öldüren, cennetin kokusunu dahi alamaz.”<sup>1126</sup>**

Müslümanın, harbî olmayan kâfirlerden birini alışverişte aldatması veya haksız yere mallarından bir şey alması haramdır ve onlara emanetlerini iade etmesi vaciptir.<sup>1127</sup> Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğu sabit olmuştur:

أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا وَانْتَقَصَهُ وَكَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بَغَيْرِ طَيِّبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَاجِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

<sup>1124</sup> **Sahih.** Buhari (3166)

<sup>1125</sup> **Sahih.** Muslim (2613)

<sup>1126</sup> **Sahih.** Ahmed (4/237, 5/369) Nesai (4763) Elbani Gayetu'l-Meram'da (450) sahih demiştir.

<sup>1127</sup> bkz.: Abdurrazzak (6/91-94) Fetava'l-Lecneti'd-Daime (2/73)



**“Dikkat edin! Kim bir anlaşmalıya zulmederse, onun hakkında eksiltirse, gücünün üstünde yük yüklerse veya rızası olmadan ondan bir şey alırsa kıyamet günü ondan ben davacı olurum!”<sup>1128</sup>**

Müslümanın harbî olmayan kâfirlerden birini sözle kötölemesi, onlara yalan söylemesi haramdır. Zira Allah Teâla'nın şu kavli umumidir: **“İnsanlara iyi (söz) söyleyin”** (Bakara 83)<sup>1129</sup> Hatta onlara yumuşak söz söylemesi, onunla sevgi izharı olmayacak şekilde ve onlara zillet gösterip onları Müslümana tercih etmeyecek şekilde bütün güzel ahlaklar ile muhatap olması gerekir.

El-Karafi zimmet ehline iyilik kaidesi ile onlara sevgi kaidesi arasındaki farkı açıklarken şöyle demiştir: “İçten sevgi olmaksızın emredilen yumuşaklık; zayıflarına rıfk ile davranmak, fakirlerinin ihtiyaçlarını gidermek, açlarını doyurmak, çıplaklarını giydirmek, onlara korku ve zillet yoluyla değil, lütuf ve merhamet yoluyla yumuşak söz söylemek, komşuluklarında verdikleri ezaları izale etmeye yetecek güç bulunduğu halde, onlara korku ve saygıdan değil, lütuf olarak eziyetlerine tahammül etmek, onların hidayeti ve saadet ehlinden olmaları için dua etmek, dinleri ve dünyaları ile ilgili bütün meselelerinde nasihat etmek, biri onlara eziyet ettiğinde giyaplarında onları korumak, mallarını, ailelerini, ırzlarını ve bütün hukuk ve maslahatlarını korumak, onlardan zulmün giderilmesinde ve haklarının onlara ulaştırılmasında yardım etmek, düşmanına en üstününden en düşüğüne bütün iyilikleri yapmak, bütün bunlar üstün ahlaktır.”<sup>1130</sup>

---

<sup>1128</sup> **Sahih.** Ebu Davud (3052) Beyhaki (9/205) birbirini destekleyen birçok isnadlarla rivayet etmişlerdir. El-İraki ve es-Sehavi isnadını kuvvetli görmüşlerdir. Birçok şahitleri de vardır. Bkz.: Mekasidu'l-Hasene (1044) es-Silsiletu's-Sahih (445)

<sup>1129</sup> Bkz.: Şeyh Abdulaziz b. Baz Fetava (3/1047)

<sup>1130</sup> el-Furuk (3/15 fark 119) Bkz.: Fetava'l-Lecneti'd-Daime (2/21, 43, 62)

## Savaşta Büyüklenerek ve Kendini Beğenerek Sakalına Düğüm Atan Bizden Değildir

Ruveyfi radiyallahu anı'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَا رُوَيْفِعُ لَعَلَّ الْحَيَاةَ سَطُولُ بِكَ بَعْدِي، فَأَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّهُ مَنْ عَقَدَ  
لِحَيْتِهِ، أَوْ ثَقَلَدَ وَتَرَأَ، أَوْ اسْتَنْجَى بِرَجِيعِ دَابَّةٍ، أَوْ عَظُمَ فَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ  
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُ بَرِيءٌ

“Ey Ruveyfi! Benden sonra belki uzun zaman yaşarsın. İnsanlara şöyle bildir: “Kim sakalına düğümler atarsa, boynuna nazarlık gibi şeyler takarsa, hayvan tezeği ve kemik ile taharetlenirse Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ondan beridir.”<sup>1131</sup>

---

<sup>1131</sup> **Sahih.** Ebu Davud (36) Nesai (5067) Ahmed (4/108, 109) Taberani (5/28) Deylemi (8591) Ebu Nuaym Marife (2704) Begavi Mu'cemu's-Sahabe (1052)

## Saç ve Sakala Müsle Yapan Bizden Değildir

Tavus rahimehullah'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ مَثَّلَ بِالشَّعْرِ فَلَيْسَ مِنَّا.

**“Saç ve sakala müsle yapan bizden değildir.”<sup>1132</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ مَثَّلَ بِالشَّعْرِ، فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ

**“Saç ve sakala müsle yapanın Allah katında nasibi yoktur.”<sup>1133</sup>**

Müsle; savaşta öldürülen düşmanların organlarını kesmektir.

---

<sup>1132</sup> **Hasen Mürsel.** İbn Ebi Şeybe (5/526)

<sup>1133</sup> **Hasen ligayrihi.** Taberani (11/41)

# Feraiz Kitabı

## Kadınlara Miras Vermeyenler veya Bu Konuda Kadın ile Erkeği Eşit Sayanlar Bizden Değildir

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ

**“Çocuklarınızın, mirastaki durumu hakkında; Allah size şöyle emir buyuruyor: Erkeği iki dişinin hissesi kadardır...” (Nisa 11)**

İbn Kesir bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Onlar hakkında adaletli davranmanızı emrediyor. Zira Cahiliye devri halkı mîrâsın tamâmını erkeklere bırakır, kadınlara hiçbir şey vermezlerdi. Mirasta hakkı olma bakımından Allah Teâlâ aralarında eşitliği emretmiş; ancak iki sınıf arasında fark gözeterek, erkeğe, iki dişinin hissesini vermiştir. Zîrâ erkek nafaka, külfet zahmetinden dolayı daha muhtaçtır. Erkek ticâret ve kazanç meşakkatleriyle boğuşmak zorundadır. O halde kadının aldığının iki mislinin ona verilmesi uygun olacaktır.”<sup>1134</sup>

## Kadınlara Zoraki Varis Olanlar Bizden Değildir

İbn Abbâs radiyallahu anhuma şöyle demiştir: “Câhiliyye devrinde bir kadının kocası öldüğünde bir adam gelip kadının üzerine bir elbise atar ve o kadınla (evlenmeye) en lâıyk aday o kişi olurdu.”<sup>1135</sup> Bunun üzerine şu ayet inmiştir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا

**“Ey imân edenler, kadınlara zorla vâris olmaya kalkmanız size helâl değildir.” (Nisa 19)**

---

<sup>1134</sup> Tefsiru İbn Kesir (2/225)

<sup>1135</sup> **Hasen mevkuf.** Taberi (8/108)

# Rikak ve Zühhd Kitabı

## Sünneti Terk Eden Bizden Değildir

Abdullah b. Amr b. El-Âs radiyallahu anhumadan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

يا عبد الله بن عمرو إن لنا سنة ، فمن أخذ بها فهو منا ، ومن تركها

فليس منا

**“Ey Abdullah! Şüphesiz bizim bir sünnetimiz vardır. Kim ona sarılırsa bizdendir. Kim de onu terk ederse bizden değildir.”<sup>1136</sup>**

Enes b. Malik radiyallahu anhu Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den daha fazla ibadet etmek isteyen üç kişinin hadisini rivayet etmiştir. Onlardan biri: “Ben gece boyunca daima namaz kılacağım” dedi. Diğeri: “Ben her gün oruç tutacağım” dedi. Üçüncüleri de: “Ben kadınlardan uzaklaşıp evlenmeyeceğim” demişti. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

أَنْتُمْ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذًا وَكَذًا أَمَّا وَاللَّهِ إِنِّي لَأَخْشَاكُمْ لِلَّهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ لَكِنِّي  
أَصُومُ وَأُفْطِرُ وَأُصَلِّي وَأَرْقُدُ وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

**“Sizler şöyle ve şöyle diyenler misiniz? Allah’a yemin olsun içinde Allah’tan en çok korkanınız ve en takvalı olanınız benim. Lakin ben bazen oruç tutarım, bazen iftar ederim, gecenin bir kısmında namaz kılarım ve uyurum da. Kadınlarla da evlenirim. Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir.”<sup>1137</sup>**

---

<sup>1136</sup> **Hasen.** Ebu Ali Şazan el-Cuz’u Samin (el yazma no:135) Saduk bir ravi olan Eban b. Abdillâh dışındaki ravileri güvenilirdir.

<sup>1137</sup> **Sahih.** Buhari (5063) Müslim (1401)

## Kasidelerle Raks ve Semâ Yapanlar, Zikirde Cezbeye Gelmeye Çalışanlar Bizden Değildir

Tevratta Yahudilerin zikir şekli şöyle anlatılır: “Siyon oğulları hükümdarlıklarına sevinsinler, tef ve ud ile dans ederek adını tesbih etsinler, terennüm etsinler. Tehlil getirin, kutsallığında (Kudüs’de) Allah’ı tesbih edin. Rebab ve ud ile tesbih edin. Tef ve dans ile tesbih edin. Sazlar ve zurnalarla tesbih edin. Türlü naralarla tesbih edin.”<sup>1138</sup>

Tasavvufçular da aynı bu şekilde zikir yaparlar. Yahudi cahiliyye bidatı ile tasavvufçuların zikri arasında sıkı ilişkiyi ve benzerliği görmek için bir zikir meclisini müşahade etmek yeterlidir.

Şemsuddin es-Sefârinî rahimehullah şöyle demiştir:

فَلَوْ رَأَيْتَ جُمُوعَ صُوفِيَّةٍ زَمَانَنَا، وَقَدْ أَوْقَدُوا النَّيْرَانَ، وَأَخْضَرُوا آلَاتِ  
الْمَعَارِفِ بِالذُّفُوفِ الْمُجَلَجَلَةِ، وَالطُّبُولِ وَالنَّيَّاتِ وَالشَّبَابِ، وَقَامُوا عَلَى  
أَقْدَامِهِمْ يَرْقُصُونَ وَيَتَمَايَلُونَ، لَقَضَيْتَ بَأَنَّهُمْ فِرْقَةٌ مِنْ بَقِيَّةِ أَصْحَابِ السَّامِرِيِّ  
وَهُمْ عَلَى عِبَادَةِ عِجْلِهِمْ يَعْكُفُونَ

“Zamanımızdaki sufilerin ateş yakmalarını, zincirli defler, davul, neyler ve udlar gibi çalgı aletleri kullandıklarını ve ayakları üzerinde rakedip sallandıklarını görsen, elbette onların buzağıya tapan Samiri’nin arkadaşlarından kalıntılar olduklarına hükmedersin.”<sup>1139</sup>

Amr b. Yahyâ’dan: Babamı, babasından (naklen) şöyle rivayet ederken duydum: (Babam) dedi ki: "Sabah namazından önce Abdullah b. Mes’ûd’un kapısının önünde otururduk. Çıktığında, onunla beraber mescide giderdik. Neyse (bir gün) Ebû Mûsâ el-Eş’arî yanımıza geldi ve: "Ebû Abdurrahman (Abdullah b. Mes’ûd) şimdiye kadar yanınıza çıktı mı?" dedi. "Hayır" dedik. O da bizimle beraber oturdu. Nihayet (Abdullah) çıktı.

<sup>1138</sup> Kitabı Mukaddes (149. Mezmur)

<sup>1139</sup> Şemsuddin es-Sefarinî, Gızau’l-Elbab (2/314)

Çıkınca toptan ona ayağa kalktık. Sonra Ebû Mûsâ ona şöyle dedi: "Ey Ebû Abdîrrahman! Biraz önce mescidde yadırgadığın bir durum gördüm. Ama yine de, Allah'a hamd olsun, hayırdan başka bir şey görmüş değilim. (Abdullah): "Nedir o?" diye sordu. O da; "Yaşarsan birazdan göreceksin" dedi (ve) şöyle devam etti:

"Mescidde halkalar halinde, oturmuş, namazı bekleyen bir topluluk gördüm. Her halkada (idareci) bir adam, (halkadakilerin) ellerinde de çakıl taşları var. (İdareci): "Yüz defa Allahu ekber deyin" diyor, onlar da yüz defa Allahu Ekber diyorlar. Sonra, yüz defa La ilahe illallah, deyin diyor, onlar da yüz defa La ilahe illallah diyorlar. Yüz defa Subhânallah deyin diyor, onlar da yüz defa Subhânallah diyorlar."

"Peki, onlara ne dedin?" dedi. "Senin görüşünü bekleyerek -veya "senin emrini bekleyerek"- onlara bir şey söylemedim." dedi. Dedi ki; "Onlara kötülüklerini sayıp (hesap etmelerini) emretseydin ve (bununla) iyiliklerinden hiçbir şeyin zayi edilmeyeceğine dair onlara güvence verseydin ya!" Sonra gitti, biz de onunla beraber gittik. Nihayet o, bu halkalardan birine geldi, başlarında durdu ve şöyle dedi: "Bu, yaptığınızı gördüğüm şey nedir?"

Dediler ki; "Ey Ebû Abdîrrahman! (Bunlar) çakıl taşları. Onlarla Allahu Ekber, La ilahe illallah ve Subhânallah deyişleri sayıyoruz." (Bunun üzerine Abdullah b. Mes'ûd) dedi ki; "Artık kötülüklerinizi sayıp (hesap edin)! Ben, iyiliklerinizden hiç bir şeyin zayi edilmeyeceğine kefilim. Yazıklar olsun size ey Muhammed ümmeti! Ne çabuk helâk oldunuz! Peygamberinizin -salallahu aleyhi ve sellem- şu sahabeti (içinizde hâlâ) bolca bulunmakta. İşte onun elbiseleri, (henüz) eskimemiş; kapları, (henüz) kırılmamış. Canım elinde olan (Allah'a) yemin olsun ki, sizler kesinlikle (ya) Muhammed'in dininden daha doğru yolda olan bir din üzerindesiniz (-ki bu imkânsızdır) veya bir sapıklık kapısı açmaktasınız."

Onlar; "Vallahi, Ey Ebû Abdîrrahman, biz, başka bir şey değil, sadece hayrı (elde etmeyi) istedik" dediler.

(O da) şöyle karşılık verdi; "Hayrı (elde etmek) isteyen niceleri vardır ki onu hiç elde edemeyeceklerdir. Rasûlullah -salallahu aleyhi ve sellem- bize haber vermişti ki; **"Kur'an'ı okuyacak olan bir topluluğun (bu okuyuşları sadece dilde kalacak), onların köprücük kemiklerini ileriye**

**geçmeyecek.**<sup>1140</sup> Vallahi, bilmiyorum, belki onların çoğu sizdendir." Sonra (Abdullah) onlardan yüz çevirdi. (Amr b. Yahya'nın dedesi) Amr b. Seleme, bundan sonra şöyle dedi: "Bu halkalardaki (insanların) çoğunu, en-Nehrevân olayında, Haricîlerin yanında bize karşı vuruşurken gördük."<sup>1141</sup>

Amir b. Abdillâh b. ez-Zubeyr dedi ki: "Babama gittim. Bana: "Neredeydin?" dedi. Dedim ki: "Öyle bir topluluk gördüm ki onlardan hayırlı kimse görmedin. Allah'ı zikrediyorlar, onlardan biri öyle titriyordu ki Allah Teâlâ'nın korkusundan bayılıyordu. Onlarla oturdum." Dedi ki:

لا تقعد معهم بعدها فرأى كأنه لم يأخذ ذلك في فقال رأيت رسول الله  
صلى الله عليه وسلم يتلو القرآن ورأيت أبا بكر وعمر يتلوان القرآن فلا  
يصيبهم هذا أفتراهم أخشع لله تعالى من أبي بكر وعمر فرأيت أن ذلك كذلك  
فتركتهم

"Bir daha onlarla oturma. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i kendisine Kur'ân okunurken gördüm, Ebu Bekr ve Ömer'i de kendilerine Kur'ân okunurken gördüm. Onlara böyle şeyler olmadı. Bu kimselerin Allah Teâlâ'dan korkusunu Ebu Bekr ve Ömer'in korkusundan fazla mı görüyorsun? Durumu böyle görüyorsan, onları terk et."<sup>1142</sup>

---

<sup>1140</sup> **Sahih.** bkz.: Muslim (1/663); İbn Mâce (1/59); Ahmed (1/380, 404).el-Elbânî, es-Sahîha (2005).

<sup>1141</sup> **Sahih.** Bu rivayet İbn Mes'ud radiyallahu anh'den birçok rivayet yoluyla gelmiştir. Bkz.: Darimi (1/79). Abdurrazzak (5408-5409); Ahmed, Zühd (2116); Taberânî (9/125-128 no: 8628-8639); İbn Vaddah, el-Bid'a (s.8-13 no: 9-24); Ebû Nuaym, el-Hilye (4/380-381); Ziyâ el-Makdisî, İttibau's-Sunen (s.1); Eslem b. Sehl Bahşel, Tarihu Vasıt (s.198); Ebû Şâme el-Bâis (s.14); Suyuti el-Emru Bi'l-İttiba (s.83) İbnu'l-Cevzi Telbîsu İblîs (s.17). Heysemî, Mecmau'z-Zevâ'id'de (1/181); el-Elbânî, es-Sahîha'da (5/4) ve et-Tarhûni, Kâsımî'nin Cem'u'l-Fevâid adlı eserinin tahkikinde (s.9) sahih demişlerdir.

<sup>1142</sup> **Hasen mevkuf.** Ebu Nuaym Hilye (3/167-168) Murtaza ez-Zubeydi, Emali (el yazma s.72)



Abdullah b. Urve b. ez-Zubeyr'den: Ninem Esmâ radiyallahu anha'ya:

كَيْفَ كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَمِعُوا الْقُرْآنَ  
؟ قَالَتْ: " تَدْمَعُ أَعْيُنُهُمْ وَتَقْشَعِرُّ جُلُودُهُمْ كَمَا نَعَتَهُمُ اللَّهُ " قَالَ: قُلْتُ: فَإِنَّ نَاسًا  
هَاهُنَا إِذَا سَمِعَ أَحَدُهُمُ الْقُرْآنَ خَرَّ مَغْشِيًّا عَلَيْهِ، قَالَتْ: " أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ  
الرَّجِيمِ "

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabeleri Kur'an'ı dinlediklerinde nasıl olurlardı?" diye sordum. Dedi ki: "Gözleri yaşarır, derileri ürperirdi. Tıpkı Allah Teâlâ'nın nitelediği gibi." Ben: "Burada bazı insanlar var. Onlardan biri Kur'an dinlediği zaman düşüp bayılıyor" dedim. Dedi ki: "Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım."<sup>1143</sup>

Katade rahimehullah dedi ki:

سئل أنس بن مالك عن القوم يستمعون القرآن فيصعقون قال أولئك  
الخوارج

Enes b. Malik radiyallahu anh'e Kur'an dinleyince bayılıp düşen bir topluluk soruldu. Dedi ki: "Onlar haricilerdir."<sup>1144</sup> Diğer rivayette:

ذلك فعل الخوارج

"Bu haricilerin işidir" dedi.

---

<sup>1143</sup> **Sahih mevkuf.** Said b. Mansur (95) Beyhaki Şuab (3/416 no:1900- diğer baskı 2/365 no:2062 ) İbn Asakir Tarihu Dimeşk (69/20)

<sup>1144</sup> **Hasen mevkuf.** Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kur'an (308) El-İbane (153)

Ebu Hazım şöyle anlattı: İbn Ömer radiyallahu anhum İrak'lı bir adama uğradı. Adam yere düşmüş, insanlar etrafına toplanmışlardı. "Ne oluyor?" diye sorunca: "Bu adama Kur'ân okunduğu zaman veya Allah'ın zikredildiğini işittiği zaman Allah korkusundan düşüp bayıldı" dediler. İbn Ömer radiyallahu anhum dedi ki:

والله إنا لنخشى الله وما نسقط

"Allah'a yemin olsun biz de Allah'tan korkuyoruz ama düşüp bayılmıyoruz."<sup>1145</sup>

İkrime dedi ki: "Esmâ radiyallahu anha'ya seleften birinin korkudan dolayı bayılıp bayılmadığı soruldu. Dedi ki:

لا ، ولكنهم كانوا ييكون

"Hayır. Lakin onlar sadece ağlardı."<sup>1146</sup>

Hişam b. Hassan'dan: Aişe radiyallahu anha'ya: "Bir topluluk Kur'an dinleyince bayılıyor" denildi. Dedi ki:

القرآن أكرم أن تترف عنه عقول الرجال ، ولكنه كما قال الله عز وجل

تقشعر منه جلود الذين يخشون ربهم ثم تلين جلودهم وقلوبهم إلى ذكر الله

"Kur'ân, insanların akıllarında tükenmekten daha değerlidir. Lakin Allah Azze ve Celle'nin buyurduğu gibi (Zümer 23), rablerinden korkanların ondan dolayı deriler ürperir, sonra derileri ve kalpleri Allah'ın zikri için yumuşar."<sup>1147</sup>

---

<sup>1145</sup> **Sahih mevkuf.** Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kur'ân (305)

<sup>1146</sup> **Sahih mevkuf.** İbn Sad Tabakat (10/241) Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kur'ân (306)

<sup>1147</sup> **Munkatı.** Ebu Ubeyd Fadailu'l-Kur'ân (307)

Katade rahimehullah; “Rablerinden korkarak derileri ürperir. Sonra Allah’ın zikriyle kalpleri yatıştır” (Zümer 23) ayetini okudu ve dedi ki;

هذا نعت أولياء الله نعتهم الله بأن تقشعر جلودهم وتبكي أعينهم  
وتطمئن قلوبهم إلى ذكر الله ولم ينعتهم بذهاب عقولهم والغشيان عليهم إنما هذا  
في أهل البدع وهذا من الشيطان

“Bu Allah’ın dostlarının sıfatıdır. Allah onları, “şuurlarının kaybolmasıyla, çılgılık atıp bayılmalarıyla” değil, derilerinin ürpermesi, gözlerinin yaşarması ve zikrullah ile kalplerinin sükûnete ermesiyle vasıflıyor. Zira çılgılık atıp bayılmak, şuurların gitmesi, ancak bidat ehlinde bulunur ve şeytandandır.”<sup>1148</sup>

Sufiler, “Tağbir” denilen bidati çıkarmırlardır. Tagbir, dünyaya karşı rağbeti azaltan ve bir şarkıcının nağmeli olarak söylediği bir şiir türüdür. Hazır bulunanlardan birisi de bir çubuk ile söylediği şarkının maktalarına göre bir deriye ya da bir yastığa vurur.

İmam Şafii rahimehullah şöyle demiştir: “Ben Irak’ta “tağbir” (defler eşliğinde kaside okumak) diye adlandırılan zındıkların icad ettikleri ve kendisiyle insanları Kur’an’dan alıkoydukları bir şey bıraktım geldim.”<sup>1149</sup>

İmam Ahmed’e tagbir hakkında sorulunca: “Bir bid’attir” diye cevap vermiştir. (Bir rivayette: Onu çirkin görmüş, dinlenilmesini yasaklamış ve şöyle demiştir: “Onlardan birisini bir yolda göreceksin olursan sen bir başka yoldan git.”<sup>1150</sup>

İmam Acurri rahimehullah şöyle demiştir: “Şüphesiz Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, ashabını, bidatten sakındırmış, bidatin sapıklık

---

<sup>1148</sup> **Sahih maktu.** Abdurrazzak Tefsir (3/172) İbn Kesir (4/63)

<sup>1149</sup> **Sahih maktu.** el-Hallal, el-Emr bi’l-Maruf (s.36); Ebu Nuaym, el-Hilye, (9/146) İbnu’l-Kayyim, İğasetu’l-Lehfan (1/229) bunun Şafii’den mütevatir olarak nakledildiğini belirtmektedir

<sup>1150</sup> **Sahih maktu.** el-Hallal, el-Emru bi’l-Maruf (186-193) Mes’ele’u’s-Sema (s.124)

olduğunu, Kur'an'a Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in raşit halifelerinin sünnetlerine ve sahabelerin kavline uygun olmayan her amelin veya konuşulan kelamın bidat olduğunu, onun sapıklık olduğunu, onu söyleyen veya yapan kişiye reddedilmiş olduğunu onlara bildirmiştir. Onlardan biri de; İbrad b. Sariye radiyallahu anh'ın; "Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bize gözleri yaşartan, kalpleri titreten belagatlı bir vaaz etti" demesidir.

Bu sözü iyi ayırt edin! Onun vaazında, bayıldık, bağıldık, başlarımıza vurduk, göğüslerimizi yumrukladık, kendimizi attık, (cahillerin çoğunun yaptığı gibi ) raks ettik demiyor! (O cahiller) vaaz esnasında bağırır, bayılır düzenbazlık yapmaya çalışırlar. Bütün bunlar şeytanın onlarla oynamasıdır. Bunların hepsi bid'at ve delalettir.

Böyle hareket edenlere denilir ki; Bil ki şüphesiz Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem insanların en doğrusudur, Ümmetine en güzel nasihat edenidir. Kalbi en rikkatli olanıdır. Ashabı da kalbi en rikkatli olanlardır. Onlardan sonra gelen insanların en hayırlılarıdır. Akıl sahibi için bunda şüphe yoktur. Onlar vaaz esnasında çılgılık atmazlar, bağırılmazlar, raks etmezler, hoplayıp zıplamazlar idi. Bu doğru bir şey olsaydı buna insanların en hak sahibi, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında olanlar olurdu. Ancak bu, bid'attir, batıldır, münkerdir. Böylece bil! Onun sünnetine ve ondan sonra ki hidayete ermiş raşit halifelerin ve diğer sahabelerin (Rıdvanullahi aleyhim ecmain) sünnetlerine temessük edip sarılmalısınız."<sup>1151</sup>

Fadl b. Mihran'dan; "Yahya b. Main ve Ahmed b. Hanbel'e; "Bir topluluk cemaat olarak dua ediyor, Kur'an okuyor ve Allah'ı zikrediyorlar. Bu konuda görüşünüz nedir?" diye sordum. Yahya b. Main dedi ki; "Mushafı okur, namazdan sonra dua eder ve Allah'ı içinden zikreder." "Benim bir kardeşim var, öyle yapmıyor" dedim; "Onu yasakla" dedi. "Kabul etmiyor" dedim. "Ona nasihat et" dedi. "Kabul etmiyor onu terk edeyim mi" dedim. "Evet" dedi. Bunu Ahmed b. Hanbel'e sorduğumda o da aynı şeyleri söyledi ve; "Anlattığın şekilde toplanmak bidattir" dedi.<sup>1152</sup>

---

<sup>1151</sup> Acurri Kitabu'l-Erbain (s.37 benim tercümem.)

<sup>1152</sup> İbn Muflih Adabu's-Şer'iyye (2/75)

İmam el-Kadı İyaz naklediyor; “el-Museyyebî dedi ki; “İmam Malik rahimehullah’ın yanında idik. Ashabı da oradalar. Nusaybin halkından birisi dedi ki;

يا أبا عبد الله عندنا قوم يقال لهم الصوفية يأكلون كثيراً ثم يأخذون في القصائد ثم يقومون فيرقصون. فقال مالك: الصبيان هم؟ قال لا. قال أجماعين؟ قال لا، قوم مشائخ وغير ذلك عقلاً. قال مالك ما سمعت أن أحداً من أهل الإسلام يفعل هذا. قال الرجل يل يأكلون ثم يقومون فيرقصون نواب ويلطم بعضهم رأسه وبعضهم وجهه فضحك مالك ثم قام فدخل منزله. فقال أصحاب مالك للرجل لقد كنت يا هذا مشغوفاً على صاحبنا، لقد جالسناه نيفاً وثلاثين سنة فما رأيناه ضحك إلا في هذا اليوم

“Ey Abu Abdillahi! Bizim o tarafta “Sufiler” denilen bir topluluk var. Çok yiyorlar, sonra kasideler okumaya başlıyor ve kalkıp raks ediyorlar.” Bunun üzerine imam Malik dedi ki; “Onlar çocuk mu?” dedi. Adam: “hayır” dedi. “Peki onlar mecnun mu?” diye sorunca adam dedi ki; “Hayır onlar şeytirlere ve akıl sahibidirler.” İmam Malik dedi ki: “İslam ehlinden hiç kimsenin böyle yaptığını duymadım!!!” Adam dedi ki; “Onlar yiyorlar, sonra kalkıp ayakları üzerinde raks ediyor, bazıları başlarını ve yüzlerini tokatlıyorlar” bunun üzerine İmam Malik güldü ve kalkıp evine girdi.

Malik rahimehullah’ın ashabı adama dediler ki; “Arkadaşımıza bereketsizlik getirdin. Biz otuz küsur senedir onun meclisindeydik, bu gün dışında güldüğünü görmedik.”<sup>1153</sup>

---

<sup>1153</sup> Kadı İyaz Tertibu’l-Medarik (1/55) Venşerisi Miyar (11/41)

## Emir ve Yasaklara Aldırmayanlar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

**"Dinlemedikleri halde 'dinledik' diyenler gibi olmayınız."** (Enfal 21)

Taberi dedi ki: "Allah Teâlâ Allah'a ve rasulüne iman eden sahabelere şöyle diyor: Ey müminler! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e muhalefet konusunda kendilerine okunan Allah'ın kitabını işittiklerinde: "Kulaklarımızla işittik" diyen fakat hakikatte onu dinlemeyen müşrikler gibi olmayın. Onlar kulaklarıyla işittiklerinden ibret alıp faydalanmıyorlardı. Çünkü ondan yüz çevirmişlerdi. Kalpleriyle onu düşünmeyi terk etmişlerdi. Kulaklarıyla işitseler de Allah onları Kur'ân'ın öğütlerinden faydalandırmadı. Böylece hiç işitmemiş gibi oldular. Allah Teâlâ, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerine: sizler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in emrinden yüz çevirip, yasaklarına son vermeyi terk etmeyen kimseler olmayın. Siz de o müşrikler gibi kulaklarınızla işitiyorsunuz. Onlar, Allah'ın kitabının öğütlerini kulaklarıyla işitip "dinledik" dediler, sonra da hiç duymamış gibi onun öğütlerinden yüz çevirdiler."<sup>1154</sup>

Kalpleri haktan çevrilmiştir. Ne anlar ne de düşünürler. Rabbimiz bunu bize böylece onların ahmaklar olduğunu haber veriyor;

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ  
مَاذَا قَالَ آنفًا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ

**"Onların arasında, seni dinleyenler vardır. Fakat senin yanından çıkınca kendilerine bilgi verilmiş olanlara "Az önce ne demişti?" diye sorarlar. Bunlar, Allah'ın kalplerini mühürlediği, hevâ ve heveslerine uyan kimselerdir."** (Muhammed 16)

---

<sup>1154</sup> Taberi Tefsiri (13/458)

İbn Kesir diyor ki; “Allah Teâlâ münafıkların ahmaklığını ve anlayışlarının kısıtlığını haber veriyor. Onlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında oturur, sözlerini dinler ve ondan hiç bir şey anlamazlar da yanından çıktıklarında: Sahabe radiyallahu anhum’dan kendilerine ilim verilmiş olanlara: “Biraz önce ne demişti?” diye sorarlar. Söyleneni anlamazlar ve önem verip aldırılmazlar.”

Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

ارحموا ترحموا و اغفروا يغفر الله لكم و ويل لأقماع القول و ويل  
للمصرين الذين يصرون على ما فعلوا و هم يعلمون

**“Merhamet edin ki, merhamet olunasınız. Bağışlayın ki, Allah da sizi bağışlasın. Söze huni olanlara yazıklar olsun. Bile bile yaptıklarında ısrar eden ısrarcılara yazıklar olsun”<sup>1155</sup>**

Hadiste geçen: “el-Akma’: huni” kelimesi, kım’a kelimesinin çoğuludur. Bu kelime, sıvıyı kaplara aktarmak için kullanılan huni demektir.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sözü işitip de onunla ilgilenmeyen ve amel etmeyen kimseyi, içinde bir şey tutmayıp aktaran huniye benzetmiştir. Sanki içeceğin huniden geçmesi gibi, söz de ona uğrayıp geçmektedir. ez-Zamahşerî şöyle demiştir: “Sözün hunilerine yazıklar olsun” sözü mecazdandır. Onlar işittikleri halde ilgilenmeyen ve amel etmeyenlerdir.”

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

---

<sup>1155</sup> **Sahih.** Buhari Edebu’l-Mufred (380) Ahmed (2/165, 219) Taberani (13/651) Beyhaki Şuab (5/449) Hatib Tarih (8/265) Uşeyb Cüz (54) El-Elbani es-Sahiha (482)

**“Allah’ı unutan ve bu yüzden de Allah’ın kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte asıl fâsık olanlar bunlardır.”**  
(Haşr 19)

Taberi şöyle demiştir: “Ey iman edenler, Allah’ın farz kıldığı emirleri yerine getirmeyerek onları unutan kimselerden olmayın. Allah böyle insanlara hayırdan nasip almalarını unutturmuştur. İşte bunlar, Allah’ın itaatinden ayrılıp isyana düşen kimselerdir”<sup>1156</sup>

## **İhtiyaç Dışında Köşk ve Binalar Yapanlar Bizden Değildir**

Allah Azze ve Celle, Hud aleyhi's-selâm'ın kavmine şöyle dediğini haber vermiştir:

أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ \* وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ

**“Siz, her yüksek yere bir köşk yapıp abesle mi uğraşıyorsunuz? Sanki dünyada ebedî kalacaktıysınız gibi binalar ediniyorsunuz.”**  
(Şuara 128-129)

---

<sup>1156</sup> Taberi Tefsiri (23/300)



## Komşusu Açken Tok Yatan Bizden Değildir

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس المؤمن الذي يشبع وجاره جائع

**"Komşusu açken tok yatan mümin değildir."**<sup>1157</sup>

Enes radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ما آمن بي من بات شبعان وجاره جائع إلى جنبه وهو يعلم

**"Yanında komşusunun aç yattığını bildiği halde tok olarak yatan bana iman etmemiştir."**<sup>1158</sup>

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

ليس المؤمن الذي يبيت شبعان وجاره جائع

**"Komşusu açken tok yatan mümin değildir."**<sup>1159</sup>

---

<sup>1157</sup> **Hasen.** Buhari Edebu'l-Mufred (112) Buhari Tarih (5/195) Hakim (4/185) Ziya el-Muhtare (11/129) Ebu Ya'la (5/92) Taberani (12/154) Temmam Fevaid (1262) Beyhaki (10/3) Beyhaki Şuab (5/31) Hatib Tarih (10/391) İbn Asakir Tarih (28/216-217, 52/170) el-Elbani es-Sahih (149)

\* Aynısını Aişe radiyallahu anha'dan: Hakim (2/15)

<sup>1158</sup> **Hasen.** Taberani (1/259) Bezzar: Keşfu'l-Estar (119) Deylemi (8447) Ebu Zur'a Duafa (2/491) İbn Ebi Hatim el-İlel (2294) İbn Hacer, Muhtasaru Müsnedi'l-Bezzar (2/501) İbn Hacer Garaibu Multekita (el yazma no:3339) İbn Hacer el-Kavlu'l-Musedded'de (s.21) Bezzar'ın isnadı hasen demiştir. el-Elbani Sahihu'l-Cami (5505)

<sup>1159</sup> **Sahih.** Tahavi Şerhu Meani'l-Asar (1/28)

## Yedi Mideyle Yiyen Bizden Değildir

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

يَأْكُلُ الْمُسْلِمُ فِي مَعَى وَاحِدٍ، وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ

“Müslüman bir mideyle yer, kâfir yedi mideyle yer.”<sup>1160</sup>

## Konfora Dalanlar Bizden Değildir

Muaz b. Cebel Radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا تَتَنَعَّمَنَّ فَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ لَيَسُوءَا بِالْمُتَنَعِّمِينَ

“Nimetlere dalmayın. Zira Allah'ın kulları nimetlere dalan kimseler değildirler.”<sup>1161</sup>

---

<sup>1160</sup> **Sahih.** Buhari (5396) Muslim (2063) İbn Hibban (1/378) hadis mütevatirdir:

\* İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Buhari (5393) Muslim (2060) İbn Hibban (12/43)

\* Ebu Musa radiyallahu anh'den: Muslim (2062) İbn Hibban (12/38)

\* Enes radiyallahu anh'den: Ziya el-Muhtare (5/267)

\* Cabir radiyallahu anh'den: Ebu Avane (8408)

\* Ebu Said radiyallahu anh'den: Ebu Avane (8430)

\* Semura radiyallahu anh'den: Ebu Avane (8431)

\* Cehcah el-Gıfari radiyallahu anh'den: Ebu Avane (8432)

\* Nadle b. Amr radiyallahu anh'den: Ebu Avane (8433)

\* Meymune radiyallahu anha'dan: Ebu Avane (8434)

\* İbn Amr radiyallahu anhuma'dan: Ebu Avane (8435)

<sup>1161</sup> **Hasen.** Taberani Musnedu's-Şamiyyin (1395) Ahmed (5/243, 244) Ahmed Zühd (23) Ebu Nuaym Hilye (5/155) Beyhaki Şuab (5/156) Şeceri Emali (2204) Deylemi (1565) el-Elbani es-Sahiha (353)

## İyiliği Emredip Kötülüğü Yasaklamayan Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

**“Siz, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder; kötülükten menedersiniz.” (Al-i İmran 110)**

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ  
عَنِ الْمُنْكَرِ

**“Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar da birbirlerinin dostları olup iyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar” (Tevbe 71)**

Ebû Saîd radiyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ  
فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ

**“İçinizden kim bir kötülük görürse ona eliyle karşı çıksın. Buna gücü yetmezse diliyle, buna da gücü yetmezse kalbiyle karşı çıksın. Bu da imanın en zayıfıdır.”<sup>1162</sup>**

İbn Abbas radiyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

---

<sup>1162</sup> Sahih. Muslim (49).

ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا ويأمر بالمعروف وينهى عن

المنكر

**“Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen, iyiliği emretmeyen ve kötülükten yasaklamayan bizden değildir.”<sup>1163</sup>**

Huzeyfe radiyallahu anh'den:

لعن الله من ليس منا والله لتأمرن بالمعروف ولتنهون عن المنكر أو لتقتلن  
بينكم فليظهرن شراركم على خياركم فليقتلنهم حتى لا يبقى أحد يأمر بمعروف  
ولا ينهى عن منكر ثم تدعون الله عز و جل فلا يجيبكم بمقتكم

**“Allah bizden olmayana lanet etsin. Vallahi ya iyiliği emredip kötülüğü yasaklarsınız ya da aranızda birbirinizle savaşırsınız da kötüleriniz iyileriniz üzerine galip gelir. Öyle ki, kötüler iyileri öldürür, iyiliği emredip kötülüğü yasaklayan kimse kalmaz. Sonra Allah Azze ve Celle'ye dua edersiniz fakat size olan öfkesinden dolayı dualarınız kabul edilmez.”<sup>1164</sup>**

---

<sup>1163</sup> **Son cümle zayıf.** Ahmed (1/257) Tirmizi (1921) İbn Hibban (2/205, 211) Taberani (11/72, 449) Beyhaki Şuabu'l-İman (7/458) Abd b. Humeyd (586) Heraiti Mekarimu'l-Ahlak (154) Bezzar (1955-Keşfu'l-Estar) Heysemi Mecma'da (8/14) dedi ki: “Ahmed ve Bezzar benzerini rivayet etmiştir. Taberani muhtasar olarak rivayet etti. Bezzar'ın iki isnadından birinde Kays b. Er-Rebi vardır. Şu'be ve Sevrî onu güvenilir bulmuş, başkaları zayıf olduğunu söylemişlerdir. Diğer ravileri güvenilirlerdir. Ahmed'in isnadında ise müdellis bir ravi olan Leys b. Ebi Suleym vardır.” Bkz.: Elbani Daifu'l-Cami (4938)

<sup>1164</sup> **Zayıf mevkuf.** Ebu Nuaym Hilye (1/279) İbn Adiy el-Kamil (5/146) İbn Ebî'd-Dunya el-Ukubat (246) Musnedu Ali b. Cad (2692) Ebu Bekr el-Hallal, el-Emru bi'l-Maruf ve'n-Nehyu Ani'l-Munker (no 17) Abdullah b. Seydan meçhuldür.

## Kalpleri Katılaşan Fasıklar Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

“İman edenlere, Allah'ın ve Kur'an'dan nazil olanların zikri için, kalplerinin titreme vakti henüz gelmedi mi? Sakın ola ki evvelce kendilerine kitap verilip de aradan geçen zamanın uzaması dolayısıyla kalpleri katılaşan ve çoğu da fâsık olan Yahudî ve Hristiyanlara benzemesinler.” (Hadid 16)

Allah Subhanehu ve Teâla bu ayette müminleri bizden önce kendilerine kitap verilen Yahudi ve Hristiyanlara benzemekten yasaklıyor.

Şeyhulislam İbn Teymiyye şöyle demiştir: “**Kendilerine kitap verilenler gibi olmayın**” kavli, mutlak olarak onlara benzemekten yasaklamadır. Yine bu, kalbin katılaşmasında onlara benzemekten yasaklamaya hastır.”<sup>1165</sup>

Hafız İbn Kesir bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Allah müminleri usul ve furû meselelerinde onlara benzemekten yasaklıyor.”<sup>1166</sup>

---

<sup>1165</sup> el-İktiza (s.258, 259)

<sup>1166</sup> Tefsîru İbn Kesîr (8/20)

# Bildikleriyle Amel Etmeyenler Bizden Değildir

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا  
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Kendilerine Tevrat yükletilip de, sonra onu taşımayanların hâli, kitaplar yüklenmiş eşeğin hali gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlayanların hâli ne kötüdür. Allah, zâlimler gûruhuna hidayet etmez” (Cuma 5)

\*\*\*

Subhaneke Allahumme ve bihamdike eşhedu en lâ ilahe illa ente  
vahdeke lâ şerike leke ve estağfiruke ve etûbu ileyk.

# İçindekiler

Mukaddime .....	2
Giriş .....	5
Başkalarına Benzeyenler Bizden Değildir: .....	5
Bizden Değildir Sözü'nün Tefsiri .....	13
Kâfirlere Benzemek .....	14
İlimsiz Amel Edenler Bizden Değildir .....	21
İman ve Tevhid Kitabı .....	22
İslam'dan Başka İsim Alan Bizden Değildir .....	22
Kitapsız Kâfirlere Benzeyenler Bizden Değildir .....	25
Dinler Arası Diyaloga Çağırınlar Bizden Değildir .....	27
Yahudi ve Hristiyanlara Benzeyenler Bizden Değildir .....	32
Allah'tan Başkasına Seslenen Müşrikler Bizden Değildir .....	34
Büyüklerine Secde Edenler Bizden Değildir .....	36
Hak Ehli İle Batıl Ehli Arasında Ayrım Yapmayanlar Bizden Değildir .....	38
.....	
Kâfirlerle Dostluk Kuranlar Bizden Değildir: .....	40
Müslümanları Bırakıp Müşriklere Yardım Edenler Bizden Değildir .....	43
Kâfirlere İtaat Edenler Bizden Değildir .....	45
Âlimleri, Sâlihleri ve Peygamberleri Rab Edinenler Bizden Değildir: .....	47
.....	
Peygamberler Hakkında Aşırılık Yapanlar Bizden Değildir .....	57
İsa Aleyhi's-selâm'ın Öldürüldüğüne İnanan Bizden Değildir .....	59
Acemleri Araplardan Üstün Gören Bizden Değildir .....	60
Allahın İndirdiklerinden Başkasıyla Hükmedenler Bizden Değildir .....	61
"Vebali Bizim Üzerimize Olsun" Diyerek Bâtılı Emredenler Bizden Değildir .....	65
.....	
Dünyanın Döndüğüne İnananlar Bizden Değildir .....	66
"Güneş Sabittir" Diyenler Bizden Değildir .....	75
Çekim Kuvvetini Yeryüzüne Nispet Edenler Bizden Değildir .....	81
Münafıklar Bizden Değildir: .....	84
Dinde Şüphe Edenler Bizden Değildir .....	85
Allah, Rasulü ve Müminler ile Alay Edenler Bizden Değildir .....	86
Peygamberlere Eziyet Edenler Bizden Değildir .....	89
Şımararak Allah'ın Yolundan Alıkoyanlar Bizden Değildir .....	91
Müminlerin Namuslarını Lekeleyenler Bizden Değildir .....	93

Müminlerin Musibetine Sevinen ve Zaferlerinden Dolayı Üzülen Bizden Değildir.....	95
Çokluklarıyla Gururlananlar Bizden Değildir.....	96
Hakka Uyanları Küçümseyenler Bizden Değildir.....	97
Hakka Davet Edenleri Dışlayanlar Bizden Değildir.....	98
Hakka Davet Edenlerle Alay Edenler Bizden Değildir.....	99
Hakkı Batıl İle Gizleyenler Bizden Değildir.....	102
Şii ve Bâtınilerin Hilekârlıkları.....	102
Hakka Davet Edenlere “Cinli, Sapık, Sefih (Beyinsiz) ve Yalancı” Gibi İthamlar Yapanlar Bizden Değildir.....	112
Kötülüğü Emredip İyiliği Yasaklayanlar Bizden Değildir.....	113
Allah Tek Olarak Anılınca Sıkılanlar Bizden Değildir.....	114
Ahret İşlerini Değil de Dünya İşlerini İsteyenler Bizden Değildir ..	114
Kız Evlat İstemeyenler Bizden Değildir.....	114
Cemaatten Ayrılan Bizden Değildir.....	115
Küfür Merkezleri İnşa Eden, Allah Yolundan Alıkoyan ve Müslümanları Bölenler Bizden Değildir.....	119
Delilsiz Olarak Kutsallaştıranlar Bizden Değildir.....	120
Kıyam Ederek Saygı Gösterenler Bizden Değildir.....	122
Ruh Taşıyan Canlılarının Suretini Yapanlar Bizden Değildir .....	123
Suretler Fitnesinde Boğulanların Sözleri Ancak Şu Çerçeve de Dönmektedir: .....	126
Suret Meselesi Hakkında Şüpheler ve Cevapları.....	131
Tiyatro ve Sinema Yapanlar Bizden Değildir.....	136
Uğursuzluğa İnanan Bizden Değildir.....	140
Fal Bakan ve Baktıran Bizden Değildir.....	144
Büyü Yapan ve Yaptıran Bizden Değildir.....	148
Yıldızlardan Yağmur İsteyenler Bizden Değildir.....	150
Ebced Hesabı Yapanlar Bizden Değildir.....	156
Korku Sebebiyle Allah’a İsyen Eden Bizden Değildir.....	162
Sevgide Allah’a Ortak Koşan Bizden Değildir.....	165
Bid’at Ehline ve İsyankârlara Sevgi Besleyenler Bizden Değildir..	166
Usûli’-d-Din Kitabı.....	168
Delilsiz Amel Eden Taklitçiler Bizden Değildir.....	168
Sahabenin Menhecine Uymayanlar Bizden Değildir.....	174
Sahabelerden Yüz Çeviren Bizden Değildir.....	177
Ensar’a Buğzedenler Bizden Değildir.....	178
İcmaya Muhalefet Edenler Bizden Değildir.....	179
Dinde Mezhep ve Tarikatlara Ayrılanlar Bizden Değildir.....	181



Kitap ve Sünnet Dışında Hidayet Arayan Bizden Değildir .....	185
Sünnetin Bağlayıcılığını İnkâr Edenler Bizden Değildir .....	189
Hükümlerde Nesh'i İnkâr Edenler Bizden Değildir.....	197
Recmi Terk Edenler Bizden Değildir .....	198
Kabir Azabını, Recmi, Şefaati, Deccal'in Çıkacağını, Güneşin Batıdan Doğacağını, Bir Topluluğun Cehennem'den Çıkacağını Yalanlayanlar Bizden Değildir .....	200
Cinlerin İnsan Bedenine Girmesini İnkâr Edenler Bizden Değildir	203
Kadere İman Etmeyenler Bizden Değildir .....	207
Mürcie ve Kaderiyye Bizden Değildir .....	217
Mutezile Bizden Değildir .....	223
Hariciler Bizden Değildir .....	225
Cehmîler Bizden Değildir .....	232
Müşâbihlere Tabi Olanlar Bizden Değildir .....	236
Sufiler Bizden Değildir .....	238
Kelamcılar Bizden Değildir.....	245
Eş'arî ve Maturidî'ler Bizden Değildir .....	248
Re'y Ashabı Bizden Değildir .....	255
Kıyas Ashabı Bizden Değildir .....	262
Rafizî (Şîî)ler Bizden Değildir .....	265
Sünnet İmamlarına Buğz Edenler Bizden Değildir .....	272
Âlimimizin Hakkını Tanımayan Bizden Değildir .....	276
Taharet Kitabı .....	277
Hamama veya Denize Giren Kadınlar Bizden Değildir .....	277
Avlularını Temiz Tutmayanlar Bizden Değildir .....	280
Kemik ve Tezekle Taharetlenen Bizden Değildir .....	280
Ayakkabılarla Namaz Kılmayanlar Bizden Değildir: .....	281
Hayızlı Kadınlar Hakkında Aşırılık Edenler Bizden Değildir.....	283
Namaz Kitabı .....	285
Namaz Kılmayanlar Bizden Değildir.....	285
Güneş Doğarken, Tam Tepedeyken ve Batarken Namaz Kılan Bizden Değildir:.....	289
Akşam Namazını Yıldızlar Görününceye Kadar Erteleyenler Bizden Değildir .....	290
Namaza Çağrıda Kâfirlere Muhalefet:.....	291
Ezanda Teganni Yapanlar Bizden Değildir .....	292
Ezanı İşittikten Sonra Zaruret Olmadan Mescitten Çıkanlar Bizden Değildir .....	293
Kiblemizden Başkasına Yönelen Bizden Değildir.....	294

Mescidlerde Mihrap Edinenler Bizden Değildir.....	295
Mescidleri Süsleyenler Bizden Değildir.....	299
Mescidleri Tahrip Etmeye Çalışanlar Bizden Değildir.....	301
Dünyalık Kelam İçin Mescidlerde Halka Olanlar Bizden Değildir..	302
Dergâh, Zaviye ve Cem Evlerinde Toplananlar Bizden Değildir...	306
Namazda Ağzını Örtten Bizden Değildir .....	308
Namazda Elbiseyi Sarıyanlar Bizden Değildir: .....	309
Rükû ve Secdeleri Tam Yapmayanlar Bizden Değildir: .....	310
Namazda Saç ve Elbiseyi Sarkıtanlar Bizden Değildir .....	311
Namazda Elleri Bele Koyanlar Bizden Değildir .....	312
Namazda Sol Eline Dayananlar Bizden Değildir .....	312
Tesbihleri Taşlarla veya Boncuklarla Yapan Bizden Değildir .....	313
Gece Namazı Kılıp da Vitr Yapmayan Bizden Değildir.....	315
Cuma Namazını Üç Kere Terk Eden Bizden Değildir .....	317
Cenazeler Kitabı .....	321
Musibet Sebebiyle Ağıt Yapan Bizden Değildir .....	321
Ağıt İçin Yardımlaşanlar Bizden Değildir.....	322
Cenazeyi İlan Edenler Bizden Değildir:.....	322
Ölülerin Yüzünü Örtmeyenler Bizden Değildir .....	323
Cenazeyi Tütsü veya Meşale İle Takip Eden Bizden Değildir:.....	324
Cenazeyi Kabre Koyarken Yahudilere Muhalefet:.....	324
Kabri Lahit Yapmayanlar Bizden Değildir.....	325
Cenazesinde Yemek Veren ve Cenaze Sahibiyle Geceleyen Bizden Değildir .....	326
Kabirleri Türbe Yapan ve Mescid Edinenler Bizden Değildir .....	330
Kabirlerin Yanında Kurban Kesenler Bizden Değildir .....	334
Türbelere Yolculuk Yapanlar Bizden Değildir .....	336
Zekât Kitabı .....	338
Zekât Vermeyenler Bizden Değildir.....	338
Cimrilik Yapan Zengin Bizden Değildir .....	340
Oruç Kitabı .....	341
Ramazan Vaktini Hesapla Belirleyenler Bizden Değildir .....	341
Ramazanı Önceden Oruç Tutarak Karşıllayanlar Bizden Değildir.	343
İftar Etmeksizin Visal Orucu Tutanlar Bizden Değildir: .....	343
İftarda Acele Etmeyenler Bizden Değildir.....	344
Sahur Yapmayanlar Bizden Değildir .....	347
Sahuru Geciktirmeyenler Bizden Değildir .....	349
Tek Aşura Günü Oruç Tutanlar Bizden Değildir: .....	354
Cumartesi ve Pazar Orucu .....	355

Susma Orucu Tutanlar Bizden Değildir .....	356
Hac Kitabı .....	358
İmkânı Olduğu Halde Hac Yapmayan Bizden Değildir .....	358
Hacca Azıksız Gelmek Cahiliye Âdetidir .....	359
Hacca Yaya Gitmeyi Adayanlar Bizden Değildir .....	360
Müzdelife'den Erken Ayrılmayanlar Bizden Değildir .....	361
Haram Ayları Erteleyenler ve Hac Aylarında Umreyi Çirkin Görenler Bizden Değildir .....	362
Adak ve Yeminler Kitabı .....	363
Güneşte Ayakta Durarak Susmayı Adayan Bizden Değildir .....	363
Allah'tan Başkası Adına Yemin Eden Bizden Değildir .....	365
Emanete Yemin Eden Bizden Değildir .....	368
Bayramlar Kitabı .....	370
Başkalarının Bayramlarına, Festivallerine ve Özel Günlerine Katılanlar Bizden Değildir .....	372
Bayramlarda Şeker Toplamak Kâfirlerin Adetlerindendir .....	376
Aşura Gününü Bayram Edinenler Bizden Değildir: .....	378
Cahiliye Ehlinin Bayram Yerlerinde Kurban Kesen Bizden Değildir .....	380
Mevlid Kandili ve Kandil Gecelerini Kutlayanlar Bizden Değildir...381	
Doğum Günü ve Milli Bayramları Kutlayanlar Bizden Değildir .....	389
Hayvan Kesimleri Kitabı .....	392
Övünmek İçin Kurban Kesenler Bizden Değildir .....	392
Diş ve Tırnak İle Hayvan Kesenler Bizden Değildir .....	392
Akika Kurbanının Kanını Çocuğun Başına Sürenler Bizden Değildir .....	393
Fer'a ve Atîra Kurbanları Kesenler Bizden Değildir .....	393
Hayvanların Kulaklarını Delenler Bizden Değildir .....	394
Giyim ve Ziyinet Kitabı .....	396
Sakalları Uzunca Serbest Bırakmayanlar Bizden Değildir: .....	396
Bıyığından Almayan Bizden Değildir .....	397
Saç Traşında Kâfirlere Benzeyen Bizden Değildir: .....	398
Perçem Bırakanlar Bizden Değildir .....	399
Ağarmış Saç ve Sakalını Boyamayan Bizden Değildir: .....	400
Peruk Takan, Saç Ekleten Bizden Değildir .....	403
Dövme Yaptıran, Kaş Aldıran Bizden Değildir .....	404
Giyimde Başkalarına Benzeyen Bizden Değildir: .....	405
Elbiselerini Sarkıtanlar Bizden Değildir .....	408
İpek Giyen Bizden Değildir .....	410

Kâfir Elbisesi Giyenler Bizden Değildir .....	411
Kitapsız Kâfirlere Muhalefet Daha Önceliklidir .....	411
Rahiplere Benzeyen Bizden Değildir:.....	412
Tesettürü Tam Olarak Yerine Getirmeyen Kadınlar Bizden Değildir: .....	413
Erkeklere Benzeyen Kadınlar ve Kadınlara Benzeyen Erkekler Bizden Değildir.....	418
Alışveriş Kitabı.....	419
Aldatan Bizden Değildir .....	419
Aldatmak İçin Eti Şişiren Bizden Değildir .....	420
Ölçü ve Tartıyı Eksik Yapan, Malzemededen Çalan Bizden Değildir.....	420
Henüz Mevcut Olmayan Şeyi Satanlar Bizden Değildir .....	421
Haram Kılınan Şeylerin Ücretini Yiyenler Bizden Değildir .....	422
Faizle Alışveriş Yapanlar Bizden Değildir .....	423
Yiyeceği Karaborsa Yapan Bizden Değildir.....	427
Rehine El Koyanlar Bizden Değildir .....	427
Nikâh Kitabı .....	428
İbadet Maksadıyla Evlenmeyi Terk Eden Bizden Değildir .....	428
Hadımlaşan Bizden Değildir .....	429
Şigar Nikâhı Yapanlar Bizden Değildir .....	430
Mahremleriyle İlişki Kuranlar Bizden Değildir .....	432
Mahremiyeti Gizlemeyenler Bizden Değildir.....	433
Kadınlarla Arada Perde veya Duvar Olmadan Sohbet Edenler Bizden Değildir.....	434
Cahiliye Devrinin Yasaklanan Nikâh Türleri .....	438
Kâfirler Gibi Düğün Yapanlar Bizden Değildir .....	441
Deyyuslar Bizden Değildir.....	445
Kadını Kocasına Karşı, Köleyi Efendisine Karşı Kışkırtan Bizden Değildir. ....	445
Eşine Arkadan Yanaşan Bizden Değildir .....	446
Erkeğin Birden Fazla Evlenmesine Karşı Çıkanlar Bizden Değildir .....	448
Edepler ve Ahlak Kitabı .....	451
Kur'an'ı Musiki Makamlarıyla Okuyan Bizden Değildir .....	451
Parmağıyla, Avuç içiyle ve Başıyla Selam Veren Bizden Değildir.....	456
Selam Almayan Bizden Değildir.....	457
Ayakta Durarak Saygı Gösterenler Bizden Değildir.....	458
Yahudiler Gibi Oturan Bizden Değildir .....	459
Büyüğümüze Saygı Göstermeyen Bizden Değildir.....	460

Küçüğümüze Merhamet Etmeyen Bizden Değildir .....	462
Müslümanların Hakkını Tanımayan Bizden Değildir.....	464
Islık Çalan ve Alkış Tutan Bizden Değildir.....	465
Müzik Dinleyenler Bizden Değildir .....	467
Yalan Söyleyen, Hainlik Eden, Sözünde Durmayan Bizden Değildir .....	473
Gösteriş (Riya) Yapanlar Bizden Değildir.....	475
Kibirlenenler Bizden Değildir.....	476
Ahlaksız Konuşanlar ve Edebiyat Parçalayanlar Bizden Değildir .....	477
Yeme ve İçme Kitabı .....	479
Yemeklerde Titizlik Hususunda Aşırılık Yapanlar Bizden Değildir: .....	479
Bazı Balık Cinsini Haram Sayanlar Bizden Değildir .....	480
Altın ve Gümüş Kaplar Kullananlar Bizden Değildir .....	481
Bağdaş Kurarak Yemek Zorbalara Benzemektir .....	482
Sol Eliyle Yeyip İçen Bizden Değildir .....	486
Tıp Kitabı .....	487
Dağlama veya Rukye Yaptıran Bizden Değildir .....	487
Muska ve Nazar Boncuğu Takanlar Bizden Değildir .....	488
Hükümler Kitabı .....	492
Kadınları İdareci Yapanlar Bizden Değildir.....	492
Kumar Oynayanlar Bizden Değildir.....	495
Satranç, Tavla, Zar ve Kâğıt Oyunları Oynayanlar Bizden Değildir .....	497
Lunapark ve Sirklerde Eğlenenler Bizden Değildir .....	501
Salıncak ve Tahteravalli İle Eğlenenler Bizden Değildir .....	504
Yarış Gününde Atlara Celeb Yapan Bizden Değildir .....	506
Yağmacılık ve Gasp Yapan Bizden Değildir.....	507
Zina Eden, Hırsızlık Yapan ve İçki İçen Bizden Değildir.....	508
Livata Yapanlar Bizden Değildir.....	510
Lezbiyenlik Yapanlar Bizden Değildir.....	511
Zalimleri Destekleyen Bizden Değildir.....	515
Küfür Sistemlerini Destekleyenler Bizden Değildir .....	518
Demokratik Düzenlere Oy Vererek İtaat Edenler Bizden Değildir.....	520
Bu Konuda Ehl-i Sünnet Âlimlerin Fetvaları .....	525
Şeyh Muqbil b. Hâdi el-Vadiî Rahimehullah'ın Fetvaları.....	525
Şeyh Nasıruddin el-Elbânî'nin Fetvası .....	528
Şeyh Abdusselam Burcus'un Fetvası .....	529
Yahyâ el-Hacûrî'nin Fetvası.....	529

Şeyh Muhammed b. el-İmam'ın Fetvası: .....	530
Şeyh Rebi' b. Hâdi el-Medhalî .....	531
İbn Useymin, Ahmed en-Necmî, Muhammed Eman Camî ve Şeyh Fevzan.....	533
Tagut Kelimesinin Tefsiri .....	533
Dâvâlar Kitabı .....	537
Cahiliye Davasında Bulunan Bizden Değildir .....	537
Kendisini Babasından Başkasına Nispet Eden Bizden Değildir....	541
Kendisine Ait Olmayan Bir Şeyi Sahiplenen Bizden Değildir: .....	542
Düşmanlıkta Ahlaksızlık Yapanlar Bizden Değildir .....	543
Soylarla Övünenler Bizden Değildir .....	545
Neseplere Hakaret Edenler Bizden Değildir .....	546
Cihad Kitabı .....	547
Cihadı Veya Bunu Arzu Etmeyi Terk Eden Bizden Değildir .....	547
Müşrik Bölgelerinde İkamet Eden Bizden Değildir .....	548
Atıcılığı Öğrendikten Sonra Terk Eden Bizden Değildir .....	557
Bize Karşı Silah Taşıyan Bizden Değildir .....	558
Bize Karşı Yol Gözcülüğü Yapan Bizden Değildir .....	560
Bize Gece Baskın Yapan Bizden Değildir .....	560
Müslümanlar Aleyhine Casusluk Yapanlar Bizden Değildir .....	561
Müslümanları Öldüren Bizden Değildir .....	564
İntihar Edenler Bizden Değildir .....	570
Yılanları Öldürmeden Bırakan Bizden Değildir .....	574
Anlaşmayı Bozanlar Bizden Değildir .....	578
Savaşta Büyüklenerek ve Kendini Beğenerek Sakalına Düğüm Atan Bizden Değildir .....	581
Saç ve Sakala Müsle Yapan Bizden Değildir .....	582
Feraiz Kitabı .....	583
Kadınlara Miras Vermeyenler veya Bu Konuda Kadın ile Erkeği Eşit Sayanlar Bizden Değildir .....	583
Kadınlara Zoraki Varis Olanlar Bizden Değildir .....	583
Rikak ve Zühd Kitabı .....	584
Sünneti Terk Eden Bizden Değildir .....	584
Kasidelerle Raks ve Semâ Yapanlar, Zikirde Cezbeye Gelmeye Çalışanlar Bizden Değildir .....	585
Emir ve Yasaklara Aldırmayanlar Bizden Değildir .....	593
İhtiyaç Dışında Köşk ve Binalar Yapanlar Bizden Değildir .....	595
Komşusu Açken Tok Yatan Bizden Değildir .....	596
Yedi Mideyle Yiyen Bizden Değildir .....	597

Konfora Dalanlar Bizden Değildir .....	597
İyiliği Emredip Kötülüğü Yasaklamayan Bizden Değildir .....	598
Kalpleri Katılaştıran Fasıklar Bizden Değildir .....	600
Bildikleriyle Amel Etmeyenler Bizden Değildir .....	601
İçindekiler .....	602